

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששי

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ט

חיבל
שביעי

ספר המאמרים – עת"ר

❦

מ א ת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מוהר"ר שלום דובער

זצוקללה"ה נבנ"ם זי"ע מליובאוויטש

— הוצאה שני' עם הוספות —

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ. י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים וחמשה לכריאה

מפתח כללי:

III	פתח דבר
V	מפתח המאמרים
אירלט	ספר המאמרים — עת"ר
הוספות:	
רמג	אמנם עדיין — סיום ההמשך
רנג	הנחות
שסה	הקדמה להוצאה ראשונה לד"ה נחמו
שסו	הקדמה להוצאה ראשונה לסיום ההמשך, תקעו — עת"ר
שסז	הקטעים שכתב עליהם כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) ג"ע:
שסח	אצ"ל (= אין צריך להעתיק), וכיו"ב
שסט	קטע ממכתב כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) ג"ע
שעו	מפתח ענינים
שעז	פאקסימיליות מכוך עת"ר

SEFER HAMAMORIM "ETER" (5670)

Second Edition

LCC#: 79-93137

ISBN: 0-8266-5670-6

Published and Copyright by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway

Brooklyn, N. Y. 11213

Tel.: (718) 493-9250-1 — (718) 774-4000

5745 • 1985

בדפוס שמחה ובנו גרשון גלוקאוו

Bookmart Press, Inc.

N. Bergen, N.J. 07047

Printed in United States of America

פתח דבר

ב"ה

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א מדפיסים אנו בזה את „ספר המאמרים — עת"ר" אשר לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע.

ספר זה כולל: א) המשך מאמרים הידוע בשם „תקעו — עת"ר".
ב) עוד מאמרים דשנת עת"ר שנמצאים בביכל¹ גוף כתב יד קדשו של כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, ונדפסו כעת בפעם הראשונה.

המשך „תקעו — עת"ר" נתפרסם כו"כ פעמים בקופיר וכיו"ב, ונדפס כעת בפעם הראשונה על פי השוואה עם גוף כתב יד קדשו של כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע.

* * *

בראש הספר בא מפתח המאמרים עם תוכן התחלת המאמר — נעתק מרשימת כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע². בסוף הספר: א) „הנחות בלתי מוגהות" ממאמרי עת"ר שנרשמו ע"י אחד השומעים³, והם: ואברהם זקן — פ' חיי⁴, מצה זו — חה"פ, ועתה יגדל נא — פ' שלה, והסיר הוי' ממך — פ' עקב, אני לדודי — פ' שופטים. ב) מפתח ענינים (להמשך תקעו), ג) הגהות והערות על סש"ב הנמצאות בהמשך הנ"ל — נערכו⁵ ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א.

מערכת „אוצר החסידים"

ט"ו כסלו, ה'תשל"ה, ברוקלין, נ. י.

---

1) לבד: א) ד"ה נחמו נחמו (נדפס לקמן ע' רכא) — נדפס בקונטרס בפ"ע (ברוקלין תשכ"ו). ב) ד"ה אני לדודי דפי' ראה (נדפס לקמן ע' רלב).

2) נדפס ג"כ ב„מפתח ספרי מאמרי ודרושי אדמו"ר מהורש"ב" (ע' 28). ברשימה שם נזכרו עוד כמה מאמרים, אבל לע"ע לא מצאנום, והם: הללו את הוי' כל גוים, פי בראשית, או ישיר, שש"פ. ע"כ יאמרו המושלים, פי חקת, ולא אבה, פי תצא (בנכת"ק נרשם שהוא מאמר „מהסי' הקטן"). את הוי' האמרת, פי תבוא (בנכת"ק נרשם שהוא דשנת תרל"ב).

3) הרה"ג והרה"ח התמים וכי' ר' אליהו שי' סימפסון, ותודתנו נתונה לו בזה וזכות הרבים תלוי בו.

4) הוא מההמשך „תקעו".

5) ב„מפתח ענינים למאמרי ודרושי כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, שנדפס בספר המפתחות לספרי ומאמרי חסידות חב"ד (ברוקלין, תשכ"ו). כאן נלקטו משם המצויינים להמשך תקעו — עת"ר.

פתח דבר — להוצאה שני' —

באשר הוצאה הראשונה של „ספר המאמרים — עת'ר" אול מן השוק, מדפיסים
אנו בזה הוצאה שני' עם הוספות, ונתקנו בה כמה מטעותי הדפוס.

ההוספות: א) סיום ההמשך „תקעו — עת'ר". ב) הנחות: 1) ד'ה ועתה יגדל
נא. 2) ד'ה הללו את ה' — בראשית. 3) ותנח התיבה — נח. 4) אחר הדברים האלה
— לך. 5) וידבר גו' וארא — וארא. 6) החדש הזה לכם — בא. 7) אז ישיר — שש"פ.
8) אתם נצבים — נצבים. ג) הקדמה להוצאה ראשונה לד'ה נחמו. ד) הקדמה
להוצאה ראשונה לסיום ההמשך „תקעו — עת'ר". ה) הקטעים שכתב עליהם כ"ק
אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע: אצ"ל (= אין צריך להעתיק), וכיו"ב. ו) ממכתב כ"ק אדמו"ר
(מהוריי"צ) נ"ע. ז) פאקסימיליות מבוך עת'ר.

מערכת „אוצר החסידים"

ר"ח אדר השנה תהא שנח מלך המשיח
ברוקלין, נ"י.

-
- 1) נדפס בקונטרס בפ"ע (ברוקלין, תשל"ה).
  - 2) הגיעו לידינו לאחרי הדפסת סיום ההמשך „תקעו — עת'ר".
  - 3) הנחת כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע.
  - 4) וכו' תוכן המאמר דיום ב' דחה"ש, שלא הגיע לידינו, לע"ע.

מפתח:

עמוד	זמן אמירתו	תוכן התחלת המאמר	דבור המתחיל
א	ליל ב' דר"ה	תקעו בחדש כו' מופלא ומכוסה שניהם בכתר —	
ח	יום ב' דר"ה	לך אמר לבי כו' התלבשות הכחות לפי אופן האיברים —	
טז	ש"ת	אחת שאלתי כו' אש של מעלה ושל מטה —	
כג	ליל ב' דסוכות	בסוכות תשבנו כו' לפה"צ הכל בבחי' א"ס —	
ל	שחזהמ"ס	חסידים ואנשי מעשה כו' רשימו התגלות כח הגבול —	
לה	שמע"צ	ביום השמע"צ כו' ד' משלים בהגבלת הרשימו —	
מה	נח	ותנח התיבה כו' ב' ענינים בקו —	
מט	לך	והנה בוח"א כו' ב' ענינים בקו —	
נג	וירא	וביאר הענין כו' נסירה בעבודה —	
נז	חיי שרה	ואברהם זקן כו' וע"פ הנ"ל יובן —	
סב	תולדות	ויאמר לו יהונתן כו' נסירה הבדלה בין ז"א למל' —	
סט	ויצא	ושבתי בשלום כו' נסירה הוא בכל הע"ס —	
עח	וישלח	ויקרא וגו' פניאל כו' כחות וחושים —	
פה	י"ט כסלו	ויקרא וגו' פניאל כו' התחברות הוא ע"י רוי"ש —	
צא	וישב	וישב יעקב כו' טו"ר חו"ג ב' ענינים —	
צח	מקץ, ש"ח	נר חנוכה מצוה כו' טוב למעלה מחסד —	
קה	ויגש	ויגש אליו כו' עה"ח ועה"ד —	
קיב	ויחי	ואני נתתי כו' דעת וחוי"ב —	
קכ	שמות	ומשה ה' רועה כו' ע"י הפנימי" בא המושכל בהתחלקות —	
קכו	בשלח	אז ישיר כו' תכלית הידיעה שלא נדע —	
קלב	יתרו	וישמע יתרו כו' ידיעה והכרה —	
קמד	משפטים	ואלה המשפטים כו' עה"ח ועה"ד בעבודה —	
קנא	תרומה	וזאת התרומה כו' נה"א ויצ"ט מוחין ומדות —	
קנט	תצוה	ועשית ציץ כו' בנה"ב מוחין ומדות —	
קסו	תשא	כי תשא —	

ותנח התיבה: בנוכ"ק חסר התחלת וסיום המאמר. ונמצאה בהנחה שנדפסה לקמן בהוספות.

ואברהם זקן: לע"ע לא מצאתי אלא הנחה [שכולל גם ההתחלה, ובנוכחתי"ק מתחיל: וע"פ הנ"ל יובן. ההנחה נדפסה לקמן

בהוספות.

אמנם —

וקדשתם את שנת כו' הבדל יובל ושביעית —
 בקר ויודע כו' מהו ענין מחלוקת —
 לא הביט און כו' — רושם —
 לא הביט און כו' עמל מלאכה שיחה תורה —
 וביום השבת שני כבשים כו' יובל ושבת —
 וידבר וגו' המטות כו' שרש ענין הקרבנות —
 אלה מסעי כו' — רשו"ד — ברא בריאה יש מאין —
 איכה ישבה כו' חורבן דומה לחטא עה"ד —
 נחמו נחמו כו' ט"ו באב שלמות המלכות —

ויק"פ
 בהר
 קרח
 בלק
 בלק
 פנחס
 מטות
 מסעי
 דברים
 ואתחנן ש' נחמו,
 וחמשה עשר
 הנהח
 עקב
 ראה
 ריה
 רכא
 רלב
 רלב
 רלט

הוספות:

אמנם עדיין — סיום ההמשך

רמג

הנחות:

ועתה יגדל נא — בנאות דשא —
 הללו את ה' —

שלח
 בראשית
 רנג
 רנט

וקדשתם: לא נגמר בגכת"ק.
 לא הביט: רושם בן שמונה שורות.
 וביום השבת: רשומי דברים.
 איכה ישבה: סדיה ג"ן מים. בתחלה קצת בקיצור ואח"כ רישומי דברים (רשימת כ"ק אדמו"ר מהורשי"ב נ"ע בראש המאמר).
 [נדפס בסוף רשימות על מגילת איכה עם הערות מכ"ק אדמו"ר שליט"א].
 נחמו נחמו: מכתבי כ"ק אדמו"ר נ"ע. רישומי דברים (רשימת כ"ק אדמו"ר מהורשי"ב נ"ע בראש המאמר) — [ודיה זה שלאח"ז המאמר באריכות ע"פ הנחת אחד השומעים.
 נחמו נחמו — הנחה: נדפס בקונטרס בפ"ע (ברוקלין, תשכ"ו) עם הערות מכ"ק אדמו"ר שליט"א.
 והסיר . . . רושם: הנחה ממאמר זה נדפס לקמן בהוספות].
 אני לדודי: לע"ע, לא מצאתי אלא הנחה.
 כי תהיינה לאיש: רושם. הנחה ממאמר זה נמצא ג"כ בסימא אע"ר (ע' רכב ואילך). ואולי נאמר ב' פעמים. וצ"ע.
 [אמנם: הגיע לידינו לאחר שנדפס כל הספר — ולכן בא בהוספה.
 ונחה יגדל נא: הנחת כ"ק אדמו"ר (מהורוי"צ) נ"ע. לע"ע לא מצאנו הסיים. ובהנחת הרה"ח הרי"א ע"ה סימפסון נמצא כל המאמר, ונדפס לקמן ע' שכו.
 הללו . . . אחר הדברים . . . אז ישר: הנחה. כתי' מס. 533 (רא, ב ואילך)].
 הללו את ה': אינו מההמשך.

רסד	נח	ותנח התיבה —
ער	לך	אחר הדברים האלה —
רפ	חיי שרה	ואברהם זקן —
רפח	וארא	וידבר ג' וארא —
רצה	בא	החודש הזה לכם —
דש	ליל ב' דחה"פ	מצה זו —
שיג	שש"פ	אז ישיר —
שכו	שלח	ועתה יגדל נא — בנאות דשא —
שלד	עקב	והסיר ה' ממך —
שמג	שופטים	אני לדודי —
שנה	נצבים	אתם נצבים —

שסה	הקדמה להוצאה ראשונה לד"ה נחמו
שסו	הקדמה להוצאה ראשונה לסיום ההמשך „תקעו — עת"ר" הקטעים שכתב עליהם כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע:
שסז	אצ"ל (= אין צריך להעתיק), וכיו"ב
שסח	קטע ממכתב כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע
שסט	מפתח ענינים
שעו	פאקסימיליות מגוכי"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע — מסה"מ עת"ר

[ותנח: ד"ה זה נדפס לעיל (מגוכי"ק) בלי התחלה וסיום. ובהנחה זו ניתוסף גם התחלת וסיום המאמר.
אחר הדברים: ד"ה זה נדפס לעיל (מגוכי"ק), בלי התחלה וסיום וכן המאמר מחולק לב' שבתים (לך וירא), ובהנחה זו: (א)
ניתוסף התחלת וסיום המאמר. (ב) משמע שכל המאמר נאמר בשש"פ לך.
ואברהם זקן. מצה זו, ועתה יגדל, והסיר, אני לדודי: מאמרים אלו הם הנחת הרהי"ח וכ"ו ה' אליהו ע"ה סימפסון.
ואברהם זקן: ד"ה זה נדפס לעיל (מגוכי"ק) בלי התחלה וסיום, ובהנחה זו ניתוסף התחלת המאמר.
וידבר: הנחה. כתי"י מס. 512.
החודש: הנחה. כתי"י מס. 512, 506, בכתי"י הרהי"ת ר' שמואל פויזנער הי"ד מקלימאויטש.
מצה זו: לע"ע לא מצאנו אלא הנחה.
אז ישיר: לע"ע לא מצאנו אלא הנחה.
והסיר: ראה לעיל הערה לד"ה והסיר.
אני לדודי: לע"ע לא מצאנו אלא הנחה.
אתם נצבים: הנחה. כתי"י מס. 222 (נז, א). (א, כז), (א)].

ספר המאמרים - עת"ר

תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגינו ואי' במ"ת רבנן אמרי חדשו מעשיכם שפרו מעשיכם ואני מכסה על עוונותיכם שנא' נשאת עון עמך כסית כל חטאתם סלה, ות"י כסיתא כל חטאיהון לעלמין ובמצ"ד וכסית חטאתם עד עולם לא יזכר, ונראה שמפרשים כן ממ"ש סלה שמורה על הנצחיות וכמארז"ל כל מקום שנא' נצח סלה כו', והיינו כאן שיכסה על החטאים שלא יזכרו לעולם, ובמד"ת מפרש שזהו מ"ש בכסה כמו כסית כל חטאתם והיינו שע"י חדשו מעשיכם ושפרו מעשיכם שזהו פי' בחודש שופר עי"ז נמשך בכסה שיהי' כסית כל חטאתם סלה ולפי"ז מה שמכסה על עוונותיהם ה"ז כענין נושא עון וכמארז"ל בר"ה ד"י ע"ב דח"א כובש וח"א נושא, וידוע דענין נושא היינו שמתבטל העון לגמרי ונהפך לטוב וכמו זדונות נעשים כזכיות כו', והוא ג"כ דעת ב"ה בילקוט פ' פנחס ע"פ כבשים בני שנה דבש"א כבשים שהם כובשים עוונותיהם של ישראל שנא' יכבוש עוונותינו, ובה"א כ"ד שנכבש סופו לצוף אלא כבשים שהם מכבסים עוונותיהם של ישראל שנא' אם יהיו כו' כשגלג ילבינו והיינו דכיבוס הוא שמעביר הליכלוך לגמרי מכל וכל וכ"ה ג"כ ענין נושא עון (דמ"ש בגמ' שם שהעון עצמו אינו נמחק היינו למ"ד כובש כו', והרא"ש שם כ' שזהו דיעה ג' שסובר מעביר והוא ענין עובר על פשע כו' ועמ"ש בלקו"ת ד"ה להבין פסוק מי אל כמות, אבל למ"ד נושא הוא שנמחק לגמרי כו') וזהו ג"כ ענין שמכסה על העוונות שנמחק לגמרי ולא יזכר לעולם, וצ"ל מה"ע הכיסוי שמכסין העוונות שע"ז לא יזכרו לעולם כו', ובמד"ר **שה"ש ע"פ אשכול הכופר שפי' על הקטורת אי' שם א"ר יצחק כתיב וכסה ענן הקטרת הכיסוי הזה אין אנו יודעים מהו עד שבא דוד ופירשו נשאת כו' כסית כל חטאתם סלה והיינו דוכסה ענן הקטרת הוא שמכסה על החטאים כו' וג"ז צ"ל מה"ע דענן הקטרת שבקדה"ק ה"ה מכסה על החטאים כו' ובוהר פ' שופטים דער"ה ע"א אי' מאי בכסה ביומא דסיהרא מתכסית ואמאי מתכסית כו' באן אתר מתכסית אלא סליקת להווא אתר דאתמר בי' במכוסה ממך אל תחקור לפייסא לי' על בנהא כו' והיינו שהמל' עולה בר"ה בבחי' הכתר שעז"א במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור מופלא ומכוסה שניהם בכתר, אמנם מופלא הוא בבחי' חיצוניות הכתר דהנה מופלא הוא שנפלא מהשגה שא"א להשיג בחי' ומדרי' זו אבל מ"מ אנו יודעים מציאת ההפלאה דהיינו שאנו יודעים שיש דבר הנפלא ואפשר לידע אופן הפלאה כו' דהנה מופלא זהו בבחי' אוא"ס הסוכ"ע שלמעלה מידיעה והשגה כו' וכנודע דבחי' ממכ"ע הוא האור האלקי שנתצמצם לפ"ע העולמות להתלבש בתוכם להחיותם כו' דבבחי' זו שייך השגה להיות שמבשרי אחזה אלוקה כו' אבל בחי' סוכ"ע שלמעלה מבחי' התלבשות ונק' קדוש שקדוש ומובדל מהעולמות כו' וממילא אין בזה השגה וה"ז בבחי' פלא כו' ומ"מ הרי אנו יודעים שיש אוא"ס המופלא ומובדל מעולמות כו' וכמו שכתוב במ"א בענין להבין דבר מתוך דבר דמתוך**

דבר שזוהו בחי' ממלא כ"ע אנו יודעים דבר שזוהו בחי' טובב כ"ע כו' דלאחר שמבין ומשיג בשכלו שיש בחי' אור אלקי המתלבש בעולמות ואופן הגילוי כו' ה"ה משיג שכ"ז הוא בחי' הארה לבד, שזה נודע ומושג מאופן הגילוי דלהיות שהגילוי הוא שבא בבחי' התלבשות ממש דהיינו בבחי' חיות מורגש בנבראים ואינו דומה לבחי' החיות שמאוא"ס הסוכ"ע הגם שזוהו עיקר החיות כמ"ש בסש"ב הרי אינו בא בבחי' התלבשות ממש להיות מורגש בנבראים וכמ"ש בסש"ב שם דלכן נק' מקיף כו' אבל החיות דממכ"ע ה"ה בא בגילוי במורגש ממש כו' וגם בא בבחי' התחלקות בעולמות ונבראים שאינו מאיר בכל העולמות בשוה וכמו"כ בהנבראים פרטיים בכא"א לפי מדריגתו כו' והא תלי' דלפי שבא בבחי' התלבשות לכן ה"ה בא בבחי' התחלקות כו' ולפי אופן גילוי האור בכל עולם באופן כזה הוא מציאות העולם או שלפי אופן מציאות העולם כך הוא אופן האור והגילוי כו' וכמ"ש כ"ז במ"א, ונמצא דמאופן הגילוי מובן שזוהו רק הארה לבד שבאפשר לבוא בבחי' התלבשות ממש בנבראים בגילוי ובמורגש בהם כו' וזוהו אנו יודעים שיש בחי' העצמיות שהרי ההארה בהכרח שיש לה מקור שנמשכת משם והיא בחי' העצמות כו' ואנו יודעים שהעצמות אינו בבחי' התלבשות וה"ה בבחי' הפלאה מהעולמות ולית מחת"ב כו' הרי שמהאורות המתגלים יודעים ומשיגים שיש אור עצמי שהוא מופלא כו' ועוד זאת מהאורות המתגלים ומתלבשים יכולים לידע אופן ההפלאה דהאור העצמי שז"ע ידיעת השלילה כו' וכנודע שיש תוארי החיוב ותוארי השלילה, וענין תוארי השלילה הוא כמו כשאנו אומרים תואר חכם אין הכוונה לתארו ח"ו בשם חכם כי עצמות אוא"ס מושלל מגדר תואר כמו חכם וכה"ג, רק הכוונה לשלול ממנו את ההיפך מחכמה כו' וממילא ה"ה חכם אלא שאינו בבחי' תואר חכם כו' וכמו"כ יובן דלאחר שאנו יודעים ומשיגים ענין בחי' החכ' איך ומה היא הרי אנו שוללים זאת מן העצמות דבעצמות אינו שייך לאמר ענין זה כמו בחי' ציור החכ' וכה"ג והוא מופלא ומובדל מזה לגמרי אבל מ"מ אין זה בבחי' שלילה מוחלטת לגמרי, שהרי מה שאנו יודעים את העצמות זהו ע"י ההארה שבהכרח לומר שיש שרש ומקור להארה כנ"ל וא"כ א"א לומר שמה שיש בהארה לא יש כלל בבחי' העצמות מאחר שזוהו שרשה ומקורה כו' כ"א שהוא מופלא מהציורים הפרטים שבהם נתפסת ההארה, ומזה אפשר לידע אופן ההפלאה כו' (וכ"ז בחי' העצמות שבגדר מקור עכ"פ להארה המתגלית אבל מה שאינו בגדר מקור כלל לא נודע כלל כו' וכמשי"ת) ובמ"א מבו' ענין מבין דבר מתוך דבר שזוהו בכ' מדרי' דד"ת וד"ע דלאחר שמבין ומשיג בשכלו היטב ענין התהוות יש מהאין האלקי עד שנתפס הדבר במוחו ולבו בבחי' תפיסא והשגה כמו שרואה הדבר בעין שקרוב הדבר בהשגתו והכרתו כמו שמשגיג ומכיר חיי נפשו בגופו כך הוא משיג ומבין שכת אלקי מהוה ומחי' כל הברואים מאין ליש כו' וזהו בחי' חיצוניות בינה שהיא בחי' השגה ממש כו' ומתוך השגה זו בא לידי השגה אחרת איך שבאמת נהפוך הוא דקמי' עצמות אלקות באמת כלא ואין חשוב כל האור ושפע אלקות המצומצם בנבראים וכ"ש שהנבראים עצמן הן כלא כו' והבורא ית' הוא היש האמיתי שהוא מקורא דכולא כו' והיינו ג"כ כנ"ל וכנודע דד"ע זהו באוא"ס

הסוכ"ע כו' ונמצא דבחי' סוכ"ע זהו מה שמופלא מהעולמות ומ"מ ה"ז נודע בעולמות כו' וכ"ז הוא בבחי' חיצוניות הכתר דעם היות שהוא למעלה מהשתל' מ"מ יש לזה שייכות להשתל' כנודע ולכן ה"ז נודע בעולמות בבחי' הבנת דבר מתוך דבר שיש בחי' אוא"ס המופלא ומובדל מהם כו' ונודע אופן ההפלאה ע"י האורות המתגלים משום שיש לו שייכות להם כו' וזהו דבחי' הכתר נק' הוא וכמו ברוך הוא כו' דהיינו שנודע מציאותו ולא מהותו כו' דעם היות שמהותו אינו נודע כמו בחי' ממכ"ע שנק' אתה שזהו בבחי' גילוי ממש בהשגה כו' מ"מ מציאותו נודע עכ"פ כו' וכ"ז הוא בבחי' חיצוניות הכתר וזהו הנק' מופלא כו', ובפרטיות ענין בחי' מופלא הוא בבחי' חכ' שבכתר שנק' ח"ס הדנה פלא אותיות אלף דאלף הוא ל' אולפנא ולימוד שזהו בחי' חכ' וכמארו"ל שבת ק"ד אלף בית אלף בינה שהחכ' מלמדת את הבינה וכמ"ש במג"ד להרדב"ז ז"ל דאלף ולמד שניהם ל' אולפנא ולימוד ואלף הוא מה שהחכ' מלמדת את הבינה ולמ"ד זהו מה שהבינה מלמדת את המדות כו' והענין הוא עד"מ ברב המלמד לתלמידו הוא שמגלה לו שכל עמוק שלא הי' ביכולתו לבוא ע"ז בעצמו והיינו מה שנותן לו התחדשות דבר כו' גם ענין הלימוד הוא שמעמידו על דרך האמת שלא יפול בטעות ושקר הן בהענין שלומד עמו שידע את הסברא לאמיתתה ולא יטעה בה ובד"כ מלמדו ליקח כל ענין לפי האמיתית שלו (נעמען 8 ענין גלייך און אמת) שזהו מעיקרי תנאי הלימוד דהרי כשנופל בטעותים אין זה לימוד כלל כ"א צ"ל הכל כפי האמת כו' ועוד זאת הוא מתנאי הלימוד שלא ישכח התלמיד מה שלמד שבוה צ"ל ג"כ התעסקות הרב והתמדתו להשפיע ולחזור עמו כמ"פ עד שיוקלט היטב אצל התלמיד וכמו ר' פרידא שלמד עם תלמידו ת' פעמים כו', והדוגמא מכ"ז יוכן בבחי' האולפנא שהחכ' מלמדת את הבינה הא' להעמיד ע"ד האמת הו"ע דבחי' אתברירו דכח הבירור הוא בבחי' נקודת החכ' דוקא, דהרי מקום הבירור הוא בבינה וכידוע דעיון הוא מקום הבירור דענין העיון הוא לברר כל דבר איך ומה הוא באופן כך וכך וללבנו מכל סיג ופסולת כו' אמנם עיקר הבירור הוא בכך צודת הנקודת ההשכלה שצריכים בכל עת לעיין בנקודת ההשכלה (צוטרֶאגין ועך דעם נקודת השכל) שע"ז דוקא הוא בא על אמיתית הענין ולא יפול בטעות ושקר כו' ומי שמורגש ומאיר אצלו נקודת ההשכלה יבוא ממילא אל הענין בדרך אמת ולא יטעה לעולם כו' וענין הזכרון זהו בחי' הקליטה במוחין דאימא בבחי' יסוד שבה שזהו ע"י ההמשכה מבחי' החכ' לבינה כי זכרון הוא במוח החכ' וכנודע מענין ולזכרון בין עיניך שבפ' קדש וכמו זכרהו על היין בקידוש דשבת דיין בחי' בינה וזכרהו על היין היינו ההמשכה מבחי' חכ' שו"ע קידוש דש"ק המשכת מוחין דאבא במוחין דאימא כו' וענין ההתחדשות שהרב משפיע לו שכל חדש כו' הו"ע בחי' עומק המושג דבינה והוא שלאחר ההשגה בא אל הנקודה התמצית דהיינו שכל ההשגה נכללת בנקודה אחת איך ומה הוא עצם המושכל כו' דענין זה אינו בבינה מצד עצמה דבעצם היא בבחי' התרחבות דוקא ולהיות כל ההשכלה בבחי' נקודה זהו בדרך התחדשות בבינה שבא מבחי' החכ' שהו"ע וחכם בבינה דחכ' כל ענינה הוא בבחי' נקודה דוקא כנודע רק דנקודה דחכ' היא קודם

שבא לידי השגה, ובבינה הרי הנקודה היא לאחר פרטיות ההשגה והוא המורם מכל ההשגה כו' ולכן באמת זהו התחדשות לגבי החכ' ג"כ אבל מ"מ עיקר ההתחדשות הוא בבחי' בינה שהרי בנקודת התמצית מאיר האור בריבוי יותר מבהשגה (משא"כ בנקודת ההשכלה דחכ' הרי האור ביותר הרבה גם מבנקודת התמצית כו' כמ"ש במ"א) וזהו שבא בבינה מבחי' החכ' כו' וכ"ז הוא בחי' האולפנא והלימוד שהחכ' מלמדת את הבינה כו' (ועש"ז נק' חכ' אלף שזהו אלף בית אלף בינה כו') והנה פלא אותיות אלף וא"כ גם בחי' הפלא הוא בבחי' החכ' אלא שזהו בבחי' עצמות החכ' בחי' ח"ס כו' והענין הוא כידוע שיש ב' מדרי' בחכ' הא' כמו שבא בבחי' שכל גלוי דעם היות שזהו בבחי' מציאות שכל שבא לידי השגה דבינה בבחי' תפיסא והשגה ממש כו' מ"מ כמו שהוא בבחי' חכ' ה"ה בחי' אין עדיין שאינו בבחי' השגה ולא בבחי' תפיסא כו' שהרי בנקודת החכ' הרי אינו יודע עדיין את השכל איך ומה הוא כ"א בכללות ובבחי' פשיטות עדיין כו' וגם אינו נתפס בכלי השכל עדיין ולא באותיות כו' ונק' הברקת השכל כמו ברק המבריק שאינו בבחי' תפיסא כו' ומ"מ ה"ז בבחי' שכל עכ"פ שהרי יש כאן גילוי אור השכל עכ"פ, וזהו מה שנתגלה מהכח המשכיל שבנפש להיות בבחי' שכל גלוי כו' דבכח המשכיל גופא זהו מסוף ומדרי' התחתונה שבו שנעשה בחי' מקור לפעול פעולת ההשכלה כו' והוא בחי' צומח שכח המשכיל (והיינו בחי' שערות דח"ס שזהו מבחי' מותרי מוחין בלבד שנק' פסולת לגבי עצם המוחין כו' וכמ"ש במ"א) וכנודע דחכ' בעצם היא בחי' חי וכמ"ש והחכ' תחי' כו' ומה שפועל פעולת ההשכלה להשכיל ולהתחכם זהו בחי' צומח שבחי' ערוך לגבי עצם החי כו' ובחי' עצמות החכ' זהו המדרי' הב' שבחכ' כמו שהיא בבחי' אין ממש טרם שבאה לידי גילוי להיות בבחי' שכל גלוי אפי' בבחי' נקודה והברקה כו' ובח"ס היינו בחי' העצמות דח"ס שלמעלה עדיין מבחי' מקור פרטי לחכ' וכמו עצמות כח המשכיל טרם שנעשה בבחי' מקור לפעול פעולת ההשכלה כו'. וביאור הענין הוא כנודע ומכו' במ"א בענין שם הפעולה ושם התואר שהן רחוקים ומובדלים זמ"ז, דשם הפעולה הוא חוץ לעצם הדבר ושם התואר הוא בבחי' העצם שלו כו' וכמו שם חכם בשם הפעולה הוא מה שפועל פעולת ההתחכמות והיינו מה שנק' חכם ע"ש שכבר השכיל והתחכם והמציא שכליות וחכמות רבות, וכמו"כ נק' חכם ע"ש שמשפיע חכ' לזולתו כו' שזהו מחוץ לעצמותו שהרי ההשכלה שהשכיל ה"ה מהשכלה פרטיות שבאה לידי גילוי א"כ ה"ז חוץ לעצם השכל מאחר שכבר בא בבחי' התגלות וגם מתלבש באיזה ענין פרטי במה שמשכיל ומתחכם בו כו' וכ"ש השפעת השכל להזולת ה"ז גילוי חוץ לעצמותו שמתגלה אל הזולת כו' וכמו"כ בשכל גופא אינו בעצם מהות השכל כ"א רק בבחי' החיצוניות שלו שהיא פעולת ההתחכמות כו' ואין זה מתאר עצם מהות שכלו כו' דכמו שהשפעת שכל אל הזולת אינו הוראה שהוא חכם בעצם (שהרי יכול להשפיע מה שמקבל מחבירו ולא השכיל בעצמו ויכול להיות שהוא בעצמו אינו מבין את השכל שמשפיע כו' כמ"ש במ"א וכמו שיש שהוא תפסן בטבע שתופס כל דבר שכל בטוב ומשפיע אותו לזולתו ואינו מבין את השכל גם לעצמו כו') כמו"כ גם מה שמשכיל השכלות אין

זה מתאר עדיין עצם כח חכמתו כו' שהרי גם חכם גדול ישכיל לפעמים השכלות קטנות בערך שלא לפי עצם כח שכלו וחכמתו כו' א"כ הרי ההשכלות שמשכיל אינו מתאר עדיין עצם כח חכמתו כו' (וממש"א שיחת חולין של ת"ח צריך לימוד הרי שגם השכלות פשוטות מחכם גדול המה באופן אחר מחכם אחר מאחר שגם שיחת חולין שלו הם באו"א כו' ובדאי דלפ"ע כח חכמתו בעצם כן הוא פעולתו להשכיל כו' מ"מ אין זה מתאר עצם הכח מאחר שזהו פעולתו לבד כו' שכל פעולה היא חוץ לעצם ומה שהוא חוץ לעצם א"א לתאר את העצם כו') ושם התואר הוא שנק' חכם ע"ש עצם כח חכמתו שבכחו לבוא על כל דבר שכל וחכמה ולהשכיל בו מצד טוב כח חכמתו בעצם ואנו קוראין אותו חכם גם טרם שיודע את הענין ולא ראה אותו מפני שאנו יודעים עצם כח חכמתו שביכולתו לבוא על כל ענין וידע אותו וישכיל ויתחכם בו שימציא בו חדשות כו' וזהו שם התואר שהוא תואר עצם המהות של השכל שלו לא רק הפעולה כו', וכמו"כ הוא בד"כ בכח המשכיל בחי' הפעולה שלו להשכיל איזה השכלה בפועל דבכח החכ' ענין הפעולה הוא מה שכבר השכיל השכלות כנ"ל ובכח המשכיל הוא לפעול פעולת ההשכלה בפועל שזהו בחי' סוף המדורי' דכח המשכיל שחוץ לעצמותו שנעשה בחי' מקור ממש אל השכל המתגלה כו' וז"ע אלף מל' אאלפך חכ' שנעשה בבחי' מקור כו' ויש עוד בחי' מקור והוא בחי' כתר שבחכ' שהוא בחי' אין של הגילוי דחכ' שכבר נובע ממקור השכל וכמעייך הנובע בעפר הארץ קודם שמתגלה ויוצא כו' והוא הבא דרך פרט להוציא לגילוי אור כל מושכל בפרט והוא כבר בבחי' מציאות שכל בשעה שממשיך ומוציא לגילוי אור המושכל כו' (וכמו הרעכטיקייט שנגרש בשכלו קודם שבא עדיין על השכלת הענין כו' או כמו הניצוצי אור שמאיר קודם שנופל לו ההשכלה כו' וכמ"ש במ"א) (וי"ל שז"ע בחי' אפס קצתו דכח המשכיל שבא בגילוי כו') רק שלא ניכר בגילוי מהותו והוא בבחי' מקיף על הגילוי אור דחכ' כו'. אך בכח המשכיל גם בחי' אחרונה שבו אינו בבחי' מציאות שכל עדיין ומ"מ הוא רק לפעול פעולת ההשכלה שזהו בחי' מקור פרטי שפועל פעולת התחכמות בפרי"מ שזהו חוץ לעצמותו כו' ועצם כח המשכיל הוא טרם שמשכיל רק מה שבכחו ויכולתו להשכיל כו' והיינו שהוא בחי' כח היולי לבד להשכיל ולהתחכם בכל דבר חכ' ושכל כו' וזהו שם התואר שהוא ע"ש עצם טיב המשכיל שמוכשר להשכיל ולהתחכם כו' וענין ההכשירות שלו הוא בחי' הציור שלו וכנודע שהכח המשכיל יש בו ציור באופן המשכתו באיזה אופן נמשך כו' כמ"ש במ"א וכאשר מצויר בטוב ביכולתו להשכיל בכל דבר חכ' וכל רז לא אניס לי' כו'. והדוגמא מכ"ז יובן למעלה דהנה איתא בפרדס ש"ג פ"ז דכל ספי' תבחן בגי' בחי' הא' מה ששייכה להספי' שלמע' ממנה ומקבלת ממנה והב' בחי' עצמותה והג' מה שהוא בבחי' משפיע להספי' שלמטה ממנה, וזהו בחי' הפעולה דחכ' היינו מה שהחכ' היא מקור לבינה וכמו עד"מ שכל גלוי שבא לידי השגה כו' ובחי' עצמותה היינו בחי' עצמות החכ' שאינה בחי' מקור עדיין לבינה וכמו בחי' שם התואר הנ"ל שזהו רק טיב כח חכמתו בעצם שמצד * ביכולתו לבוא על

כל דבר שכל ולהמציא בו שכליות חדשות כו' ואין כאן עדיין שכל גלוי כו' וזהו בחי' אין דחכ' היינו שלמע' עדיין מבחי' גילוי בבחי' מציאות כו' וכמו"כ בבחי' ח"ס יש ב' מדרי' בחי' החיצוניות שבו שזהו בחי' מקור ממש לחכ' הגלוי' בבחי' צומח שבחי' כו' וכמו עד"מ פעולת ההתחכמות בפו"מ כו' ובחי' העצמיות דכח המשכיל שרק ביכולתו להשכיל כו' והוא למעלה בחי' העצמיות דח"ס שאינו עדיין בבחי' מקור פרטי לבחי' חכמה הגלוי' כו' ונק' כח מ"ה כמו מה פשפשת כו' דל' מ"ה הוא בלי מהות ומציאות דבר מה כו' והוא שנק' פלא פליאות חכ' כו' דמדרי' הא' נק' אלף לשון אולפנא להיותו בחי' מקור לחכ' הגלוי' וכמו אאלפך חכ' כו' ובחי' הב' נק' פלא כו' וכמו כי יפלא ממך דבר שהו"ע הפלאה והסתרת דבר בהפרשת והבדלת הערך שאינו בא בבחי' שכל והשגה וגם אינו בבחי' מקור לשכל כלל כו' ונק' שכל הנעלם מכל רעיון ובל' הגאונים נק' שכל מופלא ובוהר וע"ה נק' ח"ס דא"א כו' והיינו בחי' היו"ד דשם הוי' כמו שהוא בעצם תמונתו טרם שבא לכלל גילוי בו"ד שהמילוי דו"ד שבו הוא בחי' התפשטות כח החכ' להביא כל שכל בגילוי מן ההעלם והן בחי' מדות שבחכ' שזהו בחי' צומח שבח"ס כו' אבל נקודה דיו"ד עצמה הוא עצם כח המשכיל שלמע' מבחי' פעולה להשכיל כו' והו"ע הסודות והרזין דאורייתא שנק' נסתרות והיינו בחי' התורה כמו שהיא טרם שבאה לגילוי במדות ודבור כו' דמש"א אורייתא מחכ' נפקת זהו בחי' המדות שבתורה שבאו במ"ט פנים כו' שהן זפ"ז כו' (והיינו בחי' מדות שבחכ' המתלבשים בכינה וכמו התלבשות תושב"כ בתושבע"פ שנק' פנים מאירות מצד החכ' ופנים מסבירות מצד הכינה כו' וכמ"ש במ"א) והו"ע והנגלות לנו בחי' ו"ד שבמילוי היו"ד כו' אבל הסודות ורזין דתורה זהו בחי' היו"ד עצמו שבבחי' פלא עדיין שעש"ז נק' נסתרות כו' וזהו מה שח"ס (וכן בחי' הפנימיות דחכ' דאצ"י) נק' פלא שנפלא מבחי' הגילוי והשגה כו' גם י"ל דבחי' ח"ס בכלל נק' פלא דבחכ' הגלוי' בחי' החיצוניות נק' אלף והעצמיות נק' פלא ובחי' ח"ס גם החיצוניות שבו נק' פלא ויובן ע"פ מ"ש במ"א ההפרש בין כח החכ' לכח המשכיל דכח החכ' הרי השכל גלוי שבו דהיינו נקודת ההשכלה בא בבחי' התלבשות ממש בהשגה דכינה אבל כח המשכיל הרי גם מה שפועל פעולת ההתחכמות אינו בא בגילוי ובהתלבשות בכח החכ' כו' וכמו"כ יובן בבחי' ח"ס דגם בחי' החיצוניות שבו היא בבחי' פלא ונק' ח"ס דבכללות הוא בחי' סתום ונעלם כו' ואחר כ"ז הרי מ"מ בחי' ח"ס הוא בחי' מקור כו' דעם היות שהוא בבחי' סתימות והעלם (וגם לאחר שנמשך מזה בחי' החכ' בגילוי ה"ה נשארת בבחי' סתימא כו' וכנ"ל די"ל דכמו"כ הוא גם בבחי' הפעולה דח"ס ומכ"ש בבחי' העצם כו') מ"מ ה"ה בבחי' מקור לחכ' הגלוי' כו' וכמו הכח המשכיל שהוא מקור לשכל והיינו עצם הכח המשכיל מה שבכחו ויכולתו להשכיל עם היות שזהו למעלה עדיין מפעולת ההתחכמות כו' היינו שאינו מקור פרטי לחכ' כו' מ"מ ה"ה בחי' כח היולי עכ"פ להשכיל ולהתחכם כו' שהרי זהו מה שנמשך מהכח השכל ההיולי העצמי להיות בבחי' מקור לשכל רק שהוא בבחי' מקור כללי עדיין כו' וגם ההתחכמות בפועל הרי עיקרה הוא לפי אופן כח המשכיל

בעצם אם הוא בהמשכה טובה כו' וכמשנתל שיש ציור בכח המשכיל באיזה אופן הוא מצוייר כו' ואם הוא מצוייר בעצם בטוב ממילא ישכיל ויתחכם בפועל בטוב ביותר כו' וגם ישכיל דוקא באותה החכ' שהכח המשכיל שלו מסוגל אלי' מצד הציור שלו שהוא בו בגילוי יותר כו' וכמ"ש במ"א וכמו"כ תלוי ההתחכמות בפועל בחיזוק כח המשכיל בעצם וכמו ימים ידברו ורוב שנים כו' שכל מה שיגדל מתחזק כח המשכיל שלו כו' וכמו סבא דעתוהי סתים כו' דשקיט ושכיך כו' והיינו שמתחזק בעצם כח חכמתו ועי"ז יהיו השכליים שלו ג"כ באופן אחר כו' הרי שיש שייכות להכח המשכיל עם ההשכלה שבפועל ובגילוי כו' וממילא מובן דמההשכלה בפועל נודע גם כח המשכיל הגם שלא נודע וניכר עצם מהותו (וגם אין זה מתאר עצם המהות מפני שהוא בחי' פעולה לבד כו' כני"ל) מ"מ מציאותו ידוע מאחר שהוא בחי' מקור עכ"פ להשכל חדש הנמשך כו' ולפי אופן מהותו בעצם כן הוא משכיל אי"כ הרי נודע מציאותו עכ"פ כו' ובאמת בעת שמשכיל איזה שכל חדש ה"ה מרגיש בעת ההיא שיש מקור שמשם נמשך בו ונובע השכל החדש הרי שנודע מציאותו כו' וכמו"כ הוא בבחי' ח"ס למעלה דעם היותו סתום ונעלם מהגילוי מ"מ מאחר שזהו מקור לגילוי ה"ז בבחי' נודע מציאותו ולא מהותו דמהותו בעצם אינו ידוע ונק' חכים ולא בחכ' ידיעא כו' אבל הוא בבחי' ידיעת המציאות כו' שעזיא ברוך הוא שנודע מציאותו כו' וכ"ז הוא בבחי' מופלא שזהו בחי' פלא ואלף שיש להם שייכות זלי' דלזאת גם בחי' הפלא נודע במציאותו עכ"פ כו', אמנם ענין מכוסה הוא שמכוסה ונעלם לגמרי שאינו נודע כלל מציאות הפלאתו ואופן ההפלאה כו' וכמו ולמכסה עתיק דברים שכיסה עת"י והיינו בחי' פנימיות הכתר שנעתק ונבדל לגמרי מהשתל' שאינו בבחי' מקור להם כלל, וכנודע דבחי' א"א הוא ראש ומקור לנאצלים ולזאת הגם שהוא בבחי' הפלאה והבדלה מהם, מ"מ נודע עכ"פ מציאות ההפלאה ואופן ההפלאה כו' וכמו"כ בחי' ח"ס נודע מציאותו להיותו מקור לחכ' כו' אבל בחי' עתיק הוא בחי' העצמות שאינו בגדר ומקור כלל ממילא אינו בבחי' ידיעה כלל בעולמות כו' ונק' רישא דלא ידע ולא אתידע שאינו בבחי' ידיעה בעצמו כלל וממילא לא אתידע כו' ובנפש היינו בחי' מקיף דיחידה שהוא בבחי' מקיף הרחוק שאינו מאיר גם בהעלם כו' דבחי' מקיף דחי' מאיר בהעלם עכ"פ וכמו אע"ג דאינהו לא חזי בבחי' גילוי ממש בנפשם כו' מ"מ מזלייהו חזי בבחי' מקיף דנפשם כו' דמשו"ז נפל עליהם חרדה גדולה במורגש בנפשם שבא אליהם מבחי' המקיף כו' וכמו התעוררות תשובה שבא לאדם פתאום שזהו מבחי' מקיף דחי' כנודע ח"ע הכרוזים שמעוררים על תשובה ועל עבודה שבחי' המקיף דנפש כמו שהוא למעלה ה"ה שומע ורואה הכרוזים העליונים ועי"ז מתעורר למטה בהרהורי תשובה או בהתעוררות לעבודה כו' ובמ"א מבו' דענין האמונה פשוטה שיש בכאו"א מישראל שמאמינים באחדות ה' ובהתהוות מאין ליש וכה"ג בתוקף האמונה שא"צ ע"ז שום ראי' כלל מה שחכמי הפלסופים נלאו להשיג בשכלם אפס קצחו ובנש"י ה"ז בהנחה מוחלטת בנפשם כו' זהו משום דמזלייהו חזי והיינו דהנפש כמו שהוא למעלה (שזהו בחי' מקיף דנשמה שנשאר למעלה כו' כנודע) ה"ה רואה עצם מהות הדבר איך שהוי' אחד כו' ומתנוצץ תמיד משרש

ומקור הנשמה אל הנשמה המלוכשת בגוף ומשריז יש בהם תוקף האמונה כו' וכ"ז הוא בבחי' מקיף דחי' שיש לו אחיזה עכ"פ בכחות הגלויים ולכן מה שמזלייהו חזי ה"ז פועל בהכחות כמו בהתעוררות תשובה ובכח האמונה וכדומה כנ"ל ובא במורגש בהם כו' אבל מקיף דיחידה הוא שאינו מאיר גם בהעלם כו' ולזאת הגם דבחי' יחידה שבנפש היא מיוחדת תמיד בבחי' יחוד ודביקות אמיתי בעצמות א"ס ב"ה וכמא' חבוקה ודבוקה בך ושעש"ז גק' יחידה ע"ש שמייוחדת ומקבלת מבחי' יחיד כו' ומ"מ אין מזה שום גילוי והרגש בהכחות הגלויים כו' וכמ"כ אע"ג דאזיל הכא והכא הוא מצד הארת הנפש המתלבשת בגוף ומ"מ דיוקנא אשתאר בך לעולם כו' והיינו לפי שהוא בבחי' ריחוק והעלם לגמרי שאין לו אחיזה בכחות הגלויים כו' וכן ההתפעלות והרצוא שמצד עצם הנשמה בבחי' יחידה שבה אינו מצד השגה והתבוננות גם לא בבחי' ההפלאה דאוא"ס ב"ה כ"א מצד ההרגש (דעם דער הער) דעצמות א"ס כו' והוא מה שבעצם נפשו נרגש (ווערט דערהערט) בחי' עצמות א"ס ב"ה והרצוא הוא ג"כ לא בבחי' מורגש בנפשו כ"א מה שנמשך ממילא ואינו מרגיש כלל שנמשך ורץ כו' וכנודע שיש בחי' קלא פנימאה דאשתמע בקול פשוט והוא בבחי' מורגש עדין דהיינו שרוצה באיזה דבר ונמשך אליו כו' דזהו כאשר הרצוא הוא ע"י ההשגה בההפלאה דאוא"ס כו' והוא בבחי' מקיף דחי' כו' ובחי' קלא פנימאה דלא אשתמע היינו שאינו בא גם בקול פשוט ובנפש הוא שאינו בבחי' מורגש כלל שאין כאן שום רצון ולא שום מבוקש כו' כ"א מה שהעצם דנפש נמשך ממילא לבחי' העצמות דא"ס ב"ה ולמעלה זהו בחי' עתיק שנעתק לגמרי מסדר השתל' ומכוסה ונעלם לגמרי מבחי' ההשתל' כו' וז"ע בכסה שהמל' עולה באתר דאתמר ב' במכוסה ממך כו' דהיינו שעולה בבחי' פנימיות הכתר שמכוסה ונעלם לגמרי כו' ח"ע בנין המל' בר"ה להיות שהעלי' הוא בבחי' ומדרי' שאינו בגדר השתל' כלל לכן צ"ל בנין המל' מחדש דהיינו להמשיך מחדש הרצון למלוכה כו' אמנם ההמשכה היא בבחי' תוס' אורות שיהי' גילוי בחי' המלוכה כו' והיינו לפי שבחי' פנימיות הכתר זהו שרש האמיתי דבחי' המל' לזאת ה"ה מתחדשת בעלי' זאת בבחי' אור חדש להיות גילוי המלוכה כו' וכמשי"ת בעז"ה.

יוס ב' דר"ה, עת"ד

לך אמר לבי בקשו פני את פניך ה' אבקש. וצ"ל מה"ע את פניך כו' אחר שכבר נא' לך אמר לבי דהכוונה היא אלמעלה ומהו עוד את פניך כו' ומהו פי' בקשו פני. ולהבין זה צלה"ק משנת"ל דמופלא ומכוסה שניהם בכתר, ומופלא זהו בחי' היצוניות הכתר בכלל ובחי' ח"ס בפרט שזהו בחי' פלא שמופלא מהשתל' ומ"מ יש לזה שייכות לסדר השתל', אבל מכוסה היינו דברים שכיסה עת"י בחי' פנימיות הכתר שמובדל לגמרי מסדר השתל'.

והנה בגמ' פסחים דקי"ט ע"א אמרו דברים שכיסה עת"י הן סתרי תורה, וצ"ל הלא נת"ל דנסתרות דתורה זהו בחי' פלא כו', הענין הוא כידוע שיש ב' מדרי' בסתרי תורה והן בחי' רזין ורזין דרזין, דרזין זהו בחי' סוד סתום שביכולתו לבוא לידי גילוי ואפס קצתו מתגלה כו', ורזין דרזין הוא סוד סתום לגמרי שא"א לבוא לידי גילוי לעולם ויתגלה רק בעה"ב דכתוב אלקים וזולתך והיינו מה שרק אלקים הבין דרכה כו' ובחי' זו יעשה לע"ל למחכה לו למאן דדייק כו' (ח"ש אשר עשה עמכם להפליא למעלה מבחי' פלא והו"ע הפלא ופלא פלא דפלא כו'). והענין הוא כידוע דבחי"ס יש ב' מדרי' והיינו דלבד בחי' הפעולה דחי"ס שבבחי' מקור פרטי לחכ' כו', הנה בבחי' העצמית דחי"ס יש ב' מדרי' הא' מה שהוא בבחי' מקור עכ"פ לחכ' הגלוי, וכמו עד"מ מה שביכולתו להשכיל דעם היות שזוהו למעלה מפעולת ההתחכמות מ"מ ה"ז מקור כו' כמשנת"ל, דכמו"כ למעלה הרי ח"ס בחי' מקור לחכ' הגלוי כו', אבל המדרי' הב' הוא שסתום ונעלם מצ"ע ואינו בגדר מקור כלל כו', דכמו"כ יש בכח המשכיל מה שאינו מקור כלל לשכל כו' וכמו האוירא שע"ג קרומא דחפי' על מוחא כו' שזוהו גיב בחי' מוח וכמ"ש בע"ח שנק' מוח סתום כו' ואין זה בבחי' מקור כלל וכלל כו' (ועמ"ש בלק"ת בהביאור דהחלצו שזוהו מה שמכריח את הכח המשכיל כו') וי"ל דבחי' זו למעלה ומובדל מענין השכל לגמרי רק שנמצא ממנו בדרך ממילא כו' וכמו כן הוא גם בבחי' החכמה הגלוי' בחי' מ"ה דחכמה זהו בחי' פנימיות החכמה שאינו בבחי' שכל כ"א בבחי' ראי' דחכ' כו' וגם מה שבא מזה לידי בחי' שכל ההשגה זהו לא בבחי' סדר והדרגה בבחי' ערך כו' וכנודע דראי' דחכ' היא בחי' ראיית המהות של הדבר דכמו"כ באלקות הוא בחי' ראיית המהות דאלקות כו' וכל שכל והשגה הוא רק בבחי' המציאות כו' דכמו כן הוא גם בבחי' נקודה דחכ' הגם שזוהו בעצם השכל (היינו בעצם ענין המושכל לא רק בבחי' ההתפשטות שלו כמו בהשגה דבינה כו') מ"מ כ"ז רק בבחי' המציאות דאלקות והראי' היא בבחי' המהות דאלקות כו', וא"כ בחי' השכל וההשגה הבא ע"י הראי' בבחי' המהות (י"ל שגם מה שנת' במ"א שע"י הראי' במהות האלקות הנה גם השכליים המה בבחי' השכלות עמוקות ביותר כו') ה"ז שלא בסדר והדרגה כ"א בדרך אין ערוך כו', והראי' ממש בפע"ח • בהאריו"ל שראה בשעה א' בפ' בלק ובלעם מה שהי' צריך להביא זו בדיבור בפ' שנה כו', הרי שאין זה בסדר והדרגה כו' וכמ"ש במ"א, וא"כ בחי' הראי' דחכ' מה שנמצא מזה ענין השכל והשגה אין זה בבחי' מקור כו' (ומ"מ ענין השכליים העמוקים י"ל שיש להם שייכות לבחי' הראי' דחכ' וכמו חכמת שלמה שזו משום דוה' נתן חכ' לשלמה כו' וכמ"ש במ"א, ולכן השכליים האלו מובדלים בערך משכליים אחרים כו') וכמו"כ הוא בבחי' ח"ס דעם היות דבחי' החיצוניות שבו נעשה בחי' מקור לחכ' גלוי' מ"מ בחי' הפנימיות והעצמיות אינו בבחי' מקור כלל כו' וי"ל דבחי' ראי' דחכ' זהו שנמשך מבחי' העצמיות כו' ובחי' זו דחי"ס הוא בכלל בחי' פנימיות הכתר כו', וזהו בחי' מכוסה בחי' עתיק, פנימיות הכתר שמכוסה ונעלם לגמרי כו'. וחש"א במופלא ממך אל תדרוש, ענין הדרישה

הוא לידע אמיתית הדבר או טעמו של דבר וכמו דרש דרש משה כו', ובמופלא ממך היינו בחי' או"א"ס שלמעלה מהשתלשלות הגם שאפשר לידע אופן ההפלאה בבחי' ידיעת השלילה כו' אל תדרוש, לידע מהות הדבר, כי נפלא הוא מהשגה וידיעה רק בבחי' גודע מציאותו לבד כו' כנ"ל. אמנם במכוסה ממך, היינו בבחי' עצמות א"ס שאינו בגדר מקור להשתל' כלל כו' אל תחקור כלל לידע גם מציאותו ית' להיות שאינו בגדר ידיעה כלל כו', וע"ד מ"ש בתו"א בר"ה ויושט המלך לאסתר בענין ולגדולתו אין חקר דלגדולתו העצמיות שלמע' מבחי' סוכ"ע אין לחקור ולהתבונן כלל כו', ובס' אבן יחייא פי' גדולתו העצמית היינו בחי' אמיתית העצמיות מחויב המציאות כו' דבזה אין חקר כלל להיותו נמצא בבחי' בלתי מציאות נמצא כו' שאינו שייך בזה שום ידיעה כלל כו' וכמ"כ בחי' עתיק שזהו בחי' תחתונה שבמאציל היא בבחי' לא ידע ולא אתידע כלל כו', וכן בחי' המל' כשעולה בבחי' פנימיות הכתר אי' בת"ז סוף תי' י"ח דאתמר בה ונעלמה מעין כל חי ועלה אתמר נתיב לא ידע עיט כו' וידוע שזהו הנתיב הראשון דל"ב נתיבות חכמה והוא בחי' פנימיות אבא דחשיב כמו בחי' פנימיות עתיק כו', ולכן גא' בו לא ידעו כו', זנק' המל' ג"כ בהעלותה בבחי' פנימיות הכתר ג"כ בשם נתיב לא ידעו כו', ובתיקון י"וד אי' דסליקת עד דלא אשכחן לה אתר ושאלין מלאכין בגינה אי' מקום כבודו כו' וכ"ה בתיקון ה' ושם דרשה הוא בבחי' פנימיות הכתר וכמ"ש אבן כו' היתה לראש פינה, וכמ"ש בע"ח שער א"א דרשה מבחי' רדל"א כו', וכאשר עולה לשרשה ומקורה האמיתי שאלין אי' מקום כבודו ואמרין ברוך כבוד ה' ממקומו היינו משרשה ומקורה כמ"ש בכס"מ שם וכמ"ש במ"א בענין ממקומו הוא מוכרע כו', וזהו בכסא דהיינו עליית המל' בר"ה שעולה בבחי' פנימיות הכתר כו' וזהו מה שאומרים בר"ה המלך הקדוש לפי שהמל' עולה בבחי' קדושת העצמיות דא"ס שלמע' מעלה מגדר שייכות אל העולמות. דהנה בחי' חיצוניות הכתר נק' רצון והיינו בחי' הרצון להאציל ע"ס דאצ"י כו', וכן בשרש הראשון באו"א"ס שלפני הצמצום הוא בחי' העליית הרצון שעלה ברצונו להאציל ולברוא שזהו בבחי' חיצוניות דאו"א"ס ב"ה כו' כנודע, אבל בחי' פנימיות ועצמות או"א"ס ה"ה למעלה מגדר רצון לעולמות והוא קדוש ומובדל בבחי' קדושה בעצם לא רק מה שקדוש מהשתל' והו"ע קדושתו שלמע' מקדושתכם כו' וכמ"ש במ"א, וכאשר המל' עולה בבחי' ומדרי' זו אומרים המלך הקדוש שלמע' מבחי' הרצון לעולמות ומבחי' הרצון למלוכה כו', דהרצון דאנא אמלוך הכל הוא מה ששייך לעולמות דלפי שעלה ברצונו אנא אמלוך ה"ז סיבה כבי' להתעוררות הרצון לעולמות כו' כמ"ש במ"א, אבל בחי' קדושת העצמות אינו בערך כל הנ"ל ולזאת נק' אז המלך הקדוש בבחי' קדושת העצמית כו'. וזהו ג"כ מה שצ"ל בנין המל' בר"ה, לפי שהמל' עולה למעלה מבחי' הרצון דאנא אמלוך, לזאת צריכים להמשיך מחדש הרצון למלוכה ע"י תקיעות וברכות כו', אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם, להמשיך בחי' הרצון למלוכה ושיהי' גילוי המלוכה, היינו להיות גילוי או"א"ס למטה כו', שזה נעשה ג"כ ע"י העלי' בבחי' עצמות א"ס דוקא, וז"ע בנין המל' שבר"ה כו', וז"ע בכסה דמפרש הזהר שזהו עליית המל' שעולה באתר דאתמר בי'

במכוסה ממך אל תחקור דהיינו שעולה בבחי' עצמות א"ס בחי' פנימיות הכתר כו', וכ' הרמ"ז שם שהמל' בהתעלותה מתחדש בה כח להתתקן מחדש כו', דכשם שהז"א בבחי' דורמיטא שלו שהז"ע סילוק הזמחין דז"א ה"ה מתחדש עי"ז במוחין חדשים כו', וכמו עד"מ שע"י השינה מתחדש אור השכל כו' (דלבד זאת שע"י השינה מסתלקים האידיים המעלימים ומסתירים ונעשים כלי המוחין כלים מוכשרים יותר לקבל אור השכל כו' וגם כמ"ש במ"א בענין החלומות שזוהו בירור המוחין מהמח' זרות שהן אותיות דתהו שמתבררים ע"י החלומות שזוהו בירור כו', וכמ"ש במ"א בענין יוסף שהי' פותר חלומות כו', וע"י זה מתחזק ומתחדש אור השכל הרוחני דחלום הוא מל' ותחלימיני ותחייני כו' כמ"ש במ"א הנה מלבד זאת ע"י עליית הנפש שמתעלה בעת השינה ה"ה מתחדשת עי"ז כו', דכל דבר כשעולה לשרשו ה"ה מתחדש בעלייתו כו', וכמו"כ בעת השינה שהנפש עולה למקורו ה"ה מתחדש בבחי' חיות חדש בכח השכל ובכל הכחות כו', זז"ע ששואבת לה חיים מלעילא (כו') וכמו"כ בחי' ז"א ע"י סילוק המוחין בבחי' דורמיטא דל"י ה"ה קונה או מוחין עליונים כו', כן הוא בבחי' המל' שע"י עלייתה מתחדש כחה להתתקן ולהבנות בבחי' בנין שלם להיות גילוי המלוכה דהיינו גילוי אוא"ס שזוהו הנק' עדי עד כו'.

ולהבין ענין עליית המל' בר"ה שעולה בבחי' העצמות א"ס ב"ה ושע"י זה מתחדש אורה כו'. ילה"ק תחילה מ"ש בס' הבהיר הובא בפרדס שער הכינים פ"ד ז"ל אר"מ מ"ד ויאמר אלקי' יהי אור ויהי אור ולא אמר ויהי כן מלמד שהאור הוא הי' גדול מאד ואין כל ברי' יכולה להסתכל בו גנזו הקב"ה לצדיקים לע"ל, היא מדת כל סחורה שבעולם והיא כח אבן יקרה שקורין דר וסוחרת כו' ועל מה רומז מדת דר מלמד שלקח הקב"ה מזיום (נר מהאור הקדום ומהסוחרת) א' מאלפים ובנה ממנה אבן יקרה נאה ומקושטת וקשר בה כל המצות כו' עכ"ל. וכללות המכוון י"ל דהאור שנברא ביום ראשון שלא הי' העולם כדאי להשתמש בו כו' כדאי' במד"ר נמשך בהעלם בבחי' מל', וזוהו האבן שנק' דר כו', וקשר בה כל המצות היינו שע"י המצות יאיר בה האור הזה בגילוי ממש כו'. וביאור הענין צ"ל תחילה מש"א שהאור לא הי' אפשר להסתכל בו וגנזו וכ"ה במד"ר ראה שאין העולם כדאי להשתמש בו וגנזו כו', וצ"ל מהו שאין העולם כדאי להשתמש בו ומה"ע הגניזה. והענין הוא דהנה כתי' ויבדל אלקי' בין האור ובין החושך ויש בזה בירושלמי ובמד"ר ב' פ"י, הא' שהבדילו לעצמו וי"א הבדילו לצדיקים לע"ל (שז"ע הגניזה כו') והב' הבדלה ממש שהבדיל האור מן החושך שלא ישתמשו בערבובי' כמו שפרש"י ע"פ זה. וצ"ל מה הוצרך להבדיל בין האור והחושך הלא אור וחושך הם הפכים זמ"ז וממילא הם מובדלים זמ"ז וא"כ מה נצרך להבדיל ביניהם. אמנם י"ל דחושך זה אינו חשך ממש כ"א הוא ג"כ בחי' אור רק שהוא האור המאיר את החשך. דהנה באור יש ב' מדרי', הא' האור בעצם כמו שהוא בבחי' אור עצמי ממש, והב' האור שהוא להאיר את החשך שאינו בבחי' אור עצמי כו', ובבחי' אור זה שלהאיר את החשך יש ג"כ כמה מדרי' דבכללות הן ב' מדרי', הא' בחי' האור שהוא בערך אל החושך שהוא מאיר אותו דאור זה פשוט

שאינו בבחי' אור עצמי כו' והב' האור שהוא מעין העצם ואינו עדיין בערך החושך שהוא מאיר אותו ומ"מ הוא אינו בחי' אור עצמי ממש כו'. ויובן זה עד"מ מאור וזיו השמש המאיר מן השמש ה"ה לפי אופן העצם דלהיות שעצם השמש הוא בהירי בעצם לכן ההתפשטות והזיו שלו הוא אור המאיר כו', מ"מ הרי הזיו ענינו הוא להאיר היינו לפעול פעולת האור כו' וכמ"ש ויתן אותם כו' להאיר כו', וא"כ אינו בבחי' אור עצמי שאין ענינו לפעול (וכנודע ונת' ג"כ לעיל דכל פעולה הוא חוץ לעצם כו') כ"א התגלות מן העצם שמורה על העצם כו' וכמו חכמת אדם תאיר פניו דמי שהוא חכם גדול הרי אור חכמתו ניכר בהארת פניו, והיינו גם בעת שאינו עוסק במושכלות ניכר בהארת פניו שהוא חכם כו', וכמו"כ בעת שעוסק במושכלות באיזה ענין עמוק ניכר באור פניו גודל ועומק חכמתו כו', ובכלל זה הוא ג"כ מה שאמרו צהבו פניו של ר"א משום שמצא תוספתא חדתא כו' דכאשר משכיל השכלה חדשה נעשה צהיבת הפנים ע"י גילוי אור החכ' או מהתענוג שמתגלה כו' וכמ"ש במ"א. הרי אור זה הוא התגלות העצם דמאיר השכל הפנימי והעצמי שבמוח או מגילוי התענוג שבשכל מתגלה ממילא אור פניו דחכמת אדם תאיר פניו כו' ואין זה לפעול איזה דבר כ"א הוא גילוי העצם לבד ומורה על אור עצם חכמתו כו' אבל אור וזיו השמש הרי אינו לתאר את העצם כו' כ"א לפעול פעולת האור כו' ולזאת עם היות שהוא לפי אופן העצם ומעין העצם ואינו בבחי' ערך ממש אל החשך שמאיר אותו כו' דהגם שהאור נמדד לפ"ע העולם ע"י הנרתק המלביש את השמש כו' מ"מ אינו בבחי' ערך ממש וכנודע דאור השמש אינו בבחי' אור פנימי (ולא כמו אור וחיות הנפש שבא בבחי' אור וחיות פנימי בנוף, ולכן ה"ה בא בהגשמה לפי אופן חיבור הגוף וכמשי"ת משא"כ אור השמש אינו מתגשם כ"כ לפי אופן גשמיות העולם מפני שאינו בבחי' אור פנימי) בבחי' התלבשות ממש כ"א שמאיר מלמעלה בבחי' מקיף כו', מ"מ מאחר שענינו להאיר אינו בבחי' אור עצמי ממש כו' ואופן הא' הוא בחי' האור שמתצמצם להיות בבחי' התלבשות ממש בהחשך להאירו כו' דאור זה ודאי אינו בבחי' אור עצמי כו'. והענין הוא דהנה כל הנבראים יש בהם שני בחי' היינו הגוף של הנברא והאור והשפע אלקי שהוא בחי' נשמתו השופע בו תמיד להחיותו שהוא בחי' אור וכלי דב' עיניים אלו ישנם בכל הנבראים גם בדומם וצומח שיש בהם בחי' נפש וכמ"ש בע"ח בסופו וכן גם נבראים העליונים יש בהם חומר וגם צורה שהם בחי' אור וכלי וכמ"ש כי רוח החי' באופנים שבחי' רוח החי' היא חיות אלקות ואור אלקי השופע ונמשך בהאופנים להחיותם שהוא כח הפועל בנפעל וכמו הנשמה המלוכשת בגוף כו', והנה הגוף וחומר הנברא הוא בחי' חשך לגבי הנשמה שבו שהיא בחי' אור וכמ"ש נר ה' נשמת אדם שכמו שאין ערוך חשך לגבי אור שהן ב' הפכים כך אין ערוך גשמיות הנברא לגבי נשמתו כו' וכן אפי' בנבראים רוחניים אין ערוך בחי' גוף האופנים לגבי רוח החי' השופע בהם להחיותם שהוא בחי' אלקות כו' ומ"מ הרי האור והחיות האלקי בא בבחי' התלבשות בגוף הנברא ונעשה כערכו וכמהותו כו' וכמו עד"מ באור וחיות הנפש המתפשטים ומתלבשים בכלים ואברי הגוף הרי הכחות כמו

שהן בהתלבשות בהגוף אינם בערך כמו שהן טרם התלבשותם באברי הגוף שהן רק בבחי' התפשטות מעצמות הנפש כמו אור וזיו המתפשט מן העצם כו' וכנודע שהנשמה למעלה אין לה גוף ואינה מתלבשת בשום דבר וא"כ הכחות שלה הם רק בבחי' התפשטות מן העצמות כמו אור וזיו המתפשט כו' וה"ה כחות רוחניים ממש בבחי' הפשטה מן הגשם לגמרי דהשכל והמדות שלה הן בבחי' תכלית הרוחניות וכמו נשמות בג"ע שמשיגים את אלקות ממש, וכידוע ענין זיו השכינה שמאיר בג"ע שזהו בחי' האלקות דאצי' כו' והשגת הנשמות בג"ע הוא שמשיגי' בחי' מהות האור והזיו כו' וכמ"ש במ"א וכן כל הכחות שלה כמו אהוי"ר שלה הכל הוא בבחי' הרוחניות ממש כו' ואח"כ בהתלבשות בגוף עם היות שגם אז כל ענינה הוא בהשגת אלקות ובבחי' התפעלות אור אלקי (וכמ"ש במ"א ההפרש בין השכל דנה"א להשכל דנה"ט כו') מ"מ הרי השגה גופא היא בבחי' השגה מורגשת ומגושמת שהיא בבחי' יש ממש לגבי ההשגה שהי' לה קודם כו' והראי' שהרי השגה זאת יכולה להיות גם בשכל הטבעי שגם הוא יבין את האור האלקי כו' ומובן שהנה"ט אינו בערך שיקבל בחי' אור אלקי ממש כמו שהוא כו' וא"כ ההשגה האלקי' שמתקבל גם בשכל הטבעי בהכרח שאינו אלקות והוא בבחי' הגשמה ובבחי' יש כו' ואמיתית ההשגה האלקית כמו שהיא בנה"א באמיתית הכחות שלו כמו שהם טרם התלבשותן בנה"ט ה"ו א"א באמת להתקבל בשכל הטבעי דנה"ט כו'. והנה מה שמתקבל ממש בשכל הטבעי הוא רק במדרי' תחתונות באלקות כו' וההשגה במדרי' עליונות באלקות ה"ה נתפסים רק בשכל דנה"א לא בשכל דנה"ט וכמ"ש בתו"א ד"ה בכ"ה בכסלו דהשגת והתבוננות דנה"א מצ"ע היא בענין ה' אחד שזה מובן ומושג רק לנה"א ובכדי להביא הביטול בנה"ב הוא ע"י התבוננות בכרוך שם כו'. ובאמת הוא כן שיש אופן עבודה בנה"א כמו שהוא בבחי' הפשטה מנה"ט דהשגה והתפעלות זאת היא בבחי' רוחניות יותר באין ערוך שמאיר ונרגש שם האור האלקי ביותר באין ערוך לגבי הגילוי והרגש האור האלקי שבבחי' התלבשות כו' והעיקר זהו בנשמות גבוהות שנק' עובדי ה' בנשמתן שהן מופשטין מהגשם כו' אמנם בעבודת הנה"א להביא הביטול בנה"ב (שבשביל זה ירדה למטה כו') שההשגה שלה היא בבחי' התלבשות בשכל הטבעי הרי קודם התלבשותה לא היתה בבחי' השגה כזאת כלל כו' וכן התפעלות המדות שלה ה"ה בבחי' התפעלות מורגשת בבחי' התגלות הלב, והענין הוא דהנה יש ב' בחי' במדות אהוי"ר הא' אהוי"ר המכוסים והב' אהוי"ר המגולים ושניהם הם בלב, וההפרש ביניהם הוא דאהוי"ר המכוסים הוא שהמדות אינן נפרדים מן המוחין והיינו כאשר ההשגה וההתבוננות היא בבחי' פנימיות המוחין דהיינו בבחי' האור האלקי כמו שהוא מופשט מלבושי השגה והיינו בבחי' העצם דהאור האלקי שאז מאיר גילוי אור המוחין ומתפשטים בלב ג"כ והמדות שבלב נמשכין ממילא אחר המוחין כו' דלהיות שעצם אור האלקי מאיר אצלו הנה על האור הזה אין שום הגבלה ועכבה שאינו מתעכב במיצר הגרון ומאיר האור גם בלב והמדות נמשכים ממילא אחר המוח כו' ומפני שהאור האלקי מאיר בגילוי ממש בהמדות לכן הן בבחי' התפעלות בלתי מורגשת ובבחי' ביטול ממש כו' דכמו שהתפעלות המוחין בכלל (גם

בבחי' חיצוני' המוחין) הוא לא בבחי' הרגש כו' כמו"כ הוא בהתפעלות המדות הנ"ל (והן למעלה יותר מבחי' התפעלות שכלי דחיצוניות המוחין כו') והתפעלות זאת אינה בבחי' חיצוניות הלב שזהו בבחי' מורגש ובבחי' ישות כו' כ"א הוא בחי' פנימיות הלב מה שהלב נמשך ממילא אחר כוונת המוח כו', והוא בבחי' ביטול ממש כו', והאו"י"ר המגולים דהיינו בהתגלות הלב הוא שהמדות הן נפרדים מההשגה שבמוחין והיינו כאשר ההשגה היא בבחי' חיצוניות המוחין שהאור האלקי נתפס בלבושי השגה כו' ועם היות שגם בזה צ"ל ההרגש מהאור האלקי זהו רק שיהי' נרגש אצלו שמשגיג אלקות וכל הענינים שמשגיג הכל הוא באלקות כו' (וזאת היא הסיבה מה שכמה מעובדי ה' הגם שמתבוננים היטב באיזה ענין אלקי ומ"מ אין להם חיות בזה ואינם מתפעלים כו' זהו מפני ששוכח שמתבונן בענין אלקי ונרגש אצלו רק השכלי ולא האלקות כו' וצ"ל שבעת ההתבוננות ירגיש שמתבונן ומשיג השגה אלקית כו') אבל ההתעסקות שלו וטרדת שכלו הוא בההשגה האלקית לא בעצם האור האלקי וכן התקשרות נפשו הוא בההשגה ומוזה הוא מתפעל כו', והשגה זאת אינו מאירה בגילוי בלב רק שההתפעלות שכלי מה שמתפעל במוחו על הטוב דאלקות זה נעשה מקור להתפעלות המדות כו' והתפעלות הזאת היא בחיצוניות הלב ובבחי' מורגש וזהו האהוי"ר שבהתגלות הלב שבאה במורגש בחיצוניות הלב כו' וכך היא המדה דבירידת הנשמה למטה צ"ל ההתפעלות באופן כזה דוקא לפי שההתפעלות הזאת נרגשת גם בנה"ט ומתפעל הנה"ט ג"כ בהתפעלות זאת לאחר שיבין גם הוא את ההשגה האלקית כו' כנ"ל וגם דאופן התפעלות זאת פועל יותר אח"כ בהנהגה דכל היום להיות כל מעשיו לשי"ש דוקא כו' והאהוי"ר שבהתגלות הלב דוקא הן בבחי' גדפין למעשה המצות היינו שנותנים חיות בהמצוה ולהיות סו"מ וע"ט בבחי' אור וחיות פנימי כו' וכמ"ש בסש"ב פט"ז (והנה בסש"ב שם שולל בחי' האוי"ר שבתבונת מוחו ותעלומות לבו הנק' מחשבה טובה שבעצם גבהו דרכיהם למעלה מעלה מבחי' המעשה רק שהקב"ה מצרפן למעשה כו' ומבוי' שם דאהוי"ר הנ"ל הוא רק מה שהלב מבין שכך יאתה לו שתכלה כו' לידבק כו' לא שהוא רוצה וחפץ באמת לדבקה בו כו' ואין זה בחי' אהוי"ר המכוסים שהן למעלה הרבה מבחי' אהוי"ר המגולים כו' והאהוי"ר שבתבונת מוחו ה"ה למטה במדרי' מהאהוי"ר המגולים שזהו מה שחפץ באמת לדבקה בו כו' ומ"מ מה ששייך למעשה"צ בפועל הן האהוי"ר הגלויים דוקא וכמ"ש בסש"ב הטעם כי הלב הוא ג"כ חומרי כאשר האברים שהם כלי המעשה אלא שהוא פנימי וחיות להם לכן יכול להתלבש בהם להיות להם גדפין להעלותם א"כ דוקא בחי' אהוי"ר שבהתגלות הלב שזהו בבחי' חיצוניות הלב הן הן דוקא בבחי' גדפין למעשה"צ להיות בחי' חיות להם להעלותם כו' רק בצדיקים הגדולים גם קיום המצות שלהם הוא במדרי' נעלית יותר וכן העשיות שלהם כל היום הן באו"א לגמרי שהכל הוא עניני אלקות כו' וכמ"ש בסש"ב פכ"ג בענין האבות הן המרכבה שכל אבריהם היו קדושים כו' ובוזה אינו שייך לומר ענין לשם שמים מאחרי שהכל עניני אלקות ממש כו' וי"ל דזהו ע"י בחי' פנימיות הלב הנ"ל, אבל מדות כל אדם בקיום מעשה"צ ובהתגברות על הכחות הטבעיים דנה"ב לבררם ולזככן כו'

זהו ע"י אהוי"ר שבהתגלות הלב כו' ונמצא דהעבודה צ"ל בבחי' התפעלות אהוי"ר בהתגלות הלב בכדי שיהי' בבחי' אור וחיות בקיום המצות ובכדי לפעול הביטול בנה"ב כו' אבל מ"מ הרי ההתפעלות היא בבחי' התפעלות מורגשת בבחי' יש דבהנשמה מצ"ע אינו שייך התפעלות כזאת ולא ההשגה באופן כזה כו', וגם הנשמות הגבוהות שהשגתם הוא במדרי' העליונות דאלקות וכן בכל ענין ההשגה אצלם בבחי' הפשטה ובבחי' העצם דהאור האלקי כו' וכן ההתפעלות היא בלתי מורגשת כו' (וכנ"ל בענין פנימיות הלב כו') מ"מ אין זה כלל כמו שהי' נשמתם למעלה בגעה"ע קודם שירדו למטה שהיתה אז השגתם ואהוי"ר שלהם באופן אחר לגמרי כו' משום דבירידתם למטה הרי מ"מ הכחות נתפסים בחושי הגוף וממילא ההשגה הגם שהיא במדרי' נעלית שמופשטת מן הגשם ה"ה מ"מ בבחי' יש לגבי כמו שהיתה קודם כו' וגם הרי משכיל השכלות גשמיים היינו שיודע ומשיג את הענינים הגשמיים כו' דעם היות שאינם מצד הנה"א מצ"ע דהשכל דנה"א בעצם אינו שייך לאיזה השכלה והשגה בדבר טבעי כ"א ע"י התלבשות בשכל הטבעי דנה"ב כו' מ"מ בהתלבשות זאת הרי השכל דנה"א יודע ומשיג את הדבר הטבעי והגשמי כו' וכידוע דבנש"י עיקר החיות שלהם המחי' את הגוף ופועל בגוף הוא הנה"א דוקא שז"ע ויפח באפיו נשמת חיים דקאי על הנה"א כו' וכמ"ש בסש"ב ח"א פ"ב ובאגה"ת פ"ד וע"ש רפ"ו, ובפרט בצ"ג שהחיות שלהם הוא מהנה"א דוקא וכמ"ש בסש"ב פכ"ט והרי קודם ירידתה למטה אינה שייכה לשום ידיעה והשגה בובר גשמי ובירידתה למטה ה"ה משגת ענינים טבעיים וגשמיים כו' וכמו"כ הוא בכל הכחות כמו הראי' הרוחניות רואה דבר גשמי כו' וכה"ג בכל הכחות שכ"ז אינו שייך כלל בהכחות קודם ירידתם למטה כו' וכמו"כ מתפעלת ממקרי הגוף ומתענגת בעונג גופני דע"י איזה עונג גופני נעשה התרחבות והתפשטות בכחות הנפש וכמו בעת השמחה כמו בנשואי בנו יחידו וכה"ג מאירים כחות נפשו בגילוי יותר וישכיל ויתחכם בעת ההיא בענין אלקי ביותר כו' וכמו ג"ד מרחיבים דעתו של אדם כו' שע"ז יוכל לקבל יותר אור אלקי בנפשו כו' (לפי שכל הענינים גבי צדיקים הוא בבחי' הקדושה כו' וכן אפי' בבינונים ה"ז לש"ש, ולזאת הג"ד מרחיבים דעתו כו') וכן להיפך באיזה צער גופני מתכווץ הנפש וא"י להשכיל ולהתחכם באיזה ענין אלקי כו' הרי שהכחות הרוחניים מתפעלים ומשתנים ע"י הכחות הטבעיים כו' וזהו מפני שהן בבחי' התלבשות והתאחדות ממש בהכחות הטבעיים ממילא ה"ה מתגשמים בערך הכחות הטבעיים להיות בבחי' חיי בשר כו' דבהכחות כמו שהן קודם ירידתן באמת אינו שייך כל הנ"ל וה"ה בבחי' הרוחניות בתכלית וכמו שמתלבשי' בכלים ואברי הגוף ה"ה באים בבחי' הגשמה כו' וזהו לפי שכללות האור הזה הוא רק הארה לבד, וכידוע דאור הנשמה שמתלבש בגוף הוא בחי' גר"ן לבד וג"ז לא בחי' עצמות גר"ן כ"א רק הארה לבד כו', והארה זו כאשר מתלבשת בגוף ה"ה באה בהגשמה כו' ועם היות שהיא בבחי' אור לגבי הגוף ומחי' אותו ומ"מ ה"ה בבחי' הגשמה לפ"ע כלים ואברי הגוף כו'.

וזהו לך אמר לבי בקשו פני את פניך כו' פי' בקשו פני היינו בחי' פנימיות הלב הנ"ל, דהנה נת"ל דבחי' חיצוני' הלב הוא שהאור האלקי שבמוח אינו מאיר בלב כ"א רק ובכך לבד כו' אבל פנימיות הלב הוא שהאור כמו שהוא במוח מאיר בלב ג"כ והמדות נמשכים ממילא כו' וזהו לך אמר לבי שבחי' האור העצמי מאיר בגילוי בלב ועי"ז המדות הן בבחי' ביטול שז"ע בחי' פנימיות הלב כו' ומש"א את פניך ה' אבקש היינו בבחי' עצם הנשמה שלמעלה מבחי' התלבשות בגוף כו' דהרי הארת הנשמה המתלבשת בגוף הרי נת"ל דגם בחי' פנימיות הלב ה"ה בבחי' יש לגבי הנשמה כמו שהיא קודם להתלבשות כו' אבל בחי' עצם הנפש ה"ה למעלה מהתלבשות כו' ומגיע לבחי' פנימיות ועצמות א"ס כו' וזהו את פניך הוי' אבקש כמו ממעמקים קראתיך ה' בחי' עומק ופנימיות הלב כו'.

בס"ה, ש"ת עת"ר

אחת שאלתי מאת ה' שבתי בבית ה' כל ימי חיי כו', פסוק זה נמשך אל הקודם מ"ש אם תחנה עלי כו' אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח, ואומר עם היות כי בטוח הוא בניצוח המלחמה מ"מ אחת שאלתי כו' שבתי בבית ה' להיות במנוחה כו' וצ"ל מהו"ע שבטוח בניצוח המלחמה והבטחון הוא בזאת דוקא ומ"מ מבקש להיות במנוחה שז"ע שבתי בבית ה' ולא יצטרך למלחמה כו' ומה"ע אחת שאלתי כו', ולהבין זה ילה"ק משנת"ל דבהתלבשות כחות הנפש באברי הגוף עם היות שהן בבחי' חיות אל הגוף מ"מ ה"ה באים בהגשמה לפי אופן אברי הגוף וכחות הטבעים כו'.

והנה כשם שהוא באור וחיות הנפש בגוף כמו"כ הוא בבחי' אור וחיות אלקי שבנבראים דהגם שזהו בחי' הצורה והאור שבנבראים כנ"ל מ"מ להיות שהארה זו באה בבחי' התלבשות ממש בהם ה"ז בא בבחי' הגשמה לפ"ע הנבראים כו' דכן הוא גם בנבראים עליונים כמו אופנים וחיות ושרפים שכלולים ג"כ מחומר וצורה הנה החיות המתלבש בתוכם הוא באין ערוך לגבי כמו שהוא טרם שמתלבש בתוכם כו' וכמ"ש במ"א דהתפעלות המלאכים והרצוא שלהם הוא שלבד זאת שמשיגים איך שהתהוותם הוא מאין ליש רק ע"י הארה לבד שזהו בחי' מל' דאצי' שנק' זיו והארה וכמ"ש מלך שמו נק' עליהם בחי' שם לבד כו' ומהו"ע ית' קדוש ומובדל לגמרי כו' לבד זאת הנה כאו"א מהם רואה ומשיג החיות שלו המהווה ומחי' אותו מאין ליש ואיך בחי' חיות זה כלול ונמצא במקורו בבחי' מל' דאצי' כמו שנמצא האור והזיו של השמש במאור השמש ושם הוא באופן נעלה הרבה יותר והוא בבחי' ביטול בתכלית שם כו' כמ"ש בסש"ב, כמו"כ חיות כל הנבראים נמצא וכלול

בבחי' מל' דאצילות וכמ"ש בע"ח שיש כל מיני דצ"ח באצילות וכמו שהמל' נק' בשם סלע ואבן ובשם שושנה כו' והיינו שאותו הזיו והחיות הנמשך ממנו ית' להחיות האבן דבי"ע הנה הוא מלוכש בג' אותיות אב"ן, וזהו בחי' אבן דאצילות דהיינו החיות של האבן וכן עד"ו בשארי השמות שהמל' נק' בהם כו', וזהו שהאור והכח והחיות של כל נברא נמצא כלול במקורו והוא שם במדרי' געלית ומשובחת באין ערוך והוא בבחי' ביטול בתכלית כו' (וכמ"ש במ"א דהא תליא דלפי מעלת האור בעצם כן מעלת ביטולו כו' והביטול שלו במקורו שאינו עולה בשם אור וזיו כלל ה"ז מורה על גודל מעלת האור כו') ולזאת בהיות המלאכים משיגים זאת איך דהריבוי רבבות השתל' הנבראים כולם בצביונם ישנם בהתכללות בבחי' מל' דאצ"ו ובאופן משובח ונעלה באין ערוך כו' מזה הן מתפעלים מאד בבחי' יציאה מהגבלתן כו' והיינו לפי שכל אור וחיות כמו שהוא במקורו הוא במדרי' געלית בבחי' תכלית הרוחניות כו' ולכן נעשה ההתפעלות בבחי' יציאה מגדר הגבלה לפי שהחיות כמו שהוא במקורו הוא באין ערוך בדרך מובדל לגמרי כו' לזאת ההתפעלות מזה הוא בבחי' יציאה כו' וכמו שמתלבש בהנברא ה"ה בא בהגשמה לפ"ע מהות הנברא כו' וכללות האור שנמשך אל הנבראים להוותם ולהחיותם בבחי' כח הפועל בנפעל כו' בד"כ הוא באין ערוך לגבי מקורו כו' וכנודע דבחי' מל' שמתלבשת בכריאה להיות בבחי' מקור וחיות לנבראים דבריאה זהו ע"י בקיעת הפרסא שבין אצ"ו לבריאה שוהו בחי' אור של תולדה בלבד שבאין ערוך לגבי האור שלפני הפרסא כו' ובהתלבשות האור לנבראים ה"ה נעשים לפ"ע מהות הנבראים כו' ולזאת בחי' האור הוה המתלבש לנבראים וכמו"כ כללות בחי' האור השייך אל הנבראים כו' עם היות שהוא בבחי' אור וחיות אל הנבראים ומהות וחומר הנברא נק' חשך לגב"ו כו' כנ"ל מ"מ גם האור נק' חשך מאחר שהוא להאיר את החשך לזאת גם הוא בהתלבשותו בהם וגם כללות האור הוה ה"ה בבחי' חשך ונק' אש שחורה כו' וכידוע שיש אש שחורה ואש לבנה דהאור כמו שהוא למעלה מגדר אור לנבראים נק' אש לבנה, והאור המאיר אל הנבראים הגם שהוא בבחי' אור ואש נק' אש שחורה כו' וכמו בפתיחה האור הסמוך להפתיחה נק' נהורא אוקמא להיותו סמוך אל הפתיחה והוא השורף ומכלה את הפתיחה שהוא חשך נק' גם האש נהורא אוקמא ועליו שורה נהורא חירורא הוא אור הבהיר כו' כמו"כ הוא בהאור והחיות האלקי שבנבראים כו'. והנה בעבודה כנפש האדם ב' בחי' אש הנ"ל דאש שחורה ואש לבנה. הענין הוא כמ"ש סמכוני באשישות ואמרו במד"ר שה"ש בשתי אשות אש שלמטה ואש שלמעלה, ופי' המת"כ שוהו משאמרז"ל דאע"פ שהאש בא מלמעלה מצוה להביא מן ההדיוט, והיינו בחי' האהבה ורשפי אש שהאדם מעורר בכח עצמו ויגיעתו ע"י ההתבוננות בגדולת ה' כל חד וחד לפום שיעוריו דילוי' להלהיב נפשו ולבו לעבודת ה' כו' והתבוננות זאת הוא בפסוד"ו בהתהוות כל הנבראים מאין ליש ואיך שכולם בטלים לאור והחיות האלקי שז"ע אמירת שירה שלהם וכמו הללו את ה' מן השמים כו' ויתחיל תחילה להתבונן בדברים תחתונים כדומם וצומח הגשמיים שיש בהם כח אלקי המהוה ומגדל אותם תמיד וכמא' אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל

מלמעלה המכה ואומר לו גדל שעייז הוא הצמיחה שלו מקטנות לגדלות כו' ובלעדי זאת לא הי' בו הצמיחה והגידול כלל כו' וכמו"כ הוא בכל הנבראים הגשמיים שהשפעת החיות שלהם הוא עיי המזלות העליונים וכמ"ש אני אענה את השמים והם יענו את הארץ כו' שמשפיעים בכח האלקי בכל צבא הארץ בדצח"מ וארמ"ע כו' ולכן הגשמי באמת טפל ובטל אל הרוחני וכמו הגוף שטפל ובטל אל הנפש לפי שהוא החיות המח' אותו ומבלעדו אין בו חיות כלל לכן הגוף בטל אל הנפש ונגרר אחריו ומתנהג רק ע"פ רצון הנפש כו' וכאשר יודע האדם ומרגיש בעצמו שאין הגוף מנהיג אותו כ"א הנפש כו' (ובצדיקים החיות שלהם בגופם ומנהיגם הוא הנה"א לכד ובבינונים שהנהי"ט הוא בתקפו הוא המח' ומנהיג כו' וכמ"ש בסש"ב פכ"ט בענין מי הוא האדם כו') והגוף נגרר אחר הנפש ובטל אליו כו' ודוקא עיי הביטול שלו עייז הוא חי מאור הנשמה כו' וכמו בגשמיות מה שהגוף חי מהנפש הוא דוקא עיי שהוא כלי אליו ולכן באיזה קלקול ח"ו באברי הגוף שאינו כלי לאור הנפש הרי אין האבר מקבל חיות מהנפש כו' וכמו"כ הוא ברוחניות הענין שעיי שהגוף בטל אל הנפש עייז מקבל חיות ממנו כו' וכמו"כ בכל הנבראים שהן בטלים באמת לגבי הכח הרוחני השופע חיות בהם כו' כי כל חיות הוא עיי הביטול דוקא שעיי שהוא בטל לאלקות עייז דוקא הוא כלי שיחי' מהאור והחיות האלקי וכמ"ש יראת ה' לחיים כו' ולכן מלאכים העליונים חיים יותר מפני הביטול שבהם כו' ובאמת כן הוא גבי נבראים התחתונים שכולם בטלים לאלקות ועייז הם חיים מהאור וחיות האלקי הנמשך להם עיי המזלות כו' רק שבנבראים התחתונים אינו נראה בהם הביטול מפני הגשמיות והחומריות שלהם כו' (ובמ"א מבואר שזהו עיי ירידת העולם בסיבת חטא עה"ד דקודם החטא הי' נראה גם בהם הביטול לאלקות כו' וכדאי' במדרש שה"ש ע"פ באו ונשתחוה ונכרעה שא"ל אדה"ר באו ונשתחוה כו') שבאמת כל נברא גשמי בטל הוא אל הכח האלקי השופע בו כו', ועדיז יובן גם למעלה יותר והוא בביטול דמזלות הרוחנים לגבי העליונים מהם שמשפיעים למזלות וכמ"ש וגבוה מעל גבוה שומר כו' שהמזלות מקבלים שפעם משמרי האופנים והאופנים מהחיות כו' ושם בודאי כאו"א בטל בתכלית אל הגבוה ממנו כמו ביטול כל עלול אל העילה שלו כו' עד מקור הראשון שמהווה עולם היותר עליון דבי"ע שהוא דבר ה' ורוח פיו ית' דבחי' מל' דאצי' שהוא עיקרא ושרשא דכולהו עלמין, דהארת המל' ה"ה מתפשט בכל העולמות עד גם בעולם התחתון דהשפעת החיות שהוא מהמזלות הרי עיקר החיות ויסודו הוא בחי' הארת המל' שמתלבש בהם ונשפע על ידם כו' וכמ"ש ואתה מחי' את כולם כו' דקודם לזה חשיב כל העולמות בי"ע בד"פ שז"ש אתה עשית את השמים כו' דהיינו עולם הבריאה הארץ וכל אשר עלי' עולם העשי' והימים וכל אשר בהם היינו עולם היצי' כו' כמ"ש במ"א ועז"א אח"כ ואתה מחי' את כולם הן אותיות דיבור העליון דבחי' מל' דאצי' שז"ע ואתה אותיות מא' עד תי"ו והוא"ו הוא בחי' האור המתלבש בהאותיות כו' וי"ל שזהו מ"ש באגה"ק ד"ה איהו וחיהי חד דהקו שהי' מלובש בהכלים דמל' דאצי' כו' בקע הפרסא עמהם כו' דאור וחיות זה נמשך בכל העולמות כו' וכולם בטלים באמת אל

הדבר ה' המחי' אותם וכמ"ש וצבא השמים לך משתחווים כו' והיינו דבנבראים עליונים נראה ונגלה הביטול שלהם ובנבראים התחתונים אין זה נראה ונגלה אבל באמת גם הם בטלים בתכלית אל החיות האלקי כו' ולכד זאת שבטלים בעצם מציאותם שאין להם שום מציאות כלל באמת שהרי כל מציאותם הוא רק מהכח האלקי המהווה אותם וממילא אינם בבחי' מציאות כלל כו' וכמ"ש במ"א, לבד זאת הרי כמו שהן במציאותם ה"ה בטלים בתכלית אל החיות האלקי המתלבש בתוכן ומחי' אותם כו' וכאשר יתבונן בכ"ז ויוקלט במוחו איך שהעיקר הוא האור והחיות האלקי שהוא מקורא ושרשא דכולהו עלמין וכל העולמות והנבראים העליונים ותחתונים טפלים ובטלים לגמרי לגבי מקורם הראשון כו' או ודאי יתפעל במוחו ולבו להיות הרצון והחשק לדבקה בו ית' שהוא העיקר ושרש ומקור הכל והוא בחי' מקור כל החיים העליונים ותחתונים כו' ולא יחפוץ להתקשר בבחי' הטפל ובטל למקורו ועיקר הכל כמו המזלות הגם שהם נק' משפיעים לגבי הגשמיות כו' וגם בעליונים מהם באופנים וחיות שכולם הם בחי' נבראים ומתודשים מאין ליש וה"ה טפלין ובטלין בתכלית כו' וכ"ש שלא יהי' חפצו ורצונו בהדברים הגשמיים הנשפעים מהמזלות ולא יחשבם לעיקר כלל כו' כ"א כל חפצו ורצונו יהי' בבחי' האור והחיות האלקי שהן בהדברים הגשמיים גופא יהי' תכלית רצונו בחי' האלקות שבהם, והוא שלא ירצה להתענג בהם בתענוג גשמי כ"א ל"ש דהיינו בשביל עבודת ה' בתורה ותפלה כו' ושהאור האלקי שבהם יאיר נפשו בבחי' תוס' אור וחיות כו' ובד"כ ירצה שיהי' גילוי אלקות בעולם כו' והיינו ע"י שיתבונן בהתבוננות הנ"ל איך שהעיקר הוא האלקות וכל הנבראים העליונים והתחתונים בטלים וטפלים לגמרי להאור והחיות האלקי געשה אצלו ג"כ עניני האלקות לדבר עיקרי ועניני הגשמיים שלו געשים אצלו טפלים כו' כי ההנחה וההחלטה הוואת שהונח והוחלט אצלו שהאלקות הוא העיקר והגשמי הוא טפל לגמרי אל האלקות פועל בנפשו שיהי' אצלו עניני גופו כענינים טפלים והאלקות יהי' אצלו ענין עיקרי כו' ועוד זאת ירצה שיהי' הגילוי של האור והחיות האלקי והיינו שהאלקות יאיר בגילוי בעולם שיהי' נראה ונגלה האור האלקי וגם בעניניו הגשמי' אינו רוצה בהגשמי עצמו להתענג בו כ"א לקבל חיות מהאור האלקי שבהגשמי דמשו"ז לא ירצה רק מה שמוכרח אליו ולא במה שהוא מותרות, וגם במה שמוכרח תכלית חפצו ורצונו לקבל חיותו מהאור והחיות האלקי כו' ובפרט כאשר יתבונן במ"ש ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב ואת כו' דפי' חיים ומות אין הכוונה בחיים בעת שהנברא חי ומות הוא לאחר פירוד החיות כו' דמי זה פתי לא יבחר בחיים כו' רק הכוונה שבכל דבר נברא בעת שהוא בחיותו וקיומו יש בו חיים ומות והוא שגשמיות הדבר וחומריותו הוא מות בעצם דהיינו שהוא כלה ונפסד וכאשר רואה האדם הפסד כל דבר גשמי וכאשר מרגיש גם בעצמו כליון הכחות הגופניים שלו שכלים ונפסדים מזמן לזמן כו' והרוחניות והכח האלקי הוא החיים שאין בזה כליון והפסד ח"ו כ"א הוא בבחי' קיום נצחי כו', דגם זה מרגיש האדם בעצמו שבכחותיו הרוחניים הרי אדרבא במשך השנים עד ימי הזקנה הן מתחזקים יותר וכמו סבא דעתוהי סתים

כו' דכח שכלו בעצם מתחזק ומתישב יותר כו' וכמו זקני ת"ח כ"ז שמוזקנים
 דעתם מיושבת כו' ומוזה יובן דהאור והחיות האלקי הוא בבחי' חיות וקיום
 כו', וענין כפילת הלשון את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע. הענין
 הוא כי הוא ית' נק' חיי החיים שהוא בחי' מקור החיים כו' והיינו בחי' סובב
 שבממלא הוי' שבאלקים וכידוע ומבואר במ"א דבהשמות דהוי' ואלקים דבד"כ
 זהו בחי' ממכ"ע וסוכ"ע יש בחי' אלקים בהוי' ובחי' הוי' שבאלקים והוא
 דבשם אלקים שהוא בחי' ממכ"ע יש בו ג"כ בחי' הוי' בחי' סובב כו',
 ובפרטיות בבחי' מל' זהו בחי' הרוממות וההתנשאות דמל' שאינו בבחי'
 התלבשות בעולמות כו' דמה שמתלבש בעולמות הוא רק בחי' חיצונית המל'
 והיא ההשפעה בקירוב שעז"נ ואתה מחי' כו' אבל בחי' הרוממות דמל' הגם
 שהוא בחי' הרוממות על העולמות כו' מ"מ אינו בבחי' התלבשות כו' (ובפרטיות
 יותר מבואר במ"א שזהו מה שהק"כ צירופים דשם אלקים בחי' מ"ח צירופי'
 מתלבשים בבחי' נוגה דבי"ע שמקבלים חיותם וקיומם ומוזה הוא ההגבהה
 שלהם כו' ומ"מ בחי' הצירופים דמל' שבהן כפה לון ושצי לון וזהו בחי'
 תכלת דשצי ומכלה לסט"א כו' וע"ב צירופים הן גבורות קדושות שאינן
 מתלבשות בנוגה ח"ו כ"א במדרי' הקדושה כו') ועז"נ לאהבה את הוי' אלקיך
 כי הוא חייך דלכאורה אינו מובן מ"ש חייך דמשמע שהוא חיי הנשמות בפרט
 הרי ואתה מחי' את כולם כתיב, אך הענין הוא דמ"ש ואתה מחי' את כולם
 זהו בבחי' החיות דממכ"ע דהחיות המתלבש בעולמות להחיותם זהו מבחי'
 חיצונית המל' לבד כו' אבל חיי הנשמות בפרט הוא מבחי' הרוממות וההתנשאות
 דמל' (ולכן עיקר המלוכה הוא על נש"י דוקא כו') שזהו בחי' סוכ"ע שבממכ"ע
 כו' ועז"א לאהבה את ה' אלקיך כי הוא חייך חיי הנשמות דוקא שהן בשם
 הוי' שלמע' משם אלקים כו', ובאים לאהבה זו ע"י ההתבוננות הנ"ל שע"י
 שיחפוץ בכח ומקור החיים המוגבלים בעולמות ממילא יומשך לדבקה בו ית'
 ממש בחי' אוא"ס חיי החיים כו' וזהו החיים והטוב פי' הטוב מבחי' החיים
 וכמ"ש כי טוב חסדך מחיים לפי שהוא חיי החיים בחי' נשמתא לנשמתא כו'
 ובל' הגמ' נק' מחי' החיים כו' והיינו שהרוחניות נק' חיים והוא בחי' ממכ"ע,
 ובחי' השובב שבממלא שלמעלה מבחי' רוחניות ולגבי' רוחניות וגשמיות שוין
 זהו בחי' הטוב שבחיים כו' וכמו"כ בהיפוך כתיב את המות ואת הרע מות
 הוא בחי' הגשמיות וחומריות הנברא שהוא בחי' מות בעצם להיותו כלה
 ונפסד כו' כנ"ל והרע הוא גרוע הרבה מהמות כמו שהטוב מעולה מהחיים כנ"ל
 כך הרע בעיני ה' הוא באמת רע ומר יותר מהמות שהרי המות הוא רק היפוך
 החיים כמו שהגשמיות היפוך הרוחניות אבל הרע היפוך ומנגד לבחי' חיי
 החיים, שהרי כל דבר איסור הוא היפוך רצון העליון שהוא חיי החיים בחי'
 סוכ"ע כו' וכיון שמנגד ומונע גילוי בחי' חיי החיים מה שטוב ומעולה לאין
 קץ מבחי' החיים בהכרח שהוא רק מבחי' המות שאינו רק מנגד לבחי' החיים
 כו' ובעולם בחי' המות הוא בחי' הגשמיות של העולם ובחי' רע הו"ע התאוה
 מה שרוצה בהדבר למלאות תאוות נפשו זהו בחי' רע שגרוע הרבה יותר כו'
 וכ"ש תאוות איסור ר"ל שגרוע ביותר כו' וזהו ראה נתתי לפניך את החיים
 כו' שהכח האלקי המתלבש בעולם הוא בחי' חי וקיים וכמ"ש ודבר אלקינו

יקום לעולם כו' וביותר בנש"י שנק' עם קרובו דוירים קרן לעמו ע"י תו"מ
 שבאים לבחי' אוא"ס חיי החיים הנ"ל שזהו ואת הטוב כו' וחומריות וגשמיות
 העולם זהו מות בעצם ובפרט התאווה והתענוג בזה ה"ז רע שעוד גרוע יותר
 כו' הנה כאשר יתבונן בכ"ז בודאי ימאס בכל עניני החומרים והגשמיים
 ויתעורר באהבה ורצון לה' לבדו שהוא בחי' החיים והטוב כו'. והנה בחי'
 אהבה הנ"ל שבנפש נק' אש שחורה ובחי' נהורא אוכמא דהיינו להאיר חשכת
 הגוף והנה"ב לבד דאין זה עבודת הנשמה מצ"ע דשרשה מבחי' פנימיות אלקות
 שלמעלה מההארה האלקי' המתלבשת בעולמות ושנעשה מקור להם כו' וא"כ
 מובן שהאהבה הנעשה ע"י ההתבוננות בשרש ומקור העולמות אין זה עבודת
 הנשמה מצ"ע כו' (והגם שנת"ל דכי הוא חייך זהו בחי' חיי הנשמות כו' מ"מ
 הרי עיקר האהבה הנ"ל הוא מהאור והחיות האלקי המתלבש בעולם שהוא
 העיקר ואיך שכל העולמות בטלים לגבי כו' ועי"ז בא לדבקה בו ממש בחי'
 חיי החיים כו' כנ"ל וגם באמת שרש נש"י הוא למעלה מבחי' טוב שבממכ"ע
 דשרשם בשם הוי' ממש כו' וכמ"ש במ"א) כ"א הוא עבודת הנשמה להאיר
 ולזכך את הנה"ב, דתכלית ירידת הנשמה למטה הוא בכדי לברר את הנה"ב
 כו'. והענין הוא דהנה את זלע"ז עשה אלקים וכמו שיש בנה"א חו"ב והשגת
 אלקות שמולידים בחי' המדות דקדושה אהוי"ר כו' וגם מחדו"מ שהן אותיות
 דתורה ותפלה בכוננת הלב והרהורי תשובה וכה"ג, כך יש בנה"ב ג"כ שכל
 ומדות רעים ומחדו"מ שלא לה' המה שהן רק רע ולא טוב כלל וכמו להתחכם
 להרע וכמו הבה נתחכמה לו שזהו התחכמות דלעו"ז איך לצוד את הנה"א ח"ו
 ולהביאו לידי רע ח"ו וכמו חכמים המה להרע כו' ובנה"ב בדרך פרט הוא
 ההתחכמות איך לבוא לידי איזה דבר תאוה וחמדה כו' וכן בהשגה שלו
 שמשגיג את הטוב של הדברים הגשמיים שע"ז נולד בלבו המדות רעות
 להתמשך אחרי תאוות רעות וכן במחדו"מ במח' זרות והרהורים רעים ובדבור
 של הוללות ופר"ע כו' וכן במעשה יומשך אחר שרירות לבו כו' וע"ז צ"ל
 מלחמת האדם ללחום ולבער הרע דמדות רעות ומח"ז ודבורים רעים כו'
 לעצור מוחו ולבו שלא לחשוב מח' חוץ בהרהורים רעים ודיבורים רעים
 דהרהורים רעים הוא ענין רע ומר מאד, וכידוע שהמח' הוא לבוש פנימי
 המתאחד עם הנפש, ולזאת ההרהורים רעים ה"ה מטמאין מאד את הנפש
 ומוליכין ומביאין אותו לעניני טומאה ר"ל וצריכים להשתדל ולייגע מאד לעצור
 א"ע שלא לחשוב מח"ז והרהורים רעים, וכמו"כ שלא להרחיב פיו ולשונו כו'
 וכנודע שבדבור יוצא כל עומק רע שבנה"ב לידי גילוי כו' וכמ"ש בכהאר"ז"ל
 דהנה כשם שהדבור דקדושה מגלה ומוציא עצם נפשו בחי' עומק הטוב שבה
 וכמ"ש ונפשי יצאה כדברו כו' וכמ"ש במ"א כמו"כ להיפוך בדיבורים רעים
 יוצא כל עומק רע שבנפש כו', והרחבת פיו ולשונו בדברים בטלים זהו מצד
 הפר"ע שבו שאין פחד אלקים עליו כו' וכן ריבוי הדברים בטלים גורמים
 מח"ז והרהורי עבירה כו' וז"ש שומר פיו ולשונו שומר מצרת נפשו כו'
 דמח"ז נק' צרת נפשו מפני שמתמאים את הנפש כנ"ל וכאשר שומר פיו ולשונו
 מדברים בטלים ה"ה שומר מצרה נפשו כו' ולהיות דמחדו"מ דנה"ב הן
 התפשטות המדות רעות כו' (וכמו"כ מחדו"מ דנה"א הן התפשטות המדות

דקדושה כו') ולזאת צריכים לפעול הביטול בהמדות דנה"ב, והיינו על ידי ההתבוננות הנ"ל בגדלות ה' בהתהוות העולמות ואיך שבאמת הכל בטל וטפל לאלקות כו' שכ"ז יבין גם הנה"ב ע"י שמרגיש זה בנפשו כו' כנ"ל היז פועל הביטול גם בנה"ב שלא ירצה בחומריות העולם כ"א ירצה בהאלקות שיהי גילוי אלקות בעולם ובכל דבר ירצה האלקות שבו כו' ובפרט ע"י שנקלט אצלו שחומריות העולם הן מות ורע כנ"ל לא ירצה בהם כו' ועי"ז מתבטלים גם המחוי"ד ע"י ביטול מדותיו לאלקות כו' דמאחר שמחוי"ד הן התפשטות המדות לכן ע"י שפועל הביטול בהמדות טבעים ממילא מתבטלים המחוי"מ כו' רק שעצם האותיות א"א שיתהפכו וצריכים העברה לגמרי וכמ"ש במ"א בענין חומת בת ציון הורדי כנחל דמעה שהדמעות מכבסים את אותיות המח' כו', אמנם התפשטות המחוי"ד מתבטלים ע"י ביטול והכנעת המדות טבעים כו' ומ"מ צ"ל דחיית המחיו ולעצור א"ע לבלי לחשוב ולהרהר ולבלי לדבר כו' כנ"ל כי א"א להמתין עד שיוזכרו המדות כו' אך עיקר תיקונן הוא ע"י זיכוך המדות וביטולן ע"י ההתבוננות הנ"ל, וז"ש רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם דענין החרב הוא מה שהאדם צריך להכרית הקלי' והסט"א שהן המחוי"מ דנה"ב הנ"ל וגם להכניע המדות רעות דנה"ב כו' וזה נעשה ע"י רוממות אל בגרונם שע"י ההתבוננות בגדלות ה' שנת"ל עי"ז נעשה בחי' חרב להכרית את הרע דנה"ב כו', וזהו אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח, והיינו במלחמת הנה"א עם הנה"ב ה"ה בטוח בניצוח המלחמה שע"י ההתבוננות באלקות יתבטלו המדות טבעים דנה"ב, וההתבוננות צ"ל דוקא בהאור וחיות האלקי שבנבראים איך שבכל דבר יש חיות אלקי המח' אותו ואיך שהעיקר הוא האלקות והגשמי טפל ובטל לגמרי אל האור האלקי כו' ואיך שהאלקות הוא חיים וטוב והגשמי הוא מות ורע כו', להיות שהתבוננות זאת יבין גם השכל הטבעי דנה"ב וזאת דוקא יפעול בו הביטול וכמשנת"ל (כד"ה לך אמר לבי), דכאשר יונח ויוקלט אצלו היטב הענין האמיתי הנ"ל נעשה אצלו באמת האלקות לענין עיקרי וזהו חפץ ומשתוקק להיות גילוי אלקות בנפשו ובעולם ובכל הדברים הגשמיים שמוכרח בהם הוא חפץ בהאלקות שבו לא בעצם הגשמי להתענג בו כו', וזהו שהוא בטוח בניצוח המלחמה, ודוקא בזאת אני בוטח היינו בהתבוננות בהאור האלקי שמתלבש בעולמות שזהו בחי' זאת כנודע, ומ"מ אחת שאלתי כו' שבתי בבית ה', דהנה ידוע דיש ב' אופני בירור הא' בדרך מלחמה כנ"ל, והב' בדרך מנוחה, וידוע שזהו הבירור שע"י תפלה והבירור שע"י התורה שהוא הבירור בדרך מנוחה שנעשה הבירור מאליו וממילא כו' וכמ"ש במ"א, וזהו שבתי בבית ה' היינו אותיות התורה שעיי"ז ממילא הבירור ולא יצטרך למלחמה כלל כו', וז"ש אם תקום כו' בזאת אני בוטח שבהתבוננות הנ"ל בהאור והחיות אלקי שבעולם ה"ה בטוח בניצוח המלחמה ומ"מ אחת שאלתי כו' שבתי בבית ה' להיות הבירור בדרך מנוחה ע"י התורה כו', ומש"א אחת שאלתי זהו ע"ד אחת היא רעייתי דהיינו מס"נ דק"ש דבכדי שיהי הבירור מלמעלמ"ט ע"י התורה צ"ל תחלה המס"נ דק"ש ואזי מאיר אוא"ס בעסק התורה להיות הבירור כו', וזהו אחת שאלתי

מאת ה' היינו להיות דבוק בה' כמו יראו את ה' קדושו כו' שבתי בבית ה' באותיות התורה ועיני' יהי' הבירור בדרך מנוחה כו'.

בט"ד, ליל ב' דסוכות, עת"ר

בסוכות תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסוכות, וצ"ל מהו כפל הענין בסוכות תשבו כל האזרח בישראל ישבו כו', ומהו בחי' האזרח בישראל שישבו בסוכות כו', ולהבין זה ילה"ק משנת"ל ענין סמכוני באשישות ב' אשות אש של מטה ואש של מעלה. ונת' דאש שלמטה הוא האהבה שבאה ע"י עבודת האדם ויגיעתו בהתבוננות בהאור האלקי שבעולם איך שהעיקר הוא האלקות והכל טפל ובטל לגבי' ושהאלקות הוא חיים וטוב כו' ועיני' ירצה בהאלקות כו'.

אמנם בחי' אהבה הנ"ל הכאה מצד ההתבוננות באור וחיות אלקי המהווה את העולם כו' זהו בחי' חיצוניות הלב ללבד והיא האהבה דנה"א בכדי להאיר חשכת הנה"ב כו', אבל האהבה והרצוא שבנה"א מצ"ע היא בחי' פנימיות הלב, והנה בבחי' פנימיות הלב יש בזה כמה מדרי', דהנה נת"ל (ד"ה לך אמר לבי) ענין פנימיות הלב מה שהמדות נמשכין ממילא אחר כוונת המוח כו', שזהו בכלל האהבה שע"פ טו"ד שהרי האהבה הזאת באה ג"כ ע"י השגה והתבוננות באלקות רק שההתבוננות הוא בעצם האור האלקי שזהו כמו שהענין האלקי מובן בהשגה שכלית רק כאשר מפשיט לבושי ההשגה ומקשר א"ע בעצם הענין האלקי המושג מתוך ההשגה מאיר האור האלקי במוחו וגילוי זה מתפשט גם בלב בפנימיות לבו שהמדות נמשכו ממילא אחר המוח בבחי' התפעלות הבלתי מורגשת כו', דכ"ז הוא בחי' השגה בטו"ד כו', והיא מבחי' בינה רק שזהו מבחי' פנימיות בינה כו', ולמעלה מזה היא בחי' האהבה והדביקות שמבחי' ראי' דחכ' דהיינו בחי' אהבה בתענוגים כו' דענין הראי' היא ג"כ בחי' ידיעה שכליות ובאה לאחר ההשגה דכאשר יודע את עומק המושג ומקשר א"ע בעצם הענין האלקי ה"ה בא אח"כ לידי ראי' שהוא בחי' ההתאמתות וההנחה בנפש (דער לייג אין נפש) מעצם הענין כו', וההרגש והתענוג בזה הוא בבחי' אור פנימי בנפש, וזהו סיבת הדביקות שלו והיינו שאין זה בהנפש מצד עצמו ר"ל מצד עצם התקשרותו כו' כ"א מצד התענוג שמתענג על ה' כו', וכ"ז הוא בחי' פנימיות הלב שנכלל בכלל עבודה שע"פ טו"ד כו' (ובאמת יש בבחי' אהבה בתענוגי' מדרי' נעלות מאד ובד"כ ה"ה למעלה מבחי' אה"ר דרעו"ד במדרי' הא' שית' בסמוך. מ"מ ה"ז בכלל עבודה שע"פ טו"ד בכללות ענינה כו'), ויש בחי' פנימיות הלב הנק' רעו"ד שלמעלה מטו"ד שזהו בחי' התעוררות עצמי שבנפש שלמעלה מטו"ד רק מה

שנמשך לשרשו ומקורו כו'. וזוה יש ג"כ ב' מדרי' הא' ההתעוררות שנעשה ע"י ההשגה בהפלאות אוא"ס איך שמופלא מהעולמות כו', דעם היות שהרצוא הוא מצד עצם נפשו שרוצה בעצם באלקות כו' מ"מ סיבת ההתעוררות היא ע"י ההתבוננות בהפלאות אוא"ס ב"ה שאין זה בבחי' השגה ממש כ"א בבחי' ידיעת השלילה כו' כמשנת"ל בענין פלא כו', ומאחר שיש סיבה אל הרצוא ממילא ה"ה בבחי' מורגש והיינו שיש מבוקש בהרצוא שרוצה בהגילוי אור או שרוצה להכלל באוא"ס ב"ה כו', והיא ג"כ מבחי' בינה שבנפש וכנודע דאה"ר שברשפי אש היא בבחי' בינה כו'. אמנם עיקר בחי' רעו"ד הוא המדרי' הב' דהיינו שאין שום סיבה כלל אל הרצוא להיותו למעלה מטו"ד לגמרי גם לא בחי' השגת ההפלאה דאוא"ס ב"ה כ"א מה שהנפש נמשך ממילא לעצמות אוא"ס לפי שהוא שרשו ומקורו וכנודע שיש בחי' התקשרות עצמית בנפש שבעצם נפשו ה"ה מקושר ממש בעצמות אוא"ס כו' וכאשר מתגלה בחי' ומדרי' זו ה"ה נמשך ממילא לאוא"ס ב"ה בלי שום מורגש ובלי מבוקש כלל כ"א מה שעצם הנפש נמשך (ציט זעד) ממילא לבחי' עצמות אוא"ס ב"ה כו', והיא בחי' אה"ר שבנה"א הכלולה בחכ' שבנפשו כו' וכמ"ש בס"ב פ"ט דבחי' חכ' שבנפש הוא הביטול שלמעלה מטו"ד שעז"ב נר ה' נשמת אדם דכמו שאור הנר טבעו לעלות למעלה והיינו בהאור שלמעלה מהפתילה הנק' נהורא חיוררא. כי האש השורף את הפתילה ה"ה נח בהפתילה ועיקר האור שעומד תמיד בבחי' הסתלקות למעלה הוא האור הבהיר שלמעלה מהפתילה כו' וכמ"ש במ"א, ועלי' והסתלקות זו היא בטבע בהאור ואף שע"ז יכבה ולא יאיר כו' וגם למעלה בשרשו יתבטל כו' אעפ"כ בכך הוא חפץ בטבעו, כך נפש האדם כו' חפצה וחשקה בטבעה ליפרד ולצאת מן הגוף ולידבק בשרשה ומקורה בה' חיי החיים ב"ה כו', ואין זה מצד ההשגה שמשגי אלקות כ"א מצד שזוה שרשה ומקורה דשרש הנשמות הוא בבחי' פנימיות ועצמות אוא"ס ב"ה וכמ"ש בנים אתם לה' אלקיכם כו', ולזאת בעצם נפשו הוא באמת בבחי' התקשרות תמידי בעצמות אוא"ס ב"ה וכמא' חבוקה ודבוקה כך כו' שעז"ב שימני כחותם כו' דאע"ג דאזיל הכא והכא מצד הנשמה המלובשת בגוף שמתעלמת בנה"ב ולפעמים היא בבחי' ריחוק כו' והיינו בהעדר עבודתה בהתבוננות באלקות ובהתעוררות אהו"ר כו' שאז מתגברי' הכחות דנה"ב שמעלימים ביותר שגם הנה"א מתרחק כו' (וכמשנת"ל ד"ה הנ"ל דהארת הנשמה בהתלבשותה בגוף ה"ה באה בהגשמה לפי אופן הכחות הטבעיים כו', ולזאת בהעדר העבודה דנשמה והכחות חסכעיים מתגברים מתגשמים ביותר גם כחות הנשמה ומתחלשים ומתרחקים כו') מ"מ דיוקני אשתאר כך לעלם דבחי' עצם נקודת הנשמה היא בבחי' התקשרות תמיד בבחי' עצמות אוא"ס ב"ה, והתקשרות זאת היא בבחי' התקשרות עצמית דבעצם הנשמה מאיר ונרגש בה בחי' עצמות אוא"ס (וי"ל שזוהו בחי' הניצוץ האלקי שמלובש תוך יחידה שבנפש כמ"ש בע"ח שמ"א) ולזאת היא תמיד בבחי' התקשרות בעצמות כו', וכאשר מתגלה בחי' זו ה"ה בבחי' תוקף הרצוא לצאת מגדר הכלים ולהפרד מן הפתילה הוא הגוף ולהכלל בעצמות אוא"ס והיא כשלהבת העולה מאלי' לדבקה בו כו', וכמו כן האהבה והרצוא דנה"א מצד ההשגה הנה השגת הנה"א

מצ"ע היא בבחי' מהות אלקות לא בבחי' מציאות לבד וכמו השגת הנשמות בג"ע ה"ה משיגים בחי' מהות הזיו כו' כנודע ומבו' במ"א ענין ההשגה דג"ע כו', וכמו"כ הוא בהנשמה למטה ג"כ כו' שהרי הנשמה באה למטה שלא בבחי' שינוי המהות וכמ"ש ויפח באפיו נשמת חיים שלא יש שום דבר המפסיק ומבדיל בין הנופח כו' וממילא היא בלי שום שינוי המהות כלל כו', והיינו מפני ששרשה הוא מבחי' עצמות אוא"ס ב"ה דמאן דנפח מתוכו נפח כו' לזאת המשכתה הוא באו"א שאינה משתנית כו' וכמ"ש במ"א, ומשו"ז גם בירידתה למטה ה"ה מצ"ע משגת בחי' מהות אלקות כו'. וז"ש לעתיד הנה אלקינו זה דבכללות נש"י יהי' בחי' גילוי המהות ממש, דהנה עכשיו הרי הנה"ב מחשיך על הנה"א ומכסה העין דנה"א שאינה רואה כו' אבל לע"ל לאחור גמר הביורורים יהי' בכאו"א גילוי בחי' המהות דאלקות כו', וכמו"כ הוא גם עכשיו בצדיקים הגדולים ובנשמות גבוהות המופשטים מן הגשם כו', רק להיות שירידת הנשמה למטה שנתלבשה בלבושי נוגה הגופני הוא כדי להראות גם את הנה"ב דנוגה בחי' גילוי אלקות שיתברר ויתתקן עי"ז כו' והוא ע"י התבוננות בענין התהוות יש מאין כו', דהנשמה לא ירדה בשביל עצמה כי מצ"ע ה"ה דבוקה בעצמות ומהות אוא"ס ב"ה כנ"ל, רק ירידתה הוא בכדי לפעול הביטול בנה"ב כו', ובכדי להראות את הנה"ב א"א כ"א ע"י התבוננות יש מאין בבחי' השגת המציאות בלבד כי משם מקור חוצבה של הנה"ב דהיינו רק מבחי' התפשטות כח האלקי כו', ולזאת צ"ל ההתבוננות במקור חוצבה שזה יפעול עליו הביטול ובוזה אפ"ל השגתו כו' וכמ"ש בתו"א ד"ה בכ"ה בכסלו דהביטול דנה"א הוא בה' אחד בבחי' יחוד ממש על ידי ההתבוננות דמהו"ע שלמעלה מגדר עלמין כו' והביטול דנה"ב הוא בבשכמל"ו כו'. וז"ש אתה הראת לדעת שהנה"א נתגלית בגופה רק לגלות דיעה לעיני בשר הגופני שגם השכל דנה"ב יבין אלקות מה שביכולתו להבין ושיתבטל עי"ז בבחי' ביטול היש עכ"פ שזהו ג"כ ענין לדעת שהוא מלי' שבירה כמו ויודע בהם אנשי סוכות שזהו שבירת וזיכוך החומריות דגוף ונה"ב וכמו למען דעת כל עמי הארץ כו' (וענין כי הוי' הוא אלקים אין זה מה שהוי' ואלקים כולא חד ממש שזהו רק בהשגת הנה"א עצמו כו', כ"א הוא ע"ד מ"ש בתו"א ד"ה מוזהר מימין בענין כי גדול הוי' מכל אלקים דשם אלקים הוא מעלים ומסתיר על שם הוי' שע"ז נעשה מציאות היש כו', ומבחי' העלמות והסתרים אלו יונקים קלי' וסט"א והיינו שנאחזים בהישות ואומרים אין עולם אלא אחד שאינם רוצים בבחי' הביטול כלל וזש"א עזב ה' את הארץ כו' ותופסים שההסתר הוא אמיתי ח"ו כו', אבל כי גדול הוי' כו' שמושל ושולט על השם אלקים להיות ביטול היש, והיינו שע"י גילוי אור שם (הוי' נעשה ביטול היש כו', וזהו ע"י ההתבוננות אשר באמת האין האלקי והיינו הארה דשם הוי' הוא המהווה ומחי' כו' וממילא צ"ל ביטול היש לאין כו' כנ"ל וז"ע כי הוי' הוא אלקים שהשם אלקים אינו מסתיר לגמרי ומאיר גילוי שם הוי' כו', וכמו הודו לאלקי האלקים שהשם הוי' נק' אלקי אלקים שהוא מושל על השם אלקים שאינו מסתיר כו' ועי"ז הודו לאדוני האדונים שגם הע"ש יהיו בבחי' ביטול לאלקות כו' וכמ"ש כ"ז במ"א בהביאור דה' לי

בעזרי) וע"י שבירת חומריות הנה"ב ע"י יתגלה אור הנה"א וכמו ע"י שבירת קליפת האגוז מתגלה הפרי כו' כמו"כ ע"י שבירת הנה"ב מאיר אור הנשמה בהשגתה מצ"ע בבחי' השגת המהות דאלקות כנ"ל וע"י יהי הביטול בנה"ב בדרך ממילא ובעצם המהות שלו כו' דהביטול הנ"ל הוא ע"י התעסקות הנה"א לתקן הנה"ב שז"ע ששת ימים תעבוד שהנה"א עובד עבודתו לתקן הנה"ב וזהו בענינים השייכים לנה"ב שהן שרשו ומקורו ופועלים בו הביטול כו' כנ"ל, והיינו ביטול היש לבד כו' ואח"כ כאשר מאיר גילוי אור עצם הנשמה נעשה הביטול ממילא בנה"ב ובבחי' ביטול במציאות כו' וכמ"ש בלק"ת בד"ה כי תצא הא' בענין תפלה ותו"מ, וכמו"כ הוא בבחי' הארת הנשמה המתלבשת בגוף ובגילוי אור עצם הנשמה כו', וזהו ג"כ ענין העבודה ברי"ה ויוה"כ שזהו בבחי' אור עצם הנשמה וכמ"ש לך אמר לבי בקשו פני בחי' פנימיות הלב כו' הן בקבלת עומ"ש דר"ה שזהו מעומק ופנימיות הלב דוקא שבכל מהותו ובכל עצם נפשו הוא נותן א"ע לה' ולרצונו ית' כו', וכן התשובה דיוה"כ ממעמקים קראתיך כו', והגילוי הזה נמשך מלמעלה וכמ"ש חשף ה' זרוע קדשו כו' שזהו גילוי בחי' עצמות אוא"ס שמאיר אז שהוא עת רצון כו' והז"ע הארת פנים דיג"מ דבאור פני מלך חיים כו', לכן מתגלה אז בנפש בחי' יחידה שבנפש והיינו דאז בנקל לכאור"א להביא התגלות אור עצם נפשו בבחי' התפעלות עצמי כו'. אמנם זהו לאחר העבודה דכל השנה בהכחות הגלויים דנה"א בבירור וזיכוך הנפש הבהמית בהתעסקות עמו בעבודה ויגיעה כו' וע"י מאיר אור עצם הנשמה ברי"ה ויוה"כ דאז נעשה ביטול בעצם המהות דנה"ב כו'. וזהו כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב שברי"ה ויו"כ הדין ומשפט על בחי' האלקות שמאיר בהנשמה שלפ"ע העבודה דכל השנה מאיר גילוי אור עצם נפשו ברי"ה ויוה"כ כו' ולפ"ע זה נמשך גילוי האלקות על כל השנה כו'. והיינו דהעבודה דבחי' פנימיות הלב היא ע"י העבודה מתחלה בבחי' חיצוניות הלב שזהו עבודת הנשמה להביא הביטול בנה"ב וע"י בא לבחי' פנימיות הלב שהיא עבודת הנשמה מצ"ע כו', רק דבכל השנה העבודה דפנימיות הלב עיקרה הוא בבחי' כחות פנימיים דנה"א דהיינו בהעבודה שע"פ טו"ד שנת"ל שזהו ג"כ השגת הנשמה מצד עצמה דוקא שמשגת בבחי' מהות אלקות היינו בבחי' עצם האור האלקי עד בחי' ראיית המהות דאלקות כו' כנ"ל, וברי"ה ויו"כ עיקר העבודה בבחי' פנימיות הלב ברעו"ד שלמעלה מטו"ד כו', וכ"ז הוא ע"י הקדמת העבודה תחלה בבחי' חיצוניות הלב כו' וזהו סמכוני באשישות בבי' אשות אש שלמטה ואש שלמעלה והן נהורא אוכמא ונהורא חיוורא, דאש שלמטה הוא נהורא אוכמא שזהו האש של הנה"א להאיר חשכת הנה"ב כו' ונק' אש שלמטה מפני שזהו ההשגה וההתבוננות באור וחיות אלקי מקור העולמות כו' דהאור והגילוי שמאיר בנפשו בזה ונתפעלות האהבה הכל הוא בחי' אש שלמטה ונק' אהבת עולם כו', וגם זהו מה שבא ע"י עבודתו ויגיעתו כו', ונהורא חיוורא הוא בחי' אור עצם הנשמה כמו שמשגת בחי' מהות ועצמות אלקות כו' וכמו"כ בחי' הרגש נפשו שנרגש בו בחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מגדר השגה כו' שאין זה בבחי' התלבשות בנה"ב כו' וההתפעלות היא בבחי' אה"ר ובבחי' התקשרות עצמית כו', וזהו בחי'

נהורא חיוורא שאינה להאיר את החשך כ"א עצם בחי' האור כו', ונק' אש שלמעלה מפני שזהו למעלה מבחי' שייכות אל העולם והנהיב כו', וגם שזהו נותנים למלעלה אחר העבודה דבחי' אש שלמטה וכמו שעל גבי הנהורא אוכמא הוא הנהורא חיוורא כו', והנה ב' אשות הנ"ל הן בחי' אש יו"ד ואש ה"א, דאש ה' זהו בחי' אש דמל', וידוע דהביטול שמצד בחי' מל' הוא בחי' ביטול היש לבד כו' וכנודע דאין מלך בלא עם בחי' עוממות נבראים נפרדים דוקא וכמו המלוכה על עבדים דוקא כו', וענין המלוכה הוא לפעול בהם הביטול אבל הוא בחי' ביטול היש לבד כו', וכמו"כ הוא במלכותא דרקייע שזהו בחי' ביטול היש לבד כו', (וכן הרצוא דבחי' מל' ידוע שזהו מצד הריחוק דוקא דלהיותה בחי' הארה שחוץ לעצמותה וכמו ענין ההתנשאות על הזולת שחוץ לעצמותו כו' לכן היא בבחי' רצוא ועלי' למעלה דנהו"ת קארי תדיר כו' וכמ"ש במ"א, והרצוא שמצד הריחוק ה"ז בבחי' יציאה מן החשך כו'), ואש יו"ד היינו הביטול דאצי' שהוא בבחי' ביטול עצמי ביטול אמיתי כו' ואין זה בבחי' רצוא שמצד הריחוק כ"א בבחי' קירוב ודביקות באו"ס שז"ע אצי' ל' אצלו וסמוך כו', אמנם ידוע דדוגמת בחי' חומר וצורה שבנבראים שהן הגוף ואור וחיות הנפש המתלבש בגוף להחיותו כו' כנ"ל, שבדוגמא כזאת גם באצי' והן בחי' אורות וכלים דאצי' שנק' ג"כ בשם חומר וצורה וגוף ונפש (דרשש בחי' חומר וצורה שבנבראים הוא מבחי' או"כ דאצי' וכמ"ש בסי' בד"ה להבין ההפרש בין ק"ש לתפלה) וכמא' הת"ז וכמה גופין תקינת לון כו' שהן בחי' הכלים דאצי' וההוא נביעו איהו כנשמתא לגופא כו' דהיינו גילוי הקו והן האורות שנמשכים להאיר את הכלים ולהחיותן כו', וביאור הענין מה שהכלים הם דוגמת החומר, הענין הוא דהנה ידוע דמקור התהוות הכלים הוא ע"י הצמצום והסתלקות האור שנכלל במאור כו', והיינו דמבחי' הרשימו שנשארה ע"י הצמצום זהו בחי' שרש ומקור הכלים כו', והענין הוא דהנה בע"ח בתחלתו כ' וטרם שגאצלו הנאצלים כו' ה' אור עליון פשוט ממלא כל המציאות כו' והיינו שבמקום החלל ה' מאיר גילוי אור א"ס ב"ה שהאור הוא מעין המאור שהוא בבחי' א"ס ממש כו', דהגם שהוא רק בחי' אור וזיו המתפשט לבד שע"ז נק' בשם אור להורות שהוא בחי' הארה לבד לא בחי' העצמות כו', וכמו אור וזיו השמש או אור וחיות הנפש שזהו רק הארה המתפשטת מהנפש כו', מ"מ הרי האור הוא מעין המאור כו', וכמו אור וחיות הנפש הרי גם בכללות התפשטותו בגוף ה"ה בבחי' כח כללי לבד, הגם שהוא רק התפשטות וגילוי העצמות לבד אבל הוא דומה אל העצמות באופן זה שאינו בא באיזה אור ושפע פרטיות מיוחדת אלא כולל הכל כו' וכמו"כ יובן הדוגמא מזה באור א"ס שהוא בחי' אור כללי ואינו שייך לפרטים כלל והיינו שאינו ניכר בו עדיין בחי' התחלקות אורות מיוחדים כו', והכללית בזה הוא באין ערוך יותר מהמשל הנ"ל דמ"מ הוא בחי' כלל לגבי פרט דאין בכלל אלא מה שבפרט כו' שישנם שם בבחי' כללית עכ"פ כו', דהדוגמא מזה הוא במדרי' שאחר הצמצום כמו בחי' א"ק שנק' אור כללי או בחי' עקודים וכה"ג (ובמ"א אי' שגם בבחי' א"ק ועקודים אינו שייך עדיין ענין כלל ופרט וכמו שהכחות ההיוליים העצמי' שמושללים לגמרי ואינם בגדר

בחי' כלל ופרט כו', וכמ"ש במ"א דכח היולי אינו בבחי' כלל ופרט כי ההיולי
 הוא מושלל מהגילויים כו' ובפרט בכחות ההיולים העצמיים כו') אבל אוא"ס
 שלפני הצמצום אינו בגדר כלל לאמר שהוא בבחי' כלל לאורות פרטיים כו'.
 אך עכ"פ יובן מזה ענין השלילה להתחלקות מהאוא"ס שלפני הצמצום שהרי
 גם במדרי' שלאחר הצמצום הרי בחי' א"ק וגם למטה מא"ק ה"ה בחי' אורות
 כללי' וכ"ש בהאוא"ס שלפני הצמצום אין שם בחי' התחלקות אורות פרטיים
 כו'. והגם שעלה ברצונו ית' להאציל כו' דמכו' בע"ח שם שזה הי' לפני
 הצמצום כו' ומכו' במ"א שזהו בבחי' התעוררות הרצון כבי', דהנה ידוע שיש
 רצון שנק' רצון המוחלט דהיינו שמוחלט בהחלטה עצמיות מצד העצמיות גופא
 ולא שנתעורר בזה והוחלט כך כ"א שהוא מוחלט בעצם כו' וכמ"ש מזה בד"ה
 ועשית ח"ש רנ"ו, ויש רצון שבא בהתעוררות דהיינו שמתעורר באיזה רצון
 כמו בבנין איזה בית וכה"ג דרצון זה יש בו בהעלם פרטי הדבר איך ומה
 שיהי' דמאחר שנתעורר בהרצון בהכרח שיש בו בהעלם באיזה אופן הוא
 רוצה כו', והדוגמא מזה למעלה הוא בבחי' עליית הרצון שעלה ברצונו ית'
 להאציל שזהו בחי' התעוררות רצון כבי' שנתעורר ברצונו ית' להאציל ולברוא
 כו' ושיער בעצמו בכח כל מה שיהי' לפועל כו'. הענין הוא דהנה בהתעוררות
 הרצון גופא יש ג"כ ב' מדרי' רצון נעלם ורצון גלוי, דרצון נעלם הוא שהרצון
 הוא בהעלם בעצמותו כבי' ואינו עדיין בבחי' מח' ורצון כללי כו' (היינו
 להיות בחי' כלל אל האורות פרטיים שאחר הצמצום כו') ונק' רצון פשוט
 להיותו בבחי' פשיטות ממש דהגם שזהו בחי' התעוררות כבי' וממילא הרי
 עלה הכל בהעלם כו' מ"מ הכל הוא בבחי' פשיטות ממש שאינו בגדר להקרא
 בשם אור כללי כו', ובחי' רצון גלוי הוא בבחי' אור כללי כמו כלל ופרט
 כו'. ויובן עד"מ באדם שנתעורר בעצמו ברצון באיזה דבר כמו בנין בית
 וכה"ג והוחלט אצלו הרצון אבל אין זה לפועל עדיין כ"א מה שנתעורר בעצם
 הדבר לרצות בו והוחלט הרצון אצלו כו' אבל לא לעשות הדבר בפועל כו'.
 הרי הרצון הזה אינו שייך לפועל עדיין ואינו בבחי' רצון כללי אליו מאחר
 שאין ההתעוררות עדיין על פועל הדבר, ועם היות שנתעורר ברצון על עצם
 הדבר מ"מ מן הפועל הוא מרוחק עדיין כמו שהי' מרוחק ממנו קודם שנתעורר
 בהרצון מאחר שאינו על הפועל כו' (הוא בנפש בלי התפעלות עדיין כו') והו
 הנק' רצון הנעלם שנשארו בהעלם בעצמו כו', אבל כאשר נתעורר ברצון
 לפועל הדבר ההוא בפועל הרי מתקרב אל הפועל ע"י רצון זה הי' בחי' רצון
 גלוי ובחי' רצון כללי אל הפועל כו'. והנה הרצון הגלוי הזה הגם שסיבתו
 הוא הרצון הנעלם דמה שנתעורר עתה לפועל הוא מפני שכבר נתעורר ברצון
 נעלם בעצם הדבר כו', מ"מ הוא בבחי' סיבה לבד והיינו דהתעוררות הרצון
 הגלוי אינו ע"י התעוררות הרצון הנעלם בעצמו (כמו כל מניע שמתנענע בעצמו
 כו') והרצון הגלוי אין זה התגלות הרצון הנעלם דהרצון הנעלם נשאר בהעלמו
 ובסתירתו גם לאחר שנתעורר בהרצון הגלוי והוא מובדל בערך ממנו כו',
 ועמ"ש מזה באורך בדרוש יו"ט של ר"ה רס"ו בד"ה אדם כי יהי'. והדוגמא
 מזה למעלה הוא בהב' מדרי' דטה"ע וטה"ת, דטה"ת הוא בחי' מחה"ק דא"ק
 שאחר הצמצום שזהו כדוגמת בחי' הרצון הכללי הנ"ל, ובחי' טה"ע הוא

בחי' עליית הרצון שעלה ברצונו הפשוט באוא"ס שלפני הצמצום ושיער בעצמו בכח כו' דעם היות שזהו בחי' התעוררות הרצון כבי' אבל הוא בהעלם בעצמותו כבי' ואינו שייך כלל לפועל העולמות כו' להיות כי כללות האור הזה אינו בגדר ובערך העולמות כלל דבכללות הוא אור הכלול בעצמותו כו' וכל מה שבאור הזה הכל מתאחד בעצמותו ית' ואינו בבחי' שייכות כלל אל פועל העולמות כו'. והנה ידוע דהרצון בכלל הוא בבחי' הבדלה שאינו בבחי' התפעלות בהדבר שרוצה להיות נתפס בו כו', וא"כ בחי' הרצון שאינו שייך אל הפועל הגם שהוא הרצון ע"ז אבל לא השייך לפועל ודאי שהוא בבחי' הבדלה לגמרי כו', וממילא מובן דבהאוא"ס שלפני הצמצום הגם שעלה ברצונו הפשוט כו' מ"מ אין שם כלל בחי' התחלקות אורות פרטיים ומיוחדים כו', וא"כ הרי הי' נאצל מאור זה ספירות ומדות עד אין קץ ושיעור וגם הי' נמצא מאתו מציאות אורות וכחות שאינם במציאות ומהות האצ"י דוקא אלא מציאות ומהות אחר ברבוא רבבות אופנים שונים ולא במדה וגבול כמציאות האצ"י בע"ס דוקא כו', והגם דלכאור' הי' זה לא כפי מה שעלה ברצונו ית', הענין הוא דלהיות שהרצון הנ"ל אינו בבחי' שייך לפועל ובחי' הבדלה לגמרי כמשנת"ל לזאת אין הרצון מכריח שיהי' כפי הרצון דוקא, ומצד בחי' הא"ס שלו שאינו ניכר בו בחי' התחלקות אורות כלל כנ"ל משו"ז הי' ההתהוות בבחי' בל"ג (דהרי ההתגלות כללית שלו הוא הבחי' בלי גבול שלו, ורק ע"י הצמצום הוא שנתגלה בחי' הכח הגבול שזהו בחי' ההשערה בכח כו' שמבוי' במ"א שז"ע הגליפה דגליף גליפו בטה"ע ושזהו בחי' האותיות שלפני הצמצום כחי' הרשימו כו' אבל לפני הצמצום הי' ההתגלות דאוא"ס הבל"ג כו') והיינו ריבוי ספי' עד אין קץ ושיעור ובאופנים אחרים לגמרי כו', ולפ"ז לא הי' השתל' דאבי"ע כלל (היינו שלא הי' באופן מהות ומציאות שהן עתה ולא הי' בהם מעלה ומטה שהי' הכל בשוה כו' עמ"ש במב"ש ש"א פ"ב) אחר שאור זה הי' ממלא כל החלל בבחי' השפעה וגילוי כו', ולזאת הוצרך המאציל לצמצם אור זה בבחי' צמצום והסתלקות בעצמותו שהאור נכלל בהמאור והוא הנק' מקום פנוי כו' ויומשך אור שבבחי' הארה לבד שיהי' בערך להיות בחי' מקור לעולמות כו', ומ"מ נמשך בעולמות גם בחי' אורות מקיפים שזהו גילוי בחי' אור עצמי שלמעלה מבחי' התלבשות בעולמות כו'. ועו"נ בסוכות תשבו שבעת ימים, דסוכה הוא בחי' סכך ומקיף דשרש ההמשכה היא מבחי' אוא"ס שלפני הצמצום כו', להיות נודע דהגילוי דסוכות הוא מהתשובה דר"ה כו' שבעת ימים בבחי' פנימיות ועצמות א"ס כו', וההמשכה והגילוי הוא בסוכות שנמשך בסכך הסוכה בבחי' מקיף וע"י הד"מ שבלולב נמשך בבחי' פנימיות שז"ע ולקחתם לכם כו'. ומש"א כל האורח בישראל י"ל שזהו בחי' פנימיות האור שלמעלה גם מבחי' עליית הרצון הפשוט כו'. וזהו כל האורח בישראל היינו מה שעתיד להוריה לעתיד שיהי' גילוי בחי' הפנימיות דאוא"ס ישבו בסוכות עכשיו כו'. וי"ל דהנה אורח הוא תושב שמאז ומקדם ולא שבא מחדש כו', והדוגמא הוא בחי' האוא"ס שלמעלה מעליית הרצון שזהו מה שאינו מחודש כו', כי הרצון הי' מחודש מאחר שהוא בבחי' התעוררות כו' אבל מה שלמעלה מבחי' עליית הרצון הרי אינו מחודש כו'

וזהו האזרח וכמ"ש במ"א שזהו בחי' שם ע"ב שלמעלה מס"ג ומ"ה שהם מחודשים בחי' תהו ותיקון כו' אבל שם ע"ב אינו מחודש כו' ובאוא"ס שלפני הצמצום היינו מה שלמעלה מבחי' עליית הרצון כו'. וזהו בסוכות תשבו שבעת ימים, שבעת ימים הן בחי' ז"א ומל' שזהו בחי' האור הנמשך לפ"ע העולמות כו', ובסוכות תשבו היינו מה שנמשך או"מ מבחי' או"ס שלמעלה מהעולמות כו', ואו' עוד כל האזרח בישראל שגם בחי' עצמות או"ס שלמעלה מבחי' רצה"פ ישבו בסוכות עכשיו כו'.

בס"ד, שבת חוהמ"ט, עת"ד

חסידים ואנשי מעשה היו מרקדים לפניהם באבוקות של אור שבידיהם כו', ופי' רש"י והרע"ב ז"ל ד' או ח' אבוקות כו'. וצ"ל מה"ע הריקוד באבוקות של אור ומהו המספר ד' או ח' אבוקות דוקא. ולהבין זה ילה"ק משנת"ל דאוא"ס שלפני הצמצום הגם שעלה ברצונו הפשוט להאציל כו' מ"מ הכל הוא בבחי' א"ס וא"א שיהי' מזה התהוות העולמות, ולזאת הי' הצמצום שהוא בחי' סילוק והעלם האור שנק' מקום פנוי כו'.

והנה כוונת המאציל ב"ה בענין הצמצום א"א לומר שהכוונה הוא בבחי' סילוק האור ח"ו כי איזה תכלית יש בבחי' העדר האור והגילוי כו', והרי במדרי' שלאחר הצמצום כתיב לא לתהו בראה אלא לשבת יצרה דעולם התהו שהי' בחי' סילוק האור אין זה כפי הכוונה האמיתית כ"א הכוונה האמיתית היא בבחי' התיקון דלשבת יצרה בבחי' גילוי אור כו', וא"כ א"א לומר דכוונת הצמצום הוא שיהי' סילוק האור ח"ו, כ"א הכוונה היא כדי שיבוא זה האור אח"כ במדה וגבול והוא ע"י בחי' הרשימו שנשאר בחלל זה לאחר הצמצום כו'. וענין הרשימו היינו בחי' כח הגבול שבא"ס כי הוא ית' כל יכול ויש בו גם כח הגבול כו' וכמ"ש העה"ק ש"א פ"ח דא"ס הוא שלימות מבלי חסרון ח"ו וא"ת שיש לו כח בלי גבול ואין לו כח בגבול אתה מחסר שלימותו אלא כשם שיש לו כח הבבע"ג כן יש לו כח הגבול כו', ושם כ' זה לענין הספירות שהן בחי' כח הבל"ג וכח הגבול וכמ"ש במ"א, ומכ"ש שהוא כן באוא"ס עצומ"ה שיש בו גם כח הגבול וזהו בחי' הרשימו שזהו ע"ד בחי' אותיות וכמא' גליף גליפו בטה"ע דפי' גליפו ל' חקיקה היינו חקיקת האותיות שבאוא"ס שלפני הצמצום כו', ונק' בשם חקיקה להורות על העדר המציאות וכידוע ההפרש שבין אותיות החקיקה לאותיות הכתיבה דאותיות הכתב הרי יש דבר נוסף על הקלף כו' והיינו בחי' מציאות דבר כו', ולמעלה היינו בחי' כלים דאצ"י שהן בבחי' מציאות דבר כו' וכן בד"כ בחי' הכלים בכ"מ שנדבר ה"ה בבחי' מציאות וכנדוע שעש"י נק' א"ק אדם דבריאה כו'.

וכמ"ש במ"א, ואותיות החקיקה הרי אינם בבחי' מציאות דבר כו' והיינו בחי' האותיות שבאוא"ס שלפני הצמצום שאינם בבחי' מציאות וכמו עד"מ אותיות שבעצם הנפש שהנפש מלאה אותיות ואינם בבחי' מציאות כלל כו'. ובאמת באותיות החקיקה יש ג"כ ב' מיני חקיקה וכמו חקיקה על האב"ט שהגם שאין כאן אותיות בבחי' מציאות היינו כדבר נוסף כו' מ"מ הרי יש להאותיות אחיזה באיזה דבר, וא"כ ה"ה בבחי' איזה מציאות, ועם היות שהאחיזה שלהם הוא בגופו ומהותו של האב"ט והיינו שמציאותם הוא העצם ומהותו של האב"ט לא איזה דבר אחר, מ"מ ה"ה בבחי' איזה מציאות והאותיות משחירים במקום החקיקה שאין האב"ט מבהיק במקום ההוא כו' וגם באפשר למלאות אותן בדיו כו', ויש חקיקה מעבר לעבר כמו האותיות שבלוחות שאין להם שום אחיזה כלל והיינו שאינם בבחי' מציאות כלל גם לא באופן הנ"ל שהעצם הוא מציאותם כו' וא"א כלל למלאות אותן כו'. והמשל דחקיקה ע"ג אב"ט הוא על בחי' הכלים דא"ק בחי' טה"ת שהן רק בחי' שרש נשמות דגופות מ"מ יש להם אחיזה שהן עכ"פ בבחי' איזה מציאות כו' (דבחי' העדר המציאות דכלים דא"ק אינו כ"כ מצ"ע כ"א מצד האור והגילוי כו' וכמ"ש מזה בדרוש יו"ט של ר"ה הנ"ל) והגם שמציאותם הוא בחי' האור עצמו לא כמו דבר נוסף כו' (דגם בחכ' הכלי נק' חייהי כנודע ובת"ת גם הכלי שם הוי' כו' ומכ"ש בבחי' א"ק כו') מ"מ ה"ה בבחי' מציאות דבר כו' וגם אפשר למלאותם היינו שהן בבחי' מקור עכ"פ לכלים דאצ"י כו', והחקיקה מעבר לעבר היא עד"מ בחי' האותיות דטה"ע שלפני הצמצום שהן בבחי' העדר המציאות לגמרי שאינו שייך לומר גם זאת שהעצם הוא מציאותם כי אין כאן שום איזה מציאות כלל וכלל כו', וא"א למלאותם בדיו היינו שאינם בגדר מקום כלל כו' וכמ"ש מזה בדרוש הנ"ל, ומ"מ ה"ז בחי' אותיות שנק' כח הגבול שבא"ס כו'. ולפני הצמצום הי' האור מאיר בגילוי בהאותיות והי' ההתגלות דבחי' אוא"ס הבלי גבול והכח הגבול הי' בהעלם כו', וע"י שנתצמצם האור נתגלה בחי' כח הגבול וזהו בחי' רשימו מהאוא"ס שלפני הצמצום שנשארו אחר הצמצום, שהרי זהו בחי' כח הגבול שבא"ס שהוא א"ס ממש כמו הכח הבל"ג אלא שזה כחו ית' בבחי' בל"ג וזה כחו ית' בבחי' גבול כו'. ומה שנק' רשימו לבד הוא מפני שבגילוי' הרי בחי' הגבול הוא באין ערוך לגבי בלי גבול שהוא בחי' גילוי אור ובבחי' בל"ג כו', דכל גילוי הוא בבחי' בל"ג דענין הגילוי בעצם הוא בבחי' בל"ג כו' (וההגבלה שבהאור הוא ע"י דבר המגביל כו') והכח הגבול ה"ה בחי' העלם ועם היות שזהו כח הא"ס מ"מ ה"ז כח נעלם לכן נק' בשם רשימו לבד כו' וכמ"ש בהוספות לקו"ת בד"ה להבין מ"ש באוצ"ה. וז"ע הרשימו בכלל שהוא בחי' כח נעלם וכמ"ש במ"א המשל על רשימו מכח הזריקה כמו עד"מ הזורק אבן מלמטה למעלה הרי הכח היד הוא הנושאו למעלה, מ"מ הרי כח היד שבו הוא נבדל מן עצמות כחו לגמרי, ואינו דומה כמו המצייר או עושה איזה כלי בידו שבעת הפעולה הרי הוא מחובר עם כח היד הפועל הציור או הכלי כו', וא"כ הרי הכח הפועל הוא בו בגילוי בעת הפעולה עכ"פ כו', משא"כ בוריקה הגם שנמשך בזה גם כן כח היד מ"מ הרי בעת הפעולה הוא נבדל

מן היד ואדרבה שבעת שהאבן בידו אינו נזרק אז זבעת שנזרק היה נבדל ממנו וא"כ הרי כח ידו שבאבן אינו בא בגילוי כ"א בבחי' העלם כו' (עיקר ענין גילוי והעלם היינו בחי' השפעה נגלית והשפעה נעלמת והיינו שהשפעה באה בבחי' קירוב ובבחי' גילוי או שבאה בבחי' ריחוק ובבחי' העלם כו', דבמ"א בענין אור וכח מבו' דכח הוא שנראה ונגלה הכח הפועל וכמו בזריקת אבן מלמטה למעלה היפך טבעו נראה ונגלה כח הזורק שהרי בהכרח לומר שיש כאן כח הנושאו למעלה כו' ומ"מ הי' כח נעלם והיינו שהיא השפעה נעלמת כו', ולכן ג"כ אין הכח נרגש בהנפעל מפני שפועל בו בבחי' כח נעלם כו' וכמ"ש במ"א בענין סיבוב הגלגלים דזה שלא יסיבוב לכתם בלי נטי' כלל (אפשר הכוונה על הסיבוב שלהם למערב היפוך סיבוב עצמן שזהו ההשתחווה שלהם כלפי מערב דשכינה במערב כו') אין זה מכח עצמם ולא מצד בחירתם עפ"י הרוחניות דנפש שלהם כאדם ההולך בבחירה ורצון כו' אלא מוכרחים המה בסיבובם מצד כח האלקי המלוכש בהם בבחי' מקיף כו' (וצ"ע מ"ש הרמב"ם ה' יסוה"ת שהגלגלים הם בעלי דיעה ורצון כו') והיינו שזהו בחי' כח נעלם המכריח אותם לא שמצד השגתם וביטולם היה מסבבים שזהו בחי' גילוי כו' כ"א להיות שרשם מבחי' האופנים לזאת הביטול דאופנים הי' מכריח הגלגלים בסיבובם כו', והיינו לפי שהנא' כח נעלם לכן פועל בבחי' הכרח לבר כו' והי' כמו כח הזריקה שהוא כח נעלם כו', וכן כח הזריקה בעצם עם היות שזהו ג"כ מכחות הנפש כמו כח התנועה והפעולה כו' מ"מ אינם דומים זל"ז דכח הזריקה הוא כח נבדל בעצם יותר מכח הפעולה שהרי כח הפעולה הגם שבא בדבר נבדל מ"מ הרי ענינו הוא להיות הפעולה בקירוב וחיבור עם כח היד, וכח הזריקה ענינו הוא להיות בבחי' ריחוק דוקא כו'. והנמשל מזה הוא בבחי' הרשימו שזהו בבחי' כח נעלם היינו בחי' כח נבדל מן העצמות וכמ"ש בפד"ר"א נטל צרורות וזרקן ומהם נעשה הארץ דהמשל מזריקה שהוא בחי' כח נבדל כמור"כ ענין הרשימו שזהו בחי' כח הגבול שבא"ס הי' בחי' כח נבדל כבי' מן העצמות, דהרי בחי' הגילוי דאוא"ס הוא בבחי' בלי גבול כו' וענין כח הגבול הוא בבחי' כח נעלם ונבדל דוקא כו', והנה אחר שנתגלה בחי' כח הגבול שבא"ס שזהו בחי' הרשימו כנ"ל הי' מגביל גם את האוא"ס הבל"ג והיינו שהאור שנתצמצם ונתעלם שזהו בחי' האור הבל"ג היה בא בבחי' גבול ע"י הרשימו כו'. וי"ל דלהיות שענין הצמצום הי' שיתגלה בחי' כח הגבול כנ"ל לזאת כמו שקודם הצמצום כשהי' התגלות בחי' אוא"ס הבכע"ג הרי הי' התגברות האור הזה על בחי' כח הגבול שלא הי' ניכר כלל והי' הכל בבחי' א"ס כו' וכמ"ש בע"ח שהי' אור עליון פשוט ממלא כל המציאות ולא הי' בו מעלה ומטה וראש וסוף כו', הרי שבמקום החלל הי' רק גילוי בחי' אוא"ס הבל"ג גבול כו' כמור"כ לאחר הצמצום שהי' רצונו ית' שיהי' התגלות בחי' כח הגבול הי' בחי' התגברות הכח הגבול להגביל בחי' האוא"ס הבל"ג גבול כו', וזהו מה שענין הרשימו הוא עד"מ הרושם שעושיין האומנים לבנין גדול שעושים רשימות קצרות המורה על הבנין ועפ"ז הם בונים את הבנין כו' וכדאי' במד"ר בתחלתו משל למלך כו' והאומן אינו בונה מדעת עצמו אלא דפתראות ופנקסאות יש לו כו', והדוגמא מזה הו"ע הרשימו להגביל את בחי' האוא"ס

הבלי גבול כמו עד"מ הרושם שמגביל את הבנין הגדול כו'. וענין המשל שבמד"ר הנ"ל שהאומן בונה מהדיפתראות לדעת איך הוא עושה כו', היינו ענין התהוות הכלים מן הרשימו, שהרי הכלים הם ג"כ בחי' העלם וכידוע דאור וכלי הוא בחי' גילוי והעלם שהאור הוא בחי' גילוי והכלי הוא בחי' העלם כו' ולזאת שרש הכלים הוא מבחי' הרשימו שזהו ג"כ בחי' כח נעלם כו' (ח"ש בע"ח שער עגו"י סע"ג שע"י הצמצום נתגלה הויות הכלי כו', והיינו התגלות בחי' הרשימו ושוהו שרש ומקור הכלים דהכל ענין א' כו') וגם שהרי התהוות הכלי הוא בבחי' ריחוק דוקא שהרי כל ענין הכלים הוא להיות בחי' מציאות דבר מה כו' שזה א"א להיות מבחי' הגילוי דאוא"ס דהיינו השפעה שבבחי' קירוב כו' כ"א בבחי' ריחוק דוקא כו', ולזאת התהוות הכלים הוא מבחי' הרשימו דוקא שזהו בחי' כח נעלם ונבדל מן העצמות דהיינו בבחי' ריחוק כנ"ל. לכן ההתהוות מזה הוא ג"כ בבחי' ריחוק ונבדל להיות בבחי' מציאות כו', וזהו שא' בפדר"א נטל צרורות וזרקן ומהם נעשה הארץ דהיינו בחי' התהוות הכלים שמהרשימו כו'. והנה לפעמים מבואר דהתהוות הכלים הוא מן האור וכמ"ש בע"ח שער העקודים בענין הויות הכלי שזה מהתעבות האור כו'. והענין הוא דשרש ומקור התהוות הכלים הוא מן הרשימו בחי' כח הגבול וכנ"ל שזהו כדוגמת כלי בשרש הראשון ומזה הוא התהוות הכלים, אמנם ידוע דכל התהוות צ"ל ע"י גילוי וקירוב כח הפועל לפעול והרי הרשימו הוא בחי' כח נעלם וא"כ היז בחי' ריחוק לבד וא"א להיות מזה לבד התהוות הכלים כ"א ע"י האור שהוא בחי' גילוי כו', ועוד זאת בכדי שתהי' הכלי בערך האור שתוכל לקבל בתוכו האור והגילוי דזהו תכלית הכוונה בהתהוות הכלים בכדי שתהי' כלי אל האור שיתלבש בה ויאיר בה בגילוי כו' ומשו"ז צ"ל ג"כ ההתהוות ע"י אמצעית האור דאז לפי אופן גילוי האור כן תהי' הכלי כו'. וכמ"ש במ"א המשל ע"ז מאותיות השכל דלפ"ע השכל הן האותיות הגם שהאותיות בעצם הן מקדמות השכל ומעצם הנפש ומ"מ התהוותם בגילוי הוא ע"י הגילויים דנפש כמו אור השכל והמדות כו', והיינו בכדי שיהיו האותיות לפ"ע האור אם אור שכל או אור המדות לפי אופן כזה יהיו האותיות וכן בכל אור שכל בפרט כו' (כי יש חילוקים באותיות אם הם כלים אל השכל או המדות וכמו אתון רברבין ובינונים כו' וכן במדות גופא בבחי' חו"ג שבהם כו' וכמ"ש במ"א בהביאור דונתתי לך מהלכים) וכמו"כ הוא בכלים בכדי שיהי' כלי אל האור ולפ"ע האור לזאת הוא התהוותם הוא ע"י האור כו'. אמנם להיות שהאור הוא בבחי' א"ס ואינו בערך שיהי' מאתו התהוות הכלים כו' וגם בכדי שהאור יהי' בערך בחי' התלבשות בהכלים כו' לזאת הוצרך האור הזה להתצמצם בהרשימו שהיא מגבלת את האור הבל"ג כנ"ל. וזהו מה שהקו הוא בבחי' קו המדה שמודד מדידת האורות והכלים (והיינו אופן גילוי האור ושלפי אופן כזה יהי' התהוות הכלים כו' כנ"ל) שאין זה באור הקו מצ"ע שהרי המשכתו הוא מהאוא"ס שלפני הצמצום דהיינו מבחי' הגילוי שהוא בחי' כח הבל"ג כו', כ"א זהו ע"י הרשימו שהיא להגביל אור התפשטותו הבלתי מוגבלת כו' ע"ז נעשה אור הקו בבחי' קו המדה כו' וכמ"ש בע"ח שאחר הצמצום בא אור הקו במדה ומשקל כו', וע"ז

הוא בערך להיות ע"י התהוות הכלי ולהיות בבחי' אור אל הכלי להתלבש בתוכה כו', וזהו ג"כ מה שהכלי מגבלת את האור בהתלבשותו בתוכה (שהרי לאחר הגבלת הרשימו מ"מ הרי האור הוא בבחי' בל"ג לגבי הכלי והכלי היא מגבלת את האור ועושה בו ציור ותמונה לפ"ע מהותה כו' וכמ"ש הפרס בשער עצמות וכלים בהמשל דמים שבכלים וכמו אור השמש המאיר ע"י הזוכית כו') שזהו כדוגמת בחי' הרשימו שמגבלת את האור הבל"ג שבא בבחי' גבול ובבחי' קו המדה (שזהו כענין בחי' כלי שמגביל כו') כמו"כ הכלים מגבילים את האורות כו'. ולפי"ז יובן דבחי' רשימו והאור המתלבש בהרשימו שבא בבחי' גבול ומדה בה וע"י כו' ה"ז ג"כ כמו כלי ואור אלא שזהו בשרש הראשון ומן הרשימו נמשך הקו בבחי' מדה וגבול ומהתעבות האור (דהיינו בחי' ההגבלה שבו כו') נעשה הכלי דשרשה בעצם הוא מהרשימו ומ"מ היא לפ"ע האור והאור בא לפ"ע הכלי ומתלבש בה והכלי מגבלת את האור כו'.

וע"פ הג"ל יובן מש"א חסידים ואנשי מעשה היו מרקדין באבוקות של אור כו'. דהנה משנת"ל דהאור הוא בבחי' מדה וגבול היינו בחי' האור שנתצמצם לפ"ע העולמות כו' אך ע"י עבודה ובפרט ע"י התשובה ממשכים בחי' עצמות דאוא"ס שלמעלה מבחי' העולמות כו'. וז"ע האבוקות של האור דאבוקה הוא אור גדול, והיינו בחי' עצמות האור כו', להיות נודע דהגילויים דח"ס הוא מהעבודה דר"ה ויוהכ"פ דביו"כ כתיב כי בענן אראה דענן הקטורת הוא מהי"א סממנים שזהו בעבודה ענין התשובה כנודע, דבענן זה אראה בעצמותי כו'. והגילוי מזה הוא ליום חגיגו בחג הסוכות בסך הסוכה כו', וזהו שח"ס הוא זמן שמחתנו דשמחה היא מצד הגילוי שמאיר בחי' אור העצמי דאוא"ס ב"ה. והנה עיקר השמחה הוא בשמחת בית השואבה שמתחילין בליל ב' דסוכות, דהנה ביום א' דסוכות הוא לקיחת הד"מ שבלולב דהיינו בחי' ההמשכה בפנימיות בבחי' מל' העומדת בחוה דז"א כו', וע"ז הוא השמחה דשמחת ביה"ש על הגילוי בבחי' פנימיות שזהו עיקר הגילוי כו', ולזאת היו מרקדין באבוקות של אור להורות שהגילוי הוא בחי' עצמות האור הבלי גבול שמאיר בגילוי כו', והיינו בד"כ בחי' הגילוי דאוא"ס שלפני הצמצום וגם בחי' פנימיות האור דאוא"ס שלפני הצמצום שלמעלה מבחי' עליית הרצון שזהו בחי' ההעלם והעצם של האור (שז"ע כי בענן אראה כו' וכמ"ש במ"א) שג"ז מאיר בגילוי כו'. וזהו שהשמחה ה' על שאיבת המים וכמ"ש ושאתם מים בששון כו' דבכ"מ השמחה היא בין והיינו דיין האב בחי' בינה, ולהיות שהבינה היא בבחי' קירוב לכן שייך בזה שמחה אבל בחי' חכ' להיותה בבחי' ריחוק אין בזה שמחה כו', אבל בחה"ס להיות הגילוי מבחי' פנימיות ועצמות דאוא"ס גם החכ' היא בבחי' קירוב שלא ע"פ סדר השתל' כו' ולכן השמחה היא על המים כו'. וענין שהיו ד' או ח' אבוקות הנה ד' הוא בחי' ד' אותיות דשם הוי"ו שהן ד' עולמות אבי"ע והיינו בחי' הגילוי דאוא"ס (בחי' האבוקות של אור כו') בעולמות אבי"ע ובכל הד' עולמות מאיר הגילוי כו' (וכמו אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין כו') וח' אבוקות י"ל שהו"ע ח"פ הוי"ו והיינו בחי' שם הוי"ו דלעילא שזהו הגילוי דלעתיה,

וכמ"ש במ"א שיעקב גימט' ז"פ הוי' ויצחק ח"פ הוי' והוא בחי' שם הוי' דלעילא כו', וז"ע ח' אבוקות היינו שהגילוי הוא מבחי' פנימיות ועצמות אוא"ס שלפני הצמצום כו'. וזהו חסידים ואנשי מעשה, חסידים הוא בחי' האור ואנשי מעשה השייכים לעשי' בפו"מ היינו בחי' הכלים כו', ולהיות שהגילוי הג"ל הוא בחי' התחדשות הן לגבי האור והן לגבי הכלים שהרי האור הוא בא בבחי' מדה וגבול ע"י הרשימו ולזאת כאשר מתגלה בחי' האוא"ס הבל"ג שלפני הצמצום ובפרט בחי' פנימיות האור ה"ז התחדשות לגבי האור המצומצם כו' וכ"ש לגבי הכלים שזהו בחי' התחדשות כו', ולכן היו מרקדין באבוקות כו' והיו ד' או ח' אבוקות, ד' אבוקות הוא להורות על הגילוי בסדר השתל' וחי' הוא להורות על שרש הגילוי שזהו מבחי' פנימיות ועצמות אוא"ס שלפני הצמצום שע"ז היא השמחה כו'.

בס"ד, שמע"צ, עת"ר

ביום השמיני עצרת תהי' לכם כו' ואי' במד"ר בא פט"ו הה"ד יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך, דבכ"מ שנא' לכם הוא לך לבדך כו'. וצ"ל הלא כל המצוות ניתנו לישראל דוקא ומהו ההתחדשות במצות אלו שנא' בהם לכם. ובמד"ר פ' פנחס אי' משל למלך שעשה סעודה ז' ימים לכל בני המדינה וביום הח' אמר לאוהבו כבר יצאנו י"ח לאנשי המדינה עתה בא ונגלגל אני ואתה כמה שנמצא, כך ביום השמע"צ פר אחד איל אחד, דבו' ימי החג הקריבו ע' פרים נגד ע' אומות וביום השמע"צ פר אחד כו' קרבן מיוחד לנשי' לבד כו', וצ"ל מה"ע דבו' ימי החג הקריבום נגד הע' אומות ובשמע"צ רק נגד נשי' לבד כו', ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל דאחר הצמצום נשאר רשימו דהיינו בחי' התגלות בחי' כח הגבול שבא"ס וכוונת הצמצום הוא שהאור הבלי גבול יבוא בבחי' מדה וגבול ע"י הרשימו בכדי שיהי' בערך להיות מקור אל הכלים ולהתלבש בתוכם להתיותן כו'.

והנה בענין שהרשימו מגבלת את האור הבל"ג, יש בזה ד' משלים. האי' מהשונה בדרך קצרה והוא מועט המחזיק את המרובה כו', הו' מרושם הבנין, הו' מאות וסימן על איזה ענין כמו הסימנים שבגמ' על ההלכות וכמו שאמרו בעירובין דנ"ג סע"א גבי בני יהודא דמתנחי להו סימנא שע"ז נזכר הענין כו', והד' כמו הרמו המורה על שכל עמוק כו' (והמשל דוריקה הוא על עצם ענין הרשימו שזהו בחי' כח נבדל ונעלם כו'). והחילוק בהם הוא באופן הקירוב אל האור והגילוי כו' דהקיצור יש בו יותר מהאור והגילוי דהשונה בדרך קצרה אין זה ענין מניעת האור והעדרו כ"א הוא מועט המחזיק את המרובה שבהקיצור יש בו כל האריכות רק שהוא בהעלם כו', וגם הקיצור הוא גילוי אור שכל רק שהוא בחי' חיצוניות אור השכל מה שבערך

המקבל אבל מ"מ ה"ז אור שכל והוא בחי' החיצוניות מן הפנימיות כו' ומלוּבש בזה גם בחי' פנימיות השכל כו', ועם היות שזהו בהעלם מ"מ אין זה בבחי' העלם ממש דמאחר שהחיצוניות היא ג"כ אור שכל והיינו שזהו ממהותו של הפנימיות א"א שיעלם לגמרי והיינו שאין הפנימיות מתעלם בזה בבחי' התעלמות ממש כו' (ולא כמו המשל שהוא ענין זר שהשכל מתעלם בו כו' משא"כ בהקיצור כו' וכמ"ש במ"א) וביכולתו להתרחב ולהתפשט בזה כו' ולכן קאים אינש אדעתא דרבי' שבא גם על הפנימיות ועומק השכל ע"י היגיעה שמתייגע בהאור השכל הנגלה אליו כו' והיינו שיש בזה כל הפנימיות כו' (והנה הרשימו עצמה ה"ז בדוגמא בחי' הנקודה קודם שמתגלה עדין גם בחי' החיצוניות כו', וי"ל שזהו בחי' הגילוי לעצמו (לאחר הצמצום כו') וכמ"ש במ"א שזהו מה שבמשפיע גופא נמצא האור השייך אל המקבל בבחי' נקודה (לאחר שמצמצם ומעלים אור שכלו כו') ויש בזה בחי' החיצוניות והפנימיות כו', ומה שיתבאר כאן הוא בבחי' הגילויים שע"י הרשימו כו'), והרושם של הבנין הוא במיעוט הרבה מזה הקוין והרשימות ה"ה דבר אחר מעצם הבנין שזהו כמהות אחר המעלים ומגביל כו', ומ"מ יש להרשימות שייכות אל הבנין שמורים ממש על ציור הבנין בכל פרטיו כו' משא"כ באות וסימן על איזה דבר כמו הלכות וכה"ג שאין להאות שייכות כ"כ אל הדבר הלכה ואין זה הוראה ממש כו', והרמז הוא בהעלם בתכלית כמו המרמז ביד על איזה ענין עמוק שזהו בתכלית ההעלם כו' וכמ"ש במ"א. וי"ל שזהו בד"כ נגד הכלים דד' עולמות אבי"ע דבאצ"י מ"מ מאיר גילוי אוא"ס ולזאת הכלים אינם בבחי' מציאות ממש והאור דא"ס מאיר ומתלבש בתוכם והיינו דהארת הקו המאיר באצ"י ה"ה בבחי' התלבשות ממש בכלים דאצ"י שמאיר בהם בגילוי ממש כו', והגם שזהו בחי' חיצוניות האור לבד שאין זה מהות אור המאציל עליון כ"א הפרשת הארה לבד כו' כנודע, מ"מ הרי אין זה מהות אחר ח"ו כ"א הארה ממש מאוא"ס המאציל ב"ה כו', ובאמת יש בזה גם בחי' פנימיות ועצמות האור וכידוע שבע"ס יש ב' מדרי' בחי' חיצוניות ופנימיות היינו כמו שהן בבחי' חיצוניות האור וכמו בבחי' פנימיות האור כו' דזהו מה דא"י בע"ה דכאשר הכתר נמנה אין הדעת נמנה וכשארין הכתר נמנה הדעת נמנה, וידוע ביאור הדבר דכאשר הספ"י נמנין בבחי' חיצוניותן אז הכתר נמנה עמהם דהיינו בחי' חיצוניות הכתר כו' וכאשר נמנים בבחי' פנימיותן אז אין הכתר נמנה היינו בחי' פנימיות הכתר שעז"א חד ולא בחושבן כו' נמנה הדעת עמהם דהדעת הוא מבחי' פנימיות הכתר כו', הרי יש בהספ"י איך שהן מצד פנימיותן שזהו בחי' עצמות האור דאוא"ס ב"ה, והגם דהאור הזה אינו בבחי' התלבשות ממש בהכלים להיותו למעלה מבחי' כלים כו', וע"ד מ"ש במ"א בענין שם העצם שזהו בחי' העצם דכת החכ' לא מה שהכלי תופסת את האור כ"א האור מצ"ע כו' (עמ"ש מזה בד"ה זה היום רס"ט) מ"מ אין זה מושלל ומופשט לגמרי מבחי' הכלים שמאיר עכ"פ בהכלים רק שאינו בבחי' תפיסא והתלבשות ממש כו', וכמו בבחי' שם העצם הנ"ל דכתיב יהיב חכמתא לחכימין דדוקא לחכימין מצד עצם כלי החכ' יהיב חכמתו הגילוי דעצם כח החכ' וכמ"ש בד"ה הנ"ל, ויובן מזה דכאשר מאיר ומתגלה בחי' עצם האור היינו בחי' פנימיות

הספירות ה"ז נרגש עכ"פ בהכלים כו', וזהו דבחי' הדעת הוא בחי' האור דפנימיות הכתר שנמצא בין הנאצלים אי"כ ה"ה בין הנאצלים ונרגש בהם כו', ולכן בחי' פנימיות הכתר ממש שא"א להיות בין הנאצלים אינו גמנה עמהם כלל ובחי' הדעת שנמנה עמהם ה"ז בבחי' גילוי בהם כו'. ובד"כ בחי' האור שמתלבש בהכלים דאצי' אינו מתעלם בהכלים לפי שהכלים הם אלקות ממש אין האור בבחי' התעלמות כו', והתחלת התהוות המציאות והישות הוא בעולם הבריאה שהאור הנמשך לבריאה מתעלם בהפרסא כו', דענין הפרסא הוא כמו המשל שהוא לבוש זר המעלים כו' כנודע וכמ"ש בתו"א ד"ה פתח אלי', והגם דלגבי או"ס באמת אינו שייך ענין ההתעלמות ממש ח"ו רק שזהו עד"מ ודוגמא דהיינו שהתלבשות הוא באופן כזה כו', באופן שבעולם הבריאה אינו מאיר בחי' המהות דאלקות כ"א בחי' המציאות לבד ומשו"ז נתהווה עולם הבריאה בבחי' מציאות יש כו' וכנודע, וזהו המשל מרושם הבנין שאינו בבחי' גילוי אור ולא יש בו מן העצם כלל כו' ומ"מ ה"ז מורה על העצם כו', והדוגמא מזה ברוחניות הוא בחי' גילוי המציאות דבחי' מציאות הדבר ה"ז כמו הוראה על עצם הדבר כו', והיינו דבעולם הבריאה מאיר בגילוי בחי' המציאות דאלקות וה"ה קרוב אל האין האלקי שמאיר שם בחי' המציאות כו', ולכן באמת עולם הבריאה אינו בבחי' יש ממש עדיין כ"א בבחי' אפשרות המציאות כו', והתגלות המציאות והיש הוא בעולם היצירה לפי ששם גם בחי' המציאות דאלקות אינו מאיר בגילוי כ"כ כו' וזהו המשל דאות וסימן שאין לו שייכות אל עצם הענין ואינו הוראה עליו כו', ועיקר מציאות היש ממש הוא בעולם העשי' ששם האור מתעלם ביותר כו' וזהו כמו הרמו שהוא בחי' העלם לגמרי כו', ועמ"ש בהוספות לקו"ת בד"ה להבין מ"ש באוצ"ח בשם הפרדס בהד"י מדרי' רשימה חקיקה חציבה עשי' שהן אבי"ע ושם דרשימה בחי' חכ' כו' (ועמ"ש בפרדס שער סדר האצי' פ"ד), ולפי הג"ל י"ל דחכ' היא בחי' נקודה וע"ד לעולם ישנה כו' בדרך קצרה וכמ"ש בביאור מאה"ז פ' בלק ע"פ ה' אלקי אתה ארוממר, והמשל דרושם הבנין הוא בבינה וכמא' בינה ציירא ציורים וכמ"ש במ"א בענין אפריון עשה לו כו' דחכ' היא בחי' גוון לבן עדיין וציור הציורים הוא בבינה כו', וגוון לבן הוא מובדל בערך מכל הגוונים וכנודע דגוון לבן אינו בכלל הגוונים ומובדל מהם, ולכן עושים כל הציורים על הלבן דוקא דלהיותו מובדל מכל גוון לכן כל הגוונים ניכרים עליו כו', והדוגמא הוא בבחי' החכ' שמרוחק ומובדל עדיין מכל ציור דכל ציור ה"ה בחי' מהות איזה דבר והחכ' ה"ה כח מ"ה בחי' ביטול בעצם בלי שום מציאות דבר כלל כו' ונק' קדש שמובדל בערך כו', ולכן כל הציורים נמשכים ממנו והוא בעצם למעלה מכל ציור כו', ויובן עד"מ כמי שנקודת לבבו בתכלית ההתקשרות אמיתי לחבירו לעשות כל דבר בשבילו עד שימסור גפשו עליו, הנה זהו היסוד והשורש לכל דבר שיעשה עבורו ומ"מ בהתקשרות זאת אין בה עדיין לעין הרואה שום דבר הנראה פעולת אהבה וחסד כו', אמנם כשבא לידי מעשה ניכרים היטב הקוין חו"ג הנמשכים מיסוד ההתקשרות שלהם והוא שיעשה לו טוב וחסד כו' ויכניס עצמו במס"ג בכדי להצילו כו' וינקום באויביו כו', וכמו"כ יובן בעבודת ה' בבחי' נקודת ההתקשרות לה' בקשר אמיץ וחזק

שזהו היסוד שעליו נבנה כל הבנין, ובהתקשרות עצמה לא יש בה פרטי ענינים כלל כ"א ההתקשרות פשוטה ועצמיות כו', אמנם כל ההתעסקות שלו בעניני אלקות כמו בעסק התורה וקיום המצות כל היום וביותר במצות צדקה כו' וכן לסור מהרע ולשנוא אותו הכל הוא הסתעפות מנקודת התקשרות האמיתי שבלבו כו', ולגבי נקודת ההתקשרות באמת הכל שוה דהיינו ידיעת והשגת התורה וכן השגת אלקות וקיום מצות צדקה וכה"ג או שנאת הרע הכל שוה לגבי נקודת ההתקשרות כי היא נקודה יסודית ושרשיות שמרוחקת ומובדלת בערך מכל פרט וכל הפרטים נמשכין ומסתעפים ממנה כו', וזהו בחי' החכ' שהיא בחי' גוון לבן שמובדלת בערך מכל ציור וגוון וכל הציורים והגוונים נמשכים מבחי' החכ' באמת רק שוהו ע"י הבינה שהיא ציירא ציורים פרטים כו', וגם בבחי' חיצוניות חו"ב ה"ה בחי' מים ורקיע, דמיא גידי והיינו שיכול עדיין להשתנות כי לא בא עדיין בבחי' יש כו' ורקיע הוא אנלידו מיא להיות באופן כזה דוקא כו' וכמ"ש מזה בסי' בד"ה הללו אל בקדשו בענין אמ"ר, וענין אות ורמו זהו בוי"א ומל' דאות הוא ששייך יותר אל הענין כמו הרמו כו' וידוע דרמו הו"ע מעשה המצות שהעשי' היא כמו רמו לבד כו' (ומ"מ נתפס בזה דוקא עומק השכל כו' וכמ"ש במ"א) ואת י"ל שו"ע רמ"ח פקודין רמ"ח אברין דמלכא כו', והיינו כוונת המצות שוהו בחי' גילוי אור כו' ורמו זהו בחי' העשי' בפועל כו', והנה כ"ז הוא מה שהרשימו מגביל את האור ועושה בו בחי' המדידה להיות בבחי' קו המדה כו' אבל האור בעצם הרי המשכתו הוא מהאוא"ס הבלי גבול והיינו מבחי' כח הגילוי שבא"ס כו', וכן הוא כללות ענין הקו שהוא בחי' הגילוי היפך ענין הצמצום והרשימו שהן בחי' העלם והקו הוא בחי' גילוי כו', ובהכרח לומר דכללות ענין גילוי הקו הוא מצד הגילוי דאוא"ס הבלי"ג והיינו כמ"ש במ"א דלאחר הצמצום שהוא בחי' סילוק האור והעלמו ה"י אח"כ תנועה הפכית להיות חוזר ומאיר כו' וכמ"ש מזה בד"ה תקעו רס"א, וזהו סיבת כללות ענין המשכת האור בהרשימו כו', שהרי נת"ל שהרשימו היא בחי' כח הגבול שבא"ס וזהו שנתגלה ע"י הצמצום כו' אמנם ענין המשכת האור והתלבשותו בהרשימו זהו מצד הגילוי דאוא"ס הבלי"ג שחוזר ומאיר כו', רק שבהתלבשות זאת בא האור בבחי' גבול ע"י הרשימו כו' כנ"ל, אך עצם ענין המשכת האור הוא ע"י הגילוי דאוא"ס כו' ועמ"ש במב"ש ש"א פ"א שו"ע שיתף מדה"ר (ואינו דומה אופן הגילוי דלפני הצמצום להגילוי דלאחר הצמצום שהוא רק כמו מרחף מלמעלה כו' וכמ"ש בד"ה הנ"ל, ויובן משם לכאן, וגם עצם האור אינו דומה ממש להאור הקודם כו') וכמו"כ הוא בגילוי הקו לאחר הצמצום שעם היות שבא בבחי' מדה ומשקל כו' מ"מ ה"ה בחי' גילוי אור עכ"פ כו' וגם נק' א"ס לגבי הכלי הגם שהוא לפ"ע הכלי בכללות להיות בבחי' או"פ אל הכלי ובבחי' חיות וכמא' וההוא נביעו כו' ומ"מ הוא בבחי' א"ס לגבי הכלי ונגבל ונצטייר ע"י הכלי כו' כנ"ל כמשנת"ל (ד"ה חסידים ואנשי מעשה), והיינו לפי שהוא בחי' גילוי אור כו' וכל גילוי אור הוא בחי' בלי"ג בעצם כו' כמשנת"ל, זאי"כ צ"ל דלאחר שבא האור בבחי' כח גבולי ע"י הרשימו (בכדי שיהי' לפ"ע הכלי ושיהי' ע"י התהוות הכלי בגילוי כו', ובכדי

שהכלי תוכל להגביל אותו כו') האיר אח"כ אוא"ס כמו שהוא בבחי' בל"ג כו', והיינו התגלות הרצון להיות בחי' הגילוי דוקא רק שהגילוי יהי' במדה ומשקל באופן שיתקבל בהכלים כו', וכוונת המאציל בזה הוא בכדי שיהי' בחי' האור והגילוי בעולמות ויהי' בחי' הביטול כו', דאם הי' רק בחי' הרשימו לבד הי' הכל בבחי' הגבול גמור המגביל לגמרי את האור ולא הי' מציאות אצילות דבחי' אור כו' ולא הי' בחי' הביטול בעולמות כ"א הי' הכל בבחי' יש גמור כו', אך אם הי' הזיו מאיר כמו שהוא ממש לפני הצמצום לא הי' מציאות האצילות דהיינו שלא הי' 'בחי' היש בחי' הכלים כו', כי לא הי' האור לפ"ע הכלים כלל כו' כנ"ל, אבל אחר שבא הקו בבחי' מדה מפני בחי' הרשימו שקדמה לו יוכל להיות מציאות אורות בכלים במדה נכונה כמה יהי' בחי' האור וכמה יהי' בחי' הכלי המגביל כו', וזהו ע"ד מ"ש בתו"א ד"ה מזוה ממינן בענין מה שלפעמים כתיב בדבר ה' שמים נעשו ולפעמים כתי' כל אשר חפץ הי' עשה, והיינו דהתהוות ועצם מציאות הנברא הוא מבחי' דבר ה' דוקא דהיינו מבחי' הרוממות והתנשאות דמל' ונמשך רק הארה לבד ע"י הפרסא המפסקת ומעלמת האור כו' אך להיות שתכלית הכוונה הוא להיות ביטול היש לאין ז"ע כל אשר חפץ הי' עשה שזה נמשך ג"כ בשמים ובארץ והיינו בחי' צורת החומר שזהו מבחי' חפץ ה' כו' ועי"ז יהי' בהם הביטול להיות 'ביטול היש לאין כו' (ושם מבו' דבחי' חפץ ה' זהו בחי' סוכ"ע, וענין הצורה פי' שם צורת החומר וכמו השמים בציורו שהוא עגולי וכדורי וכה"ג בכל דבר הציור שלו שזהו מבחי' ה'סובב דוקא כו', והמבו' כאן הוא שהצורה הוא החיות שבהנברא והוא מבחי' ממכ"ע כו' ועמ"ש בד"ה בשעה שהקדימו רס"ג). ומכל הנ"ל יובן דבחי' האורות המתלבשים בכלים דאצילות הי' בחי' האור שלהאיר את החשך כו', שהרי הכלים הם בחי' העלם ושרשם מבחי' הרשימו שזהו בחי' כח נבדל ונעלם כו', והאור הגם דשרשו הוא מהאוא"ס הבל"ג הי' בא בבחי' גבול ומדה בכדי שיהי' בערך התלבשות בכלים להיות להם בחי' אור וחיות כו', וכללות הכוונה בהמשכת האור הוא שיהי' בחי' הכיטול היחוד באוא"ס כו' וכמא' אנת הוא דקשיר לון ומיחד לון כו' להיות בחי' איהו וגרמוהי חד דהיינו יחוד הכלים בהאורות ועי"ז הם מתקשרין באוא"ס. המאציל ב"ה כו' וכמ"ש אח"כ ובגין דאנת מלגאו כל מאן כו' כאלו כו' ועי' גילוי אור הקו שבהם הי' מתקשרים ומתייחדים כולם באוא"ס המאציל כו', הרי דענין המשכת האור הוא להאיר את הכלים דמצ"ע הי' בחי' העלם וחשך והאור מאיר את הכלים כו'. וכמו"כ יובן בכללות ענין גילוי הקו שהוא להאיר את חשך הצמצום כו', דהרי ענין הצמצום הו"ע ההעלם בחי' חשך כו' ועי' הצמצום נתגלה בחי' הרשימו שזהו בחי' כח הגבול כו' ואח"כ נמשך האור ומתלבש בהרשימו ונת"ל שזהו ג"כ כדוגמת אור וכלי דכללות ענין המשכת האור הוא להאיר בחי' העלם הצמצום והרשימו שיהי' גילוי אור כו'. וזהו שארז"ל כברייתו ש"ע ברישא חשוכא והדר נהורא, דברישא חשוכא הוא בחי' הצמצום והרשימו שרש ומקור התהוות הכלים והדר נהורא בחי' גילוי אור הקו להאיר בעולם כו'. אך להיות שזהו האור הבא אחר החשך וההעלם הי' רק להאיר את החשך כו', ולכן באמת המשכתו הוא

ע"י הצמצום להיות בבחי' מדה וגבול לפי שבאופן כזה דוקא יוכל להיות בבחי' האור להאיר כו' (וגם האור בעצם אינו כמו האור הקודם כו'). ובאמת י"ל דכללות הגילויים שבעולמות גם בחי' אור הסובב ה"ז ג"כ בחי' האור להאיר את החשך לבד כו'. דהנה נת"ל (בד"ה לך אמר לבי) שיש ב' אופנים בהאור שלהאיר הא' כמו אור וחיות הנפש שבא בבחי' אור פנימי ובבחי' התלבשות ממש בגוף להחיותו כו'. דהאור הזה בא בהגשמה לפי אופן אברי הגוף שמחי' אותם כו', והב' כמו אור וזיו השמש שהארתו הוא בדרך מקיף בעולם ומ"מ אינו בבחי' גילוי העצם ממש שהרי ענינו אינו לתאר את העצם כ"א לפעול פעולת האור כו', והדוגמא מזה למעלה י"ל שזהו בחי' סוכ"ע דהגם שזהו רק בבחי' מקיף על העולמות מ"מ הרי יש לזה שייכות אל העולמות דמשו"ז נקי סוכ"ע שיש לו שייכות לעלמין כו' דכשם שהעולם צריך לאור"פ כמו"כ צריך לאור"מ וכמ"ש במ"א בענין בא שבת בא מנוחה שעש"ז נא' ויכל אלקים ביום השביעי כו', וא"כ הרי ענינו הוא להאיר בעולם וה"ה ג"כ בחי' אור להאיר את החשך שאין זה 'עדין גילוי בחי' אור העצמי כו'. ויובן זה בעבודה בנפש דהעבודה שמבחי' סוכ"ע היא בחי' האה"ר הבאה מצד השגת ההפלאה דאוא"ס דכאשר מתבונן באוא"ס איך שהוא מופלא ומובדל מהעולמות מתעורר באה"ר בבחי' רשפי אש התשוקה והצמאון להכלל באוא"ס ב"ה או שהיה גילוי האוא"ס המופלא כו' (ויותר הוא בבחי' רצוא להכלל כו') וכמו נכספה וגם כלתה נפשי כו') ועמשנת"ל בד"ה בסוכות תשובו. והנה כל רצוא שבבחי' צמאון ה"ז בבחי' ריחוק, דבבחי' הקירוב בתכלית אינו שייך ענין הרצוא וצמאון כו' וכמ"ש בסש"ב ס"פ מ"ם בענין אהבה בתענוגים שאינו שייך בזה צמאון כ"א להתענג על ה' כו' ומי שלא הגיע למדה זו כו' אלא עדיין נפשו שוקקה וצמאה כו' אין זה בחי' אהבה בתענוגים וה"ה בבחי' ריחוק עדיין כו'. והגם דאהב"ת היא ג"כ אהבה כו', הנה זה כמו האהבה שאדם אוהב את עצמו ומהותו שאין זה בבחי' הרגש כלל כו' וכמ"ש בלק"ת בד"ה והקרבתם אשה עולה, וה"ז למעלה מבחי' האהבה דואל אישך תשוקתך שהיא ג"כ בחי' אה"ר וכמ"ש בלק"ת ד"ה ואשה כי תדור נדר דמ"מ ה"ז בבחי' צמאון כו', ואהבת עצמו אינו בבחי' צמאון להיות שזהו עצם אחד כו', וכמו"כ הוא בנשמה בבחי' התקשרות העצמי ובבחי' דביקות ממש כמו באהב"ת אינו שייך ענין הצמאון כו' (וענין הכליון שבאהב"ת אין זה בחי' כליון הנפש ותשוקתה כמו כלתה נפשי כו' אלא מה שנכלל ונכלה בהאור והגילוי דאוא"ס והיינו שנכלל במקורו כו' דבהרגש נפשו בחי' עצמות אוא"ס שמאיר לו בגילוי ממש ה"ה נכלל בהעצמות כו', והיינו שזהו מצד האור העליון לא מצד תשוקת נפשו שחפץ להכלל ולכלות כו' כ"א מפני שמאיר לו האור העצמי בבחי' גילוי ממש נעשה בבחי' כליון כו' (וזהו דוקא מפני שהאור נרגש גם בבחי' כחות הפנימיים כו' וכמ"ש במ"א דענין הכליון שייך באהבה בתענוגים יותר מברעו"ד בבחי' אה"ר שלמעלה מטו"ד גם בבחי' התקשרות עצמי דעצם הנשמה בבחי' יחידה שבה כו' משום דאה"ר היא בעצם הנשמה ועצם הנשמה יכולה לקבל אלקות כו' אבל אהבה בתענוגים נרגש התענוג גם בכחות הפנימיים שהן אינם יכולים לקבל בחי' גילוי אור עצמי ונעשים בבחי' כליון

כו') וכמו מיתת נשיקין שזהו רק מצד מלמעלה לא מצד כליון ותשוקת נפשו
 כו' שזה הי' חטא בני אהרן בקרבתם כו' וכמ"ש במ"א) ואה"ר שבבחי' צמאון
 הי' בבחי' ריחוק עדיין כו' והרצוא והעלי' שמבחי' הריחוק הי' בחי' אש
 שחורה נהורא אוכמא כו'. גם י"ל שזהו ע"ד ומל הי' אלקיך את לבבך דתחלה
 צ"ל ומלתם את ערלת לבבכם שזהו ע"י העבודה שע"פ טו"ד שהיא בבחי'
 התלבשות בנה"ב כו' וכמשנת"ל (ד"ה הנ"ל), והיינו האהוי"ר שבהתגלות הלב
 שהן בבחי' יש עדיין ואין זה בבחי' רצון א' לה' לבדו מפני שהן בבחי'
 התלבשות במדות דנה"ב כו', ועי"ן נמשך אח"כ מלמעלה להיות ומל הי'
 אלקיך את לבבך דהיינו ע"י גילוי בחי' אה"ר, כי האהבה שע"פ טו"ד הי'ה
 ג"כ בחי' לבוש המכסה עדיין כו' וגם הביטול דמדות דגה"ב הן בבחי' כפי'
 לבד כו' וצ"ל מילה שנית להסיר בחי' הכיסוי דאהבה דטו"ד שתהי' בבחי'
 רצון א' לה' לבדו כו' וזהו גילוי אה"ר זאו גם המדות דנה"ב הן בבחי'
 אתהפכא חשוכא לנהורא כו'. ונמצא דגם בחי' אה"ר היא להאיר את החשך
 דבחי' אהבה שבהתגלות הלב ולהפוך חשך לאור כו'. ויובן זה עפ"מ"ש במ"א
 שיש ב' בחי' אין, הא' בחי' אין של העלם העצמיות כמו שהעצמות היא
 במהותו בהעלם (והיינו בחי' גילוי העצמיות ממש ולא רק גילוי בחי' האור
 כו' וכנודע דבהאור יש ג"כ בחי' עצם והתפשטות דהתפשטות בכלל היא
 בחי' גילוי האור ואין זה גילוי העצמיות ממש כ"א גילוי והתפשטות. האור
 כו', וגילוי העצמות ממש הוא בחי' עצם האור וזהו האין של העלם העצמיות
 כו', ואור זה הוא ג"כ בבחי' העלם כמו העצמות כו' והיינו שאינו בבחי' אור
 עדיין כו' דאור הוא בחי' גילוי והעצם שאינו בחי' אור וגילוי הי' בחי'
 העלם כו' וכמ"ש בזהר לאו אינון נהורין כו' וכמ"ש במ"א), והב' אין של היש
 הבא אחר היש לבררו ולהביאו לידי אין כו', שהאין העצמי ודאי קודם
 להתהוות היש ממנו כו' אך האין הב' שבא בשביל היש לבררו ולעשותו אין
 הנה הוא בא אחר היש והיש קודם לבוא מן האין העצמי כו' ומכ"כ שם
 שזהו מה שנא' יעקב יעקב ב"פ דיעקב בשרשו הוא בחי' האין העצמי בחי'
 פנימיות הכתר שלמעלה מהשתל' ולמעלה מבידורים כו' (והיינו שהוא למעלה
 מגדר שייכות להשתל' ואינו יורד לברר בידורים כו') וזהו ויעקב איש חלק
 דבבחי' פנימיות הכתר אין שייך שם שערות וכמ"ש בע"ח דבעתיק לא יש
 שם שערות כו' (דענין השערות הוא בחי' הפסולת והישות שזהו מקור להתהוות
 היש כו', וז"ע שערות שבכתר היינו בחי' מקור היש כמו שכלול בבחי'
 הכתר כו', וע"ד כמו בחי' מ"ת שכלולים במ"ע כו', וכמ"ש בפרדס במשל
 התכללות העפרורית שבמים שזהו מקור הישות כו' וכמ"ש במ"א, ובבחי'
 עתיק לא יש שם גם התכללות בחי' המקור ליש כו', וזהו שיעקב הוא איש
 חלק מצד שרשו בבחי' אין העצמי ממש כו') וז"ע תי' ואמת שפנוי משערות
 והוא בחי' הארת פנים היינו בחי' פנימיות ועצמות א"ס כו', ושרש עשו
 מת"י נימין דהיינו בחי' שערות שהן בחי' דורדייא ופסולת דאין העצמי
 שזהו בחי' היש של האין העצמי כו' (ואין זה שהוא מבחי' האין העצמי ממש
 שהרי נת"ל דבבחי' אין העצמי אין שם שערות ופסולת כלל כו', כ"א זהו
 בחי' האין דבחי' חיצוניות הכתר כו' דכתר בכלל נק' אין העצמי (לפי

שבכללות הוא בחי' האור הכלול בעצמותו (כו') ומ"מ אין זה בחי' האין העצמי ממש דבחי' עתיק הוא בחי' האין האמיתי כו'. גם י"ל דהנה בחי' השערות ודורדייא זהו בבחי' מו"ס כמ"ש בבה"ז פ' נשא, ומו"ס הגם שזוהו בבחי' חיצוניות הכתר הרי שרשו מבחי' פנימיות הכתר כנודע, ומ"מ בבחי' חיצוניות דח"ס יש בחי' שערות כו' וכמשנת"ל דחיצוניות ח"ס הוא בחי' הפלא השייך לעולמות כו' וזהו שעשו בחי' היש של האין העצמי (כו') עד שנפל בשבירה ממש כו', וא"כ יעקב הוא הבכור באמת להיותו בחי' האין העצמי כו' ומצד מדרי' זו אינו שייך לבירורים כלל כו', אבל מה שנמשך שם מ"ה ממצחא דא"ק כדי לברר בחי' היש דעשו דבחי' אתברירו כו', דחי' היא ג"כ בחי' אין דוהחי' מאין תמצא כו', זהו בחי' האין השני לברר את היש כו' דשם עשו קדום ליעקב כי התהו קודם להתיקון כו', הגם שבחי' אין דמ"ה מברר הוא עכ"ז הרי המתברר קודם לבוא מן האין כו' והו"ע שם ס"ג שלמעלה משם מ"ה כו', זבחי' אין זה אינו בחי' האין העצמי כ"א מה שיורד ונמשך מאין העצמי לעשות בחי' ביטול כל ישות לאין כו' וזהו הנק' כח מ"ה פי' כח שהוא בבחי' מה לעשות בחי' ביטול כל יש לאין ומ"ה כו', וממילא בחי' הביטול שבאין זה אינו בבחי' העדר המציאות לגמרי מאחר שהוא היורד לפעול הביטול בהיש בהכרח שהאין בעצם אינו בבחי' העדר המציאות לגמרי, עם היותו בבחי' ביטול במציאות אבל לא בבחי' העדר המציאות כו' (דמה שבבחי' העדר ובבחי' אין ממש אינו שייך לפעול דבר כו', ועוד כאשר יאיר בחי' האין ממש יהי' בחי' העדר היש לגמרי לא רק ביטולו כו' ומה שפועל רק בחי' ביטול בהיש זהו שהאין הוא ג"כ בא בחי' העדר המציאות (כו') ונק' כח מ"ה דהיינו כח שהוא בבחי' מ"ה וביטול ועושה הביטול כו' ושם הוא שיש מהות דבר מה במציאות אלא שהוא בטל כו', אבל בחי' האין העצמי אינו בבחי' ביטול כ"א בבחי' העדר המציאות לגמרי כו' וכמ"ש במ"א ההפרש בין אין זולתך לאפס בלתי כו' ועמ"ש בד"ה זה היום רס"ט, שזהו ג"כ ההפרש בין בחי' ד"ע דאצי' ובחי' ד"ע שלמעלה מאצי' כו', וז"ע יעקב יעקב ב"פ הא' על היות שרש יעקב בבחי' אין האמיתי והב' בחי' יעקב י' עקב שיורד ומברר את היש כו', וזהו ג"כ ענין את בכורתי לקח ועתה לקח את ברכתי, בכורתי היינו מה שעשו הוא הבכור זהו כמו שבחי' התהו קדום אל התיקון כו', ויעקב ע"י תורה ותפלה שמברר בירורים דתהו ה"ה לוקח בזה בכורתו של עשו כו', ועי"ז בא יעקב לשרשו בחי' אין האמיתי ונעשה בכור באמת וזהו ועתה לקח ברכתי שזהו מצד שרשו באמת שבכור הוא ולו דוקא מתייחס הברכה כו', והנה ידוע דבירור דשם מ"ה הוא בחי' בירור שני בדרך מלמעלמ"ט, ותחלה צ"ל הבירור דשם ב"ן מלמטלמ"ע שהוא ע"י התלבשות וע"י עבודה ויגיעה כו' ואח"כ בירור שני ע"י הגילוי מלמעלה שהו"ע שם מ"ה כו', וזהו ענין ומל ה' אלקיך את לבבך לאחר ומלתם את ערלת לבבכם שבתחלה כו', דהנה ענין המילה הוא העברת ההעלמות וההסתרים ומילה הגשמיות היא סור מרע בפו"מ כו', ובעבודה י"ל דענין המילה הגשמיות הו"ע שכחי עמך ובית אביך שזה צ"ל בתחלת העבודה שיוצא מן הגסות והחומריות הקודמת כו' דכ"ז שהוא בחומריותו אינו שייך לשום אור אלקי כלל שאינו

רואה את האור ואינו נרגש בו כו', וכדאי' במד"ר הכל בחזקת סומין עד שהקב"ה פוקח עיניהם כו', וזה הוא סומא ממש שאינו רואה ומרגיש כלל ואינו שייך לשום השגה והתבוננות שיוקלט בנפשו ויאיר בו כו', כ"א צריך לצאת תחלה מהחומריות שזהו בבחי' הגברה על עצמו גם קודם שמאיר לו אור אלקי בנפשו ה"ה מתגבר ע"ע לצאת מהרגילות שלה, להיות כי בלא זה א"א לגשת לשום עבודה כלל, ולזאת ה"ה מתגבר ע"ע לצאת מרגילותו ולעשות היפוך טבעו ורגילותו בעניניו החומריים כו' שבוה ה"ה מסיר את ההסתר העב שיוכל לראות את האור בהשגה והתבוננות אלקי כו', ואז הוא ענין ומלתם את ערלת לבבכם שזהו בבחי' עבודה פנימיות לאכפי' את המדות טבעיים דנה"ב והיינו ע"י ההתעסקות בהתבוננות אלקות ובהטוב דאלקות שזה פועל הכפי' והביטול בנה"ב שלא יהי' לו אהבה זרה לחיצוניות וגשמיות העולם כ"א ירצה באלקות כו' ובפרט בהתבוננות בהאור וחיות אלקי המהוה את העולם ובענין ראה נתתי לפניך את החיים כו' כמשנת"ל (ד"ה אחת שאלתי) שכ"ז פועל הביטול בהמדות דנה"ב כו', והנה במילה יש ב' ענינים מילה ופריעה, דמילה הוא עור שחותכים לגמרי ועור הפריעה הוא רק שקורעין אותה כו', ובעבודה הו"ע תאוות איסור שצריכים להעביר לגמרי ופריעה הו"ע תאוות היתר שיכולים להתהפך לקדושה להיות לש"ש וכמו חמרא וריחא פקחין כו', גם י"ל דמילה הוא ענין העברת הרע דנה"ב ופריעה הוא בחי' הטוב שבו שיכול להתהפך לקדושה כו', וכידוע דהנה"ב בעצם אינו רע כ"א כח המתאוה פשוט, ובכח המתאוה יכול לרצות אלקות וכמ"ש בלק"ת בד"ה זאת חוקת התורה בענין שריפת הפרה שהרע דנה"ב צריכים להעביר לגמרי והיינו האהבה זרה בעצם והרצון שרוצה ברע וכן האותיות דמחודו"מ שמחשב ומדבר דיבורים שלא לה' המה כו' כ"ז צריכים להעביר לגמרי כו' והכח המתאוה יכול להתהפך לאלקות כו', אמנם בחי' הביטול דומלתם את ערלת לבבכם הגם שהיא ע"י התבוננות וע"י התעוררות אהבה לאלקות כו' מ"מ ה"ז בבחי' ביטול היש לבד ובד"כ זהו בבחי' אתכפי' לבד כו' וגם האהבה היא בבחי' מורגש בבחי' ביטול היש לבד כו' ולזאת צ"ל אח"כ ומל ה' אלקיך את לבבך והיינו ע"י גילוי שם מ"ה להיות בירור שני שיהי' בבחי' ביטול במציאות כו', וזהו ע"י התגלות בחי' פנימיות הלב שהיא האהבה למעלה מטו"ד המהפך את האהבה שע"פ טו"ד להיות בבחי' ביטול במציאות כו', וכמו"כ פועל הביטול דנה"ב להיות בבחי' אתהפכא חשוכא לנהורא כו', וזהו ג"כ הבירור הנעשה ע"י התורה כו', דהנה בירור הראשון הוא ע"י התפלה דשעת צלותא שעת קרבא שהוא בחי' בירור דב"ן מלמטלמ"ע כו' כנודע וביורור דתורה הוא בבחי' המשכה מלמעלמ"ט שנעשה הבירור בדרך ממילא ובבחי' ביטול במציאות כו', וזהו ואמת הוי' לעולם אין אמת אלא תורה שעייז נמשך בחי' אמת הוי' בחי' ביטול במציאות כו', והוא ג"כ גילוי בחי' ד"ע כו', דבירור הראשון הוא בחי' ד"ת ביטול היש כו' ושם מ"ה הוא בחי' ד"ע כו', וי"ל דו"ע למען דעת כל עמי הארץ כו' דדעת הוא ל' שבירה והיינו שע"י גילוי בחי' ד"ע נעשה בבחי' השבירה לגמרי בבחי' עמי הארץ להיות בבחי' ביטול במציאות לגמרי כו', אמנם כ"ז הוא בבחי' שם מ"ה שהוא האין שירוד

לברר את היש כו', וכמ"ש במ"א דבחי' ד"ע והמשכת שם מ"ה הנ"ל כ"ז הוא מבחי' האצ"י דבחי' אורות וכלים דאצ"י זהו מה שנמדד לפ"ע ההמשכה בבי"ע ואין זה אור חדש דבחי' עצמיות א"ס כו', וכמו"כ הוא גם בהמשכת המקיף דבחי' חיצוניות הכתר שכ"ז הוא השייך להשתל' ושייך לבירורים כו', אבל בחי' האין העצמי ממש זהו בחי' פנימיות עתיק שאינו שייך לבירורים כלל כו', וזהו מה שיעקב הוא הבכור באמת בשרשו האמיתי והוא ראוי לברכה בבחי' ברכה העצמיות דעצמות א"ס ב"ה כו', דהיינו בחי' אור העצמי ממש שאינו יורד בהשתל' ובירורים כו' (וי"ל דזה"ע יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך דבחי' זו היא לך לבדך רק לנש"י מצד שרשם האמיתי ואינו שייך לבירורים כו'). אבל בחי' האור שיורד לברר הגם שהוא בדרך מלמעלמ"ט מ"מ ה"ז רק להאיר את החשך לבד ואין זה בחי' עצמות האור ממש שזהו דוקא בחי' האין העצמי ממש כו'.

וזהו מ"ש יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך והיינו בחי' אין העצמי ממש בחי' יעקב כמו שהוא בשרשו הראשון ממש בעצמות א"ס ב"ה כו', שזה שייך רק לנש"י לבד ואין לזרים אתך גם לא לברר בו וע"י כו', דהבירור הוא ע"י הארת האין שנמשך לברר את היש שזהו בחי' שם מ"ה שמברר לב"ן כו', אבל בחי' האין העצמי ה"ה למעלה מבירורים כו' כנ"ל, ולאחר גמר הבירורים באים נש"י לבחי' האין העצמי ממש מצד שרשם האמיתי שזהו את ברכתי לקח מפני שהוא דוקא הראוי לברכה והברכה מתייחסת אליו כו'. וזהו"ע המצות שנא' בהם לכם שהן לישראל לבד דהיינו דשרשן בבחי' האין העצמי שנמשך ע"י כו', דבאמת הרי כל המצות הן לישראל לבד, אבל ענינם הוא לברר ולתקן בהם וע"י את הבירורים דשם ב"ן כו', וכמו התורה שמברר בבחי' בירור שני כו' כנ"ל, וכמו"כ במצות שמבררים ע"י האור והגילוי שבהם כו' שזהו מבחי' האין המברר את היש כו', אבל המצות שנא' בהם לכם אינם בכדי לברר כ"א זהו המשכת בחי' האין העצמי כו'. וזהו ג"כ ענין ביום השמע"צ תהי' לכם, דהנה בו' ימי החג היו מקריבים ע' פרים נגד ע' אומות והיינו בכדי לברר הע' אומות כו', והוא בירור שני שנעשה ע"י המקיפים שנמשכים בסכך דסוכה המשכת בחי' אוא"ס הסוכ"ע דבכח בחי' האור הזה לברר להיות בחי' אתהפכא חשוכא לנהורא כו' וכנ"ל בענין אה"ר שמהפך את היש כו', וכן הוא בענין ומל' ה' אלקיך את לבבך כו', ולכן בסוכות דוקא הקריבו ע' פרים לברר את הע' אומות כו', אבל בשמע"צ הוא בחי' לכם היינו בחי' האין העצמי שלמעלה מבחי' הבירורים כו', לכן ה' הקרבן רק פר' א' איל א' כו' דכבר יצאנו י"ח לאנשי המדינה בבחי' הבירורים כו' ועתה לאחר שנגמרו הבירורים בא ונגלגל אני ואתה והיינו מה שבאים נש"י לבחי' האין העצמי המיוחד ממש בבחי' עצמות א"ס כו' (בחי' שמו העצמי הכלול בעצמותו כו'). וזהו אני ואתה בחי' הוא ושמו אחד כו'. וזהו קרבן מיוחד לנש"י לבד דבחי' זו שייך רק לנש"י לבד כו'. וזהו עצרת תהי' לכם דוקא יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך כו'.

. בס"ד, ש"פ נח, עת"ר

ובכלל הנ"ל יובן ענין ההבדלה בין אור לחשך, דאין הכוונה בבחי' חשך ממש כ"א זהו בחי' האור שלהאיר את החשך שגם הוא נק' חשך להיותו אור מצומצם לפ"ע החשך דהיינו החומר והמציאות כו' ואינו בחי' אור עצמי כ"א הארה לבד שלהאיר כו' והביטול בזה אינו בבחי' ביטול במציאות ממש כו'. ובכללות הוא בחי' גילוי אור הקו שנמשך ע"י הצמצום והרשימו להאיר את העולמות כו'. וכמו"כ הוא בכללות הגילויים שנמשכים בעולמות לאחר הצמצום כו'. ואמיתות האור הוא בחי' האור העצמי שלמעלה מלהאיר בעולמות כו'. וז"ש בזהר כ"ע אע"ג דאיהו אור קדמון אור צח ומצוחצח אוכם הוא קדם עה"ע כו'. עה"ע הוא בחי' מל' דא"ס שלפני הצמצום, והיינו בחי' טה"ע דברישי הורמנותא דמלכא בבחי' עליית הרצון הפשוט שבאוא"ס שלפני הצמצום שעלה ברצונו הפשוט להאציל ולברוא כו' גליף גליפו בבחי' השערה בכח כו'. ועש"ז נק' בחי' טה"ע בשם עה"ע דהגם שאינו בגדר מקור לעולמות כו' כנ"ל, מ"מ הרי עלה ברצונו עכ"פ כו'. ולפעמים מפרשי' עה"ע על בחי' ראשית גילוי הקו כמו שהוא למעלה מבחי' א"ק וכמ"ש בע"ח שיש כדוגמת עתיק לעילא מגולגלתא דא"ק ומבו' במ"א שזהו ראשית הקו כו'. והענין הוא, דהנה בקו יש ב' מדרי', דלפי משנת"ל הרי הקו בעצם הוא מבחי' האוא"ס הבל"ג, דהיינו מבחי' כח הגילוי שבא"ס כו'. ומה שהמשכחו הוא במדה ובמשקל והוא בבחי' קו המדה כו' זהו ע"י הרשימו שעושה בו המדידה כו' כמשנת"ל. ולכן אגו מוצאים בהקו ב' ענינים הפכים שהוא בחי' קו המדה שמודד מדידת האורות והכלים כנ"ל, ולהיפך ה"ה מקשר ומייחד כולם וכמא' אנת הוא דקשיר לון כו' וכן להיות אחליפו דוכתייהו כו' שכ"ו הוא ע"י הקו כו', והיינו לפי שבעצם הוא בבחי' בל"ג מצד שרשו באוא"ס שלפני הצמצום כו'. ובחי' ראשית הקו שלמעלה עדיין מבחי' גילוי בא"ק זהו כמו שהוא מצד שרשו בבחי' בל"ג כו' וזהו הנק' עה"ע כו'. ועו"א כ"ע אע"ג דאיהו אור קדמון כו' דכ"ע כולל בכלל כל המדרי' מבחי' פרצוף דא"ק עד האצ"י. וז"ע אור קדמון שהוא בחי' א"ק כו' (ועמ"ש הפרד"ס שער הצחצחות פ"ז) היינו דכל האורות והגילויים שאחר הצמצום הם בבחי' אוכם היינו בבחי' נהורא אוכמא קדם עה"ע בחי' עצמות האור שלמעלה מבחי' הגילוי בעולמות כו'. ומש"א אוכם קדם עה"ע, הענין הוא דלגבי עולמות זהו בחי' אור וגילוי וזהו שנק' אור צח כו'. אך בחי' אור זה הוא בבחי' אוכם ושחרות לגבי בחי' האור העצמי להיותו רק להאיר. את החשך כו'. וזהו ויבדל אלקי' בין האור ובין החשך היינו בין בחי' האור העצמי ובין האור שלהאיר כו'. וההבדלה זהו בחי' הצמצום הראשון שמבדיל בין האוא"ס שלפני הצמצום ובין האור שלאחר הצמצום כו'. אמנם עדיין צ"ל דהלא ממש ויבדל כו' ובין החשך משמע דהאור שלהאיר את החשך כבר הי' קודם ההבדלה ועתה הבדיל ביניהם וכמארז"ל שהאור והחשך היו משתמשין בערובי' הרי שהי' החשך קודם ההבדלה והבדיל ביניהם כו'. ולפי הנ"ל הרי ע"י ההבדלה נעשה האור שלהאיר כו' דהרי קודם הצמצום הי' בחי' אור עצמי שאינו בערך להאיר בעולמות וע"י הצמצום שנתעלם האור העצמי נמשך אור שלהאיר כו' (נתת"ל דוהו ע"י שהאור בא בבחי' כח

גבולי ע"י הרשימו כו') וא"כ הרי ע"י ההבדלה שהיא הצמצום כאן נמצא וכאן ה' בחי' האור שלהאיר כו'. וא"כ מה שייך ע"ז ל' הבדלה מאחר שלא ה' קודם כו'. והנה ע"פ פשוט י"ל, דהנה מתחלה כתי' יהי אור והיינו בחי' האור שלהאיר בעולמות כו' (ומ"ש ויהי אור שכבר היה היינו בחי' האור שלפני הצמצום כו'). וע"זא ויאמר אלקי' יהי אור דאלקים הוא בחי' הצמצום כנודע. וע"י הצמצום נמשך אור להאיר בעולמות כו'. ומ"ש אח"כ זיבדל אלקים כו', הבדלה זאת הוא שהאור לא יתבטל מפני האור העליון כו'. והענין הוא, דהנה במא' הת"ז כ"ע אע"ג כו' אצ"כ הוא נת"ל שהוא בבחי' גהורא אוכמא קדם עה"ע כו'. הנה יש בזה עוד פ' דאצ"כ הוא בחי' שחרות וביטול שמתבטל קדם עה"ע כו'. ומבו' במ"א דביטול זה הוא ע"ד שרגא בטיהרא כו' דהיינו הביטול לגבי אור מופלא ומובדל בערך שהביטול הוא בעצם המציאות כו'. וכמו הביטול דחכם קטן לגבי חכם גדול שבדרך הפלאה שמתבטל בעצם מציאותו, כי לגבי גדול שבערך הגם שמתבטל מ"מ אינו מתבטל בעצם מהותו וכמו חכם אינו מדבר לפני מי שגדול ממנו והיינו רק העדר ההתפשטות לבד כו' אבל לגבי חכם מופלא מתבטל בעצם המהות (ער פארלירט ועך לגמרי). וזהו כמו שרגא בטיהרא דבצהרים בתוקף זריחת השמש הרי מתבטל אור הנה ונחשך אורה לגמרי מהאור המובדל דאור השמש כו'. וכמו הלבנה בקרבתה אל השמש שאינה מאירה כלל כו' כידוע ומבו' במ"א. ועד"ו הוא משי"א כ"ע אע"ג דאיהו אור קדמון כו' בבחי' אור וגילוי כו'. הנה כאשר מאיר מבחי' עה"ע דהיינו בחי' ראשית הקו וכ"ש כשיאיר מבחי' אוא"ס שלפני הצמצום כו' ה"ה מתבטל במציאותו שאינו בבחי' אור כלל כו'. וע"ז הוא ענין ההבדלה בין אוא"ס שלפני הצמצום ובין בחי' אור הקו בכלל. וכמו"כ בין בחי' ראשית הקו להארתו בא"ק שלא יאיר ויתגלה ביותר בכדי שיהי' בבחי' אור המאיר וכמו והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדה"ק דכאשר יאיר אור מבחי' קה"ק ביתר מכפי המדה יתבטל האור והגילוי דבחי' הקדש כו'. וכמו"כ הו"ע זיבדל כו' דהיינו ההבדלה בין האוא"ס שלפני הצמצום ובין הקו כו'. ויש להמתיק הענין יותר ע"פ משנת"ל דענין גילוי הקו הוא ע"י שאחר הצמצום חזר והאיר כו', דהיינו בחי' התגלות הרצון להיות גילוי אור כו' וכמ"ש בע"ח דאחר הצמצום אז המשך מן אור הא"ס כו'. ובמב"ש האריך בזה איך שראה המאציל ית' שאם ישאר אורו מצומצם יהי' גרעון ח"ו ולזאת חזר והאיר כו'. ואו' שז"ע שיתף עמו מדה"ר כו'. ומאחר שאחר הצמצום ה' בחי' הגילוי דאוא"ס ב"ה ע"ז הוא ענין ההבדלה שלא יהי' הגילוי ביתר מכפי המדה באופן שיתקיים בחי' האור והגילוי כו'. ויש לבאר זה ע"פ מ"ש במ"א בענין עד הגל הוה שזהו בחי' הפרסא שבין אוא"ס המאציל בחי' לובן העליון כו' ובין עולם האצ"י שלא יאיר האור דמאציל עליון ביותר בכדי שלא יתבטל האור דאצ"י כו' (ובמ"א מבו' דבחי' גל עד הג"ל הוא בהמשכה שע"י תורה ומצות שהן המשכות דבחי' עצמות אוא"ס ומ"מ נמשך באופן כזה שיוכל להתקבל כו'. ועמ"ש בדרוש יו"ט של ר"ה, רס"ו, דהמדידה דתר"מ היא בחי' מדידה עצמית כו'). וזהו ג"כ ענין הבדלה הנ"ל. (ומש"א כ"ע כו' אצ"כ הוא היינו מה שלפעמים מאיר באמת גילוי אור מבחי' עצמות אוא"ס שלא ע"פ קו המדה וכמו בקרי"ס שהי' קריעת הפרסא כו'). ועמ"ש העה"מ ש"א פ' ג"ז דבצמצום הראשון יש

ג' בחי' גבורות בינה גבורה ויסוד. ובחי' יסוד הוא בהאור שבין המקיף למקיף והוא המקשר ומחבר שניהם כו', והיינו שזהו בחי' ההמשכה שמאוא"ס שלפני הצמצום בהרשימו (ולכן הוא בחי' יסוד ולא הוד כמש"ש) ומ"מ הוא בחי' גבו' והיינו שיהי' באופן שלא יתבטל האור כו' וז"ע ההבדלה כו'. ועו"ל (דלפי הנ"ל עדין אינו מובן משי"א שקודם ההבדלה היו אור וחשך משתמשים בערבוביא כו') דבאמת הי' בחי' האור שלהאיר בהעולמות גם באוא"ס שלפני הצמצום אלא שהי' מעורב ומיוחד בהאור העצמי כו'. והענין הוא הנה ידוע דבאוא"ס שלפני הצמצום הגם שאינו בגדר מקור כלל לעולמות כו', מ"מ יש לו איזה שייכות אל העולמות שהרי מ"מ עלה ברצונו להאציל ולברוא ושיער בעצמו כו'. ומאחר שיש שם עליית הרצון על עולמות הגם שהוא בבחי' הבדלה לגמרי עד שבחי' הרצון הכללי דטהית הוא כמו הוי' חדשה כו', כמשנת"ל, מ"מ הרי יש כאן עליית הרצון כו' ונת"ל דרצון זה הוא בבחי' התעוררות שנתעורר כבי' ברצון כו'. א"כ בהכרח לומר שיש לו איזה שייכות כו', רק שזהו בבחי' חיצוניות האור כו'. וכנודע דבאוא"ס שלפני הצמצום יש ג"כ ב' מדריגות פנימיות חיצוניות כו', והיינו לבד בחי' עצם האור שזהו בחי' ההעלם שלו שאינו בבחי' גילוי כלל כו', הנה בהתפשטות האור יש ג"כ ב' מדרי', הא' בחי' האור כמו שהוא לעצמו שאינו שייך אל העולמות וזהו בחי' פנימיות האור כו'. והב' בחי' חיצוניות האור השיך אל העולמות כו'. ולפמ"ש בלק"ת בהוס' ד"ה להבין מ"ש באוצ"ח י"ל שזהו כמו בחי' מח' ודבור. דמח' הוא בחי' גילוי העלם העצמי לגבי עצמו, ודבור הוא הגילוי אל הזולת כו' והכל הוא לעצמו באוא"ס שלפני הצמצום כו', וכמש"ש ובחי' הפנימיות הוא בחי' האוא"ס כמו שהוא קודם עלות הרצון, ובחי' החיצוניות הוא בחי' עליית הרצון הנ"ל. ובמ"א מבו' שזהו שיש ב' בחי' בשמו הגדול דעד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד יש בשמו ב' מדרי', הא' מצד עצמו הוא אור א"ס ממש, הב' מה שנכלל בו ג"כ כח הספירות שהוא הכח להאיר בבחי' גבול. וזה ע"ד שבבינה דאצי' הוא הוי' בניקוד אלקי', ופי' בוח"ג פ' אחרי דס"ה ע"א שמצ"ע היא הוי' בחי' רחמים, אך לפי שממנה דינין מתערין היא בניקוד אלקי'. והענין הוא כי הוי' הוא האורות דאצי' ושם אלקים הוא הכלי, והכלים הם ג' בחי' נר"ן שמתחילים מבינה כו' (ועמ"ש בדרוש ג' מיני אדם) וא"כ ע"י הבינה הוא התחברות האור עם הכלי, לכן הוא הוי' בניקוד אלקי' שזה מורה על חיבור אור וכלי כו'. ועד"ו יובן בבחי' שמו הגדול שיש בו ג"כ ב' בחי' דוגמת הוי' בניקוד אלקים, היינו מצ"ע הוא בחי' אוא"ס ממש ונק' מקור לבחי' סוכ"ע. אמנם ג"כ כלול בו שרש לבחי' ממכ"ע המאיר בבחי' גבול וז"ע שרש הספי' שבהאור כו', היינו בבחי' עליית הרצון כו', הרי שגם באוא"ס שלפני הצמצום יש בחי' האור להאיר בגבול שזהו בחי' שרש הספי' שבהאור והיינו הכח להאיר בגבול כו' (ומבו' אצלינו במ"א דלפמ"ש הפרד"ס שהצחצחות הן שרשי הכלים לא שרשי האורות דלפי"ז י"ל דשרשי הספי' שבעליית הרצון הר"ע בחי' האותיות דגליף גליפו כו' שזהו בחי' כח הגבול כו', וא"כ הכל שרשי בחי' הכלים ולא האור כו'. הנה לבד זאת דלפמ"ש במ"א שגם להדיעה שהאורות פשוטים, מ"מ יש בהם ע"ס שז"ע ע"ס בלי מ"ה כו', א"כ שייך גם שרשי האורות כו', וכן משמע ממשנת"ל שזהו הכח להאיר

בבחי' גבול שזהו מקור האור דממכ"ע כו'. הנה לבד כ"ז הרי מבו' בפרד"ס דכשם שבע"ס דאצי' יש בחי' עצמות וכלים כמו"כ הוא בבחי' הצמצות כו'. אי"כ הרי האור המתלבש בהאותיות הוא בחי' האור שלהאיר בבחי' גבול כו'. ולפ"ז י"ל דכמו שנת"ל בהרשימו והאור המתלבש בה שזהו כדוגמת או"כ, כמו"כ בדוגמא כזאת הוא בהאוא"ס שמתלבש באותיות הרשימו לפני הצמצום כו'. ומ"מ לפני הצמצום גם האור שהוא בבחי' מקור להאיר בגבול הי' בבחי' בלי גבול באופן דכללות האור שהי' ממלא מקום החלל לא הי' בו ראש וסוף כו'). נמצא שגם לפני הצמצום יש בחי' האור שלהאיר בעולמות והוא בחי' חיצוניות האור מקור דממכ"ע כו', רק שקודם הצמצום הי' הכל מעורב ומיוחד ולא הי' ניכר החיצוניות בפ"ע כו'. וידוע המשל בזה מהשפעת הרב לתלמיד, דכאשר הרב משכיל את השכל לעצמו הרי אין השכל בערך שכל המקבל כלל, והגם שיש בו מה ששייך אל המקבל והוא בחי' חיצוניות השכל כו', אמנם גם בחיצוניות השכל מאיר אור רב שג"ז אינו בערך כלל אל המקבל. והעיקר הוא שאינו ניכר חיצוניות השכל מן הפנימיות וכאשר ירצה הרב להשפיע השכל אל התלמיד ישפיע ממילא בחי' פנימיות השכל לפי שאין הבדלה ביניהם בעצם המשפיע כו', כ"א כאשר הרב מצמצם ומעלים אור שכלו אז נבדל אצל המשפיע בחי' חיצוניות אור השכל השייך אל המקבל ונעשה ניכר בפ"ע כו', וגם מתעלם ממנו האור הרב שאינו מאיר בו כ"כ כו'. והדוגמא מזה יובן למעלה, דקודם הצמצום הי' בבחי' חיצוניות האור ג"כ גילוי אור רב בבחי' בל"ג ממש כו', לפי שכללות האור הוא בבחי' גילוי העצם ומעין העצם דא"ס עצמו ית', דקודם הצמצום הי' כ"ז בבחי' קירוב ובבחי' התגלות כו' לזאת הי' גם חיצוניות האור בבחי' בל"ג ממש כו', גם לא הי' ניכר כלל החיצוניות מן הפנימיות, והי' הכל בבחי' התאחדות ממש כו', ועיי' הצמצום נעשה ההבדלה כו'. והענין הוא, דהנה פעולת הצמצום הוא בב' ענינים, הא' להעלים האוא"ס הבל"ג, וכנודע דהאור שלפני הצמצום הוא בבחי' א"ס ואינו בגדר שיהי' ממנו התהוות העולמות שהן בבחי' גבול כו' עי' הי' הצמצום שסילק אורו הגדול על הצד כו', ועוד זאת הי' פעולת הצמצום לעשות ההבדלה בין הפנימיות אל החיצוניות. דהנה נת"ל דבאוא"ס שלפני הצמצום הכל בבחי' התאחדות ואינו ניכר שם אורות מיוחדים פרטיים כו', שהרי גם בבחי' טה"ת שאחר הצמצום דהיינו בחי' מזה"ק דא"ק הרי הכל שם בבחי' התכללות בהשוואה ממש כו' כמ"ש במ"א דלכן כולם נסקרים בסקירה אחת כו'. וגם בבחי' העקודים הרי כל האורות עקודים בכלי אחד שהן קשורים ומיוחדים ואינו ניכר בחי' חכ' בפ"ע או מל' בפ"ע כו'. ואי"כ מכש"כ וק"ו לאין קץ באוא"ס ב"ה שהכל קשור ומיוחד בבחי' אחדות אחד ממש כו'. ועי' הי' הצמצום באוא"ס ב"ה בכדי שיתגלה בחי' היותר אחרונה שבאוא"ס דהיינו בחי' מל' דא"ס ויהי' ניכר בפ"ע כו'. דהנה בחי' חיצוניות האור דאוא"ס ב"ה מה ששייך לעולמות זהו בחי' מל' דא"ס, וכידוע דכללות סיבת התהוות העולמות הוא מפני שעלה ברצונו ית' אנא אמלוך כו', ובזה הי' עליית הרצון שעלה ברצונו להאציל כו' ושיער בעצמו בכח כו' שכ"ז הוא בבחי' מל' דא"ס כו' וכמ"ש המק"מ במאה"ז בריש הורמנותא בשם מורו ז"ל כי שיער בכח שיעור י"ס שהיו גנוזים בתוכו דרך משל שיער שיעור הכתר והחכ' כו' עד המל' וכ"ז בכח. ואחר ששיער שיעור המל' שבתוכה יהיו

העולמות אז נק' הורמנא דמלכא כו'. ומה שלמעלה מבחי' המל' זהו למעלה מבחי' עליית הרצון והוא בחי' הפנימות דאוא"ס כו'. וקודם הצמצום הי' בחי' המל' בבחי' התאחדות והתכללות ממש כי הי' הכל אחדות. אחד ולא הי' ניכר בחי' המל' בפ"ע כו'. וע"י הצמצום הוא שנתגלה ונפרשה בחי' המל' שזהו בחי' האחרונה שבהאור מה ששייך אל העולמות כו'. וז"ע ההבדלה שבאוא"ס שלפני הצמצום גופא נעשה ההבדלה ע"י הצמצום כו'. וקודם הצמצום הי' אור וחשך משתמשים בערבובי', דבחי' האור השייך אל העולמות (בחי' אש ה' כו') הי' מעורב בבחי' פנימיות האור ולא הי' ניכר כו'. וע"י הצמצום נעשה ההבדלה כו'. וזהו ויבדל אלקים בין האור כו' שהאור שלהאיר בבחי' הגבול כבר הי' לפני הצמצום אלא שהי' מעורב כו'. וענין הצמצום הוא להבדיל ביניהם להיות ניכר בפ"ע כו'.

והנה בוח"א דל"א ע"א ע"פ ויבדל אלקים בין האור כו' כי דאור הוא חסד וחשך הוא גבורה, ויום ולילה הם ז"א ומל'. וזהו ויקרא אלקי' לאור יום ולחשך כו' לפי שז"א עיקר בנינו מן החסדים וכמ"ש זכר חסדו כו' ומל' בנינה מהגבוי' כו'. וענין ויבדל אלקים הוא כענין הנסירה בין דו פרצופים שיפרדו הגבורות מהחסדים ואזי אח"כ יוכלו לבוא ולהתייחד פב"פ וימתקו הגבורות ויהיו ג"כ חסדים כו', שזה"ע ויהי ערב ויהי בקר יום אחד שהלילה והיום נעשה יום אחד ממש כו'. הענין הוא, דהנה כתי' וידעת היום והשבות אל לבבך כי הוי' הוא אלקים, ולכאן א"מ מה"ע וידעת היום וכי הידיעה היא רק ביום ולא בלילה או שהידיעה היא דוקא היום ולא מחר שה"ה ידיעה תמידית ומה"ע היום. אך הענין דכשם שהיום הוא כלול מיום ולילה דוקא שאין יום שאין לילה עמו ודוקא כשכלול מיום ולילה ה"ז יום שלם, כמור"כ תכלית העבודה היא לייחד ב' השמות דהוי' ואלקי' כו'. וז"ש וידעת היום והשבות אל לבבך דכמו היום שהוא יום ולילה כמור"כ והשבות אל לבבך לחבר ולייחד ב' השמות דהוי' ואלקי' שהן ג"כ בחי' יום ולילה, דשם הוי' הוא בחי' יום שהוא בחי' אור וגילוי וכמ"ש אל הוי' ויאר. לנה, והיינו להיותו בחי' החסד שהוא בחי' גילוי אור כו', וש' אלקי' הוא בחי' לילה שמעלים ומסתיר וכמ"ש שמש ומגן הוי' אלקים, וזהו להיותו בחי' הגבוי' שהר"ע צמצום והעלם האור כו', וצריכים לחבר ולייחד את הוי' ואלקי', היינו להסיר ההעלמות וזההסתר דש' אלקי' ויתייחד עם הגילוי דש' הוי' כו', ואדרבה שההסתר יתהפך לאור וגילוי כו' (וכמו ויהי הענן והחשך ויאר כו' וכמ"ש במ"א), והיינו כאשר יבין ושיג שההסתר דש' אלקי' אינו העלם והסתר אמיתי ח"ו שהרי השם אלקי' הוא אלקות ממש כמו ש' הוי', וכמ"ש אכן אתה אל. מסתתר, שהכח ההסתר הוא אלקות ממש כמו כח הגילוי כו'.

ולכן באמת לגבי ש' הווי' אין שם האלקים מסתיר כלל ומאיר הגילוי דש' הווי' כמו שהוא גם ע"י ש' אלקי' כו'. וכידוע המשל בזה מהכחות שבנפש שיש בהם ג"כ כח הגילוי וכח ההסתר וכולא חד כו'. וכמו בשכל הרי יש בו כח הגילוי שהוא להשכיל ולהתחכם בכל דבר בכמה שכליות וסברות בהענין, וכן להשפיע ולגלות את השכל אל הזולת כו', וכמו"כ יש בו כח ההגבלה להגביל כל שכל וכל סברא כמה יתפשט דעד פה תבוא כו', שבאם לא תהי' הגבלה ילך בו בדרך עקלתון ויהי' בלי אמיתי כו', כיא צ"ל בכל סברא אמיתית הגבלה שלה כמה שתתפשט, ועי"ז יוכל ג"כ להכריע בין הסברות איזה מהם היא אמיתית יותר, ויוכל ג"כ להכריע בכללות הענין בריבוי הסברות באמיתיות הענין איך ומה הוא כו'. וכן בהשפעה אל הזולת צ"ל במדידה והגבלה בכללות הענין באופן שיוכל להתקבל אל הזולת היינו לצמצם ולהעלים הפנימיות ולגלות רק החיצוניות שלפי ערכו כו', וגם זאת בדרך קצרה דוקא, וכל ענין להלבישו בלבושים וענינים שונים וגם במשלים שמהם יובן הענין אל המקבל כו', שכ"ז הוא מכח המסתיר והמגביל שבשכל כו', והרי הכח הזה הוא מכח המשכיל גופא כמו כח הגילוי, דשניהם ממקור א' יבואו, ושניהם המה מגדרי השכל כו', דכשם שצ"ל כח הגילוי כמו"כ צ"ל כח המסתיר והמגביל דבלעדו לא יהי' השכל אמיתי ולא יהי' הגילוי כדבעי כו', היינו שלא יתקבל אל המקבל כו', א"כ ה"ה מכח השכל עצמו כו'. ולכן באמת לגבי המשפיע אינו מסתיר ומגביל כלל שה"ה ביכולתו להתפשט ביותר וגם רואה כל הפנימיות וההתפשטות גם בההגבלה כו'. וכמו"כ הוא בהווי' אלקים דכח ההעלם דש' אלקים הוא כח א"ס ממש כמו כח הגילוי דשם הווי' כו' דהכל אלקות ממש כו'. ולכן באמת השם אלקים אינו מסתיר כלל על השם הווי' כו', וההסתר דשם אלקי' הוא רק לגבי המקבלים כו'. והכוונה בזה בכדי שיוכלו לקבל, והיינו שיומשך האור באופן כזה שיוכלו גם מקבלים התחתונים והשפלים לקבל את האור כו'. ויש בזה יתרון מעלה מה שהתחתונים במעלה ומדרי' יקבלו ג"כ אור הווי'. והגם שזוה הארה מועטת, מ"מ ה"ו הארת ש' הווי'. דסלעדי השם אלקי' הרי לא הי' בהם גם הארה מועטת זאת שהרי לא הי' אפשר להיות התהוות שלהם כלל, וע"י ההסתר דש' אלקי' נתהוו מציאות תחתוני' במעלה ומדרי' ושיהי' בהם ג"כ גילוי הארת ש' הווי' הארה מועטת עכ"פ כו'. והנה שכולם חיים וקיימים מהאור האלקי ומרגישים את החיות האלקי שבהם כו', לא מיבעי' בנבראים העליונים דעולמות בי"ע הרוחנים הרי כאמ"א לפי מדרגתו מרגיש את האור והחיות האלקי שבהם ומשיגים את אלקות כו' (הגם שכ"ז הוא רק השגת המציאות לכד כו') וגם הנבראים התחתונים דעוה"ז הגשמי משיגים ומרגישים את האור האלקי ע"י העבודה כו', ועוד זאת שע"י ההארה המועטת יוכלו לבוא אח"כ אל בחי' עצם האור והגילוי כו'. ועי"ד עד ארבעין שנין כו', אבל לאחזר ארבעי' שנין הרי קאים על עומק שכל הרב כו', והיינו ע"י שתחלה קבל את האור שלפי ערכו כו', שבאם הי' הרב משפיע לו מתחלה בחי' עומק השכל הרי היו מתבלבלים חושיו ולא הי' מקבל כלל, וא"כ הרי לא הי' יודע כלל את השכל לא בעת ההשפעה ולא אח"כ כו' אבל כאשר משפיע לו את השכל לפ"ע השגתו ה"ה יודע אותה ועם היות שזוה רק אור מועט, הנה כשיעמיק ויעיין בזה היטב

יבוא אח"כ אל עומק הכוונה כו'. וכמו"כ יובן היתרון שיש בהסתר שעי"ז יהי גילוי האור גם בנבראים שהן תחתונים במעלה ומדרי' אשר מהארה זו שמאיר להם יכולים לבוא גם על עצם האור, לפי שבאמת יש בזה הכל מאחר שהסתר אינו אמיתי א"כ יש בזה כללות האור גם עצם האור כו'. וע"י העבודה היגיעה שמסיר את ההסתר מאיר ומתגלה בחי' עצם האור כו'. ועוד זאת יש יתרון גדול בהסתר שעי"ז בא לידי השגה במוחש בהענין האלקי שזהו כמו ראיית המהות כו'. וע"ד מ"ש בלק"ת בהביאור דולא תשביח בהפרש בין נגלה ונסתר דתורה דהנסתר הוא ע"ד ידיעת המציאות והנגלה ה"ז ידיעת מהות חכמתו ית' כו'. ועד"ז ע"י ההסתר יודע את הענין האלקי במוחש יותר כו' וכמו מבשרי אחזה אלק' כו'. וכמו שאו מרום עיניכם וראו שבהדברים הגשמיים נראה כח הא"ס במוחש ובגילוי כו'. וכמו בהשגה דראה נתתי לפניך כו' שזה בא בבחי' ראי' חושיות כו' וכמ"ש מזה בדי' זה היום, רס"ט. וכמו שעי"ז משל יודעים ומשיגים היטב את הנמשל. ובפנימות יותר הוא בחי' יתרון האור דעצם ההסתר גופא שמתגלה כו'. וכידוע דההסתר שרשו למעלה יותר מהגילוי וכמו משל ונמשל כו', שהמשל בשרשו למעלה מהנמשל כו' כנודע. וע"י העבודה בהסרת ההסתר מתגלה הכח נעלם שיש בזה כו' וכמ"ש כ"ז במ"א באורך. וזה"ע המתקת הגבורות שנמתקים ונעשים חסדים שיש בזה עוד יתרון אור כו'. וזה"ע יחוד הוי' ואלקי' שזהו יחוד ז"א ומל' בחי' חו"ג כו', שהגבורות וההעלם דבחי' מל' ש' אלקי' מתייחדים ממש בהגילוי דש' הוי' ונעשים ג"כ בחי' אור וגילוי ואדרבה בבחי' אור נעלה ביותר כו'. וכמו"כ הו"ע והשבות אל לבכך ב' לבבות הן נה"א ונה"ב. דלב חכם לימינו שהנה"א הוא בחלל הימני המלא רוח חיים כו'. ונה"ב בחלל שמאלי המלא דם כו', והן ג"כ בחי' חו"ג וכידוע דשרשן מה"ב שמות דהוי' ואלקי' כו', וצ"ל ג"כ יחוד דנה"ב ונה"א שהגבורות דנה"ב יוכללו בנה"א שגם הנה"ב יהי' בבחי' ביטול ואהבת ה' כמו הנה"א כו'. והנה בכדי שיתייחדו צ"ל תחלה הנסירה, והו"ע הפרדת הגבורות מן החסדים ואח"כ יהי' בחי' יחוד והתכללות הגבו' בחסדים כו'. והנה ענין הנסירה למעלה הוא, דהנה ידוע דז"א ומל' בתחלת אצילותן היו דבוקים בבחי' פרצוף א' והיו בבחי' אחר באחור וכמ"ד דו פרצופים נבראו כו', והוא שהמל' מקבלת רק מבחי' אחוריים דז"א והענין הוא עד"מ העלם השכל שמתעלם באותיות הכתב שהמקבל מקבל שפע השכל רק ע"י אותיות של הכתב שהן חיצוניות לגבי אותיות הדבור כו' והן בחי' עשי' בלבד כו', והוא משל להבין דבחי' המל' גם בחי' ג"ר כח"ב שבה מקבלים רק מבחי' אחוריים דנה"י דז"א כו'. והנה קודם הנסירה הי' בחי' כותל א' לשניהם. וביאור דבר זה יובן עד"מ השפעת השכל שהרב משפיע להתלמיד. הנה ודאי כאשר ישפיע להתלמיד איזה שכל וסברא הגם שישבירוהו לו היטב עד שיבין אותה התלמיד היטב כמו שמבינה הרב בעצמו, עכ"ז יש הפרש גדול בין הרב להתלמיד באותה הבנת הסברא והשכל. כי כח שכלו של הרב גדול מאד ואין שכלו של התלמיד ערוך לגבי'. ולזאת הגם שהסביר לו הסברא, הרי מ"מ התלמיד ישכילנה לפי שכלו לבד. ואמנם הרב ישכיל ויבין אותה לפי שכלו הרחב יותר וישיג יותר עומק המושג שיש באותה הסברא הרבה יותר מהשגת התלמיד כו'. ועילוי השגת הרב בזה הוא נראה ונגלה שגם אם הרב

לא יבאר ולא יגלה את העומק המושג שהוא יודע בזה כ"א רק מה שהשפיע
הסביר להתלמיד, מ"מ כשהרב מדבר באותה סברא נראה ונגלה לכל שהוא
יודע אותו לעומקו יותר הרבה מהתלמיד כו' (דאס זעט זיך אן און עס איז
ניכר בדברו בהשכל כו') ולכן יש בו חיות יותר כו'. אך הנה כ"ז הוא כאשר
הרב משפיע לו את השכל כמו שהוא בלתי לבושים בענינים אחרים וזרים
כו', אבל כאשר הרב מלביש את השכל בלבושים זרים כמו במשלים גשמיים
במילי דעלמא וכיוצא, הנה אז הרב והתלמיד שוין בהשגת אותו השכל, כי
הרי בהשגת מילי דעלמא גם התלמיד משיג בשוה ממש כמו הרב. וכמו עד"מ
זה שהאש שורף והמים מכבין יודע הרב והתלמיד בשוה ממש. וא"כ כאשר
מעלים ומלביש את השכל במשל דאש ומים וכיוצא הרי ידיעת התלמיד שוה
בוה כמו ידיעת הרב כי במילי דעלמא שוין הם ממש. והגם שבאמת גם בזה
יבין הרב את הנמשל המובן מן המשל הרבה יותר מהתלמיד, הנה כאשר
הרב מדבר בהמשל (דהיינו בהשכל בעת שהוא בהתלבשות כו') אינו ניכר
כלל יתרון ידיעת הרב על התלמיד בהשכל שהרי בהמשל יודעים הם שניהם
בשוה. וגם אפי' כשמדבר בהנמשל הנה בעת שמדבר בהשכל ע"פ המשל
(דהיינו בהשוואת הנמשל והמשל והר"ע הבנת השכל מתוך המשל דוקא איך
שמהמשל מובן הנמשל כו') אינו ניכר בזה כ"כ יתרון ידיעת הרב, רק
כשמדבר בהשכל כמו שהוא מצד עצמו אז ניכר כו'. אבל כאשר קשור
הנמשל עם המשל ושמןנו הוא מובן אינו ניכר בזה כ"כ הפלאת ידיעת
הרב על התלמיד כו'. ויובן זה ג"כ עד"מ כשהרב לומד עם תלמידו רק
אותיות ותיבות דתנ"ך דאו אין יתרון לזה על זה שניהם אומרים ויודעים
האותיות והתיבות בשוה. והגם שבודאי הרב יודע בהתיבות הרבה יותר
מהתלמיד, היינו בהאור המתלבש בהתיבות וגם בעצם התיבות היינו למה
נאמר הענין בתיבות אלו דוקא כו', וגם יודע את האור שבהאותיות עצמן
(וכידוע שכל אות יש בו אור וכח עצמי לבד אור השכל המתלבש בתוכו
כו') שהתלמיד אינו יודע כ"ז כו', מ"מ אינו ניכר בזה כלל יתרון מעלת
ידיעת הרב על התלמיד מאחר שלומדים רק האותיות והתיבות שבוה הן
שוין כו'. אבל כשלומד עמו עמקות איזה ענין הרי אז ניכר תריפות הרב
וגודל מעלתו על התלמיד כו'. ההדוגמא מזה יובן למעלה דבהיות שפע
ההמשכת מוחין דז"א יורדין בהתלבשות גדולה בבחי' אחריים דנה"י דז"א
שהוא כמשל התלבשות השכל במעשה הכתב כו' כנ"ל אזי נק' בחי' זו בשם
כותל א' לשניהם. והענין למעלה הוא תכלית ירידת העלם התלבשות המוחין
בערך משל התלבשות השכל להתלמיד במילי דעלמא ואזי אינו ניכר ההפרש
בין מוחין דז"א למוחין דנוק'. דהגם שערך מוחין דנוק' קטן מאד לגבי ערך
מוחין דז"א. דהמוחין דנוק' הם בחי' מקור לעולמות ב"ע ומוחין דז"א אינם
בבחי' מקור לבי"ע וכידוע דז"א הוא עדיין בכלל עולם הא"ס כו'. הנה כאשר
מאיר גילוי אור המוחין דז"א אז ניכר ונגלה יתרון מעלת הז"א כו' (בהענין
שלפנינו המכוון בזה שאז ניכר ונגלה גילוי אור האלקי דאיך שההסתר אינו
אמיתי כו') אבל כאשר המוחין דז"א מתעלמים מאד אז אינו ניכר יתרון
מעלת בחי' מוחין דז"א על המוחין דנוק' דשניהם הם בבחי' קטנות כו'.
וז"ע כותל א' לשניהם שהמשפיע והמקבל (והוא בחי' הגילוי וההסתר כו')

שניהם שוין כו'. וכ"ז הוא קודם הנסירה, אבל אחר הנסירה אין כותל א' לשניהם כו'. הענין הוא כדאי' בזהר אחרי דע"ז ע"ב דאתא חסד ופריש גועין כו'. והענין הוא דלהיות כי כאשר הי' כותל א' לשניהם היינו שהי' ערך בחי' השגת המקבל שוה להשגת המשפיע מטעם הנ"ל, ועיקר ענין הנסירה הי' להבדילים ולהפרידם זמ"ז עד שלא יהי' ערך המקבל כערך המשפיע, אלא ישאר המקבל למטה בערכו הקטן וערך הרב ישאר למעלה במדרגתו שהוא גבוה מהמקבל וכמשל הנ"ל בשפע שכל כמו שהוא בלתי לבוש כו'. אך הנה ע"י מה יהי' סיבת הבדל זה הכותל עו"א אתא חסד ופריש גועין כו'. פי' בחי' החסד הוא בחי' ההארה וההתגלות יתירה יותר מכפי המדה המצומצמת כו'. דהנה ידוע דבחי' מל' דאצי' המחי' כל העולמות הוא הנק' בשם כח הפועל בנפעל, וחיות כח זה בא ונמשך לכל המקבלים לכא"א לפום שיעורא דיילי, ואם הי' מקבל הארה יתירה יותר מכפי המדה המצומצמת בו הי' בטל במציאות לגמרי כו', כי לפ"ע הנפעל כן ערך כח הפועל האלקי שבו, ואם הי' מאיר כח הפועל בהנפעל יותר מכפי ערכו לא הי' מתקיים כלל כו'. וכמא' הושיט הקב"ה אצבעו הקטנה כו'. ונמצא שהשפעת המל' בכי"ע היא בבחי' מדה וגבול כו'. וכמו"כ מובן שמקבלת המל' מז"א ג"כ בבחי' מדה וגבול גם באצי' מאחר שנק' מקור כל המקבלים כו'. וזהו כאשר בחי' ז"א מתמצם להשפיע במל' לפי ערך ההשפעה בעולמות כו', והיינו שמתעלם ומסתתר ההשפעה דאז הן בבחי' כותל א' לשניהם כו'. וכבר נת"ל דאזי שוה המשפיע והמקבל ואינו ניכר מעלת המשפיע כו'. וכאשר ירצה המשפיע שיבדל המקבל ממנו בערך, ישפיע להמקבל בהתגלות יתירה יותר מכפי הצמצום שנתצמצם בהתלבשות המשלים הגשמיים ואז נבדל ערך המקבל מן המשפיע וגילוי זה ה"ה היפך ההסתתר ולכן נק' בשם חסד כי כל בחי' חסד הי"ע התגלות ההארה יותר מהראוי ומצטרך כו'. וכמו אברהם שהי' איש החסד הי' נדיב ביותר והשפיע ריבוי טוב וחסד לכל אדם כו'. דז"א החסד להשפיע בריבוי לא רק כפי הראוי כו', דהגבלת ההשפעה זהו מבחי' הגבו' שמגביל את השפעת החסד כו' אבל מצד החסד עצמו באה ההשפעה בריבוי כו' (וע' משי"ת לקמן בענין טוב וחסד כו'). וזהו שאו' שסיבת הנסירה הוא ע"י דאתא חסד, והיינו ע"י שבא השפע מאור החסד שבו"א ושרשו מבחי' רב חסד דא"א כו' שע"ז ממילא ינסר הכותל והובדל ז"א מנוק' וניכר גילוי אור בחי' הז"א כו'.

וביאור הענין הוא. דהנה ידוע שיש ב' מיני המשכות, הא' מה שנמשך בסוד שרש, והב' בסוד תוס'. והנה ההמשכה שבסוד שרש זהו מה שנמדד ע"פ מאמר קו המדה בתחלת הזשתל' איך תהי' ההמשכה בכל עולם ועולם

לפי מה שעלה ברצונו ית' באופן התהוות העולמות כו'. והיינו דבעולמות העליונים יהי' גילוי אלקות ובעולמות התחתונים לא יהי' האור האלקי בגילוי שזהו מה שארז"ל ע"פ אף ידי יסדה ארץ וימיני כו' נטה ימינו וברא שמים נטה שמאלו וברא ארץ כו', שמים הן עולמות העליונים בכלל שנבראו בימינו של הקב"ה דהיינו בחי' גילוי אור כו', ולכן העולמות העליונים והנבראים דצבא השמים הן רוחנים ובטלים לאלקות תמיד מפני שמאיר שם גילוי אלקות כו', ועולמות התחתונים נבראו משמאלו של הקב"ה דהיינו בחי' הסתר והעלם האור שאינו מאיר בגילוי וממילא נתהווה בבחי' יש כו'. ובפרטיות הוא שבעולם האצ"י מאיר גילוי אוא"ס ב"ה והוא שבחי' הקו הנמשך מאוא"ס שלפני הצמצום ומאיר לאחור הצמצום כו' כמשנת"ל הנה הארת הקו מאיר בגילוי ממש באצ"י בבחי' מהות האור והזיו הזה כו'. וכך הוא אופן התהוות האצ"י מאוא"ס המאציל בבחי' קירוב וגילוי האור דאוא"ס המאציל. והגם דכתי' והחכ' מאין תמצא זהו לפי שהתהוותה הוא ג"כ ע"י הצמצום ואינו נמשך האור העצמי כ"א בחי' הארה כו' (וזהו בפרטיות באצ"י מה שמאיר רק הארת הקו כו') אבל מ"מ הארה זו מאירה בגילוי ממש שהרי האורות דאצ"י אינם מהות אחר ח"ו מהאוא"ס המאציל כו'. וכמ"ש במ"א המשל בזה מכחות הנפש דעם היותם רק הארה לבד שבאין ערוך לגבי עצם הנפש וגם לגבי הכחות העצמיים, מ"מ ה"ה כחות נפשיים כו'. וכמו"כ הוא בדוגמא האורות דאצ"י שהן בחי' אוא"ס דא"ס להתפשטותן כו'. ועיקר ענין והחכ' מאין קאי על בחי' הכלים דאצ"י דהתהוותם הוא שלא בבחי' קירוב כו' וכמ"ש במ"א ונת' ג"כ לעיל. וזהו כעין בריאה יש מאין כו' ומ"מ גם הכלים דאצ"י הן אלקות ממש, ואצ"י בכלל נק' אדם ע"ש אדמה לעליון כו'. ועמ"ש מזה בדרוש יו"ט של ר"ה, וכ"ז הוא לפי שבאצ"י מאיר גילוי אוא"ס כו'. אך התהוות בי"ע הוא להיות בחי' מציאות יש ודבר שז"ע בריאה שהוא התהוות חדשה בבחי' מציאות יש כו'. והתהוות זאת א"א להיות ע"י גילוי אוא"ס ב"ה, כ"א דוקא ע"י הסתר והעלם הבורא מהנברא שהאור האלקי מתעלם ומסתתר ועי"ז דוקא נתהווה בחי' מציאות יש כו'. וכללות ההתהוות היא רק מהארה לבד הנק' הארה דהארה שאינה בחי' האור העצמי דאצ"י כלל כו'. וזהו ההתהוות מבחי' מל' שנק' מראה דמות כבוד ה' דהיינו בחי' הארה דהארה כו' וכמ"ש במ"א. וגם ההארה מו"א למל' שבשביל התהוות הוא רק מהמדרי' היותר תחתונה דו"א דהיינו רק מבחי' נה"י שבו וכידוע דנה"י דו"א נעשים מוחין לנוק' כו', דבחי' נה"י הן לבר מגופא שאינן בחי' העצמית דו"א כו'. וזהו משנת"ל דהאור דו"א מתעלם בבחי' אחרונה שבו בחי' נה"י כו', דהיינו שלא יאיר בחי' האור העצמי דאו יהי' בחי' גילוי אור כו'. וכידוע דההשפעה שמצד המדות בעצם היא בבחי' קירוב דהיינו בבחי' גילוי כו' ולא הי' אפשר להיות מזה התהוות היש כו', ולזאת בחי' ו"א מתצמצם ומתעלם אורו העצמי ומאיר רק בבחי' האחרונה שבו שלבר מגופו היינו חוץ לאורו העצמי שאין זה בבחי' גילוי כו'. וכמו"כ בחי' המל' מתעלמת ומסתתרת שלא להאיר בגילוי בהנבראים שז"ע העלם והסתר הבורא מהנברא כו' שגם האור המתלבש בהם ג"כ מתעלם ומסתתר בהם שאינו נרגש בהם בחי' מהות האור הוה כו' שעי"ז נתהוו בבחי' מציאות יש ודבר כו'. ובעולמות בי"ע גופא

הנה בעולמות העליונים מאיר מ"מ גילוי אלקות ולכן אינם בבחי' יש ממש וכנודע בענין חומר צורה ותיקון, דעולם הברי' הוא רק בחי' אפשרות הישות וביצי' התגלות הישות כו', ותיקון הוא בחי' עשי' וכמו ועשתה ותיקין כו' שזהו בחי' מציאות היש כו', ועיקר הישות הוא בעולם התחתון שזהו ע"י העלם והסתר האור לגמרי כו'. וכ"ז הוא ע"פ מאמר קו המדה שנמדד איך יהי' אופן האור בכל העולמות באופן שיהי' התהוות העולמות כו'. ובכללות האור הזה הוא בחי' הארה לבד ולכן שייך בו מדה וגבול, דגם בראשית המשכתו הוא מתעלם כו' ונתמעט מעט מעט ונתעלם ונסתתר עד שלמטה הוא בחי' ההעלם וההסתר לגמרי עד שנעשה בחי' יש גמור כו'. אמנם ההמשכה שבסוד תוס' היא המשכה שלא ע"פ מאמר קו המדה והוא להיות בחי' גילוי אלקות בעולמות וכמו בשבת שגם העולם התחתון מקבל חיות מבחי' מח' כו', וכמ"ש במ"א. ובד"כ בשבת הוא בחי' גילוי מוחין דאבא כנודע, ובי"ט מאיר גילוי מוחין דאי' ובתוכם מלושב בחי' מוחין דאבא, ונק' מקראי קודש כו', שזהו גילויים שלא ע"פ ההשתל' בסדר ההתהוות כו'. וכמו"כ הוא בד"כ בההמשכה שע"י תורה ומצות שע"י עשיית המצות נמשך גילוי אוא"ס בעולם כו'. והגם שהעבודה דעכשיו היא רק להוסיף אורות באצי', מ"מ הרי באצי' נמשך עי"ז תוס' אורות וגילויים נעלים שלמעלה הרבה מהגילוי שבאצי' שבסוד שרש כו' (ובמ"א מבו' בענין צדקתו עומדת לעד שהתוס' אורות באצי' שע"י מעשהמ"צ עומדת בפ"ע עד לעתיד כו'. וי"ל דהכוונה שעומדת בפ"ע היינו שזהו בבחי' הבדלת הערך מהאורות האצי' שמצ"ע וזהו שעומדת לעד כו') ולעתיד יאיר זה בגילוי למטה כו', וגם עכשיו יש הארה מהמצוה גם למטה שזהו מה שנמשך או"מ על האדם העושה את המצוה דלכן צריכים לקום בפני העושה מצוה כו' וכמ"ש בסש"ב ס"פ מ"ו (ומשמע שם שזהו בהנפש בבחי' או"פ כו'). וכמו"כ הוא בעסק התורה דשנים שיושבין ועוסקי' בתורה שכינה שרוי' כו' ומנין אפי' אחד כו' ואין להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה כו' דהיינו שמאיר בחי' גילוי אור כו', וכת' בקרבך קדוש שע"י עסק התורה קדוש שורה במעיו כו'. ובה"ב הי' גילוי אוא"ס ממש למטה בקדה"ק שהי' מאיר שם גילוי אוא"ס שלמעלה מבחי' קו המדה שהרי מקום הארון אינו מן המדה שנתבטל שם בחי' המקום כו'. וכן הי' בכללות בהמ"ק שז"ע העשרה נסים שהיו בבהמ"ק כו'. הרי שזהו המשכה שלא ע"פ קו המדה להיות בחי' גילוי אוא"ס בעולם כו', והיינו לפי שההמשכה היא מבחי' עצמות אוא"ס ב"ה והוא המשכת בחי' אור עצמי שאינו נמדד ואינו נגבל בבחי' מדה ע"פ קו המדה כו' (וכמ"ש במ"א דתו"מ הגם שהם ג"כ בבחי' מדידה, מ"מ אין המדידה להיות בבחי' מיעוט האור ממדרי' למדרי' כמו בהמדידה דסדר השתל' כו'. וממילא מובן דעצם ענין המדידה הוא ג"כ באופן אחר מהמדידה דהשתל' כו' דהמדידה דהשתל' הוא שהאור נמדד. ונגבל ע"י דבר המודד ומגביל אותו כו' (ובאמת הרי אין המודד דבר אחר ח"ו לכן באמת אין זה הגבלה אמיתית ח"ו כ"א לגבי המקבלים לבד כו') אבל המדידה דתו"מ הוא שהעצם מודד ומגביל א"ע להיות עצמותו נמשך ובמקום שאינו בערך כלל כו'. וממילא במדידה זו אין האור נגבל ונמדד הן בעצם מהותו שאינו מתמעט ואינו משתנה הכל כו' הן בהמשכתו שנמשך בכ"מ בבחי' העצמי כמו שהוא כו'

וכמ"ש מזה באורך בד"ה יו"ט של ר"ה הנ"ל). וזהו ההמשכה בסוד תוס' שתוספתו של הקב"ה מרובה על העיקר שזהו בחי' אור עצמי דעצמות אוא"ס שמוזה נמשך בחי' גילוי אור בעולמות כו'. והנה ב' מיני המשכות הנ"ל הן ב' מיני יחודים דאוא"א יחוד חיצוני ויחוד פנימי כו', דייחוד חיצוני דאוא"א הוא שזיווגייתו תמידי לצורך קיום העולמות דעם היות שזהו בתמידות שאינו נפסק וכמ"ש עוד כל ימי הארץ זרע וקציר כו' שנמשך תמיד בלא הפסק כו' וכידוע דחזו"ב הן בחי' אין ויש ותמיד נמשך מאין דחכ' ליש דבינה וזהו התהוות היש מאין כו', מ"מ אין בזה התחדשות שאינו נמשך בזה גילוי אור חדש כ"א הוא בחי' הארה לבד השייך להתהוות העולמות ומה שמתחדשת ההמשכה ה"ו בחי' חידוש הישנות בלבד ואין בזה גילוי אור חדש כו'. והיא ההמשכה שע"פ קו המדה דכללות ההארה נמדדה ונגבלה לפ"ע העולמות ואופן המשכחה הוא בבחי' מדה וגבול שמתמעט ממדרי' למדרי' ומתעלם ומסתתר עד שלמטה אינו מאיר גילוי אור כו', וכשם שהוא ביחוד אוא"א כמו"כ הוא ביחוד זו"ג בבחי' חיצוניות שלהם שאינו נמשך רק מבחי' נהי"ז דוא"א כנ"ל שנק' בשם יחוד אבי"א כו' וכמ"ש בבה"ז אחרי על מאה"ז דע"ז ע"ב ובהגהות לשם אבל יחוד פנימי דאוא"א זהו ההמשכה מבחי' פנימיות ועצמות אוא"ס שלמעלה מעלה מבחי' מקור לעולמות כו'. וכמ"ש בלק"ת בהבי' דונקדשתי דענין יחוד פנימי דאוא"א אין הכוונה שההמשכה היא רק מאוא"א לבד כ"א שנמשך מבחי' א"א ועתיק עד בחי' עצמות א"ס ב"ה כו' (וכמו"כ בחי' יחוד חיצוני דאוא"א הוא ג"כ שנמשך מהכתר רק שזהו מבחי' חיצוניות הכתר בחי' ראש ומקור לנאצלים כו', ובשרש הראשון הוא מבחי' עליית הרצון שעלה ברצונו ית' להאציל כו' שזהו בחי' האור השייך לעולמות כו', ובחי' יחוד פנימי דאוא"א זהו מבחי' פנימיות הכתר ושרש שרשו בבחי' פנימיות ועצמות א"ס כו'. וכמ"ש במ"א שזהו ההפרש בין יחוד העליון שבכרה"ע להיח"ע שבמ"ת דייחוד"ע דברה"ע הוא מבחי' הרצון פשוט הנ"ל, אבל הרצון דתו"מ הוא בחי' רצון פנימי ועצמי דבחי' עצמות א"ס כו'). וזהו דייחוד פנימי דאוא"א הוא לצורך זיווג זו"ג להוליד נשמות כו' דשרש הנשמות הוא בבחי' עצמות אוא"ס דלכן המשכתן התהוותן הוא באופן אחר לגמרי מהתהוות כל הנבראים כו' כידוע ומבו' במ"א חה"ע הנסירה דבחי' זו"ג שנעשה ע"י הגילוי דאתא חסד ופריש כו'. והיינו כאשר מאיר בחי' תוס' גילוי אור מבחי' עצמות אוא"ס שלא ע"פ קו המדה או המשפיע והמקבל ננסרים זמ"ז כו'. דהנה המשפיע בחי' ז"א הוא בחי' גילוי אור בעצם שז"ע מה שהוא בחי' חסדים והוא בכלל בחי' עולם הא"ס כו' והמקבל הוא בחי' מל' שהיא מהגבורות היינו בחי' העלם הסתר האור כו', וכאשר כותל א' לשניהם היינו בההמשכה דבחי' יחוד חיצוני שזהו מה שנקצב בסוד שרש כו' אין יתרון לבחי' ז"א על בחי' המל' היינו שאין נראה ונגלה בחי' גילוי האור כו' להיות שזהו מה שז"א מתצמצם ומתעלם להשפיע רק בבחי' אחוריים כו', ושניהם בבחי' הקטנות כו', ר"ל שהכל הוא בבחי' העלם שלא יש גילוי אור כו' דעל אור הז"א שמאיר בבחי' קטנות וצמצום רק לפ"ע המל' לבד בחי' ההעלם דמל' מעלים ומסתיר עליו עד שאינו מאיר גילוי אור בעולמות כו', אבל כאשר נמשך תוס' אור מבחי' עצמות אוא"ס שזהו בחי' יחוד פנימי דאוא"א כו', אזי ניכר יתרון

מעלת הז"א היינו שמאיר גילוי אוא"ס ולא יש בחי' העלמות הסתרים כו', וכמשנת"ל דגם למטה מאיר בחי' גילוי אור וכמו בשבתות ויו"ט וע"י תו"מ כו' (והיינו שגם המל' פושט א"ע מהלבושים המעלימים ומסתירים ומאיר למטה בחי' גילוי אור כו').

וע"פ הנ"ל יובן משנת"ל שבכדי להיות יחוד פב"פ, צ"ל תחלה הבדלת הגבורות שז"ע הנסירה כו'. דהנה מבואר בסידור בד"ה ששת ימים הא' דעיקר העבודה דנשמות הוא בהיחוד דק"ש דהוי' אלקינו הוי' אחד כו' שעז"נ אתה הראת לדעת כי הוי' הוא האלקי' כו', דבהתהוות יש מאין גם חסידי אוה"ע מאמינים ומשיגים בכח הפועל אלקי' בנפעלים שהוא מאין ליש כו', וקצת מהם יתפעלו מזה וישמרו מעשות הרע כו'. ומ"מ הביטול שיש גם בקצת מהם הוא בבחי' ביטול חיצוני לגמרי ואינם מכלל עובדי אלקי' כלל וכלל כו', והיינו לפי שבענין התהוות יש מאין הגם שכח האלקי' הוא הפועל ההתהוות מ"מ הוא בבחי' הסתר והעלם הבורא מהנברא שאין האלקות נראה ונגלה כו', וכמשנת"ל שההמשכה היא ע"פ קו המדה ונמדד ונקצב שלמטה יהי' הסתר האור בכדי שיתהווה מציאות היש כו'. ולזאת מאחר שאין האור מאיר בגילוי ה"ה תופסים את ההסתר ואינם בטלים לאלקות כו', והעיקר מפני שהמה שייכים בעצם אל ההסתר, ולזאת הגם שיודעים ומשיגים שיש כח אלקי' המהווה כו' אין זה בבחי' הרגש בנפשם להיות בטלים אל האלקות כו', אדרבה יותר גרגש אצלם חומריות העולם וישותו מפני שבעצם הם שייכים לזה כו' (והגם דכתי' יראו מה' כל הארץ כו' כי הוא אמר כו', אין זה בבחי' ביטול פנימי בהרגש כלל כו'. ובאמת בחי' יראה הנ"ל היא בחי' יר"ת שבאים לזה ע"י ההתבוננות בהתהוות העולמות כו' וכמ"ש במ"א ההפרש בין יראו מה' ובין יראו את ה' כו' דכ"ז הוא בנש"י דוקא כו'). וגם הרי ע"פ קו המדה נמדד ג"כ בחי' חיות מועט מעט מזעיר גם להקל"י וסט"א כו' כמ"ש במ"א, והם מעלימים ומסתירים בבחי' הסתר ממש כו' דהסתר זה הוא בבחי' תערובות ממש דאור וחשך גילוי והעלם כו' וכמ"ש שמים אור לחשך וחשך לאור כו', וזהו בע"ש שהן נפרדים לגמרי כו'. אמנם גם חסידי אוה"ע (ע' בסדור בהב"י לד"ה הנ"ל) תופסים את ההסתר יותר כו', וענין היחוד דהוי' ואלקי' שהשם אלקי' אינו מעלים ומסתיר ואדרבה שיש בזה יתרון מעלה כו' וכמשנת"ל, זהו בנש"י דוקא, והיינו ע"י שהנשמות שרשן מבחי' עצמות אוא"ס כו', וע"י תו"מ שניתן להם שזוה המשכה מבחי' יחוד פנימי דא"א שזוהו בחי' גילוי אור כו' משו"ז יש האמונה וההשגה בנשמות ישראל שהעיקר הוא האור והגילוי ואיך שההסתר הוא בשביל הגילוי כו', ועוד זאת שההסתר הוא ג"כ אלקות ממש ויודעים תכלית הסווגה בזה כו'. וזהו הנסירה

וההבדלה בין האור והחשך דהיינו הגילוי וההעלם לידע שהעיקר הוא הגילוי ושההעלם הוא רק בשביל הגילוי לא שהוא העלם ח"ו כ"א בכדי להיות הגילוי גם בנבראים התחתונים השפלים כו' (כי נתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים כו') ובשביל היתרון אור שיש בזה כו'. והנחה מוחלטת זאת וההשגה זאת נעשה בנש"י למטה ע"י התוס' אור שנמשך ע"י התו"מ שניתן להם שזהו מבחי' יחוד פנימי דאר"א כו'. (וי"ל דזה"ע המכר במ"א בענין פב"פ דיכר ה' עמכם שע"י מ"ת נעשה שם הוי' בכאור"א כו' שזהו בחי' גילוי האור דז"א כו' היינו להיות גילוי אור כו' (ולא כמו היח"ע דמע"ב שהוא בחי' העלם והסתר כו' והיחוד דמ"ת הוא להיות בחי' גילוי אור כו' וכמשנת"ל) והוא בחי' תוס' אור שנמשך ע"י נתינת התורה לישראל שע"י נעשה הבדלת החשך מן האור כו'. וי"ל שזהו שבמ"ת פסקה זוהמתן כו'. ובמ"א מבו' שע"י מעמד ה"ס פסקה זוהמתן ע"י שירדה שנאה כו'. והוא ענין אחד, ולפי הג"ל דע"י התוס' אור נעשה ההבדלה כו'). ואח"כ ע"י העבודה בהסרת ההעלמות וההסתרים דהיינו העבודה בפועל בעבודה שבלב ובעסק התו"מ נעשה המתקת הגבורות שנכללים בחסדים כו'. וכמו"כ הוא בענין והשבות אל לבבך שגם היצה"ר ישוב לאהבת ה' צ"ל מתחלה ההבדלה ביניהם. וזהו עצמו ג"כ ענין ויבדל אלקי' בין האור ובין החשך כי האור הוא הנה"א, וע"ז ארז"ל יהי אור זה אברהם וכן נא' הוי' אור ישראל כו', שהנה"א הוא בחי' אור ונק' גר ה' וכמ"ש נר ה' נשמת אדם כו', והמודות דנה"א נק' יצ"ט, הרי טוב ואור הוא ענין א' כמ"ש את האור כי טוב כו'. וחשך זהו יצה"ר ונה"ב, וכן אמרו במד"ר ר"פ מקץ ע"פ קץ שם לחשך שכ"ז שיצה"ר בעולם אופל וצלמות בעולם נעקר יצה"ר מן העולם אין אופל וצלמות בעולם כו'. וענין שמקודם ההבדלה הוי' ערבוביא, יובן ע"ד ענין ערב רב דאי' ברמ"ז פ' תשא דקצ"א א' שערב רב היו מושפעים מק"ג המעורב טו"ר והם מעירבוב ניצוצי זעיר דקדושה בתוך זעיר דקלי' כו'. והענין בנפש הוא ע"ד שנת' בסש"ב פי"א בענין רשע וטוב לו שיש בו טוב אך הטוב שבנה"א שבמוחו ובחלל הימני שבלבו כפוף ובטל לגבי הרע דקליפה שבחלל השמאלי, וזה מתחלק ג"כ לרבבות מדרי' חלוקות בענין כמות ואיכות הביטול וכפיפת הטוב לרע ח"ו, יש מי שהכפיפה והביטול אצלו מעט מזעיר כו' ואח"כ גובר בו הטוב כו', ויש מי שהרע גובר בו יותר כו'. ועד"ז אף במעשה הטוב שלו יש ערבוב רע כענין שאמרו בגמ' כל טיבו דעבדין לגרמייהו עבדין כו'. וזה"ע עה"ד טו"ר וכמ"ש במאו"א אות ע' סעיף י"ז אמיתית טו"ר הוא ק"ג מעורבת עם מט"ט כי ביצ"י הטו"ר שוים הם מעורבים עכ"ל. ועד"ז אפי' בבחי' צדיק יש ג"כ קצת תערובת וכמ"ש בסש"ב פ"י בענין צדיק שאינו גמור שאינו שונא הסט"א בתכלית השנאה ולכן אינו מואס ג"כ ברע בתכלית וכל שאין השנאה המיאוס בתכלית ע"כ נשאר איזה שמץ אהבה כו'. ואפ"ל כי צדיק גמור שאין בו רע כלל הוא מאצי' כי באצי' כתי' לא יגורך רע, וצדיק שאינו גמור מכרי' ובכרי' בהלבושים יש קצת תערובת רע כו' (וצ"ע דבע"ז אי' דבכריאה אינם מעורבי' כו'). ולזאת צ"ל הנסירה שהוא הבדלת הרע דהיינו הגבו' דנה"ב ויצה"ר מהנה"א ואח"כ יכול להיות יחוד והתכללות דנה"ב בנה"א שישוב ג"כ לאהבת ה' כו'. והנה ענין הנסירה בנפש

מבו' באר'ת מהמגיד נ"ע ברמזי תלים ע"פ אהור וקדם צרתני. דהנה ארז"ל אדה"ר חוזה דו פרצופים נבראו זאח"כ נסרו הקב"ה. ויש להבין הלא קוב"ה באורייתא ברא עלמא, וגם האדם הוא עולם קטן (וכדאי' בפל"א באדר"ג שכל מה שברא הקב"ה בעולם ברא באדם ברא חורשים בעולם וברא חורשים באדם והן השערות כו', ובמד"ר שהאדם כלול מן העליונים ומן התחתונים כו'. וי"ל דזה שהאדם נק' עולם קטן הוא בהתזותו למטה בהתלבשות הנשמה בגוף כו', דהרי הנשמה כמו שהיא למעלה ה"ה מופשטת ומושללת לגמרי מן העולם שבעצם מדריגתה אין לה שייכות אל העולם כלל כו'. וכידוע דהנשמה בעצם היא מעצמות המדרי' דאצי' אם מבחי' עצם האור או מבחי' פנימיות הכלים שנודע שזהו בחי' עצמות ומהות הכלי מה שאינו שייך לבחי' השפעה וגילוי כו'. וכמו"כ הוא בשרש הנשמות למעלה מאצי' וכמא' ישראל עלו במח' שזהו במחה"ק דא"ק, היינו בבחי' פנימיות ועצמות א"ק עד שרשן בבחי' פנימיות ועצמות א"ס כו' וכמ"ש במ"א. והיינו שהנשמה בעצם היא למעלה מגדר עולם לגמרי כו', ולכן הנשמה למעלה אין לה גוף כלל כו' וכמ"ש במ"א. ושרש ומקור הנשמה למעלה גם מהתורה וכמ"ש ותורה שם בישראל שמהם נמשכת התורה וכמ"ש ראשית תבואתה שהן בחי' ראשית אל התורה הנק' תבואתו כו', וכמ"ש באריכות בלק"ת ד"ה יונתי ובהביאורים, וכדאי' במד"ר דמחשבתן של ישראל קדמה לכ"ד, ובתד"א שני דברים קדמו כו' ישראל קדמו כו'. אמנם זהו בבחי' שרש ומקור נשמתם כו', אבל הארת הנשמה המלובשת בגוף היא למטה מתורה, ועז"א בזהר תלת קשרין מתקשרין דא בדא ישראל מתקשראין באורייתא ואורייתא בקוב"ה, שע"י התורה נעשה התקשרות הנשמה באלקות כו'. והארה זו היורדת למטה להתלבש בגוף ה"ה מתמצמת להיות בערך העולם ונק' עולם קטן ששייך לומר בה שהיא כלולה מן העליונים ומן התחתונים כו'. וגם בהארה זו י"ל דמה שיש בה מבחי' עליונים היינו ממה"ש ה"ו למעלה במדרי' מהעליונים, כי גם הארה זו היא בעצם למעלה מהעולם דלכן דוקא בירידת הנשמה והתלבשותו בגוף נא' ויפח באפיו דמאן דנפח כו' בבחי' כח דוקא שלא נא' זה במלאכים כו' וכמ"ש במ"א. וא"כ מובן דכל המדרי' שבו הן למעלה מהמלאכים כו'. וי"ל דמצד גופו ונה"ב שבו הוא למטה מכולם ויכול להיות גרוע ח"ו מבע"ח הטמאים כו', ומצד נפשו ה"ה למעלה מכל הנבראים שבעולמות העליונים כו', וכח הא"ס הוא המקשר ומחבר אותו כו'. וכאשר נתקשר ונתחבר בעולם ה"ה נק' עולם קטן לפי שיש בו מכללות כולם כו'. ולזאת מה שנא' בתורה בבריאת האדם הוא ביצירת גופו וירידת הארת הנשמה בגוף שו"ע ויפח באפיו כו', והתהוות הנשמה בעצם לא נז' בתורה, כמ"ש במ"א. וי"ל לפי שהארה זו היא למטה מהתורה כו' כנו"ל, ולהיות שבבחי' זו נק' עולם קטן לזאת בכלל אסתכל באורייתא וברא עלמא בכלל זה גם בחי' העולם קטן של האדם כו'. דמצד עצם נשמתו אי' בזהר דכשם שקוב"ה אסתכל כו', כך ב"ג מסתכל בה באורייתא ומקיים עלמא כו'. ומבואר במ"א על מאה"ו הנ"ל שזהו מצד שרש נשמתו שלמעלה מהתורה ולכן ע"י עסק התורה הנה מצד שרשו בבחי' הפנימיות (היינו בבחי' קוב"ה דאסתכל כו') ממשיך להיות קוב"ה מסתכל באורייתא כו' שממשיך בה מבחי' עצמיות או"ס ב"ה כו'.

המשכת הארת הנשמה המתלבשת בגוף היא שנמשך ע"י התורה ונכלל במש"א אסתכל באורי" וברא עלמא כו', ולואת כל עניני האדם בהתהוותו צ"ל גרמו בתורה כו'), והיכן מרומז הנסירה בתורה (וצ"ע והא כתי' ויקח אחת מצלעותיו ע' בפרש"י ובמד"ר פ"ח, ולדעת שמואל במד"ר פי"ז נחא, וי"ל דויקה אין זה כענין נסירה. ע' ת"ז תי' ג"ח). אך הענין הוא. ע"פ מש"א בגמ' אחת מהמדות שדורשין בהם את התורה והוא גורעין ומוסיפין ודורשין כמו ולקח מדם הפר, וארו"ל זכחים דכ"ה ע"א דם מהפר יקבלנו שאם נשפך הדם על הרצפה ואספו פסול, ור"ל שגורעין המ"ם מתיבת מדם ומוסיפין על תיבת הפר. והנה זה הוא דמיון הנסירה שגורעין ונוסרין מתיבה זו ומוסיפין על תיבה אחרת. וכמו"כ היתה הנסירה באדה"ר, ומ"ש גורעין ומוסיפין ודורשין רומז על האדם התחתון ומה גם אם הוא בעל תשובה. וידוע דאחת ממדות הבע"ת הוא שינוי מעשה שישנה מעשיו ודרכיו שז"ע עזיבת החטא בפועל, ואופן השינוי צ"ל שישנה אל קצה האחרון ויתרחק בתכלית מהענינים שהי' בהם עד עתה ולך לך אמרינן לנזירא כו'. ח"ע גורעין שצריך לגרוע ולהתרחק ביותר ממעשיו הקודמים כו', ויתנהג באופן ההפכי לגמרי מהקודם בתוקף וביתר שאת שז"ע ומוסיפין כו', דהיינו שהענינים שהי' מרוחק מהם יהי' עתה מקורב להם יותר מאדם אחר כו' והיא עיקר התשובה יותר מכל התעניתים והסיגופים. ולזה אמרו גורעין ומוסיפין ודורשין, פי' שיראה הבע"ת שיהי' במעשיו מדת נסירה דהיינו שיראה לגרוע מעניני עוה"ו ומתאוות הגשמיות ומותרות וכל צרכי הרשות רק יספיק עצמו בכדי ההכרחי לקיום נפשו ובריאותו. ועמ"ש בשע"ת להר"י וצ"ל דהבע"ת צריך לשבור תאוותיו דכל מה שהוא רוצה ומתאוה אפי' מדברים המותרים יפרוש מהם, להיות כי התאוה היא אשר היתה בעוכריו וגרמה הרעה לנפשו לעבור על רצון ה', לואת כששב אל ה' צריך לשבור הסיבה העיקרית הקודמת שגרמה לו הריחוק כו'. והשבירה היא ע"י הפרישה בפו"מ שע"ז נשבר רוח התאוה כו', דכשם שע"י שמשמש בכחותיו הטבעיים הבהמיים ה"ה מתגברים וע"ד משביעו רעב כו' כמו"כ להיפך ע"י העדר הפועל נשבר רוח התאוה הטבעית כו'. וכשם שזה בבע"ת כמו"כ הוא בכל אדם בתחלת עבודתו צריך לנסר ולגרוע מתאוות נפשו הטבעית, שז"ע שכחי עמך ובית אביך, היינו היציאה מהרגילות הקודמת שזהו התחלת העבודה להסיר חזמרות וגסות הרע כו' (ומהחסידיים הקודמים היו שעשו הסכם בנפשם שכל דבר המותר אך שיש לו איזה רצון וחמדת הלב לזה לא יעשה זאת כו', ועי"ז נעשה שבירת התאה מה ששבירתן זה תקנתן כו') והז"ע גורעין לגרוע מהתפשטות הנה"ב כו'. והוא ע"י כח ההגברה שבנפש. כי יש בכח הנה"א להתגבר על הנה"ב גם בהיותו בתקפו וגבורתו שמושרש ומשוקע ר"ל בהמדות רעות פו', מ"מ יש כח זתוקף בנה"א להתגבר עליו (שז"ע משביעין אותו כו' וכמ"ש במ"א) ולשלוט על רוח תאוותו בלי שום טענה ומענה לפרוש מהם בפו"מ כו', ועי"ז נשבר חזמרות וגסות הנה"ב כו'. ואח"כ מוסיפין, שיראה להוסיף במעשה עבודת השי"ת וכמשארז"ל בתד"א אם הי' רגיל לקרות פ"א יקרא ב' פרקים דף א' יקרא ב' דפים כו' וכיוצא בשאר המצות. ויראה להוסיף בכל עבודת הקדש בכוונה בק"ש ובתפלה ובדו"ר, וגם במדות טובות ע"ד הדבק במדותיו מה הוא רחום אף אתה הי'

רחום כו'. וי"ל שז"ע תשובת המשקל שלפ"ע שקיעתו שהי' מקודם בענינים החומריים והי' מתענג בהם נגד זה צריך להכביר על עצמו עול הקדושה כמו עול תורה ועול מצות ולהיות משוקע בהם ולהתענג בהם כו'. ומה טוב שיהי' מדה כנגד מדה היינו בדבר הדומה ואותו הכח יתן בקדושה ביתר שאת כו'. ולפי"ז י"ל דגורעין ומוסיפין זהו תשובת הגדר ותשובת המשקל כו'. וענין ודורשין ע"ד ודרשת וחקרת היינו לפשפש ולחפש גם דקות הרע שבו לבערם ולהיות בבחי' בר לבב כו'. גם ענין ודורשין הוא ע"ד כי תדרשנו בכל לבבך כו'. והיינו ע"י ובקשתם משם כו' משם דוקא מסט"א וכמ"ש קראו שם פרעה כו'. דאלקות יכולים למצוא בכל מקום ובכל דבר כו'. היינו דבכל מקום שהוא יכול למצוא ענין אלקי לעורר נפשו בוהו. הוא כאשר יתבונן על ההיפוך מדרכי ה' איך שהוא רחוק מה' בתכלית הריחוק כמו עוברי רצונו, והרי גם לעוברי רצונו נמשך להם חיות ומאין נשפע להם שפע וחיות להיות להם חיות וקיום מרצונו ית' שרצונו ית' הוא המח' אותם כמ"ש ואתה מחי' את כולם כו' וה"ה היפוך רצונו לגמרי. אך ע"ז אמרו כמה א"א לפניו שמבחי' א"א נמשך ונשתלשל ממדרי' עליונות דרך נפילה להחיות העכו"ם אף שהם עוברי רצונו, ואם לעוברי רצונו נמשך מבחי' רצה"ע שלא ע"י השתל' שאם הי' ע"י סדר השתל' לא הי' נשפע להם החיות, שהרי בסדר השתל' ההמשכה היא ע"פ דין וחשבון ונמשך דוקא למי שהוא בטל כו', כ"א שמקבלים מבחי' א"א שלא ע"י השתל' כו', א"כ לעושי רצונו 'עאכו"כ שיושפע בחי' רצה"ע שהוא למעלה מעלה מגדר השתל' (ומה שנק' עושי רצונו י"ל לפי שהוא ישראל בעצם ובפרט שנתעורר לשוב אליו ית' כו') שלא ע"פ סדר השתל' בבחי' חכ' ומדות כו'. וכאשר יתבונן דמבחי' עצמות אוא"ס הסוכ"ע נמשך בנפשו לסייע לו ולהאיר נפשו כו' תהי' התעוררות נפשו בבחי' פנימיות נקודת הלב שהיא בחי' תש"ע שקדמה לעולם. וזהו כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך שיתהפך לבו מן הקצה אל הקצה ואתהפכא חשוכא לנהורא ע"י בחי' רעו"ד זו למאוס בחי' עוה"ז ותענוגיו ולמשוך לבו ונפשו לדבקה בו ית' כו'. וזהו ודורשין, ענין הדרשה הוא התגלות בחי' פנימיות הלב בחי' רעו"ד שמצד שרש הנשמה כו', וזה נעשה בבע"ת ע"י ובקשתם משם כו' כנ"ל. והענין הוא דבצדיקים מאיר גילוי אור עצם הנשמה ע"י התפלה וכמ"ש בלק"ת ד"ה יונתי בענין קומי לך. וכנודע דהתפלה היא התחברות הארת הנשמה המלוכשת בגוף עם שרש ומקור הנשמה שז"ע סולם דתפלה שראשה מגיע השמימה כו' וכמ"ש במ"א. אבל בע"ת דהארת נשמתו שירדה למטה נאחות בפח שהוא הנה"ב וא"א לעלות למעלה כו', וזהו יונתי בחגי הסלע זא"א לה לפרוח בכנפי' שהן האהוי"ר שבלב כו', העצה הוא הראיני את מראיך שע"י ההסתר ע"י יבוא לבחי' רצוא כו', והר"ע ובקשתם משם הנ"ל. אמנם ע"י נעשה תוקף הרצוא ביותר גם מבצדיקים דעיקר עבודתם הוא בבחי' סדר והדרגה וגם בחי' רעו"ד שלהם הוא בבחי' סדר והדרגה כו', וכמ"ש במ"א. אבל בבע"ת ע"י ובקשתם משם הנ"ל נעשה הרצוא בתוקף ההתפעלות ביותר שלא בסדר הדרגה שז"ע בסתר המדרגה כו' וכמ"ש במ"א. וזהו מה שע"י ההעלמות וההסתרים נעשה יתרון אור כו' (וגם כמ"ש במ"א ענין ובקשתם משם שזהו הצעקה מן המיצר כו' וכמ"ש בלק"ת ד"ה אני לדודי הא' שיפשפש במעשיו

(וזהו ג"כ ענין הדרישה כו') ויתמרמר ע"ז ויעורר ר"ר על גפשו כו'), וכמו ב' המדרי' הנ"ל דצדיקים ובע"ת כמו"כ הוא מ"ש מי יתנך כאח לי אמצאך בחוץ, דמי יתנך כאח לי קאי על בעלי תורה שע"י עסק התורה מאיר גילוי אלקות בנפשו כו', ואמצאך בחוץ קאי על בעלי עסקים שהגילוי אלקות בהם הוא ע"י בחי' חוץ, והיינו מה שנראה אלקות בהנהגת העולם בהשגחה פרטיות כו', והוא מה שמתוך ההעלמות ההסתרים נראה האור האלקי ע"י שיתן דעתו ולבו על כל דבר איך שהכל בהשגחה ואינו ע"פ הטבע כ"א בכח אלקי שמביא לאיזה כוונה פנימית כו' וכמ"ש במ"א. והיינו כמשנת"ל בענין שם אלקים שאינו מסתיר אדרבה שיש בזה יתרון אור כו'. וזהו כמו ענין ובקשתם משם שמתוך ההסתר נראה אלקות כו' שע"ז נהפך ההסתר לאלקות כו' (ולפ"ז ענין דורשין היינו בחי' המתקת הגבורות שנכללים בחסדים והוא שע"י ההסתר וע"י ובקשתם משם יבוא לבחי' חוקף הרצוא דרעו"ד כו' ושע"ז נעשה אתהפכא חשוכא לגהורא כו').

בט"ד, שי"פ תולדות, עת"ר

ו"אמר לו יהונתן מחר חדש ונפקדת כי יפקד מושבך, ופרש"י ונפקדת, אבי יפקדך ושאל היכן אתה, כי יפקד מושבך, כי מושבך תהי' חסירה כו', הנה ונפקדת הוא ל' זכרון שיזכור אותו מפני שמושבו תהי' חסירה, וצ"ל מה"ע ברוחניות שע"י החסרון דוקא דהיינו שמושבו תהי' חסירה ע"ז דוקא יהי' הזכרון כו', ומה"ע הפקידה מש"א ונפקדת, והנה בר"ח אז מולד הלבנה דעש"ו נק' חדש ע"ש חידוש הלבנה שמתחדש אור כו', וישראל מונין ללבנה כמארו"ל אוה"ע מונין לחמה וישראל מונין ללבנה, וצ"ל והלא חמה גבוה במעלה מלבנה זכמא' פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה, ולמה ישראל שהן גבהים במעלה ומדרי' למה מונין ללבנה דוקא, ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל דענין הנסירה בנפש הר"ע גורעין ומוסיפין דדורשין, ונת"ל דגורעין היינו שצריכים לגרוע ולגסר חומריות התאהב דנה"ב ומוסיפין להוסיף בעבודת ה' כו'.

והנה עדיין צ"ל למה הסדר באופן כזה דוקא דגורעין ומוסיפין, שצ"ל תחלה גורעין מתאוות נה"ב ואח"כ ומוסיפין על כח נה"א ולמה לא יהי' תחלת העבודה בנה"א, שהרי גורעין ומוסיפין זהו ממדת התורה וע"פ התורה הלא והאלקי' עשה את האדם ישר והי' צ"ל התחלת העבודה בנה"א, דהרי ענין הנסירה אינו רק גבי בע"ת שהגבירו כח הטבעי דנה"ב כ"א בכל אדם בעבודתו צ"ל מדת הנסירה, וע"פ התורה שהאלקי' עשה את האדם ישר הי' צ"ל תחלת העבודה בנה"א להאיר נפשו באור האלקי ע"י התבוננות והשגת אלקות ובהתעוררות אלקי באהוי"ר להכניע ע"ז המדות טבעים דנה"ב כו', אך הענין

הוא. דהנה בהב' נפשות דנה"א ונה"ב שיש בכאו"א מישראל כמ"ש ונשמות אני עשיתי. הגם דעיקר החיות דישראל הוא הנה"א וכמ"ש ויפה באפיו נשמת חיים דהנשמה האלקית זהו החיות שמחי' אותו כו'. מ"מ הרי הנה"ב קדום לבוא דלפתח חטאת רובץ דמשעה שנעזר לצאת מיד היצה"ר בא וכמארז"ל סנהדרין דצ"א ע"ב ועמ"ש הרמ"ז באורך ר"פ וישב דקע"ט, והיצ"ט בא לאחר י"ג שנה, ולכן היצה"ר נק' מלך זקן וכסיל ויצ"ט נק' ילד מסכן וחכם ונק' בקהלת ילד השני ובסש"ב כ' ונפש השנית בישראל כו' דנפש האחת היא מצד הקלי' ונפש השנית היא חלק אלק' ממעל כו'. והגם דקודם י"ג ג"כ הנשמה האלקית היא המחי' אותו, מ"מ אין הנשמה האלקי' בבחי' התפשטות והתגלות, וע"ד שקודם התפלה הנשמה באפו, וכמ"ש חדלו כו' אשר נשמה באפו, וע"י התפלה דוקא מתפשטת ומתגלה בגוף כו', כמו"כ בכללות ימי האדם עד י"ג שנה הוא עד"מ נשמה באפו, והתפשטות שלה הוא לאחר י"ג שנה כו'. והטעם מה שהנפש הבהמית בא קודם הוא מהכלל הידוע דקלי' קדמה לפרי דכן הוא גם בגשמיות כמו בפרי האגוז שיש בו ד' קליפות הרי תחלה צומח הקליפה ואח"כ הפרי וכמו ר"מ רמון מצא תוכו אכל קליפתו זרק דרמון היא פרי חשובה דהמצות נמשלו לרמון וכמ"ש כפלה הרמון רקתך שאפי' הריקנין שבך מלאים מצות כרמון כו', יש לו קליפה והיא מקדמת לבוא ואח"כ בא האוכל שהוא התוך כו', וכן בתבואה תחלה צומח התבן והמוץ ואח"כ החטה ובתחלת הצמיחה נראה שהן העיקר וכן חושבין א"ע לעיקר וכדאי' במד"ר וישלח שמדיינין אלו עם אלו כו', וכמו"כ בהשפעת השכל תחלה אומרים המשלים והצעת דברים שאין זה עיקר וה"ה כמו המוץ ותבן ואח"כ אומרים עיקר השכל כו', והיינו דהעיקר המכוון בא לבסוף כו', והענין הוא לפי שכן הוא בשרשן דתהו קדום לתיקון, דהגם שעיקר הכוונה הוא בחי' התיקון דוקא וכמ"ש לא לתהו בראה אלא לשבת יצרה וכמא' דין אהני' לי' ודין לא אהני' לי' כו' וכמ"ש ואוהב את יעקב וקדום במח' דיעקב הוא הבכור באמת כו' ומ"מ התהו קדום אל התיקון כו', וכמו"כ הוא בהשתל' והתהוות בעולמות דהויות הקליפה קדום להויות הפרי כו'. והנה סיבת הדבר למה באמת הויות הקליפה קדמה לפרי י"ל שאם הי' הויות הפרי קודם לא הי' אפשר להיות כלל התהוות הקליפה ומכ"ש שלא הי' אפשר להיות שילבש את הפרי, ולזאת צ"ל התהוות הקליפה קודם, והדוגמא לזה הוא כמ"ש בע"ח בענין אורות וכלים, דהקשה למה הי' צ"ל הצמצום שיתעלם האור לגמרי ויתגלה מציאת הכלי ואח"כ נמשך האור מבחי' האור"ס שלפני הצמצום ומפני מה לא נשאר בתחלה אור הקו כו', ותירץ דאם הי' האור תחלה לא הי' אפ"ל התהוות הכלים, אבל לאחר שנתהו הכלים אינם מתבטלים גם כשמאיר בהם אור הקו כו', ובדוגמא כזאת י"ל בענין הזה, שאם הי' תחלה התגלות הפרי לא הי' אפ"ל התהוות הקליפה ובפרט שילביש את הפרי, ולזאת צ"ל תחלה התהוות הקליפה ואח"כ הפרי כו', וזהו ג"כ מה שנה"ב קדום לבוא ואח"כ הנה"א כו', ומאחר שהנה"ב אקדמי טעניאט הנה כאשר הנה"א בא זמתגלה לאחר י"ג שנה ה"ה מתעלם בהנה"ב, דהיינו שהנה"ב מעלים ומסתיר עליו כו', ולזאת צ"ל גורעין ואח"כ מוסיפין, דהנה נת"ל דגורעין הוא להסיר חומריות העב וכענין שכחי עמך כו' דהיינו התזמירות

שהוא מורגל בהם מצד התולדה כו', הרי קודם ההסרה הוואת מוסתר ונעלם הנה"א בחומריות דנה"ב דרשע מכתיר את הצדיק ואינו נראה ונרגש בו כלל איזה ענין אלקי כו'. דהנה הנה"א בעצם הוא כלי לאלקות ולכן הגשמות נק' כסא להקב"ה וכמ"ש הוא קיים ושמו קיים וכסאו נכון דקאי על נשמות שנק' כסא לפי שהן כלים לאלקות דכאשר עוסק בהשגה אלקית ה"ה מבין ומרגיש את הענין האלקי שבא בבחי' הנהגה טובה בנפשו והאור האלקי מאיר ונפשו שמתפעל בזה כו'. אבל כ"ז הוא כשהנה"א הוא בהתגלות, משא"כ כשהוא מוסתר בהנה"ב הרי אינו מאיר בו האור האלקי וכמ"ש כי אם עוונותיכם היו מבדילים כו' וכמ"ש באנה"ת פ"ה דאין שום דבר חוצץ ומפסיק לפניו כ"א עוונותיכם היו כו' לפי שהם נגד רצה"ע ב"ה כו'. ולזאת בהכרח להסיר תחלה החומריות העב ע"י ההגברה על נפשו בבחי' כפי' בפועל כו' בכדי שיתגלה הנה"א במקצת עכ"פ ואז יכול להאיר נפשו באור האלקי ע"י השגה כו'. אבל תחלה צריכים להסיר החומריות בכדי שיתגלה הנה"א ואח"כ באמת צ"ל העבודה מצד הנה"א כו'. וכמו"כ מצד הנה"ב גופא צ"ל תחלה שבירת החומריות העב בכדי שיהי' באפשרו להתתקן כו', דכ"ז שהוא בתוקף ביותר א"א לפעול בו ההכנעה והביטול, מפני שאינו מתפעל כלל מהאור האלקי ואין האור דנה"א פועל בו הביטול אם לא בענין התשובה שזוהו התגלות יתירה מהנה"א ה"ז פועל גם כשהנה"ב בתוקף כו'. אבל העבודה שע"פ טו"ד אינו פועל בנה"ב כשהוא בתוקף, ולזאת צריכים לשבור תחלה כללות החומריות שלו ומה גם שעיקר התיקון והבירור לעשותו כלי שייך בהכחות שלו והיינו להפכם לאלקות שגם הוא ירצה באלקות כו', וכאשר הוא בתוקף הישות אינו בערך כלל שיונח אצלו איזה ענין אלקי וירצה באלקות כו', כ"א צ"ל תחלה שבירת החומריות העב שזה צ"ל בבחי' העברה לגמרי, דגם בהכחות שלו הרי הציור הרע צריך העברה לגמרי רק הכח המתאוה יכול להתהפך כו' וכמ"ש במ"א ונת' ג"כ לעיל (בד"ה ביום השמע"צ) וכמ"ש שהחומריות הכללית א"א להתתקן שהרי זהו ציור הרע שמוטבע ומושרש בו כו' כ"א צריכה שבידה והעברה לגמרי כו', ואח"כ יוכל להיות העבודה בתיקון הכחות שלו כו'. ועו"ל מה שצ"ל תחלה גורעין ואח"כ מוסיפין ומשמעות הענין הוא שע"י שגורעין מהנה"ב עי"ז מוסיפין בנה"א כו'. הענין הוא דהנה על הנה"א ונה"ב כתי' ולאום מלאום יאמץ והיינו שא"א להיות שניהם בתוקף ובהתגלות וזוהו להיותם הפכים זמין בתכלית ובכח הא"ס ה"ה מתלבשים זב"ו בבחי' התלבשות פנימי לכן א"א שיהיו שניהם בהתגלות כו', וי"ל ע"ד שבכחות הגלויים א"א שבי' כחות הפכים יהיו בגילוי וכמו חסד וגבו' כו'. דכחות הנעלמים יכול להיות שיתגלו ב' כחות הפכים דחוי"ג כא', משא"כ בכחות הגלויים כו' וכמ"ש מזה במ"א בד"ה וביום הבכורים, רנ"ד. וכמו"כ הוא בנה"א ונה"ב מאחר שבעצם הפכים זמין לגמרי וה"ה בבחי' התלבשות פנימי זב"ו והיינו שהן מרגישים זמין ופועלים זב"ו שו"ע התלבשות פנימי כו' כמ"ש במ"א, א"א שיהיו שניהם בהתגלות, וכאשר הכחות דנה"א הן בהתגלות בתפלה או הנה"ב הוא כישן כו' וכמ"ש בסש"ב פי"ב וי"ג (ועפ"ז י"ל מ"ש במ"א דבהתגלות האה"ר שלמעלה מטו"ד יכול להיות שלא יפעל שום הזזה בנה"ב ונשאר בתקפו כו' דהיינו לפי שהכחות עצמיים ונעלמים דנה"א אינם בבחי' התלבשות בנה"ב,

ולזאת יכול להיות התגלות הכחות נעלמים דנה"א גם כאשר הנה"ב עודנו בתקפו, והתפעלות דנה"א אינו פועל כ"כ על הנה"ב כו', דהכחות הגלויים דנה"א לפי שהן בבחי' התלבשות והתעלמות בנה"ב הנה כ"ו שהנה"ב הוא בתוקף א"א להיות התגלות הכחות, וכאשר מתגלים ה"ה פועלים הביטול בהכחות דנה"ב כו' אבל הכחות הנעלמים לפי שהן אינם בבחי' התלבשות והתעלמות בנה"ב לזאת יכול להיות התעוררות שלהם גם כשהנה"ב בתקפו, ומצד העדר התלבשות יכול להיות שלא יפעול על הנה"ב כו'. ומ"מ בתוקף ההתפעלות הנה"א בענין התשובה ה"ז מהפך מהות הנה"ב בשעתא חדא וברגעא חדא מה שלא יפעול בהעבודה שע"פ טו"ד כו', והיינו מפני שנוגע ומיצר לו הריחוק שמצד הנה"ב וזאת היא שגרמה לו תוקף ההתפעלות לכן ה"ז פועל על הנה"ב כו', ולהיות שההתפעלות היא בעצם הנפש ה"ז פועל בעצם המהות דנה"ב שמתהפך ומשתנה למהות אחר כו'. אך מה שביכולתו להתעורר בהתפעלות עצם נפשו גם כשהנה"ב הוא בתוקף זהו מפני שאינו מתלבש ומתעלם בו כו'. והגם שבעצם הנפש יש ג"כ התעלמות שהוא בבחי' גלות ושבי' וכמ"ש באגה"ק סי' ד' ד"ה אין ישראל נגאלין אלא בצדקה ובמ"א בענין ציון במשפט תפדה, אין זה כמו הכחות הגלויים שהן בבחי' שינה, ומבו' במ"א (בד"ה זה היום, רס"ט) דשינה זאת הוא ע"ד עיבור שהן כאלו אינם כו', משא"כ בהכחות עצמיים ההתעלמות היא בבחי' גלות בלבד (דולבי ער כו') וגם בזה יש מדרי' חלוקות, יש שהתעוררות התשובה היא מצד הנשמה בעצם שמתעוררת כו' וכמו בר"ה ויו"כ שההתעוררות היא מצד הנשמה כו' ובאה ע"י גילוי מלמעלה כו', ומ"מ הרי זהו שנוגע וצר לו הריחוק שמצד הנה"ב כו', ויש שההתעוררות היא מצד שבירת הגוף ונה"ט כו' וכמ"ש במ"א). ולהיפך כאשר הנה"ב הוא בתוקף או ע"כ הנה"א חלוש וכמו כשל בעוני כחי וכמו עקוב הלב מכל ואנוש הוא, פי' חלוש, דתוקפא דגופא חולשא דנשמתא כו'. וכמ"ש הר"י בשע"ת דכ"ו שהאדם הולך אחר התאוה נמשך אחר החומר וירחק מדרך נפש המשכלת כו'. וביאור הענין הוא, דהנה הנה"א כלול מד' יסודות ארמ"ע שהן בחי' דצח"מ והן נגד ד' אותיות הוי', ויסוד האש הוא בחי' חי והוא אות ה' דש' הוי' בחי' אהבה ברשפי אש הנעשה ע"י ההתבוננות וכמ"ש בבה"ז פ' תזריע על מאה"ז דס"ט ע"א. והוא דוגמת בחי' השרפים למעלה שנק' שרפים מפני שהם מבחי' יסוד האש האלקי ותמיד הם עומדים בהתלהבות ברשפי אש התשווקה והצמאון להכלל באוא"ס ב"ה כו'. וכמו"כ הוא בנפש האדם שיש בו ג"כ בחי' יסוד האש וכמו רשפי' רשפי אש שלהבת יה, והוא בחי' תשווקת הנפש והצמאון להכלל באוא"ס ב"ה. רק שבנפש אין זה בבחי' תוקף ההתלהבות כ"כ כמו בשרפים להיות כי השרפים הם בבחי' יסוד האש הפשוט ואין בו התכללות יסודות אחרים, משא"כ נפש האדם הרי כלול מד' יסודות ובחי' יסוד המים שבו מחליש את היסוד האש כו'. וכנודע שהאדם חלוק מכל הנבראים במה שכלול מכל הכחות הפכים כו' וכמ"ש בלק"ת בהכי' דוהיניף הכהן. דכמו"כ הוא גם לגבי מלאכים ג"כ כו'. ושרש הענין הוא דמלאכים הם מבחי' התהו דלכן נק' בשם בהמות וחיות כו', והיינו מה שנתברר מהו"מ דתהו כו', וידוע דהמדות דתהו הן בבחי' מדות תקיפים ולכן בחי' הרשפי אש דשרפים הוא בבחי' תוקף ההתלהבות

והצמאון כו', משא"כ האדם הוא בבחי' התיקון שהמדות דשם הם בבחי' ביטול בבחי' רך כקנה שלא בתוקף כ"כ כו', והיינו מצד שהמוחין עושים הביטול והחלישות בהמדות כו', וכמ"ש במ"א. ושניהם עולים בקנה א' דמדות דתהו להיותן מדות עצמיים לכן הם בתוקף ביותר ומשו"ז אין בהם התכללות כו' ומדות דתיקון אינם בחי' העצמיות של המדות ומשו"ז הם בבחי' חלישות ויש בהם התכללות כו'. ומ"מ בעצם המעלה והמדרי' הנה בחי' יסוד האש דנה"א הוא למעלה באין ערוך מיסוד האש דשרפים. והענין הוא כמ"ש בת"ז דאית אש ואית אש, אית אש דכתי' בי' ולא באש הוי' ואית אש שהוא בבחי' ש' הוי'. וההפרש בד"כ הוא דבחי' אש דכתי' הוא לא באש הוי' והיינו שזהו בחי' נברא ולא בבחי' ומדרי' אלקות כו', וזהו בחי' רשפי אש דשרפים שמעמדם ומצבם הוא בברי' כו'. אבל אש דאצי' הוא מבחי' ש' הוי' דבאצי' הכל אלקות והוא בחי' ש' הוי' בכלל דגם בחי' האש הוא בחי' שם הוי' כו', והיינו שהרצוא הוא במדריגת אלקות דממילא הרצוא הוא במדרי' גבוה ונעלה יותר וכמ"ש במ"א בענין הרצוא בע"ס דאצי', דלכאוי' ענין הרצוא שייך רק בנברא שהוא מרוחק מאלקות אבל באלקות גופא מה שייך רצוא כו'. ומבוי' שם שיש בחי' אהוי"ר חיצונים ואהוי"ר פנימיים והיינו בחי' חיצוניות הלב ופנימיות הלב כו'. דבחי' אהוי"ר פנימיים שייך גם במדרי' דאלקות כמו החכ' יראה לעלות אל הכתר כו' וזהו בחי' השוב, הרצוא הוא בחי' רעו"ד בחי' נקודת הלב כו', וזהו בחי' אש הוי' כו'. גם י"ל שזהו ע"ד מ"ש במ"א בענין אש המזבח ואש המנורה. דאש המזבח הוא בבחי' התלהבות במורגש כו' דאש תמיד תוקד על המזבח זהו בחי' ה"ג דמל' שיורדות לבי"ע לברר בירורים כו', וכמו שהמזבח החיצון הי' בחצר בהמ"ק שזהו נגד בי"ע כו' וכמ"ש במ"א. אבל אש המנורה נק' בשם אור שאינו בבחי' התלהבות במורגש, והיינו בחי' הדביקות שנעשה ע"י בחי' הראי' דחכ' כו'. וזהו ג"כ בחי' אור שלמעלה ממים, וכנודע בג' מדרי' דאור מים רקיע דאור ומים שניהם בחכ', אבל אור למעלה הרבה מבחי' מים. וי"ל דהיינו בחי' הכליון דאר"ח שבאהבה בתענוגים שזהו בלי שום התפעלות. ובלי שום הרגש כו'. ועמ"ש בע"ח שער מ"ן ומ"ד דרוש ה' דאור הוא בחי' רוחניות הספי' שאין בה שום התלבשות והתעבות כלל כו', והנר' שם שזהו בחי' יחידה כו' ולהיותה בעצם למעלה מגדר שייכות לעולמות לכן אין בזה שום התעבות כלל כו'. וי"ל דענין רוחניות הספי' כו' היינו בחי' פנימיותן שמצד בחי' פנימיות הכתר שהדעת נמנה כו' וכמ"ש במ"א. וכמו"כ בהעלאת מ"ן יש ג"כ גי' בחי' אור מים רקיע כמ"ש בע"ח שם דרוש ו', ובחי' אור היינו הכליון דאהב"ת כנ"ל. גם י"ל שזהו בחי' יפת מראה בחי' הארת פנים והיינו בחי' הרצוא דתשובה דמעמקים קראתיך מעומק לעומק כו', והעיקר הוא בחי' התקשרות עצמי דעצם הנשמה בבחי' יחידה שבה שאינו בבחי' מורגש כלל כו' וכמשנת"ל (בד"ה בסוכות תשבו) וזהו בחי' אש יו"ד בחי' נהורא חיוורא כו', ובחי' אש זה והו למעלה הרבה באין ערוך מבחי' אש דשרפי' כו'. אך זהו בשרש ומקור הנשמה כמו שהיא למעלה, אבל כמו שנשתלשלה בבחי' בראת יצרת ונפתח בי שזהו בחי' הארת הנשמה לבד, בחי' האש שבה הוא בבחי' אש ה' דהיינו בחי' אש ההתלהבות הבא ע"י השגה והתבוננות כו'

וכמשנת"ל (ד"ה אחת שאלתי) שהרצוא הוא בבחי' מורגש כו'. וה"ז כמו בחי' האש דשרפים כו', ובפרט ע"י ההתלבשות בגוף ונפש החיונית שבאים הכחות דנה"א ג"כ בבחי' הנשמה כו' כמשנת"ל (ד"ה לך אמר לבי) ה"ז למטה במדרי' מהרשפי אש דשרפים כו'. ומ"מ עודנו בכח יסוד האש דנה"א לשלוט על היסוד האש דנה"ב להסיר החמימות שבלבו לתענוגי העולם ותאוותם שמיסוד האש הטבעי ולהיות גובר בו יסוד האש האלקי כו'. דהרי בשביל זה ירדה הנשמה למטה בכדי לתקן את הנה"ב ובהכרח שגם בירידתה למטה יש בכח יסוד האש שבה להגביר כו'. והענין הוא, כי הגם שלמטה בחי' האש שבה הוא בבחי' אש ה' לבד, מ"מ הרי בעצם בשרשה הוא בבחי' אש יו"ד ויש בה בחי' כח שרשה ומקורה גם בירידתה למטה שז"ע משביעין אותו כו' כידוע, שזהו מה שנותנין לה מכח שרש ומקור הנשמה כו', דבבחי' גר"ן דנשמה כמו שהיא למעלה אינו מאיר בה משרש ומקור הנשמה רק בירידתה למטה דוקא נותנין בה מכח שרשה ומקורה בכדי שתוכל לשלוט כו'. ועוד זאת שגם בירידתה למטה הרי היא אלקות בעצם כו' דכללות ציור קומה דנשמות הוא דבחי' אלקות כו', וא"כ גם בחי' אש ה' שבה עם היותו בבחי' מורגש מ"מ ה"ז במדרי' דאלקות כו' (ולא כמו המלאכים דנ"ר שלהם הוא בחי' נברא כו') והרי הן גבורותיו שגם במדרי' שהן אלקות בעצם יהי' בחי' התפעלות במורגש, דבכדי לפעול בהנה"ב הרי צ"ל במורגש דוקא בבחי' חיצונית הלב שכך היא המדה כו', וכמשנת"ל (ד"ה הנ"ל), אבל יש בכחה ויכולתה לפעול על הנה"ב מפני שבעצם היא אלקות. ולכן דוקא נשמות ירדו למטה לברר ולתקן ולא מלאכים (שהתפעלות שלהם ג"כ במורגש כו') מפני שהנשמות דוקא להיותן אלקות בעצם ביכולתם לפעול בכח יסוד האש שבהם לשרוף ולכלות בחי' האש הטבעי, ועוד הוא בבחי' אש אוכלה אש דהיינו שהאש הטבעי יהי' נכלל בקדושה עד שבמלאת הימים כימי שנותיו ע' או פ' שנה (דימים יוצרו כו' כמ"ש במ"א) יתמעטו כל הכחות שביסוד האש הטבעי ויעלו להכלל בקדושה, כי בישראל גם הנה"ב הוא נצחי ויכול להיות כסא לקדושה כו', וכ"ז פועל הנה"א להיותו אלקות בעצם מהותו לזאת בבחי' התגברות יסוד האש שבו ה"ה שורף ומכלה את החמימות התאוה דיסוד האש הטבעי, וגם אוכלה אש שהאש הטבעי יהי' נכלל באלקות כו'. (ומ"מ בבחי' התעוררות יסוד האש דנה"א צ"ל בזה בחי' הביטול שלמעלה מצמאון ורשפי אש כנודע בכדי שלא יפול ח"ו ברע ע"י תוקף ההתלהבות ביותר כו', דלהיותו מלושב בגוף ונה"ב הרי יש לו שייכות לעיני העולם הגשמי, דבהתפעלות דעצם הנשמה הרי אינו בבחי' מורגש וגם דשם הוא בבחי' אלקות ממש דהיינו בחי' אלקות בגילוי כו' ומופשט מעיני העולם ולזאת אינו שייך שיפול ח"ו, אבל בהארת הנשמה היורדת למטה שבהתגלות היא בבחי' מורגש ויש לה שייכות אל העולם ע"י ההתלבשות בנה"ט כו', ולזאת בתוקף התפעלות ההתלהבות שלו אם זהו בבחי' ההתפשטות בנפש יכול ליפול ח"ו בהתפשטות דלעו"ז בתאוות כו'. ואם הוא בבחי' כיווץ ככעס וריגוז על הריחוק כו' יכול ליפול ככעס ממש וברוגוז כו' או ג"כ בתנועה הפכית דכיווץ כו', ולזאת צ"ל שהרצוא וההתלהבות יהי' בבחי' התיישבות ובבחי' ביטול (מיט א' אוועק גיגעבינקייט צו אלקות) ואז לא יהי' בזה תערובות זרות ח"ו). אך הנה יסוד

האש האלקי שבנפש הוא במדה וגבול, דבירידת הנשמה למטה הרי כל הכחות שלה בחיצוניותן ובהתגלותן הם במדה וגבול כו', עם היות דבעצם מהותם הן בלי מדה כמדת העולם שהן אלקות ויכולים להתחזק ולהתחדש בכל עת משרשם ומקורם ולהתרחב ביותר כו', אבל בחיצוניותן הוא כנ"ל, ומתלבש בנפשו החיונית בבחי' התלכשות והתאחדות כו', ולכן כשמשתמש בו בעניני גופו כמו בכעס וכל מיני תאוות כו' וקנאה ושנאה ודומיהן מתמעט ונחסר מן המדה ושוב לא יתלהב לבו כ"כ בעבודת ה' כו', וזהו שכשהנה"ב הוא בתוקף נעשה חלישות בנה"א מפני שנחסר מדת יסוד האש דנה"א כו', ולכן צ"ל גורעין מהנה"ב ע"י ההגברה בכח להיות עוצם עניני מראות ברע ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם בפועל עכ"פ כו', וכבר נת"ל (ד"ה כי ידעתיו) בשם השע"ת להר"י ז"ל שע"י ההעדר בפועל נשבר החומריות כו', וכמו"כ צ"ל ענין ההרגזה דלעולם ירגיו אדם יצ"ט על יצה"ר כו', והיינו שבחי' הגבורות קשות שבנפשו בכעס ורוגז שזהו מצד תערובות הנה"ב יהפוך על הרע שבו שירגיו ויקצוף ע"ז שהוא מרוחק כו', ועי"ז אח"כ ומוסיפין שנתוסף כח בנה"א. דהנה כאשר הנה"ב הוא בהתגברות או לא יש כח בנה"א להלהיב לבו ולהתגבר על הנה"ב כו', אך ע"י שגורעין יסוד האש הטבעי ע"י ההגברה בכח וע"י ההרגזה כו' כנ"ל, מתוסף כח ביסוד האש האלקי דנה"א, דכשזה נופל הוא הנה"ב, נעשה עי"ז קימה להנה"א שמתגבר כחו כו', עוד זאת שגם מה שגרע מנה"ב יתוסף על הנה"א והיינו בחי' לאהפכא חסוכא לנהורא שהכח יסוד האש הטבעי שבנה"ב להתאוות כל תאוה (דהיינו כח המתאוה שלו) יתהפך מן החשך מן עוה"ז להיות מתאוה לדבקה בו ית' כו', כי ע"י שמקרר אצלו תאוות עוה"ז (תחלה ע"י ההתגברות בכח כמו בכפי' בכח שנת"ל ובהרגזה הנ"ל ואח"כ בעבודה שע"פ טו"ד כו') ומואס ברע (ברע גמור ר"ל המיאוס הוא בכח ההרגזה הנ"ל, ובתאוות היתר הוא ע"י עבודה, ובפרט בענין ראה נתתי לפניך את החיים כו' שנת"ל ד"ה אחת שאלתי וכמ"ש במ"א באורך) הנה או נכלל גם האש הטבעי באלקות כו' כנ"ל. וזהו ומוסיפין שנתוסף בהנה"א מבחי' האש הטבעי דנה"ב שע"ז מאיר בו תוס' אורות דיתרון אור מתוך החשך כו', וז"ע הנסירה שהו"ע הפרדת הגבורות מהחסדים ועי"ז נעשה יחוד פכ"פ שהו"ע המתקת הגבורות שנכללים בחסדים כו', דבעבודה הו"ע הפרדת הגבורות דיסוד האש הטבעי דנה"ב שז"ע גורעין, ועי"ז נעשה מוסיפים שנעשה התכללות הגבורות בחסדים שכח המתאוה דנה"ב שזהו בחי' האש הטבעי נהפך לטוב ונכלל באלקות כו', ועמ"ש בלק"ת ד"ה להבין ענין הפסוק מי אל כמוך שז"ע נושא עון כו', וז"ע ומוסיפין ע"ד יוסף ה' לי בן אחר, בן הבא ממקום אחר שמבחי' אחר מה שהוא בחי' אחרים שמשם יניקת היצה"ר, יתהפך להיות בחי' בן שהוא אהבה וכמא' בכל לבבך בשני יצריך שגם היצה"ר יהי' בבחי' אהבה לאלקות כו', וכ"ז הוא ענין הנסירה כנ"ל. דעפ"ז יובן מ"ש מחר חדש ונפקדת כו', דהנה ידוע דיהונתן ודוד הן ז"א ומל' דדוד הוא בחי' המל', וענין מולד הלבנה בר"ח הו"ע יחוד שמשא וסיהרא, והיינו מה שנמשך אור חדש בבחי' מל', וכנודע דענין יחוד שו"ס הו"ע יחוד זו"ג להוליד גשמות שהוא ההמשכה מבחי' יחוד פנימי דאו"א שנמשך מבחי' פנימיות ועצמות א"ס כו'.

והו שנא' עיז' לי פקידה וכמא' פקידת אשה לבנים כמיש והי פקד את שרה כו. ובכדי שיהי' המשכה זאת הוא עיז' כי יפקד מושבך שזי'ע ירידת המלי' בבי'ע שמסתתרת ומתעלמת בירידתה, אבל עיז' היה מבררת הביורורים דבי'ע כו. וכשמתעלית אחי'כ באצי' עם הביורורים שביורה נעשה עיז' בחי' יחוד שזי'ס הגיל בחי' יחוד פבי'ס כו. שזוהו ענין משארזיל לכי ומעטי א'ע שזה הי' חשובה על טענתה שטענה א"א לשני מלכים שיסתמשו בכתר א'. ומבוי במ"א שרצתה להיות בחי' עטרת בעלה כו. דבאמת הרי המל' שרשה למעלה מו"א כגודע, ורצתה להיות בבחי' א"ח עטרת בעלה כו. ועיז' א"ל בדרך עצה לכי ומעטי א'ע לירד ולהסתתר בבי'ע לברר ביורורים ועיז' יהי' יחוד שזי'ס שמאיר עיז' בחי' העטרה שעטרה לו אמו כו. ואי'כ זהו כענין גורעין ומוסיפין הגיל שעיז' שגורעין ומבררים את הנהי'ב עיז' נמשך תוס' אור בנהי'א כו. כמור'כ עי' שהמל' מבררת ביורורים עיז' מאיר בה גילוי העטרה כו. והו שעי' כי יפקד מושבך עיז' דוקא ונפקדת כו. וזהו גי'כ מה שישראל מונין ללבנה דוקא. דהנה יש ב' מיני השפעות מהשמש, א' בחי' השפעה חיזונית דממגד תבואות שמש כו. והבי' השפעת האור ללבנה שזוהו אור חרש כו. והיינו בחי' יחוד חיזוני דאוי'א ובחי' יחוד פנימי כו. והשפעה זאת דבחי' השפעה פנימיות זהו עי' הלבנה דוקא היינו עי' בחי' לכי ומעטי א'ע כגיל. וזהו שישראל מונין ללבנה בחי' המאור הקטן, ומבוי' במ"א שזי'ע כי אתם המעט כו. ולפי המבוי' כאן היינו בחי' הירידה וההתלבשות למטה לברר ביורורים דנהי'ב ובהדברים הגשמיים כו. ועיז' נמשך תוס' אורות מבחי' פנימיות ועצמות א"ס כו. וזהו ויאמר לו יהונתן מ"ח ונפקדת אבי יפקדך. בחי' שאול מרחובות הנהר, דהיינו בינה שזוהו בחי' העטרה שעטרה כו. כי יפקד מושבך, שעי' הירידה לברר ביורורים עיז' נמשך תוס' אורות כו.

— ● —
בס"ד, שי"פ ויצא, עת"ד

ושבתי בשלום אל בית אבי והי' הוי' לי לאלקים. והאכן הזאת כו יהי' בית אלקים. וצ"ל מהי'ע דכאשר ושבתי אל בית אבי או דוקא והי' הוי' לי לאלקי, ומהי'ע שהוי' יהי' לו לאלקי. גם מה שייכות ענין והאכן הזאת להנאמר קודם דכאשר הוי' יהי' לו לאלקי או האכן הזאת יהי' בית אלקים. ולהבין כי' צלהי'ק מה שנת'ל דענין הנסירה למעלה הוא ההבדלה בין ז"א ומל' דז"א רובו חסדים ומל' בנינה מהגבורות, ובחי' מל' מעלמת על בחי' הגילוי דז"א. ולזאת צ"ל הבדלת הגבורות דמל' שלא יעלים על הגילוי ויהי' גילוי אור דז"א, ואז יהי' בחי' יחוד סבי'פ שהר'ע התכללות הגבורות בחסדים כו. וכמור'כ ענין הנסירה בנפש שהוא ההבדלה וההפרדה בין הנהי'א ונהי'ב. שהנהי'א מתעלם בנהי'ב שמעלים ומסתיר עליו. וענין הנסירה להבדיל ההסתר דנהי'ב שיהי' גילוי אור האלקי דנהי'א להיות תיקון וביורור הנהי'ב עד שהנהי'ב יוכלל בנהי'א כו.

והנה ידוע שהנסירה למעלה היא בכל הע"ס דמל' שזה נעשה בעשרה ימים שמר"ה עד יו"כ כנודע. וכמו"כ בנפש צ"ל הנסירה בכל כחות הנפש, במוחין ומדות. שו"ע מ"ש וגלחה את ראשה ועשתה את צפרני'. דהשערות הן מותרין וצפרנים הן מותרין כו'. והענין הוא. דהנה ידוע דיניקת החיצונים הוא מבחי' המותרות דקדושה. וענין המותרות הוא מה שנבדל ונפרד מגוף ועצם הדבר וכמו הנובלות שוהו מה שנובל ונושר מן האילן, והיינו מפני שאין להם קישור וחיבור עם גופו ומהותו של האילן (והיינו מפני העדר הלחלוחית והיבישות או הרקבון שבו שהוא כפסולת משו"ז אין לו קישור וחיבור עם האילן ובסיבת זה הוא נופל ונושר כו') ה"ה נופל ממנו כו'. דמותרות זו היא כפסולת לגבי העצם, וכמו"כ הו"ע השערות שוהו מה שצומח מהמותרות והפסולת דמוחין כו'. ויובן זה עד"מ בהשפעת השכל. הנה איש חכם המדבר באיזה שכל בפנימיות ועומק השכל ההוא בבחי' הפשטה מלבושי השגה כ"א בעמקות השכל כמו שהוא בעצם הרי הכל הוא בבחי' פנימיות בלי התלבשות כלל בבחי' חיצוניות כו'. אמנם בכדי להסביר הענין לבעלי שכליים שאינם גדולים כ"כ ואינם מבינים את השכל כמו שהוא בהפשטה צריך להלביש את השכל בלבושי השגה בהצעת דברים ובדמיונות אל הענין ההוא מענינים אחרים וגם מלבישו במשלים כו'. שכ"ז הוא בחי' אחוריים וחיצוניות לגבי עומק ופנימיות השכל. מ"מ אין זה בבחי' מותרות, שהרי יש להם שייכות אל עצם הענין ועל ידן דוקא יבין את השכל. וממילא מבחי' חיצוניות זו לא יפול בטעות בהענין שכלי אדרבה שע"י יבין אותו כו'. ועוד יש בחי' הסתעפות השכל דהיינו שענינם הוא שאינם כ"כ לבאר את השכל כ"א הם סעיפי' המסתעפי' ממנו והם ענינים שכליים המובנים משכל זה כו'. ומ"מ בהם וע"י יובן יותר השכל ההוא כו'. דעם היות דענין ההסתעפות הוא שמענין זה יובן הענינים המסתעפים, והעיקר הוא לידע אמיתת הכוונה בהענין לא רק השגת הדבר כ"א לידע אמיתת הכוונה בהענין ה"ז נדע ע"י הענינים המסתעפי' כו'. וכ"ז אינו בחי' מותרות עדיין מפני שיש לזה שייכות אל השכל כו'. אבל כאשר מתרחב ביותר ויוצא אל ענינים והסתעפות שאינם שייכים כלל אל הענין ה"ז מבלבל את גוף השכל ויבוא עי"ז לידי טעות ועניני שקר בגוף ועצם הענין כו'. דכשם שהסתעפות הענינים השייכים אל הענין הזה מגלים אמיתת הכוונה כנ"ל כמו"כ להיפך הסתעפות הענינים שאינם שייכים אל הענין הזה מביאים לידי טעות בהענין הזה בעצם הכוונה שבו שמביאים לידי כוונה שאינה אמיתית כו'. ועם היות שהתרחבות זאת הוא מצד התרחבות נביעת המוחין בענין הזה הנק' בל' העולם דיא קאפ שפילט בא עם שע"ז יוצא מענין לענין כו'. מ"מ ה"ז מותרות ופסולת כו' כנ"ל. וסיבת הדבר הוא מפני שההתגברות הוא לא בבחי' התיישבות. שבאם הי' התגברות המוחין בבחי' התיישבות ובבחי' או"פ יותר הי' ההסתעפות הכל במה ששייך אל הענין אשר מוסיפי' ביאור והתחדשות בהענין כו'. וז"ע מותרות שוהו פסולת שבשכל. והיינו הענינים שכליים שאינם שייכים להענין הזה שהן בחי' פסולת בהענין שכלי הזה ומביאים לידי טעות ושקר כו'. וכמו"כ כאשר המשלים אינם מכוונים אל הנמשל. דהרי נודע דבכדי לומר משל צ"ל חכם

גדול ביותר, אבל מי שאינו חכם גדול כ"כ א"י לומר משל ואם יאמר יהי בלתי מכוון או שלוקח משל שהוא באמת לענין אחר ומלביש בו את הענין שהוא בו כו', ה"ז מותרות ופסולת שיבא עי"ז לידי טעות ושקר בגוף הענין כו'. וזהו הסיבה מה שכמה חכמים ומשכילים גדולים יצאו בהשכלתן בדרך עקלתון רק מפני שהחליפו המשלים מענין לענין שע"ז נפלו בכמה טעותים בהשכלתם כנודע. ויותר מזה הוא כמארז"ל גבי רבא שהי' אומר לתלמידיו מילתא דבדיחותא תחלה ובדחי רבנן, והכוונה בזה הוא לפקח דעתם ולבם שיהיו כלים לקבל כו', אבל בזה צ"ל זהירות יתירה, וגבי רבא הי' זה בדרך בירור כמ"ש בסש"ב. וגם הלא ארז"ל ע"פ ועלהו לא יכול שגם שיחת חולין של ת"ח צריכים לימוד שיש בהם חכ' רבה ואינם בבחי' נובלות ומותרות, ר"ל שאין זה פסולת, שהרי לומדים בגמ' כמה הלכות משיחתן של ת"ח, וע' ברפ"ב דסוכה ושם בגמ' דכ"א ע"ב. אבל גבי שאר בגמ' הי' בבחי' נובלות לגמרי ויכול להיות בזה יניקה ח"ו, עם היותם שכלים הנק' גלייך ווערטלעך, אבל הן חכמות כאלה שהן פסולת ממש ונופל ח"ו עי"ז בעצם מהותו שנגעשה לץ וחיצון היפך ענין החכמה שהו"ע התיישבות ופנימי כו'. וז"ע השערות שיונקי' ממותרי המוחין, וכמו עד"מ בגשמיות השערות הן צומח שבאדם ובאים מפסולת הלחלוחית שבמוח שבוקעים ויוצאים דרך עצם הגולגולת ודרך גקבי העור. והי"ה כדבר טפל באדם שחותכים אותם ואינו מרגיש שום כאב בחיתוכם כו' (ובאמת צומחים השערות וצפרנים ביותר מפני הזוהמא והפסולת הנשארת כו'). וידוע שאחיות החיצונים הוא בהשערות דמשו"ז צריכים לחתוך את השערות כו'. והיינו כנ"ל שמבחי' המותרות והפסולת שבשכל יפול עי"ז בטעות כו', וכמו בשיחת חולין דאנשים פשוטים שיש בזה אחיזה ויניקה כו'. ובד"כ בחי' השערות שיונקי' מפסולת המוחין זהו משל לבחי' חכ' דקי"נ שיונק בשרשו מבחי' מותרות ופסולת דחכ' דקדושה מבחי' פנימיות המוחין כו' (ויש בחי' שערות דקדושה שהן מדרי' גבוה ביותר כמו י"ג ת"ד שהן בחי' מזלות ושערות כו', וזהו כמו שיחת חולין של ת"ח כו' שיכול להיות שבהשיחת חולין יהי' בהם ריבוי חכ' יותר מבאיזה שכל וסברא כו', וכמו המשל ששרשו דוקא מעומק השכל כו' כנודע. ויש ענינים עמוקים שא"א לבוא ב"א במשל ומליצה, וכמו משלי שלמה וכמו המעשיות דרבב"ח בגמ' ב"ב, שזהו הכל משלים לענינים עמוקים ביותר שא"א להביאם לידי התגלות ממש כ"א בדרך משל כו'. וכמו"כ הו"ע השערות דקדושה ששרשם ממדרי' גבוה ביותר באו"ס ב"ה שא"א לבוא כ"א בבחי' שערות בדרך דילוג כו'. וז"ע הי"ג ת"ד דשרשם מבחי' פנימיות הכתר כו'. וכן הקו"ח נק' בזהר בשם מזל וכמא' האי חוטא יקרא אקרי מזל כו'. וכמ"ש במ"א בענין אור ושפע דמבחי' שפע ההמשכה היא בבחי' עו"ע, אבל מבחי' אור א"א להיות ההמשכה בבחי' עו"ע דהיינו מבחי' עצמות האור כ"א בחי' המותרות ובדרך דילוג שזהו בחי' שערות כו'. ועמ"ש במ"א בענין או"א מלבישי' לזרועות דאריך ואו"א במזלא אתכלילו כו', וזהו בחי' שערות דקדושה. ובלעו"ז ענין השערות הוא בחי' חכ' דק"ג) וכמ"ש אני חכ' שכנתי ערמה שהערמה היא היפך דבחי' חכ' דקדושה. דהנה חכ' היא בחי' אמת, הן בענין השכל הי"ז כח ומקור לכל שכל וסברא אמיתית דוקא, דנקודת ההשכלה בעצם הוא אמת

ואינו שייך בו טעות. דמה שיכול ליפול בטעותים הוא בהתרחבות ההשגה. אבל בנקודת ההשכלה אינו שייך טעותים עדיין (אם לא מי שעצם שכלו הוא עקום בעצם ואטו בשופטני כו'). וכנודע דחכ' בעצם היא בחי' חכמה ברורה שאין בה פסולת ותערובות כו' (וכמו תושב"כ ותלמוד ירושלמי כו' וכמ"ש במ"א), ואדרבה בחכ' אתברירו, וכמשנת"ל (בהתחלת הדרוש) בענין אלף בינה שזה שלא יפול בטעותים בהתרחבות ועיון דבינה זהו ע"י נקודת ההשכלה דחכ' דוקא כו', וכ"ש בחי' פנימיות החכ' ובחי' מ"ה דחכ' דהיינו בחי' רא"י דחכ' שזהו אמת שה"ז ראיית המהות דהיינו ההתאמתות און דער לייג אין נפש בעצם מהות הדבר איך שהוא כו', אי"כ ה"ז אמת כו'. וגם בחי' המדות דחכ' הן בחי' אמת, והרא"י שאינו נדחה מכל קושי' והעלם, וכמו שתיק רב ולא הדר ב"י כו', וכמ"ש במ"א. וחכ' היא בחי' ד"ע דהיינו הדיעה האמיתית איך שלמעלה יש וכולא קמי' כלא כו' וכמ"ש בסש"ב פל"ה בהג"ה דא"ס אחד האמת שהוא לבדו הוא ואין זולתו וזהו מדרי' החכ' כו'. הרי שהחכ' בכלל ובחי' מ"ה דחכ' בפרט ה"ז בחי' אמת כו'. והיפוכו ממש הוא הערמה שנק' ער מ"ה בחי' הריקניות דמ"ה דחכ', וכמו אכלה ער מואב דמואב זהו בחי' חכ' דקל"י ונק' ער מואב שהוא בחי' הריקניות דחכ' דקדושה וההיפך מזה לגמרי, והו"ע המרמה והתחבולה שהוא היפך האמת רק למצוא דרך איך להעלים האמת ולהסתיר אותו בכמה מיני לבושים והעלמות להעלים שקר עד שיהי' נראה כאמת שזהו כל עיקר ענין המרמה והתחבולה להעלים האמת, וכמו בא אחיך במרמה כו', אלא שזהו בחי' הערמה דקדושה. דדוקא בכדי לבוא לתכלית האמת וכמו הברכות שהיו באמת שייכים ליעקב, וכמשנת"ל ג"כ לעיל (ד"ה בסוכות תשבו) ובכדי לבוא לזה הי' צ"ל ע"י מרמה דוקא לכסות האמת ועי"ז יוכל לבוא אל תכלית האמת כו'. ובקדושה בחי' הערמה היא למעלה מחכ', והיינו בחי' ח"ס שהיא חכ' סתומה ונעלמה כו', וזהו ג"כ אני חכ' שכנתי ערמה דבחי' חכ' דאצי' היא רק כמו שכן לגבי בחי' ערמה בחי' ח"ס, ועי"ז פתי יאמין לכל דבר וערום יבין, דמה שבא בחכ' רק בבחי' אמונה ה"ז בח"ס בבחי' הבנת דבר כו'. וי"ל ע"ד שתוק כך עלה במח', דבח"ס יש טעם ע"ז כו' וכמ"ש במ"א. (ובמ"א מבואר ענין פתי יאמין כו' וערום יבין זהו מה שבחכ' הגלוי' יש מה שלמעלה מהחכ' ובח"ס יש כח לבחי' החכ' כו' וכמ"ש בדרוש וככה הגדול, רל"ז). ויש מרמה דלעו"ז כמו והגחש הי' ערום, וכמו לבן הארמי שהי' רמאי וערום גדול לכסות ולהעלים האמת בכמה שקרים ותחבולות שונות כו'. ויש בזה ריבוי התחכמות יתירה מאד להמציא כמה ענינים ותחבולות עד שיוכל להעלים בטוב, ובזה ימצא להיות הדבר כרצונו כו'. וכן הוא בד"כ ענין חכ' דק"נ שאינו רק בחי' כח הערמומית ותחבולות להסתיר ולהעלים אור האמת האלקי בהעלם אחר העלם ביותר שלא לראות אלקות ושלא להתפעל מאיזה ענין אלקי, כמו להלביש הכל בדרך הטבע בכדי שלא יתפעל מזה. דבאמת הוא ענין אלקי, כמו כשרואה איזה השגחה פרטיות וכה"ג שזהו אלקות וצריך להתפעל מזה בנפשו, אבל כשמלביש הענין בטבע אינו מתפעל מזה. ח"ע חכ' דקל"י לכסות ולהעלים את האמת כו', וכמו פרעה שהי' בחי' חכ' דקל"י כנודע אמר הבה נתחכמה לו, למושיען של ישראל, שתכלית כוונתו הרעה הי' להעלים ולהסתיר על אלקות (ועי"ז יהי' לו שליטה על נש"י כו')

חש"א לא ידעתי את ה' וגם את ישראל כו'. ובהאותות ומופתים עשו החרטומים כה"ג שכ"ז הוא להעלים את האמת עד שהי' מוכרח להודות דאצבע אלקים הוא כו'. וכן כל ענין ההתחכמות בתחבולות שונות להסתיר האמת כנ"ל זהו מחכ' דק"ב כי ע"פ חכ' דקדושה צריכים לילך בהתגלות ובתמימות בכל דבר וכמו הולך בתום כו'. (וענין הערמה דקדושה הנה למעלה זהו בחי' חכ' סתומה ונעלמה כנ"ל שווה למעלה מבחי' גילוי עדיין בסדר השתל' כו', ולמטה זהו כמו ענין מרמה לכסות האמת, אבל כ"ז הוא בכדי לבוא אל תכלית האמת כנ"ל בענין בא אחיך במרמה כו'. וזהו לפי שלפעמים צ"ל באופן כזה שא"א לבוא אל הענין בדרך ישר כ"א בדרך מרמה ותחבולה, וכמו יעקב עם עשו ולבן שהי' מוכרח לזה דיעקב הי' איש תם בעצם ולא רצה בהמרמה אך הי' מוכרח לזה כו' (והוא הכח לבינונים בענין הביורורים שהן בדרך מרמה שאוכל את המאכל הגשמי כמו כל אדם וכוונתו לשם שמים כו', משא"כ בצדיקים דצדיק אוכל לשובע נפשו כו' וכמ"ש במ"א). וזהו אני חכ' שכנתי ערמה שלפ"ע החכ' כך יכול לבוא בהיפוכו שהוא הערמה להבין ולעמוד על הערמומיות להעלים לגדו בכדי לבררו כמו יעקב עם לבן ועשו כו') אבל ענין הערמומיות לכסות האמת זהו מחכ' דק"ב כו'. ובכלל בחי' הערמומיות דחכ' דק"ל הוא מה שיש בני"א שרצונם הוא להטעות את הוולת להעלים את הרע בטוב שמראה את עצמו כולו טוב ובתוכו רק רע כו'. ויש בזה כמה דרגות באיכות הרע שבו ובאופני ההעלמה וההטעה וכ"ז הוא ענין הערמומיות לכסות ולהעלים את האמת כו'. וזה קשה מאד תיקונו, האי מפני שיש בזה חלקי הטעה שמטעה א"ע וחושב א"ע לטוב ואינו יודע כ"כ את הרע שלו כו' כי ההרגל גורם שמטעה א"ע כו', וממילא אינו מתקן את הרע מאחר שאינו יודע את החסרון שבו, וכמו בית אפל שאינו יודע מהרע שבו ומ"מ הרי הרע עושה את שלו כו' וכמ"ש במ"א. וזה עוד גרוע יותר, שהרי גבי בית אפל הרי אינו יודע כלל מהרע ואינו נרגש בו כ"כ (ולכן אין זה מפסיד כ"כ כמו רע בהתגלות כו'), אבל זה כבר ידע ונרגש בו הרע רק שהעלים אותו ע"י ההטעה כו'. והבי' והוא העיקר שלא איכפת לו האמת ואינו חפץ בתיקונו, כי נעשה חיצוני בטבעו ואינו נוגע לו איזה ענין פנימי ואמיתי, כי ע"י שמשמש בכל דבר רק להטעות נעשה חיצוני בטבעו כו' (עס רירט עם ניט אָן און עס אַרט עם ניט בשום דבר דיא פנימיות און דער אמת פון דער זאך). ולכן קשה מאד תיקונו מפני שאינו נרגש בו עס ווערט אין עם ניט דער הערט דיא זאך, הן הרע שבו ווערט ניט דער הערט שיהי' צר לו באמת, והן הדבר המתקן ווערט אין עם ניט דער הערט שיפעול בו תיקון דבר. דמי שהוא פנימי בטבעו הנה כל דבר ווערט אין עם זייער דער הערט וכשאומרים לו דבר ה"ז נרגש בו מאד און עס רירט עם אן זייער טיף ונוקב ויורד בו עד שפועל בו איזה תיקון. וגם אם ההעלמות וההסתרים המה ביותר ר"ל מ"מ אם הוא פנימי בעצם נרגש בו איזה ענין ופועל בו, וכמו גבי ראב"ד בגמ' ע"ז שא"ל שאינו מתקבל בתשובה זה גרם לו תשובתו ושנתהפך מהקצה אל הקצה כו'. אבל החיצון אינו נרגש בו שום דבר, וכבולעו כך פולטו לכן קשה וכבד מאד תיקונו כו'. ובדקות הרע ה"ז גרוע יותר שרזוק יותר מהתיקון, כי בגסות הרע א"י להטעות א"ע כ"כ לחשוב בעצמו שהוא טוב, וגם יכול להיות נוגע לו יותר, אבל בדקות הרע ההטעה והעדר

ההרגש הוא ביותר כו'. ולתיקונו צריך שבירת כללית החומריות ולשנות צורתו בכלל, והוא ע"י שיהי' נבזה ושפל בעיניו מזה שהוא מוטעה, ולא השפלות מן הרע שבו כ"א מזה שהוא מוטעה ומרומה, ולחפש בנפשו חלקי ההטעה ויהי' הדבר רע בעיניו, ויגלה צערו לזולתו שו"ע דיבוק חברים שמגלים צערם זל"ה, ובעת הזאת יתן נפשו בעסק התורה בשקידה וביגיעה יתירה לידע אמיתתו של תורה כו', ולא יספיק א"ע בידיעה שטחיות, כ"א צריך לייגע בכ"ד להגיע לאמיתתו כו', ובוה וכיוצא בוה באפשר לשנות צורתו בכלל שיהי' נוגע לו האמת ובמטמונים יחפשונו כו', והנה בכלל בחי' חכ' דק"נ הוא ג"כ ענין ההתחכמות יתירה במילי דעלמא ובעסק מו"מ שנותן שכלו בוה בעיון גדול ובתחבולות שונות כו' שבוה יש כיסוי האמת ב' פעמים. דהנה הסיבה העיקרית היא מפני שמחשב את ההנהגה הגשמיות ואת העסק הגשמי לעיקר, ובאמת ה"ה רק כלי לבד והעיקר הוא הברכה מאת ה' דהיא תעשיר כו', ואם הי' גבוה במעלה ומדרי' לא הי' צריך כלל לעסוק בעסק גשמי, וכמו הלחם מן השמים שניתן לישראל שלא הי' עבודה ויגיעה בו ולא הי' נצרך לתיקון כלל הגם שנתפס בגשם כו' וכנודע, וכמו"כ יש גם עכשיו כמה אופני השפעה גם בלחם מן הארץ באופן שאינו נצרך להתעסקות גשמי כו'. ומ"ש וברכך ה"א בכל אשר תעשה דצ"ל עשי', היינו אותן שמצד מדריגתן צ"ל ההשפעה ע"י התעסקות גשמי, מפני שא"א לו לקבל ולחיות מהשפעה רוחניות, דהשפע האלקית שאינו נמשך ע"י עסק ה"ה יותר רוחני, והוא לפי מדריגתו אינו יכול לקבל חיות כזה כ"א דוקא חיות הבא בהגשמה ע"י אמצעית העסק הגשמי כו', וכמ"ש במ"א. אבל מ"מ הרי השפע היא מאת ה' וברכת ה' היא תעשיר כו', ולזאת צ"ל הנתנה שלו לאלקות בעסק התורה ותפלה ויתפלל למי שהעושר והנכסים שלו והעסק הגשמי יהי' כדבר טפל כו'. אבל כאשר עושה את העסק הגשמי לעיקר ה"ה מחשב זאת לדבר עיקרי שמוה מקור פרנסתו וה"ז היפך האמת ומעלים ומסתיר בוה על אלקות כו'. ועוד זאת שע"י ההתחכמות והתחבולות ה"ה מעלים ומסתיר על השפע האלקית שאינה נמשכת בבחי' יושר, וזאת היא הסיבה מה שכל הדברים יגיעים ואינם הולכים כרצונו מפני שבתחבולותיו הוא מעקם את השפע האלקית כו'. והענין הוא דהנה האלקי' עשה את האדם ישר היינו לילך בדרך היושר בכל פרט, ומי שאינו מתחכם במו"מ בתחבולות והתחכמות יתירה, רק עוסק במו"מ בדרך כלל לבד אל השפע האלקית ובוטח בה' שנותן שפע ומוזון לכ"ב שיפרנסו וימציא לו טרף מונוה, כמו השלך על ה' יהבך כו', וממילא אין העסק מונע ומעכב אותו מתורה ותפלה לפי ערכו, היינו להתפלל במתיבות ובכוונה הראוי' לכיין הפי' המלות, ובתורה כפי החיוב פ"א שחרית ופ"א ערבית כו', הרי אז הולך האור ושפע הברכה דוברכך ה' אלקיך כו' ביושר מרוחניות לגשמיות עפ"י בחי' החכ' דקדושה שהוא אור התורה שבנפשו וכח החכ' שבנה"א שנק' כח מ"ה בביטול היש לאין שע"ז נמשך מאין ליש כלי העלם ולבוש, שבאה השפע כלי יגיעה יתירה והולך הכל כשורה כו', וגם נמשך בוה ריבוי שפע, לפי שבבחי' מה ואין דחכ' דקדושה שורה בוה מבחי' אין האמיתי דעצמות אוא"ס להמשיך ממקור הברכה כלי שיעור גם ביתר מכפי המדה של הכלי שהוא העסק מו"מ

שלו כו' (וגם י"ל ע"פ מ"ש במ"א דיחוד פנימי דאו"א הוא בחי' גשמה אל היחוד היצוני דאו"א שנמשך בזה תוס' אורות כו'. וז"ע היעודים הגשמי' האמורים בתורה על קיום התו"מ וכמו אם בחוקתי תלכו ונתתי גשמיכם בעתם כו'. ולכן ע"י שבטוח בה' ועוסק בתורה ותפלה נמשך ההשפעה ביתר מכפי המדה מצד התוס' אורות שלא ע"פ מאמר קו המדה כו') וכמו האבות שהי' להם ריבוי השפעה גם בגשמיות וכמו ויזרע יצחק כו', וביעקב כתי' ויפרוץ האיש מאד מאד כו', ויוסף הי' מצליח בכל אשר עושה כו', וכשלמה שהי' לו ריבוי העושר מאד כו' שכ"ז הוא מבחי' חכ' דקדושה שנמשך להם ריבוי ההשפעה ברוחניות וגשמיות ביתר מכפי המדה כו'. אבל מי שמתחכם ועושה כמה ערמות ותחבולות בעסק המו"מ ה"ה עושה בזה כמה לבושים והעלמות אל השפע האלקית שאינו נמשכת בבחי' יושר כ"א בריבוי העלמות הסתירים דמשו"ן כל הדברים יגיעים ונמשך בצמצום עצום כו'. וז"ש לא לחכמים לחם, פי' חכמים המתחכמים בהתחכמות יתירה כו', והיינו מפני שאדרבה גורמים בזה העלמות והסתרים כו'. ומה שארוז"ל מה יעשה אדם ויתעשר ירבה בסחורה כו', הרי אמרו שם ויתפלל למי שהעושר שלו דהא בלא הא לא סגי כו'. וגם זה רק שירבה בסחורה אבל לא ירבה בהתחכמות ותחבולות כו'. ואדרבה אמרו שם וישא ויתן באמונה שזה היפך ההתחכמות כו', וכת' יגיע כפיך כי תאכל יגיע כפיך דוקא ולא יגיע המוח יותר מודאי כו'. וכ"ז בא ממותרי מוחין דהיינו הפסולת שבחכ' שנופל בחכ' דק"ג בערמה והתחכמות יתירה כו'. והנה כשם שיש מותרי מוחין שמהן צומחין השערות כנ"ל כמ"כ יש מותרי מדות שמהן צמיחת הצפרנים שהן מהפסולת שבידים כו'. והענין הוא ברוחניות כנוודע דאת זלעו"ז עשה אלקי', וכנגד ז"מ דקדושה יש ז"מ רעות. והיינו דמאהבה דקדושה יכול להיות בהשתל' אהבה וזה בתאוה וחמדת הלב כו', וביותר הוא כאשר האהבה דקדושה היא בהתרחבות והתפשטות יתירה כו'. וכמ"ש במ"א בענין הבארות שסתמום פלשתים דפלשתים הו"ע מכוי המפולש שפתוח ומפולש מכל צד, והו"ע ההוללות וליצנות שאינו בא רק מצד פתיחת הלב ביותר כו'. וזה יוכל להיות מעוצם האהבה דקדושה בהתפעלות שמחה יתירה כו', וכאשר כ"ז הוא במורגש מאד בלב יכול להיות שאחר התפלה נופל בשמחה גשמיות בשחוק והוללות וגם להמשך לאיזה דבר תאוה כו'. וזהו הטעם שצ"ל התכללות יראה באהבה וכמו וגילו ברעדה במקום גילה כו', והיינו שהאהבה שבהתגלות הלב (שכך היא המדה כמשנת"ל בד"ה לך אמר כו') תהי' בבחי' ביטול היינו לא בבחי' פתיחה ביותר כו', (ובצ"ג הגם שהאהבה היא בבחי' התגברות יתירה ויש בזה התפעלות עונג ושמחה יתירה באלקות כו' ויהי' בזה ג"כ השחוק והשמחה וכמו רב ברונא דלא פסיק חוכא כו' משום שסמך גאולה לתפלה כו', והנה כ"ז הוא בקדושה ואין בזה תערובות זרות ח"ו, והיינו לפי שהאהבה היא בבחי' פנימיות הלב שהיא בבחי' ביטול בעצם ולכן כל מה שבא מן האהבה הכל הוא במדרי' הקדושה כו'. וי"ל שז"ע המשכת השמן בהנרות כו', וכמ"ש בתו"א ד"ה בכ"ה בכסליו, וכן ענין נט"י המשכת החכ' על הידים להיות המדות בבחי' ביטול כו'). אבל כאשר היא במורגש ואין בה הביטול וכאשר היא בהתפשטות יתירה יפול בשחוק וליצנות כנ"ל כו'. וכן מיראה דקדושה יכול ליפול ביראה רעה וכעס וכה"ג. וכנוודע

דכשם שבאהבה הרי האהבה היא בבחי' יש מי שאוהב כמו"כ ביראה הוא ג"כ בבחי' יש מי שירא, דהיינו שהיראה הוא במורגש מאד. והסימן לזה הוא שהעשיות שלו הן בבליטות יתירות הגם שהעשיות בעצם הם טוב אבל הם בבליטות מאד וזהו הסימן שהיראה היא במורגש מאד ויכול ליפול מזה בהיפך כמו ברציחה ובאכזריות כו'. וכן בענין המרירות כאשר היא במורגש דהיינו שאינו נרגש בזה האלקות (כמ"ש במ"א איך שצ"ל ענין המרירות) כ"א בבחי' הרגש עצמו ביותר, ה"ה נופל ח"ו ביראה רעה ובכעס כו'. דמשו"ז צ"ל התכללות אהבה ביראה וכמו וכל הלבבות ייראוך וכל קרב וכליות יזמרו כו'. ועו"א וגלחה את ראשה ועשתה את צפרני'. והיינו להסיר את ההתחכמות יתירה ואת הערמה ותחבולות בכל הפרטים שנת"ל, כי זה מעלים ומסתיר ביותר שאינו מגיע לו שום אור אלקי כו'. ולזאת צריך להסירם לגמרי, ולא בדרך בירור כ"א בדרך העברה שז"ע וגלחה ועשתה שהז"ע העברה, וכדאי' בגמ' יבמות דמ"ח ע"א. ורק בנשמות הגבוהות יכול להיות זאת בדרך בירור וכמ"ש ואני חכ' שכנתי ערמה להסתיר ולהעלים ג"כ לנגד הערמה דלעו"ז לברר את הטוב כנ"ל, וכמו יעקב דכתי' בא אחיך במרמה שעי"ז לקח את ברכתו כו', וכמשנת"ל (ד"ה ביום השמע"צ) שהברכה היא מבחי' האין העצמי ממש כו'. וי"ל שז"ע ויתן לך האלקי' מטל השמים דאלקים הוא בחי' ההעלם והעצם של האור שלמעלה מבחי' גילוי כו', ועוד למעלה בחי' ההעלם העצמי בחי' שמו העצמי כו', וכמ"ש במ"א. ומטל השמים זה מקרא ומשמני הארץ זו משנה כו', והיינו בחי' התורה כמו שהיא בשרשה בבחי' פנימיות ועצמות א"ס כו'. וכן גבי לבן בירר מדרי' נעלות מאד דהיינו בחי' עקודים וברודים כו', וכמ"ש במ"א, וכז' שייך רק בנשמות הגבוהות ביותר. אבל במדות כל אדם צריך להעביר ולהסיר לגמרי את המותר מוחין ומותרים מדות ועי"ז מאיר בו האור האלקי שיוכל לברר ולחקן את הנה"ב כו'. וכז' הו"ע הנסירה בנפש להבדיל ולהפריד את הגבורות דנה"ב שלא יעלים ויסתיר על הנה"א, וכאשר מאיר האור דנה"א נעשה הברור דנה"ב עד שיוכלל ג"כ בנה"א כו'. חז"ע גורעין ומוסיפין שצ"ל גורעין מהנה"ב ועי"ז מוסיפין בנה"א כו' וכמשנת"ל (ד"ה ויאמר לו יהונתן). והנה בענין הנסירה למעלה נת' שזהו ע"י דאתא חסד כו' שזהו הגילוי ביותר מכפי המדה כו' וכמשנת"ל (ד"ה אחר הדברים), וכמו"כ י"ל בנפש. דהנה ידוע דבכ"ו נמשך מבחי' לובן העליון לעורר את הנשמות לעבודה, וכידוע בענין וישכם לבן בבקר. ובזה יש כמה מדרי', ולפעמים בעת רצון למעלה מאיר האור בגילוי יותר עד שנגרש גם בנשמות ר"ל שנעלמים ונסתרים מאד בהתגברות הנה"ב, וגם אפי' בהאובדים ונדחים ר"ל, וכמו בהתעוררות תשובה שנופל פתאום גם להרחוק מזה בתכלית כו' וכמ"ש במ"א, וזהו בחי' אור העליון שמעורר בחי' הנסירה שבנפש כו'. וכז' הו"ע ההבדלה בין אור לחשך לפי פ"י הזהר דחשך הוא בחי' חשך ממש. ונת"ל (ד"ה לך אמר לבי) הקושי' איך שייך ערבובי' ביניהם ומה צריכים הבדלה כו'. אך הענין דאור וחשך היינו העלם וגילוי ובשרשן למעלה היינו בחי' ז"א ומל' הוי' ואלקי', דהגבו' דמל' מעלים ומסתיר על הגילוי דבחי' ז"א. וההבדלה הו"ע הנסירה שזהו ההבדלה בין חסד וגב' שהן ז"א ומל' להיות הפרדת הגבורות מהחסדים בכדי שיהי'

אח"כ המתקת הגבורות שיוכללו בחסדים ויהיו בבחי' חסד ממש בחי' חסד נעלה ביותר כו'. וכמו"כ הו"ע הנסירה בנפש להפריד הנה"ב מהנה"א ושיהי' אח"כ התכללות הנה"ב בנה"א להיות אתהפכא חשוכא לנהורא שיש בזה יתרון אור גדול ונעלה מאד כו'. (וי"ל ענין ויתן לך האלקים זהו מה שהשם אלקים נכלל בשם הוי' והוא ענין המתקת הגבורות והתכללותן בחסדים כו'. ומש"א מטל השמים זה מקרא כו' היינו מה שעיי"ו מתוסף אור בתורה שזהו מה שהכח נעלם דשם אלקים מוסיף אור נעלה מאד בשם הוי' כו'). וזהו ג"כ מ"ש ושבתי בשלום אל בית אבי והי' הוי' לי לאלקים. דהנה ההילוך דיעקב הי' לברר בירורים, וזהו ויצא יעקב מב"ש וילך חרנה דיעקב הוא יו"ד עקב והיינו ירידת אור האצ"י שיורד לבי"ע שמתעלם ומסתתר בריבוי העלמות והסתרים והכוונה הוא בכדי לברר ולתקן את ההעלמות והסתרים כו'. וזהו שהלך לחרון דוקא דחרן לי נחר גדוני זכמ"ש נאלמתי דומי' כו' והיינו ריבוי ההעלמות והסתרים אבל עיי"ו מברר אותם כו'. ועז"א ושבתי בשלום אל בית אבי דהיינו ההשבה עם הניצוצות המתבררים שעולים באצ"י ונכללים באלקות כו'. הנה עיי"ו והי' הוי' לי לאלקי' היינו דהוי' ואלקי' כולא חד והו"ע יחוד הוי' ואלקי' בחי' יחוד פכ"פ דו"ג שנעשה העלאת הברורים כו'. גם ענין והי' הוי' לי לאלקי' הוא שהוי' יהי' בבחי' אלקי' דו"א בעלותו לגבי עתיקא כו'. והיינו כאשר מאיר מבחי' עצמות א"ס ב"ה אז הוי' כאלקי' יחשב כו'. וב' הענינים הם א' באמת דכאשר נעשה יחוד הוי' ואלקי' אז מאיר בחי' אור העצמי דא"ס דהוי' כאלקי' יחשב כו'. והו"ע העטרה שעטרה לו אמו שהעטרה הוא בחי' שרש ומקור דמל' ומאיר דוקא בבחי' יחוד פכ"פ דו"ג כו'. וכ"ז הוא דוקא כאשר ושבתי בשלום, דהיינו עליית הניצוצות שנכללים באלקות כו'. וידוע דזה שהוי' הוא כאלקי' היינו שעיי"ו מאיר בגילוי ממש בחי' האור העצמי, ולא כמו ענין שמש ומגן הוי' אלקי' שהשם אלקי' מעלים לגבי המקבלים עכ"פ כו'. אבל כשהוי' הוא אלקי' מאיר האור בגילוי ממש כו'. וזהו והאבן הזאת דבחי' מל' שנק' זאת כו'. אשר שמתי מצבה, ואי' בפרדס בערך מצבה דזהו כשהמל' מתייחדת עם הת"ת דהיינו בחי' יחוד פכ"פ כו' יהי' בית אלקים בחי' בית וכלי לאלקות כו'. והיינו שבמל' יאיר גילוי אוא"ס ב"ה דהכח נעלם שבמל' יאיר בה בגילוי וזהו יהי' בית אלקים שתהי' לבחי' אלקי' דוהי' הוי' לי לאלקי' כו'. ובעבודה הוא שיאיר גילוי אוא"ס בתורה. וא"כ ענין יהי' בית אלקי' זהו כענין שבתי בבית הוי' דאותיות התורה הן כלי לאלקות, וכאן הוא במדר' גבוה יותר שהן כלי לבחי' אלקי' שזהו בחי' האור העצמי כו'. וכ"ז נעשה ע"י הברורי' שנכללים הגבורות בחסדים שעיי"ו מאיר בחי' האור העצמי כו'. ועיקר הגילוי הזה יהי' לעתיד ומעין זה הוא גם עכשיו שע"י בירור ותיקון הנה"ב וכן כל הדברים התחתונים והניצוצות נכללים באלקות מאיר עיי"ו תוס' אור בתורה ותפלה כו'. וזהו ושבתי בשלום אל בית אבי שהו"ע העלאת הניצוצות ועיי"ו והי' הוי' לי לאלקי' דהוי' ואלקי' כולא חד ומאיר בחי' האור העצמי. והאבן הזאת אשר שמתי מצבה דהיינו האותיות דתורה ותפלה יהי' בית אלקי' שנעשה כלים לגילוי אלקות כו'.

בס"ד, ש"פ וישלח, עת"ר

ויקרא יעקב שם המקום פניאל כי ראיתי אלקים פנים אל פנים ותנצל נפשי. משמע דע"י שראיתי אלקים פא"פ עי"ז דוקא ותנצל נפשי. וצ"ל מה"ע שההצלה היא דוקא ע"י הראי' פא"פ. גם צ"ל מה שכאן קורא שם המקום פניאל ואח"כ קורא אותו פנואל כמ"ש ויזרח לו השמש כאשר עבר את פנואל. ולהבין זה ילה"ק ענין מ"ש ויבדל אלקי' בין האור ובין החשך ונת' בזה ב' ענינים, הא' שהחשך הוא האור להאיר את החשך שנק' ג"כ חשך לפי שאינו אור עצמי כ"א הארה לבד וההארה באה בהגשמה לפ"ע החשך שמאיר. ונת' כמו עד"מ אור וחיות הנפש דכללות החיות להחיות הגוף ה"ז רק הארה מהנפש, ובהתלבשותה בכלים ואבר' ה"ה באה בהגשמה לפ"ע האברים וכחות הטבעים דרוחניות הנה"א בהשגתה ובאהוי"ר שלה ה"ז בא בהגשמה בהשגה מורגשת ואהוי"ר מורגשים כו'. וכמו"כ הוא בהאור וחיות האלקי שזהו רק הארה לבד, ואינו דומה ההארה כמו שכלולה במקורה לכמו שמתלבשת בעולמות ובכלים להחיותם כו', ועש"ז נק' האור בשם חשך כו'. וההבדלה נת' שזהו הצמצום הראשון שמבדיל בין האור העצמי להאור שלהאיר בעולמות כו'. וענין הב' נת' עפ"מ"ש בזהר שהחשך הוא בחי' חשך ממש דהיינו בחי' הגבורות שמעלימים ומסתירים על האור. וההבדלה הו"ע הנסירה להבדיל ולהפריד את הגבורות בכדי שיהי' גילוי אור, וכאשר מאיר גילוי אור נעשה בירור ותיקון ההעלמות וההסתרים עד שנכללים ג"כ בהאור ונעשה עי"ז יתרון אור כו'.

והנה ב' הענינים שנת"ל בבחי' החשך (הא' שהוא האור להאיר את החשך והב' שזהו בחי' חשך ממש שמעלים ומסתיר על האור והגילוי כו') הם הא' בהא תלי'. דענין העלם והסתיר האור שייך דוקא בהאור להאיר את החשך להיות שזהו רק הארה לבד ובא בבחי' התלבשות לכן שייך בזה העלם והסתיר כו', דהאור העצמי אינו מתעלם כו'. דענין ההתעלמות דהאור העצמי הוא שמתעלם בעצמותו היינו שאינו בבחי' גילוי, דהאור העצמי ה"ה בחי' העצם ובחי' העלם של האור שלמעלה מבחי' גילוי, אבל כאשר נמשך ומתגלה ה"ה מאיר בגילוי ממש כי אין שום דבר מעלים על האור העצמי כו'. אבל בחי' ההארה דהיינו בחי' גילוי האור הרי אופן הגילוי הוא בבחי' התלבשות דוקא כי א"א להיות שום גילוי אור אם לא ע"י התלבשות, וכמו גילוי אור השכל הלא הגילוי הוא דוקא ע"י אותיות המלבישים את השכל כו' וההתלבשות ה"ז בחי' העלם דכל לבוש ה"ה מעלים על האור, וההעלם הוא בב' ענינים הא' שהאור בעצמו מתעלם הוא בהתלבשותו וכמו אור השכל אינו דומה כמו שהוא קודם התלבשותו לכמו שהוא כשמתלבש באותיות שמתעלם בעצם, וכמו שאינו דומה השכל כאשר מתלבש באותיות הדבור לכמו שהוא באותיות המח' ששם מאיר בו האור יותר ובהתלבשותו באותיות הדבור מתעלם האור יותר. וכמו"כ יובן דבכללות התלבשותו באותיות ה"ה מתעלם בעצם כו'. והב' מה שהאותיות מעלימים עליו שאינו מתגלה על ידן כ"א בחי' חיצוניות האור, דעם היות שבהן וע"י הוא גילוי אור השכל מ"מ כך הוא אופן הגילוי שמתגלה רק חיצוניות האור כו'. וכמו"כ הוא בהאור האלקי שהוא מתלבש ומתעלם וכמשנת"ל

דכתלה מתלבש האור באותיות הרשימה שע"ז בא בבחי' מדה וגבול ואח"כ אור הקו מתלבש בכלים כו', דבהתלבשות זאת הרי מתעלם האור בעצם שזהו מה שנת' שבא האור בהגשמה לפ"ע הכלים היינו שמתעלם האור כו', וגם הכלים מעלימים על האור דעם היות שמגלים את האור מ"מ ה"ה מגלים בחי' החיצונית לבד כו'. ומאחר שיש כאן בחי' התלבשות והתעלמות עיי"ז נעשה בהשתלשלו' בחי' העלמות והסתרים יותר עד שמעלים ומסתיר על האור שאינו מאיר בגילוי כלל וצריכים הבדלה להסיר ההעלמות וההסתרים להיות בחי' גילוי אור כו'. וביאור הענין, יש להקדים מה דאי' בזה פ' חיי שרה דקכ"ב ע"ב אחת זוהו לעלמא אתדבקת בחיוויא ואטיל בה זוהמא כו' אתא נח לעלמא מה כתי' בי' וישת מן היין וישכר כו' אתת שרה נחתת וסלקית הה"ד ויעל אכרם ממצרים הוא ואשתו כו' ובג"כ זכתה לחיין עילאין כו' ודא ויהיו חיי שרה כו' די לה הו חיין, ולכן כתי' ויעל כו' הוא ואשתו דשרה נחתת וסלקית כו'. והענין הוא, דהנה אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה המכה בו ואומר לו גדל, דהגדלת וצמיחת גשם העשב הוא מהמזל הרוחני. ולכא' אינו מובן והלא הרוחני מופשט מן הגשם ואיך יהי' גשם העשב מרוחניות המזל. וידוע הענין בזה דפנימיות החיות שבעשב הגשמי דהיינו הרוחניות שבגשמיות מתהווה מהגשמת המזל הרוחני ומזה הוא ההגדלה של העשב כו'. וכמו בחיבור חומר הגוף עם הנפש הרוחני הוא שחיצונית החיות של הנפש דהיינו בחי' הגשמי שברוחני מתלבש בפנימיות החיות שבדם דכי הדם הוא הנפש היינו שהחוס הטבעי שבדם שזהו הרוחני שבגשמי ה"ז כלי להגשמי שברוחניות שבנפש. וכן הוא בהכחות פרטי' כשמתלבשים באברי הגוף ידוע שבהאברים יש בהרוחני שבהם איזה התדמות אל הכח הרוחני וכמו בחומר העין הבהירות שבו ה"ז כלי לאור הראי' הרוחני. וכמו זכוכית בהירה הרי הבהירות שבה ה"ז כלי לקבל אור הגם שבהירות הזכוכית אינו בערך כלל לבהירות האור מ"מ הרי הבהירות שבהזכוכית זהו הכלי להאור וכל שהבהירות יותר ה"ה מקבל יותר את האור כו'. וכן הוא בחומר העין שהבהירות שבו ה"ז כלי לאור הראי' הרוחני כו', ובכללות הגוף הרי החוס הטבעי שבדם הוא הכלי לאור וחיות הנפש כו', וכמו"כ בהעשב הגשמי שהרוחניות שבו היינו הטעם שבו מתהווה מהמזל הרוחני מההגשמה שבו, ועיי"ז הוא הגדלת וצמיחת גשם העשב דהיינו הרחבת והתפשטות היש של העשב, דעצם המציאות שלו הוא בדרך בריאה יש מאין רק ההגדלה היא מהמזל כמ"ש באגה"ק ד"ה איהו וחיהי חד, והיינו הרחבת והתפשטות הישות שלו כו'. וא"כ בהכרח שהפרטים שישנם בגשם העשב (היינו בהרוחניות שבו) ישנם בדוגמא גם בהמזל הרוחני מאחר שיש קישור וחיבור זע"ז, ואם לא הי' ענין המתיקות בהמזל הרוחני לא הי' המתיקות בהעשב הגשמי, רק שבהעשב הוא מתיקות גשמי הנרגש לחיך ובהמזל המתיקות היא ברוחניות שאינו נרגש לחיך, וכמו שיש מתיקות רוחני דקול ערב וכמו המתיקות שבשכל שעז"ז חיך אוכל יטעם, דחכ' הוא בחי' חיך והוא הטעם והעונג שבחכ' כו'. ועד"ז הוא המתיקות שבמזל שזהו דוגמת המתיקות שבעשב שנמשך מן הרוחני אל הגשמי כו'. וכן כל הפרטי' שבהעשב ישנם בדוגמא בהמזל והגם שזהו רק דוגמא לבד מ"מ מזה מתהוים הפרטים שבהעשב כו'. ועד"ז יובן בהתהוות

העולמות ונבראים הבע"ג מאוא"ס הבלי גבול, וכמו התהוות חסד דבריאה מחסד דאצי' שהן באין ערוך, דחסד דאצי' הוא אלקות ממש וחסד דברי' ה"ז נברא, ומ"מ הרי שרשו מבחי' חסד דאצי' והיינו שמבחי' החיצוניות ומבחי' היותר תחתונה דחסד דאצי' נתהווה בחי' הרוחני דחסד דברי' כו'. וענין בחי' הרוחני דחסד דברי' י"ל שזהו בחי' האורות דג"ר, דהנה ידוע דבע"ס יש בחי' הכלים ובחי' אורות נר"ן המתלבשים בתוכם, דבע"ס דברי' הרי הכלים הן בחי' נברא וכמו"כ האורות נפש רוח ג"כ בחי' נברא, ובחי' נשמה זהו בחי' האלקות דאצי' שבבי"ע וכמ"ש באגה"ק הני"ל. ומ"מ מובן דאינו דומה בחי' הנברא דאורות ג"ר לבחי' הנברא בהכלים דברי', דבחי' האורות ג"ר זהו בחי' הרוחניות דחסד דברי' ומתהווה מבחי' היותר תחתונה דחסד דאצי' (דהיינו מבחי' חיצוניות דחיצוניות דכלי החסד כו'). וכן בהתהוות הנבראים דברי' שהן מלאכים ונשמות דברי' וכמו מיכאל באהבה וגבריאל ביראה הנה בחי' האהבה וההשגה דמיכאל שזהו בחי' הרוחניות ה"ז מתהווה מבחי' חיצוניות דחסד דאצי' כו'. דהנה הרוחניות דמלאך מיכאל ה"ז דוגמא לבחי' חסד דאצי' שהיא ג"כ בחי' חסד ואהבה, ועם היות שרחוק ערכם מאד מ"מ מזה מתהווה בחי' האהבה והשגה דמיכאל. וכן נשמת אברהם כמו שהיא בברי' שהיא בחי' יש ונודע דאברהם אברהם פסיק טעמא בינייהו, ומ"מ הרי הכח הפועל האלקי דנשמת אברהם הוא בחי' חסד דאצי' וכמ"ש ויעל אלקי' מעל אברהם, דהיינו הכח הפועל האלקי שהוא אלקות דאצי' כו'. וכן נשמת שלמה דשרשה מבחי' חכ' שבחסד או חכ' שבמל' כמ"ש החכ' נתון לך כו' ה"ז בדוגמת העשב הגשמי שהרוחניות שבו מתהווה מהמזל הרוחני מהגשם שבו כמו"כ האהבה וההשגה דאברהם ושלמה ה"ז מתהווה מבחי' היותר אחרונה דבחי' חסד וחכ' כו'. ומחסד דברי' מתהווה חסד דיצי' כו' עד בחי' חסד ואהבה למטה ושכל אנושי דשרשן מבחי' חסד דאצי' שמשתלשל ממדרי' למדרי' עד בחי' האהבה והשגה דשכל האנושי למטה כו'. והנה יש עוד ענין והיינו עוד אופן המשכה, ויובן עד"מ בנפש הנה כחות הנפש הרי אופן התלבשותם הוא שבחי' חיצוניות הכחות היינו בחי' ההגשמה שבהם מתלבש בהרוחניות שבהאברים כנ"ל. אמנם הה' חושים שבנפש שהן ראיי' ושמיעה וריח כו', הנה מצד החיות שבהם ה"ה בבחי' חיות חיצוני יותר מהכחות שהרי נק' הבלים וכמ"ש בע"ח בענין הבלים דא"ק הבל העין והבל אח"פ כו' דהבל הוא בחי' חיות חיצוני לגבי כחות שהן פנימיות החיות (ובכללות הכחות הן הארה לבד כנ"ל ומ"מ הרי הכחות הן מהות הארה) ותחושים הן רק הבל לבד כו'. ומקומן מוכיח ע"ז שיוצאין ובוקעין דרך נקבים וסדקים שזה מורה שהוא חיות מצומצם וחיצוני כו' (וכמ"ש במ"א על מאה"ז ע"פ מציץ מן החרכים מגו נוקבא דכותלא דהיינו חיות מצומצם כו') והיינו שהן חיצוניות לגבי החיות שביד ורגל או החיות שבגוף חומר העין כו', וכ"ש לגבי האברים פנימיים כמו ריאה ולב כו', וכ"ש לגבי המדות שבלב שזה חיות דק ורוחני, ובפרט אור השכל שבמחו שכ"ז הוא גילויים מהנפש, משא"כ בהחושים שהן הבלים לבד כו'. ולכן מהחושים אין מהם איזה השפעה ממש כמו בהכחות, וכמו בהשפעת מדת האהבה שמגלה אהבתו אל הזולת ה"ז השפעת אור וגורם הקירוב וכ"ש בהשפעת השכל כו', ובהחושים לא יש בהם השפעה כזו והיינו

לפי שהחיות שבהם הוא חיצוני. ביותר כו'. ומ"מ יש בהם יתרון גדול להתענוג העצמי שבנפש והמשכת העצמית הוא בהחושים דוקא שאינו בנמצא כלל בהכחות כו' וכמו כשמריח ריח בושם ה"ז עריבות גדולה לנפש שלא יש עונג ועריבות כזו בהכחות, וכן בשמיעת קול ערב כו'. ועיקר התענוג העצמי הוא בחוש הראי' ביותר גם מבשאר היחושים, שהרי כאשר רואה אדם איזה ציור נאה הרי נמשך הוא לזה בכל עצמותו שא"א לו כלל לזוז ולהפרד ממנו. דסיבת המשכת העצמית הוא מהתענוג העצמי שיש לו בראי' הסתכלות זו שמתענג בזה בעצם גפשו ועי"ז נעשה המשכת ודביקות העצמית בהדבר ההוא מה שלא נמצא כלל עונג והמשכת העצמית באופן כזה בהשגת הדבר כו', דזהו הטעם שאינו דומה שמיעה לראי' דכאשר שומע איזה דבר ומבינה היטב ואח"כ כשרואה אותו הדבר ה"ה מתפעל ביותר באו"א לגמרי, מפני שזה התענוג והגישמאק שיש לו בראיית הדבר לא ה"י לו מקודם כלל ולכן ההתפעלות היא ג"כ באופן אחר כו'. ולכן אנו רואין שגם התעוררות והתגלות הכחות פנימיים והעונג שבהם הוא ביותר ע"י הראי' וכמ"ש ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם כו', דעינא ולבא תרין סרטורי כו'. דהסדר בזה הוא שהעין רואה והלב חומד דהחמדה והתשוקה שבלב בעונג פנימי הוא ע"י ראיית העין דוקא והיינו מפני שבהראי' נמשך בחי' התענוג העצמי שבנפשו בזה. ולכן דוקא כאשר יש לו תענוג בעצם בהדבר תאוה ה"ה מתפעל בהראי', דכאשר פועל בנפשו שלא יהי' לו תענוג בזה אינו מתפעל כלל בהראי' כ"א כאשר יש לו תענוג כו', והיינו שבהראי' מתגלה התענוג העצמי שבנפש ועי"ז מתפעל בחמדת הלב כו'. וכן בגילוי השכל בכדי שיהי' גילוי אור השכל יותר ה"ז תלוי ג"כ בראי' וכמו אותיות מחכימות, הרי ע"י שרואה האותיות ה"ה מתחכם יותר בהענין. דלבד זאת מה שיש שבעצם האותיות יש כח נעלה יותר מגוף השכל המלוכש בהאותיות כו' כמ"ש במ"א, הנה הראי' שרואה את האותיות ה"ז כמו שרואה את השכל, דמתחלה הוא אצלו רק בבחי' שמיעה לבד וכאשר רואה האותיות ה"ז כמו שרואה את השכל ועי"ז מתחכם יותר בהענין כו'. ויותר מובן זה מהא דאמר רבי הא דמתחדדנא טפי מחבראי מפני שראיתי את ר"מ מאחוריו ואילו חזיתי כו', הרי ע"י ראיית המשפיע מתוסף אור השכל דמשו"ז מחדדנא טפי כו'. והענין הוא דהנה במשפיע ומקבל הרי השפעת המשפיע ה"ז מעורר גילוי אור שכל המקבל בהענין שבזה מקבל את השכל ומבין אותו ועי"ז הוא מתלמד בהענין כו'. והיינו דוקא כאשר הוא כלי לקבל והיינו ע"י הנחת והתקשרות כלי שכלו בהשפעה (די צוא גיטראגינן קייט און דער אוועק געבין זעך צו דעם ענין כו') וכאשר רואה את המשפיע בעת ההשפעה נעשה הנחת והתקשרות עצמי אל המשפיע לא רק הנחת והתקשרות כלי שכלו לבד, ועי"ז הוא כלי יותר לקבל את השכל, שהרי אינו דומה כלל הנחת והתקשרות העצמית להנחת והתקשרות כח פרטי לבד כו', ועי"ז גם הכח הפרטי הוא בבחי' הנחה והתקשרות יותר כו', וגם עי"ז מאיר בו אור שכלו יותר בהענין שהרי כל הגילויים הן מהעצם וכאשר העצם נמשך ממילא גם הגילויים המה ביותר וע"י יתרון גילוי אור שכלו בהענין ה"ה מקבל את ההשפעה בעומקה ביותר דהיינו שמרגיש בחי' העומק והפנימיות שבה כו'. הרי שעי' הראי' מתגלים גם הכחות פנימיות יותר, והיינו מפני שעי'

הראי' נמשך העצם כו', והתענוג שבוה הוא בחי' תענוג עצמי כו'. וכמ"כ הוא כשאר חושים כמו בחוש הריח שיש בוה עריכות גדולה שמגיע אל עצם הנפש שלמעלה מהתלבשות בגוף דלכן הריח מסיב את הנפש כו', וכמ"ש במ"א. וכן בשמיעת קול ערב יש בוה עונג גדול עד שיכול להיות כליון לגמרי כו' מה שלא יש עונג כזה בשמיעת איזה שכל. דבענין השמיעה יש ב' ענינים, הא' מה שהוא ממוצע ומבוא להשגת השכל והר"ע און מילין תבחן, שבוה לא יש עונג כ"כ, דעם היות שיש תענוג בשמיעת איזה שכל ג"כ ובפרט בעצם השכל וההשגה שיש בוה עונג אבל אינו בבחי' עריכות ותענוג גדול כ"כ כו'. וענין הב' בשמיעה הוא עצם חוש השמיעה, כמו בשמיעת קול ערב דעריכות הקול שנכנס באוזן ה"ז מגיע לאודני דלבא (במי שיש לו בעצם תענוג בנפשו בקול ערב כו') ששם שורה בחי' יחידה שבנפש ומפני שמגיע בעצם נקודת נפשו יכול להיות כלות הנפש ממש כו', הרי דבחוש השמיעה יש בוה עונג עצמי כו', ולכן דוקא ויהי כנגן המנגן ותהי עליו רוח אלקי', לפי שזה מגיע בבחי' העונג העצמי, וביותר הוא התגלות העונג העצמי בחוש הראי' כו', הרי שהחושים הגם שמצד החיות שבהם הוא בבחי' חיות חיצוני מ"מ בהם הוא דוקא התגלות התענוג העצמי והמסתת העצמית כו'. והדוגמא מ"ז יובן למעלה, דהנה נת"ל דהתהוות בחי' חסד דבריאה הוא מחסד דאצי', והיינו דמבחי' תחתונה שבחסד דאצי' מתהווה בחי' חסד דברי' כו' כנ"ל, וכמ"כ הוא בע"ס דאצי' גופא הן בכללות האורות המתלבשי' בכלי' היינו בחי' הארה לבד מאו"ס המאציל ב"ה בחי' היותר תחתונה שבו כו' (והוא ג"כ באופן הנ"ל שהרוחני שבגשמיות מקבל מבחי' הגשמי שברוחני, דכמו שנת"ל יש בהאברים איזה התדמות אל הצורה הרוחנית ועי"ז הוא מקבל את הצורה כמ"כ הוא גם באו"כ דאצי' כו' וכמ"ש במ"א) וכן בהתשל' הספי' זמ"ז שמבחי' האחרונה שבעליון נמשך אל התחתון וכידוע הכלל דחיצוניות שבעליון נעשה פנימי אל התחתון וכמו נה"י שבעליון נעשה מוחין אל התחתון כו', ונמצא דכ"ז הוא בחי' הארה לבד כו'. וכמ"כ בחי' אור הכתר שנמשך בהע"ס (דהיינו בחי' הרצון והתענוג שבהם) ה"ז רק הארה לבד שמתמעט ממדרי' למדרי' כו', אמנם יש עוד אופן המשכה ער"מ ענין החושים שבנפש, דכמ"כ הוא למעלה כמ"ש וירח ה' את ריח הניחות שזה יגיע בבחי' עצמות או"ס ב"ה עד שע"ז נעשה סינוי רצון בהסתל', וכמו ריח ניחוח לה' שע"י הקרבנות נעשה סליחת העוונות שהקרבן מכפר וזהו דוקא ע"י המשכה מעצמות או"ס ב"ה כנודע והוא ע"י ריח הקרבנות שריחן עולה לשמים דרזא דקורבנא עולה עד רזא דא"ס ונמשך עי"ז ניחוח לה' כו', וכמ"כ ענין השמיעיני את קולך, קלא דאורייתא, דבאור פניך נתת לנו תורת חיים כו', ואו' ע"ז כי קולך ערב ומראך נאה דקאי על מעה"צ כו' שכ"ז מגיע בבחי' עצמות או"ס ב"ה כו'. וכמ"כ בבחי' ראי' עליונה וכמו בהסתכלות דא"א ב"זא דבראי' והסתכלות נמשך מבחי' עצמות האור דכתר כו' (וכמ"ש במ"א בענין הציץ שהוא בחי' אסתכלות דא"א במצחא דז"א שע"ז נעברים כל הדינין וגבוי' כו'). וכמ"כ יש בחי' הסתכלות דא"א במל' וכמ"ש עיניו כיונים ועיניך יונים וכמו יונים המסתכלים זב"ז דידוע דהתקשרות ודביקות עצמם והתענוג שלהם בהסתכלות שלהם כו', וכמ"ש במ"א. וכמ"כ הוא מא' כנסי' עיניו כיונים להסתכל בהם

בבחי' המשכת תענוג עצמי והו"ע יאר פניו אליך בחי' הארת פנים בנשיי למטה ובבחי' מל' למעלה שוהו המשכת י"ג ת"ד דא"א שנמשכים במל' שו"ע קשוטי כלה דבחי' מל' שנמשכי' לה מא"א שעש"ז נק' המל' ג"כ יפת מראה כו' וכמ"ש במ"א. וידוע דיגת"ד הן מבחי' פנימיות הכתר וזה נמשך בבחי' הראי' והסתכלות וכמו הגדול שמביט אל הקטן בעין טובה ומראה לו פנים צהובות שו"ע הארת פנים כו', והיינו ההמשכה שלא בהדרגה, דבסדר השתל' הרי מה שנמשך במל' הוא רק בחי' נהי' דו"א, וכנודע דנהי' דאוי"א נעשים מוחין לז"א ונהי' דו"א נעשי' מוחי' למל' כו', ובבחי' הארת פנים ההמשכה היא מבחי' עצמות או"א"ס שלא בהדרגה כלל כו'. וכמו"כ הוא בבחי' ראי' דמל' מלמטלמ"ע, וכמ"ש אשא עיני אל ההרים, דדוד שהי' מרכבה אל המל' אומר אשא עיני אל ההרים בחי' טורי חשוכא דכתר ג"כ שלא בהדרגה, דע"פ סדר השתל' הרי העלי' דמל' היא בז"א, ואח"כ זו"ג עולין לאוי"א כו' כנודע, וכאן העלי' הוא בכתר, דלכן עיי' מאין יבוא עזרי שוהו בחי' הכתר כו'. והיינו לפי שבבחי' ראי' דמל' העלי' והרצוא הוא בבחי' עצם ומהות המל' (וכמו במשל הגשמי דבראי' נמשך בחי' העצמות כו') שמגיע בבחי' מהות ועצמות א"ס ב"ה כו'. וזהו מ"ש הסבי עיניך מנגדי שהם הרהיבוני, דדוקא בבחי' ראי' או' הסבי עיניך מפני שהם הרהיבוני הרחיבוני שעיי' מתעורר ומתגלה מבחי' מרחב העצמי דבחי' עצמות א"ס ב"ה כו'. וכמו"כ הוא בעבודה בנשיי למטה שבהם ג"כ ב' המדרי' הנ"ל, והיינו העבודה שע"פ טו"ד בהשגה והתבוננות באלקות ומתפעל עיי' באהוי"ר כו', הרי ההשגה היא בהאלקות שבא לידי השגה כו', ובד"כ הוא בבחי' האור שמתלבש בעולמות כו'. ונודע דלא כל ההשגה נמשכת ומאירה במדות שבלב כ"א בחי' הארה חיזוניות לבד והוא הבכך מההתבוננות שוהו בחי' נהי' לבד כו'. ולזאת כאשר מתפעל באהוי"ר עם היות שהיא בחי' אהבה אמיתית שחפץ באמת באלקות מ"מ ה"ה אהבה מוגבלת כו', ואחר התפלה נשאר ממנה רק רשימו בלבד על כל היום כו'. אבל בחי' ראי' הוא ענין לאסתכלא ביקרא דמלכא בחי' ראיית המהות באלקות שעו"ג לחזות בנועם ה' שהוא בחי' התענוג העצמי שבנפש, ואינו דומה לבחי' העונג שבעבודה שע"פ טו"ד הגם שגם בזה יש תענוג הן בההשגה והתבוננות והן בהאהוי"ר כו' ה"ז רק הארת העונג לבד כו', אבל בבחי' ראיית המהות דאלקות הוא בחי' תענוג עצמי שמתענג על אלקות כו'. וכמו"כ יש בחי' ריח בעבודה שהוא ג"כ העבודה בעצם הגשמה, וכידוע בענין ריח שהוא דבר שהנשמה נהנה ממנה ולא הגוף, היינו עצם הנשמה שלמעלה מהתלבשות, והו"ע התפלה דלבעל החוטם אני מתפלל כו', דכללות ענין התפלה הוא כוונת הלב ובהד' מדרי' דתפלה ה"ה בא לבחי' העבודה שמצד עצם הנשמה שוהו בחי' ריח כו'. אמנם עיקר המשכת ודביקות העצמי שבנפש ובחי' תענוג העצמי הוא בבחי' ראי' דוקא שהעצם נדבק בזה ואין בזה הגבלה היינו שאינו נפסק כו'. ולכן בכאוי"א צ"ל העבודה דבחי' ראי', הגם הרוב הנשמות עכסיו הן בחי' נשמות דבי"ע ואמיתת הענין דבחי' ראיית המהות שייך בנשמות דאצי', דראי' היא בחי' חכ' שוהו באצי' כו', ולכן תמידיות העבודה דנשמות עכסיו הוא העבודה שע"פ השגה כו', מ"מ צ"ל בכאוי"א גם בחי' הראי' דאלקות, ויכול להיות זאת בכאוי"א כו'. והענין הוא, דתחלה

צ"ל השגה והתבוננות באלקות כמו להתבונן בגדולת ה' בכריאת והתהוות העולמות דמה גדלו מעשיך ומה רבו מעשיך, שהן גדולי הנבראים שנתהוו כמו השמים והארץ, שבוה ניכר גדלות ה', וכדאי' כמד' ע"פ השמים מספרים דמאבנא דהוא מתגושש ב' כו', וכן בצבא השמים דמלאך בשליש עולם עומד כו', ומה רבו מעשיך הם ריבוי הנבראים שנתהוו בריבוי עד אין קץ ושיעור כלל, ובכאוי"א יש חיות מיוחד לפי ערכו ומהותו כו', שבאריכות ההתבוננות בזה ה"ה מתפעל מאד על האלקות כו', ובפרט כאשר מתבונן דכ"ז הוא רק הארה לבד ועצמות או"א"ס קדוש ומובדל לגמרי דלכן אני ה' לא שניתי שלא יש שום שינוי בין קודם הברי' כו', ולכאוי" והלא נתהוו ריבוי נבראים כ"כ ואיך לא שניתי, אך זהו לפי שכל ההתהוות הוא רק מהארה לבד והעצמות מובדל לגמרי לכן לא שניתי כו'. וע"י התבוננות זאת צ"ל הרצוא להכלל בעצמות או"א"ס ב"ה, וזהו שהנביא מתמי' אני ה' לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם, שהי' צ"ל כלות הנפש כו', והסיבה היא מפני שהן בני יעקב ל' עקוב הלב מכל ואנוש הוא, חלוש הוא, שאין תוקף הרצוא כנפש להיות בבחי' כליון כו'. אמנם לא די בהתבוננות לבד וצ"ל גם בחי' ראי', והר"ע ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב כו' שנת"ל (בד"ה אחת שאלקות) שהאלקות שבכל דבר הוא החיים והטוב, והחומר הגשמי הוא מות בעצם כו', שזה יכול להיות בבחי' הכרה וראי' כמו ראי' חושיות ממש כו', ועי"ז נמאס אצלו כל הענינים החומריים, שניטל מאתו כל העונג והטעם בהחומרי וכל תענוג גפשו יהי' בהאלקות כו'. וכמו"כ צריך לקיים מ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, לראות בחי' כח הא"ס שבעולם, הן בעצם ההתהוות שזווא מהא"ס דוקא וכמ"ש כל אשר חפץ ה' עשה כו', והן מה שקיימין במין ובאיש כו' וכמ"ש במ"א, דענין בחי' ראי' זו יכול להיות בכאוי"א גם כנשמות דבי"ע כו', וזה פועל הביטול הרבה יותר מהביטול שע"י התבוננות, והיינו שע"ז נעשה הביטול בבחי' העצם שלו, דכל בחי' ראי' דאלקות פועל בחי' ביטול עצמי כו', ועם היות שאין זה בחי' ראיית מהות אלקות ממש כ"א מה שמהעולם נראה אלקות דלכן נאמר ע"ז אתוה אלקי, אחוה בלבד, וכמ"ש במ"א מ"מ ה"ז פועל בחי' ביטול עצמי ולהיות כל חפצו ורצונו וכל שעשועי גפשו רק באלקות כו', וכמ"ש במ"א, וכי"ש בבחי' לאסתכלא ביקרא דמלכא שזהו בחי' ראיית המהות ממש דאלקות שעו"נ לחזות בנועם ה' בבחי' תענוג עצמי כו', וז"ש תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל, שצ"ל העבודה בשמחה מרוב כל, כל הוא בחי' יסוד שממשיך מבחי' המדות, שר"ע דאחיד בשמיא ובארעא כו', וגם כל בנימי' חמשים, והן נש"ב שזהו השערים שדרך בם נמשכים המדות מבחי' הבינה ללב כו', שבוה יש ג"כ שמחה ועונג, אבל הוא באין ערוך לגבי השמחה שבהחושים, כפרט בחי' הראי', גם בהראי' דאלקות שביטול שר"ע ראה נתתי כו' ועי"ן ראו מי ברא כו', ובפרט בבחי' ראי' דלאסתכלא ביקרא כו', שהשמחה בזה היא בחי' תענוג עצמי באלקות שנעשה בבחי' ביטול עצמי כו' כנ"ל, ולזאת צ"ל בחי' השמחה וטוב לבב דהיינו בחי' הראי' דוקא שר"ע ביטול עצמי כו', וזהו כי ראיתי אלקים כו' ותנצל נפשי, כי במדרי' שלמטה מזה דהיינו בהעבודה שע"י השגה יכול להיות אחוה כו', ועיקר הצלת הנפש הוא ע"י בחי' הראי' דוקא וכמשי"ת.

בס"ד, י"ט כסלו, עת"ר

ויקרא יעקב שם המקום פניאל כי ראיתי אלקים פא"פ ותנצל גפשי. דהצלת גפשו הוא ע"י הראי' דוקא. ונת"ל שיש ב' ענינים, הא' בחי' הכחות דעם היותם כחות גפשיים מ"מ אופן התלבשותם והתגלותם הוא שרק בחי' האחרונה שבהם דהיינו בחי' הגשמיות שברוחניות מתלבש בהרוחניות שבגשמי. וכן בהשתל' הכחות זמ"ז הוא ג"כ רק מה שחיצוניות שבעליון כו', וכמו"כ העונג שבוה הוא רק הארה לבד כו'. והב' הן החושים שבגפשו. דעם היותם רק בחי' חיצוניות החיות מ"מ התענוג שבהם הוא בחי' תענוג עצמי, ובפרט בחוש הראי' כו'. ולכן צ"ל בכא"א בחי' הראי' באלקות. בחי' ראי' דראה נתתי לפניך כו' וראו מי ברא כו', וכ"ש בחי' לאסתכלא ביקרא כו', שבוה הוא בחי' ביטול עצמותו בבחי' תענוג עצמי באלקות כו'. וזהו השמחה בטוב לבב מרוב כל, דכל הוא בחי' המדות שבא ע"י השגה, שהשמחה והעונג בזה הוא בחי' הארה לבד, אבל בראי' הוא בחי' שמחה ותענוג עצמי שזהו בחי' ביטול עצמי כו'.

אמנם עדין צ"ל מ"ש תחת אשר לא עבדת כו' בשמחה ובטוב לבב כו' ועבדת את אויביך, דהיינו ענין גלות השכינה, דמשמע דעיקר סיבת הגלות דהיינו גלות השכינה וגלות הנפש כו' ועיקר סיבת יניקת החיצונים הוא ע"י העדר השמחה בטוב לבב. ולכא"י אינו מובן מאד איך על העדר השמחה ודוקא בחי' השמחה דמרוכב כל דהיינו בחי' הראי' כו' כמשנת"ל, יהי' ע"ז עונש חמור כ"כ דועבדת כו'. ולהבין זה צ"ל עוד אופן ההתחברות דאורות וכלים שנת"ל המשל בנפש שההתחברות הוא ע"י שהגשמי שברוחני מתחבר עם הרוחני שבגשמי, וכמו העשב עם המול הרוחני כו' וכמו"כ באורות וכלים למעלה כו'. ולהבין זה מה"ע ברוחניות בחי' הרוחני שבגשמי והגשמי שברוחני שעי"ז הוא ההתחברות כו'. הענין הוא, דהנה כתי' החיות רוי"ש, וידוע שקאי על האור והחיות האלקי שהוא בבחי' רוי"ש שהרצוא הוא בחי' העלי' וההסתלקות של האור להכלל במקורו דלהיותו בחי' הארה לבד ה"ה חמיר בבחי' רצוא להכלל כו'. ולהיות דרצה"ע הוא להיות בחי' גילוי האור דלא לתהו בראה כ"א לשבת יצרה עי"ז הוא בחי' השוב של האור להאיר ולהתלבש בהכלי כו', וכפ"ש במ"א באריכות. והרצוא הוא בבחי' העליונה שבהאור שנגרש בו מקורו שעי"ז הוא בבחי' רצוא כו', והשוב הוא בבחי' תחתונה שבו שזהו המתלבש בהכלי כו', וכמו"כ בהכלי יש בה ג"כ רוי"ש, הרצוא הוא בחי' הביטול והכליון של הכלי, והשוב הוא מה שהוא בבחי' התיישבות, וכמו בקיום הת"מ והיינו שלא להיות בבחי' רצוא ועלי' כ"א להיות למטה ולקיים ת"מ כו'. ומהר"ש שבהאור נעשה הרו"ש בהכלי, דכל פועל ה"ה פועל כמותו, ולהיות דהאור הוא בבחי' רוי"ש לזאת יש בהכלי ג"כ רוי"ש כו'. וי"ל דכאשר האור הוא בבחי' עלי' וסילוק או הכלי היא בבחי' רצוא דהיינו בבחי' צמאון, וכשמתיישב האור בהכלי ה"ה בבחי' שוב שהו"ע השביעה שמרווה צמאנו כו', וזהו הרצוא בבחי' צמאון כו', ובד"כ בחי' הרצוא הוא בחי' תיאובתא דמקבל אל המשפיע כו', או בחי' התשוקה בכלל עלות כו', והשוב הוא בחי' התיישבות שלו כו'. ויש בחי' רוי"ש שבאמצעות

האור והכלי שעייזו נעשה התחברות האור עם הכלי כו'. ויובן זה עדימ בבחי' שמחת הנפש שבעבודה בתפלה, דכאשר מתבונן באיזה התבוננות אלקי גם בגדולת ה' שבהתהוות העולמות ובפרט בענין אחדות ה' איך שכולא קמי' כל"ח כו' הרי יש בזה שמחת הנפש דאם הבנים שמחה כו'. נמצא שיש ב' ענינים ההשגה האלקית והשמחה שבוה, דטרש ומקור היא מהשמחה העליונה שבלב אדה"ע דאצי', דכסם שההשגה והאהבה היא מהאהבה העליונה וכמו שנת"ל בענין מיכאל באהבה וכמו"כ אהבה דאברהם והשגתו היה מבחי' חסד וחכ' שבחסד דאצי' ומוה משתלשל ממדרי' למדרי' ענין ההשגה והאהבה שבנסמות למטה כו'. הרי כמו"כ גם השמחה שבנפש האדם למטה היו מה שנמשך מבחי' השמחה שלמעלה. ונמצא שהשמחה של מעלה היא האור והשמחה דנפש האדם היא הכלי שמקבלת מהשמחה של מעלה כו'. והנה ידוע דכלי לאלקות הוא בחי' הביטול דוקא דמה שבטל היו כלי לאלקות להיות שאוא"ס שורה דוקא במה שבטל, וכל שהביטול יותר יש בזה יותר השראת או"ס, דלכן עיקר השראת או"ס הוא בחכ' להיותה כח מ"ה בחי' ביטול בעצם היו כלי לאוא"ס ב"ה. אבל מה שאינו בטל אינו כלי לאלקות, ובפרט מה שהוא בבחי' הישות היו אינו כלי כלל לאלקות, וכמא' אין אני והוא יכולים לדור וכמ"ש גבה עינים ורחב לבב אותו והוא לא אוכל כו', ובתורה אכרו לא תמצא בגסי הרוח ולא במי שמרחב כו'. והמשל בזה ידוע כמו הגרעין הנזרע בארץ שעי' הרקבון שבו עייז' הוא כלי שמתגלה ומתלבש בו הכח הצומח להצמיח כו', וכל שהגרעין נרקב יותר מתלבש בו ביותר הכח הצומח כו'. ומובן שיש בזה ב' הפכים שהרי רקבון הגרעין זהו ביטול הישות והמציאות שלה, והתלבשות הכח הצומח היו מאין ליש וכנודע דכל השפעה היא מאין ליש דהרי האור הנשפע הוא תחלה בבחי' אין והתגלות שלו היו בחי' יש כו'. וא"כ הרי יש כאן שני הפכים ביטול היש של הכלי המשכת מאין ליש של האור כו', ועייז' דוקא נעשה ההתחברות ביניהם, דבלעדי בחי' הביטול והרקבון של הגרעין הרי אינו כלי כלל גם לא לבחי' היש של הכח הצומח ועייז' הביטול שלו היה כלי עכ"פ לבחי' הגילוי והיש שלו כו'. וכמו עדימ העכד שמשתחה לאדונו ונופל לרגליו הרי בתכלית הביטול שלו מגיע רק לרגלי האדון, אבל בלא זה אינו שייך אל האדון כלל ואינו מגיע רק לרגלי האדון כו'. וזהו מה שנת"ל דהרוחני שבגשמי מקבל מהגשמי שברוחני, דהיינו שבחי' הביטול של המקבל זהו הכלי לבחי' האור של המשפיע שהוא מאין ליש כו'. וכמו"כ יובן בענין השמחה דבכדי שיהי' כלי לבחי' שמחה העליונה זהו דוקא כאשר העבודה היא בבחי' ביטול דהיינו שאינו מרגיש את העבודה שלו ואינו נחשב בזה לאיזה מציאות דבר בעיניו עייז' הוא כלי לבחי' השמחה האלקית כו'. והענין הוא דהנה בענין השמחה בפרט העיקר הוא הביטול שעיז' דוקא תהי' השמחה באלקות, וכמו שמצינו בהלל הוקן שהי' שמה ביותר בשמחת ביה"ש לפני שהי' ענותן ביותר כו'. וכן הוא בגשמיות דהשמח בחלקו הוא דוקא במי שבטל ואינו יקר בעיני עצמו היה מסתפק במה שיש לו ושמח בזה. וסיבת העצבות הוא הרגשת עצמו, דלפי שמרגיש מאד את עצמו ויקר הוא בעיניו שחושב שמגיע לו הרבה לכן כמה שיש לו היו מעט בעיניו וחפץ יותר ועייז' הוא בעצבות כו'. וכ"ה ברוחניות דכאשר הוא בעצבות באיזה חסרון וגרעון כעבודה סיבת העצבות

היא ההרגש עצמו, דכאשר הוא עובד כדבעי ה"ה מציאות דבר בעצמו וכשיש חסרון בעבודה אינו בבחי' מציאות בעצמו דמה הוא ומהו מהותו כאשר אינו עובד אלקים ומשו"ז הוא בעצבות, אבל לא שנוגע לו הענין האלקי בזה. דכאשר נוגע לו הענין האלקי שבוה הן בסו"מ והן בויע"ט שנוגע לו מה שהוא היפך מהרצה"ע ח"ו או מה שהוא מרוחק מאלקות או העדר הקירוב לאלקות כו' ה"ז בבחי' מרירות שיש בזה הרגש אלקי דמשו"ז המרירות הוא בבחי' חיות אצלו, דענין החיות ה"ז שמחה רק שהיא שמחה שבמרירות שהיא בהעלם אבל זה מביא אח"כ לשמחה בעבודה בבחי' קירוב כו' כנודע, אבל העצבות אינו מביא לידי עבודה וקירוב לאלקות ואדרבה נעשה עי"ז אסקופה הנדרסת לכל מיני רע ח"ו, והסיבה לזה הוא מפני שאין זה מה שנוגע לו הריחוק מאלקות כ"א העדר מציאות עצמו והו"ע הרגש עצמותו ביותר דמשו"ז הוא בעצבות כו', אבל כאשר הוא בביטול ה"ה בשמחה באלקות וו"ש ויספו עונים בה' שמחה שהשמחה וענוה הוא ענין א'. וכמו"כ למעלה בחי' השמחה גורם בחי' הענוה כבי' דהיינו ירידת והשפלת האור והגילוי, וכמו המלך בעת השמחה ה"ה מתגלה לכל, משא"כ שלא בשעת השמחה ה"ה סגור בהיכלו כו', וכן בנפש השמחה היא מצד הביטול דוקא. והוה הטעם דעיקר השמחה היא בבחי' הראי' דאלקות להיותו בבחי' ביטול עצמי כו', וזהו דכאשר העבודה היא בבחי' ביטול שאינו מרגיש את עבודתו ה"ה כלי להשמחה שלמעלה, אבל כאשר הוא בבחי' יש שמרגיש את עבודתו שהוא בבחי' מציאות בעיניו בעבודתו מסתלק ממנו השמחה העליונה ונופל בבחי' ישות יותר, דבהרגשה הנ"ל יש בזה עדיין תערובות טוב שהו"ע ויגבה לבו בדרכי ה' כו', אבל עי"ז נופל בישות ממש בהגבהה ובגסות וגאווה כו', ומובן דכ"ז שייך בהעבודה שע"פ טו"ד להיות שבעצם ה"ז עבודה שבמורגש לכן יכול להיות בזה הרגשת עצמו שמרגיש עבודתו כו', אבל בבחי' הראי' דאלקות שהוא בחי' ביטול עצמי הרי אינו שייך בזה ענין ההרגשה כו', והוה משנת"ל דבכאור"א צ"ל בחי' הראי' להיות דבהעבודה שע"י השגה יכול להיות הרגש עצמו, ולזאת צ"ל בחי' העבודה דראי' באלקות עכ"פ בבחי' האלקות שבעולם כו' לפעול בחי' ביטול עצמי שלא יהי' מורגש בעצמו כו', והדוגמא מכ"ז יובן למעלה בענין אורות וכלים דהאור הוא בבחי' המשכה מאין ליש וכנודע דכללות המשכת האור מאוא"ס ב"ה הוא מאין ליש דלכן נק' גילוי השו"ש מאין כו' וכמ"ס במ"א, והכלי היא בבחי' ביטול שו"ע ביטול היש לאין כו' ועי"ז הוא התחברות האור והכלי כו', והוה והחיות רצוא ושוב דהשוב הוא בהאור שהוא בבחי' המשכה וגילוי מאין ליש כו', והרצוא בהכלי שהיא בבחי' ביטול היש לאין וע"י אמצעית שניהם נעשה ההתחברות כו', וה"ז כמו אור הנר שטבעו לעלות למעלה ואחיותו בהפתילה הוא ע"י כליון הפתילה בהאור כו' כמו"כ הוא התחברות האורות והכלים ע"י הר"ש שבהם כו', והנה נת"ל בענין השמחה דכאשר יש הרגשה בהעבודה מסתלק השמחה העליונה ועי"ז בא לידי הרגשה ממש כו', כמ"כ יובן מזה הדוגמא למעלה. דהנה הכלים הם בבחי' ביטול בתכלית אך בבחי' חיצוניות דחיצוניות הוא בבחי' הרגשה, עדי"מ כמו המרגיש עבודתו כו', ובפרטיות זהו בחי' חו"ג המכוסים חו"ג המגולים, וידוע ההפרש ביניהם, דח"ג המכוסים היינו שמכוסים

ביסוד אימא ומאיר בהם שם בחי' יסוד אבא ולכן נקי' עה"ח שאין שם שום אחיזה לחיצונים כלל דימותו ולא בחכ' כו', והיינו כמשנתל' דבבחי' ראוי' דאלקות הביטול הוא בבחי' ביטול עצמי שאינו שייך שם ענין ההרגשה וממלא אינו שייך בזה נפילה ח"ו. אך בחי' חו"ג המגולים הוא כשמתגלים ויוצאים מיסוד אי' בחוזה דו"א שאינו מאיר בהם בחי' יסוד אבא ונקי' עה"ד שיכול להיות אחיזה כו' וכמ"ש לא יחפוץ כסיל בתכונה כ"א בהתגלות לבו כו' וכנ"ל דבעבודה ש"ע"פ טו"ד יכול להיות הרגשה כו'. ובכללות היינו בבחי' חיצוניות דחיצוניות דכלים שמקבלים האור במורגש כו'. ועי"ז מתהווה הקלי' שכנגד אצי' שז"ע ופלגשו וסמה ראומ"ה שמראה בחי' הביטול שלו שעי' שמרגיש את עבודתו שהוא במציאות דבר כו' רצונו להראות הביטול שלו כו'. וזה בדקות עדיין דמ"מ הוא בסל כו'. אך מזה בא סדר השתל' דקלי' וסמ"א דבי"ע עד שבעשי' הוא בבחי' תכלית הגסות בבחי' ישות וחופסה כו'. וכ"ז הוא כאשר לא יש בחי' הראי' דחכ', אבל ע"י הראי' נעשה בחי' הביטול גם בהעבודה ש"ע"פ טו"ד לא יהי' הרגש העבודה וממילא אין שום אחיזה כלל כו'.

ועפ"ז יובן מאי"ז אתה חוה לעלמא אתדבקית כו'. דהנה חרה בגימ' י"ט שזהו המילוי דשם מ"ה וכל מילוי הוא בחי' הגילוי וכמו באות יו"ד הרי עצם האות הוא היו"ד עצמו וכשאמרו בדיבור צ"ל המילוי שלו ו"ד הרי שזהו בחי' התגלות היו"ד כו'. וכל התגלות הוא בחי' ישות כו'. והיינו בחי' אחוריים וחיצוניות לבד כו'. ויש מילוי ומילוי דמילוי, וההפרש ביניהם דמילוי הוא בבחי' שייכות עדיין אל העצם שהרי אומר גם את האות עצמו עם המילוי. אבל מילוי דמילוי הרי אינו אומר את האות עצמו כו'. וזהו בחי' אחוריים דאחוריים כו'. וזהו בחי' חוה והיינו בחי' המל' כמו שנעשית מקור לבי"ע, וכמ"ש לילה ללילה יהוה דעת, פי' לילה הוא שאינו מאיר בחי' שמש הוי' שהוא בחי' העצם דשם הוי' כ"א בחי' המילוי לבד שזהו בחי' לילה וחשך ובפרט בחי' המילוי דמילוי שזהו בחי' האחוריים דמל' שמסתתרת בכי"ע להיות בבחי' מקור להם כו'. ועז"א אתה חוה לעלמא איתדבקית בחו"י דזהו בחי' נחש דקדושה והו"ע מוחין דקטנות דש' אלקי' בחי' דיגין וגבורות כו'. דש' הוי' הוא בחי' מוחין דגדלות והוא בחי' רחמים וש' אלקי' הוא בחי' קטנות כו'. והענין הוא דהנה ידוע דבחי' מל' היא בחי' גבורות וכמ"ש מלך במשפט יעמיד ארץ כו', ויש בזה ב' מדרי', גבורות מפותקות וגבורות ממש כו'. וכמו במשפטי התורה בעונש מלקות עם היותו דין וגבו' מ"מ ה"ז בבחי' תיקון שמתתקן עי"ה. וכמ"ש ונקלה אחיך לעיניך כיון שלקה ה"ה כאחיך כו'. אבל יש דין ר"ל שאינו בבחי' תיקון, הגם שכל משפטי התורה הם לתקן וכמ"ש בלק"ת ד"ה החלצו, מ"מ היינו שהתיקון אינו במקומו וכמו בחייבי מיתת ב"ד שהוא סמ"א לו ליסאר במקומו כ"א שעי' דחי' מתתקן כו' וזהו בחי' גבו' ממש כו'. והנה מל' בינה מהגבורות דו"א אח"ל יש בה ג"כ ב' מיני גבורות הג"ל, והיינו שיש בחי' שמאל דוחה שבשביל ימין ומקרבת, ויש בבחי' דחי' לגמרי ר"ל, וכמו עדי"מ במלך בריד שכו"ע על עבדו וזן ומעניש אותו על שלא עבדו כראוי למי אופן התנשאות גדולתו. ויש בזה הפרש אם העבד הוא כדבעי בכל עניניו

רק בפרט א' אינו כדבעי כ"כ ה"ה מעניש אותו ומ"מ נשאר על מקומו. אבל כאשר עבודתו אינו מוכשר בעיניו כלל ה"ה מדהוה לגמרי כו'. וכמו אלישע שדחפו לגחזי בשתי ידים שהלך עי"ז מדחי אל דחי ר"ל. וכמו"כ יובן שיש גבו' שתכליתן חסד שע"ז מתתקן, ויש שהן בבחי' גבורות ממש כו'. וכללות ענין הגבורות הן בחי' קטנות, וכמו במלך שכועס על עבדו היינו כשעבודת העבד תופס מקום עכ"פ הטוב וההעדר כו' דבבחי' התנשאות לגמרי הרי אינו תופס מקום כלל העבודה כו', הרי ענין הדקדוקים הוא בחי' הקטנות כו'. חז"ע נחש דקדושה שזוהו בחי' מוחין דקטנות כו'. ועז"א אתדביק בחויא דבחי' אחוריים דאחוריים דמל' מקבל רק מבחי' קטנות דז"א כו'. ועי"ז יכול להיות יניקה שז"ע ואטיל בה זוהמא שיש מקום לגבורות קשות ממש שיוגקים מבחי' אחוריים דאחוריים דמל' כו'. והיינו כמו בהרגשה הנ"ל שנופל עי"ז במורגש ממש כו', כמו"כ בבחי' קטנות המוחין שהוא בחי' המורגש לדקדק ולדון כו', יכול להיות בזה אחיזה ויניקה כו', ורק בבחי' אחורי העור דמל' בין צירוף לצירוף כו'. אתא נח מה כתי' בי' וישת מן היין וישכר, והיינו שגם הוא לא תיקן משום דיין הוא בחי' גבורות שהז"ע הרגשה כו'. אתת שרה נחתית וסלקית, דהנה שרה היא ג"כ בחי' המל', וזהו שרה ל' שררה כו'. אמנם נק' שרה סר ה' שמאירים במל' בחי' ה"ח דאבא ועי"ז נחתת וסלקית כו'. והענין הוא דהנה ידוע דחכ' ומל' שניהם בחי' יראה והן בחי' יר"ע ויר"ת. וההפרש ביניהם דיר"ע הוא בבחי' קירוב בתכלית וכמו העומד לפני המלך ורואה את המלך ה"ה מתבטל במציאותו לגמרי מכל וכל. אבל כאשר נכנס להיכל המלך ועדיין אינו רואה את המלך הרי ג"כ מתבטל ממציאואתו הראשון שזוהו ג"כ מצד המלך היינו מפני שהוא בהיכל המלך רק אינו בבחי' קירוב עדיין לראות המלך כו'. וכמו"כ יובן בענין ראיית המהות שרואה מהות אלקות ה"ה בבחי' ביטול בתכלית להיותו בבחי' קירוב ממש כו', אבל בענין ידיעת השלילה ה"ז רק ביטול ההשגה לבד דהיינו רק ששולל מה שהשיג קודם שזוהו אינו שייך באוא"ס ביה, אבל לא יש עדיין בחי' הראי' דאוא"ס, ומ"מ ה"ז בחי' הכרה קצת בעצם שע"ז נעשה ג"כ הביטול כו'. גם י"ל ההפרש הוא בין הראי' דלאסתכלא ביקרא דמלכא ממש ובין בחי' הראי' דוראו מי ברא אלה מה שרואה אלקות מתוך העולם כו' כמשנת"ל דמ"מ הביטול בזה הוא בבחי' העצמית כו'. וזהו ההפרש בין חכ' למל' דחכ' הוא בחי' יר"ע בחי' ראי' המהות בבחי' קירוב בתכלית כו', והמל' בחי' יר"ת דהיינו בחי' הראי' דוראו מי ברא אלה דזהו ג"כ בבחי' ביטול בהעצמות כו' ולכן נחתת וסלקית דאין בזה אחיזה כו'. דהנה בחי' מל' היא מקור לבי"ע להיותה בחי' יש דאין מלך בלא עם כו' ולהיותה בחי' יש יכול להיות אחיזה ויניקה מבחי' אחוריים וחיצוניות בחי' אחורי העור כנ"ל. אבל שרה להיות שזוהו כמו שבמל' מאיר בחי' החכ' שזוהו הביטול דבחי' הראי' הגם שזוהו מה שמהעולם רואה אלקות אבל מ"מ הרי הביטול בהעצמות כנ"ל שאין בזה ענין ההרגשה כו' לכן אין בזה אחיזת החיצונים ואדרבה פועל הבירור והתיקון כו'. וזהו דנחתת וסלקית וכמ"ש ויעל אברהם ממצרים הוא ואשתו ועיקר החירוש מה שגם שרה נחתת וסלקית, דאברהם להיותו בחי' אבר מ"ה דחכ' אין בזה מלא מה שעלה דבכל יום מרדכי כו', מרדכי הוא

בחי' יסוד אבא דבכל יום נמשך בחי' יסוד אבא לברר בירורים כו', אבל שרה
 שהיא בחי' מל' ומ"מ נחתת בבחי' נוגה דבי"ע וסלקית בבחי' העלאת הניצוצות,
 והיינו ע"י שמאיר בה בחי' הי"ח דאבא דמשו"ז אין בה אחיזה ואדרבה פועל
 התיקון והבירור גם בבחי' נוגה דבי"ע כו'. ושרש הענין י"ל דהנה בברה"ע
 הרי הי' ההמשכה רק מבחי' יחוד היצוני דאו"א וכמו"כ כריתות ברית דנח
 הי' על בחי' יחוד היצוני הנ"ל, דכ"ז הוא בחי' האור שנמשך מאין ליש לבד
 כנ"ל, דבבחי' זו יכול להיות אחיזה בבחי' אחוריים וחיצוניות כו'. וי"ל דזהו
 דקדוק ל' הזהר דגבי חוה ונח אמר לעלמא והיינו בחי' האור השייר לעולמות
 כו', וגבי שרה לא אמר לעלמא, והיינו דזהו בחי' יחוד פנימי דאו"א וכמ"ש
 בלק"ת מהאר"ז"ל דמאברהם התחלת היח"ע דמ"ת כו', ולכן נחתת וסלקת
 שאין בזה אחיזה ואדרבה פועל הבירור כו'. וזהו ובג"כ זכתה לחיין עילאין,
 דהנה גדולים מעשה צדיקים ממעשה שו"א דמעשה שו"א הי"ז מאין ליש,
 אבל מע"צ בחי' ביטול היש לאין בעבודת הבירורים להיות ביטול היש
 דנוגה ע"י"ז נמשך תוס' אורות כו', והגם דנת"ל דהתחברות האורות בכלים
 הוא ע"י ביטול היש של הכלים כו', מ"מ ביטול זה אינו דבר חדש שהרי זהו
 במדרי' דקדושה כו'. וגם שהרי הביטול של הכלי זהו ג"כ ע"י האור וכמשנת"ל
 שמהר"ש שבהאור ע"י"ז נעשה הרו"ש של הכלי כו'. א"כ הרי האור הוא הפועל
 כן בהכלי, לזאת אין זה דבר חידוש לגבי האור כו'. וזהו ג"כ דבעבודה הביטול
 של הנשמה אינו ממשיך עדיין אור חדש ממש, הגם שנמשך ע"י"ז ג"כ תוס'
 אורות אבל הכל עדיין בהאורות דסדר השתל', דכאשר הכלי היא בבחי' ביטול
 יותר ה"ה יותר כלי לקבל, ומאיר בה אור עליון יותר, אבל הכל בחי' האור דסדר
 השתל' שנמשך מאין ליש כו', דכן הוא סדר ההתחברות כו', כנ"ל. אבל הביטול
 היש דנוגה הי"ז דבר חידוש ונמשך ע"י"ז תוס' אורות, דהיינו גילוי בחי' עצם
 האור כמו שהוא כו', וזהו דזכתה לחיין עילאין היינו בחי' עצמיות האור כו'.
 ומ"ש בזהר שם דילה הוו חיין, הכוונה דלאחר דנחתת וסלקית בחי' הבירור
 דנוגה אז יכול להיות בחי' החיין גם בבחי' מורגש ולא יהי' בזה שום אחיזה
 ח"ו, וכמו לע"ל דכתי' ונחי' לפניו שיהי' בבחי' חיים במורגש כו'. וכמו שיש
 בצ"ג שהחיות והתענוג האלקי הוא במורגש עד שחי בזה גם בחיי גשמי כו',
 וכמו ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו כו', וכמו באל"י דכתיב וילך בכח האכילה
 ההיא כו' דאכילה היינו בחי' עונג המורגש כנודע שזה הי' בחי' חיים הגשמיים
 שלהם מבחי' העונג האלקי כו', דאחר שכבר נתברר ונעשה ביטול הישות
 לגמרי אז גם כשהאור והחיות במורגש לא יהי' בזה יניקה ח"ו, וזהו דילה הוו
 חיין בבחי' חיין במורגש כו' (וי"ל דיש כאן ב' ענינים, ביטול הישות, וגם האור
 הוא בחי' עצמי לא רק בחי' הישות של האור כו', ולזאת גם כשהוא במורגש
 אין בזה יניקה ח"ו כו'). ומכ"ז יובן שני הענינים שנת"ל בענין בחי' חשך
 דהא בהא תלי' דבחי' האור שלהאיר בעולמות להיות שזהו מה שנמשך מאין
 ליש בבחי' התלבשות בכלים לזאת בבחי' חיצוניות דחיצוניות הכלים יכול
 להיות אחיזה וע"י"ז נעשים העלמות והסתרים שמעלים ומסתיר ממש, וצ"ל
 בזה נסירה דהיינו הבדלת ההעלמות להיות גילוי אור כו'. וזהו כי ראיתי
 אלקי פא"פ ותנצל נפשי, דע"י הראי' דאלקות ע"י"ז דוקא ותנצל נפשי, דהנה
 יעקב הוא בחי' יסוד אבא וכמ"ש בע"ח של"א פ"א, והיינו בחי' ראי' דחכ' כו',

וכבר נתל' דבבחי' ראי' דאלקות אין שום אחיזה כלל להיות שוהו בחי' ביטול עצמי כו'. וז"ש וירא כי לא יכול לו, דשרו של עשו חשב שהוא רק בחי' מרכבה אל הז"א וביכולתו ללחום נגדו כו', אבל כאשר באמת הוא בחי' יסוד אבא לא יכול לו כו', ויגע בכף ירכו, בבחי' נה"י, והיינו בבחי' ההמשכה דסדר השתל' דנה"י שבעליון נעשה פנימי אל התחתון כמשנתל' (בד"ה ויקרא הא') שוהו ההמשכה שמאין ליש כו' דבמדרי' זו יכול לנגוע כו'. וזהו שאינו סותר למ"ש תחלה כי לא יכול לו ואח"כ אומר ויגע כו', היינו דלו עצמו במדריגתו שהוא בחי' יסו"א לא יכול לו, אבל מצד הגילוי' דסדר השתל' יכול לנגוע כו'. וזהו כי ראיתי אלקים פא"פ ועי"ז דוקא ותצל נפשי כו'. אמנם זהו הצלת נפשו לבד אבל שלא יהי' לו אחיזה ויניקה גם בכף ירכו עז"א ויזרח לו השמש, לו לרפואתו, כאשר עבר את פנואל, כתי' בוי"ו. דהנה פניאל ביו"ד היינו בחי' בינה שמקבלת מחכ', ופנואל בו' בחי' המל' שמקבלת מז"א, והיינו שהמשיך בחי' החכ' גם במל' דאו א"א לינק גם מבחי' המל' וכמו שרה דנחתת וסלקית כו', וכמשנתל' דבכא"א צ"ל בחי' הראי' דאלקות ואז העבודה שע"פ טו"ד לא יהי' בבחי' הרגשה ולא יהי' בזה יניקה כו'. וזהו ויזרח לו השמש לרפאות גם את כף ירכו דיעקב, יו"ד עקב, שהמשיך בחי' החכ' גם בעקב ועי"ז לא יהי' יניקה גם במדרי' התחתונות כו'. והנה ענין ראית פנים הו"ע פנימיות התורה וכנודע דאורייתא מחכ' נפקת, ופנימיות התורה היא בחי' עצמות החכ' שוהו בחי' ראי' כו'. ולכן התגלות פנימיות התורה הי' ע"י נשמות דאצי' דוקא, וכידוע דרשב"י ע"ה הי' נשמה דאצי' כו'. ומשו"ז לא יכלו להם דבבחי' ראי' דחכ' א"א להיות שום אחיזה כו'. והמשיכו אור פנימיות התורה בגילוי' למטה בכדי שלא יוכל להיות שום אחיזה ויניקה גם במדרי' תחתונות כו'.

בס"ד, ש"פ וישב, עת"ד

וישב יעקב בארץ מגורי אביו כו'. וצ"ל הלא כבר נא' בפי' הקודם ויבא יעקב אל יצחק אביו ולמה לו להודיע כאן שישב בארץ מגורי אביו. וגם הלא יצחק הי' בחי' הגבו' וכמ"ש ופחד יצחק הי' לי, ויעקב מדת הרחמים שכולל חו"ג ומטה כלפי חסד כנודע, ומה"ע שישב במקום מגורי אביו דוקא בחי' הגבו' כו'. ומשמעות הענין שבארץ מגורי אביו בזה דוקא נתישב, וצ"ל מהו זה. ולהבין זה ילה"ק משנ"ת בענין ויבדל אלקים בין האור ובין החשך, דבענין החשך נת' ב' עינינים, הא' שהחשך הוא האור שלהאיר את החשך, שגם הוא נק' חשך כו', הב' שוהו חשך ממש שמעלים ומסתיר כו'. ונת' דהא בהא תלי' דבהאור שלהאיר את החשך שייך העלם והסתר שאינו מאיר האור, וצ"ל הנסירה שהוא הבדלת והפרדת ההסתר בכדי שיהי' גילוי האור כו'.

והנה כ"ז לפי פי' הבי' בירושלמי ומד"ר ההבדלה היא שהבדיל בין האור והחשך כו'. ומעתה צ"ל פי' האי' שם בוידבל, שהבדילו לעצמו והבדילו לצדיקים לע"ל. וצ"ל דהיינו האור העצמי שאינו בגדר להאיר בעולמות ועזיא שאין העולם כדאי להשתמש בו, היינו שאינו בערך העולמות כלל והבדילו לעצמו ולצדיקי' לע"ל שיאיר להם האור העצמי כו'. וצ"ל מה"ע הבדילו לעצמו, כלום לאורה הוא צריך כו', וגם מה"ע הבדלת האור מן החשך מאחר שענין ההבדלה היא שהבדילו לעצמו א"כ מה שייך זה אל החשך לאמר שהבדילו ממנו כו'. והענין הוא דהנה כתי' מה רב טובך אשר צפנת ליראיך, וידוע דקאי על האור הגנוז לצדיקי' לע"ל, וזהו אשר צפנת ליראיך כו', וכדאי' במד"ר ויגש פצ"ד ע"פ ויאמר ישראל רב ובטוח אני שיש לי במה רב טובך כו', והיינו עוה"ב וכמ"ש בזהר בכ"ד. וצ"ל מש"א רב טובך ולא רב אורך דזהו הגילוי דלע"ל שיהי' גילוי אור פנימי ועצמי דא"ס הול"ל מה רב אורך כו'. וגם לכאוי' ענין הטוב הוא שנותנים במתנה, דהיינו רק מצד טוב של המשפיע לא מה שמגיע אל המקבל כו', והלא הגילוי דלעתיד זהו השכר טוב שמגיע אל הצדיקים ע"י קיום התו"מ וכמא' כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב שנא' ועמך כולם צדיקים כו', הרי ע"י שהן צדיקי' ע"זו ירשו ארץ כו', והכוונה בעוה"ב כאן הוא תח"מ שהרי אי' ואלו שאין להם חלק לעוה"ב האומר אין תח"מ מה"ת ומפרש בגמ' הוא כפר בתח"מ כו', הרי מש"א יש להם חלק לעוה"ב היינו תח"מ וקאמר ע"ז ועמך כולם צדיקי' לעולם ירשו כו' הרי ע"י שהם צדיקי' ע"זו ירשו כו'. ובמד"ר פ' ויקהל ס"פ גו"ן אי', עשיתם לפני ארון שהתורה ניתנה בתוכו אתן לכם שכר טוב שאין לו הפסק שנא' מה רב טובך כו', ופי' בי"מ כי בתורה נא' לא ימושו מפידך כו' (וי"ל דו"ע עשיתם ארון היינו עשיית הכלי לתורה וז"ע לא ימושו מפידך ומפי זרעך כו' דהיינו מה שפועל ועושה בבניו לעסוק בתורה וע"ד למען אשר יצוה את בניו כו', ופי' שאין לזה הפסק הוא כמארז"ל כיון שבניו ובני בניו עוסקי' בתורה שוב אינו פוסק כו') לכן גם השכר אין לו הפסק כו'. ובמד"ר פ' תבוא אי' אמר הקב"ה אתם צופנים לי תו"מ בעוה"ז ואני צופן לכם שכר טוב לעוה"ב שנא' מה רב טובך אשר צפנת כו', וא"כ מה"ע טובך דמשמע שזהו רק מצד הטוב כו'. ובמד"ר שה"ש ספ"ז מסיים בדרש הנ"ל, דידי' אינון סגיאין מידדן כו', ומ"מ משו"ז א"א לומר שזה רק בדרך מתנה לבד שהרי בכללות המצות אמרו במד"ר כשהוא מבקש אינו מבקש אלא לפי כחן וכשהוא נותן נותן לפי כחו כו'. (והנה הרמב"ן ז"ל בפי' עה"ת פ' וארא ס"ל דשכר המצות הו"ע נסיו, והעבה"ק בחלק העבודה ס"ל שזהו ענין טבעי כו', ועמ"ש השל"ה בזה בדי"א סע"א חדי"ב שהאריך בזה). גם צ"ל מה"ע רב טובך כו', וכן מדייק בזהר ח"א ד"ז ע"א טובך לא נא' אלא רב טובך כו'. גם צ"ל מש"א מה רב טובך שזה מורה על הפלגת הטוב והגילוי שיהי' לצדיקי' לעתיד, וצ"ל מהו ההפלגה כ"כ והלא כתי' זכר רב טובך יביעו, הרי גם עכשיו נמשך בחי' רב טובך לנשמות הצדיקי' כו', ועם היות שנא' זכר רב טובך, דהיינו הארה לבד מבחי' רב טובך, מ"מ מאחר שהארה מזה מאיר גם עכשיו אין לומר לכאוי' על עצם האור שהוא בבחי' הפלאה לגמרי כו', ואפשר שז"ע ההבדלה שהבדילו לעצמו, דעם היות שהארה ממנו מאיר גם עכשיו מ"מ העצם הוא בבחי' הפלאה והבדלה לגמרי

כו', (ד"ל דגם מה שזכר רב טובך יביעו זהו ע"י התו"מ כו' וכמ"ש פעלת לחוסים בך כו', ובהמשכה זו שייך לומר שהעצם מופלא לגמרי, דהכלל הנ"ל דכל שהארה מזה מאיר בגילוי גם העצם אינו מופלא לגמרי היינו בבחי' אור שהעצם ג"כ אינו עצמי ממש כ"א עצם האור, אבל בבחי' עצם ממש הרי העצמי מופלא ומובדל לגמרי מהגילוי כו'. וכמו שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, והלא זיו תורתן ועבודתן מאיר לנשמות הצדיקים בג"ע ואיך או' ליכא. אך הכוונה עפ"מ"א שכר מצוה מצוה שזוהו אמיתת השכר עצם המצוה עצמה כמ"ש במ"א, ובחי' זיו תורתן אינו בערך זה כלל, ועו"א דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא והיינו שהעצם מופלא ומובדל לגמרי מן הגילוי כו') וז"ע ההבדלה שהבדילו לעצמו להורות שהכוונה בהאור הוא בחי' האור העצמי ממש שמופלא ומובדל בערך כו', ולפ"ז בחי' חשך אין זה האור שלהאיר כו'. וי"ל שזוהו בחי' נהורא אוכמא שנמשך ע"י מל"ת כמ"ש בהב"י דשחורה אני, ועכשיו רק זכר רב טובך, ולעתיד עצם רב טובך כו'. ולהבין כ"ז יש להבין תחלה ענין בחי' טוב, דהנה ידוע דטוב הוא בחי' יסוד, והוא בחי' צדיק עליון וכמ"ש אמרו צדיק כי טוב, שהצדיק נק' טוב ונק' האור ג"כ בשם טוב כמ"ש וירא אלקי' את האור כי טוב וכמו ותרא אותו כי טוב הוא גבי משה שנתמלאה כל הבית אורה כו', ומוזה מובן שצדיק שנק' טוב הוא בחי' האור כמ"ש אור זרוע לצדיק כו' והיינו בחי' יסוד ז"א כו', ובזח"א ד"ט ע"א אי' ע"פ טוב איש חונן ומלוה טוב איש דא צדיק כו', וביאור הענין שהיסוד נק' טוב, לפי שכל השפעה הוא מבחי' היסוד ועש"ז נק' טוב היינו כמו טבע הטוב להטיב שלוה קוראין לאיש החסד בשם איש טוב ע"ש ההטבה שהיא מטיב בטבעו (בל"א א' גוטער מענטש) דהיינו שטבעו להשפיע כל טוב מצד טובו העצמי שהוא טוב בעצם ע"כ רצונו תמיד להטיב לזולתו ולהשפיע לו כו'. ויובן זה בהיפוכו שאיש רע בעצם טבעו לפעול כל רע לזולתו וזה חיותו כשפועל רע לבריות כו', והסימן הוא שיצטער מרוב טובה שיגיע לזולתו ויתענג מאד מרוב רעה ר"ל שיגיע אל הזולת ומכל דבר היוק שיוזק זולתו, והיינו מפני שהוא רע בעצם כו'. ואין בזה חילוק אם הזולת הוא איש צדיק או להיפך, דמצד רעת נפשו בעצם הוא חפץ ברעת כל אדם אפי' יהי' צדיק תמים ואיש נעלה בכמה מעלות ואינו מתנגד לשום אדם גם לא אליו כו'. ומכלל זה הוא שטבעו להכביד על רעהו ולא חלי ולא מרגיש כלל כובד הזולת ולא חס כלל וכלל כו'. ולהיפך באיש הטוב שטבעו לפעול רק טוב וחסד עם הכל וזה חיותו ממש מה שפועל טוב וחסד עם הבריות, והסימן שיתענג ויתפעל ביותר מרב טוב שיגיע לרעהו ולכל הבריות שתכלית חפצו ורצונו לראות רק טוב בכל אדם, ואם יהי' איזה רעה ר"ל בהזולת ה"ה משתתף בצערו ויצטער מאד ע"ז, וכמו שהי' מצטער בעצמו על הרעה ח"ו ושמה על הטוב כך ממש הוא על הזולת כו' ובוה ג"כ לא יש חילוק בהזולת אם הוא צדיק או להיפך, דהאיש הטוב בעצם חפץ הוא בטובת כל אדם יהי' מי שיהי' כו'. וכן בהשפעת הטוב ישפיע לכל בשוה, וכמו אאע"ה שהי' משפיע רב טוב לכאוי"א גם לערביים כו' והי' לו תענוג גדול מאד בהשפעת החסד וכמ"ש באו"ת מהמגיד ג"ע שזה משל לבחי' חפץ חסד בחי' חסד דקשוט כו' וכמ"ש במ"א, והשפעת הטוב הוא להכל בשוה כו', ובדוגמא שלמעלה דכתי' טוב ה' לכל כו', וידוע דזהו בבחי' השפעה חיצונית וכמארז"ל

כתי' טוב ה' לכל וכתי' טוב ה' לקויו משל כו' כשהוא משקה כו' וכשהוא
 עודר כו' ומבו' במ"א שזהו ההפרש בן השפעה היציגונית דיחוד היצוני דאו"א
 שנמשך לכל, ובחי' השפעה פנימיות דבחי' יחוד פנימי דאו"א שנמשך רק
 לנשי' כו'. וידוע דגם בחי' יחוד היצוני דאו"א הוא מבחי' או"ס שלמעלה
 מהשתל' דלכן אינו נפסק לעולם שז"ע אני הווי' לא שניתי כו', וכמ"ש במ"א.
 ועז"א בע"ח כשעלה ברצונו ית' לברוא את העולם מפני שטבע הטוב להטיב כו',
 אמנם גם בבחי' השפעה פנימיות כתי' באור פני מלך חיים שהו"ע הארת
 פנים דיגמה"ר שנמשך משם להיות נושא עון ועובר על פשע כו', והיינו
 לסלוח גם למי שחטא כו', רק שצריכים לזה תשובה, דבכדי להגיע לבחי' זו
 הוא ע"י התשובה וכנודע דא"א להמשיך אור פנימי ועצמי כ"א ע"י עבודה
 הגם שאינו בדרך בבחי' אתעדלית אתעדל"ע כו' וכמ"ש במ"א וע"י התשובה
 מגיעים לבחי' הארת פנים ונמשך משם סליחת עוונות שזהו מצד בחי' הטוב
 כו'. ובילקוט אי' ע"פ טוב וישר ה', שאלו לחכ' חוטא מה עונשו כו' עד שאלו
 להקב"ה אמר יעשה תשובה ויתכפר לו שזהו מבחי' הטוב כו'. והנה התורה
 אמרה יביא קרבן כו' וזה רק על שוגג כו' והתורה נק' ג"כ טוב וכמ"ש
 כי לקח טוב נתתי לכם וכמארז"ל יבא טוב ויקבל טוב כו' והקב"ה אמר
 יעשה תשובה שיתכפר גם המזיד וגם יתהפכו הזדונות לזכיות כו' שזהו
 מבחי' עומק טוב כו', וכמ"ש במ"א. והנה לכאוי' ענין טוב ורע היז בחי'
 חסד וגבו' וכמו שאיש החסד נק' איש טוב ואיש הגבורה נק' איש רע כו', וכמו
 הרחמן והאכזר שהן בחי' חו"ג וכטבע הנשר שהוא רחמני והעורב אכזרי כך
 יש בטבע בני"א זה רחמני ע"כ חפץ מאד בטובת זולתו וישפיע לו רוב טוב
 ויחוס עליו, וזה להיפך אכזרי בטבעו לא יחוס ולא יחמול ואדרבה חפץ ברעתו
 ולא ישפיע לו טוב ואדרבה יתאכזר עליו כו', שהן ב' טבעיות מב' מדות
 דחו"ג שזה מסט' דחסד ורחמים וזה מסט' דגבו' ודין כו', וכנודע דחסד
 הוא חס דלית' דטבעו לחוס על הזולת ולפור ולהשפיע, ומסט' דדין לבו
 קשה כאבן ולא יפור כו'. וב' המדות דחו"ג ידוע שהן בבחי' ז"א דאצי' והן
 מקור כל בחי' חו"ג דבי"ע, וכמו טבעי חו"ג שבבע"ח כנשר ועורב וכן בצומח
 יש חו"ג וכנודע ממשארז"ל אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל כו' דמתיקות
 וחמיצות התפוח הוא מבחי' חו"ג דאצי', וכמ"ש בתו"א ד"ה פתח אלי', דהרי
 המדות דאצי' הן הן מקור כל הדברים שנבראו ונתהוו בבי"ע, והשפעתם
 והמשכתם הוא ע"י בחי' יסוד, שכל המדות נשפעים ע"י, וכמ"ש ויוסף הוא
 המשביר לכל עם הארץ, שכל ההשפעות הוא ע"י היסוד למל', ושם משתנה
 האור, וכמו הלבנה שמשנת את אור השמש כו' עד שבערך להיות מקור
 לבי"ע כו', ומוזה נתהוו כל הדברים דבי"ע בדוגמת בחי' המדות דאצי' כו',
 וזהו ג"כ טבע האדם בטו"ר וחו"ג שזהו מבחי' חו"ג דאצי' כו' (ויש יתרון
 בהאדם שכלול מכל המדות והכחות כו' כידוע). ולפי"ז יפלא מה שהמקובלים
 כינו בחי' הטוב בשם יסוד שזהו ע"ש כח ההשפעה שביסוד דטבע הטוב
 להטיב כו' הרי כל המדות נשפעים ע"י היסוד, שגם מדת הגבו' נמשך ע"י
 היסוד שלכן יש מדת הגבו' בבי"ע כו' ונק' כנישו דכל נהורין שיש בו
 הכל והיינו שכלול מחו"ג ומכל המדות שעש"ז נק' כל כו', וכמ"ש במאו"א
 מע' כף אות מ"ב כל נק' היסוד כולל ה"ח וה"ג כו', וא"כ מה"ע שנק' טוב

דוקא. אמנם עדיין יש להבין בגוף הענין שנת"ל דטו"ר הן חו"ג דאם כן הוא למה שינו לקרות חו"ג חסד ודין ולא טו"ר, אלא האמת הוא דטו"ר וחו"ג הן שני ענינים מובדלים זמ"ו. ויובן תחלה בענין גבורה ורע שהן ב' ענינים מובדלים זמ"ו לגמרי. וראי' מוכחת לזה שהרי בחי' הגבו' והדין יש באצי' וכידוע דש' אלקי' הוא בחי' מדה"ד, וח"ו לומר שיש בזה רע ח"ו ישתקע הדבר ולא יאמר כו', דעם היות שזהו בחי' דין ומשפט אין בזה רע ח"ו וכמ"ש לא יגורך רע וכמא' אין רע יורד מלמעלה כו'. והענין הוא דמצד מדת הגבו' יש הפרש בין הראוי לשאינו ראוי, דמי שהוא ראוי גם מדת הגבו' מסכמת להשפיע לו, רק שמדת הגבו' היא לדקדק ביותר אם הוא ראוי כו', וכמארז"ל דבעידן ריתחא דנין גם על ענינים שבזמן אחר אין מענישין עליהם כו', וכמו במלאכיו ישים תהלה שגם עליהם יש דין ומשפט שהוא הדקדוק ביותר אם עבודתם הוא כדבעי כו'. ובוהר ויגש דר"ז ע"א אי' שזהו דוקא מצד היוקר, וכמו על כלי נאה ובגד חשוב מדקדקים יותר שתהי' בהידור ותהי' מנוקה ביותר כו', וכמו"כ הוא במדות בנ"א למטה כמ"ש חושך שבטו כו' ואוהבו שחרו מוסר, שהו"ע הדקדוק שיהי' כדבעי בכל פרט, וצ"ל לזה מדת הגבו' לדקדק על כל דבר ועיקרו ויסודו הוא האהבה ביותר כו', וכמ"ש במ"א. וז"ע מדת הגבו' שהוא רק הכח לדקדק בכל דבר אבל לא להרע ח"ו, שבאם לאחר הדקדוק נמצא טוב צריכים להשפיע לו (ועמ"ש הבחיי בפסוק חלילה לך מעשות כדבר הזה שזהו נגד מדה"ד שגם ע"פ מדה"ד חלילה לך מלהמית צדיק עם רשע שע"ז תבטל הבחירה ח"ו) ואדרבה בהשפעה יתירה כי הטוב של המקבל הוא ביותר וראוי הוא ביותר כו'. וכאשר גבו' נכלל בחסד הוא בבחי' תגבורת השפע ביותר כו'. אבל להבדיל מזה מדת הרע ענינו הוא רק להרע ואינו מבחין ומדקדק כלל אם ראוי או אינו ראוי וכמו כיון שניתן רשות כו', כי אין כוונתו בשביל תיקון איזה דבר דהיינו בכדי שיהי' מנוקה בתכלית כנ"ל במדת הגבו' כו' כ"א לפי שהוא רע בעצם טבעו רק להרע ולהטיב לא ידע כלל כו', דמדה זו אינה ממדות דקדושה, דבמדרי' דקדושה לא יש כלל מדה זו ורק בקלי' וסט"א היא מדה זו דרע. ולעתיד לאחר גמר הבירורי' דכתי' ואת רוה"ט אעביר כו' יהי' כולו הטוב והמטיב כו'. ומה שמבו' בכמה מקומות בזהר וכהאריז"ל וכתבי' שהרע משתלשל מבחי' הגבו' בחי' קו השמאל וכמו סוספיתא דדהבא פסולת הזהב בחי' גבורות קשות שמשתלשלי' מבחי' גבו' דקדושה כו', אין זה ההגבורות קשות שרשן ומקורן ח"ו מגבורה דקדושה שהרי גם מבחי' החסד יש השתל' מציאות הרע, וכמו אברהם יצא ממנו ישמעאל כו', ובמ"א מבו' דמקו הימין משתלשל רק ק"נ כו', דמ"מ הי' קלי' ממש רק שאינו רע גמור כו', וא"כ א"א לומר דרשע הרע מבהי' קו השמאל כו'. אך הענין בזה הוא כמ"ש באריכות בתו"א והוספות בד"ה להבין ענין הברכות בהג"ה פ"ח דבאמת הרע הוא בריאה בפ"ע וכמ"ש ובורא רע, ומאמר המינים הוא דמי שברא טוב לא ברא רע, אבל האמת אינו כן אלא שהרע נברא ג"כ מאלקות ית' וכמא' בראתי יצה"ר כו'. ולא יפלא איך יהי' מאלקות התהוות הרע כמו שלא יפלא איך יהי' התהוות הגבול מאוא"ס ב"ה שאינו בערך כלל כו'. ובאמת שזהו דוקא בדרך אין ערוך ומשו"ז לא יקשה איך נתהוו כו' דאם הי' ההתהוות בבחי' ערך דהיינו בבחי' קירוב שזהו

בבחי' תפיסא והתלבשות כו' אזי יקשה איך יהי' מאוא"ס התהוות הגבול דהיינו להיות מתלבש ונתפס בזה כו', אבל מאחר שהתהוות היא בבחי' ריחוק שאינו נתפס ומתלבש לא יקשה הדבר כלל כו', וכידוע דאוא"ס הוא באמת למעלה מבחי' גדר הרוחניות כמו שהוא למעלה מגדר הגשמיות דשניהם באין ערוך כו', וכשם שמהווה את הרוחניות כמו"כ מהווה את הגשמיות כו' וכמ"ש המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ כו', דאותן האומרים דעזב ה' כו' הוא מפני שטועים בדמיונם וחושבים שהתהוות היא בבחי' קירוב ובבחי' ערך ולזאת או' שהרוחניות הוא בערך משא"כ הגשמיות כו', אבל באמת אינו כן דשניהם הם באין ערוך כלל ומהווה את שניהם בשוה כו', וזהו המגביהי לשבת דמשום שמגביהי ומובדל בערך משמים ומהארץ בשוה לכן ה"ה מהווה שניהם בשוה כו', וכמו"כ הוא בהתהוות הרע דבדרך אין ערוך גתהווה גם מציאות הרע כו', דכשם שנתהווה הגשמי בכונה בכדי שיהי' ביטול היש לאין ומשום שנתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים כו', כמו"כ יש כוונה בהתהוות הרע בשביל התועלת שבזה כמו בהתהוות היצה"ר בכדי לבחון בו את האדם שהרי לא נתנה תורה למלאכים משום כלום יצה"ר יש בכם כו', והתהוות הרע בכלל הוא בכדי לייסר בו הרשעים כו', ועיקר הענין הוא בשביל הבירור שעיי"ז יהי' יתרון אור בקדושה וכמו יתרון החכ' מן הסכלות ויתרון האור מן החשך כו' (ובמ"א מבו' דהתהוות הרע הוא מבחי' העדר הרצון וכמא' דין הניין לי ודין לא הניין לי כו', דכשם שמבחי' הרצון דסלקא ברעותא למברי עלמא נבראו מזה עולמות והיינו כל בחי' סט' דקדושה כו', כן מבחי' דין לא הניין לי, דהיינו מה שאינו רוצה כבי' נתהווה מזה ג"כ, והן מציאות הסט"א כו' (והתהוותן הוא בדרך נפילה ושבירה כו'), וזהו דהתהוות הסט"א אינו בשביל עצמן ח"ו כ"א בשביל התועלת מהם אל הקדושה להיות עיי"ז יתרון אור כו', וזהו ג"כ מה שבעצם מהותם הם בבחי' העדר וכמ"ש סר צלם מעליהם כו' דסט' דקדושה הוא בבחי' קיום עצמי להיות שהתהוות היא מבחי' רצונו ית' שזוהו בבחי' קירוב ודביקות שדבוק במקורו וכמו"כ הכלים ה"ה בבחי' יחוד עם האור לכן הם בבחי' קיום עצמי וכמ"ש במ"א, משא"כ סט"א הן בבחי' העדר בעצם מפני שהתהוותם הוא מבחי' העדר הרצון כבי' כו'), ומה שמבו' בכ"מ שהשתל' הרע הוא מבחי' קו השמאל זהו רק מה שמשתלשל ע"י קו השמאל אבל לא ששרש התהוותו משם כו', דקו השמאל הוא בבחי' תכלית הקדושה ובחי' אלקות ממש ואינו שייך מזה הסתעפות רע ח"ו וח"ו, כ"א הרע נתהווה בפ"ע כמו כל הדברים שנבראו בעולם רק ההשתל' הוא ע"י קו השמאל כו', וכמו עד"מ בעבודה, מבחי' האהבה ברשפי אש יכול להיות התהוות בחי' הכעס והרציחה כו', הרי אין זה מהנה"א עצמה רק מהתערבות הנה"ב, והנה"ב לא נברא ונתהווה מהנה"א כ"א הוא בריאה בפ"ע וע"י השתתפותם והתחברותם יכול להיות שע"י התפעלות הרשפי אש דנה"א כשמורגשת בבחי' חיצוניות הלב בלב ובשר הטבעי יהי' הסתעפות הרציחה מתערבות הנה"ב שבו, אבל מהנה"א מצ"ע אינו שייך הענין כלל וכלל כו', וכמו"כ בהתפעלות האהבה בצ"ג שאין מזה שום הסתעפות ח"ו וכמשנת"ל סד"ה ושבתי בשלום כו', וכמו"כ הוא במשארז"ל מזיעתן של החיות נה"ד יוצא כו', אם לא הי' מציאות הרע לא הי' זיעה ולא הי' מזה

שום הסתעפות והתהוות כו', רק מפני שיש מציאות הרע לזאת מהתפעלות הרשפי אש המורגשת דהחיות יוצא זיעה ומסתעף מזה הרע והעונש לרשעים כו' שאין זה מצד ההתפעלות האלקי בעצם דחיוה"ק. כ"א מתערובות דבר שכבר ישנו ורק משתלשל ומתגשם עי"ז כו'. וכמו"כ הוא בכללות קו השמאל שרק עי"ז משתל' הרע כו' אבל בעצם אינו שייך לזה כלל כו'. ומה שהשתל' היא מקו השמאל הוא מפני הדקדוק והגבורות דקו השמאל כו', אבל בעצם ענינם אינם דומים כלל, דקו השמאל בחי' גבו' דקדושה הוא רק לדקדק לבד אם ראוי (והכוונה הוא דאלמלא דינא משתכתא לא הוו ידעין כו' ולא ישתדלון כו' כמ"ש בוח"ג דקע"ח ע"ב) וסיבת הדבר הוא מצד היוקר בעיני ה' כו', וכאשר ימצא ראוי ומהימן כו' נמשך לו ההשפעה אדרבה בתוס' וריבוי אור בבחי' תגבורת החיות כו' (ושרש הענין מה שמהדקדוק דקו השמאל משתלשלי' הגבורות קשות י"ל לפי שענין הדקדוק אין הכוונה בו בשביל עצמו כ"א בשביל תיקון הדבר כנ"ל, הרי אין זה מה שרוצה ח"ו בהדקדוק עצמו כ"א בשביל איזה כוונה כו', ובשרש שרשו הרי ידוע דב' קוין חו"ג זהו מה שאוא"ס הוא למעלה מעלה עד אין קץ ולמטה מטה עד אין תכלית כו' וכמ"ש במ"א. לכן מקו השמאל משתלשל בריבוי ההשתל' בחי' הרע דגבורות קשות כו', אבל בעצם ענינם מחולקים המה זמ"ז לגמרי דהדקדוק דגבו' הוא מצד יוקר הדבר ובשביל שיתתקן כו'. וכאשר יהי' ראוי יהי' מזה ההשפעה בבחי' תגבורת השפע כו', ואופן השתל' הרע מקו השמאל הוא כמ"ש הפרד"ס שהובא בהגהות להבין ענין הברכות הנ"ל וכמ"ש).

וזהו וישב יעקב בארץ מגורי אביו. דהנה יעקב הוא בחי' ת"ת שכולל חו"ג, ועי"ז הגבו' מתהפך לחסד להיות בחי' תגבורת השפע כו'. וזהו שאו' שישב במגורי אביו היינו שפעל בחי' התכללות והתהפכות הגבו' לחסדים דאו הוא בחי' תגבורת האור והשפע כו'. וענין שנתיישב שם להיות שע"ז מאיר גילוי אור עליון יותר ז"ע שנתיישב כו'. וגם י"ל ענין שנתיישב היינו היפך ענין ההסתלקות דגבו' בשרשה הו"ע דאוא"ס למעלה מעלה כו' כנ"ל, וע"י ההתכללות ה"ז בא בבחי' גילוי ובבחי' תגבורת האור כו', ז"ע שנתיישב כו'. וזהו הקדמה למ"ש אח"כ אלה תולדות יעקב יוסף וידוע דפי' תולדות היינו הגילויים דבחי' יעקב שהוא מבריח התיכון שמבריח מן הקצה אל הקצה כו' והגילויי בני"ע הוא ע"י יוסף כו'. ובכדי שיהי' הגילוי למטה ידוע שצ"ל ע"י תגבורת אור עליון ביותר כו', וזהו ע"י התכללות הגבו' בחסדים שנעשה בחי' תגבורת האור ועי"ז נמשך הגילוי למטה מטה כו'. ולזאת מודיע כאן וישב יעקב בארץ מגורי אביו הגם שכבר הודיע קודם בשביל מ"ש אלה תולדות יעקב כו' שע"ז תגבורת האור והגילוי עי"ז הוא המשכת האור והגילוי עד למטה מטה כו'.

בס"ד, ש"פ מקץ ושבת חנוכה, עת"ר

נ"ח מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ כו' והיכן מנח לה משמאל בכדי
 שיהא מזוזה מימין ונ"ח משמאל. וצ"ל מהו"ע שנ"ח מצותה בחוץ דוקא
 שלא מצינו בשום מצוה שנעשית בחוץ רק נ"ח שמצותה על פתח ביתו מבחוץ
 דוקא, ולמה בשמאל דוקא, ומה"ע בכדי שיהא מזוזה מימין כו' משמע שיש
 שייכות למזוזה עם נ"ח שצ"ל מזוזה מימין ונ"ח משמאל, וצ"ל מהו השייכות
 זל"ז, ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל דטו"ר וחז"ג הם ב' ענינים מובדלים זמ"ז
 ונת' דגבו' ורע הן ענינים נבדלים זמ"ז לגמרי, דגבו' הוא רק כח הדקדוק
 לדקדק אם ראויו כו', והכוונה בזה הוא בשביל התיקון דאלמלא הדקדוק היו חטאין
 סגיאין כו', וגם בכדי שיהי' מתוקן ביותר כו', והעיקר בזה הוא מצד היוקר
 דמשו"ז רוצים שיהי' מתוקן ביותר כו', וכאשר נמצא מתוקן או כאשר מתקן
 מעשיו מסכמת מדת הגבו' להשפיע כו', ואדרבה בבחי' השפעה ביותר כו'.
 אבל להבדיל מזה ענין רע שאין הכוונה בשביל התיקון כ"א להרע כו' דרע הן
 הקלי' וסטי"א שהן רע בעצם וכוונתם רק להרע, דמדה זו אינה ממדות הקדושה
 כלל כו'.

והנה כשם שבחי' הגבו' והרע הם ב' ענינים מובדלים זמ"ז לגמרי, כמו"כ
 בחי' הטוב והחסד הם ג"כ ב' ענינים מובדלים זמ"ז, וכשם שהרע הוא
 גרוע ושפל באין ערוך לגבי בחי' הגבו', כמו"כ בחי' הטוב הוא אדרבה גבוה
 ונעלה באין ערוך מבחי' החסד כו', דענין החסד הוא להשפיע להראוי בבחי'
 ריבוי ההשפעה יותר מכפי שהוא ראוי באמת, ועוד זאת שמצד החסד אינו
 מדקדק כ"כ בוולתו ואם אך יש בו צד הראוי ה"ה משפיע לו ואין בזה דקדוק
 כ"כ אם הוא ראוי כו', אבל לא להשפיע למי שאינו ראוי כלל כו', ומדת הטוב
 הוא להשפיע לכל אפי' למי שאינו ראוי כו', דהנה חסד הוא ע"פ החכ', שיש
 חיוב שכלו שמשו"ז יתחסד עמו, א"כ ה"ז למי שראוי מאחר שהשכל מחייב
 שצריך להתחסד כו', וגם יש בזה הגבלה שזה ראוי באופן כך וזה באופן כך כו',
 וידוע דחסד הוא מצד האהבה, דע"י שאוהב אותו ה"ה מתחסד עמו, והאהבה
 הזאת אינה אהבה עצמית כמו אהבת האב אל הבן כ"א האהבה שמצד השכל
 שממילא יש בזה הגבלה וחילוקי מדריגות כו', רק שאין בזה הדקדוק כ"כ מצד
 בחי' החסד אבל מ"מ הוא בבחי' הגבלה מצד השכל להיות ההשפעה למי
 שראוי דוקא כו', ומה שאאע"ה השפיע חסדו לכל זהו מצד עצם מדת הטוב
 שלו שהרי הי' לו תענוג גדול בעצם ההשפעה שזהו מצד הטוב כו', וגם ידוע
 שהחסד דאברהם הי' זאת עבודה שהי' בזה כוונה שע"ז פרסם אלקותו בעולם
 אשר לכוונה זאת התנהג לפעמים גם במדת הגבו' וכדאי' במד"ר, הרי דחסד
 הוא בבחי' הגבלה להיות כי החסד הוא בבחי' שייכות אל המקבל דלפי אופן
 המקבל שהוא ראוי נמשך החסד כו', אבל ענין בחי' הטוב הוא מצד עצם
 המשפיע שאינו שייך אל המקבל אם ראוי או שאינו ראוי כ"א המשפיע מצד
 עצם טובו ה"ה משפיע לכל בשוה כו', וכמו טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו
 הרי ענין הטוב הזה הוא להשפיע לכל גם למי שאינו ראוי וכמאמרם ז"ל משל
 לבעל הגינה כשהוא משקה את כולם וכשהוא עודד אינו עודד אלא
 הטובים שבהם כך טוב ה' לכל כו', דו"ע הטוב להשפיע לכל גם למי שאינו
 ראוי כו' (ועם היות שזהו השפעה חיצונית כבר נת"ל שזהו ג"כ מאוא"ס

ב"ה בחי' לא שניתי כו'). וכמו"כ בחי' השפעה פנימיות דיגמה"ר להיות נושא עון כו' ה"ז גם למי שאינו ראוי שהרי החוטא ע"פ החכ' הוא אינו ראוי דהרי שאלו לחכ' ואמרה חטאים תרדוף כו' ורק משום טוב וישר ה' מועיל לו תשובה להיות נושא עון כו'. וזהו עיקר ההפרש בין טוב וחסד, חסד אין ענינו להשפיע גם למי שאינו ראוי כלל כ"א להראוי (וזהו שחסד הוא חס דליית שהו"ע החסד והרחמן למי שחסר דוקא כו', הרי שזהו מצד הזולת להיותו חסר ה"ה מתרחם ומתחסד עמו כו'. ומה שאמרו דגמ"ח הוא בין לעניים ובין לעשירים היינו כאשר העשיר צריך להגמ"ח דא"כ ה"ה חסר בפרט זה כו') אלא שההשפעה היא בריבוי כו', וגם לא ידקדק כ"כ באופן הראוי כו', אבל מ"מ הוא ההשפעה אל הראוי דוקא. וענין הטוב בעצם הוא להשפיע בין לראוי בין לשאינו ראוי, וזהו איש הטוב בעצם שהוא טוב לכל כו'. וכמו"כ הוא למעלה דכתי' ולך אד' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו, דמדות דו"א הן בבחי' אתעדלית' אתעדל"ע שזה"ע כמעשהו דוקא כו', וכמ"ש יהי חסדך עלינו דלפי אופן שיחלנו לך מלמטלמ"ע כך הוא המשכת החסד מלמעלה כו'. אבל בחי' הטוב הוא לכל בשוה כו' וכנ"ל. ולכן מדת החסד תקבל את הגבורה שהיא היפך החסד, והיינו שהחסד נחלש כחו ע"י מדת הגבוה, דגם מי שהוא איש החסד ישלוט לפעמים בלבו גם מדה"ד לצמצם החסד ולמונעו לגמרי. משא"כ איש הטוב בעצם לא יוחלש כחו לעולם מפני שאין בחי' הדין שולט בו כלל, וכמו שבאיש הרע כמו נבל וכה"ג אין בו מבחי' החסד והרחמים כלל כי לא ידע רחם כלל, כן איש הטוב אין בו מבחי' הדין והגבוה כלל כו'. וההפרש העיקרי בהם הוא מפני שהחסד הוא בבחי' הגבלה להשפיע למי שראוי דוקא לכן יקבל מדת הגבוה כו', אבל טוב הוא בלי הגבלה כלל לכן לא יקבל את המדה ההפכית כו'. הרי דטוב וחסד הן ב' ענינים מחולקים, דחסד הוא למי שראוי דוקא רק שאין הגבלה כ"כ באופן הראוי כו', והטוב הוא להשפיע בין ראוי ובין כו'. ומובן דבחי' הטוב למעלה הרבה מבחי' החסד שהחסד הוא בבחי' הגבלה ובחי' הטוב הוא בלי הגבלה כלל כו', נמצא דטו"ר וחו"ג הם דברים נבדלים זמ"ז כו'. וזהו מה שחור"ג הם כלולים זב"ז וטו"ר אינם כלולים זב"ז, דחור"ג הרי יש חסד ורחמים גם בדין שלא לפעול דין קשה כ"כ, והגם דאין מרחמין בדין מ"מ בפעולת הדין יש בזה גם בחי' החסד. ורק בדין המבול כתיב ה' למבול ישב ישב בלחודי' כו' אבל לבד דין המבול יש בדין גם בחי' החסד שלא יהי' דין קשה כ"כ מפני שיעמוד לנגדו מדת החסד, ולהיפך יש דין בחסד לעמוד לנגד למנוע שפע החסד כ"כ עד שימצא בעצם החסד בחי' דין ובעצם הדין בחי' חסד, כמו שיש באש ומים הרכבות זמ"ז וכמ"ש בס"י הוציא אש ממים ומים מאש כו'. וכמ"ש במ"א דבספ"י דתתו היו בחי' ספירות עצמיים ומ"מ היו בבחי' ספירה שהיו כלולים יו"ד מיו"ד פ"א, הרי שבעצם החסד ובעצם הגבוה יש ממדה ההפכיות ולכן בהתפשטות מתכללים זע"ז כו', וגם במוחין יש בהם חור"ג בעצם ובהתפשטות שלהם ויש בהם התכללות זמ"ז, דכשם שיש חכמים המה להרע ולהטיב לא ידעו, ויש להיפך חכמים להטיב ולא להרע כלל, שזה תכלית הטוב וזה תכלית הרע כו', כמו"כ יש שכל שהוא בעצם בבחי' החסדים ויש שכל שבעצם בבחי' גבוה כו', וכמו שיש חילוקים בחכמים זה שכלו מטה כלפי חסד וזה שכלו מטה כלפי גבוה וכמו ב"ש וב"ה כו', ואמנם כלולים המה

זמ"ז גם בעצם השכל שהרי גם מי ששכלו בעצם הוא בבחי' החסד יהפכוהו המנגד שיודה לו כאשר יגבר בטענות צודקות וככ"ה שמודים לב"ש וכה"ג להיפך, ויש מקלי ב"ש ומחומרי ב"ה כו'. והיינו מפני שהשכל בעצם כלול מחו"ג ומשו"ז יסכים לפעמים עם המנגד אליו כו'. וזהו השכל עצמו יתל להתהפך מדין לחסד דהיינו מפני שכלול בעצם מבחי' חו"ג כו', וכמ"ש וירא כי רבה רצת האדם כו' ונהפך שכל זה עצמו לזכות כמ"ש כי יצר לב האדם כו'. וגם בבחי' הרצון שלמעלה מן השכל יש רצון לחסד ויש רצון לדין וכלולים זמ"ז כו' וכמ"ש במ"א. וכ"ז הוא מפני שחו"ג הגמל כלולים בעצם זמ"ז לכן יש בהם ההתכללות זע"ז עד שיכול להיות שתתהפך לגמרי מדה אחת למדה ההפכית. וכמו שמדה"ד תתהפך למדה"ר ותפעול בחי' החסד בהתגברות יתירה, וכמו אתה גבור כו' מחיה מתים כו' דתח"מ יהי' במדת הגבו' דוקא, וידוע דתח"מ הוא מעצמות אוא"ס דשם מות וחיים שוים ומשו"ז יכול גם המת לחיות כו'. והוא מבחי' הגבו' דוקא כו'. וכמו שלעתיד יאמרו ליצחק דוקא כי אתה אבינו, וכנודע דאו יהי' הגבו' עיקר, דלעתיד יהי' הלכה כב"ש והלויים יהיו כהנים כו', שכ"ז הוא מעלת הגבורות כו', והיינו שיהי' בחי' תגבורת החיות וההשפעה ביותר כו', ואין זה בבחי' ריבוי ההשפעה לבד (כמו בחי' החסד כו') אלא שיומשך בחי' האור העצמי ממש שז"ע הכח והגבורה להמשיך ולגלות בחי' האור העצמי ממש הנסתר והנעלם בעצמותו כו'. וכידוע במשל הגבור בגשמיות דמעלתו אינו רק מה שכחותיו הגלויים הם ביותר מבאחר כ"א מה שביכולתו להוציא כחותיו הנעלמים כו', וזהו ג"כ הנק' גבור בחכ' דהיינו שביכולתו להוציא כח הנעלם דחכ' כו', וכמ"ש במ"א. וזהו ג"כ ענין תגבורת דגבו' לגלות בחי' האור העצמי המוסתר ונעלם כו' (וכמו בחי' שמו העצמי שכלול בעצמותו ממש דשמו קדמון כקדמותו ית' כו') שזהו אמיתית הגילוי דלעתיד וכמו אלקים זולתך יעשה למחכה לו שזהו בחי' עדין סתימאה שיתגלה לעתיד כו', וכמ"ש באורך בדרוש יו"ט של ר"ה, רס"ו. ומעין זה יש גם עכשיו, והוא מ"ש אלקי' יחננו ויברכנו דהברכה דש' אלקי' היא בבחי' תגבורת השפע שנמשך בחי' האור העצמי ממש בגילוי כו', וכמו ואני תפלתי לך ה' עת רצון אלקי' ברוב חסדך כו' שזה במנחה דשבת גילוי בחי' רעדכ"ר בחי' פנימיות עתיק כו' וכמ"ש במ"א, וזהו שבחי' הגבו' נהפך לחסד כו', ולהיפך יש שבחי' החסד נהפך לגבו', וכמו לעוברי רצונו ושנואי ה' שגם מדה"ח מסכים על הדין דאו הוא דין קשה ביותר. וכמו במכ"ב דכתי' וה' הכה כל בכור באמ"צ דמכ"ב ה' מש' הוי', דבשארי המכות כתי' אצבע אלקים היא כו' אבל מכת בכורות ה' מש' הוי' לשבור את קלי' מצרים לגמרי, בחי' הכתר דקלי' בבחי' שבירה לגמרי כו', דבכל המכות ה' להם הרפואה אח"כ, משא"כ במכ"ב לא ה' להם רפואה והצלה והיינו לפי שהי' מש' הוי' כו', וכן בקרי"ס דכתי' ימינך ה' תרעץ אויב שהי' ההכאה ביד ימין שזה מכה רבה ביותר כו', וכה"ג ה' במנחה סנחריב דכתי' ויצא מלאך הוי' כו' ויך כו', והיינו שמדה"ר נתהפך להם לדין כו', ולהיפך לעושי רצונו ית' ובפרט ע"י התשובה מתהפך מדה"ד למדה"ר, וכמו ברי"ה ויוה"כ ע"י תקיעת שופר ותשובה מתהפך בחי' מדה"ד לבחי' החסד והרחמים שז"ע ואני מתמלא עליהם רחמים כו', וכמו התפלה שמהפכת מדה"ד למדה"ר, וכמארו"ל (יבמות דס"ד א') ע"פ ויעתר יצחק

אמר ר' יצחק למה נמשלה תפלתן של צדיקי' לעתר מה עתר זה מהפך כו' כך תפלתן של צדיקי' מהפכת מזה"ד למזה"ר כו'. וכנ"ל הוא בחו"ג שהן בחי טוב בעצם רק שיש חילוקים באופן הטוב אם באופן כך או כך אבל הכל בחי הטוב וקדושה ולכן גם בבחי' העצמיות שלהם הם כלולים זמ"ז כמו הוציא אש ממים כו' לכן מתכללים זע"ז ומתהפכים זל"ז כו'. ובשרשן בעצמות אוא"ס הרי מתכללים שניהם שאינם הפכים כלל, וכנודע ברגע דחצות שכולל ב' חצאי הלילות ומחבר אותם כו', וכמו ת"ת שעושה ההתכללות דחו"ג מפני שמאיר בו מבחי' העצמיות דאוא"ס ששני הפכים דהחו"ג הם בנושא א' כו' (ובשרש שרשן האמיתי הוא בחי' היכולת שבעצמות ממש מה שביכולתו להאיר וביכולתו שלא להאיר דשם הכל א' ממש דהיינו בחי' היכולת שבעצמות כו' ומוזה הוא הגילויים דאוא"ס (שלפני הצמצום כו') מה שאוא"ס למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית שזהו שרש ב' הקוין דחו"ג כו', דבעצמות אין זה ב' ענינים ח"ו כ"א בחי' היכולת שבו דענין היכולת הוא שיכול כך ויכול כך כו' שז"ע כל יכול כו' ולהיותו כל יכול לכן כוללם יחד שגם בהגילויים שהן ב' ענינים ה"ה מתכללים זע"ז כו'. וכמ"ש במ"א בענין כחות הגלויים שבנפש שמתכללים זע"ז זהו מפני שהנפש עצמה ה"ה נושא בעצמה כל הכחות והיא נפש אחת ממש שאין בה ענין הריבוי כלל כו'). וכל זה אינו שייך כלל בטוב ורע, שאינם מתכללים זע"ז וכ"ש שאינם מתהפכים זה לזה כו'. וכמשנת"ל דאיש הרע בעצם אינו יודע לרחם כלל וכמו"כ איש הטוב בעצם אינו יודע לרגוז ולדון כלל כו' ומה שיש תערובות טו"ר ה"ז רק בדרך תערובות לא בדרך התכללות לאמר שהן כלולים זע"ז, שהרי גם בנה"א ונה"ב הגם שהן בבחי' התלבשות והתאחדות כמו אור וכלי שמרגישים זא"ז ופועלים זב"ז כו' כנודע אין זה בדרך התכללות ח"ו, והיינו שהטוב דנה"א לא יתכלל לעולם ח"ו בהרע דנה"ב, וכמו"כ להיפך כו'. דענין ההתכללות הוא שהא' מקבל דעת חבירו וההפכית ומסכים לזה, וכמו בחו"ג ענין ההתכללות שבהם הוא דמדת החסד לפעמים מקבלת ההתנגדות דמדת הגבו' שאינו ראוי כ"כ להשפיע לו ומסכמת ע"ז כו', ובוזה נחלש מדת החסד, היינו מדת ההשפעה שבה, אבל לא שנדחית ומתבטלת ח"ו שהרי מדת החסד ג"כ מסכמת כך, הרי שיש בהפעולה הסכם ב' המדות דחו"ג, ולזה אף גם שהתגבר. מדת הגבו' מ"מ יש בזה גם מדת החסד ג"כ וכמארז"ל ע"פ באשר משפטו פעלו במקום שדנין כו'. וכמו"כ להיפך מדת הגבו' מקבלת ההתנגדות דמדת החסד אלי' דהיינו שראוי להשפיע ומסכמת ע"ז ונחלש בזה מדת הגבו' כו' ומ"מ אינו נדחית לגמרי שההשפעה מ"מ אינה כמו אם הי' מבחי' מדת החסד לבד כו' (ומ"ש על אפי ועל חמתי כו' ומבו' במ"א דמ"מ הי' מאיר גילוי אוא"ס ממש וכנודע דקיימא סיהרא באשלמותא כו', הרי מבו' שם שזהו מבחי' מוחין דגדלות כו', ומ"מ י"ל דודאי אינו דומה אם לא הי' רוגז כלל כו' דמדה"ד מ"מ פועלת, ורק כאשר מתהפכים זל"ז אז אדרבה כאו"א פועל בתוקף ביותר כו' וכנ"ל). משא"כ בטו"ר כמו בנה"א ונה"ב הרי הנה"א לא יסכים לעולם על הרע דנה"ב וכמו"כ הרע דנה"ב לא יסכים לעולם על הטוב כו'. והגם שנק' שופטים וכמא' בינונים זהו זה שופטן וכמו הדיינים שזה אומר דעתו כך וזה כו' וכמ"ש בסש"ב, הרי אין זה שמקבל הא' דעת חבירו ומתווכחים זע"ז כ"א שהאחד דחה את חבירו וכמ"ש

בסש"ב שם שההלכה כדעת המכריע הוא הקב"ה העומד לימין אביון הוא הנה"א ועוזרו שיתגבר והאור דוחה את החשך כו'. וז"ש ולאום מלאום יאמך שכזוה קם זה נופל, דהיינו שנופל ונדחה, לא שיהיו שניהם כו', הרי אין זה בדרך התכללות כ"א בבחי' תערובות לבד שהטוב נמצא במקום הרע כו', וזה ג"כ מכו הא"ס הסוכ"ע דוקא שיוכל להיות הטוב במקום הרע, דהרי למעלה באמת במקום הרע לא יש טוב כלל ובמקום הטוב לא יש רע כלל וכמ"ש לא יגורך רע דלא יגור במגורך רע כלל כו', ורק למטה דוקא שנמשך מאוא"ס הסוכ"ע יכול להיות טוב במקום הרע כו' וכמ"ש בלק"ת בדה"א את קרבני לחמי הא'. ובנה"א ונה"ב התערובות באופן כזה שהן בבחי' התלבשות והתאחדות זע"ז עד שהכחות דנה"א נעשים בבחי' הגשמה כפי אופן כחות הטבעים כו' כמשנת"ל (ד"ה לך אמר לבי) והכחות דנה"ב מזדככים ע"י הנה"א כו', אבל כ"ז אינו בבחי' התכללות כו' כנ"ל. (ומה שאמרו תוקפא דנשמתא חולשא דגופא ולהיפך תוקפא דגופא חולשא דנשמתא, אין זה בבחי' חלישות כמו בחו"ג שמסכימים כנ"ל, כ"א הוא בדרך דחי' ונפילה שהאור דוחה את החשך וכמו"כ ח"ו להיפך כו' וכמא' כשזוה קם כו', ומה שנק' חלישות היינו שרק נחלש כחו לא שמתהפך כו', דבתוקפא דגופא נחלש אור הנשמה אבל אינו מתהפך ח"ו לעולם כמשי"ת בסמוך, וכן בתוקפא דנשמתא חולשא דגופא הוא כאשר אינו מהפכו לגמרי רק מחליש אותו, דכאשר מהפכו לגמרי באמת אין זה בבחי' חלישות לבד כו').

וכן הוא בתערובות טו"ר שבעולם, שכל הדברים העניינים הגשמיים מעורבים טו"ר ע"י שבה"כ דתהו שנפלו הניצוצות דתהו ונתערבו בכל הדברים כו', דמשו"ז יש בהם ב' פעולות הפכיות, וכמו מל"י כריסא זינא בישא ולהיפך חמרא וריחא פקחין כו', שזהו מהתערובות טו"ר שבהם, וכמו מים היפים זמים הרעים כו' וכמ"ש במ"א, כ"ז הוא בדרך תערובות לבד. וכידוע שהניצוץ הטוב הוא בבחי' בליעה בהם, וכמ"ש חיל בלע ויקיאנו ע"י הברירור כו', ובהתערובות יש כמה אופנים וכמשנת"ל (ד"ה כי ידעתיו) בענין רשע וטוב לו שגם בהרע יש טוב אלא שנעלם מאד, וכן בהטוב יש רע כמו כל סיכו כו', ובזה יש כמה חילוקי' וכמ"ש בסש"ב. וכן בבינונים יש תערובות טו"ר כו', אבל כ"ז הוא בבחי' תערובות לבד לא בבחי' התכללות כו', והיינו מפני שבטוב בעצם אין בו רע כלל וכמו"כ ברע בעצם אין בו טוב כלל וממילא אין בהם התכללות כו', וכ"ש שאינם מתהפכים זל"ו, שהטוב לעולם לא יתהפך לרע ח"ו. וכמו שארז"ל אע"פ שחטא ישראל הוא דהנשמה האלקית במה שיורדת ר"ל גם בעמקי הקלי' בריבוי חטאים ועוונות ר"ל מ"מ אינה נהפכת לרע ח"ו, וה"ה רק בגלות זשבי', ועי"ז מתחלשת ונחשך אורה מאד עד שיכול להיות שנכבה אורה וכמו בחייבי כריתות ר"ל שנכרת משרשה כו', אבל אינה מתהפכת ח"ו, שהרי אין לך דבר שעומד בפני התשובה, שהתשובה מועלת על הכל, ואפי' אותן שאין מספיקין בידם כו' ר"ל מ"מ אם דחק ונכנס מועיל לו התשובה כו', וכמו מנשה שחתר הקב"ה חתירה תחת כסה"כ וקבל תשובתו כו', והיינו מפני שהטוב דנה"א אינו מתהפך לרע ח"ו ולכן מועיל לו תשובה כו'. ורק בחי' הניצוצות דתהו להיות שנפלו בדרך שבירה ונפילה כו' מבו' במ"א שהניצוצות בהמשכתם בהשתל' ממדרי' למדרי' ה"ה מתחלקים יותר ונפרטים לריבוי ניצוצות קטנות כו', וכל התחלקות ה"ז בחי' פירוד וכמ"ש ומשם יפרד

והי' לדי' ראשים כו', והעיקר בסט"א שהתחלקות הוא בבחי' פירוד ויש ממש
 כו', ועמ"ש בלק"ת ד"ה ויקחו אליך פרה אדומה, ומתחלקי' ומתפרדים כנ"ל
 עד שנופלים בגקה"ט ונעשים רע כו', וזהו מ"ש בסש"ב דגקה"ט אין בהם
 טוב כלל היינו שגם הניצוץ דטוב נעשה רע כו', ואפשר דכמו"כ בעוברי עבירה
 ר"ל גם הניצוץ הטוב שבנפש החיונית שלהם שמק"ג נהפך לרע כו', והיינו
 מפני שירידת הניצוצות הוא בדרך נפילה ושבירה לזאת יכול להיות נהפך
 כו', ומ"מ גם בזה צ"ל שאינו נהפך לרע ממש ח"ו שהרי מ"מ הוא ניצוץ
 דקדושה וא"א שיתהפך לגמרי ח"ו. והראי' שהן בבחי' חיות וקיום אל הסט"א
 דקיומם הוא מהניצוץ הטוב שבהם, דלעתיד כאשר יתבררו הניצוצות לגמרי
 הרי יאבדו מכל וכל וכמ"ש ואת רוה"ט אעביר כו', וכ"ז קיומם הוא מהניצוץ
 שבהם כו'. וכמ"ש במ"א בענין אבק דאשתאר מנורא דהיינו מה שגשרף
 ונברר ממנו כל חלקי הטוב ונשאר יבש וריקן מטוב והן הגקה"ט. ומ"מ
 יש בהם קצת טוב, דלכן מותר לכסות את הדם באפר מפני שכשורעים בו
 מצמיח, וידוע דענין הצמיחה מתארץ הו"ע בירור הניצוצות שז"ע לחם מן
 הארץ בחי' הברור כו' זכמו וזרע יצחק ס' זיברכחו ה' כו', היינו בריבוי
 העלאת מ"ן מברור הניצוצות כו' הרי גם האפר מצמיח, וזהו מפני שעדיין
 יש בו קצת חיות דקדושה כו' רק שהצמיחה אינו כמו העפר שמצמיח בריבוי,
 אבל מ"מ גם זה מצמיח כו'. וכמו גשמות הגרים שזהו מה שנתברר מעמקי
 הקליפות, והיינו מה שמתעלה ניצוץ הטוב שבהם כו', ויש בנשמות הגרים
 נשמות גבוהות מאד וכמו שמעי' ואבטליון כו' ועמ"ש בפע"ח דבמס"ג דנפה"א
 מעלים הצדיקי' ניצוצות שירדו בעמקי הקלי' כו' (ועמ"ש בד"ה והנה אנחנו
 מאלמים אלומים דבשבה"כ נפלו ניצוצי מלאכים ונשמות ואלקות כו') א"כ הרי
 גם בגקה"ט הניצוץ שבהם אינו נהפך לרע ממש וכ"ש בחי' ניצוץ הטוב שבק"ג
 כמו בנה"ט שנת"ל די"ל שעיי' חטא ועון נעשה רע אין זה שנעשה רע גמור
 ח"ו ואינו דומה לנוגה עצמה כשמתכללת בגקה"ט שנעשה רע ממש, משא"כ
 הניצוץ דקדושה אינו נעשה רע ממש ח"ו (וגם מה שנוגה נהפך לרע אינו כמו
 הרע דגקה"ט עצמן שהן רע ממש שצריך דחי' והרע דנוגע מתעלה לקדושה
 ע"י התשובה כו'). ונמצא דגם בחי' ניצוץ הקדושה שנפל בדרך נפילה ושבירה
 אינו נעשה רע גמור ח"ו, וכ"ש שהנשמה האלקית אינה נהפכת לרע ח"ו, הרי
 שהטוב אינו נהפך לרע כו'. וכמו"כ הרע בעצם אינו נהפך לטוב, וכמ"ש
 ותשליך במצולות ים כל חטאתם, דעצם החטא ועון נשלך במצולות ים, נוק'
 דתהומא רבא, כמ"ש במא"א את מ"ם סעי' פ"ח שאין להם עלי' ותיקון כו'.
 ומה שעיי' העבודה מתברר הנה"ב ומתהפך לאלקות, שזהו תכלית העבודה
 שהנה"ב יתהפך לאלקות כו', זהו הניצוץ הטוב שבו וגם עצם המהות של
 הנה"ב, היינו הכח המתאוה שבו, אבל הציור רע צריך העברה וכמ"ש בלק"ת
 ד"ה חוקת התורה בענין שריפת הפרה, ומה שיכול להתעלות הוא עצם מהותו
 שהוא בחי' ק"ג שאינו רע גמור ויכול להתהפך לטוב כנ"ל. והגם דק"ג הרי
 מעורב טוב ורע דחצי' טוב וחצי' רע, הנה ידוע דהטוב דנוגה אינו טוב גמור
 וכן הרע אינו רע גמור, ומבו' במ"א דכללות ענין הנוגה הוא בחי' הישות
 דלגרמי' דבוע"ט ה"ז רע ובסו"מ הוא טוב כו' (ועמ"ש מזה בד"ה זה היום,
 רס"ט) ולהיות שאינו רע גמור יכול להתהפך לקדושה, ובנה"ב היינו עצם

הכח המתאווה דהיינו עצם הישות שלו כו'. ובוה הוא העבודה לברר את הנה"ב היינו לברר את הניצוץ הטוב שבו שזוהו מה שמוסיף כח בנה"א וכמו חמרא וריחא פקחין שזוהו מהניצוץ הטוב שבהמאכל כו', וכמו"כ בנה"ב בכללות שעי' ההכנעה והחלישות שפועל בנה"ב בעבודה בתפלה מתברר הניצוץ הטוב שבו ונכלל בנה"א שמוסיף בו אור כו', וכמו"כ כשמשתמש בהכחות דנה"ב לש"ש, דהכחות דנה"ב הן בבחי' שימוש ושירות אל הקדושה, וכמו בהשגה אלקית בשכל הטבעי שעי"ז מובן לו בטוב יותר הענין האלקי כו', וגם כמ"ש בס"ש"ב ספ"ח שעושה אותם קרדום כו' או שיודע להשתמש בהם לעבודת ה' או לתורתו כמו חכמת התכונה להל' קדוש החודש וכה"ג. וכמו"כ בהמדות דנה"ב כשמשתמש בהם לש"ש כו' בכ"ז מתברר הניצוץ הטוב ומוסיף יתרון אור בנה"א וכמו יתרון החכ' מן הסכלות ויתרון האור מן החשך כו'. ותכלית העבודה הוא להפוך עצם המדות של הנה"ב שיהי' הוא כלי לאלקות להבין ענין אלקי וירצה אלקות כו'. אבל כ"ז הוא בעצם מהותו, אבל הציור רע שבו שזה רע גמור אין בזה שום עלי' ותיקון כ"א העברה לגמרי כו'. וכמו"כ בעת שמהפכים את הרע לטוב היינו שמעלים את הניצוץ דקדושה שהורידו ע"י החטאים ועוונות ר"ל בגקה"ט שמתהפכים ונעשים רע כמו שנת"ל וע"י התשובה ה"ה מחזירים אותם שנעשים טוב גמור ע"י התשובה בחילא יתיר כו', דהנה ע"י החטא מו"ידיים גם את הנה"א כו' כנ"ל וע"י התשובה משיבים ומעלים אותם וכמ"ש באגה"ת פ"ח, ומ"מ אין זה שמהפכים הרע לטוב כי הנה"א לא נעשה רע ח"ו כנ"ל. אך הניצוץ הטוב דנוגה שירד ע"י החטא בגקה"ט ונעשה רע כנ"ל, הנה מה שמשיבים אותו ע"י התשובה זהו שמהפכים את הרע לטוב כו', ובפרט ע"י תשובה גדולה מאה"ר שעי"ז מעלים גם את הניצוץ שנפל בעמקי הקלי' דגקה"ט שז"ע שהזדונות נעשים כזכיות כו', אבל כ"ז הוא בחי' הניצוצות דקדושה שנק' רע בהשאלה לא שהן בחי' רע גמור ח"ו. אבל הרע הגמור א"א להתעלות ולהתהפך לטוב כ"א צריך העברה לגמרי וכמו שאמרו שבירתן זהו תקנתן דהיינו ברע גמור שאין לו עלי' ותיקון כלל כו', וזהו נעשה ג"כ ע"י התשובה שלוקחים מהם את הניצוץ שבהם והרע הגמור נדחה לגמרי כו'. הרי דטו"ר אינם מתהפכין זל"ז, והיינו מפני שהן מובדלין זמ"ז דבטוב בעצם לא יש רע וברע לא יש טוב (רק שמתערבים וע"ז בבחי' תערובות לבד כשני דברים המתערבים כו' ולא כמו נטל אש ומים ופתכן זב"ז כו' דהיינו מה שמתכללים לא רק בדרך תערובות לבד כו' ולכן מזה נעשה השמים שזוהו בחי' הת"ת ונודע דדעת המכריע היא דעה שלישית הכוללת שניהם כו' והיינו בחי' ההתכללות דחו"ג כו' אבל בטו"ר הוא בבחי' תערובות לבד כו') וזהו שבעצם לא ישנם זב"ז לכן אינם מתכללים זע"ז ואינם מתהפכים זל"ז כו'.

ועפ"ז יובן מה שג"ח מצוה להגיחה מבחוץ דוקא. דהנה ידוע דמלחמת יון ה' מלחמה רוחניות שרצו להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך ואמרו כתבו לכם כו', והיינו דאו ה' התגברות החכמות חיצוניות ביותר עד שהחשיכו מאד את אור הקדושה שז"ע מה שטמאו את כל השמנים דהיינו בחי' אור החכ' דקדושה כו', וכשגברו מל' בית חשמונאים בכח מס"ג שלהם שעמדו בנסיון גדול ועי"ז נצחום, דהיינו דחיית הרע כו', וכמו בתשו' שנת"ל שמהפכים

את הרע לטוב היינו שמעלים הניצוצות והרע הגמור נדחה לגמרי כו', כמו"כ ע"י המס"נ שלהם העלו את הטוב (וי"ל שז"ע הפך של שמן שמצאו כו') ונדחה הרע כו', וע"ז תיקנו נר חנוכה שזהו בחי' האור הדוחה את החשך כו'. ולכן מצוה להניחה מבחוץ להיות שזהו התיקון בבחי' חוץ, רה"ר טורא דפרודא, דהיינו גם בגק"ט להעלות את הניצוץ הטוב שיש בהם ולדחות את הרע גמור כו'. וזהו שהשיעור הוא עד דכלי' רגלא דתרמודאי דהיינו תיקון המורדים והפושעים ג"כ כו'. והיכן מנח לה בשמאל, דהנה נת"ל (ד"ה וישב) דהשתל' הקלי' הוא מקו השמאל כו' לכן תיקנו נ"ח בשמאל שזהו לתקן קו השמאל כו' כנ"ל. ועוד זאת מה שני"ח בשמאל הו"ע שהגבו' נהפך לחסד דאו הוא בבחי' תגבורת האור ביותר כנ"ל דהאור הזה ביכולתו לתקן גם את הרע דגק"ט. ובכדי להעלות הניצוץ שנפל בגק"ט ולדחות את הרע הגמור צריכים אור עליון יותר כו', והיינו בחי' תגבורת האור דגבו' שנהפך לחסד כו'. וזהו שצ"ל מזוזה מימין ונ"ח בשמאל דהיינו שקו השמאל נכלל בימין דאו הוא בבחי' תגבורת האור כו'. וזהו מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ, דכל המצות אין עשייתן בחוץ שהרי כל המ"ע ענינם הוא תיקון הנוגה לבד, ומל"ת הגם שזהו תיקון דגק"ט אבל בדרך לא תעשה כו'. אבל מצות דרבנן ה"ה קום ועשה וענינם הוא כמו מל"ת לכן הם בחוץ דוקא ובשמאל שזהו בחי' תגבורת האור לתקן גם את קו השמאל כו'.

בס"ד, ש"פ ויגש, עת"ר

ויגש אליו יהודה כו'. ואי' בילקוט אין ויגש אלא לשלום שנא' ויגש דוד את העם וישאל להם לשלום. וצ"ל הלא נגש אליו לטעון נגדו ותבע מאתו כמה תביעות וכמו שפרש"י ע"פ אל יחר אפך שנגש לדבר אתו קשות, וא"כ מה"ע השלום כאן, וגם כללות הענין מה שהטמין את הגביע באמתחת בנימין ושע"ז ישובו האחים אליו ויגש יהודה אליו ושע"ז דוקא יתגלה אליהם יוסף, כ"ז אינו מובן למה הוצרך לזה. דלכאוי' כאשר כבר באו כולם אליו עם בנימין הי' אפשר לו להתגלות להם, ומפני מה הי' נצרך שישוּבו אליו ע"י בנימין דוקא היינו בשבילו, ואז דוקא נתגלה אליהם כו'. ולהבין כ"ז צלה"ק משנת"ל דטו"ר וח"ג הן ב' ענינים. דגבו' ורע הן ענינים מובדלים זמ"ז לגמרי דגבורה הוא רק כח הדקדוק והכוונה היא בשביל התיקון לא הרע ח"ו, והרע הוא רק להרע שאין זה ממדות דקדושה כלל כו'. וטוב וחסד נת' שהן ג"כ ב' ענינים, דחסד הוא להשפיע דוקא למי שראוי, רק דמדת חסד אינו מדקדק כ"כ באופן הראוי ואם רק יש צד הראוי צריכים להשפיע לו, אבל מ"מ יש בזה הגבלה להשפיע להראוי דוקא כו'. אבל ענין הטוב הוא בלי הגבלה, היינו להשפיע לכל בין ראוי ובין אינו ראוי כו'. דלכן חסד מקבל לפעמים מדת הגבו' שז"ע ההתכללות דחו"ג, היינו מפני שבחסד גופא יש בזה הגבלה להשפיע להראוי דוקא לכן מקבלת גם את מדת הגבו' כו'. אבל מדת הטוב אינו מקבלת את הגבו' לעולם להיותו בבחי' בלי גבול בעצם לכן אינו נחלש כחו לעולם ואין בזה שליטת הגבו' כלל כו'.

אך עדיין אינו מתיישב לנכון משנת"ל דחוג' וטו"ר הם ענינים מובדלים זמ"ז שהרי אנו רואים בחוש שהאיש הטוב בעצם ממילא יומשך מאתו תמיד רצון של חסד, וזה בדרך ממילא דלהיותו איש הטוב בעצם לכן המשכת והתגלות רצונו בכל ענין הוא רצון של חסד כו', וממילא יטה שכלו כלפי חסד. ולהיפך איש הרע יהי' מאתו תמיד המשכת רצון של גבו' ויטה שכלו כלפי גבו' כו'. אך זה אינו נוגע למעלה דהרי מדת הרע לא יש למעלה כמשנת"ל. אבל בחי' הטוב והחסד שניהם הם מדרי' דקדושה והרי אנו רואין בטבע בני"א למטה דהאיש הטוב ממילא הרצון שלו הוא רצון של חסד כו', וא"כ מפני מה המה חלוקים זמ"ז דחסד הוא בהגבלה למי שראוי דוקא וטוב הוא בלי הגבלה, דלכאוף הם ענין א' דהאיש הטוב רצונו ממילא רצון של חסד כו' ומאחר דטוב הוא בלי גבול הי' צריך להיות גם החסד בלי גבול כו'. וגם כללות הענין שנת"ל דמדת הטוב הוא שאינו נחלש כחו לעולם ואין בו שליטת הגבו' כלל, ג"ז אינו מובן, דהרי לפ"ז הי' ראוי להיות שהשופט המטה כלפי דין אינו איש טוב כלל דמאחר שבטוב לא יש שליטת הגבו' כלל א"כ צ"ל דהמטה שכלו לגבו' ודין אינו איש הטוב, והמטה כלפי חסד אינו איש רע כלל. ובאמת אנו רואין דהטיית השכל לחסד ודין אין זה שייך כ"כ לטבעיות הטו"ר, דגם איש הטוב יטה שכלו כלפי דין לרשע מפורסם עכ"פ כמו לרוצח וגנב וכה"ג, ואיש רע יכול להפוך לפעמים לזכות כו'. ובאמת ידוע בענין המשפט שהשופט אינו מתפעל בעצמו במדות דחוג'ג, דכאשר יזכה לא' לא יתפעל בחסד ורחמים עליו. וכנודע דענין השוחד הוא שרוצה להתחסד מפני האי קרובא דעתא דמשו"ז רוצה לזכותו הרי ע"ז נא' כי השוחד יעור שאין זה משפט ישר, וכן השונא שהוא בכעס עליו ורוצה לחייבו כו' שפסולין לדין כו'. אבל המשפט הישר הוא שכאשר מזכה אינו מתפעל בחסד ורחמים וכאשר מחייב אינו מתפעל בכעס ורוגז כו', רק ששופט ע"פ אמיתת הטיית השכל לחסד או לדין כו', לכן בסנהדרין הובררו דוקא כאלה שטבעיות המדות לא יגברו על המדות שבשכל בכדי שלא יטו משפט הצדיקי' להרשיע את הצדיק מצד טבע הדין ושלא להצדיק את הרשע מצד טבע החסד כו', וזהו אנשי אמת ע"פ אמתתו של חכ' דתורה כו'. הרי שמצד משפט השכל יכול להיות שגם האיש הטוב יטה שכלו כלפי דין כפי האמיתית דחויב השכל כו'. ואם כן מה שנמשך רצון של חסד מאיש הטוב בדרך ממילא היינו קודם שבא למשפט השכל לברר בין טוב ורע אם ראוי לכך או להיפוך שאז מצד הטבעיות שלו ירצה בחסד ממילא וכן להיפך כו'. אבל כאשר בא לכלל משפט וביחוד בשכל יכול להיות שיחייב שכלו לדין כו'. ואם כן אינו מובן מה ההפרש בין טוב לחסד, דהרי האיש הטוב ממילא המשכת והתגלות הרצון שלו הוא רצון של חסד מפני מה החסד הוא בהגבלה כאשר הטוב הוא בלי הגבלה, ומ"מ הרי זה שהרצון שלו הוא ממילא רצון של חסד הנה כ"ז הוא קודם משפט השכל בהענין וע"י משפט השכל ישונה כו' גם באיש הטוב בעצם יש בו דין לפעמים ע"פ העולה מן השכל מפני שבמדות שבשכל מתהפך לנגד הטבעיות כו' כנ"ל. רק צריך לפעמים התגברות לעמוד לנגד הדין שבשכל או יהי' עזר מן הטבע דטוב לעשות החסד שנק' לפניו משהו"ד כו' (וכמו בקרי"ס שטען מדה"ד מה גשתנו אלו מאלו וגבר מדת טובו ית'

לדחות טענתו וכמ"ש ה' איש מלחמה כו', וכמו ולא אבה ה' לשמוע כו' שזהו מבחי' הטוב כו'). דבאמת כן הוא גם מצד מדת החסד, דהענין דלפנים משהו"ד אין זה מצד הטוב דוקא כ"א מצד בחי' החסד כו', וא"כ אינו מובן בזה ב' ענינים, הא' מפני חלוק מדת החסד ומדת הטוב, והב' דלכא' אינם חלוקים כלל שגם בטוב יש בחי' הגבו' מצד משפט השכל כו', וגם משנ"ת דהטיית השכל לחו"ג אינו תלוי בטבעיות דחו"ג ג"ז אינו מובן דהרי מי שהוא מבחי' החסד שכלו הוא של חסד ולהיפך כשהוא ממדת הגבו' שכלו הוא בבחי' גבו' וכמו ב"ש אוסרין וב"ה מתירין כו' וכמשנת"ל (ד"ה נ"ח) שיש בחי' חו"ג גם במוחין, הרי שגם השכל הוא לפי הטבע העצמי כו'. אמנם כללות הענין הוא, דהנה אי' בזה תרומה דקס"ח ב' ע"פ אך טוב וחסד ירדפוני אמאי אקרי טוב ואמאי אקרי חסד טוב כד איתו כליל כולא בגו' ולא אתפשט לנחתא לתא חסד כד נחתא לתתא ועביד טיבד לכל בריין כו', והיינו דטוב הוא בחי' העצם שלמעלה עדיין מבחי' גילוי וחסד הוא בחי' גילוי שזהו התפשטות הארה מבחי' הטוב, וזהו שהאיש הטוב המשכת הרצון ממנו ממילא בבחי' חסד לפי שזהו התפשטות הארה מבחי' הטוב כו'. ועפ"ז יובן כל חילופי הענינים הנ"ל, דבחי' החסד הגם שזהו הארה מבחי' הטוב מ"מ יש בו הגבלה דהיינו להשפיע למי שראוי דוקא דלהיותו בחי' הארה לבד לכן יש בו בחי' דין וצמצום ע"פ משפט השכל שהשכל מלביש את ההארה ומחלקה לחלקים ופרטים רבים בבחי' חו"ג כו' וכנודע דפעולת השכל הוא לפרט כל דבר כו'. וכמו שהחכ' מפרט ומחלק את הרצון, שהרי הרצון הוא פשוט עדיין וכאשר מתלבש בחכ' מתחלק לפרטים רבים. וכמו רצון האדם שרוצה לבית הרי אין בהרצון פרטים כ"א רצון פשוט שרוצה בית סתם, ובחכ' מתפשט שרוצה בית בציוור כ"כ בגדלו ובציוור החדרים וכה"ג כו'. וז"ע דחכ' דתורה מפרט הרצון דמצות שהן רצונות פשוטים ובחכ' דתורה מתפרט שיהי' דוקא באופן כך וכך ואז ה"ז מצוה כו'. וכמו"כ ההארה הנ"ל כשמתלבשת בשכל ה"ה באה בבחי' התחלקות דחו"ג שע"ז נעשה בה ההגבלה כו'. ומובן שזהו מפני שבהארה גם קודם שבאה לידי התלבשות הנ"ל כבר יש בה התכללות דחו"ג שזהו ג"כ מפני שהיא הארה לבד וכל הארה בהכרח שיש בה פרטים בהעלם וכמ"ש במ"א דכל אור בהכרח שהוא מצוייר בכללות המשכתו באיזה אופן נמשך כו'. ומאחר שיש ציוור באופן המשכתו ממילא יש ג"כ ציוור בהפרטים שלו כו' (שהו"ע אורך ורוחב בהעלם כו') רק שהפרטים המה בהעלם יותר כו'. וכן הוא ברצון וחכ' הרי בהעלם יש בהרצון הפרטים גם טרם שמתלבש בחכ', וכמו כשרוצה בית יש בזה בהעלם איזה בית הוא רוצה, רק שזהו בהעלם שאינו ניכר ונרגש וע"י החכ' ה"ז בא בגילוי כו'. וכמו"כ הארה הנ"ל יש בה בהעלם בחי' חו"ג וע"י ההתלבשות בחכ' מתחלקי' ומתפרטים הפרטים שבה, שזהו הגבלה שבה כו'. וז"ע מה שהחסד הגם שזהו הארה מבחי' הטוב מ"מ יש בזה הגבלה להשפיע למי שראוי כו' (רק שאין בזה הדקדוק כו' להיות דכללות ההארה ה"ה בחי' חסד כו') ומ"מ בכחו להתגבר נגד הדין דשכל ולעשות לפנים משהו"ד כנ"ל, והיינו מצד עצם ההארה שלמעלה עדיין מבחי' התחלקות הקרין דחו"ג כו'. וכ"ז הוא בחי' החסד שהוא בחי' התפשטות הארה לבד ויש בו גם מבחי' הגבו' כו', אבל בחי' הטוב בעצם הוא העצמי שלמעלה

מבחי גילוי, ולזאת אין זה מונע וסותר אל השכל שיכול להיות שע"פ משפט השכל יטה לחוב אע"ג שהוא טוב בעצם לפי שהטוב הוא אינו בבחי גילוי כלל כו'. אמנם כאשר הטוב מתגלה ה"ה בבחי בל"ג ממש ואין בזה מבחי הדין וגבו' כלל לפי שאינו בא בבחי התלבשות דשכל כלל, דמה שבא בהתלבשות זהו רק הארה אבל העצמי אינו בא בהתלבשות כלל ולזאת אינו שייך בזה הגבלה שאין בו התחלקות דחו"ג כלל כו'. והוה שהאיש הטוב אינו נחלש כחו כלל כו' היינו כאשר הטוב הוא בהתגלות, דאז באמת אין בו חלישות כח כלל כי אין בו מבחי הגבו' כלל כו'. ומ"מ יכול לחייב ע"פ משפט השכל לחוב מפני שהטוב הוא בהעלם כו' (ובאמת גם כשהטוב הוא בהתגלות אינם סותרים זא"ז לפי שגם בהתגלות שלו הוא התגלות העצמי ולכן יכול להיות שמצד השכל יחייב לחוב ומ"מ יעשה טוב וחסד עמו אע"פ שע"פ השכל אינו ראוי כלל כו'. וכמו שאנו רואין בחוש באיש הטוב שאינו יכול לעשות באופן אחר כ"א רק טוב וחסד, ומ"מ משו"ז לא יעקם משפט השכל, דע"פ השכל יטה לחוב ומ"מ הוא יעשה אתו טוב כי אינו יכול כלל לעשות באופן אחר כו'. והוה עצם מדת הטוב שאינו משתנה ומתחלף משום דבר ויעשה רק טוב וחסד מצד עצם הטוב שלו כו', ועצם טבע השכל שלו והמשפט דשכל אינם סותרים זא"ז, דאף שהוא טוב בעצם יחייב שכלו לדין (מפני שאין העצמי מתלבש כו') ואף ששכלו מחייב לדין יעשה רק טוב כו') ובהתגלות הטוב הוא רק טוב כו'. והראי' שהרי באור פני מלך חיים, ומבו' במ"א המשל בזה כמו הנידונין להריגה ר"ל כשנפגעי' במלך נמחל להם העונש, והרי אין המלך מעיין כלל בדינו אם ראוי כו' וגם אין זה בדרך לפנים משוה"ד, רק שנמחל לו ממילא מפני שאין שם ענין הדין והגבו' כלל כו'. וז"ע באור פני מלך חיים שזוהו בחי' עצם הטוב שאין שם דין כלל ונמשך משם הסליחה להיות נושא עון כו', וכמא' אמר הקב"ה יעשה תשובה שזוהו בחי' טוב וישר ה' כו', וכמשנת"ל (בד"ה ג"ח). והא דמשפט השכל תלוי בטבע החו"ג וכמו ב"ש וב"ה כו', זהו מבחי' החסד, היינו מההארה המתפשטת לא מעצם הטוב, דהרי העצמי אינו בבחי' מקור כנודע, רק ההארה היא המקור, וכשהוא מבחי' חסדים בשרשו גם שכלו הוא שכל של חסד כו'. ומ"מ הוא שכל אמת וישר שהרי אין זה הטי' מפני שמתחסד ומתרחם כ"א מצד ששכלו הוא בעצם כן כו'. ולהבין כ"ז בתוס' ביאור, ילה"ק מ"ש אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי, והיינו מה שביקש דוד שיהי' בכל ימי חייו רק טוב וחסד ולא רע ודין כלל. וזה פלא גדול, דלכאור' הוא דבר שא"א שהרי מחטא עה"ד טו"ר ודאי בהכרח יש טו"ר גם בימים ושנים וכמו עד שלא יבאו ימי הרעה כו', וכמ"ש בזהר מקץ דר"ד ע"א דאין זה יומי דסיבו כ"א מה שיש ימים טובים ויש להיפך כו' וכמש"ש דטי"ת ורי"ש שהן טוב ורע אתכלילו והדר פריש לון יומין דטוב בפ"ע כו' ובג"כ אמר דוד למה אירא בימי רע כו' ואיך ביקש דבר שא"א כו'. אך הענין הוא, דהנה עיקר הפסוק הזה קאי על לעתיד שיבורר עה"ד טו"ר ויבורר הרע לגמרי כמ"ש ואת רוה"ט אעביר כו' ויהי' רק טוב וע"ז אמר דוד שהוא בחי' המל', אך טוב וחסד ירדפוני. דלאחר הברור יהי' רק טוב וחסד ולא רע כלל, וכמו אך טוב לישראל כו', משא"כ עתה שהמל' הוא בבחי' עה"ד טו"ר יש ימי טוב וחסד ויש להיפך כו'. וזהו מ"ש יחיינו מימים וביום השלישי יקימנו כו'.

יומים הן בחי' יומין עילאין דחור"ב שמתחלקין לקוין ימין ושמאל כו', אבל ביום הג' יקימנו בתח"מ ונחי' לפניו, לפניו ממש, ששם גק' יום שכולו טוב ואין שם שרש יניקה למות ורע, ע"כ נחי' לפניו באור וחיות נצחי בלי שינוי כלל להיות למעלה מעלה מבחי' התחלקות הקוין כו', וכמא' לית שמאלא בהאי עתיקא כו' כי כולו ימין שזהו בחי' טוב וחסד כו', והיינו שמדבר על לעתיד. ומ"מ ממ"ש ירדפוני כל ימי חיי משמע דקאי על הזמן דעכשיו, והיינו דמעין זה יש גם עכשיו שמאיר בחי' טוב העצמי כו' (ח"ש דוד מ"י חי וקיים כו'). ולהבין זה, צ"ל תחלה ההפך בין עה"ח לעה"ה, דבעה"ח הוא שכי' אך טוב וחסד כו' שכולו טוב וחיים ואין שם אחיזה למות ורע כלל ע"כ וחי לעולם כמו לעתיד ונחי' לפניו שזהו מבחי' עה"ח ממש כו'. והענין הוא דהנה שרש עה"ד ועה"ח הוא בבחי' הכתר, ועה"ד הוא מבחי' חיצוניות הכתר שנחלק לג' קוין, ועה"ח מבחי' פנימיות הכתר שלא נחלק לקוין כלל וכמא' לית שמאלא בהאי עתיקא כו', וידוע דמאחר דלית שמאלא הנה גם בחי' הימין דהיינו בחי' הטוב והחסד דשם אין זה בבחי' קו הימין דהיינו בחי' הטי' לבד לחסד, דכל קו ה"ה המשכה ולא עצמי א"כ ה"ה בחי' הטי' לבד שו"ע המשכה כו', וא"כ קו הימין ה"ו רק בחי' הטי' לחסד כו', דבכ"מ שיש הטי' לחסד יש ג"כ הטי' לדין כו', וז"ע בחי' עה"ד שיש בו התחלקות קוין דהיינו ההטי' לכאן ולכאן כו'. אבל בבחי' פנימיות הכתר לא יש בחי' קוין ובחי' הטי' כלל כ"א זהו בחי' הטוב בעצם לא בבחי' הטי' כ"א עצם הטוב שאינו שייך שם אופן אחר כלל וכמו באור פני מלך חיים כו', כמ"ש במ"א וכמשנת"ל, משא"כ עה"ד הוא בבחי' הטי' וז"ע עץ הדעת, וכידוע דהתחלקות הקוין דחור"ג הן מבחי' הדעת שיש דעת נוטה כלפי חסד ודעת נוטה כו', והיינו בחי' חור"ג שבשכל שנמשך למדות שבלב, וכמו"כ ברצון מה שיש רצון לחסד ולהיפך זהו מבחי' הד"ע שבכתר כו', והיינו בבחי' הרצון שיש טעם לרצון שמתחלק ג"כ לקוין כמשי"ת בסמוך והוא ע"י הדעת נוטה כו', ומבחי' הקוין דחור"ג משתלשל בחי' טו"ר, וז"ע עה"ד טו"ר כו', וביאור הענין הוא, דהנה מה שנק' עה"ד טו"ר אין זה שבעה"ד יש בחי' רע ח"ו, דהרי הוא בחי' תכלית הקדושה והוא אלקות שאינו שייך בזה רע ח"ו כלל וכלל כו', דבד"כ עה"ד היא בחי' המל' שהיא ג"כ אלקות ממש ולמעלה בחי' הז"א מהחזה ולמטה הוא בחי' עה"ד טו"ר כו', ובשרש הראשון זהו בחי' חיצוניות הכתר כנ"ל, וידוע דגם באצ"י הרי לא יגורך רע וכ"ש בבחי' הכתר כו' וכמשנת"ל, ומה שנק' עה"ד טו"ר היינו שבא בבחי' התלבשות דטו"ר כמ"ש באגה"ק סי' כ"ו בענין תושבע"פ, וזהו לפי שבכללות הוא אור שבא בבחי' התלבשות להיות בחי' הארה לבד ה"ה בא בבחי' התלבשות כו', ולהיות שבהתארה הרי יש בה חור"ג (דבעצמי הרי לית שמאלא כו' כנ"ל) לזאת בבחי' ההתלבשות דחור"ג משתלשל מזה בחי' טו"ר כו', וזהו ההפך בין עה"ח לעה"ה, דעה"ח אינו בא בבחי' התלבשות כלל להיות שזהו בחי' הפנימיות והעצמות דא"ס כו', אבל עה"ד בא בבחי' התלבשות ומתהלכות משתלשל טו"ר כו', ועמ"ש בס' קול ברמה בשם האריו"ל בפ"י המא' דאד"ר יתיב על כורסי' דשביבין לאכפ"י לון שיש בחי' אור מקיף חיצון (מחוץ להאופ"ה והאופ"מ דספ"י) מן תחת הכתר דאצ"י עד סוף העשי' ונק' אלקי' קדושים ומהם ולמטה נמשכים ובאים בחי' הקלי' הנק' אלקים אחרים כו'.

ולפי שמגיע ראש אלקים זה עד הכתר לזה אמר דיתב הכתר על כורסי דשביבין ולאכפי לון כו'. והנה מה שהכתר יתיב על כורסי דשביבין לאכפי לון י"ל שזהו ע"ד מה שבחי המל' נק' עה"ד והרי המל' היא מע"ס דאצי' ואיך נק' עה"ד. אך הענין הוא, דהנה בת"י כ' ע"פ ועה"ד טו"ר כל מאן דאכיל מיני מפריש בין טוב לביש, א"כ הרי עה"ד אינו תערובות טו"ר כ"א אדרבה להפריש בין טו"ר. וזהו מה שבחי המל' נק' עה"ד היינו שמפריש בין טו"ר, רק משם נצרך להפריש את הרע כי יכול להיות יניקה וצריכים להפריש כו', דבמדרי' שלמעלה מבחי המל' א"צ להפריש הרע כי אין לו שם שום אחיזה ויניקה כלל מפני שאין שם מקום כלל להרע כו', רק בבחי מל' שיכול להיות אחיזה ויניקה וכידוע בענין וכל הבת תחיון כו', ולזאת צריכים להפריש את הרע כו'. ועד"ו י"ל בבחי הכתר דיתב על כורסי דשביבין שתחת הכתר שייך בחי כורסי דשביבין ובחי הכתר כפי לון כו', אבל זה שייך רק בבחי חיצוניות הכתר אבל לא בפנימיות הכתר שאין שם שום מקום כלל לבחי כורסי דשביבין כו'. ונמצא מובן מזה דבחי עה"ד הוא שמברר את התערובות טו"ר וכמש"א בח"י דמאן דאכיל מיני מפריש בין טוב לביש, זהו בחי המל' שמפריש בין טו"ר, ובשרשו הוא בחי חיצוניות הכתר דיתב כו' לאכפי לון כו', ומ"מ יש שם מקום לבחי הרע כמו שהוא בשרשו ויכול להיות יניקה ח"ו ומשו"ז צריכים להפריש ולברר כו' כנ"ל, וממילא יובן דעיקר הברור הוא ע"י בחי עה"ח דוקא. דמאחר דמע"ד יוכל להיות יניקה ח"ו א"כ בהכרח לומר דכח הברור גם בבחי עה"ד ואמיתית הברור הוא ע"י בחי עה"ח דוקא כו', דאמיתת הברור הוא דוקא ממדרי' זו שמבורר בעצמו לגמרי שאין שם שום מקום להצד אחר כו', ובחי הדעת יש כנגדו דעת דהיפך כו', וכמש"א בלק"ת בהבי' דמי מנה ולזאת א"א להיות ברור האמיתי מבחי עה"ד כ"א מבחי עה"ח דוקא שמבורר בתכלית ואין שם מקום כלל אל ההיפך כו'. זהו מה שבחי מ"ה מברר ב"ן, דעם היות דשם ב"ן הוא מברר ברורים מ"מ ה"ו ע"י התלבשות ובחי שייכות אל המתברר כו' וא"א להיות ע"ו הברור בשלימות (רק שלפעול הביטול בעצם היש הוא ע"י שם ב"ן דוקא וכמש"א על מאה"ו וישב דקפ"א ע"פ אך אל הפרוכת) ושלימות הברור הוא ע"י בחי ש' מ"ה דוקא והוא המברר את השם ב"ן כו'. ובשרשן היינו בחי פנימיות חיצוניות שבכתר שהן ג"כ מ"ה וב"ן כנודע, דפנימיות הכתר מברר לחיצוניות הכתר כו', וכן הוא בכל עולם ועולם עד עה"ד דעוה"ז שמתברר מעה"ח דתורה כו'. וזהו ג"כ מ"ש יחינו מיומים דקאי על התורה וכמש"א ואהי' אצלו שעשועים יום יום כו', והן תושב"כ ותושבע"פ בחי חו"ב דבחי' אתברירו, שז"ע יחינו היינו ברור הניצוצות להיות בבחי אור וחיות אל הנפש כו'. וי"ל ג"כ שז"ע מעיקרא כי עביד אינש אדעתא דנפשי' עביד לתקן נפשו שזהו ג"כ ענין התיקון והברור שנעשה בנפשו כו', ועמ"ש באגה"ק ד"ה והי' מעשה הצדקה תערובות רע שבנפשו כו', ועמ"ש בהבי' דמי מנה הנ"ל הבהי' דלבבתני, ולכאו' זהו הברור דש' מ"ה. ובאמת הברור דתורה הוא בחי הברור דמ"ה כו' כנודע. יקימנו ונחי' לפניו בחי פנימיות הכתר שלמעלה מהקוין שמשם ירד אור החכ' דתורה לברר עה"ד עכשו להבדיל בין טמא לטהור כו'.

רבוה יובן משארזיל ע"פ האלה מדת המזבח כו' זה השולחן אשר לפני ה' פתח במזבח וסיים בשולחן לומר מה המזבח מכפר כך שולחנו של אדם מכפר עליו. ומבו' במ"א דענין המזבח והשולחן זהו בחי' הבריורים דחוי"ב, דמזבח הוא בחי' הברור דחכ' ושולחן בחי' הברור דבינה. דענין השולחן הוא שע"י שמתברר המאכל נעשה ממנו דם ועי"ז מתוסף כח בתפלה ותורה כו'. והנה דם הוא בחי' גבורות והיינו בעבודה בחי' התלהבות ברשפי אש כו', וידוע דענין ההתלהבות הוא ע"י ההשגה באלקות, דלמעלה מהשגה לא יש התלהבות והתפעלות כ"א בחי' דביקות כו', וסיבת ההתלהבות הוא ע"י השגה, וזהו בינה לבא בחי' התפעלות רשפי אש שבלב כו'. וזהו ג"כ דבינה היא בחי' שמחה אם הבנים שמחה, דענין השמחה היא ג"כ בהתגלות ובהתפעלות כמו שהאדם מטפח ומרקד ע"י השמחה, משא"כ בעונג שאינו בהתגלות ובהתפעלות כו' וכמ"ש במ"א, וכ"ז מפני שבינה היא בחי' יש עדין לכן יש בזה בחי' הגבו' בהתלהבות והתפעלות כו', וזהו הברור דשולחנו ש"א כו'. אמנם הברור דמזבח הוא בחי' הברור דחכ' הו"ע התפלה כו', דהנה אי' בזה פ' תרומה מה שהשיכור אסור להתפלל ומותר בבהמ"ז, משום דתפלה היא באתר דלית תמן אכילה ושתי' כו'. דהנה ענין השיכור הוא בחי' הגבו' ולכן בבהמ"ז מותר שהו"ע אכוש בחי' התלהבות הגבורות כו', אבל בתפלה שהיא באתר דלית בי' אכוש והו"ע צלוחתא בחשאי בבחי' ביטול בתכלית כו' לכן שיכור אסור בתפלה כו'. וזהו מ"ש גבי חנה עד מתי תשתכרין הסירי יינך כו', דהנה חנה בגימ' ס"ג בחי' בינה ואלקנה הוא בחי' קנה חכ', וזהו שא"ל עלי הכהן דבכדי לקבל מבחי' החכ' צ"ל הסירי יינך להיות בבחי' ביטול בתכלית כו', והשיכה לו אשה קשת רוח כו' ויק ושכר לא שתיתי וכמ"ש חנה היא מדברת על לבה למעלה מבחי' בינה לבא כו', וכמ"ש כ"ז באריכות בסידור בשער בהמ"ז. וזהו הברור דבחי' חכ' דבזה לא יש אחיזה כלל, דבהברור דבחי' בינה יכול להיות אחיזה עדין וזהו דשיכור מותר כו' שמוזה יכול להיות יניקה כו' (ועמשנת"ל ד"ה ויקרא יעקב הב') אבל בהברור דחכ' אין שם אחיזה ויניקה כלל והוא בחי' ש' מ"ה המברר כו'. וזהו ג"כ ענין יוסף והשבטים, דהנה כתי' והנה אנחנו מאלמים אלומים בתוך השדה, בחי' חקל תפוחין קדישין שהו"ע הברור בחי' אסיפת וקיבוץ הניצוצות כו', והי' הברור דשבטים בבחי' מלמלמ"ע שהוא הברור דשם ב"ן כו', והנה קמה אלומתי וגם נצבה דהיינו דהברור דיוסף הי' במדרי' גבוה ונעלה יותר, דהיינו הברור דש' מ"ה מלמעלמ"ט כו'. והנה תסובינה אלומותיכם ותשתחוין לאלומתי היינו מה שמתבררים בבחי' ברור שני ע"י ש' מ"ה כו'. וענין ותשתחוין הו"ע העלאת מ"ן דשם ב"ן בכדי שיהי' המשכת מ"ד דש' מ"ה, שצ"ל העלאה תחלה כו' וכמ"ש בתו"א ע"פ זה. וזהו ג"כ ענין ויגש אליו יהודה שהי' עיקר השבטים, וההגשה היא בחי' העלי' בכדי להמשיך בחי' שם מ"ה להיות ברור שני כו'. וזהו מה שהטמין תחלה יוסף את הגביע באמתחת בנימין, דהנה בכדי שיהי' העלאת מ"ן צ"ל עי"ז המשכה מלמעלה וכידוע בענין לכה דודי לקראת כלה כו', וידוע ג"כ דבנימין הוא בחי' צ"ת בחי' העלאה מלמלמ"ע כו' וכמ"ש בלק"ת ד"ה ושמתי כדכד בענין שוהם וישפה כו'. וזהו שהטמין את הגביע באמתחת בנימין שהוא הכח להעלאת מ"ן להיות הגשת יהודה כו'.

וזהו מה שהי' צ"ל הבאת השבטים אליו ע"י בנימין דוקא. דמה שבאו מקודם אליו אין זה עדיין בבחי' העלאת מ"ן כ"א כשבאו ע"י בנימין צ"ת בבחי' העלאת מ"ן ואז דוקא נתגלה אליהם יוסף בחי' שם מ"ה להיות בירור שני בבחי' ביטול בתכלית כו'. וזהו מש"א בילקוט אין הגשה אלא לשלום, דהנה ידוע דהבירור דשם מ"ה הוא בבחי' מנוחה ועז"ב ונתתי שלום בארץ, דהיינו הבירור דמלמעלמ"ט שהוא בבחי' שלום ומנוחה כו' וכמ"ש מזה ברה"פדה בשלום, רנ"ט. וזהו אין הגשה אלא לשלום דתכלית הכוונה בהגשה זאת הוא להיות גילוי ש' מ"ה שיהי' הבירור בבחי' שלום ומנוחה כו'. וזהו ויגש אליו יהודה דאחר שהטמין יוסף את הגביע באמתחת בנימן הי' הגשה דיהודה שהוא בחי' העלאת מ"ן דש' ב"ן ואזי דוקא נתגלה אליהם יוסף ש' מ"ה בחי' עה"ח להיות הבירור מלמעלמ"ט בבחי' שלום ומנוחה ובבחי' ביטול בתכלית כו'. וזהו אין הגשה אלא לשלום כו'.

בט"ד, ש"פ ויחי, עת"ר

ואנ"י נתתי לך שכם אחד על אחיך כו'. פ"י שכם הוא ל' חלק וכמו שת"א חולק חד יתיר על אחיך, וכן פ"י רש"י ז"ל. וצ"ל מפני מה גא' ל' שכם ההל"ל ונתתי לך חלק אחד, וגם מהו ענין שכם אחד. ומכאן שאומר שכם אחד על אחיך משמע שזהו למעלה מאחיך ומ"מ יש לזה שייכות לאחיך כו', וצ"ל מהו בחי' ומדרי' זו שהיא למעלה מהשבטים ומ"מ יש לזה שייכות אליהם כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל בענין עה"ח ועה"ד דמה שנק' עה"ד טו"ר הוא שמבדיל ומברר בין טו"ר, ומ"מ מאחר דשייכות שם הבדלת הרע הרי יש שם מקום למציאת הרע ויכול להיות יניקה כו'. ולזאת עיקר הבירור הוא ע"י עה"ח דוקא, והיינו להיות דעה"ד הוא בבחי' התחלקות קוין חו"ג משתלשל מזה בחי' טו"ר אבל עה"ח הוא למעלה מבחי' התחלקות לגמרי ולזאת אין שם שום אחיזה כלל, ולכן משם דוקא עיקר הבירור דעה"ח מברר את העה"ד והו"ע ש' מ"ה שמברר שם ב"ן כו'.

וללהבין כ"ז בתוס' ביאור צ"ל תחלה ענין הדעת מהו. דהנה ידוע דדעת כלול מחו"ג והן בחי' ה"ח וה"ג הכלולים בדעת כו', ולכן כל בחי' הטי' לחסד או לגבו' הוא ע"י הדעת דוקא שנק' דעת נוטה כו'. וכנודע דהד' מוחין דז"א הן בחי' חו"ב ודעת שנחלק לחו"ג שהן ד' פרשיות דקדש והי' כי יביאך בחי' חו"ב ושמוע והי' אם שמוע בחי' הדעת שנחלק לחו"ג כו', וא"כ בהכרח לומר לכאן דבחי' הדעת בעצם הוא למעלה מבחי' התחלקות דחו"ג דמאחר שמתחלק לחו"ג בשוה שו"ע הד' מוחין דז"א מה שדעת נחלק לחו"ג כו' א"כ צ"ל שהדעת הוא למעלה מהתחלקות חו"ג ולכן מתחלק לחו"ג בשוה כו'. וכמ"כ מזה שהוא בבחי' דעת נוטה כלפי חסד ודעת נוטה כלפי גבו' הרי בהכרח שבחי' החו"ג הן בו בשוה שאינו מוכרח בא' הקוין לכן

נוטה לכאן ולכאן, פעמים כך ולפעמים כך להיותו למעלה מהם כו'. דאין לומר שזהו מצד שלפעמים מתגבר בחי' החסד שבדעת לכן מטה כלפי חסד ולפעמים כו' דא"כ הרי אין זה בדרך הכרעה כ"א מצד התחלקות הקוין שלפעמים מתגבר קו זה ולפעמים קו זה, וכמו בחו"ב שיש בהם הקוין דחו"ג והו"ע שכל של חסד ושכל של דין ולפעמים זה מתגבר ולפעמים זה כו' ואם נא' דכן הוא גם בדעת א"כ אין זה הכרעה, דענין והכרעה הוא שאינו מוכרח בא' מהקוין דחו"ג ושוקל ומכריע ביניהם כו'. ואם נא' דמה שהדעת נוטה לחסד או לגבו' הוא מצד ההתגברות בא' מהקוין א"כ הרי אין זה בדרך הכרעה, אלא בהכרח לומר שב' הקוין שקולין ושויין בו ומכריע לקו א' כו'. עוד זאת דבמקום שיש התחלקות קוין ע"פ הרוב ההטי' היא לא' מהקוין, וכמו ב"ש אוסרין וב"ה מתירים שתמיד בזה מחייב שכלו לחסד ובוזה לדין כו' (לבד מה שיש מקולי ב"ש כו' שזהו מצד התכללות הקוין כו' כמ"ש במ"א) והדעת הרי לפעמים נוטה לחסד ולפעמים לגבו' כו'. וגם ענין ההכרעה דדעת הוא שיכול להיות כך ויכול להיות כך ומכריע כך וכך א"כ צ"ל שהוא למעלה מבחי' הקוין כו'. הרי מכל הנ"ל, היינו מה שהדעת נחלק לחו"ג בשוה (שהן הב' מוחין שנעשה מהדעת) ומההטי' דדעת שנוטה לפעמים כך ולפעמים כך וגם מענין ההכרעה שהדעת הוא בחי' מכריע כו', מכ"ז מוכרח לומר שהדעת הוא למעלה מבחי' התחלקות דחו"ג כ"א כולל שניהם בשוה כו'. וזהו דענין הבחירה הוא בדעת דוקא וכמא' אם אין דיעה הבדלה מנין דלהבדיל בין ב' דברים ולבחור בא' מהם כמו להבדיל בין הנאה ומגונה ולבחור בהנאה וכמו"כ להבדיל בין הטוב ובין הרע ולבחור בטוב ולמאוס ברע כו', וכן כל ענין הבדלה ובחירה הוא ע"י הדעת דוקא (וצ"ל דענין ההבדלה אין זה רק ההבחנה לבד דלכאוף זהו במוח הבינה וכמש"א הנותן לשכוי בינה להבחין כו', כ"א ענין ההבדלה הוא שמבדיל ומפריד ביניהם והיינו כאשר בוחר בא' מהם כו', דכאשר בוחר בהטוב ומואס ברע ה"ה מדחה את הרע ומפרידו ומבדילו מהטוב ומעלה את הטוב כו', דזהו כל ענין הברורים שמפריד בין טוב לרע ע"י הבחירה שבוחר בהטוב כו', והיינו ההבדלה בפועל שמבדיל ומפריד כו', וזהו ג"כ ענין להבדיל בין הטמא ובין הטהור דהכוונה היא על ההוראה דוקא לא רק הלימוד לידע את הטמא והטהור כ"א להורות בפועל שז"ע ההבדלה כו'. וגם י"ל כי בההבדלה והבחנה יש בזה שיקול מה טוב דיש ענינים שצריכים לשקול היטב אם זהו טוב או לא ויכול להיות בזה כמה טעותים שמדמה שהדבר טוב או שעושה זאת מצד הטוב שבו ובאמת הוא להיפך, והמשקל הוא ע"י הדעת דוקא, וזהו שתלה ענין ההבדלה בדיעה דוקא). וידוע דענין הבחירה הוא שיכול להיות כך או כך ובוחר באופן כך וכך (וזהו דענין הבחירה הוא באדם דוקא מפני שאינו מוכרח בהנהגתו ע"פ הטבע שלו כמו הבע"ח שהמה טבעים ומוכרחים בהנהגתם ע"פ הטבע, משא"כ האדם הוא מושכלי דהנהגתו הוא ע"פ השכל ויכול לרצות כך ולרצות להיפך ובוזה שייך בחירה שמצד בחירתו הוא בוחר באופן כך וכך כו') וזהו שהבחירה הוא דוקא בבחי' הדעת שהוא למעלה מבחי' הקוין ומכריע ובוחר בא' מהם כו'. ולפי' צ"ל דע"י הדעת ביכולת לשנות מדין לחסד וכן להיפך, דמאחר שהוא למעלה מהקוין וביכולתו לבחור כך וכך א"כ יכול לשנות ולבחור באוי

מבחירה הקודמת. ובאמת ידוע דהדעת הוא בתוקף ההחלט לבלי להשתנות. וזהו הנק' דעת חזק דכל חזוק ותוקף הוא בדעת דוקא שמחליט להיות באופן כך ולא באופן אחר כו' (וההפכך הוא שאין לו דעת כו') וא"כ הרי הדעת בא בבחי' התחלקות דוקא כו'. אך עדיין צ"ל בעיקר המהות של מוח הדעת מהו, שהרי הדעת הוא מכלל המוחין ונחשב למוח שלישי, וכנודע שיש תלת חללי דגולגלתא שבהם תלת מוחין חב"ד כו'. ואינו מובן מהו ענין המוח הזה, דלכאוי לא מצינו בענין השכל רק השכלה והשגה שז"ע חכ' ובינה מה שמשכיל את הדבר ומשיג אותו, ומהו עוד ענין מוח הדעת כו'. ואם נאמר שהדעת ענינו רק ההטי' לזכות או לחוב, הרי הטי' זו יש גם בחו"ב שיש שכל המטה כלפי חסד ושכל המטה כלפי דין ומה מוסיף הדעת בזה. ואם נאמר דהחידוש שמהדעת הוא שההטי' היא בבחי' מכריע והיינו ע"י שכולל חו"ג (שזהו למעלה מהמוחין שבהם החו"ג בבחי' התחלקות כנ"ל והדעת כולל חו"ג שזהו מבחי' הרצון שלמעלה מהמוחין כו') א"כ הרי אין זה הטי' שכליות כ"א הטי' רצונית ולמה נחשב בכלל המוחין מאחר שאינו ענין שכלי. אלא בהכרח לומר שהדעת הוא ג"כ ענין שכלי ובמהות ומציאות בפ"ע ממהות בחי' חו"ב ולכן נחשב למוח שלישי והוא בחלל מיוחד בפ"ע, וכן ההטי' שלו היא ג"כ הטי' שכליות אבל לא כמו ההטי' דחו"ב כו'. ומה שכולל חו"ג ומשוי' הוא בבחי' דעת נוטה כו' הוא עוד ענין במוח הדעת לבד מציאות עצמותו כו'. והנה במשנה דפ"ב דחגיגה א' א"כ ה' חכם ומבין מדעתו, משמע מזה דבבחי' דעת אינו שייך אולפנא ולימוד כמו בהמוחין דחו"ב דשייך בהם לימוד וכמו אאלפך חכ' כו', משא"כ בדעת אינו שייך לימוד כו'. וג"ז אינו מובן דמאחר שהדעת הוא בכלל מוחין וה"ה בבחי' שכלי מפני מה אינו שייך בו לימוד כמו בכללות ענין השכל כו'. אך מזה שאין בו לימוד נוציא עוד ענין והוא דאינו שייך בו ענין ההטי' היינו להטותו לאיזה צד, דבדבר ששייך אולפנא ולימוד יש בו הטי', וכמו בכללות ענין הלימוד הרי המשפיע מטה שכל המקבל להיות כמוהו, וכמו ברב ותלמיד הרי במשך הזמן משתווה שכל התלמיד לשכל הרב, כמו באופן קבלת איזה ענין (וויא צוא נעמען א ענין) ובאופן השגת הענין ה"ה משתווים ול"ז כו'. וכמו"כ בשכל פרטי יש בו הטי' ע"י איזה טענה וסברא, דמאחר שהענין אצלו הוא בבחי' סברא שכליות יכול להראות לו שהסברא היא באופן אחר, שזהו ג"כ לימוד מה שמראה לו ומלמדו אמיתית הסברא השכליות ועי"ז מטהו אליו להיות סובר כמוהו היינו ששכלו יחייב ג"כ כמוהו כו', משא"כ בדבר שאין בו לימוד ממילא אינו שייך להטותו, כי במה יטה אותו כו'. וזה לכאוי סותר למשנת"ל שהדעת יכול להשתנות מדין לחסד כו'. ומובן שבוהו ג"כ ההפרש בין עצם מהות הדעת ובין במה שכולל חו"ג, דבעצם מהותו אין בו לימוד (עם היותו שכלי כנ"ל) וא"א להטותו, ומצד שכולל חו"ג שייך בו ההטי' שיכול להשתנות מדעת זאת לדעת אחרת (וצ"ל שג"ז אינו בדרך לימוד כו' וכמשי"ת), וצ"ל כ"ז איך ומה הוא. אך הענין הוא, דהנה חו"ב ענינם ידוע שהן עיקר עצם השכל להשכיל ולהתחכם באיזה דבר ולהבינו ולהשיגו כו', וכלולים ג"כ ממדות הנק' מדות שבשכל וכמו שכל המטה כלפי חסד וזכות ושכל המטה כלפי דין וחוב וכמו ב"ש אוסרין וב"ה מתירין כו'. ומדות דחכ' הן כשהוא עדיין בנקודת השכל כמו שהוא טרם

שמתפשט בהשגה דבינה כו', וכשמתפשט בטעם ההשגה דבינה ה"ז בחי' המדות שבבינה כו'. ואם נאמר דמוח הדעת הוא רק הטיית השכל לחו"ג הרי אין זה ענין שכלי כנ"ל וגם הרי נמצא הטיית החו"ג בשכל דהיינו שכל המטה כלפי חו"ג דחו"ב כנ"ל. רק צ"ל מה שהדעת מטה וזה ענין ההכרעה והתחלט להיות דוקא כך וכך, וזהו שמוסיף הדעת על ההטי' דחו"ג שבחו"ב. וצ"ל באיזה כח הוא הכרעה זו בדעת כו' (וא"א לומר שזהו רק מצד התכללות חו"ג שבו, דכבר נת"ל דא"כ ה"ז הטי' רצונית ולא הטי' שכליות כו'). אך הענין שעיקר מהות הדעת אינו רק הטיית השכל לחו"ג אלא עיקר מציאותו ומהותו העצמי הוא בחי' הרגש השכל וההשגה, והיינו שבא השכל בהרגשה שהוא בהכרת הענין ביותר (ער דערהערט דיא זאך או דערקענט דאס). כי יכול להיות דגם שישגיג בשכל ההשגה דבר חכמה בטוב ולא בא אצלו הדבר במורגש ובהכרה כלל, הרי גם שמבין ומשיג הדבר אבל הדבר המושג רחוק ממנו מפני שאין לו בו דעת והכרה כו'. וכמו קטן פחות מ"ג שנה שאינו בר עונשין שאע"פ שהוא חריף ובעל השגה ותפיסא ובקי בדיני הל"ת בכי טוב ומ"מ לא יעונש אם עבר על ל"ת מפני שאין לו דעת עדיין, דהיינו בחי' הכרה והרגש בדבר שמשגיג שיהי' הדבר נחשב אצלו לענין ושצריך לקיימו ונוגע ההערך שפוגם בזה כו' כ"ז אינו נרגש אצלו כלל כו'. וכמו גם במילי דעלמא בממון וגדולה אע"פ ששכלו בטוב ההשגה וההבנה בגודל הדבר מ"מ אמיתית הענין של הממון וגדולה רחוק ממנו כי לא ירגיש ויכיר בהם כגדול שיהי' הדבר יקר אצלו ושיפעול בו איזה הגבהה כו'. וכן בהיפך שהוא השפלות והדלות ר"ל אע"פ שמבין היטב חסרונם אינו בהרגש אצלו עדיין כמו בגדול שמרגיש היטב החסרון שבשפלות ודלות ופועל בו השפלה גדולה ונמיכת רוח ר"ל, אבל הקטן לא יתפעל מזה ולא יושפל מפני העדר הרגשת עצם הענין כו'. והראי' מן הרחמנות שהוא בדעת דוקא דכל שאין בו דיעה אסור לרחם עליו מפני שהוא עצמו אינו מרגיש החסרון שלו והרחמנות שלו, וכן המרחם הוא ע"י הדעת דוקא, דאע"פ שע"פ ההשגה יבין וישגיג חסרון הדל והנדכה ביסורין ר"ל מ"מ אינו מרחם עליו כי אין הענין במורגש אצלו. והגדול בדעת ירגיש את החסרון והשפלות שלו דמשרו' ירחם עליו כו'. וכך כל הכרה טובה להיות בוחר בטוב ומואס ברע הוא בכר'דעת דוקא, דמצד ההשגה הגם שמשגיג שזה טוב וזה רע מ"מ יכול להיות אצלו הדבר במשקל א' מפני שאינו מורגש אצלו כ"כ מעלת הטוב וחסרון הרע, רק בכר'דעת שמורגש אצלו הענין ה"ה בוחר בטוב דוקא כו', וזהו עיקר ענין הדעת שהוא בחי' הכרה והרגשה, וז"ש וידעת היום, שהעיקר הוא הידיעה וההרגשה שע"ז דוקא יהי' ההשבה אל הלב כו', ולעתיד נא' כי כולם ידעו אותי, וכמו וידע כל פעול, יכיר וירגיש ולא ידיעה בשכל והשגה לבד כו', ועד"ז הו"ע רק אתכם ידעתי, פי' הכרתי כו', וכמו"כ והאדם ידע שהוא המח' במורגש דוקא, וזהו גם בלא דעת נפש לא טוב דבלא דעת גם שמשגיג הרי שכלו ומחשבתו אינו כלום, וז"ע קטן אין לו מח', דמדות שבשכלו לא בא במורגש ודעת גמורה, ע"כ הן ולאן שלו יכולים להתהפך, וז"ש אלי' למה אתם פוסחים על שתי הסעיפים כו', דגם שמשגיגים אלקות אין זה רק בשכל ואינו בא במורגש והכרת הדעת, ע"כ גוח להתהפך ויכול לעשות דבר והיפוכו, ולע"ל שידעו

אותי בבחי' הכרה והרגשה לא יטו ימין ושמאל כו'. ועפ"ז יובן ענין מוח הדעת בעצם מציאותו, שלאחר שבא נקודת השכל שהוא האין דחכ' להשגה והבנה בבחי' התפשטות דבינה אזי בא הענין במוח הדעת שהוא מוח המכיר והמרגיש, והוא שמכיר ומרגיש שהדבר הוא כך (וכמו באיוב דכתי' איוב לא בדעת ידבר פי' שאינו מרגיש ומכיר מה שמדבר כמו שאומרים ער הערט גיט וואס ער רעט כו' שאם הי' מרגיש איך הי' אומר דבר זה), ועי"ז מתקרב הענין אליו ונרגש בנפשו. דבהשגה לבד הגם שהבין והשיג את הדבר עדיין רחוק השכל ממנו לגמרי, ולהביאו במורגש והכרת הענין אצלו היטב זהו מהות הדעת. ונמצא דענין הדעת הגם שאינו מוסיף דבר בהשגת השכל מ"מ הי' מגיע בעומק בנפש הרבה יותר מהשגת הדבר, דבהשגה הענין אצלו עדיין בחיצוניות ומרוחק ממנו ובדעת נעשה אצלו הענין בקירוב ובפנימיות נפשו יותר שנגרש אצלו הדבר והיינו ע"י הכרת הענין, (השגה היא רק דער פארשטאנד פון דער זאך והדעת היא וואס ער דער-קענט ומרגיש בנפשו אז דיא זאך איז אזוי) וע"י שמכיר ומרגיש שהענין הוא כך עי"ז נרגש הענין בפנימיות נפשו כו'. ולכן התפעלות המדות הוא מהדעת דוקא שע"י שהענין נרגש אצלו הי' מתפעל בו כו'. וזהו וידעת היום והשבות אל לבבך כו', דההשבה אל הלב דהיינו התפעלות המדות שבלב שזהו עיקר הפנימיות וכמ"ש במ"א דמוחין הן בבחי' מקיף עדיין (ולכן אינם שייכים לפועל רק מח' טובה הקב"ה מצרפה כו') ועיקר הפנימיות הן המדות דוקא והן השייכים לפועל, דכאשר מתפעל באהוי"ר נוגע לו הסו"מ והע"ט, וכמ"ש בסש"ב דאהוי"ר הן מקור מ"ע ומל"ת דהמקימן באמת הוא האוהב כו', וע"י היראה הוא סו"מ באמת כו', וכל הנהגת האדם הוא ע"פ המדות דוקא היינו מה שרוצה ומה שאינו רוצה, דהיינו הבחירה בטוב והמיאוס ברע כו', וכ"ז הוא ע"י הדעת שהוא הכרת והרגשת הענין כו'. וזהו ג"כ מה שהדעת הוא התקשרות, דהכרת והרגשת הענין הוא ע"י ההתקשרות בהענין וכמ"ש בסש"ב ח"א ספ"ג שמקשר דעתו בקשר אמיץ וחזק כו'. ועפ"ז יובן מה שהדעת אין בו אולפנא ולימוד שהרי הדעת אינו מוסיף דבר בהשגת הענין כמו איזה סברא וכה"ג כ"א הוא בחי' ההרגש וההכרה, ובוזא אינו שייך לימוד שנופל רק בעצם השגת השכל כמו להשפיע ולגלות השכל, דענין שכלי שלא ידע קודם הי' משפיע ומגלה לו עצם השכל והסברות בזה ומראה לו התלוקים שיש בהסברות וכה"ג, וגם ללמדו איך ליקח איזה ענין שכלי וכה"ג דבכ"ז שייך לימוד. וגם א"א למסור מה שמכיר ומרגיש וכמו שא"א למסור מה שראה, רק יכול למסור ציור הדבר שזהו רק הבנת הענין, אבל עצם הדבר כמו שראה אותה הרי א"א למסור, כמ"כ א"א לאדם למסור מה שמכיר ומרגיש בהענין כו' כ"א זהו בכח עצמו שבא ע"י התקשרות דעתו בהענין היטב כמ"ש בסש"ב שם. וזהו שא' דוד לשלמה דע את אלקי אביך, ולכאוי' למה לא למדו. אך באמת למדו חכ' ושכל הרבה ומ"ש דע היינו הכרת הענין שיוכר ויורגש בנפשו, וזה בא מכח עצמו דוקא. ובמד"ר פ' ויקרא ספ"א אי' כל ת"ח שאין בו דעת נבילה טובה הימנו, וכ' היפ"ת שהדעת הנזכר כאן הוא מוסר וד"א. והטעם שנק' זה דעת הוא להיות כי ענין הדעת הוא שמבין מדעתו וכך בכל שכל והשגה צריך להבין מדעתו להמשיך מזה מוסר וד"א. וזהו ג"כ כאשר הענין הוא אצלו בהכרה

והרגשה ה"ה מוציא את המוסר וד"א היוצא מהענין הזה הנוגע לתיקון נפשו כו'. כי בכל ענין שכלי יש בו מדה, והיינו המוסר והד"א היוצא מן הענין, וע"י הכרת הענין ה"ה מרגיש את המוסר שיש בזה, דכשם שמכיר את עצם הענין כן הוא מכיר את חלק המוסר, דלהיות שתופס את הענין בפנימיותו ה"ה תופס כל החלקים ופרטים שבו כו', (וזהו ג"כ מה שית"ל שע"י הדעת בא הענין בריבוי התחלקות כי כן הוא בהכרת הענין שמרגיש כל חלקי הפרטים שבהענין כו'). ועוד זאת דכאשר הענין אצלו בבחי' הכרה הרי הענין מתעצם עמו ויכול לעשות בו הכל הן בהשכלי שבו להביאו בכמה אופנים שונים והן בשארי החלקים שבו דמשו"ז יכול ללמוד המוסר והד"א שבו, דכ"ז הוא ע"י שתופס בפנימיות הענין לכן יכול להביאו לכל דבר כו', וזהו שתלוי בדעת שמבין מדעתו דוקא איך להוציא מהענין בהנוגע לתיקון וזיכוך נפשו כו'. ובכלל זה הוא ג"כ התפעלות המדות שנעשה ע"י הדעת דהכוונה בזה הוא שיהי' זיכוך המדות שיתנהגו ע"פ השכל כו' (היינו מה שהשכל משיג הטוב דאלקות ושאליו ית' יהי' כל חפצו ורצונו ודביקות נפשו כו'), ובכל ענין שכלי בסדי שיהיו המדות לפי חיוב הענין ההוא זהו ע"י הדעת כו', וזהו גם בלא דעת נפש לא טוב דבלא דעת אינו יודע ליקח מהענין תיקון לנפשו ובד"כ אינו פועל בו ההתפעלות אל הענין שיזדכך ויתעלה ע"ז, היינו שיהיו הנהגת מדותיו ע"פ חיוב השכל כו' (וכבר נת' דהנהגת האדם הוא ע"פ המדות כו'). וע"כ הקלי' חסרים מוח הדעת דוקא, דאף שיש להם חו"ב באלקות שיודעים ומשיגים הענין כיון שאין להם דעת ה"ה יש דבר נפרד כו', דעיקר הדביקות וההתקשרות והביטול לאלקות הוא ע"י הדעת דוקא שהענין האלקי נרגש אצלו כו'. ועפ"ז יובן ענין ההטי' שבדעת שהוא בחי' דעת נוטה לחו"ג, דלכא"ו מה מוסיף בזה הדעת, והלא גם חו"ב יש בהם ההטי' שהו"ע שכל המטה כלפי חו"ג כו' כנ"ל. אך הענין דלפי הנ"ל דענין הדעת הוא בחי' הרגשת והכרת הענין לזאת עיקר ענין ההכרע וההחלט הוא בדעת דוקא דהשכל והסברא עצמה יכולה להתהפך עדיין ואינו יודע בזה עדיין החלט דבר, דכשם שיש שכל וסברא לחסד כמו"כ יש שכל וסברא לדין שהם מחליטים זא"ו, וכאשר יתגברו הסברות לדין עד"מ יוחלש ע"ז ההטי' לחסד וכאשר אח"כ יתגברו הסברות לחסד יוחלש ההטי' לדין, וכמו שרואים בחוש בפלפול השכל באיזה ענין שיש סברות לכאן ולכאן, ובתחלה יתגברו סברות אלו ואח"כ יתהפך הדבר ויתגברו הסברות האחרות ויוכל להיות כן כמה פעמים שיתהפך הענין כו', והיינו מפני שהשכל עצמו אין לו תוקף בעצמו עדיין להחליט באופן כך וכך דוקא. וראי' מוכחת לזה הוא מה שגם שכל וסברא אחת יכולה להתהפך מדין לחסד דאותה סברא עצמה שחיבה לדין ולחוב תחייב אח"כ לחסד ולזכות, וכמו הטענה דכל יצר מחשבות לבו רק רע חייבה לחוב, ואח"כ נא' לא אוסיף עוד כו' כי יצר לב האדם רע מנעוריו, הרי אותו הטעם עצמו נהפך לזכות כו'. כי מה שיצר מחשבות לבו רק רע כו' זהו מפני שרע מנעוריו כו' הרי הטעם והשכל א' הוא ומתחלה הי' ההטי' בזה דלמה נצרך לזה כו' (וכמ"ש נחמתי כו') ואח"כ הי' ההטי' דא"כ מה הוא חייב בזה, והיינו ההטי' לזכות כו', והיינו כי ההשגה עצמה לכל אשר יחפוץ יטנה כו'. וזהו שארז"ל לא ניתנו ד"ת חתוכין למטה אלא על כל דבר

ודבר א"ל מ"ט פנים טהור ומט"פ טמא (הן כנגד מ"ט שע"ב שיש בכ"א חו"ג וזהו דודי צה, ב"פ מ"ט כו') א"ל רבש"ע עד מתי נעמוד על בירורה של הלכה א"ל אחרי רבים להטות כו'. ולכן אלו ואלו דברי אלקי' חיים אע"פ שאלו אוסרין ואלו מתירין מ"מ יש לשניהם מקור במ"ט שערי בינה, לפי שמהבינה נמשך לב' המדרי' דחו"ג ואין בזה הכרע והחלט עדיין להיות כך בדוקא ולכן שניהם דא"ח כו'. והלכה כמכריע היינו בחי' הדעת שהוא דוקא המכריע והמחליט כו', וכשלא נפסקה הלכה כמי נק' זה שיקול הדעת, וכמו שארז"ל בסנהדרין דל"ג ע"א ההפרש בין טועה בדבר משנה לטועה בשיקול הדעת היכי דמי שיקול הדעת כגון דפליגי תרי תנאי כו' ולא אתמר הלכתא לא כמר ולא כמר כו'. נמצא מה שלא נפסקה הלכה לשום צד משני הסברות נק' שיקול הדעת שא"א לברר כ"כ איזה היא סברא ישרה יותר רק מ"מ כיון דסוגיא דעלמא אזלא כחד מינייהו העושה להיפך נק' טועה בשיקול הדעת, ולא דמי לטועה בדבר משנה שזהו כשנפסק הלכה כאחד משני הסברות. וכיון ששיקול הדעת הוא כשלא הכריעו כא' משני הסברות ונשאר הדבר שקול, א"כ הדעת הוא המכריע לדרך הסברא הישרה שהיא ~~ההלכה~~ וכשעושה כפי הסברא השנית נק' טועה בדבר משנה, וכמו ב"ש במקום ב"ה אינו משנה כו'. והיינו דענין הדעת הוא ההכרעה וההחלט בבירור והעושה להיפך נק' טועה בדבר משנה ומה שלא נפסקה ההלכה ברורה נק' שיקול הדעת דהיינו ששקול בדעת. וזהו שא' הלכה כר' יוסי משום שנמוקו עמו ופי' הערוך בערך נמק כל תורתו סדורה בפיו כלו' כל תורתו ברורה כו' עכ"ל, וזהו שנמוקו עמו שהוא בירור הדבר ולכן הלכה כמותו. וז"ע תיקו שאמרו הפי' שהוא ר"ת תשבי יתרץ קושיות ואבעיות, והיינו לפי שאל"י הוא מבחי' דעת דגדלות ולכן כשיבא אל"י יהי' ומלאה כל הארץ דעה את ה', וע"כ הוא דוקא יברר כל האבעיות והספיקות איזו היא הדרך הישרה כו' מה שעכשיו נשאר בשיקול הדעת כו'. וזהו שאל"י דוקא ריפא את מזבח ה' כו' וא"ל עד מתי אתם פוסחים כו' שז"ע השינוי וההיפך כו' כנ"ל, ולהיות שהוא מבחי' הדעת העמידם על דרך האמת שאמרו ב"פ הוי' הוא האלקים כו', וכמ"ש במ"א. וכ"ז הוא מפני שהדעת הוא הכרת והרגשת הענין שמכיר בדעתו שהענין הוא כך ולזאת ה"ז בא בתוקף ובהחלט ובבירור. דכאשר הענין הוא בהשגה לבד לא שמכיר ומרגיש שהוא כך אין הענין ברור אצלו עדיין ויוכל להתהפך ולהשתנות, אבל כאשר מכיר ומרגיש שהוא כך הדבר ברור ומוחלט אצלו ולא ישתנה כו'. וה"ז עד"מ דיינים שיושבים למשפט זה מזכה וזה מחייב מצד שכליים וטעמים, שזה מטה שכלו כלפי חסד מצד הטעם ושכל שממציא לזכות, וזה מחייב מצד ששכלו מטה כלפי חסד מצד סברות וטעמים שממציא הכל לחוב והיפך המזכה ממש. אמנם כאשר יטענו זה כנגד זה כשנושאים ונותנים ביניהם יכול להיות שיחלשו זא"ז והא' יודה לחבירו, מפני שהשכל וסברא יכולים להפוך לכל צד ולזאת כאשר חבירו מהפך לו הסברא ומראה לו היפוכו יכול להשתנות משכל של דין לשכל וסברא של זכות וכן להיפוך כו'. ולזאת אין בזה עדיין משפט מוחלט לא כדברי זה ולא כדברי זה מפני שכ"א נסתר מהיפוכו שבהם בעצמם אינו מוחלט הדבר עדיין. אבל ענין הדעת הוא בחי' ההכרה והרגש השכל דאו

לא יוכל לשנותו באופן היפוכו גם שירבה לו המגד סברות וטעמים כי כך דעתו נוטה בהרגש והיכר הענין. (ולכאוי זהו כמו מדות שבחכ' וכמ"ש במ"א בענין שתיק רב כו'. י"ל דבאמת כן הוא. אלא ששם הוא רק בעצם הענין לא בהטעם וסברת הענין רק מצד ההנחה בעצם הענין שהוא כך. וכאן הוא ההכרה בהשכל וסברא באמיתתה שהוא כך וכך כו'). ואם כי דעת המגד גם הוא בבחי' היכר והרגש בלי יוכל לנטות להיפוכו, אבל לא יוסתר ולא יודה למגדו לעולם כי מוחלט אצלו באופן כך דוקא והי"ה מנגדים גמורים אם לא ע"י הדעת המכריע שמכריע ביניהם כו'. ומובן מזה דענין זה הכרע שייך ונצרך דוקא בבחינת הדעת. כי בחו"ב בעצמם מאחר שאין הדבר ברור ומוחלט עדיין ובאפשר להתהפך א"כ אינם צריכים מכריע ביניהם רק בבחי' הדעת שהוא בחי' הבירור וההחלט מצד ההכרה והרגש הענין לכן בזה דוקא צריכים מכריע כו'. וכמו בהיג"מ שהתורה נדרשת או' וכן שני כתובים המכחישים זא"ז, שהן הפכים זמ"ז, עד שיבוא הכתוב השלישי ויכריע ביניהם. דבמקום שיש ב' הפכים צריכים למכריע שיכריע ביניהם כו'.

ועפ"ז יובן מ"ש מ"ש ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך. דהנה שכם הוא בחי' הדעת, והיינו דעת תחתון שהוא בחי' דעת שבין הכתפין, וכנודע שהכתפין הם חו"ג ובודעת שבין הכתפין הוא בחי' הדעת שנחלק לחו"ג כו'. וידוע שהיסוד מקבל מבחי' הדעת וכמו והאדם ידע כו', ועז"א ואני נתתי לך שכם ואומר ל' שכם דוקא להורות על המשכת בחי' הדעת כו'. וענין על אחיך הוא מבחי' הדעת שלמעלה מאחך שהן בחי' המדות דו"א, וכנודע די"ב שבטים הן י"ב גבולי אלכסונין דו"א והדעת הוא למעלה מהו"א שה"ה בכלל המוחין כו' (ובחי' החו"ג שע"י הדעת הן בחי' מוחין דו"א כו'). ומ"מ ה"ז שייך לאחך שזהו בחי' פנימיות המדות וחיותן כו' וכמ"ש בתו"א בהבי' דמים רבים דפ' תולדות ובהביאורי' דוידעת היום ובהבי' דלבבתי ובכ"ד, וכמשנת"ל דעיקר ההטי' וההחלט הוא ע"י הדעת דוקא כו'. ומ"ש שכם אחד, היינו שהדעת יהי' בבחי' אחדות והו"ע דעת המכריע שנת"ל דהדעת בא בבחי' התחלקות דהיינו בבחי' תוקף ההטי' לכאן ולכאן וצ"ל מכריע ביניהם והיינו ע"י המשכה עליונה שיש בדעת כו' וכמשי"ת. וזהו שכם אחד, היינו מה שמאיר בדעת מבחי' או"א שלמעלה מבחי' התחלקות כו', ובחי' זו היא ג"כ על אחיך שלמעלה מעלה מבחי' אחיך בחי' התחלקות המדות דו"א, ומ"מ עי"ז נעשה ההתכללות בז"א כו'. ובפרטיות הוא בענין הבירורי' דהשבטים מבררים בירורים בדרך מלמטלמ"ע, ואמיתית הבירור הוא ע"י יוסף בחי' ש' מ"ה וכמשנת"ל (ד"ה ויגש) והיינו ע"י ההמשכה העליונה שבדעת כו' וכמשי"ת. וזהו על אחיך שע"י הבירור דאחך שיוכללו בבחי' ש' מ"ה כו'. ואני נתתי לך שכם אחד הוא בחי' הדעת שלמעלה מאחך ומ"מ יש לו שייכות כו' והוא בחי' שכם אחד היינו שיש בזה המשכה עליונה יותר שע"יז יהי' בחי' היחוד וההתכללות כו'.

בס"ד, ש"פ שמות, עת"ר

ומשה הי' רועה את צאן יתרו כו'. ואי' במד"ר מג"א לעיל מיני' כתי' וירא כו' וידע אלקים מי הי' הגון לכך שנא' ומשה הי' רועה. וצ"ל מהו שייכות ומשה הי' רועה למ"ש וידע אלקים דמשה דוקא הי' ראוי לכך כו'. והנה ידוע דמשה הי' מהו' רועים שהיו רועים ומפרנסים בש"י וזהו"ע ומשה הי' רועה כו'. וצ"ל מה"ע המרעה דמשה בפרט כו', וגם הלא מרעה שייך בצאן וגשמות בד"כ הן בחי' אדם ומה"ע המרעה בהם כו'. וילה"ק משנת"ל ההפרש בין דעת לחו"ב, דחו"ב הוא רק ידיעת והשגת הענין, ויש בזה הטי' לחו"ג, שכל המטה כלפי חסד וזכות ושכל המטה כלפי דין כו'. וכ"ז הוא רק מהשגת הענין לבד, וההשגה יכולה להשתנות וממילא משתנה גם ההטי' כו'. אבל דעת הוא מוח המכיר והמרגיש, והיינו לא רק מה שמשיג שהענין כך כ"א שמכיר ומרגיש שהענין כך ולכן הוא בתוקף ההחלט, דמה שמכיר ומרגיש שהוא כך לא ישונה אצלו כו' (וכמו הראי' שלא תשתנה מאחר שרואה כו') ומשו"ז ההטי' לחו"ג שע"י הדעת דהיינו הכרת הענין הוא בתוקף ובהחלט גמור שלא ישתנה כו'.

אמנם לפי הנ"ל אינו מובן איך יקבל הדעת את ענין ההכרעה, שהרי לפי הנ"ל הרי בחי' הדעת הוא בתוקף ובהחלט גמור מבלי להשתנות וא"כ איך ישונה ע"י דעת המכריע. וכמו עד"מ הנ"ל בב' שופטים שזה הכרת הענין אצלו ע"י מוח הדעת שבו באופן כך דוקא וזה באופן כך דוקא, וכשהדעת השלישי מכרעת בינהם, הרי ידוע שענין ההכרעה הוא ששניהם מסכימים לדעת המכריע, דענין ההכרעה אין זה רק בחי' התגברות לבד שהמכריע מתגבר באור שכלו עליהם או על א' מהם שמתבטל לגבי שכל המכריע ע"ד ביטול ברוב וכה"ג, דאין זה ביטול אמיתי, דהיינו ששכלו ודעתו אינו מתבטל באמת ואינו מתאחד ממש עם השכל המתגבר עליו רק מתבטל נגדו כו', דאופן ביטול כזה הוא בההטי' דחו"ג שע"י חו"ב, דהיינו רק בהשגת הענין דכאשר יתגבר שכל הא' על זולתו כמו כאשר יתגבר השכל של זכות על השכל לדין מתבטל השכל של דין כו'. וזהו רק ע"ד הודאה שמודה לו שהוא כך, אבל לא שמתבטל בעצם שכלו והשגתו, דשכלו מחייב אח"כ ג"כ לדין, רק מפני התגברות השכל של זכות ה"ה מסכים ג"כ לזכות כו' (שהרי אין הענין בזה שאחד מהם טועה בשכלו והשני מראה לו טעותו ומעמידו על האמת, כ"א ששניהם שכלם אמת הוא (ע"ד אלו ואלו דא"ח כו') ולכן גם שמסכים לדעת השני אינו מתבטל שכלו בעצם כ"א שמסכים מצד התגברות כו'. וע"ד שאמר עקביא בן מהללאל לבנו אני קבלתי כו' והם קבלו כו' אתה שקבלת מפי היחיד ומפי המרובים כו' דהלכה כרבים, כו'. וכמו"כ הוא בהתגברות השכל כו'). אבל בענין ההכרעה אינו כן, כ"א שב' הדיעות (או א' מהם) מתבטלים בעצם לדעת המכריע, והיינו שע"י דעת המכריע משתנה שכלו ודעתו בעצם ומתאחד ממש עם דעת המכריע כו'. (ושרש הענין הוא ההפרש בין ההתכללות

הספּי' שע"י החכ' שהוא רק מה שסובלים זה את זה כו', וההתכללות שע"י קו האמצעי שהוא מה שמקבלים זה מזה כו' וכמ"ש במ"א). וא"כ הרי ישונה דעתו לדעת המכריע ה"ז היפך מהות הדעת שענינו הוא החלטת הגמור בלי ישונה כו' כנ"ל. ובהכרח לומר שמשנתה אצלו עצם ההכרה בגוף הענין ועי"ז משנתה דעתו דלולא זאת איך יסכים באופן אחר מהיכר דעתו בהענין כו'. וא"כ הרי משנתה בעצם מהותו שעכשיו ההכרה שלו בהענין באופן אחר. וצ"ל מאין נקח זה שישנתה מדעת לדעת אחרת כו'. וגם צ"ל בגוף ענין ההכרעה הרי ידוע דענין ההכרעה הוא שהמכריע אינו מוכרח ומוגבל בעצמו באיזה קצה מהקצוות ושניהם שוים אצלו, והיינו שהוא למעלה מאיזה נטי' לזכות או לחוב, דהשכל לזכות והשכל לדין שוים אצלו, ובענין הדעת הוא שהמכריע הוא למעלה גם מההכרה בהענין לזכות או לחוב ואז דוקא הוא מכריע ביניהם. שבאם אצל המכריע תהי' ההכרה ג"כ באיזה הטי' לא' מהקוין, במה כחו גדול להכריע ביניהם, דגם אם יהי' שכלו והכרתו בהענין גדולה ועמוקה יותר משניהם מ"מ מאחר שהוא בהענין כמו שכבר בא בקוין הרי העומק בזה הוא רק בא' מהקוים ואיך יכריע בין ב' הקוין, ויכול להיות רק בדרך התגברות על הקו הב' שאין זה ענין ההכרעה כנ"ל. אלא בהכרח לומר שהכרת המכריע בהענין הוא למעלה מבחי' קוין (והיינו שהכרתו הוא בבחי' פשיטות הענין כמו שהוא למעלה מבחי' קוין עדין ששם ב' הקוין דחו"ג בשוה כו') וההכרעה היא באחת משתי פנים או שנוטה לאחד מהדיעות בטעם ודעת חדש בהענין שגם הדיעה הב' מסכמת לדעתו, או שהוא דעת שלישי באופן מחודש ששניהם מסכימים ע"ז כו'. וצ"ל מאין יש כח זה בדעת שיהי' למעלה מענין ההכרה (היינו שהכרת הענין לחו"ג יהי' שוה אצלו ויכריע ביניהם כו') שהרי ענין הדעת הוא ההטי' לחו"ג ונק' דעת נוטה כו'. גם משמעות הענין הוא דמבחי' הדעת נמשכים ב' המוחין דחו"ג דהרי הד' מוחין ד"א הן חו"ב ודעת שנחלק לחו"ג, ומאחר שיש ד' מוחין (והן ד' פרשיות דתפילין כנודע) א"כ הרי מהדעת נמשכים ב' הבחי' דחו"ג ועם היות שמתחלקים בו"א לב' מוחין דעת נוטה לחסד ודעת נוטה לגבו' מ"מ הרי שניהם הם מהדעת, וא"כ צ"ל דהדעת הוא למעלה מחו"ג ולכן מתחלק לחו"ג בשוה (וזה מתאים עם הנ"ל בענין ההכרעה דלהיותו למעלה מבחי' חו"ג הוא מתחלק לחו"ג בשוה וגם משרי' הוא מכריע ביניהם כו') וזה סותר למשנת"ל דהדעת הוא בחי' ההכרה שוהו ההטי' לא' מהקצוות ודוקא בבחי' תוקף ההטי' יותר הרבה מההטי' דחו"ב עצמן כו' (ובאמת חוזק הדעת הוא כאשר בכל ענין הוא בב' הקוין שבו בחי' חו"ג שנותן מקום לשניהם ומכריע ביניהם, ומי שהוא רק בקו א' ה"ז דעת קל (ובל' העולם נק' קל הדעת מי שהוא הפכפך והיינו שאין לו חוזק לעמוד על משקל א', וגם זה אמת, והיינו שאין לו דעת, אבל אמיתת ענין קל הדעת נר' שהוא כשעומד בקו א') וכמו נשים דעתן קלות דהיינו שלא יש רק בחי' ה"ג, ובמשה כתי' כי סר לראות ס"ר ב"פ קל והן עשר הויות דה"ח וה"ג חוהו בחי' הדעת והמשיך במל' להיות בה ב' המדרי' כו' וכמ"ש בלקו"ת מהאריו"ל). והנה בזה ואתחנן דרס"ב ע"א בענין ד' פרשיות דתפילין אי' ומשירותא וממשיכותא דמוחא עילאה סתימאה דעתיקא קדישא אשתכחו קדישא אשתכחו ד' מוחין בהאי ז"א, והיינו דמה שבחי'

הדעת כולל בעצמו חו"ג דשניהם בו בהשוואה ומתחלק לחו"ג (דהא בהא תלי' כנ"ל), זהו מכח עליון שיש בדעת מבחי' כ"ע, והיינו דלכד עצם מציאותו של הדעת שהוא מהמוחין והוא מוח המכיר והמרגיש כמשנ"ל (ד"ה ויחי יעקב) יש בו כח עליון בחי' אור הכתר שמאיר בו כו' (וממילא יש יתרון משו"ז גם בענין הכרה שבו דזהו בדעת המכריע כו'). והענין הוא דבדעת נמשך מבחי' הרצון, ולכן מצינו ג"כ דעת שפירושו רצון, וכמו רק אתכם ידעתי מכל משפחות העמים דפירושו אהבתי ורציתי, וכמו שתרגם שם ארי לחוד בכון אתרעי דהיינו רצון, ועל חשקה נפשו ת"א אתרעי נפשי, א"כ ה"ו רצון שיש בו חשק ותענוג, ובמצ"צ שם דכמו"כ מה אנוש ותדעהו ג"כ ל' אהבה ורצון כו'. וידוע דרצון הוא למעלה מהתחלקות, דענין ההתחלקות הוא מהחכ' ולמטה להיות שהשכל בא בבחי' התחלקות פרטים (ובכללות אין ידעותיהם שוות כו') לכן נמשך מזה התחלקות הקוין כו'. אבל למעלה מהמוחין הוא למעלה מהתחלקות קוין כו'. ומ"מ ידוע שגם ברצון יש בחי' התחלקות ב' הקוין דחו"ג דהיינו רצון לחסד ורצון לדין כו', דגם הטיית השכל לחו"ג הוא מצד הרצון דכאשר רוצה בחסד וזכות מטה שכלו כלפי חסד כו'. וכנודע דברצון המורכב בטעם דנראה לכאוי' שע"י הטעם ושכל מתהווה הרצון, ובאמת אינו כן דהרצון הוא העיקר וכפי אופן הרצון כך הוא השכל והטעם כו' (דכמו"כ הוא בדוגמא למעלה כמו במבול דבתחלה חייב הטעם לחוב ואח"כ כאשר וירח ה' את ריח הניחוח נתהפך הטעם לזכות כו'). ומה שיש תוקף בשכל לעמוד נגד הרצון היינו גם להראות טעם ושכל נגד הרצון ומכ"ש להתגבר ולבחור בפועל נגד הרצון כו' זהו באמת מבחי' הדעת דוקא, והיינו מפני שיש בו מבחי' פנימיות הרצון כו' וכמשי"ת. והענין התחלקות הקוין שברצון היינו מפני שגם ברצון יש בחי' טעם כמוס לרצון וכנודע במש"א שתוק כך עלה במח' כו'. ויש בזה בהעלם ג"כ שכל המטה כלפי חסד כו' דמשו"ז הוא בחי' התחלקות הקוין בהרצון כו'. אמנם זהו בחי' חיצוניות הרצון, אבל פנימיות הרצון הוא למעלה מהטעם לגמרי דאין טעם לרצון גם לא טעם כמוס לרצון, וז"ע המצות שנק' חוקים, דהנה שרש כל המצות הוא מבחי' הכתר שהרי הם נק' תר"ך עמודי אור שהן תרי"ג מצות דאורייתא ח"מ דרבנן כנודע, ומ"מ יש מצות שיש להם טעם וכמו איסור גניבה וכה"ג, והוא לפי שהן מבחי' הרצון שבא בבחי' טעם כמוס לרצון עכ"פ, והיינו בחי' חכ' סתימאה חכ' שבכתר שעו"א אורייתא מחכ' נפקת דאין הענין שהיא מחכ' ולא מכתר אלא הענין דנפקת מחכ' ושרשה בכתר אבל זהו בבחי' חכ' שבכתר כו', ולכן המצות שהן מבחי' רצון הנ"ל יש להם טעם בחכ' דתורה כו', אבל בחי' החוקים הן מבחי' כתר שבכתר שנק' רצון הפשוט ובוהר נק' רעוא דכל רעוין שמובדל בערך גם מבחי' ח"ס כו'. ולזאת מצות אלו אין להם טעם כלל וכלל בגילוי באבי"ע, וכמו מצות פרה אדומה ושעטנז וכה"ג, היינו מפני שבשרשן הראשון הן מבחי' כתר שבכתר שאינו מלובש כלל בבחי' חכ' היינו בחי' ח"ס, וממילא לא בא לכלל טעם כלל כו'. והגם דבחי' פנימיות הרצון יש שם ג"כ בחי' חכ' והיינו בחי' חכ' דעתיק כו', הנה בחי' חכ' זו אין זה בבחי' טעם, וכנודע דחכ' דעתיק נק' שכל מופלא היינו שהוא מופלא לגמרי מבחי' החכ' ולא כמו ח"ס דאריך שנק' שכל נעלם דהיינו רק בחי' ההעלם

חכ' דאצי' שהיא בבחינת מקור כו'. אבל שכל מחפלא הוא שאינו בבחינת מקור כלל כו' ועמ"ש בלקוטי תורה בהביאור דאני ה' אלקיכם הב' בשם העץ חיים שער כ"ב ספ"ו שהכתר דד"א הוא אור רחצי מקיף עליו שלמעלה מגולגלתא והיינו בחי' פנימיות הכתר הנ"ל שלמעלה מגולגלתא ומו"ס כו'. ובשער א"א פ"ז כ' שגם בהכתר הזה יש מוח סתום מאד הנק' אוירא כו'. ובפ"ד שם דרדל"א אחוי נהורא בהאי אוירא כו', וספ"ז כ' דבחי' דעת דעתיק מתלבש בהאי אוירא כו', וכ"ה במ"ח מס' אריך פ"ה מ"ב דבאוירא גנז דעת דעתיק כו'. ובמ"א מבו' דדעת דעתיק י"ל שזהו בחי' פנימיות עתיק כו', ושם בשם הזהר"ק דמ"ש באדר"ו ההיא חכ' דסתימא בי' בעתיקא קדישא היינו ברדל"א ממש כו'. וכ"ז הוא בחי' פנימיות הרצון ופנימיות התענוג שאינו בגדר בחי' סעם לרצון כו'. וז"ע ישראל לי ראש דענין לי רמו למהותו ועצמותו ית' בחי' פנימיות הכתר ובחי' פנימיות עתיק כו'. וי"ל שזהו הרצון שבנשיי שלמעלה גם מהרצון דמצות דבחי' חוקי' כו', וכמ"ש רק באבותיך חשק ה' בחי' רצון ועונג עצמי ממש כו'. ועמ"ש מזה בדרוש יר"ט של ר"ה רס"ו. ושם הו"ע התשובה שגם אם פגם ח"ו בתו"מ מועיל התשובה מצד בחי' הרצון והעונג העצמי שבנשיי כו'. ובלקו"ת שם שז"ע ב' העליות דיעקב, דהיינו בבחי' גולגלתא ומו"ס, והעלי' הב' בבחי' פנימיות הכתר שלמעלה מגולגלתא ובחי' חכ' דרדל"א דהיינו בחי' פנימיות הרצון והעונג כו'. וי"ל שזהו ג"כ ב' העליות דלעתיה, בחי' עונג הפשוט שבא במורגש בתורה ומה שאינו בא במורגש כלל כו' וכמ"ש באורך מזה בדרוש הנ"ל. ובבחי' רצון ועונג זה דבחי' פנימיות הכתר לא יש שם בחי' התחלקות הקוין כלל וכלל וכמ"א לית שמאלא בהאי עתיקא וגם לא בחי' קו הימין כו' כנודע וכנז' לעיל. וענין רצון זה אין ענינו שרוצה כך או כך (שהו"ע הקוין כו') כ"א ענינו הוא שלעולם הוא ברצון וסבר פנים יפות ע"ד מ"ש ולנפתלי אמר נפתלי שבע רצון כו' ואין שם כעס ורוגז ח"ו שהוא היפך הרצון וסבר פנים יפות. כו'. וכמ"ש השלי"ה בשער האותיות בענין הרצון, כי מעלת הרצון שיהי' מרוצה עולמית כו'. והו"ע באור פני מלך חיים כו' וכמ"ש במ"א. וז"ש בזהר ומשירותא וממשיכותא דמוחא עילאה סתימאה דע"ק, די"ל שזהו כמ"ש בזהר"ק הנ"ל דהיינו בחי' החכ' דרדל"א ממש, ועו"א משירותא דהיינו ההתחלה והוא בחי' תחלת הכל שאינו בבחי' מקור וכמ"ש במ"ח בענין תחלה כו', וז"ע שירותא דהיינו בחי' פנימיות עתיק בחי' א"ס ממש שאינו בגדר מקור להשתל' כלל כו', ומשם נמשך בבחי' הדעת שז"ע מה שהדעת נמנה כשאין הכתר נמנה דהיינו בבחי' הפנימיות כנודע. וזהו מה שהדעת כולל חו"ג וממנו נמשך בחי' ההתחלקות דחו"ג והוא המכריע ביניהם דזהו משום דלבד מהות עצמותו שהוא בחי' ההכרה כו' יש בו מבחי' פנימיות הכתר ממש שלמעלה מגדר התחלקות הקוין ומשו"ז כולל בחי' הקוין דחו"ג ולכן כל בחי' התחלקות וכל ענין ההכרעה הוא מבחי' הדעת דוקא כו'. וביאור הענין יובן מעוד ענין א', והוא דבהשפעת משפיע ומקבל אנו רואין בחוש שכל השפעת השכל שמשפיע אדם למקבל ימצא בשפע זו בשעה שמשפיע הרבה יותר מעצם השפע כמו שהי' במוח המשפיע, דהיינו מה שמתפזר ומתפרד לחלקים ופרטים רבים בדבור המשפיע נמצא בזה פרטים רבים שלא עלה תחלה במוח המשפיע. ויש בזה

ב' אופנים, תא' חידוש גמור שנתחדש בשעת הדבור דוקא בעומק ופנימיות השכל שמתחדש אצל המשפיע גופא עמקות יתירה באמיתית הכוונה, וכמו שרואין בחוש שלפעמים גם באיזה ענין שאינו ברור אצל המשפיע כ"כ מפני שלא בא עדין אל עומק הענין ההוא, ובעת שמשפיע הענין לזולתו ה"ה בא על עומק כוונת הענין ונעשה אצלו זך וברור כו'. והרבה פעמים מתוספים אצלו בעת ההשפעה שכליים חדשים בהענין. והב' שאינו חידוש גמור רק שהי' כלול במוח המשפיע בקיצור ובהעלם בלתי פיזור לחלקים רבים ובדבור מתפור ומתפרט הענין ומתבאר יותר כו' (ומה שא' ומתלמידי יותר מכולם היינו חידוש גמור שלא קיבל מרבתינו. וזה בא מב' סיבות, דלפעמים הוא מצד השפע להתלמידים ובפרט ע"י שצריך להבינם הענין שע"ז מתוסף אצל המשפיע כו'. ולפעמים מצד פלפול התלמידים שמקשים וסותרים והוא מתרץ להם שע"ז בא על עומק הדבר שזהו הנק' תלמיד המחכים את רבו יותר ממה שקיבל כו'). וכ"ז הרי בא מחודש מכח המשכיל ההיולי שמשכיל כל שכל כו', שהרי גם ריבוי החלקים שלא באו בבחי' חידוש גמור שהי' כלול בהעלם ובקיצור במוח המשפיע בהמשכה מכח המשכיל כו', בהכרח שנמשך כאן כח פנימי יותר מכח המשכיל לעשות ריבוי התחלקות פרטים להוציא מן ההעלם כו', דסיבת ריבוי ההתחלקות הוא מכח פנימי ועליון יותר. וכנודע בענין גבורות גשמים דמה שמתחלקים לטיפין טיפין הוא מפני תגבורת ההשפעה שיורדין בגבורה ע"ז הוא ריבוי ההתחלקות כו' וכמ"ש במ"א. וכמו"כ הוא בשכל דסיבת הדבר מה שמתחלק לריבוי פרטים הוא מצד התגבורות כח המשכיל. וכמו שרואין בחוש דבעת התגבורות הנביעה מכח המשכיל באיזה שכל פרטי בא השכל או בריבוי פרטים ביותר כו', שכ"ז הוא מעומק ופנימיות דכח המשכיל כו'. ובפרט מה שבא בחידוש גמור שלא נמשך תחלה מכח המשכיל ה"ז התגלות חדשה מה שבדבור נמשך אור חדש מכח המשכיל כו'. וידוע דהמשכה זאת היא בכח המשכיל גופא מהעומק ופנימיות דכח המשכיל יותר מההמשכה שהי' בתחלה. ובד"כ הנה זה שנתחדש ע"י הדבור זהו ג"כ בדרך אור חוזר כמו תלמיד המחכים כו' דאו"ח חוזר לקדמותו בבחי' עומק יותר ומשם דוקא בא החידוש בדבור להתחלק בפרטים וחלקים רבים גם שאינם מחודשים בעצם, ובפרט מה שבא בבחי' חידוש גמור כו'. והנה יש עוד ענין, והוא מה שיכול המשפיע להוריד השכל להמקבל בכמה לבושים דמשלים או בצירופים רבים באופנים שונים להביאו בקטנות ההגשמה עד שיוכל תינוק קטן להבין שכל עמוק (בל"א אראפ גילאזט זייער), ויש אדם שלא יכול להוריד השכל בלבושים כלל, היינו לחדש צירופי אותיות אחרים ולהמציא ענינים ומשלים במה להלביש הענין רק להשפיע כמו שהשכל מוכן אצלו במוחו שזה נק' דברים כהויתן כו', וזאת לא יוכל המקבל להכיל במוחו להבין הדבר כו'. ולכא"ו זה נעלה יותר מירידת צמצום השכל בלבושי' דמשלים ובריבוי הסבר דברים פרטים שמשנתנה השכל מכמו שהוא בעצם הווייתו במוח המשפיע כו'. ובאמת נהפוך הוא, דכח זה שיוכל להוריד השכל. בלבושים דקטנות למטה מטה ביותר ערך א' הוא במדרי' עם מה שנמשך תוס' אור ושפע בהתחלקות פרטים רבים הנ"ל. וכידוע שזה תלוי בעומק המושג שבאותו השכל, דהיינו בחי' מקור חוצבו בכח המשכיל.

דמי שיש לו כל עומק אותו המושכל הזה כמו שנובע ממקורו או יוכל להוריד ולהשפיל אותו השכל בלבושים דמשלים ולהלבישו בקטנות בצירופים שונים להסביר גם לקטן כו', וגם יכול לחלק השכל בחלקים ופרטים רבים בריבוי אופנים שונים שזהו ענין הנ"ל מה שנמצא ריבוי פרטים בדבור כו'. דכ"ז הוא מפני שלא תפס את הדבר שכל בבחי' חיצונית שלו לבד, היינו הנראה ונגלה בהשקפה ראשונה לבד, אלא הגיע לעומקו במהות ועצמות השכל כמו שהוא במקורו, ע"כ יכול להורידו למטה מטה ביותר ובשינוי צירופים ולהביאו בחילוקים רבים שונים לאין שיעור כו'. אבל מי שאין לו בחי' העומק של השכל רק מה שמשיגו כמו שנראה בהשקפה ראשונה הרי לא תפס והשיג רק דברים כהווייתן בלבד דהיינו כמו שנראה באופן גילוי בצירופים כו', לזאת הגם שמבין ומשיג לעצמו אותו השכל ולא יטעה בו, אבל מפני שאין בו רק הדברים כהווייתן לבד שהוא בקיצור דברים ובצירופי' מיוחדים כו' אין ביכולתו להשפיע לזולתו רק הדברים כמו שהן ולא יוכל להוריד השכל בלבושי' דמשלים ולהביאו בצירופים שונים רק כמו שקיבל לעצמו כי די לו להפקיע א"ע מה שיש לו ההשגה לעצמו אבל לקטן הימנו לא יוכל להמציא עצה איך להבינו ולהסבירו בצירופים אחרים בקטנות יותר או להמציא משלים כו' ומכ"ש שלא ימצא בשפעו ריבוי חלקים כלל וכלל כו'. וכמו שאנו רואין בחוש שאין ביכולתו גם לעצמו לפרט הפרטים שבהשכל רק כמו שמקבל אותו לבד כו', דהרי בכל ענין שכלי יש בו פרטים רבים וגם יש בו פרטים שונים זמ"ז היינו בהטיות שונות לכאן ולכאן דבכדי לפרט את הפרטים שבו זהו דוקא ע"י שמגיע לעומק הענין דאו ימצא שהענין הוא לגמרי באופן אחר מכמו שתפס אותו בהשקפה ראשונה ובהידיעה שטחיות כו'. וגם יראה שיכולים להבינו באופן כזה ובאופן כזה, וימצא לתווך ביניהם איך ששניהם אמת כו' וכל מה שמגיע יותר אל עומק הענין יוכל יותר לפרטו לפרטים ובאופנים שונים כני"ל, וכמו"כ יוכל להורידו יותר בהשפעתו מטה מטה כו', ומי שלא הגיע לעומקו לא יגיע לכל הנ"ל. ח"ש אשרי משכיל אל דל, וידוע דהדל הוא בחי' היסוד וכמ"ש בזהר בענין והדל לא ימעיט כו' דשרשו הוא מבחי' משכיל בחי' פנימיות החכ', והיינו דכח ההשפעה להוריד למטה מטה וכמו"כ לחלק לחלקים רבים זהו מבחי' כח המשכיל דוקא מבחי' העומק שבו כו'. וכמו כח ההולדה שבא דוקא מעצמיות המוחין, ובכללות ענין כח ההולדה הוא בחי' ההתגלות והירידה כו' (וכנודע בענין אלה תולדות יעקב יוסף כו') והו"ע ההתגלות עד אין שיעור ובבחי' התחלקות דוקא כו'. וכ"ז הוא מעצמות המוחין דוקא. וכמו"כ בכל השפעה למטה מטה והתחלקות ריבוי פרטים הוא דוקא מעומק ופנימיות כח המשכיל כו'.

וע"פ הנ"ל יובן מה דאי' במד"ר הנ"ל מה כתי' וידע אלקי' מי הי' הגון לכך נא' ומשה הי' רועה. דהנה ריבוי התחלקות הנ"ל שבא בריבוי אופנים שונים כו', וכן הירידה וההתפשטות למטה ביותר זהו ע"י מוח הדעת דוקא (וכמו ההולדה שהיא ממוח הדעת כו') וכמשי"ת. וזהו וידע אלקי' שבכדי שהי' ירידת האור למטה מטה זהו ע"י הדעת דוקא כו'. ומי הי' הגון לכך משה דנודע דמשה הוא בחי' הדעת וכמא' משה מלגאו ויעקב

מלבר דשניהם הם בקו האמצעי ויעקב מלבר בחי' הת"ת ומשה מלגאו בחי' הדעת כו'. ולכן הי' דוקא הכלי שע"י הי' המשכת האוא"ס למטה מטה כו'. וז"ע יצ"מ שהי' ע"י משה דוקא, דבכדי שתהי' יצ"מ הי' צ"ל גילוי מבחי' עצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מבחי' הגבלה שע"י תהי' היציאה מבחי' מצרים וגבולים שזהו היציאה מבחי' מצרים דקדושה וע"י נעשה ג"כ היציאה ממצרים דלע"י כו' (וכן כל גאולה הוא דוקא ע"י הגילוי מבחי' אוא"ס הבל"ג כנודע). והנה נת"ל דסיבת ריבוי ההתחלקות ביותר וירידת האור ביותר זהו דוקא מפנימיות ועצמיות כח המשכיל כו', דכמו"כ למעלה הוא דוקא ע"י גילוי בחי' עצמות אוא"ס הבל"ג שע"י הי' דוקא ריבוי ההתחלקות בכמה אופנים שונים ובבחי' ירידה והתפשטות ביותר שכ"ז הוא בחי' בל"ג כו' כמשי"ת, והמשכה זו הכל הוא ע"י הדעת דלכן ע"י הדעת דוקא מתחלק לחו"ג בשוה כו' וכמשי"ת. וזהו דיצ"מ הי' ע"י משה דוקא שהוא בחי' הדעת שע"י נמשך ומתגלה בחי' אוא"ס הבל"ג להיות היציאה מהמצרים וגבולים כו'. וזהו ג"כ ענין ומשה הי' רועה, דהנה נודע דהמרעה דמשה הוא שהמשיך בחי' הדעת גם בנשמות דורע בהמה שהן נשמות דבי"ע כמ"ש ונתתי עשב בשדך לבהמתך להיות בהם ג"כ בחי' הדעת כו', וכמ"ש בת"א ד"ה ואלה המשפטים ובהביאור, והיינו לפי שע"י הדעת הוא ירידת והמשכת האור ביותר להאיר גם בבי"ע כו'. וזהו וידע אלקי' בבחי' ירידה והמשכה למטה, ומי הי' הגון לכך משה שהוא בחי' הדעת כו'. וע"כ ומשה הי' רועה שהמשיך בחי' הדעת גם בנשמות דבי"ע כו'.

בס"ד, ש"פ בשלח, עת"ר

אז ישיר משה ובניי וכו'. וצ"ל אומרו משה ובניי בב' חלוקות, ולמה לא נא' אז ישיר ישראל סתם שיכלול הכל (ובאמת במ"ש בפ' חקת אז ישיר ישראל הכוונה דוקא על ישראל כו'). גם מה"ע אז ישיר דלכא"ו הול"ל וישיר כו'. וילהי"ק משנת"ל דמה שבא השכל בריבוי התחלקות בכמה אופנים שונים וכמו"כ מה שבא בבחי' ירידה והתפשטות ביותר, להביא הענין כ"כ עד שגם הקטן יבין אותו, זהו דוקא מעומק ופנימיות דכח המשכיל כו'.

והנה הדוגמא מזה יובן למעלה דאי' באד"ר דקכ"ח ע"ב דמוחא דז"א מתפרש לל"ב נתיבות שהן ל"ב נת"ח והוא ע"י מוח הדעת לפי שהדעת נחלק לחו"ג ונעשים ד' מוחין חו"ב וחו"ג וכל אחד מהד' מוחין נחלק לשמונה חלקים, דהיינו ד' מוחין דבחי' חסד וד' מוחין דבחי' גבור' כו' (עמ"ש בפע"ח שער הציצית) וד' פעמים ח' הרי ל"ב (ח"ע ל"ב חוטין דציצית) והן בחי' ליב שבילין דמתפתחין במוחין דז"א כו'. וענין הלי"ב נתיבות הללו מבו' במ"א שהן החדרים הקטנים שבמוח שמתחלקים לל"ב בפרט וכללותם ד' חדרים גדולים והן ד' מוחין חו"ב וחו"ג וענפיהן שכ"א מתחלק לח' חדרים והכל

ע"י הקרומות שמפסיק בין כא"א כו', ושרשם ומקורם הוא מהקרומא דאירא דחפי' על מו"ס ששם שרש התחלקות הל"ב חדרים כו', והגם דקרומא הנ"ל גורם דח"ס לא אתפתח לל"ב נתיבות וכמ"ש בבה"ז על מאמר האד"ר בענין זה. מ"מ משם דוקא נמשך שרש ההתחלקות במוחין דז"א כו'. והענין דהנה הקרום הוא בחי' הרצון שחופה על מו"ס וכמ"ש באריכות בבה"ז הנ"ל בענין שתוק כך עלה במח' דבאמת יש לזה טעם אלא שהוא נעלם ולזאת משיב כך רצוני כו', הרי שהרצון מכסה על הטעם, וז"ע הקרומא דחפי' על מו"ס כו'. ולכן קרום בגימ' רצון כו', וזהו שע"י הקרומא לא מתפתחא מו"ס לל"ב נתיבות להיות שזהו בחי' התגלות הרצון שאין טעם גלוי להרצון כו'. אבל בז"א שאינו מאיר הרצון בהתגלות נעשה שם התחלקות הנתיבות כו' (ולכאור' הרי הקרום הוא למעלה מהתחלקות שהרי חופה על מו"ס כו', וההתחלקות שבז"א הוא ע"י שנפסק שם הקרום ואיך נאמר דההתחלקות החדרים שרשם מהקרומא כו'. יובן זה ממה שית' בסמוך בעזרה"י). ועז"ג ובדעת חדרים ימלאון שמפני הדעת שנתחלק לשנים נתמלא כל החדרים הללו בפרט כו'. ובאד"ר דקל"ו אי' דלכ"ג הן מחכ' ומבינה מתפתחין נו"ן שערים ומהדעת נפקין אלף אלפין אדרין ואכסדראין כו', והיינו דמבחי' הדעת נעשה ריבוי ההתחלקות ביותר (וכמו ההולדה שהיא ממוח הדעת דוקא וכמו והאדם ידע) ושרש ריבוי ההתחלקות הזאת הוא מבחי' קרומא דאירא כנ"ל. והענין י"ל ע"פ פשוט דהנה קרומא אי' בכהאריז"ל שזהו כמו רקיע המבדיל כו' וזהו דחפי' על מו"ס כו', ובכה"ז שם מבאר שז"ע בחי' המתנשא מימות עולם דענין ההתנשאות הז"ע ההפלאה וההבדלה כו'. ולפמשנת"ל י"ל דריבוי ההתחלקות הוא דוקא מבחי' או"א"ס שלמעלה מהתחלקות דזהו בחי' קרומא הנ"ל שהוא בחי' הרצון שלמעלה מבחי' התחלקות ובבחי' א"א שמאיר הרצון בגילוי ה"ז למעלה מבחי' התחלקות לגמרי וזהו דלא מתפתחא לשבילין כו'. ובדעת דז"א שאין הרצון בהתגלות נעשה מזה בחי' ריבוי ההתחלקות ביותר כו' (וע"ד מ"ש במא' אתה הוא חד ולא בחושבן דהא בהא תלי', דלפי שהוא בחי' חד בעצם לכן ההתחלקות היא עד אין שיעור כו', וכמו"כ ריבוי ההתחלקות דמבחי' הדעת הוא מפני שמאיר בו בחי' הרצון שלמעלה מהתחלקות כו'). אמנם בס' קול ברמה על מאמר האד"ר הנ"ל מבו' דשרש הל"ב נתיבות הן מבחי' מו"ס דעם היותו סתום ונעלם בעצמו מ"מ הארתו מתפשטת בז"א וזוהו נעשה התחלקות הלב"ג כו'. ולעיל נת' דההתחלקות שבדעת הוא מבחי' אירא שלמעלה מהקרומא דאירא כו'. ובקול ברמה שם בשם הע"ח דבחי' מו"ס הנאמר שם הוא למעלה מבחי' ח"ס והיינו בחי' אירא הנ"ל שהוא בחי' מוח סתום שנת"ל. ויובן כ"ז ע"פ משנת"ל דכאשר משיג עומק של השכל כמו שנמשך מכה המשכיל מפנימיותו דוקא (שלמעלה ממקור המשכת ההשכלה בבחי' או"י כו') או דוקא ביכולתו להורידו מטה מטה ולחלקו בריבוי חלקים ביותר בכמה אופנים שונים כו'. וכמו"כ יובן דריבוי ההתחלקות שע"י הדעת בל"ב נתיבות ואלף אלפין אדרין כו' שזהו בחי' התחלקות האור בכמה אופנים שונים, וכמו"כ כללות התחלקות הדעת לבחי' חו"ג זהו דוקא ע"י ההמשכה מבחי' מו"ס עילאה שזהו בחי' חכ' דעתיק שלמעלה לגמרי מבחי' חכ' וטעם ואינו שייך שם ענין ההתחלקות כלל דמשם הוא דוקא שרש ההתחלקות דדעת שנחלק לחו"ג בכללות

ובאלף אלפין אדרין בפרט כו'. וזהו ג"כ ענין ומשירותא כו' אשתכח ד' מוחין בו"א דהיינו כנ"ל, דדוקא מבחי' מוחא עילאה סתימאה שהוא בחי' חכ' דעתיק כמשנת"ל (ד"ה ומשה הי' רועה) שמאיר בבחי' הדעת מזה הוא ריבוי ההתחלקות שע"י הדעת בבחי' חו"ג בכלל ובכמה אופנים שונים בפרט באלף אלפין אידרין כו'. אמנם זהו מה שיש בדעת עוד ענין לבד מהות עצמו, דהרי מצ"ע ה"ה בבחי' תוקף ההטי' והתחלט לחסד או לדין והוא מצד הרגשת והכרת הענין שהוא באופן כך וכך דוקא כו' כמשנת"ל (ד"ה ואני נתתי), ומה שמתחלק לב' המדרין דחו"ג בשוה וכמו"כ בריבוי בחי' התחלקות ביותר שכ"ז הוא בב' מדרין דחו"ג כו' וכמו הל"ב נתיבות הרי מבוי לעיל שזהו ע"י שנחלק לר' מוחין חו"ב חו"ג וכמו"כ בבחי' אדרין ואכסדראין כו', הנה כ"ז הוא ע"י ההמשכה מבחי' חכ' דעתיק שבעצם למעלה מגדר התחלקות לגמרי דמשם דוקא הוא ריבוי ההתחלקות כו', לזאת ההתחלקות היא בבחי' חו"ג בשוה כו', והנה לכאו' לפי הנ"ל אינו מובן מהו ההפרש בין הדעת לחו"ב שנת"ל (ד"ה הנ"ל) דבחוב"ב יש ג"כ שכל המטה כלפי חסד ושכל המטה כלפי דין רק שאין בזה החלט עדיין ויכול להתהפך ולהשתנות כו', ומאחר שבחי' הדעת ג"כ מתחלק לבחי' חו"ג בשוה א"כ מה חידוש דבר יש בזה במוח הדעת לגבי בחי' חו"ב ואיך הוא המכריע בין שני ההטיות כו'. וצריכים לומר דג"ז מה שהדעת מתחלק לריבוי ההתחלקות דכללותן הוא בחי' חו"ג דשניהם הם בשוה כו', הנה ג"ז הוא ע"י בחי' ההכרה והרגשת הענין ולא כמו בחו"ב דשכל המטה כלפי חו"ג הוא מצד השכלי לבד דמשו"ז יוכל להשתנות כו' כמשנת"ל ובדעת כ"ז בבחי' ההכרה בגוף ועצם הענין דממילא גם ההתחלקות היא בתוקף יותר ומשו"ז גופא יש בו כח ההכרע להכריע לא' מהקוין באופן דשניהם מתכללים ומתאחדים בזה כו'. וזהו"ע דעת המכריע שהוא למעלה מהדעת דשני הדיינים הוא מכריע ביניהם דההכרעה היא לא' משני הדיינים ובהכרעה זאת נהפך דעת הדיין הב' שמסכים ג"כ לדעת המכריע כו'. והענין הוא, דהנה הגם שנת"ל דהמשכת בחי' מו"ס עילאה שברעת ה"ז לבד מהות עצמו שהוא ההכרה וההרגשה (שהרי ע"י הכרתו בהענין הנטי' היא בתוקף ובהחלט לא' מהקוין דחו"ג וכמו ב' הדיינים הנ"ל, ומצד המשכה הנ"ל ה"ה מתחלק לחו"ג בשוה כו' כנ"ל) מ"מ משו"ז יש עוד יתרון וחידוש דבר גם בבחי' ההכרה וההרגשה שברעת כו', דהנה תכלית הידיעה היא שלא נדע וכפי פ"י הפשוט דדעת הוא ל' ידיעה הכוונה בזה הוא שתכלית וכוונת הידיעה היא שנשיג כל מה שאפשר להשיג עד שנבוא לבחי' אוא"ס מה שא"א לבוא לבחי' השגה כלל, והו"ע השגת השלילה כו', דמה שאפשר להשיג היינו מה שבא בבחי' השגת החיוב שהענין מושג ממש דזה שייך רק בהארה אלקית שמתצמצם להתלבש בעולמות דבד"כ הוא בחי' ממכ"ע כו', אבל בבחי' עצמות אוא"ס בחי' סוכ"ע אינו שייך השגה ממש כ"א מה שנשלל ממנו ית' הענינים המושגים לנו שאין לאומרם באוא"ס ב"ה שעיי"ז יהי' קצת הכרה באוא"ס ב"ה, דכשאנו שוללים את הענינים המושגים כמו בחי' חכ' ידעא הרי מכירים עיי"ז את בחי' ההפלאה דאוא"ס ב"ה שמופלא מבחי' חכ' כו' (והוא ג"כ בבחי' החכ' אלא שהוא בחי' חכ' דלא ידעא כו', ומהשלילה דחכ' ידעא מכירים מהו בחי' חכ' דלא ידעא כו'). וכן כשאנו אומרים תואר חכם לא לתאר

בחכמה (כי אינו שייך שם תואר החכ') כ"א לשלול ההיפך מזה. אי"כ ה"ה חכם באמת רק שאינו בחי' חכ' המושגת וידוע לנו כ"א בחי' חכ' דלא ידיעא כו' והיינו הך כו' וכמ"ש במ"א. וזהו תכלית הידיעה הוא שנדע בבחי' השגת השלילה את בחינת אור אין סוף ב"ה שאינו נודע ומושג בבחינת השגת החיוב כו' וכמ"ש במו"נ ח"א פנ"ט וס' דתוארי השלילה מקרבים יותר אל העצם דאלקות כו' וכמ"ש בלק"ת בהבי' דאלה פקודי, וזהו דתכלית הידיעה הוא שלא נדע היינו בחי' תוארי השלילה שמקרב יותר אל העצם כו'. ולפי פי' האמיתי בענין הדעת שהוא בבחי' ההתקשרות וההכרה שהוא הרגשת הענין כו' כמשנת"ל, הנה הפי' דתכלית הידיעה שלא נדע היינו דתכלית ההתקשרות וההכרה היא שנבוא להתקשר ולהכיר גם במה שלא ניתן לידע כו'. והענין הוא, דהנה סדר התלת מוחין הן חכ' בינה ודעת וכמ"ש"א בנוסח ברכת הדעת וחננו מאתך חכ' בינה ודעת כו', והיינו דתחלה צ"ל ההשכלה וההשגה באלקות שיבין את הענין האלקי ואח"כ יהי' הדעת שהוא בחי' ההתקשרות והכרת הענין, כי קודם שמבין את הענין אלקי במה יתקשר ומה יכיר, הרי צ"ל תחלה ההשכלה וההשגה רק שזה לבד אינו מספיק כי גם כשמשיג את הענין אלקי מ"מ ה"ז מרחוק ממנו עדיין ואין הענין מאיר אצלו ואינו פועל התפעלות אמיתי בנפשו כו', וע"י הדעת שהענין נרגש אצלו נעשה הענין בקירוב אליו שמאיר אצלו ופועל התפעלות בנפשו כו'. אמנם ידוע דהדעת מגיע למעלה מחו"ב שה"ה מחבר חו"ב דבכדי שנקודת ההשכלה דחכ' יבוא להשגה דבינה זהו ע"י הדעת כנודע, וא"כ בהכרח לומר שהדעת מגיע בבחי' עומק ופנימיות החכ', וכמשנת"ל דכל ירידת אור למטה יותר בהכרח שהוא מבחי' עומק השכל יותר כו'. וה"ע תכלית הידיעה שלא נדע דתכלית ענין הדעת וההכרה אין זה לבד שיהי' הכרת הענין המושג בחו"ב כ"א שייגיע בדעתו להתקשר ולהכיר בחי' אוא"ס שאינו מושג בחו"ב כלל כו'. ולכא"ו בחי' הדעת הוזה בא לאחר ענין ידיעת השלילה הנ"ל דבלא איזה ידיעה השגה קודם לכא"ו אינו שייך ענין ההתקשרות וההכרה כי במה יתקשר כו', וא"כ גם הידיעה בבחי' שלא נדע ה"ז לאחר הידיעה השגה רק שהיא בבחי' ידיעת השלילה, וזהו מ"ש הרמב"ם דע"י ידיעת השלילה יש קצת הכרה בהדבר כו'. אמנם באמת צ"ל דהדעת מגיע גם למעלה מידיעת השלילה דהרי הדוגמא מזה למעלה הוא מה שהדעת מחליף מקום הכתר וידוע שזהו בבחי' פנימיות הכתר דהרי חיצוניות הכתר נמנה במנין הספי', ומה שאינו נמנה עמהם היינו בחי' פנימיות הכתר, ועז"א שהדעת בא במקומו א"כ ה"ז בבחי' פנימיות הכתר כו'. וידוע דענין ידיעת השלילה שייך רק באוא"ס שבגדר לומר שמופלא מהשתל', ועכ"פ יש לזה שייכות להשתל' וכמשנת"ל (בהתזולת הדרוש) בענין בחי' מופלא ומכוסה, דמופלא היינו בחי' חיצוניות הכתר, אבל בבחי' פנימיות הכתר שנק' מכוסה למכסה עתיק כו' אינו שייך גם ידיעת השלילה כו'. וא"כ בחי' הדעת שמחליף בחי' פנימיות הכתר בהכרח לומר שה"ע ההתקשרות וההכרה גם באוא"ס שלמעלה גם מבחי' ידיעת השלילה כו'. וי"ל דכשם דבכללות ענין התקשרות הנפש באוא"ס הרי יש בחי' התקשרות עצמית שהנפש בעצם מהותה מקושר בעצמות אוא"ס בבחי' יחידה שבה ובעצם הנשמה ממש שאינו משום איזה השגה וידיעה באוא"ס ב"ה כ"א בחי' התקשרות ודביקות עצם בעצם וכמא' חבוקה ודבוקה

בך וכמ"ש ובו תדבקון כו' וכמ"ש במ"א, כמו"כ בבחי' הכרה יש שהנפש מכיר ומרגיש בעצם או"ס ב"ה מה שאינו יודע ומשיג כלל וכלל גם לא בבחי' ידיעת השלילה כו'. וכמו בהרגשת הלב הרי ידוע שיכול להיות שהלב ירגיש איזה דבר שלא בא עדיין ואינו יודע מזה כלל וכלל רק בהרגשת הלב וכמו לב יודע כו', והיינו בענין עצמי הנוגע לעצם נקודת לבבו ירגיש לבו את הדבר אף שאין בזה ידיעה כלל וכלל מאחר שלא בא הענין ואין השכל מחייב שיבוא כו'. כמו"כ י"ל בהכרה והרגשת הדעת שמצד עצם נפשו יוכל להכיר ולהרגיש בעצמות או"ס שאינו יודע ומושג כלל באיזה ידיעה שהי' כו'. ויובן זה מענין ההרגשה הגשמיות שיש בנפש, דהנה אנו רואים בחוש שכל הרגשה שהאדם מרגיש באבריו מראשו לרגלו עד צפורן שברגל הכל הוא במוח דוקא, וכידוע שיש גידים במוח שנק' גידי הרגשה, כמו שיש גידי הדם שמהם בא החיות הגשמי בכל אבר לפי מוגו, כך יש גידים מיוחדים להרגשה והן גידים דקים שאין בהם דם כלל והם מתפשטים בכל האברים (לבד אברים פרטים שאין בהם גידי ההרגשה כמו הריאה וכמ"ש במ"א). והנה אנו רואין שבכאב באחד מאבריו אינו מרגיש את הכאב רק בהאבר ההוא כ"א מרגישו בכל הגוף (ובפרט בכאב שעיקרו הוא מגידי ההרגשה הנק' נערוין ה"ה נרגש בכל האברים עד שיכול להיות שלא יכוין כלל מקום הכאב דהיינו שנדמה לו שעיקר הכאב הוא באבר זה ובאמת הוא באבר אחר כו'), וסיבת הרגש הכאב בכל האברים הוא ע"י המוח דלהיות שמרגיש את הכאב במוח (דכל כאב הגם שהוא בהאבר אינו הרגש הכאב בהאבר ההוא עצמו כ"א שהמוח מרגיש את כאב האבר וכנודע בנסיון דכאשר נלקה גידי ההרגשה שבמוח השייך לאיזה אבר לא ירגיש כאב בהאבר ההוא) והרי המוח כולל חיות כל האברים לכן מרגיש הכאב בכל האברים. ואע"פ שהאברים כלולים זמ"ז ומ"מ ההרגשה בהם הוא ע"י המוח דוקא כי אין האברים מרגישים בעצמן כ"א המוח הוא המרגיש גם בהאבר ההוא עצמו וכ"ש מה שנרגש בכל האברים הוא מפני שהכאב נרגש במוח והמוח הרי כולל כל החיות של האברים עי"ז נרגש הכאב בכל האברים כו'. (ודוגמא לזה הוא כמו גבי ירושה דכשארין לו בנים יורש האב ואם אין האב קיים אחיו יורשים דירושתם הוא מהאב דלעולם הירושה חוזרת אל הקודם (היינו המקור) במקום שלא יש תולדות והאחים יורשים מאביהם דוקא). וידוע דהרגשה היא במוח הדעת, וראי' ממ"ש יוסיף דעת יוסיף מכאוב שע"י הוספת הדעת יוסיף כח ההרגש להרגיש הכאב הגשמי שבאברים. והיינו דמוח הדעת כולל כולם ומשם נמשך ההרגשה בכל האברים כו'. והנה יש עוד הרגשה מה שהאדם מרגיש את כל גופו וכל הכחות שלו כאחד ואין זה שמרגיש איזה ענין פרטי בא' מהכחות שלו כ"א שמרגיש את עצמו בכל הכחות בבת אחד, ומ"מ ה"ז ג"כ כמו הרגש פרטי היינו שמרגיש כל כח שבו רק שאינו בסדר והדרגה כ"א כולם נרגשים בב"א. והרגש זה הוא מהכללות החיות של הנפש שבא להחיות הגוף. דהנה נת"ל דכל הרגש הוא מהכח הכללי דוקא דהיינו מהמקור, וכמו המוח שהוא מקור כל החיות שבאברים הוא דוקא המרגיש כו', כמו"כ הרגש זה שמרגיש את כל הכחות כאחת זהו דוקא מהמקור הכולל כל הכחות כו', והיינו שע"י שמרגיש את כללות החיות שלו הוא בחי'

האור כללי של הנפש של החיות שלמעלה גם מבחי' התלבשות החיות שבמוח (הוא מה שהגוף בכלל חי מהנפש בלי התחלקות כחות פרטים וכמ"ש במ"א דהנפש להיותו חי בעצם הרי בהארתו בהגוף מחי' את הגוף בכל הצירור קומה שלו כו' שזה לפי שהאור הזה כולל בעצמו כל הכחות של האברים (שהרי החיות הוא מ"מ בבחי' אור פנימי לא כמו אור השמש כו' וכמ"ש במ"א) לכן הוא מחי' את כולם בכלל כו'. ואפשר דהאור והחיות כללי ג"כ משכנו במוח אלא שהוא למעלה מזה שהמוח כולל כל הכחות כו'. וכן יש לדייק בסש"ב פנ"א דמ"ש ולא זו בלבד אלא כו' ג"כ כלולה ומלוכשת כו' אין זה מ"ש קודם שעיקר משכנה והשראתה כו' די"ל דהכוונה היא על האור וחיות כללי, ומ"ש אח"כ הכוונה על כללות הכחות (כו') וע"י הרגש האור והחיות כללי ה"ה מרגיש את כל הכחות כאחת כו'. וכבר נת' דכל הרגשה היא במוח הדעת, א"כ זהו מה שבמוח הדעת מורגש בחי' כללות החיות שלמעלה מהכחות פרטים (וגם למעלה מהכלל של הכחות כו'). אמנם כ"ז הוא בחי' ידיעת והרגש האור כללי שהוא שייך עכ"פ לכחות הגלויים ומקור להם כו', אך יש עוד אופן ידיעה והוא הנק' ידיעת עצמו והו"ע ידיעת עצם הכח וכמו שהוא למעלה גם מבחי' מקור גילוי וכמו שאנו יודעים באחד שהוא חכם גדול בעצם כח חכמתו שביכולתו לבוא על כל ענין ולהשכיל ולהתחכם בו דגם קודם שבא הענין לפניו אנו יודעים דכאשר יבוא לפניו ידע אותו, וכן החכם גופא יודע בעצמו עצם כח חכמתו דכאשר בא לפניו איזה ענין עמוק ביותר אינו מתפעל ואינו מתרגש כלל מפני שיודע בעצמו שיבוא על הענין הגם שלע"ע אינו יודע כלל, והיינו מצד הרגש הכח העצמי שלו שביכולתו לבוא ע"ז כו', שזהו הידיעה וההרגש בעצם מהות כח החכ' שלמעלה מבחי' מקור לשכל גלוי כו' וכמ"ש במ"א. וכשם שיש ידיעת עצמו בהכחות כמ"כ יש ענין ידיעת עצמו גם בכללות הנפש שיודע עצם מהות נפשו שיש ביכולתו לפעול דבר (בל"א דרוך טאן א' ענין) מצד כח עצם נפשו שממילא פועלים הכחות לפי אופן העצם וגם קודם שניגש אל הענין ואינו יודע את פרטיו כלל (וממילא הרי אין בו השערה כלל בכחות הגלויים בפעולת הענין שיהי' בזה איזה הכנה בהכחות הגלויים איך ומה לפעול כו') ה"ה יודע שיפעול בו ויביא הענין לתכליתו בעזרתו ית' מפני שיודע עצם נפשו שביכולתו לפעול דבר כו' (ועמ"ש מזה בד"ה זה היום, רס"ט). (וכמו המלך בתכלית רוממות נפשו ה"ה יודע ומרגיש את עצם מהות נפשו וכחו ויכולתו כו'). ידיעה והרגש זה הוא בעצם המהות ממש שלמעלה מכל גילוי לגמרי ועי"ז דוקא באים הגילויים ביותר, ידיעה זאת מה שיודע העצם היא הגורמת התגלות הכחות ביותר כו', דמי שאין לו דעת והרגש זה לא ערב לבו לגשת אל הענין ואין בו תוקף לזה וממילא אין לו דבר בזה בכחות הגלויים כו', והידיעה וההרגש הנ"ל הוא הגורם ומביא התגלות הכחות שבהם וע"י פועל ועושה הענין כו'. וכהכלל שנת"ל דכל שמגיע יותר אל העומק והפנימיות ה"ה בא יותר בגילוי למטה מטה דהכל א' הוא כו'. ומכ"ז יובן בענין הדעת שהוא בחי' ההרגש גם בהעצם שלמעלה מבחי' גילוי ומבחי' ידיעה והשגה בעצם כו'. וכמו"כ יובן באלקות דבבחי' הדעת יש ההכרה בבחי' מהות ועצמות א"ס ב"ה שלמעלה מגדר השגה לגמרי כו'. ועי"ד ענין ידיעת עצמו בנפש שהוא ידיעת עצמותו ממש כנ"ל, כמו"כ הוא בבחי' דעת אלקי

שיכול להיות ההכרה בבחי' עצמות א"ס ב"ה. ודוקא בבחי' דעת, דחור"ב ה"ה השגה והבנה וזה אינו שייך בא"ס ב"ה, כ"א בחי' הדעת להיות שזהו הכרה ה"ז יכול להיות גם בבחי' עצמות כו'. וזהו תכלית הידיעה שלא נדע, היינו להיות בחי' ההתקשרות וההכרה בבחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' ידיעה והשגה לגמרי גם לא בבחי' ידיעת השלילה כו'. וכמו בן ג' שנה הכיר אברהם את בוראו שזהו ההכרה רק מצד עצם הנפש שמכיר בעצם אמיתית אלקות בלי שום ראוי ומופת באיזה עיון שכלי רק הכרה עצמיות כו'. וכמו כן יש הכרה זו בהעלם בכאוא"א מישראל, והו"ע ההתאמתות שיש בכאוא"א מישראל באמיתית העצמות דא"ס ב"ה כו', וע"י ההכרה ממילא בא התגלות השכל וכל הכחות הגלויים כו'. וכמו אל יתהלל חכם בחכמתו כו' כ"א השכל וידוע אותי, דאומר תחלה אל יתהלל חכם כו' ומסיים השכל וידוע אותי. והענין הוא, שזהו בחי' ידיעה וההכרה בעצם מהות אלקות שמצד עצם נפשו שלמעלה מבחי' חכ' והשגה כו'. וכמו לעתיד דכתי' כי כולם ידעו אותי, בחי' דעת והכרה דוקא שידעו אותי ממש כו', וכמו וידע כל פעול כי אתה פעלתו אתה בעצמך כו' וכמ"ש במ"א. וזהו ג"כ ענין ונחתי לפניו שהוא בחי' הרגש העצמות שזהו יהי' חיות הנשמות לעתיד כו'. וזהו דהעיקר מה שנא' לעתיד הוא בחי' הדעת דוקא וכמו ומלאה הארץ דעה את הוי' כו', דאת הוי' הוא בחי' ההתקשרות וההתחברות בעצם ומהות הוי' כו', וכידוע בענין יראו את הוי' כו'. וכן מ"ש כי כולם ידעו אותי וכן וידע כל פעול כו', דלהיות שהדעת הוא בחי' הידיעה וההרגשה שמגיע בבחי' אוא"ס שלא נדע דלעתיד יהי' זה בבחי' הרגש ממש כו'. וכמ"ש בדרוש וככה, רל"ו. בענין וידעת דע דהשגת המהות דלעתיד יהי' בבחי' הרגשת המהות והוא בחי' המהות שלמעלה מבחי' גילוי כ"א בהעצם ממש כו'.

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש או ישיר משה ובנ"י. דהנה בקרי"ס הי' גילוי מבחי' עצמות אוא"ס וכמ"ש ויולך ה' את הים ברוח קדים בחי' קדמונו ש"ע בחי' עתיק כו'. והגילוי הוא ע"י הדעת וכנ"ל בענין תכלית הידיעה שלא נדע, דהדעת מגיע בבחי' פנימיות ועצמות א"ס ב"ה שלמעלה מגדר השגה לגמרי גם מהשגת השלילה כו'. והיינו בד"כ בחי' פנימיות הכתר כו'. וזהו משה ובנ"י, דהמשכה וגילוי זה הוא במשה דוקא להיותו בחי' הדעת וכמשנת"ל (סו"ה ומשה הי' רועה) וע"י משה נמשך הגילוי בכללות ישראל, ולכן נא' בבי' חלוקות דבכדי שיהי' ההמשכה והגילוי בנש"י הוא ע"י משה דוקא. וענין או ישיר, דהנה או הוא שמאז ומקדם, והיינו בחי' קדמונו ש"ע כו', שזהו הגילוי דקרי"ס כו' כנ"ל. וזהו או ישיר שהי' גילוי בחי' או דהיינו גילוי בחי' עצמות א"ס ב"ה, הגילוי הי' במשה שהוא בחי' הדעת כו', וע"י משה הי' הגילוי בנש"י כו'. וזהו או ישיר משה ובנ"י כו'.

וישמע יתרו כהן מדין חותן משה את כל אשר עשה אלקים למשה כו' כי הוציא ה' את ישראל כו'. וצ"ל מהו אשר עשה אלקי' למשה ולישראל

לבד יצי"מ הלא אח"כ או' כי הוציא ה' כו', ומהו עוד דבר שעז"א אשר עשה כו'. ולמה נא' קודם אלקי' ואח"כ הוי' כו', גם מה"ע אשר עשה למשה הלא משה לא ה' בגלות מצרים, ולכן גבי כי הוציא לא נא' משה ומהו אומרו אשר עשה למשה כו'. גם צ"ל מהו יתרו כהן מדין הלא שם יתרו הוא היותר נעלה בהו' שמות שלו וכדאי' במד"ר שהוא ע"ש שיתר פ' אחת בתורה (ורשי' פי' ע"פ המכילתא) ולמה נא' כאן כהן מדין שהי' כומר לע"ז, וגם מייחסו אל משה שנק' חותן משה, ושני הדברים המה הפכים זמ"ז ולמה נאמרו שניהם. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל דתכלית הידיעה שלא נדע דכפי פי' אמיתי דדעת הו"ע הכרה היינו להתקשר ולהכיר את האוא"ס שאינו מושג, והיינו בידיעת ההפלאה שאחר השגת השלילה וגם במהות א"ס שלמעלה מהשגת השלילה. ונת' שזהו ע"ד ענין ידיעת עצמו והו"ע בן ג' שנה הכיר אברהם את בוראו, דהכרה זו יש בכאור"א מישראל שמכיר אמיתית אלקות. ודעת זה יתגלה לעתיד, שז"ע ומלאה הארץ דעה כי שכולם ידעו אותי כו', דהיינו הכרת ההרגשת בחי' מהות ועצמות א"ס כו'.

ועפ"ז יובן ההפרש בין דעת ובין חו"ב בההטיות דחו"ג שבהם. דהנה כללות ההפרש בין דעת לחו"ב הוא, דחו"ב הוא ידיעת והשגת הענין, דחכ' הוא ידיעת הענין, דקודם החכ' אין הענין ידוע כלל. וכמו כאשר מייגע א"ע באיזה ענין ומעיין בו ונופל לו שהענין הוא כך וכך הרי זה תחלה וראשית ידיעת הענין, וכן כשנופל לו השכלה חדשה הרי קודם לזה לא ידע אותה כלל ועתה היא ראשית התחלת הידיעה, והיינו מה שחכ' היא ראשית הגילוי כו', רק שהיא ידיעה כללית בבחי' נקודה. ובינה היא התפשטות והתרחבות הענין בריבוי פרטים שזהו השגת הענין כו'. ודעת הוא הכרת הענין, לא רק השגה לבד כ"א מה שמכיר ומרגיש שהענין הוא כך כו'. וא"כ גם הטיית חו"ג שבחו"ב דהיינו מה שיש שכל המטה כלפי חו"ג זהו בבחי' השגת שכלי לבד לא מצד ההכרה כו' (דמשו"ז ה"ה עלול להתהפך ולהשתנות כנ"ל) וההשגה היא בשכל המושג היינו בהענין כמו שכבר בא בבחי' השגה והבנה כו'. וא"א לומר דב' הקוין דחו"ג דשם הם בשה דמאחר שזהו שכל וכל ענין השכל הוא התחלקות לחלק ולפרט דבר, ובפרט דבהשגה הרי שם התחלת המציאות דמדות כמו שית' בסמוך, הרי בהכרח החו"ג שם בבחי' התחלקות, והנטי' לקו הא' יותר מהשני, וכמו ב"ש אוסרין וב"ה מתירין הרי ה' ההטי' לקו א' יותר, וכמו"כ בכאור"א שיש בו ההטיות מצד השכל מ"מ ההטי' יותר לקו א' כו'. רק להיות שזהו בחי' השגת שכלי לבד ה"ז בבחי' חלישות שיוכל להשתנות כו', היינו רק מצד שעדיין אינו ברור הדבר כמשנת"ל (ד"ה ואני נתתי) לא מצד העדר המציאות והעדר ההתחלקות, אדרבה בעצם הן בבחי' מציאות ובבחי' התחלקו' כו'. אבל ענין שהדעת נוטה לחו"ג הוא מצד הכרת והרגשת הענין לא מצד החיוב שכלי לבד כו'. ובהכרה יש ב' ענינים, הא' הכרה שכליות, היינו מה שמכיר את השכל המושג, היינו מה שמכיר את הענין כמו שכבר בא לידי השגה, ובוזה ג"כ ההטי' היא לקו א' מהקוין, ואדרבה בתוקף ההטי' וההחלט ביותר שזהו בבחי' התחלקות כו'. אבל להיות שהדעת הוא בחי' הכרה הרי יש בו עוד דבר שמכיר את הענין כמו שהוא למע'

מהשגה, שזהו רק בדעת לבד, דבהשגה הרי א"א להשיג מה שלמע' מהשגה, כ"א בהכרה לבד, דהרי גם ידיעת ההפלאה שבא ע"י השגת השלילה ה"ז בדעת דוקא, דההשגה היא רק שמשיג לשלול משם את הענינים המושגים, אבל מה שע"י שלילה זו יודע את הדבר המופלא ה"ז בהכרה דדעת דוקא, ועוד זאת יוכל להכיר גם מה שלמע' מהשגת השלילה כו' כמשנת"ל (ד"ה או ישיר), ושם לא יש גם המציאות דחו"ג (ויש בזה ב' אופנים או שהמדות אינם בבחי' מציאות או שלא יש כלל המציאות דמדות כו') וכ"ש שלא יש שם בחי' התחלקות כו'. והענין הוא, דהנה התחלת המציאות דמדות הוא בבינה היינו בהשגה, דהרי חו"ב הן בחי' או"א שמהן תולדות המדות, ובבחי' חכ' שם המדות אינם בבחי' מציאות כלל והתחלת מציאותן הוא בבינה כו'. וכמו עד"מ מציאות הולד בצירוף האברים שלו הוא בבטן האם דוקא, דבטפת האב הגם שכלול שם הכל מ"מ הרי לא יש שם עדיין הולד במציאות כ"א רק כח רוחני וכח היולי לבד (וכמו בהגרעין שיש בו כל האילן הפירות הרי אינם בו בבחי' מציאות) רק בבטן האם נעשה מציאות הולד וע"י שהייתו ט' חדשים נעשה בו ההגדלה כו'. וכמו"כ יובן דבחי' גם בבחי' שכל גלוי דחכ' הגם שהמדות כלולים אינם שם בבחי' מציאות כלל שהרי אין אנו מרגישים שם מדות כלל, רק בהשגה אנו מרגישים מציאות מדות וכמו בהתבוננות שמשיג איזה ענין אלקי ה"ה מתפעל על האלקות וכל שמשיג יותר את הענין האלקי ה"ה מתפעל יותר כו' דהתפעלות שכלי ז"ע מדות שבשכל כנודע, הרי יש שם מציאות מדות בשכל, רק שאינם מורגשים ממש כמו בהתגלות המדות שבלב, והיינו להיותם בעולם עדיין בשכל כו'. וה"ז כמו העובר שהוא בעולם בבטן האם והרי אינו במציאותו כמו שהוא אח"כ כשנולד ונתגלה, אבל מ"מ הרי ישנו מציאותו כו'. וז"ש וצפונך תמלא בטנם ואי' בוהר דקאי על בחי' הבינה דשם שייך שהמדות הן בבחי' עיבור, דבחי' אינו שייך ענין העיבור להיות דעיבור הוא שהוא במציאות רק שנעלם, ובחי' אינו שייך זה כ"א בבינה כו'. וכמו"כ לאחר יציאת והתגלות המדות הרי הבינה פועל הגדלת והתפשטות המדות דהיינו הגדלת המציאות כו', וחכ' פועל ביטול המדות כו'. והענין הוא, דהנה יש מוחין דעיבור ויניקה וגדלות, דמוחין דעיבור ויניקה הן להגדיל את מציאות המדות והוא מבחי' הבינה (דעיבור הוא בבטן האם וכן היניקה שיונק חלב אמו) דמוחין דעיבור הוא כשהמדות הן בתכלית הקטנות ומ"מ יש בהם מוחין והו"ע האהוי"ר שבתבונת מוחו ותעלומות לבו שהלב מבין שכך יאתה לו כו' וכמ"ש בסש"ב פט"ו. ומוחין דיניקה הוא הגדלת והתפשטות המדות שנעשה ע"י התבוננו', וכמו כשמתבונן בגדולת ה' בכריאת והתהוות העולמות ואיך שהאור האלקי מתלבש בהעולמות להחיותן כו' ונרגש בו העילוי והיוקר דאלקות ועי"ז נעשה האהבה שאוהב את ה' באמת, והיינו שתכלית חפצו ורצונו בעניני העולם הוא דוקא בהאלקות שבהם וחפץ בהגילוי דאלקות כו'. וכן כשמתבונן דכ"ז הוא הארה לבד וישתבח שמך לעד מלכנו כו', אבל עצמות או"א קדוש ומובדל כו' שע"י מתעורר בבחי' אהבה ברשפי אש שרוצה בבחי' עצמות או"א כ"ה כו', דכ"ז הוא בחי' התגלות המדות ממש שנעשה ע"י המוחין כו', וה"ז בחי' הגדלת המציאות דהמדות דהיינו שבאים במורגש ובבחי' התפעלות כו', והגם שיש כאן מוחין ג"כ, מ"מ הרי העיקר

הן המדות, והיינו שהמוחין אינן עצם המוחין כ"א השייך אל המדות והעיקר הוא התגלות המדות, ואז כשמתגלים המדות הרי המוחין הם בבחי' הסתלקו' כו', וכמ"ש במ"א. נמצא דכ"ז הוא הגדלת המציאות של המדות כו', אבל מוחין גדלות הוא שהמדות משתנים ממהותם למהות אחר, והיינו שמשנתנים ממהות מדות למהות מוחין והוא שהמדות נעשים ג"כ שכליים כו'. דהנה ענין מוחין גדלות בד"כ הוא שהמוחין הן עצמיות המוחין לא רק השייך אל המדות כו' ובבחי' זו גם המדות נעשים שכליים והיינו שאינם בהתפעלות כ"א בקרירות כו' (וכמו מי שהוא בעל מוחין גדלות ה"ה בבחי' קרירות בהעדר התפעלות גם בהמדות שלו כו'). דהנה ידוע דמוחין ומדות הן מים ואש, דמדות הן בחי' יסוד האש שהוא חם ויבש, והיינו שאינו מאיר בהם אור האלקי, ח"ע יבישות מבחי' אור וגילוי, ועי"ז הם בבחי' חמימות ורשפי אש כו'. וח"ע ההתפעלות, והיא התפעלות שחוץ לעצם דלפי שאין האור האלקי מאיר שם ה"ה בבחי' חוץ לעצם כו'. והמוחין בכלל הן בחי' יסוד המים קר ולח שמאיר שם האור האלקי ואינם בבחי' התפעלות במורגש כ"א בבחי' קרירות כו'. וכמו"כ הוא בד"פ גם בחכ' ובינה דבינה היא בחי' יסוד האש בחי' חם ויבש שבהשגה אינו מאיר האור האלקי בגילוי, דכל השגה היא בריחוק מן העצם כו' ומשו"ז היא בבחי' חמימות והתפעלות כו', דלכן מבחי' בינה הרי המדות הן בבחי' התלהבות והתפעלות במורגש כו', והחכ' היא בחי' יסוד המים שבבחי' קרירות בלתי מורגש כו'. וענין מוחין גדלות הוא שגם המדות הן בבחי' קרירות כו', והיינו בבחי' דביקות לא בבחי' התפעלות כו', או שתוכו רצוף אהבה בבחי' רשפי אש ואינו נרגש כלל בשום התפעלות כלל, (ונק' יקוד אש כו' וכמ"ש במ"א) והיינו שיסוד האש הוא ג"כ בבחי' ביטול במציאות בתכלית כו' (וי"ל שז"ע ואני אהי' לה חומת אש דלע"ל). וזהו ע"י החכ' שהוא בחי' כח מ"ה בחי' ביטול במציאות שפועל הביטול גם בהמדות כו' (ועמשנת"ל ד"ה ויגש אליו בענין שלחן ומוזב כו'). ונמצא דהן בהתכללות המדות בשרשן הנה בבינה הן בבחי' מציאות ובחכ' אינם בבחי' מציאות, וכן בהתגלות שלהם ע"י הבינה נעשה הגדלת המציאות שלהם, וע"י החכ' נעשה בהם הביטול כו'. הרי דלמע' מההשגה והיינו בבחי' החכ' אין המדות בבחי' מציאות וכ"ש במדרי' שלמע' מהחכ' הרי לא יש שם מציאות המדות כלל כו', ומכש"כ שאין שם בחי' התחלקות כלל כו'. וא"כ בחי' הכרה דדעת שמכיר ומרגיש מה שלא נדע היינו מה שלמע' מהשגה ומופשט מגדר השגה לגמרי ה"ז במדרי' שאין שם מציאות והתחלקות המדות כלל, וממילא ההטי' שעיי"ז לחוי"ג הרי החוי"ג בשוה ממש מאחר שזהו ע"י ההכרה במדרי' שלא יש התחלקו' דחוי"ג וגם לא יש שם מציאות מדות כו'. ממילא הרי ההטי' לחוי"ג היא בשוה בלי שום התחלקות והטי' לצד א' ביותר כו'. וכמו"כ ריבוי ההתחלקות שע"י הדעת דהיינו ה"ב שבילין ואלף אלפין אדרין כו', שכ"ז הוא בבחי' חוי"ג כו' שנת"ל (ד"ה או ישיר) שזהו מצד הפשיטות דא"ס דוקא דהיינו הידיעה וההכרה במה שלא נדע כו', הרי ההתחלקות היא בבחי' חוי"ג בשוה כו'. וזהו ההפרש בין ההטי' דדעת לההטי' דחוי"ב שבהם הוא בבחי' התחלקות היינו הטי' לקו א' יותר כו', וההטי' דדעת היא בבחי' הקוין דחוי"ג בשוה כו'. והנה ההטי' דדעת אינו בבחי' חלישות כמו בההטי' שע"י ההשגה

שכליות כו', דמאחר שהיא ע"י הכרה ממילא היא בבירור כו', רק שהחוג אינו בבחי' מציאות ומהות מדות דמאחר שסבת ההטי' היא מצד ההכרה בבחי' אוא"ס שלמע' מהשגה עד גם שלמע' מהשגת השלילה שאין שם מציאות המדות ממילא גם מה שמתחלק לחוג ע"י הדעת אין זה בבחי' מציאות דמדות כו' (וע"ד מ"ש באד"ז כבוצינא דאתפשט לכל סטר ועיבר וכד תקרב למנדע לא תשכח רק בוצינא בלחודוי' כו'. ומבו' במ"א דלהיות דהפשיטות היא סיבת ההתחלקות לזאת ההתחלקות אינו בבחי' מדרי' מחולקות ממש כ"א הכל הוא בבחי' פשיטות כו'. וכמו"כ יובן כאן דלהיות שסיבת ההטי' וההתחלקו' הוא מצד ההכרה וההרגש דבחי' עצמות אוא"ס ב"ה שלא יש שם בחי' חוג ממילא גם החוג ע"י הדעת אינו בבחי' חוג כו') וזהו דעת המכריע שנת"ל (ד"ה ואני נתתי) שהמכריע אינו מוכרח בא' מהקוין, והיינו לפי שהדעת שלו הוא שמכיר את הענין כמו שהוא למע' מהשגה לגמרי לזאת ב' הקוין דחוג שוין אצלו כו'. ומ"מ הוא מכריע לקו א' מהקוין, ויש בזה ב' אופנים והיינו שתלוי באיזה מדרי' מגיע ההכרה, והיינו שבאם ההכרה הוא בבחי' ההפלאה שלאחר השגת השלילה הרי בזה יש עדיין בחי' הקוין דחוג רק שאינם בבחי' התחלקו' כו' (וכמשנת"ל ד"ה ויגש דגם בבחי' חיצוניו' הכתר שייך בחי' הקוין דחוג כו') ומשו"ז שייך הטי' לקו א' רק שאינו בבחי' מדות דהיינו מה שמטה לחסד או לגבו' א"ז בבחי' מדות דחוג כו'. וכמו הת"ת שכולל חוג ומטה כלפי חסד הרי החסד והרחמים שבבחי' הת"ת א"ז בחי' החסד דמדת החסד כו' דלהיות מה שת"ת כולל חוג הוא מפני שמאיר בו מבחי' אוא"ס דחוג הם שם בבחי' התכללות דמשו"ז כולל חוג כו', וממילא בחי' החסד שמצד הת"ת אינו בבחי' מדה (ונק' נחלה בלי מצרים שהחסד הוא בבחי' בל"ג כו'). וכמו"כ הר"ע בהכרעת המכריע שהקו אינו בבחי' מדה כו'. אם ההכרה היא בהעצמות שלמע' גם מהשגת השלילה הנה הטי' לקו א' היא כמו בחי' באור פני מלך חיים שהוא בחי' טוב שאינו שייך אופן אחר כלל כו', דטוב זה אינו בבחי' מדה כלל וכמו שנת"ל בד"ה הנ"ל, דטוב בעצם אינו בבחי' קו הימין כו', וזהו בחי' הכרעה שלו. ועצם הדעת שלו הוא מה שהוא מכיר את הענין כמו שהוא למע' מהשגה לגמרי כו'. אמנם זהו מה שיש בדעת עוד ענין שלכד ממהותו העצמי דמוח הדעת שהוא מכלל המוחין עכ"פ ולזאת עצם מהותו הוא ג"כ בהשכל המושג רק שהוא בחי' הכרת הענין דוקא. ולכן מצד בחי' הדעת בעצם מהותו הוא ג"כ בבחי' גטי' לקו א' מהקוין דחוג ואדרבה בבחי' תוקף והחלט ביותר מצד ההכרה ולא ישתנה כו' כמשנת"ל (ד"ה ואני נתתי) ורק מפני שמאיר בו מבחי' מקורא דכולא דהיינו בחי' העומק הנ"ל (וזה מאיר בדעת דוקא לפי שהוא בחי' הרגשה לכד כו' דחוב' להיותם שכליים א"א להאיר בהם מה שלמע' מהשכל וההשגה כו'. אבל בדעת להיותו בחי' הרגשה והכרה שיוכל להכיר ולהרגיש גם מה שאינו מושג ומוכן כלל כו' וכנ"ל) משו"ז יש בו כח זה להתחלק לחוג בשוה ולהכריע ביניהם כו'. וזהו ההפרש בין הדעת שבהב' דינים ובין דעת המכריע שנת"ל ד"ה הנ"ל, דגבי הדינים הרי בכל א' מהם ההחלט בתוקף כפי חכמתו ודעתו וכמה שיאמר הדין הב' טעמים וסברות להיפך לא ישתנה כלל מצד הדעת וההכרה שלו כו'. והיינו דהדעת שלהם הוא בחי' עצם מהות הדעת שהוא בכלל המוחין שזהו

הגורם שכ"א מהם הוא בתוקף ובבחי' התחלקו' כו'. אמנם דעת המכריע הוא מצד הבחי' שלמע' מהשכל שמאיר בדעת והיינו שהוא מכיר ומרגיש את הענין לעומקו באין ערוך עד שדעת ב' הדיינים שוה אצלו כו' (ולכן אנו רואין שהמכריע ביכולתו לבטל דעת הדיינים שניהם או א' בלי שום טענה כלל, והיינו מצד הרגשתו בעומק הענין שהם אינם יודעים כלל כו') ובכח זה הוא מכריע ביניהם כו'. אמנם ענין ההכרעה הוא ששניהם מסכימים לדעת המכריע ולא רק שמודים לו (או שמבטל דעתם) כ"א שדעתם מסכמת ג"כ לדעת המכריע. ובהכרח שמשנתנה עצם ההכרה שלהם דאל"כ איך יסכימו היפוך ההכרה שלהם כו' וכמשנת"ל (ד"ה ומשה הי' רועה), והיינו ע"י שדעת המכריע הוא שמכיר את הענין כמו שלמע' מהשגה נעשה בהם ג"כ ההכרה העליונה הו' שמכירים עתה את הענין באופן אחר היינו כמו שמופשט מהשגה ועי"ז משתנה דעתם לדעת אחרת היינו שמשנתנה עצם ההכרה שלהם כו'. וכ"ז אינו בדרך אולפנא ולימוד שהרי בדעת והכרה אינו שייך לימוד כו', כמשנת"ל (ד"ה ואני נתתי), רק הוא בבחי' גילוי אור שמתגלה להם ע"י דברי המכריע אור געלה בהענין כו'. ויובן זה ע"ד הא דמחזקנא טפי מפני שראיתי לר"מ כו' ונת"ל (ד"ה ויקרא הא') דע"י ראיית פני הרב מיתוסף לו עומק ופנימיות בהענין כו', והרי גילוי זה שע"י ראיית פני הרב א"ז בדרך השפעה מהרב שמשפיע לו דבר, דמה שמשפיע לו הוא רק ההשגה שכליות כו', ולכן ע"י שרואה פני הרב ה"ה מקבל בההשפעה עומק ופנימיות מצד עצם הרב שאינו בבחי' השפעה כו' וכמשי"ת. וכמו"כ הוא בענין המכריע שע"י גילוי דעתו בהענין מתגלה להם חידוש דבר בהענין מה שאינו משפיע להם כו', וכמו חכם גדול כשמדבר באיזה ענין להיות שהוא יודע את הענין לעומקו ביותר הנה דיבורו בהענין נרגש בזה (בל"א הערט זעך אין דעם) עומק הרבה ופנימיות יתירה אף שזוה אינו משפיע כלל כ"א משפיע ההשגה שכליות מ"מ נרגש כנ"ל. וכמו"כ הוא שע"י מכריע נרגש אצלם ממילא עומק ופנימיות הענין ובאים לידי הכרה בהענין שלמע' מהשגה כו', ולכן באמת עי"ז משתנה דעתם בעצם מהותם ולא בבחי' הטי' לבד, דע"י אולפנא ולימוד הוא רק בבחי' הטי' וענין ההטי' א"ז שינוי בעצם המהות כי בעצם הוא במהותו רק שנוטה לשכל חברו. אבל בדעת א"ז בבחי' לימוד ואינו שייך בו הטי' כ"א בחי' גילוי אור ושע"י משתנה בעצם המהות היינו שבא לידי הכרה אחרת כו'. ועפ"ז יובן כל הענינים השונים שיש בדעת, והוא שהדעת הוא מכלל המוחין רק שהוא מוח המכיר והמרגיש ולא שמוסיף דבר בההשגה כ"א להכיר ולהרגיש את הענין, ומש"ז ההטי' דדעת הוא בבחי' תוקף ההחלט ביותר וה"ה בבחי' התחלקו' יותר גם מבחי' חו"ב. ובדעת אינו שייך אולפנא ולימוד להיותו בחי' הכרה ולכן א"א להטות את הדעת. וזהו עצם מהות הדעת שהוא מכלל מוחין והיינו רק הכרה שכליות. אבל להיותו בחי' הכרה לכן יכול להיות בדעת ההכרה גם במה שלא נדע היינו מה שלמע' מהשגה לגמרי דשם לא יש התחלקו' דחו"ג כלל לזאת הדעת נחלק לחו"ג בשהו, וכן נעשה ע"י ריבוי התחלקו' כמו הלי"ב שבילין ואלף אלפין אידרין ואכסדראין שזוה דוקא מבחי' הפשיטות כו' (עמ"ש הבחי' פ' יתרו בענין ושם הא' אליעזר). וממילא בחי' החו"ג הזה אינו בבחי' מציא' ומהות דמדות דחו"ג (וכמו"כ ריבוי ההתחלקו'

אינו בבחי' מדרי' מחולקו' כו') ולכן יכולים להיות שני הפכים בנושא א' כו' (וזהו מה שנת"ל ד"ה ואני נתתי דמאחר שהחוג"ג בשוה הרי ממילא יכול להשתנות כו', הנה ענין השינוי אינו שייך בזה אבל הוא ששני הפכים הם בנושא א' ושניהם אינם בבחי' מהות חוג"ג כו'. ובמדרי' עליונה יותר הוא בחי' עצם הטוב לבד כו'). וזהו דעת המכריע שאינו מוכרח בהקוין לפי שההכרה שלו הוא בהענין כמו שהוא למע' מהשגה לכן ב' הקוין בו בשוה והוא מכריע ביניהם והיינו שמשנתנה דעתם לדעת המכריע ע"י הגילוי אור עליון שמאיר להם בהענין שעיי"ו משתנה הכרתם בעצם המהות כו' (ולא יקשה איך מקבל הדעת ענין ההכרעה מאחר שהוא בתוקף ההחלט ביותר כמו שהקשינו לעיל ד"ה ומשה ה' רועה. ועי"פ הג"ל יובן להיות תתוקף ההחלט שבדעת יותר מבחוב"ב הוא מצד ההכרה, הנה משו"ו גופא הרי יכול להיות ההכרה במה שלא נדע כו', ולהיות שאינו בדרך לימוד לכן עיי"ו משתנה בעצם המהות שמשנתנה דעתו והכרתו לדעת והכרה אחרת כו'). ועי"פ הג"ל יובן מה דאי' בזה בסבא דמשפטים דק"ג ע"א דאל אחר אסתרס ולא עביד פירין, והקשה בלקו"ת מהאריו"ל והלא נשמות עכו"ם נמשכים מגקה"ט וא"כ עביד פירין, ותי' שאין להם מוח הדעת כ"א המוחין דחוב"ב כו'. ומבואר במ"א עפמ"ש במבו"ש שער הקלי' פ"ב דשרש יניקת החיצונים מבחי' ז"א הוא כשהוא בבחי' עיבור דאו לא יש לו בחי' הדעת כ"א בחי' חוב"ב לבד כו', ולכן הקלי' אין להם מוח הדעת, וזהו גם בלא דעת כו'. ולכא"ו אי"מ והלא כל ענין חטא עה"ד הו"ע ההרגשה וכמ"ש וידעו כי ערומים הם כו', דגם קודם החטא היו כחות גופניים ושמשו בהם בעניני העולם אלא שלא הי' בהם הרגש תאוה, היינו שהגשמיות והחומריות לא הי' נרגש בהם, וענין החטא דעה"ד הוא בחי' הרגשת החומריות שו"ע הרגשת התאוה כו', וכבר נת"ל (ד"ה או ישיר) דכל הרגשה הוא בחי' הדעת כו'. וידוע דגם בעניני העולם יש שכל והשגה כמו בהטוב של העולם כו', ויש בזה הדעת שהוא ההרגש, והיינו דמה שמשגיג בשכלו שטוב לפניו אם זהו בהרגשה ה"ה מתפעל מזה ואם לאו אינו מתפעל כו', דכמו שבקדושה תלוי התפעלות הלב בהרגשת השכלי וכמשנת"ל, כמו"כ הוא גם בעניני העולם כו', דגם שיודע שיש דבר הטוב או דבר המזיק ח"ו אם מסולק הרגשתו מזה לא יתפעל כו', וכמ"ש בלק"ת בהבי' הדידעת באריכות. וכל העבודה ויגיעת האדם הוא לבטל הרגשת החומריות שלא יהי' למלאות תאוות נפשו, שהרי א"צ להיות העדר ענינים הגשמיים לגמרי כ"א שלא יהי' למלאות תאוות נפשו כו'. ויש עוד בעבודה שיהי' בכונה לש"ש, אבל עיקר היגיעה הוא לבטל ההרגשה מהחומריות כו'. וא"כ מהו"ע שהקלי' אין להם מוח הדעת כו'. ועמ"ש בלק"ת מהאריו"ל פ' וישב בענין ג' שרי פרעה שהן מבחי' מוחין חב"ד דקטנות שירדו במיצר הגרון ושר הטבחים הוא מבחי' הדעת כו', וידוע דעמלק הוא קלי' שכנגד הדעת, וא"כ מהו"ע שהקלי' אין להם דעת כו'. אך הענין מובן דמה שאין להם מוח הדעת היינו באלקו', דודאי בדברים הגשמיים ובהשכל השייך לזה יש להם הכרה והרגשה גדולה, רק שבאלקו' אין להם הכרה והרגשה להתפעל מזה, וכמ"ש בלק"ת ד"ה ויקחו אליך פרה אי' במשניות, דהיינו שאין להם ביטול כו', דהגם שיודעים ג"כ מאלקו' דהיינו שיש בורא ית' המהווה את העולם כו', ומ"מ אין זה נרגש

אצלם להתפעל ולהיות בטל לאלקו' כו' (והגם דכתי' יראו מה' כל הארץ כו') כי הוא אמר ויהי כו', צ"ל דגם יראה זו היא אצלם בבחי' חיצוני' לגמרי כו', שהרי גם מה שקרו לוי' אלקא דלקי' ה"ז ביטול קצת, דענין הביטול בהכרח הוא שיהי' בכל דבר, שהרי הכל חי מאלקו' וגם הקלי' מקבלים חיות מאלקו' רק שיש בזה כמה חילוקים באופן קבלת החיות כו', אבל הכל מקבל חיות מאלקו' וא"א לחיות מאלקו' כ"א ע"י ביטול כו', ולכן גם הקלי' יש להם קצת ביטול כו', ומ"מ א"ז נחשב בכלל ביטול כלל כו', וכמו"כ ענין יראו מה' כל הארץ א"ז בהם בבחי' יראה וביטול באמת, וכמשנת"ל דגם חסידי אוה"ע שיודעים ומאמינים באלקו' ומ"מ אינם מכלל עובדי אלקי' כלל להיות בהם הנחת עצמותם כו'), וזהו דמוחין חו"ב יש להם, שיודעים ומבינים שיש אלקות ושהוא הבורא עולם כו', אבל אין להם הכרה והרגשה בזה להיות משו"ז בבחי' ביטול כו', והנה נודע ההפרש בין השכל דנה"א להשכל דנה"ב בכלל, דהשכל דנה"א הוא רק להבין ולהשיג עניני אלקו' דהיינו חכ' אלקית שמוסיף לו תמיד דעה ובינה באלקו' כו', והשכל דנה"ב הוא רק בחכמות אחרות שלבד חכ' אלקית, וכמו חכמת הטבע וחכמת התכונה וכה"ג, וכללות ההפרש ביניהם הוא, דשארי החכמות שלבד חכמת אלקית הן בבחי' המציאו' של העולם, היינו כמו שהעולם וכל הנבראים הן כבר במציאות, וממילא החכ' בזה מראה יותר תוקף המציאו' של כל הדברים כו', דהנה חכ' האלקית מראה ביטול העולם והעדר מציאותו כו', דבחכ' אלקית יש ענינים והשגות באלקו' שאינו שייך לעולם כלל, ומובן דהשגה זאת גורם העדר הישות שלו ושל העולם (היינו שאינו נרגש אצלו המציאו' של העולם אדרבה מתבטל מצד ההרגש האלקי כו'), אמנם החכ' בזה השייכה להעולם הוא לידע ולהשיג כל דבר כמו שהוא בשרשו ומקורו הרוחני קודם שנתהווה, ואופן התהוותו מהאין האלקי ואיך שהאור והיחוד האלקי מחי' אותו תמיד כו', דבכ"ז מובן העדר המציאו' של העולם, דכאשר משיג איך שהדבר הוא ברוחניות הרי אין היש תופס מקום כו', וגם מאחר שהתהוותו וחיותו הוא מאלקו' הרי בהכרח שהגשמי בטל לאלקו' כו', דלבד זאת שענין ההתהוות דיש מאין מחייב שהיש אינו מציאו' כלל וכל מציאותו הוא רק האין האלקי המחודשו כו', הרי גם מציאותו מאחר שנתהווה מאין אלקי והאור האלקי הוא המחי' אותו בהכרח שהוא בטל לאלקו' שע"ז הוא מקבל חיותו מאלקו' כו', וכמשנת"ל (ד"ה אחת שאלתי), הרי דחכ' האלקי מראה הביטול של העולם כו', משא"כ שארי חכמות שהן בהמציאו' של העולם וכמו חכמת התכונה במציאות הגלגלים איך ומה המה ואופן הסיבוב שלהם, וחכמת הטבע בכל הדברים שנתהוו מה המה ואיך הוא ההרכבה שלהם ואופן מציאותם וההנהגה הטבעית שבהם כו', דכ"ז מראה תוקף המציאו' של הדברים שהן באופן מציאות כך וכך ובהנהגה כזאת כו' (ועמ"ש הרמב"ם בהתחלתו בהל' יסוה"ת בענין מעשה מרכבה שזהו הידיעה החכ' בהנבראים הרוחניים ומע"ב היא הידיעה בהנבראים הגשמיים כו'), ולפי"ז י"ל דבחכמות הנ"ל שהן חכמת הנה"ב יש להם דעת והכרה והיינו מה שמשיגים את הענין ויש בזה הכרה מה שמכיר שהענין הוא כך דהיינו ההכרה שכליות כו', וכ"ז הוא בהמציאו' של הדברים, אבל במה שבזה יוכל לידע גדלות ה', והיינו הגדלות ה' וכח הא"ס שנראה בהנבראים לאחר שנתהוו

וכמו בסיבוב הגלגלים שמשבבים ממזרח למערב היפוך תנועת עצמן והסיבוב התמידי שלהם שזה אינו מכח עצמן כ"א מהכח האלקי כו' וכמ"ש במ"א, וכן בהדברים שנתתו בהתרכבה והתפרדה שבהם ובהנהגת הטבע שלהם שיש בזה דברים נפלאים הנק' פלאי הטבע כו', בזה אין להם הכרה והרגשה כלל, דהגם שיש בהם שמודים שכ"ז הוא כח אלקי ומ"מ א"ז מורגש אצלם להיות להם ביטול עי"ז כו', ומכ"ש בחכמת אלקי' הגם שיש חכמי אה"ע שיודעים ומשיגים אין להם בחי' הדעת וההכרה בזה, וזהו שאין להם מוח הדעת כו'. והנה ענין התולדה שע"י המוח הדעת דוקא וכמ"ש והאדם ידע כו', דהתולדה היא ע"י הדעת דוקא וכמא' אין קישוי כו', זהו דוקא ע"י שנמשך בדעת מבחי' עצמות אוא"ס שלמע' מהדעת כו' וכמשנת"ל במשל דהשפעת השכל מה שביכולתו לפרט בריבוי פרטים ולהורידו בהתלבשו' בענינים שונים ובמשלים עד שיהי' מוכן השכל גם לקטן כו' זהו דוקא ע"י שמגיע לבחי' עומק ופנימיות השכל כו'. ונת' דו"ע שע"י ההמשכה מבחי' מוחא עילאה סתימאה בדעת, דהיינו בחי' ההרגשה במה שלא נדע כו', עי"ז דוקא הוא ריבוי ההתחלקו' שע"י הדעת וההתפשטו' למט' מט' כו'. וזהו דענין התולדה שהוא בחי' ריבוי ההתגלות וההתפשטות ובחי' ריבוי ההתחלקו' זהו ע"י הדעת דוקא ע"י שמקבל מבחי' אוא"ס שלמע' מהדעת היינו שלמע' מעצם מהותו של הדעת שהוא בחי' הכרת והרגשת השכל כו'. וזהו מ"ש בזהר דאל אתר אסתרס ולא עביד פירין דהגם שיש להם ג"כ דעת כנ"ל, אך להיות דהדעת שלהם הוא בחי' הרגשת השכל לבד אבל לא במה שלא נדע כו' וכנ"ל דההכרה האלקי' שבטבע ושבחכ' אלקי' אין בהם. דבאמת זהו ג"כ השגה רק שהיא השגה רוחנית כו', והכרה שלהם הוא רק בשכל טבעי, אבל בשכל השגה רוחנית הגם שמשגיגים אין להם שום הכרה בזה וכ"ש שאין להם הכרה במה שלמע' מהשגה כו', לזאת לא עבדי פירין לפי שהתולדה הוא דוקא ע"י ההמשכה העליונה שבדעת שלבד עצם מהותו כו'. וזהו שכ' בלקו"ת דג' שרי פרעה הן חב"ד, שר המשקים ושר האופים חו"ב ושר הטבחים דעת (ובהוספות תו"א ד"ה ואני נתתי מוכן באו"א) הרי יש בחי' הדעת בקלי', והיינו הדעת בהרגשת השכל לבד, וזהו בהשכל הטבעי כמו בחכמות הנ"ל השייכים לעולם כו' דעת זה יש להם כו'. וזהו שיש להנה"ב תוקף ההחלט בהטוב דעניני העולם וכד"כ ההנחה שיש אצלו בהשכלת העולם ולבחור בזה דהיינו הבחירה ברע כו' שזהו מצד הדעת שבו שיש לו הכרה והרגשה בענינים אלו ומשו"ז בוחר בהם כו' (וכנ"ל דבלי דעת והרגשה אינו מתפעל לרצות ולבחור כו') דכמו שיש בנה"א תוקף הבחירה בטוב כמו"כ יש בנה"ב תוקף הבחירה ברע כו'. אבל הכרה והרגשה במה שלמע' מהשגה שזהו מה שלמע' ממהות הדעת עצמו נמצא רק בבחי' דעת דקדושה, משא"כ בסט"א לא יש בחי' דעת זה כו', ולכן לא עביד פירין, שזהו דוקא ע"י והמשכה העליונה שבדעת כו' כנ"ל (ומה שהעכו"ם נמשכים מגקה"ט מבו' בע"ח שער הקלי' פ"ב דהיינו שלא יש בהם רוח ונשמה כ"א נפש לבד דרו"ג הן מדכר דקלי' ומשום דאסתרס (שו"ע סירוס את הזכר כו') אינו מוליד לכן לא יש בהם רו"ג כ"א נפש שמנוק' דקלי' כו'. ואפשר י"ל דמצינו כה"ג בקדושה כמ"ש בלקו"ת בהביאור דששים המה מלכות דרוה"ד דכח התולדה הוא בנשמות דזקא לפי ששרשם מבחי'

פנימיות החכ' כו', אבל מלאכים שהם בבחי' חיצוניות אין בהם כח ההולדה. והגם שממלאכים דברי' מסתעפים מלאכים דיצי', זהו רק המשכה והתנוצצות בלבד מבחי' ליצי' כו', אבל לא שהמלאכים דברי' או דיצי' עצמן יולידו כדוגמתן כו'. דענין ההולדה הוא המשכת המהות וההתהוות בדומה ממש כו', וזה א"א כ"א ע"י ההמשכה מבחי' עצמות ומהות הנפש, וכידוע בענין בנים אתם כו', דכמור"כ למע' הו"ע בעטרה שעטרה לו כו' שהו' דוקא מבחי' עצמות או א"ס ב"ה כו'. אבל התנוצצות זהו רק הארה והסתעפות לבד דאין זה הולדה, וכמו השפעת השכל בדבור כו' וכמ"ש במ"א. ועד"ן אפשר י"ל להבדיל הבדלות בסט"א שזהו רק הסתעפות לבד כמו הסתעפות הענינים מעולם לעולם, כמור"כ מגק"ט מסתעפים נפשות העכ"ם שמתגשמים בעוה"ז ואין זה ענין הולדה כלל כו'). וע"פ כל הנ"ל יובן משנת"ל דעה"ח הוא המברר את עה"ה, דהגם דענין הדעת הוא ההחלט בתוקף כפי הטיית הדעת כו' כנ"ל, ולזאת עיקר הבחירה הוא בדעת דוקא לפי שהטי' זאת לא תשתנה כו', דהמוחין חו"ב הגם שיש בהם ההטי' לחו"ג הרי מאחר שעלולים להשתנות ממילא א"ז בחירה כ"א בדעת שהוא בתוקף ההחלט ז"ע הבחירה כו', אמנם משו"ז גופא להיותו בבחי' תוקף ההחלט ה"ז בבחי' התחלקות ואדרבה עוד יותר מבחו"ב כו'. וזהו משנת"ל (ד"ה ויגש אליו) דבבחי' עה"ד יש התחלקות הקוין דלימין ושמאל כו', ומבחי' התחלקות הקוין משתלשל טו"ר כו'. וזהו שבחי' הדעת שמצד השגת השכל יש גם בלעו"ז, ולזאת כשם שיש תוקף ההחלט לבחור בטוב כמור"כ יש תוקף ההחלט לבחור ברע ח"ו, דכ"ז הוא מפני ההתחלקות שבדעת דלכן יש ענין ההכרה והבחירה שכליות גם בההיפוך כו', וההכרע ביניהם צ"ל ע"י שיתבטל הדעת האחת ותסכים לדעת השני כו', וכמשנת"ל בשני הדיינים שבזה תוקף ההחלט לזכות ובוזה תוקף ההחלט לדין וצ"ל ההכרע ביניהם דענין ההכרעה הוא שהא' ישתנה דעתו ויסכים לדעת הב', וזהו ע"י דעת המכריע דוקא להיות שאצלו הכרת הענין מצד העומק והפנימי שלמעלה מזה שמושג ומובן בהענין לכן ביכולתו לשנות דעות הדיינים שיתהפכו כו'. וכמור"כ בענין הדעת והבחירה הנה בהבחירה שע"פ הדעת בעצם מהותו שהוא בחי' הכרת השכל הרי יש הכרה והטי' לכאן ולכאן לבחור בטוב ולהיפך ח"ו, וזהו שנק' עה"ד טו"ר להיות דבחי' הדעת בשכל המושג יש גם בלעו"ז ומשו"ז יכול להיות הבחירה ח"ו להיפך כו'. וז"ש ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב ואת המות כו' דמשמע דשניהם שוים ויכול להיות הבחירה כך וכך מפני שיש דעת נוטה לכאן ולכאן כו' (והגם דהדעת ובחירה לטוב היא מהנה"א והדעת האחרת היא מנה"ב כו', הנה זהו כמו שני דיינים השופטים בענין א' זה אומר דעתו כך וזה כו' דזה גופא מה שיש מקום להבחירה דנה"ב הוא מפני שהבחירה דנה"א היא רק ע"פ הכרה שכליות, ובאמת צ"ל הבחירה דנה"א מצד ההכרה וההרגשה דמהות ועצמות א"ס שלמעלה מעלה מהשגה דאו אין מקום להכרה והבחירה דנה"ב מפני שהכרה שלו משתנה בעצם מהותו שזהו מה שדעתו משתנה לדעת אחרת כו', וז"ע ההכרע שביניהם דענין ההכרעה הוא דוקא שיתבטל הדעת האחרת כו', ועוד ית' הענין בעוה"ז, ובכדי להיות ובחירת בחיים זהו דוקא ע"י ההמשכה מבחי' עה"ח בחי' פנימיות הכתר והיינו בחי' משיכותא דחכ' עילאה סתימאה כו'. והיינו מה שמאיר

בהדעת מבחי' עצמות או"ס שלמעלה מעלה מהשגה והו"ע תכלית הידיעה שלא נדע דהיינו ההתקשרות וההכרה באו"ס שלא נדע כו' ועי"ז דוקא יהי' ההכרעה, היינו שתשנתנה הדעת האחרת ויהי' תוקף הבחירה לטוב דוקא שבאופן אחר אינו שייך כלל מפני שהדעת דנה"ב מתבטל בזה בעצם מהותו ולא רק בבחי' הטי' לבד כו'. ויובן זה ע"פ משנת"ל (ד"ה ויקרא יעקב) דעיקר התיקון הוא בחי' הראי' דוקא, דהנה בעבודה שע"פ טו"ד כשמתבונן ומשיג את הענין האלקי הרי ההשגה לבד אינו מספיק שאין הענין מאיר אצלו עדיין והעיקר שלא יהי' מזה התפעלות כ"א צ"ל ההתקשרות בהענין שיעמיק דעתו בחוץ עד שיהי' בבחי' הכרה והרגשה כו', והיינו שלא יהי' אצלו הענין בבחי' ידיעה והשגה לבד כ"א שיכיר וירגיש שהענין הוא כך שאז הענין מאיר אצלו במוחו ומתפעל בלבו כו'. זהכרה זאת היא הכרה שכלית לבד, דהיינו שאותו הענין המושג הוא בבחי' הכרת הענין כו'. ולזאת א"א להיות בזה עדיין תיקון גמור מאחר שזהו בחי' השגה לבד, והיינו לפי שההכרה היא ג"כ רק הכרה שכליות לבד אין זה בבחי' ביטול עצמי כו'. וידוע שיש בהשגה עוד ענין והוא השגת הענין האלקי נושא המושכל, דכאשר יתקשר ויתקע דעתו ירגיש את האלקי המושג כו', דהשגה זאת היא בבחי' הפשטה מלבושי השגה והיא בעצם האלקי כו'. מ"מ גם הדעת וההכרה בזה היא הכרה שכליות שהרי הוא שמכיר ומרגיש את הענין המושג לבד אלא שזהו בחי' השגה פנימיות דבד"כ הוא בחי' פנימיות בינה, אבל כ"ז הוא בחי' השגה כו' וכמו שנת"ל (ד"ה בסוכות תשב). ועם היות שזהו בחי' פנימיות הלב, מ"מ ה"ז עבודה שע"פ טו"ד, והביטול שבוה אינו בבחי' ביטול עצמי כו'. ובד"כ כ"ז הוא בחי' עה"ד, דעם היות שפועל התיקון אבל לא בבחי' תיקון גמור כו'. והתיקון הגמור הוא ע"י בחי' ראי', שזהו בחי' הראי' במהות אלקי' שלמע' מהשגה שע"ז נעשה בחי' ביטול עצמי ממש, ולכן בזה דוקא נעשה עיקר התיקון כו'. ולכן נת"ל בד"ה ויקרא הנ"ל דכאו"א צריך לייגע א"ע לבוא לבחי' ראי', ועכ"פ בחי' הראי' דמי ברא אלה שזהו מה דמהעולם רואה א"ס ומ"מ ה"ז הראי' בבחי' א"ס ממש, והיינו שבהבריאה והתהוות וכמו"כ בקיום העולם יש בזה כח הא"ס ממש כו'. וכמו"כ בענין ראה נתתי לפניך כו' שזהו בחי' הראי' דאלקו' שבעולם כו', ועם היות שזהו בבחי' הכרה לבד לא בבחי' ראי' ממש וכמ"ש מבשרי אחזה אלוך אחזה ולא ראי', ומבו' במ"א שזהו בחי' הכרה לבד כו', מ"מ ה"ז ההכרה וההרגשה בבחי' מהות אלקי' שלמעלה מהשגה כו' שפועל בחי' ביטול בעצם המהות שלו כו'. ומבין שאינו כמו בראי' ממש מ"מ ה"ז הביטול בהעצמות שלו ועי"ז דוקא נעשה התיקון כו', וזהו בחי' עה"ח שמברר עה"ד כו'.

ועפ"ז יובן מ"ש וישמע יתרו כו' את כל אשר עשה אלקים למשה ולישראל עמו כו'. דהנה משה הוא בחי' הדעת בחי' ד"ע כנודע, ובדעת הרי מאיר מבחי' עצמות א"ס בחי' פנימיות הכתר שזהו בחי' עה"ח כו'. ועו"א אשר עשה אלקים למשה, דאלקים זה הוא בחי' פנימיות הכתר, וכנודע דאלקים הו"ו הוא בחי' העלם וגילוי כו', ויש בחי' אלקי' דהיינו שמעלים ומסתיר כו'. אמנם אמיתית ענין אלקי' היינו מה שנסתר ונעלם בעצם מצ"ע וכמו בחי'

העלם העצמי כו', וכמ"ש במ"א בענין ה' בניקוד אלקי' שהוא בעתיק שנעלם בעצם כו'. וזהו אשר עשה אלקי' למשה, היינו המשכת העצמית דא"ס שבדעת כו', ולישראל הוא שע"י משה נמשך בכללות נש"י כו'. וגם כמשנת"ל (ד"ה אז ישיר) דהכרה בבחי' אמיתית דא"ס יש בכאו"א מישראל כו' ומ"מ ההתגלות היא ע"י משה כו'. וזהו ה' שייך ליצי"מ, דבכדי שתהי' היציאה מהרע זהו ע"י בחי' עה"ח כו', דבכדי שיהי' שבירת הקלי' קשה דמצרים א"א להיות ע"י עה"ד כ"א ע"י בחי' עה"ח, וכמו"כ היציאה מהרע ה' צ"ל מבחי' עה"ח שזהו בחי' אלקי' הנ"ל. ומ"מ ביצי"מ ה' הגילוי דבחי' פנימיות הכתר רק לפי שעח כו', אבל עיקר הגילוי הוא בחי' ש' הוי' (וכמ"ש לכן אמור לבנ"י אני הוי' כו'), ורק לעתיד יהי' גילוי ש' אלקים הנ"ל, וכמ"ש אלקי' זולתך יעשה למחכה לו כו', והוא בחי' מה רב טובך אשר צפנת כו' מה שצפון ונעלם בעצם כו'. ח"ש כי הוציא הוי' את ישראל כו', והן הגילוי' שהיו ע"י משה כו'. וענין יתרו כהן מדין כו', הענין דהנהגה בהבירורים דעה"ח ועה"ד ידוע דתחלה צ"ל הבירור דעה"ד ואח"כ הבירור דעה"ח כו', והרע מ"ה וב"ן, דצ"ל תחלה הבירור דשם ב"ן מפני שהגילוי' בעולמות הוא בחי' שם ב"ן שזהו בחי' האור המאיר בעולמות (ועמשנת"ל בענין האור שלהאיר את החשך כו'). ולזאת צ"ל תחלה הבירור דשם ב"ן והיינו העבודה שע"פ טו"ד כו'. הגם שבזה יש אחיזה מ"מ צ"ל תחלה העבודה שע"פ טו"ד להיות עי"ו הבירור כו'. (וגם יש מעלה בש' ב"ן שע"י דוקא נעשה הביטול בחיצוניות היש כו' וכמ"ש במ"א), ואח"כ נמשך עי"ו אור עליון שלמעלה מהעולמו' שזהו גילוי בחי' עה"ח כו'. וכמשנת"ל בענין הגשת יהודה ליוסף שצ"ל תחלה והנהגה מאלמים כו' ואח"כ הנהגה תסובינה כו' שזהו עליית הבירורים דשם ב"ן כו' ואז דוקא נתגלה יוסף בחי' שם מ"ה כו'. וזה"ע יתרו כהן מדין, דהנהגה יתרו הוא ע"ש יתרון האור הבא מן החשך וכדאי' בזהר שע"י שהודה יתרו ה' מ"ת כו'. והיינו שהי' תחלה כומר לע"ז ונתגייר ונהפך לקדושה עי"ז ה' יתרון האור כו'. ולכן נא' גבי שם יתרו שהוא היותר נעלה כו' כהן מדין, שע"י שנהפך לקדושה ה' יתרון כו'. וזהו חותן משה, דהנהגה חתן הוא ל' חות דרגא, והיינו דירידת העצמית בבחי' משה בחי' הדעת זהו בחי' יתרון האור שמאיר ע"י הבירורים כו'. וכמו"כ ה' ביצי"מ, הרי כל הגילויים למשה ולהיות הגאולה זהו ע"י ויאנחו בני כו' ויועקו שהרע מ"ת בוכין כו' וכמ"ש במ"א. וכמו"כ כאן אומר יתרו כהן מדין ועי"ז ה' חותן משה כו'. גם י"ל חותן משה הוא בחי' הירידה ע"י הדעת שיורד ומתפשט האור עד למטה שזהו ע"י ההמשכה העליונה כו'. וזהו ג"כ אשר עשה אלקי' למשה שהוא בחי' המשכת עה"ח בבחי' הדעת כו' ועי"ז ה' גאולת מצרים כו'. ומ"מ הגילוי דיצי"מ הוא בחי' ש' הוי' והגילוי ממש דשם אלקי' יתגלה לעתיד שז"ע אלקי' זולתך יעשה למחכה לו כו'.

בס"ד, ש"פ משפטים, עת"ר

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם כי תקנה עבד עברי כו'. וצ"ל אומרו אשר תשים דהול"ל לכאוי אשר תלמדם, ומהו לפניהם. וגם למה משפטים דוקא ולא אמר זאת התורה. ומ"ש כי תקנה עבד עברי משמע שזה שייך למ"ש אשר תשים לפניהם, וצ"ל שייכות הענינים זל"ז. ובגמ' עירובין דנ"ד ע"ב אי' ומניין שחייב להראות לו פנים שנא' ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, ופרש"י דלומד זה מ"ש אשר תשים ואינו אומר אשר תלמדם, וצ"ל מה"ע להראות לו פנים ואיך למדו זה מאשר תשים. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל בענין עה"ח ועה"ז. דדעת הוא מכלל המוחין והוא מוח המכיר והמרגיש, ולכן תוקף ההחלט הוא בדעת דוקא. אך ממילא ה"ה בבחי' התחלקות, ומהתחלקות הקוין דימין ושמאל משתלשל טו"ר, ומשו"ז יש דעת גם בסט"א, ולכן יש בחירה לרע כו'. ומ"ש בע"ח דקל"י אין להם דעת נת' דהיינו המשכה עליונה שבדעת דתכלית הידיעה שלא נדע בחי' אוא"ט שאינו מושג גם בהשגת השלילה, והוא בחי' מוחא עילאה סתימאה דעתיקא בחי' פנימיות הכתר שוהו בחי' עה"ח דשם אין התחלקות כלל ולא יש שם שום יניקה ח"ו כלל. וע"י בחי' המשכה עליונה זו שבדעת משתנה ההכרה להכרה אחרת היינו שמשנתנה עצם המהות כו'. וזהו דשלימות הבירור הוא ע"י עה"ח דוקא לפי שמשנתנה עצם המהות דבחי' הדעת האחרת לא רק בבחי' הטי' לבד כו'.

ומעתה צ"ל מה"ע עה"ח ועה"ד בעבודה בנפש האדם ושלימות הבירור הוא ע"י עה"ח דוקא. דהגם דעה"ד מברר בירורי', מ"מ שלימות הבירור הוא ע"י בחי' עה"ח דוקא. ויובן כ"ז בעבודת ה' בתפלה, דעיקר ענינה הוא האהבה והדביקות באלקות, דלכן נק' התפלה עבודה שבלב, וכמ"ש ולעבדו בכל לבבכם איזהי עבודה שבלב זו תפלה, לפי שכל ענינה הוא בחי' האהבה ודביקות נפשו באלקות. ועיקר האהבה והדביקות היא בק"ש ושמו"ע וכמס"א בק"ש ואהבת את ה"א בכל לבבך דק"ש היא בחי' אהבה, כי שמו"ע היא בחי' דביקות וכידוע דענין שמו"ע הוא כעומד לפני המלך כו', וק"ש היא בחי' אהבה. והנה בפ"י בכל לבבך ארז"ל בשני יצריך ביצר טוב ויצר הרע. ולכאורה יפלא איך היצר הרע מסטרא דרע יאהב את ה' כו'. אך הנה ארז"ל בינונים זה וזה שופטן, ול' שופט הוא כמו הדיין ששופט באיזה משפט ע"פ משפט השכל ע"י שכלו הדעתו בהכרת הענין שכן הוא אצלו ההטי', כמו כן יש שופט באדם ששופט ע"פ שכלו ודעתו שע"פ זה הוא הטיית רצונו. ובינוני יש ב' שופטים על הטיית רצונו, וזהו זה וזה שופטן. דהנה אנו אומרים בתפלה אתה חונן לאדם דעת כו' וחננו מאתך חכ' כו', שזהו כדי להיות הבחירה בין טו"ר למאוס ברע ולבחור בטוב שהוא אלקות כו'. והיינו כשיתבונן בתפלה ויכיר את בוראו בטוב טעם ודעת בגדולת ה' כו' הנה בחי' דעת זה הוא המטה את הרצון שבלב לבחור בטוב האלקי ולמאוס בכל רע המנגד להאלקות כו'. דכאשר מתבונן בגדולת ה' ובהעל"י דאלקות שע"ז מתעורר נפשו באה

לאלקות כו', ובפרט בפ"ר דק"ש שמתבונן בענין אחדות ה' איך שאוא"ס יחיד ומיוחד בתכלית ואיך שהוא אחד מצד העולמות, דגם לאחר שנתהווה העולם הוא בטל ומיוחד בתכלית להיות שאוא"ס נמצא למטה כמו למעלה שמאיר בגילוי ממש גם בעולם התחתון כמו בעולם האצ"י ממש וכמו בעולמות הא"ס שלמע' מאצ"י, שזה מחייב שהעולם התחתון בטל ומיוחד באוא"ס ב"ה כו'. ויש בזה ההשגה איך שאין שום דבר המעלים ומסתיר לגבי אוא"ס ומצד האוא"ס ה"ה מאיר בגילוי ממש וממילא לא יש מציאות יש כלל והכל בטל ומיוחד ממש כו'. וכאשר משיג את הענין היטב ומכיר בדעתו איך שהוא כך ונרגש הענין בנפשו היטב כו', וכן כשמתבונן בפסוק בשכמל"ו בהאור וחיות האלקי שמתלבש בהעולמות להחיותן, שכל הנבראים חיים וקיימים מהאור והחיות האלקי המהווה ומחי' אותם כו' (ושמזה מובן ג"כ איך שהעולמות בטלים אל האור האלקי כו' וכמשנת"ל ד"ה וישמע יתרו וד"ה אחת שאלתי) נעשה אצלו תוקף הטיית הרצון וההחלט לבחור בטוב, היינו לרצות באלקות ולמאוס בכל מיני רע המנגד לאלקות כו'. ולא דוקא רע גמור ח"י, אל כל תאוה חומריות גם בדברים המותרים שזהו רע כנודע ה"ה מואס בזה ותכלית חפצו ורצונו הוא רק באלקות כו'. וכאשר ידוע לכל מייגע א"ע לבוא בברית ה' והתקשרות הלב והמוח בתפלה שזה כל יגיעו שיהי' רצונו רק לה' אחד ולא ילך אחר רצון זר כלל וכלל ולא עוד אלא למאוס ברע כו'. וע"ז סובב והולך כל עבודתו בתפלה בהתבוננ' והעמקת הדעת לפעול ישועות בנפשו כנ"ל. והתחלת התפלה היא בהתדאה, דהביטול והתדאה הוא הטיית נפשו בכלל אל האלקות שע"ז יוכל אח"כ להתבונן בתפלה כי ע"ז נעשה מוכשר להתבוננות אלקי כו', כי ההתבוננות צריך הכשירות לזה וכמו שאנו רואין שיכול להיות לפעמים שמייגע א"ע בהתבוננ' ואין הענין נקלט במוחו ולבו (עס לייגט זעך ניט) ואינו מתפעל בזה מפני שאינו מוכשר לזה (והיינו מצד התגברות הישות כו'), ובכדי שיהי' מוכשר לזה הוא ע"י התדאה, כי התדאה פועל הנחת עצמו לאלקות (וואָס ער גיט זיך אָוועק צו אלקות) וכנודע דהביטול והתדאה הוא יותר מהביטול דהשגה, וכמו א' שמודה לחבירו הן באיזה שכל וסברא שהוא אינו מבין את השכל בעצמו רק שמודה שהאמת הוא כן או שמודה על א' שהוא גדול הגם שאינו מבין אותו הרי הוא מתבטל בהודאתו זאת והביטול הוא בעצם מהותו לא כמו בהשגה שמשיג שהוא כן הרי הביטול רק בשכל ובבחי' הטי' לבד, אבל בהודאה הרי הביטול הוא בעצם המהות כו', וכן כשאומר מודה אני לפניך מלך חי וקיים כו' הודו לה' כו', דהגם שאינו מבין ומשיג מאומה עדין ה"ה מודה שהאמת הוא שאתה הוא מלך חי וקיים כו', הרי מתבטל בהודאתו לאלקי בבחי' הנחת עצמו וע"ז נעשה מוכשר להתבוננ' התפלה שיונה אצלו כו'. ואח"כ בפסוד"ו בהילחלים ותשבחות הוא בבחי' חקיקה מבחון ובברכות ק"ש היא התחלת החקיקה מבפנים כו' וכמ"ש במ"א עד שבק"ש ע"י ההתבוננות בה' אחד ובשכמל"ו נעשה הרצון לבחור בטוב כו', ובחירה זו היא אמיתית ברצון ולב שלם בלי תערובות שקר כלל. והוא מצד הדעת דנה"א שיש בסא"א לפי ערך נשמתו גדול וקטן גם פחותי ערך ונשמות נמוכות ביותר הכל שוין בזה בעצם הענין, כי גם נשמה נמוכה היא נשמה אלקית וממילא יש בה בחי' הדעת להשיג ולידע את ה' סא"א לפי ערכו ומדרג' ולבחור בטוב כו', רק החילוק

הוא בקטנות וגדלות ומיעוט וריבוי כו'. (רק שנשמות נמוכות הן יותר בהתלבשות בנה"ט והכחות שלהם באים בהגשמה יותר ולזאת צריכים יגיעה יותר, ומלבד שאינם יכולים לבוא על ענינים גדולים באלקות גם מה שמבינים ה"ז בהגשמה כו') וההתבוננות והדעת האלקי שבנה"א פועל גם בנה"ט בעת התפלה. דלבד זאת שהכחות דנה"א מתגלים בזה שרוצה באמת באלקות ומואס ברע כו' כנ"ל ה"ז פועל גם על הנה"ט שלא יטה אחר רצונות זרות כלל רק שאין זה מתקיים אחר התפלה שהרי מיד אחר התפלה כשהולך בשוק בעסקיו ונטרד מוחו ולבו אחרי ההבל הרי כל נפשו ורצונו שם הוא ויכול להיות שלא ישאר שום רשם כלל מכל אשר הכין לבו בתפלה עד שיהי' להיפך שיבחור ברע ולא יחפוץ לבו בטוב האלקי שהי' בתפלה ולבו רחוק מזה כו' (ומ"מ יש בזה חילוקי מדרי' ולא כל אפי שוין, דכאשר העבודה בתפלה היא בהתבוננות אמיתי שמבין ומשיג הענין האלקי ומתקשר בזה בחזק באמת עד שהענין אצלו בבחי' הכרה והרגשה טובה ה"ה מתפעל באמת בקירוב ודביקות לאלקות ואינו רוצה כלל בהענינים החומריים ופועל גם על הנה"ט שאינו רוצה בהם כו' ואז גם אחר התפלה אין לו שייכות כ"כ להבלי העולם שאינו נכנס בהם כלל והעיקר הוא שאינו רוצה בהם ואינו מתאוה אליהם כו', מפני שפעל ביטול וחלישות בהרצון דנה"ט, ולזאת גם כשנכנס בעניני העולם הוא מובדל מהם ואינו מתעורר ברצון להם כו'. והסימן האמיתי הוא כאשר אינו מתפעל מהם וזה הוראה שאין לו תאוה להם כו'. וכמו בעת התפלה אם מתפעל כנ"ל ה"ה מסיח דעת מהם לגמרי שנשכח אצלו כל עניני הנה"ט דהיינו גם כשמתפעל בלב ובשר הטבעי והנה"ב מורגש אצלו בעת ההיא, שהרי אינו מדברים מאותן הנק' עובדי ה' בנשמתן דהתפעלות שלהם הוא מצד הנשמה לבד כו', כ"א בעובדי ה' בגופם שההתפעלות שלהם הוא בלב החומרי שהנה"ב מורגש אצלו בעת ההיא אך החומריות שלו נשכח ממנו לגמרי כו'. וגם הלא ידוע שיש אופן עבודה שהגיעה שלו בתפלה היא על מדה א' פרטיות ממדות הטבעיים, דכאשר ידע אינש בנפשו איזה מדה היא בתוקף אצלו ביותר שצריך להכניעה הרי צ"ל כל עבודתו ויגיעתו על המדה הזו בפרט, והרי המדה הטבעית מורגשת בשעת מעשה ומ"מ החומריות של המדה אינו מורגש כלל כו'. וכמו עדי"מ במדת הגאווה וההתנשאות הרי יש לו טוב טעם (א' גישמאק) בהתנשאות, וצ"ל העבודה בתפלה להכניע מדה זו, והיינו שההתבוננות שלו יהי' בגדולת ורוממות ה' שהידיעה וההשגה והרגשת נפשו ברוממות ה' ה"ז פועל הביטול בהתנשאות דלעו"ז וכמ"ש כי גאה גאה דמתגאה על גיוותניא כו'. וכמ"כ יתבונן בענין אחדות ה', וכאשר יבין וירגיש היטב איך שהכל יחיד ומיוחד הלא הגבהה והתנשאות שלו בבחי' ישות ה"ז היפך היחוד כו' שעיינו נעשה ביטול המדה כו', והרי בעבודה זו המדה מורגשת אצלו ומ"מ הרי החומריות של המדה אינו מורגש כלל וכלל בעת העבודה ואינו בערך שירגש אצלו הטוב טעם בהתנשאות אדרבה מתבטלת היא בעת התפלה כו'. כמ"כ גם לאחר התפלה כשבא בעניני העולם אינו מתעורר ומתפעל בזה, היינו שאינו עושה בו שום הזזה כו', והיינו מפני שהדבר מרחק ממנו כו'. ואין זה מפני שהוא עומד למעלה מהענינים החומריים כו' שזה"ע חקיקה מבחוץ כו' כמ"ש במ"א, כ"א מפני שפעל ביטול וחלישות בהרצון דנה"ט (שהו"ע חקיקה מבפנים

(כ"ר) דמשו"ז אינו מתעורר ומתפעל בזה כו', וזהו שהעדר ההתפעלות והזוה היא הוראה גמורה שנחלשו הכחות דנה"ט שלו ע"י עבודתו בתפלה כו'. ומי שלא הגיע למדר' זו ומתפעל ומתעורר בראייתו בעניני העולם ה"ז הוראה שלא פעל מאומה בנה"ט שלו כו', וממילא יכול להכשל ח"ו. ומ"מ א"ו הוראה שהבחירה שלו בעת התפלה ה' בשקר כי יכול להיות שהבחירה בעת התפלה ה' אמת רק שוהו מהנה"א לבד דהנה"א נתעורר באמת בעת התפלה לבחור בטוב והרצון דנה"ב לא ה' בבחי' התפשטות בעת התפלה כו' ואח"כ אחר התפלה מתפשט הרצון דנה"ב כו'. והנה גם מי שעובד עבודתו כדבעי כנ"ל אינו דומה לאחר התפלה לכמו שהוא בעת התפלה, דאו אינו שייך כלל לעניני העולם וחומריותו, ואחר התפלה הרי מ"מ יש לו שייכות להם, דהרי אמרו נהמא אפום חרבא ליכול ה"ז גם במי שהתפלל כדבעי ומ"מ צ"ל מלחמה בעת אכילה כו'. דהגם שפעל חלישות בהרצון דנה"ט מ"מ אינו דומה לאחר התפלה שהוא בענינים החומריים לכמו בעת התפלה כו'. דדוקא כאשר נתהפך הרצון דנה"ט שנתבטל בעצם מהותו אז הוא שוה בכל עת, אבל בזה שפעל רק חלישות בנה"ט הנה כשבא אל הפועל יכול להיות שישכח לפי שעה את הביטול שפעל בתפלה עד שנזכר וחוזר וניער עכ"פ הרשימה מזה כו'. וזפרט מי שעסקו בחוץ כמו במו"מ וכה"ג הנה במשך היום נשכח טיב פעולתו בתפלה ומעמיק א"ע בעניני המו"מ וכה"ג בעניני העולם ואינו ניכר כ"כ הרושם דתפלה כו'. וכ"ז הוא מפני שהיצה"ר גם בו יש דעת וכמשנת"ל (ד"ה וישמע יתרו), אבל הוא הפכי לגמרי מהדעת דיצ"ט מן הקצה אל הקצה והוא שנוטה לבחור ברע כו' רק שה' עוזר ליצ"ט ואלמלא זה לא ה' אדם ניצול מן החטא מצד התגברות הדעת דיצה"ר שבוחר ברע ומרגיש הטוב בזה כנ"ל, ובשעת התפלה נהפוך הוא שבחי' הדעת דקדושה מתגבר לבחור בטוב דוקא כו', וזש"א אתה חונן לאדם דעת, בחי' דעת דקדושה כו'. ונמצא ב' מיני דיעות יש כאן, א' ידיעה אלקית שבנה"א הנק' יצ"ט ונק' שופט כדיין ששופט במשפט שכלו ומחליט בדעתו כך וכך כו' וידיעה הב' הפכית ממש שהוא דעת הרע דנה"ב הנק' יצה"ר כו'. ועז"א בינונים זה וזה שופטן, ב' שופטים בב' דיעות הפכים, א' שופט בדעתו לבחור בטוב ולמאוס ברע, והב' שופט בדעתו להיפך להטות הרצון לרע ולמאוס בטוב ח"ו. הרי ב' שופטים יש על רצונו זה מטהו לטוב וזה מטהו לרע ומלחמה ביניהם לפעמים יגבר שופט זה, כמו בעת התפלה יגבר השופט לטוב, ובעסקו בעניני עוה"ז יגבר השופט דעתו היפוכו כו', והיינו זה וזה שופטן כו'. וביאור הענין, דלכא"ו אינו מובן למה תחלש הבחירה דהיצ"ט ע"י הדעת דיצה"ר שהרי הם ב' נפשות וכמ"ש ונשמות אני עשיתי שהן הנה"א והנה"ב, דהנה"א הוא מצד הקדושה והנה"ב מצד הקלי' כו' וכמ"ש בסש"ב, והרי הנה"א תוקף ההחלט שלו הוא לבחור רק בטוב ולמה תחלש כחו ע"י השופט השני שהוא יצה"ר כו'. ואדרבה נת"ל שהדעת לא ישתנה וכמשל ב' הדיינים שנת"ל (ד"ה האני נתתי) שכמה שיטענו זה נגד זה אם הענין בא טאצלם לכלל הדעת לא ישתנו כו', ולמה תחלש כאן הדעת והבחירה לטוב דנה"א ע"י הדעת דנה"ב כו'. ואם מפני שבכל היום אינו עוסק בהשגה אלקית ואדרבה עוסק בעניני עולם כו', הרי הדעת אין ענינו השגה כ"א תוקף ההחלט ע"י הכרת הענין וכמשנת"ל (ד"ה הנ"ל), ולכא"ו זה א"צ להשתנות כו', וא"כ הרי צ"ל תמיד תוקף הדעת

וההחלט לבחור בטוב ושלא יהי מקום כלל לבחירה אחרת ה"ו. וגז' צ"ל
 ההלא ירידת הנשמה למטה היא בכדי לפעול הביטול בנה"ב, ולכא' אינו
 מוכן איך תשתנה הדעת דנה"ב שהרי הדעת אינו משתנה כו'. ולהבין זה צלה"ק
 תחלה, דהנה ידוע דהנה"א כלול משכל ומדות וזהו הנק' גה"א ויצ"ט, דבד"כ
 הנה"א הוא המוחין של הנשמה, ויצ"ט הוא המדות וכמ"ש בתו"א ד"ה מי כה'
 אלקיני המגביהי כו'. ועיקר הנשמה הוא המוחין והמדות הן בחי' התפשטות, ולכן
 המוחין נק' גה"א והיינו שזהו עצם הנשמה האלקית, והמדות נק' יצר טוב דענין
 צורה הוא בחי' התגלות והתפשטות לבד כו'. אמנם באמת ידוע שהמוחין אינם
 עצמות הנשמה, דעצמות הנשמה היא למעלה מבחי' מוחין כו'. דמ"ש בסש"ב
 שהשכל ומדות הן עצמות הנשמה היינו לגבי לבושין דמחזי"מ אבל לא שהן
 עצמות הנשמה ממש, והראי' ע"פ פשוט שהרי אומרים על אדם שהוא בר
 שכל הרי יש העצם שעליו אומרים שהוא בר שכל כו', ומאחר ששייך לומר
 בר שכל ויכול להיות שאינו בר שכל ה"ו הוראה שהשכל אינו עצם דהרי
 על דבר עצמי אינו שייך לומר הן או לאו, וכמו שאינו שייך לומר אם הוא
 חי או לאו, שהרי ענין החיות הוא שייך אל העצמות. דנשמה שהנשמה היא
 חי בעצם דלכן הארתה הוא להחיות כו' וכמ"ש במ"א הרי ע"ז אינו שייך
 לומר הן או לאו (וגם הרצון יש בכא"א מפני שהרצון שייך ג"כ אל העצם
 כו') והשכל ששייך לומר אם בר שכל א"ל (ויכול להיות שלא יהי בו שכל כלל
 כו' כנ"ל) ה"ו הוראה שאין השכל עצם הנשמה כו'. וגם הלא בשכל יש קטנות
 וגדלות וכמ"ש ימים ידברו ורוב שנים כו', הרי שהשכל משתנה וא"כ אינו
 עצמיות כו' וכמ"ש בתו"א ד"ה פתח אלי', והגם שהשינוי הוא מצד הכלים,
 דקטן כלי שכלו קטנים לכן אינו מאיר בהם אור השכל וכל שהכלי מתגדל מאיר
 בה אור השכל יותר כו', הנה אור כזה שמשתנה ע"י קטנות וגדלות הכלי אינו
 אור עצמי כו', והראי' שהרי עצם הנפש מה שהוא מוגדר ומקושר בגוף (שאינו
 יכול להיות משו"ז בגוף אחר כו' כמ"ש במ"א) ה"ו שוה משעה שנולד עד
 השעה האחרונה בלי שום חילוק כלל ואינו נוגע בזה קטנות וגדלות הגוף,
 ובשכל שנוגע קטנות וגדלות הכלי ה"ו הוראה שאינו עצם כו', אלא עצמות
 הנשמה היא למע' מהמוחין כו', וכן מובן ממה שנק' נשמה אלקית והלא אלקות
 הוא למע' מן השכל דלית מח' תפיסא בי' כו', א"כ גם הנשמה האלקית היא
 למע' מהשכל כו', ההגם דבכללות הרי הנשמה היא בחי' אדם ועיקר מעלת
 האדם הוא השכל כו', ועמ"ש במ"א בד"ה משכני, י"ל דזהו מה שכל המדרי'
 שבו הן בחי' פנימי דהיינו שגם הכחות מקיפים שלו הן בבחי' פנימי כו',
 דלבד זאת שמבו' בד"ה משכני הנ"ל דבבחי' הרצון של הנה"א יש בזה ג"כ
 ענין השכל, והיינו בבחי' מקיף דחי' שהרעו"ד הוא ע"י השגת ההפלאה דאוא"ס
 כו' וכמשנת"ל (בד"ה בסוכות תשבו), דעם היות דכאשר מתעורר בבחי' רעו"ד
 אין זה מצד ההשגה לבד כ"א מצד העצם כו' וכמ"ש, מ"מ הרי הנתעוררות
 היא ע"י השגה וממילא יש נגיעה דשכל ברצון הזה כו' (והיינו מה שיש בו
 מבוקש כו' וכמש"ש) הנה גם בחי' יחידה שאין בזה שום נגיעה דשכל כלל והיא
 בחי' התקשרות ודביקות עצמי ממש כו', מ"מ ה"ו בבחי' פנימי כאלו נאמר
 שהיא בבחי' התיישבות הגם שאינו כן אבל גם לא בבחי' יציאה מגדר הפנימי
 לגמרי כו'. דזהו כללות התפרש בין בחי' אדם ובהמה בכללות ההשתל' וכמו

בחי' בהמה רבה כו' דהמקיפים הם בבחי' יציאה מהפנימי לגמרי ובבחי' אדם גם המקיפים אינם בבחי' יציאה לגמרי מבחי' פנימי כו'. ובנפש היינו שאינו יוצא מגדר חושים לגמרי כו', דלכן מוח שליט על הלב גם על פנימיות הלב, די"ל דכמו"כ הוא גם בבחי' התקשרות עצמי יחידה כו'. וכמו אף חכמתי עמדה לי דגם בתוקף המס"נ וכלות הנפש יהי' בחי' שוב כו', וכמו רע"ק שנכנס בשלום ויצא בשלום, הרי גם בבחי' תוקף הרצוא בדוגמת הרצוא דתהו הי' בבחי' שוב אח"כ כו', ומבו' במ"א בענין זה דאדרבה בבחי' תוקף הרצוא ביותר דהיינו בבחי' הרצוא דעצם הנשמה ממש שמגיע בבחי' עצמות א"ס ממש הרי נרגש בה (ווערט אין איר דער הערט) אמיתית הכוונה המושרשת בעצמות להיות בבחי' שוב דוקא כו', ותהו מצד הביטול בבחי' הנחת עצמותו כו' כמש"ש, הרי ביטול זה הוא בבחי' פנימי דוקא כו' דזהו ההפרש בן התיקון לתהו כו' וכמ"ש במ"א. וזהו דכללות ציור קומה דנשמה היא בבחי' אדם היינו בחי' פנימי שז"ע בחי' החכ' כו' אבל היא למע' מע' מבחי' השכל כו'. והנה עיקרה ומהותה של הנשמה האלקית הוא בחי' הרצון העצמי שחפצה ותשוקתה בטבעה להכלל במקור חוצבה באלקים חיים כו' הי היא חלק אלוך' ממעל ממש דשרשה בבחי' פנימיות ועצמות א"ס ב"ה וכמ"ש בזו"ג דכ"ה סע"ב ע"פ הרעיפו שמים מעל מאי מעל מעתיקא קדישא כו'. וכמו"כ הו"ע מ"ש בנשמה ממעל היינו מבחי' עצמות א"ס בחי' פנימיות הכתר כו'. ומשור"ז יש להנשמה התשוקה בטבעה להכלל במקור חוצבה שעז"נ רוח האדם העולה היא למעלה למקורה שמשם נחצבה, והיינו בחי' כח העצמי שבנשמה שנק' יחידה שבנפש שחבוקה ודבוקה וצרורה תמיד בצרור החיים, והוא מצד עצם טבע הנשמה בלי שום איזה סיבה ודבר הגורם כו', וכמו שטבע כל דב"ך שיומשך לשרשו כך טבע הוא בנשמה להמשך ולהכלל בשרשה ומקורה בחי' עצמות א"ס ב"ה כו'. והטבע העצמיות הזאת דנשמה יש באמת בכל חלקי הנפש גם בשכל ומדות עד גם בבחי' נפש כו'. דכאשר מתבונן בהתבוננות אלקי ומתפעל במוחו על הענין האלקי שטוב לו הדבר מאד ומתענג ע"ז כו' אין זה מצד ההשגה לבד כ"א מטבעות נפשו שיש לו בעצם תשוקה לאלקות ומשור"ז טוב לו כל ענין אלקי ומתענג עליו כו'. וכן בהתפעלות המדות יש מבחי' חפץ ותשוקה אמיתית הנ"ל, דלכן יכול להיות ההתפעלות המדות יותר מכפי ערך השכל המולידם כו', וכמ"ש במ"א. וז"ע מה שז"א בעתיקא אחיד ותליא כו', רק שבכחות הגלויים אינו נרגש כ"כ בחי' הנ"ל, וכידוע שהגלויים מעלימים על העצם שאינו מאיר בגילוי כו' ולכן ההתגלות הוא הכחות הגלויים דשכל ומדות כו', אבל בהעלם יש בהם בחי' העצם כו', ומתגלה יותר בבחי' נפש להיות ששם אין השכל מתגלה ממילא העצם יותר בגילוי כו', רק שבא כמו בשינוי המהות וכמ"ש במ"א בענין איתם א' תם דבתמים כמעשויו יש בזה מבחי' התמימות שברצון שזהו בחי' התקשרות העצמיות הנ"ל שזהו התמימות שבנפש, וכמו תמים תהי' עם ה' אלקיך דמצד עצם הנשמה הוא בבחי' תמימות ממש כו' (וגם זהו בחי' השלימות שבנפש כו') ובא בבחי' תמים כמעשויו כו' וכמ"ש במ"א. ועז"נ אך בצלם יתהלך איש, דעיקר הצלם הוא בחי' העצמיות של הנשמה בחי' יחידה שבה כו', דהנה פרטיות ענין הצלם ידוע דצ' דצלם זהו בחי' אר"פ דנשמה ול"מ דצלם הן ה' מקיפים דחי' ויחידה כו', והעיקר דצלם הוא בחי' יחידה כו'. וכן מבואר

מהא דאי' בירושלמי פ"ק דשבת הלכה ב' כל האומר שמועה מפי אומרה
 יהא רואה בעל שמועה כאלו עומד כנגדו מ"ט אך בצלם יתהלך איש, דהיינו
 שבצלם רבו שעומד נגדו עי"ז דקא יתהלך בהשמועה להבינה על בורי'
 ולהגיע לעומק אמיתתה כו'. ומבו' במ"א שזהו כענין שא' רבי הא דמתחדנא
 כו' מפני שראיתי לר"מ כו' וכמשנת"ל (ד"ה ויקרא יעקב הא') שע"י ראיית
 הרב מקבל יותר את העומק והפנימיות של השכל כו'. והענין הוא כנודע והפרש
 בין זיווג רוחני לזיווג גופני, דזיווג רוחני הוא עד"מ השפעת השכל שזהו רק
 הארה לבד, אבל בזיווג גופני הרי הטפה נמשכת מעצמות מוח האב עד שנעשה
 מזה מהות הולד כו', וכמ"ש במ"א באורך, וזהו שהאומר שמועה כו' צריך
 שיראה בעל השמועה כו' שע"י שרואה בעל השמועה עי"ז מאיר בו בבחי'
 מקיף מעצמות החכ' של בעל השמועה שמשם נמשך שמועה זו שהיא הארה כו'
 ועי"ז יבינה על בורי' כו', הרי דהצלם הוא בחי' העצמות כו'. וכמו"כ יובן
 בנשמה בכלל דבחי' הצלם הוא בחי' העצמיות ממש של הנשמה דבוה יתהלך
 איש בבחי' שכל ומדות שבו, שנמשך בכל הכחות כו' כנ"ל ומ"מ א"ז בבחי'
 מקור אל הכחות ולא כמו בענין הנ"ל דעי' הראי' ברבו בעת ההשפעה יבין
 יותר שמוסיף לו אור בשכל כו', דכ"ז הוא מ"מ בחי' הצלם ששייך להשפעה
 כו', ובחי' הצלם העיקרי דעצם הנשמה אין זה מה ששייך להשפעה כו'
 (ובאמת צריכים לחלק בין בחי' עצמות החכ' שמאיר לו בבחי' מקיף ע"י הראי'
 הנ"ל לבחי' השפעת העצמיות שבזיווג גופני שזהו לא בבחי' מקור כ"א התהוות
 העצם מן העצם כו', משא"כ בראי' הנ"ל שזהו רק מה שע"ז מתוסף לו אור
 שכל כו'), והיינו דמה שבצלם הנ"ל יתהלך איש אין זה שע"ז מתוסף אור
 בשכל ומדות כ"א מה שנמצא בהם בהעלם בחי' העצם וכנ"ל שהטוב והתענוג
 שבההשגה וכן בהתפעלות המדות יש בזה מבחי' העצם כו'. וזהו בחי' אמיתית
 האלקות דנשמה שע"ז בצלם אלקים עשה את האדם בחי' אלקות ממש כו'
 דהארה מזה נמשך בכל חלקי הנשמה כו'.

וזהו ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם דלמדו רז"ל מזה שצריך להראות
 לו פנים והיינו כמו בראיית פני הרב שנמשך בזה מבחי' עצמיות
 כח החכ' כו' כנ"ל, כמו כן ענין להראות לו פנים היינו שעל ידי זה נמשך
 למעי' מבחי' ההשפעה וידע עי"ז את ההשפעה בטוב יותר כו' (ועמ"ש באגה"ק
 ד"ה להבין משל ומליצה כמו האב שמשפיע ברצון וחשק ורוצה שידע כו').
 ובתורה זהו מדרי' נעלית יותר והיינו שנמשך בחי' העצם, דהנה אורייתא
 מחכ' נפקת, והיינו שהיא בחי' טפת אבא שנמשך בזה בחי' הפנימיות והעצמיות
 כו'. ועז"א אשר תשים ולא תלמדם, דלימוד הוא בחי' השפעה לבד שהוא הארה
 כו', אבל שימה הוא בחי' העצם כו', וזהו שתורה ניתנה בנתינה, מתן תורה,
 וכמ"ש כי לקח טוב נתתי לכם, והיינו בחי' המשכת העצמות כו', וכמו בנשמה
 דלעתיד יהי' בנתינה, ונתתי רוחי כו' בעוה"ז בנפיחה הוא בחי' הארה לבד,
 ולעתיד ונתתי רוחי בכם וחייתם בבחי' חיות עצמי כו', וכמו"כ תורה היא
 בנתינה שנמשך בחי' פנימיות ועצמות א"ס באור פניך נתת לנו כו', ולכן
 נא' אשר תשים כו', וזהו ג"כ ענין משפטים, דהנה משפטי התו' הן מבחי'
 גבו' דעתיק, וידוע דעיקר המשכת העצמיות הוא בבחי' גבו' דעתיק וכמ"ש

בלקרי'ת ד"ה שוש אשיש כו'. ופי' אשר תשים לפניהם היינו שעי"ז יבואו לשרש ומקור נשמתם כו'. דהנה ידוע דנשמות בעצם הן למעלה מתורה וכמא' מחשבתן של ישראל קדמו כו' שני דברים קדמו כו'. והיינו בחי' העצמות של הנשמה בחי' הרצון העצמי והטבעי הנ"ל. וע"י התורה שהיא בחי' טפת אבא דבד"פ בתורה היינו בחי' פנימיות התורה עי"ז מגיעים לשרש ומקור הנשמה כו'. והו' כי תקנה עבד עברי, עברי הוא מל' בעבר הנהר כו' בחי' שרש ומקור הנשמה כו'. וקנין הוא הגילוי מן ההעלם כו' כנודע. ובכדי שיהי' התגלות עצמות הנשמה זהו ע"י בחי' אשר תשים לפניהם כו'. והו' ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם בחי' שימה דוקא. ועי"ז מגיעים לפניהם בחי' פנימיות ועצמות הנשמה כו'. והו' כי תקנה עבד עברי, דעי' בחי' פנימיות התורה יגיעו להתגלות בחי' עצמות הנשמה כו'.

בס"ד, ש"פ תרומה, עת"ר

וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף כו'. ואי' במד"ר שה"ש ע"פ שלחייך פרדס רמונים היא הכניסה לו י"ג והוא הכניס לה י"ג, היא הכניסה לו י"ג דברים האמורים בפ' תרומה זהב וכסף כו' עד ואבני מלואים, ושמן למאור ובשמים כו' אינו מן המנין כי לא חשיב רק הדברים שלמלאכת המשכן לא להקרבה. והוא הכניס לה י"ג הן י"ג דברים שביחוקאל ואלבישך רקמה ואכסך משי כו'. וצ"ל מהו הי"ג שהיא הכניסה ושהוא הכניס כו', ולמה דוקא במלאכת המשכן חשיב הי"ג דברים, מה שייכות זל"ז כו'. ולהבין זה ילה"ק משנת"ל דהנה"א כלול ממוחין ומדות והן נה"א ויצ"ט, דיצ"ט הוא מדות ונה"א מוחין, שהמוחין הן מעצמות הנשמה. ונת' דאין זה עצמות הנשמה ממש שהיא למע' ממוחין כו', ונת' דמהות ועצם הנשמה הוא הרצון העצמי והטבעי שבנשמה שבטבע יש לה רצון להכלל במקור חוצבה כו' והוא בחי' יחידה שבנפש שהיא בבחי' התקשרות עצמית בלי שום סיבה ודבר הגורם כו'. והרצון העצמי נמצא בכל חלקי הנשמה ועי"ז אך בצלם יתהלך דעיקר הצלם הוא בחי' העצמית של הנשמה שבה יתהלך איש בכל הכחות כו'. אך א"ז בבחי' מקור להכחות ולכן אינו נמשך מזה תוס' אורות בהכחות רק מה שנמצא בכל הכחות כו'.

והנה כיז הוא בחי' מהות ועצם הנשמה בחי' יחידה שבנשמה שאינו בבחי' מקור אל הכחות הגלויים רק שנמצא בכל הכחות כו', אמנם יש עוד מדרי' בנפש שג"כ למעלה מהמוחין דהיינו למעלה מהכחות הגלויים להיותה מכלל בחי' עצמות הנפש ומ"מ יש לה שייכות אל הכחות הגלויים כו', והיינו בחי' ל' דצלם שזהו בחי' מקיף השייך אל הפנימי ובבחי' מקור אליו כו', שגם עי"א אך בצלם יתהלך איש. אך בחי' הילוך זה הוא בבחי' תוס' אורות

בהאר"פ כו', והוא בחי' מקיף דחי' שנק' מזל כמו מזליהו חזי ע"ש שנוול ונוטף להכחות גלויים שבנפש שמתגדלים ומתרבים ע"י מקיף זה כו'. וכמו אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמע' המכה בו ואמר לו גדל, כמו"כ יש מזלות בנפש שהכחות הגלויים מתגדלים ע"י כמו מזל מחכים מזל מעשיר כו'. וכנודע דהמשכת השכל הוא מלמע' מהשכל, דכאשר נופל לאדם השכלה חדשה הרי אין זה שכאן נמצא וכאן הי' כ"א יש מקור שמשם נמשך והיינו מכה המשכיל שבנפש שנק' שנק' ג"כ מזל שע"י מתגדל השכל מומן לזמן, וכמו מבן וי"ו שנק' פעוטות וכמא' הפעוטות מקחן מקח כו' מפני שיש בהם שכל, ומ"מ הוא בקטנות, והגדלת המוחין שבמדות הוא עד י"ג שנה שנק' איש דהיינו מדות שיש בהם מוחין דלכן מתחייב אז בכל המצות וחייב בעונשין כו' וכמ"ש במ"א והגדלת המוחין עצמן הוא עד בן כ' דלכן למכור בכספי אביו עד שיהא בן כ' שנה כו' וכמ"ש בלק"ת במדבר ד"ה מבן עשרים שנה, ותכלית ההגדלה הוא עד ע' שנה שנק' זקן שקנה חכ' כו'. הנה כל הגולה הזאת הוא מכה המזל כו'. וכמו"כ המדות ג"כ נגדלים באדם מידי יום ביום כו', דהגם שהגדלת המדות הן מהמוחין מ"מ המדות עצמן ג"כ נגדלים בעצם מהותם דכשיגדל האדם אינו שייך לאותו הקטנות שהי' שייך קודם כו', והיינו עוד קודם שבא לחשבון השכל לחשוב אם צריך לרצות א"ל, הנה מצד המדות עצמן אינו שייך לדברים קטני הערך כו'. וכל ההגדלה הזאת הוא מכה המזלות שבנפש דבחי' מקיף דחי' שמגדלים השכל והמדות וכמ"ש כצל ימינו על הארץ שהוא בחי' צל ומקיף הנ"ל שבו יתהלך האדם בהגדלת הכחות שלו כו'. אמנם עיקר ענין המזל הוא שהי' התרבות והגדלה יתירה ביותר מכפי המדה וכמו להתחכם ביותר מכפי מדת כח המשכיל שלו, וכמו שאנו רואים בחוש שיש מי שמצליח בלימודו דענין ההצלחה הוא לבד זאת שלא יש לו מניעות ועיכובים להלימוד כו' הנה הוא מה שמשכיל ומתחכם הרבה בזה יותר ממדתו העצמי שנופלים לו השכלות חדשות וענינים מתחדשים לו מה שלא שיער מקודם. והי"ו ג"כ מכה המשכיל שבנפש רק שנמשך בריבוי השפעה ביותר ובל"י יגיעה כ"כ והיינו שנמשך מכה המשכיל ממקום עליהן יותר שיש בו אור רב יותר ולכן נמשך משם ריבוי השפעה כו'. והגם שזוהו ג"כ בבחי' אור ישר מ"מ הוא ממדרי' עליונה שבכה המשכיל, וזהו מזל מחכים מה שנמשך ריבוי השפעה כו', דכשם שמזל מעשיר כו' הרי ענינו הוא והצלחה שעושה פרי במסחרו ביותר מכפי מדת העסק כו', שז"ע ההצלחה שבא מכה המזל כו', והגם שאמרו אין מזל לישראל היינו מזלות שברקיע, דנש"י אינם נחונים תחת המזלות שברקיע, אבל מזלות העליונות שבאלקו' וכן מזלות שבנפש יש לכאז"א כו', שהרי אמרו בחו"מ לאו בזכותא כו' אלא במזלא תליא, והיינו מה שאז"א במזלא אתכלילה, דהרי בנים אתם להוי' כו' דנש"י שרשן מבחי' החכ' ואבא יונק ממזלא בחי' מזל זה יש לישראל, אדרבה בחי' המזלות דנוצר ונקה הן המזלות דנש"י דוקא כמ"ש במ"א, וכידוע בפ"י אין מזל לישראל אין הוא המזל של ישראל דהיינו בחי' מקיף דחי' וכמו והחכ' מאין תמצא כו', הרי דמזל מעשיר הוא בבחי' ריבוי העושר כו', כמו"כ מזל מחכים הוא בבחי' ריבוי ההתחכמות ביותר שבא מכה המזל כו'. והיינו לפי שהמזל הוא כח הבלתי מוגבל שה"ה מעצמות הנשמה כו' לכן נמשך משם ההגדלה והריבוי ביותר מכפי המדה כו'. ומ"מ

זהו מהמקיף דחי' דוקא מפני שהוא בבחי' מקור אל הכחות לכן ממנו נמשך
 תוס' אורות בהם ולהיותו בלי גבול לכן ההגדלה היא בריבוי כו'. והנה בחי'
 מקיף דחי' בעצם מהותו הו"ע בחי' רעו"ד שהוא בחי' הרצון שלמע' מהטו"ד
 שהוא ג"כ בחי' הרצוא לאלקו' מצד הטבעית שבנפש שרוצה להכלל במקור
 חוצבה כו', דבמדרי' העצמיים שבנפש הרצוא הוא בחי' רצון עצמי כו', דרצון
 העשוי שייך רק בכחות הגלויים היינו ברצון של המדות שהוא עשוי מן השכל
 לבד כו', אבל בחי' הרצון דמקיף דחי' להיות מבחי' עצמיות הנפש ה"ה בחי'
 רצון עצמי היינו רצון טבעי כו', רק ההפרש בן הרצון הזה להרצון דיחידה
 שבנפש הוא דהרצון שביחידה הוא בבחי' התקשרו' עצמי היינו בלי שום דבר
 הגורם והרצון דחי' הוא בא ע"י השגה והיינו ע"י ההתבוננו' בעצמות אוא"ס
 שלמע' מהשגה וכמו באוא"ס הסוכ"ע שמופלא ומובדל מהעולמות שאינו שייך
 בזה השגה גמורה כו' ועי"ז מתעורר בחי' הרצוא דרעו"ד הנ"ל, וכמו מי לי
 בשמים ועמך לא חפצתי כו' שזהו בחי' רעו"ד שבא ע"י השגת ההפלאה דאוא"ס
 ב"ה כו'. והענין הוא דבחי' מקיף דחי' אינו בחי' העצמי ממש דנפש ולזאת
 אינו בבחי' התקשרו' עצמיות באוא"ס כמו בחי' מקיף דיחידה שהוא בבחי'
 התכללות עצמי כו' כנ"ל (ד"ה ואלה המשפטים) דלהיותו בחי' מהות ועצם
 הנשמה ממש ה"ה בבחי' קירוב ממש אל שרשו ומקורו אוא"ס ב"ה שנרגש
 בו ולזאת הוא בבחי' התקשרו' עצמי בלי שום התעוררות דהיינו התקשרו'
 עצם בעצם כו', אבל המקיף דחי' שאינו בחי' העצמו' דנשמה ממש שאינו
 נרגש בו בחי' שרשו ומקורו לזאת הרצוא להכלל בא ע"י סיבת ההשגה
 שע"ז מתעורר כו'. מ"מ הרצוא אינו רק מצד השכל לבד כמו בעבודה שע"פ
 טו"ד כ"א שהרצוא הוא מצ"ע היינו מצד עצם טבעו רק שצריך לסיבה המעורר
 כו'. וביאור הענין, דהנה יש אהבה תלויה בדבר ויש אהבה שאינה תלויה
 בדבר, דהאהבה התלויה בדבר הרי כל סיבתה הוא הדבר הגורם את האהבה
 וכשבטלה דבר בטלה אהבה כו'. אבל שאינה תלויה בדבר ה"ה אהבה עצמיות
 מאחר שאינה תלויה בדבר כו'. ומ"מ יכול להיות שתחלש האהבה ותתעלם
 במשך זמן עד שצריכים להזכיר לעורר אותה. וכמו שני אוהבים נאמנים זל"ז
 דאהבתם אינה תלויה בדבר ומ"מ במשך כמה זמן יכול להיות שיושכח אהבתם
 ותתעלם, ולא כמו אהבת אב וכן שלא תושכח ותחלש גם בריבוי ימים ושנים
 מפני שהיא בבחי' התקשרו' עצמיות ממש שבצעם נפשם המה מקושרים
 זל"ז דהתקשרות לא תוחלש ולא תתעלם לעולם דגם כשהיא בהעלם א"ז
 שמתעלמת בעצם ולזאת גם כשהיא בהתגלות אינה בבחי' התפעלות כו'
 לפי שהיא בבחי' התקשרו' עצמיות ממש כו'. אבל אהבת האוהבים אינה
 בבחי' התקשרו' עצמיות ממש לכן נופל בו החלישות והעלם וצריך לדבר
 המעורר וכמו ע"י שמוזה בא' מהם מתעורר האהבה כו'. וכאשר מתעורר
 האהבה אין זה בבחי' הגבלה רק לפ"ע הדבר המעורר או שתהי' האהבה
 רק מסיבת הדבר המעורר כמו השמחה וכה"ג כ"א שהיא בבחי' אהבה ושמחה
 נפלאה ביותר להיות שאהבתם היא בבחי' אהבה עצמיות שאינה תלויה בדבר
 כו' רק שצריכה לדבר המעורר כו'. וכמ"כ יובן הענין ברוחניות, דאהבה
 התלויה בדבר היא האהבה שע"פ טו"ד שכל סיבתה היא רק השכל וההשגה
 היינו מה שקרבת אלקים לו טוב זהו סיבת האהבה והוא רק כפ"ע ואיפן

ההשגה שאינו מתעורר בזה בחי' האהבה העצמיות שבנפש כו'. אבל בחי' רעו"ד הוא שהאהבה היא האהבה עצמיות שבנפש והיא בלתי מוגבלת רק שצריכה לדבר המעורר הוא ההתבוננות בבחי' ההפלאה דאוא"ס ב"ה כו'. ומ"מ אין זה שכל סיבת האהבה הוא רק ההשגה כ"א בחי' העצמיות היינו מה שבטבעו יש לו רצון לאלקו' כו'. ובחי' יחידה להיותה בבחי' התקשרו' עצמיות ממש אינה צריכה לדבר המעורר כלל כו'. וממילא מוכן שגם הרצוא אינו שוה דמאחר שאינה בבחי' התקשרו' עצמיות הרי אינה בבחי' התכללות התאחדות ממש כו' הבחי' יחידה היא בבחי' התאחדות ממש וכמו במשל דאב ובן ה"ה בחי' התאחדות ממש כעצם א' כו'. וכמו כן בחינת יחידה היא בבחינת התאחדות התכללות ממש בעצמות אור אין סוף ב"ה כו', אבל בחי' מקיף דחי' מאחר שאינה בבחינת התקשרות עצמי הרי זה רק מה שרוצה להתכלל אבל אינו עדיין בבחי' התכללו' ממש כו'. והנה ענין שרוצה להתכלל ה"ז ג"כ בבחי' ביטול עצמי היינו הביטול שמצד האוא"ס שאליו ית' נמשך שזוהו בחי' אוא"ס הסוכי"ע כו'. וע"ד שא' הבעש"ט ז"ל בענין שרפים עומדים כו' דבמקום שהרצון של האדם שם הוא כו'. ור"ל שם הוא היינו שהביטול הוא באופן המדרי' עליונה וזהו כל מהותו דמשו"ז נק' שרפים דכל מהותם הוא בחי' הביטול ואינם בבחי' מציאו' לעצמן כו' וכמ"ש במ"א. וכמו"כ יובן בענין הרצוא להכלל בעצמות אוא"ס שהביטול הוא כמו מצד האוא"ס המופלא מעולמות שהוא בחי' ביטול עצמי כו'. ומ"מ אינו בבחי' התכללו' ממש והיינו שאינו בבחי' העצמות דאוא"ס ב"ה כ"א מה שבטל כו'. היינו שעדיין יש מה שבטל כו'. וזהו כמ"ש במ"א שזהו בבחי' הרגש עדיין כו'. (וא"ז כמו המורגש דעבודה שע"פ טר"ד. אבל מ"מ הוא בבחי' הרגש עדיין להיות שיש בחי' מציאו' עדיין כו' ויש בזה איזה מבוקש כו'). אבל בחי' מקיף יחידה הוא בבחי' התכללות ממש בעצמות אוא"ס ב"ה שלא יש עוד שום דבר כלל כו' (ומובן דגם בבחי' מקיף דחי' אינו בבחי' דבר ח"ו רק הכוונה דבחי' יחידה הוא שלא יש מה שבטל כו') עד שגם בשם ביטול לא יתכן לכנות זאת כ"א בבחי' העדר המציאו' ממש שהוא כמו בחי' העצמיות שמתכלל בזה ממש ואין לחלק כלל כו'. ומ"מ בחי' מקיף דחי' זהו ג"כ ביטול שלמע' מטו"ד להיות עיקרו מצד טבע הרצון שבנפש וההשגה וההתבוננו' המעוררת בחי' הרצוא אינו בבחי' השגה ממש כו'. והנה נת"ל דמקיף דחי' הוא מקור הכחות הגלויים ומתגדלין ע"י כו'. אמנם לפעמים נמשך הארה ממהות המקיף הזה שנגרש בכחות הגלויים דעם היות שאינו בגילוי, מ"מ ה"ז פועל התעוררות בכחות הגלויים ג"כ למע' מטו"ד כו'. ובדוגמא כמו גבי חברי דניאל דחרדה גדולה נפלה עליהם אע"פ שלא ראו את המראה וארז"ל ע"ז אע"ג דאינהו לא חזו מזליהו חזי. ולכא"ו מה יועיל המזל אם אינם רואים בשכלם ולבם כלום, אלא צ"ל דמשום דמזליהו חזי שזהו כח עליון דנשמה שמקיף בבחי' קירוב על האדם נמשך ממנו הפחד גם בהכחות המתלבשים בגוף שיחדר אע"פ שאינו יודע ממה יפחד, וזהו חרדה גדולה כו' לפי שמזל שלהם פועל הפחד הזה בגופם ועושה בו התעוררות גדולה מבלי נודע להם על מה ולמה כו'. ורק יכול להיות התעוררות פחד אלקי כמו בהתעוררות חשובה בלב האדם פתאום מבלי הבין לכו לזה בתחלה כלל. והרי התעוררות

תשובה הוא ג"כ ע"י הכנה בנפשו והוא מציר ומעיק לו עניניו כמו החטאים ועונות ר"ל הריחוק מאלקו' כו' שלא טוב לו מאד מזה כו' הוא כאשר יהי' ממארי דחושבנא ויעשה חשבון בנפשו מכל עניניו ומעמדו ומצבו עד שמתמרמר מאד בנפשו עכ"ז ועי"ז יבא לידי תשובה כו'. אבל לפעמים נעשה התעוררו' בנפשו בלי שום הכנה שזהו רק מבחי' המזל שנק' צלם הוא העושה התעוררות זו בגוף ע"י הכרחים העליונים שמעוררים על התשו' וכמא' בכ"י ב"ק מכרות שובו בנים כו' ואוי להם לבריות מעלבונה ש"ת כו' דכ"ז נראה ונגלה בבחי' המזל דנשמה ונעשה עי"ז התעוררות בנשמה שבגוף כו' ומסוגל ומוכשר או לבוא לבחי' תשו' אמיתית כו' וכן מה שמעוררים על העבודה בכלל זכמו וישכם לבן בחי' לובן העליון כו' דכ"ז הוא מבחי' המקיף דנשמה כו', כמו שיש התעוררות בנפש לפעמים בבחי' עבודה באהבה בשמחה וחדוה ולפעמים בבחי' מרירות ובהתגברות היראה כו', דלפעמים מתעורר פתאום בהגבהה בנפשו והיינו הגבהה אלקית והוא בשמחה גדולה כו' ה"ה מסוגל ומוכשר או להתעורר בבחי' אהבה כו', ולפעמים מרגיש בעצמו שפלות עצומה כו' וה"ה יגע או לבוא לידי יראה כו' כנ"ל, וכאשר התעוררות זאת בא ע"י עבודה ויגיעה בנפשו בהתבוננו' וכה"ג ה"ז בכח עצמו כו'. אבל כמה פעמים בא זאת בלא יגיעה כלל רק שמתעורר ממילא בנפשו לפעמים באופן כך ולפעמים באופן כך והיינו שהוא מסוגל או לעבוד את ה' באופן כך או כך כו' שזהו מצד המקיף, דלפי אופן התעוררות המקיף שבנפש (שזהו לפי אופן הגילויים מלמע' דלפי אופן כזה הוא התעוררות בבחי' המקיף שבנפש כו') באופן כזה פועל ההתעוררות הארת הנשמה שבגוף כו' (וגם לזה צריכים זיכור החומריות בכדי שתורגש התעוררו' המקיף כו' וכמ"ש במ"א). והנה המקיפים שבנפש הם עיקר האלקו' שבנפש כי אלקו' הוא למע' מבחי' חכ' ושכל כו', ולזאת בחי' רעו"ד שבנפש בכלל זהו עיקר בחי' אלקו' שבנפש כו'. אמנם גם בחי' השגה שבנפש היינו הכחות דחו"ב הם ג"כ כחות אלקים כו' ולכן כל השכלת והשגת הנשמה הוא רק באלקות שאינה שייכה לשום השכלה והשגה אחרת כ"א באלקו' לבד כו'. וענין אלקי מושג אצלה הגם שזהו למע' מהשגת השכל האנושי הנה הנשמה תשיג זאת היטב כו' וכמ"ש בתו"א ד"ה מי כה' הג"ל. והיינו מפני שכחות חו"ב שבה הן כחות אלקים ולזאת תשיג אלקו' כו', ובד"כ ההשגה היא בהאלקו' שבא בבחי' התלבשו' בעולם והיינו בחי' ממכ"ע דבמדרי' זו שייך ענין ההשגה כלל כו'. ובמ"א מבואר שיכול במדרי' עליונות דאלקו' אינו שייך ענין ההשגה כלל כו'. ובמ"א מבואר שיכול להיות ההשגה גם בענין ה' אחד שזהו מצד שם הוי' דוקא שהעולמות הן בבחי' אחדות ממש כו' וכמ"ש במ"א. והנשמה אלקית תשיג זאת מפני שהיא אלקו' כו'. וז"ע הנה"א דעיקרה האמיתי הן בחי' המקיפים הג"ל שזהו בחי' העצמיות שלה וגם בחי' ההשגה שבה שזהו בחי' המוחין הן ג"כ מעיקרי הנשמה להיות כי הנשמה הוא מבחי' התיקון שנק' אדם וכידוע ההפרש בכלל בין תהו לתיקון דתהו נק' בהמה רבה להיות עיקרו בחי' המדות כו', והתיקון נק' אדם שהעיקר הוא בחי' המוחין והמדות הן ע"י המוחין דוקא כו' וכמ"ש במ"א. לזאת בחי' המוחין זהו ג"כ מעיקרי הנשמה והוא בחי' או"פ שלה כו'. ולהיות שהמוחין הן ג"כ כח אלקי כנ"ל לכן כ"ז נק' נה"א כו'. אך בחי' יצ"ט הן המדות דנשמה וזהו שנק' יצ"ט והיינו בחי' הציור שבו והוא האהבה והיראה שזהו

בחי' ציור הטוב כו'. וכמו בנה"ב ידוע שיש בחי' העצם שבו שהוא בחי' כח המתאווה שאין בו ציור עדיין, והגם דכללות כח המתאווה שלו הוא להתאווה עניינים החומריים כו' מ"מ אין זה בבחי' ציור עדיין כ"א כאשר רוצה ומתאווה באיזה דבר דאז הוא בבחי' רצון ממש בהגשמה דהיינו שהרצון מתגשם ומתגלם בבחי' רצון זה כו', זהו הנק' יצר הרע כנודע. כמו"כ הוא ביצ"ט שהוא בחי' הציור בבחי' רצון ממש באהבה או ביראה שבא במורגש זהו הנק' יצ"ט כו' דהנה"א עצמו שהוא בחי' המוחין ה"ז רק בחי' ההשכלה וההשגה האלקית ואין בוה עדיין ציור הרצון דאדוני"ר כו', והגם שיש מדות גם בשכל כו' הרי ידוע שהן בדקות עדיין ואינם בבחי' מדות ממש כו' (ובחי' רעו"ד א"ז בחי' ציור שהרי זהו העצמי של הנפש דהיינו עצם הרצון הטבעי שלו כנ"ל דבטבע הוא גמשך לאלקו' כו' וכמו כח המתאווה עד"מ כו') וכן המדות דאדוני"ר שהן בבחי' מדות ממש במורגש זהו הנק' יצ"ט כו', וזהו"ע הנה"א ויצ"ט, דנה"א הוא בחי' המוחין ויצ"ט הן המדות כו'. אמנם באמת יש בחי' המדות גם בנה"א כי הנה"א הוא קומה שלמה במוחין ומדות. והיצ"ט מתחיל מבחי' החסד דנה"א ומ"מ הוא ג"כ בציור דמוחין ומדות בפ"ע כו' (עמ"ש בהגהות לס"ש"ב בענין ונשמות אני עשיתי כו'). וביאור הענין י"ל, דהנה ידוע דבמוחין יש ב' מדריגות, הא' בחי' המוחין עצמן כו', והב' מוחין שבמדות או השייכים אל המדות כו'. דהנה ידוע דהתעוררות המדות באדם הן ע"י השכל דכאשר יתבונן בשכל ודעת איך שהדבר טוב לו אזי יתעורר בלבו אהבה אל אותו הדבר ולפעמים התעוררות זו באה בבחי' רשפי אש מצד העדר השגתו הדבר ונק' גבורה שבחסד כו', וכן כאשר יתבונן איך שהדבר לא טוב לו ומזיק אליו יתעורר בשנאה לזה והר"ע הגבורה, ואם יחייב שכלו שהגם שאין הדבר טוב ומ"מ צריך לזה בשביל רפואה וכה"ג ומקבל זאת באהבה זהו חסד שבגבורה כו', וכה"ג יש במדות כמה אופנים וכמה מציגות והרכבות והכל עפ"י השכל והדעת שמתפשטים בהם כ"א לא יתבונן תחלה בשכל לא יתפעל בלב כלל כו' כנודע. והנה שכל זה הגם שזהו בחי' מוחין ממש כי הרי יש בזה דבר שכל וחכ' למה ומאיוה טעם יאהב או ישנא כו', מ"מ אין זה בחי' עצמות המוחין ממש. כי הרי השכלה זאת הוא רק איך יחייב השכל לאהוב או לשנא ה"ז שייך רק להמדות לבד. דהמוחין עצמן היינו השכלת והשגת עצם הענין שמשכיל ומתחכם בו להבינו ולידע איך ומה הוא כו' אבל השגה זאת שהדבר טוב לו ומשוי' יאהב אותו א"ז עצם השכל כ"א השכל שבמדות לבד כו'. ויובן זה בעבודת ה' דהמוחין עצמן היינו השגת הענין האלקי איך ומה הוא באיוה ענין שמתבונן אם בענין בריאה יש מאין או בדרך כלל בענין התהוות העולמות אם בענין ואופן ההתהוות והחיות האלקי שבעולמות או בגדולת ה' שבוה כו' וכ"ז הוא להבין עצם הענין איך שהוא כו', אבל השכל שבמדות הוא הבכך הירצא מזה לא עצם ההשגה כ"א הבכך לבד שזהו הנעשה מוחין אל המדה כו' וכמ"ש מזה באורך בדי"ה וכל העם רואים, רס"ה. אמנם בהשגת הענין יש ג"כ ב' מדריגות בחי' היצוניות המוחין ופנימיות המוחין דהיצוני' המוחין הוא שבא בלבושי השגה ובהסבר הענין בכמה אופנים ובכמה ענינים שהדבר שכל מתלבש בהם כו'. וע"ה שזהו מעצמות המוחין דהיינו שזהו השגת הענין מ"מ ה"ז בחי' המוחין השייכים אל המדות

לפי שתופס בזה רק בבחי' החיצוני' של הדבר שכל שנרגש בזה המדה כמו הלומד דבר הלכה בשקלא וטריא בהסברות שבה לאיסור ולהיתר להבינם ולהשיגם היטב ולחלק ולהבדיל ביניהם כו'. הנה הגם שעומד או למע' עדיין מהפס"ד דאסור ומותר כו', מ"מ הרי הסברות הן בענין האיסור וההיתר ונרגש בזה המדה העולה מהסברות רק שהוא למע' עדיין מהמדה ממש. אבל מ"מ יש לו שייכות לזה כו'. וכמו"כ הוא בהשגה והתבוננ' כשמתבונן בהענין אלקי בבחי' ההשגה שבו יש לו שייכות אל המדות שבלב כי חיצוני' ההשגה היא בקירוב אל המדות (והעיקר שהיא בקירוב אל הבכנ של ההשגה יותר מאל העצם של הענין המושג כו') ולזאת במדות שבשכל ה"ה מתפעל ממש בהענין בעת ההשגה וזבא ג"כ במדות שבלב כו', רק שבמדות שבלב אינו בא בדרך ממילא כ"א צריך להביאו לידי התפעלות המדות כו'. והגם דלכאו' מאחר שההשגה שייכה אל המדות למה אין המדות באים בדרך ממילא. הנה באמת היא הנותנת להיות שזהו בחי' חיצוני' השכל לבד אין בזה אור גדול כ"כ היינו שאינו אור עצמי ולזאת יש בו הגבלה שמאיר רק במוח ולא בלב הצריכים להביאו בלב כו' (ועמ"ש בדי"ה לך אמר לבי) ומ"מ כללות ההשגה היא שייכה למדות כו'. ופנימית המוחין הוא כאשר ההתעסקות היא בעצם הענין האלקי כמו שהוא מופשט מלבושי ההשגה שזהו בבחי' תבדלה מהמדות להיות שזהו בעצם הענין ממש כו', וזהו בחי' עצמיות המוחין ממש כו'. ומ"מ גם בזה בא לידי מדות אך זהו מה שהמדות נמשכים ממילא אחר המוחין דמפני שמאיר בזה אור עצמי לזאת מתפשט האור גם בלב שהמדות שבלב מתעוררים ממילא כו'. והמדות בעצם מהותן הן באופן אחר לגמרי מהמדות החיצוניות כו' והן בחי' גדלות המדות שמשותפים אל המוחין וכמשנת"ל (ד"ה וישמע יתרו) שהמדות נעשים ג"כ שכליים שהן ג"כ בבחי' דביקות כו', וזהו העיקר דנה"א שהוא בבחי' ציור קומה דמוחין ומדות דהיינו בחי' גדלות המוחין וגדלות המדות כו'. ויצ"ט עיקרו הוא בחי' המדות ויש בזה ג"כ מוחין וכמו ענין הבכנ של ההתבוננ' שזהו בחי' המוחין של המדות ואינן עצמי' המוחין. אמנם גם בבחי' עצמיות המוחין הנה בחי' חיצוני' המוחין הן ג"כ שייכים אל המדות וכנ"ל. ולזאת י"ל דזה נכלל ג"כ בצירור קומה דיצ"ט. דע"ה מדות מ"מ ה"ה בבחי' אדם הרי יש בו מוחין ג"כ והיינו חיצוני' המוחין כו' (ועמ"ש במ"א בענין זרע בהמה שאין להם דעת היינו שאין להם ד"ע אבל יש להם ד"ת וכ"מ בסש"ב ח"א פ"ג). ועיקר הציור קומה דנה"א הוא בחי' הגדלות דהיינו בחי' פנימיות המוחין ופנימיות המדות כו'. והנה בחי' פנימיות וגדלות המדות הגם שהם משותפים אל המוחין מכל מקום הרי הן מדות ואם כן הרי יש בהם ציור בבחי' אהבה ורצון רק שאינם בבחי' התפעלות אבל מכל מקום הרי זה בבחי' ציור אהבה לא בבחי' דביקות ממש כמו במוחין כו', דאינו דומה הדביקו' שבמוח להדביקו' שבלב כו'. לכן התחלת היצ"ט הוא מהות דנה"א היינו מבחי' המדות השייכים לציור קומה דנה"א בחי' אדם פנימי כו', ומ"מ הוא בפרצוף בפ"ע היינו בחי' חיצוני' המוחין וחיצוני' המדות ועיקרו הוא בחי' המדות מורגשת שבלב ובחי' המוחין שבמדות לבד כו'. (ולכאו' מהו ההפרש בהמדות אם הן מהמוחין שבמדות או מבחי' חיצוני' דעצמות המוחין אחרי שמבחי' חיצוני' המוחין ג"כ

אין המדות באים בדרך ממילא כ"א ע"י הבכנ כנ"ל, ובחי' המוחין שבמדות
 דהיינו הבכנ הרי צ"ל ג"כ תחלה ההתבוננו' א"כ מהו ההפרש ביניהם. הענין
 הוא דכאשר המדות הן רק מהבכנ הנה ההתבוננו' היא בקיצור ובכללות רק
 בכדי לבוא אל הבכנ בכדי להתפעל בלב כו' ואז המדה היא בקטנות היינו
 במיעוט אור חיות כו', אבל כאשר ההתבוננו' היא בהתרחבות בבחי' השגה
 ממש בהענין האלקי ואח"כ בא הבכנ דע"ה שבא ע"י מיצר הגרון מ"מ ה"ה
 בא אח"כ בהתרחבות בלב וכמ"ש בתו"א בד"ה לכן אמור ובהגהות לשם בענין
 ארץ טובה ורחבה כו'. אם כן הרי יש הפרש גם בהמדות כו'. ח"ע נה"א ויצ"ט
 דנה"א עיקרו הוא בחי' עצמות הנפש שלמע' מהמוחין וגם המוחין שהן בחי'
 עצמות הנשמה והן כח אלקי ה"ז בכלל בחי' נה"א. העיקר הוא בחי' פנימית
 המוחין דוקא ויש בזה ג"כ מדות והן בחי' פנימיות וגדלות המדות כו'. ויצ"ט
 עיקרו הוא בחי' המדות והיינו בחי' המדות מורגשות דוקא שז"ע הצורה כו'
 (דחומר הוא פשוט וצורה מורגש כו') ויש בו ג"כ מוחין והן בחי' מוחין
 שבמדות וגם בחי' החיצוני' דעצמות המוחין כו'.

ועפ"ז יובן מ"ש במד"ר הנ"ל היא הכניסה לו י"ג והוא הכניס לה י"ג. דהנה
 איתא בפרד"ס שער הצחצחות ששאלו לרב האי גאון ז"ל עשר ידענו
 שלשה עשר לא ידענו והשיב להן דעשר הן ע"ס והשלשה הם ג' ראשין
 לראשון והיינו דע"ס הם בחי' אורות המתלבשים בכלים ובחי' ראשין לראשין
 זהו בחי' אוא"ס שלמע' מאצי' שלמע' מבחי' התלבשו' בכלים כו'. והנה בנפש
 זהו העשר כחות הנפש דשרשן מבחי' ע"ס דאצי' ובחי' המקיפים דנפש דשרשן
 מבחי' עצמות אוא"ס שלמע' מאצי' כו' כנודע ומבואר במ"א (ובנפש הם ב'
 מקיפים ולמע' ג' ראשין כו' י"ל דבמקיף דחי' נת"ל שיש בזה בחי' השגת הפלאה
 דאוא"ס כו' ולמע' זהו בחי' אור קדמון כו'). והנה רוח אייתי רוח כו' דההמשכה
 מלמע' זהו ע"י העבודה שלמטה וכפי אופן העבודה בנפש כן היא ההמשכה
 מלמע', שע"י העבודה שע"פ טו"ד ממשיך מבחי' האורות המתלבשים בכלים
 וע"י העבודה בעצם הנשמה ממשיך מלמע' מבחי' עצמות אוא"ס כו'. וכמו
 בעבודה דבכל מאדך ממשיך בחי' מאד העליון כו' וכמ"ש במ"א. וזהו היא
 הכניסה לו י"ג היינו העבודה בכל המדרגות שבנפש, דבאמת צ"ל העבודה
 בבחי' שכל ומדות וגם בבחי' עצם הנשמה כו'. וכנגד זה הוא הכניס י"ג.
 היינו דהמשכה מבחי' ע"ס ומהג' ראשין לראשין כו'. ושייכות זה למלאכת
 המשכן, דהנה כללות ענין המשכן הוא מ"ש ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם
 בתוכו לא נאמר אלא בתוכם בתוך כאו"א מישראל, והיינו דנש"י יהי' כלים
 לאלקו' כו', והיינו ע"י העבודה שע"ז נעשים כלים כו'. והנה יודע דמשכן
 הי' ג' מדרי' הצר המשכן ואוה"מ וקדה"ק, והן נגד התלת עלמין בי"ע ואצי'
 ועולמות הא"ס שלמע' מאצי', דבקה"ק הי' גילוי עצמות אוא"ס ממש כו',
 וזהו הגילוי דע"ס דאצי' והאוא"ס שלמע' מאצי' כו'. ובכדי שתהי' המשכה
 זו צ"ל העבודה בנפש בכל המדרי' שבה שע"ז נעשה כלי ומכון לשבתו
 כו', לכן חשיב כאן דוקא הי"ג דברים שהכניסה היא כו'. וזהו וזאת התרומה,
 תרומה ת"א אפרשותא הואו בחי' רצוא, ויש בחי' רצוא שע"פ טו"ד הרצוא
 שלמע' מטו"ד בהב' מדרי' דמקיפים דחי' ויחידה כו', דכ"ז הוא בחי' תרומה

כו'. וע"ז השיב כאן הי"ג דברים וכנגדן הכניס הוא י"ג דברים דהיינו הגילוי
 "אוא"ס בנשיי ש"ע העשו לי מקדש ושכנתי בתוכם כו'.

בס"ד, ש"פ תצוה, עת"ר

ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חותם קדש לה' כו' והי' על מצח
 אהרן כו'. וצ"ל מה"ע הציץ ומפני מה הי' מקומו על המצח דוקא וכמ"ש
 והי' על מצח אהרן כו' והי' על מצחו תמיד לרצון כו'. וגם צ"ל מ"ש ועשית
 ציץ כו' ופתחת עליו כו' דמשמע שזהו עוד ענין לבד עשיית הציץ, ובאמת
 הלא זהו עיקר הציץ שהוא הפתוחי חותם קדש לה', ומהו שקוראו תחלה ציץ
 ואח"כ אומר ופתחת עליו כו', וממ"ש ועשית ציץ כו' והי' על מצח אהרן
 כו' משמע שיש ב' תנאים בציץ דמעשה הציץ יהי' ע"י משה ושאהרן ישא
 אותו על מצחו ובזה תלוי הכפרה שלו שמכפר, וצ"ל מה המה ב' ענינים
 אלו, והנה בגמ' שבת דס"ג ע"ב אי' ציץ כמין טס של זהב רוחב ב' אצבעות
 ומוקף מאון לאזן וכתוב עליו בב' שיטין י"ה למעלה (היינו הוי' שלם למעלה,
 רש"י) קדש למ"ד למטה. והקשה המהרש"א בחא"ג הלא בקרא אומר על מצחו
 ות"א על בית עינהו ואיך אומר שהי' מקיף מאון לאזן, ות"י דהתיבות
 קדש לה' הי' נגד העינים והטס הוא נמשך מאון לאזן והכוונה בזה שחוש
 הראות וחוש השמע יהיו לה' לבדו כו' עכ"ד. וצ"ל מה"ע שעי' הציץ יהי'
 ב' אלו החושים דוקא דראי' ושמיעה קדש לה' כו'. ולהבין כ"ז, ילה"ק משנת"ל
 דבנשמה האלקית יש ב' ענינים נה"א ויצ"ט, דנה"א הוא עצמות הנשמה, ונת'
 דמהות ועצם הנשמה היא בחי' יחידה שזהו הרצון עצמי וטבעי דנשמה להכלל
 במקור חוצבה כו'. והתקשרות זאת היא בבחי' התקשרות עצמית בלי שום סיבה
 ודבר הגורם כו'. ומקיף דחי' הוא ג"כ בחי' הרצון שלמעלה מטז"ד וא"כ הוא
 ג"כ בחי' רצון עצמי וטבעי רק שאינו בבחי' התקשרות עצמי כ"א ע"י דבר
 הגורם והוא ההתבוננות בהפלאות אוא"ס ב"ה כו'. ונת' דב' בחי' אלו זהו אמיתת
 האלקות דנשמה כו'. אמנם גם כח ההשגה דנשמה היינו הכחות חו"ב הן ג"כ
 כחות אלקות ולכן הם ג"כ מעקרי הנשמה ונק' ג"כ נה"א כו', ונת' דהו'
 דוקא בחי' פנימיות המוחין כו'. ויצ"ט הן המדות דנשמה, ונת' שזהו דוקא
 בחי' המדות מורגשות שזהו ענין צורה כו'. וגדלות המדות נכללי' בצירוף
 קומה דנה"א כו'. ויצ"ט הן המדות מורגשות ויש בזה ג"כ מוחין והן מוחין
 שבמדות או מוחין השייכים אל המדות כו'.

והנה את זלעז"ו עשה אלקי' וכשם שבנה"א יש מוחין ומדות ויש בו מה
 שלמעלה מהמוחין והן בחי' מקיפי' הנ"ל, כמ"כ הנה"ב כלול ג"כ
 ממוחין ומדות רק שעיקרו הוא מדות דעש"ז נק' נפש הבהמית שהוא כמו
 בהמה שאין בה דעת ושכל כ"א מדות לבד. והמדות הן תקיפים לפי שאינם ע"פ

השכל כו', וכמ"כ הנה"ב עיקרו הוא מדות כו'. דהנה הנה"א הוא מבחי' התיקון דעיקר התיקון הוא בחי' המוחין כנ"ל, אבל הנה"ב שרשו מבחי' דתהו דעיקרן בחי' המדות, וכנודע בענין ז' מלכין קדמאין כו'. דהנה ההפרש בין תהו לתיקון ידוע דבתהו היו ענפין מתפרדין דמצד התקף והישות דמדות דתהו לא הי' כל מדה דתהו יכולה לסבול את המדה ההפכית וכאו"א אמרה אנא אמלוך כו' דזה הי' סיבת השבירה דתהו דכתי' בהו וימלוך וימת כו' מפני הישות שבהם כו'. ומה שנתחדש בתיקון הוא שיהי' התכללות המדות שזהו ע"י הביטול דוקא וכמא' לעולם יהא אדם רך כקנה שהן מדות דתיקון ואל יהא קשה כארו מדות דתהו, ובס"י נק' תבנית רך ותבנית קשה כו'. והביטול שבתיקון וזה ע"י ש' מ"ה דתיקון שהוא בחי' חכ' כח מ"ה, דחכ' היא בחי' ביטול וכמו משה שהי' מבחי' חכ' אמר ונחנו מה כו' וכתי' בו והאיש משה ענו מאד כו', וכן המוחין בכלל הן בחי' ביטול דכל גיא שוטה דענין הגיאיות וההתנשאות הוא מהעדר השכל. אבל ענין המוחין הוא בחי' ביטול דוקא, רק שזהו בבחי' מוחין דקדושה. משא"כ בלעו"ז הוא בבחי' ישות וכמ"ש ראיתי איש חכם בעיניו כו'. ולכן חכ' דקל"י נק' כהן מדין ל' מדון וריב מצד הישות כו'. אבל חכ' דקדושה הוא בחי' ביטול דוקא. וזהו עיקר התיקון בחי' הביטול דמוחין ולהיות הנהגת המדות ע"י המוחין דוקא שע"ז נעשה החלישות והביטול בהמדות כו' וכמ"ש במ"א. וא"כ הנשמה האלקית שהיא מבחי' התיקון לכן עיקרה בחי' המוחין כו'. אבל בחי' תהו הרי העיקר הוא בחי' המדות לבד שאינם ע"פ המוחין כו'. וכאשר נפלו בבחי' נפילה ושבירה נתהוו מזה הבהמות וחיות וגם הנה"ב שבאדם שכ"ז הוא בחי' מדות כו'. ומ"מ יש בנה"ב מוחין ג"כ וכנודע שהוא מבחי' פני אדם שבפני שור ולכן הוא ג"כ בציור אדם ויש בו ג"כ מוחין. וזהו בפרטיות הנה"ב ויצה"ר, דנה"ב הוא בחי' המוחין שלו כו', ויש בו ג"כ בחי' המקיף שלמעלה מהמוחין וכמארז"ל בבואה אית להו בבואה דבבואה לית להו כו'. דהנה נת"ל דבקדושה יש ב' בחי' מקיפים בחי' ל' מ' דצלם שהן בחי' מקיף דחי' ומקיף דיתחידה שנק' מקיף ומקיף למקיף כו'. ובקל"י אין להם בחי' בבואה דבבואה בחי' מקיף למקיף כו' דבחי' התקשרות עצמיות ממש זה לא יש רק בסט' דקדושה בעצם הנשמה שהיא מבחי' עצמות א"ס ב"ה ומתקשרת בעצמותו ית' עד שהכל א' ממש כו', וכמשנת"ל (ד"ה זאת התרומה), וכנגד בחי' זו לא יש סט"א כלל, דלהיות שזהו בבחי' ביטול במציאות ממש בלי שום מבוקש כלל כו' לא יש כנגד זה סט"א כו', והיינו דבסט"א לא יש התקשרות כזו שיהי' בלי שום כוונה וכלי שום מבוקש כלל כו' וכמ"ש במ"א. וזהו דבבואה דבבואה לית להו כו'. אך בבואה אית להו דבחי' מקיף דחי' הגם שזהו ג"כ בבחי' רצון עצמי וטבעי כו' מ"מ להיות שיש בה איוה מבוקש כו' (מאחר שזהו ע"י איוה דבר הגורם וכמשנת"ל שם) יש נגד זה סט"א והוא בחי' המקיף דסט"א כו' וכמ"ש סר צלם מעליהם כו' שיש להם צל ומקיף שצריכים להסיר אותו כו' (והגם דקאי על בחי' מקיף דלבונה שהוא החיות דקדושה שמחי' אותם בבחי' מקיף כו' כנודע, מ"מ ע"פ פשוט זהו בחי' מקיף דקל"י שעז"א סר צלם כו'), והענין הוא דהנה ארז"ל אדם מקדש את עצמו מעט מקדשין אותו הרבה ולהיפך מטמא עצמו מעט מטמאין אותו כו'. דהנה ידוע דכל העלאה גורם המשכה

מלמעלה כפי אופן אותו ההעלאה וכמ"ש רוח אייתי רוח כו', הרי כל העלאת מ"ן גורם המשכה מלמעלה וההמשכה היא כפי אופן ההעלאה כו'. וזהו הנק' באתעדל"ת אתעדל"ע דכפי אופן האתדל"ת כן הוא האתדל"ע כו'. אמנם כלל זה הוא בבחי' אר"פ להיות שזהו אורות מוגבלים לכן אין ההמשכה ביתר מכפי המדה כ"א רק כפי אופן ההעלאה כו'. והעיקר הוא מפני שאר"פ הן אורות המתלבשים בכלים (דלהיותם אורות מוגבלים לכן הן אורות המתלבשים כו') הרי צריכים כלים הראוין אל האור לקבלו כו'. ולכן כפי אופן ההעלאת מ"ן של האדם דהיינו כפי אופן הזיכוך שלו בהעלאה זו שזוהו אופן ההכשירות שלו לקבל את האור כן נמשך לו האור והגילוי כו'. אך יש המשכה שבבחי' אר"מ שאינו בבחי' אתעדל"ת אתעדל"ע דהיינו שהאתעדל"ע אינה לפ"ע האתעדל"ת כו'. והגם שזהו ג"כ מדה במדה וכמארז"ל במדה שאדם מודד בה מודדין לו כו', מ"מ ההמשכה היא שלא לפ"ע ההעלאה כו'. וכמו משארז"ל (טנהדרין ד"ק א') אדם נותן מלא עומסו בעה"ז הקב"ה נותן לו מלא עומסו לעה"ב שזהו המשכה שאינו לפ"ע ההעלאה וכמו שהקשה בגמ' שם והאיך אפשר הדבר והלא כתי' ושמים בזרת תכן. ותי' דעתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות כו'. ומסיק דהקב"ה נותן כח לצדיקים לקבל טובתן כו', ועמ"ש בסש"ב פל"ו. ומבו' במ"א דמלא עומסו הוא הגילוי מבחי' הכתר ובשרשו זהו מבחי' עיגול הגדול שלפני הקו כו', דכל הגילוי בעולמות הוא מבחי' הקו שנמדד לפ"ע העולם כו'. וזהו ושמים בזרת תכן דהיינו אורות מוגבלים לפ"ע העולמות, דורת הוא ב' טפחים הר"ע אף ידי יסדה וימיני כו' דשרש ההמשכה הוא מבחי' הקו. ומלא עומסו הוא מבחי' העיגול הגדול כו'. והגם דמש"א מלא עומסו הוא שההמשכה היא ע"י הידים שהן המדות כו', מבו' שם שזהו כמו עד"מ הרמו באצבעותיו שאינו בבחי' אור וכלי כו' כמ"ש במ"א. ובד"כ זהו בחי' גילוי הסוכ"ע ע"י ממכ"ע. אבל היינו שמאיר גילוי אור הסובב כמו שהוא כו' (שז"ע הגילוי' דלעתיד וכמ"ש במ"א בענין שמו במחול כו') הרי שזהו המשכה שלא לפ"ע ההעלאה כו'. וכמו"כ הוא בענין בכל מאדך שעיי"ז נמשך בחי' מאד העליון, הרי המאד העליון הוא בחי' בלי גבול ממש ובכל מאדך דאדם אינו בבחי' בלי גבול אמיתי דזהו מ"ש בכל מאדך בחי' מאד שלו, הגם שבאחר מדרי' זו אינו בבחי' מאד ומ"מ ממשיך עיי"ז בחי' מאד העליון בחי' בל"ג האמיתי כו', הרי כ"ז הוא המשכה שלא לפ"ע ההעלאה כו'. ויש המשכות שנמשך רק ע"י הכנה לבד, דהרי ענינים הנ"ל דמלא עומסו ובכל מאדך הי"ז עבודות. אבל יש שלפעמים ע"י הכנה טובה בנפשו נמשך לו אור שלא לפ"ע ההכשירות שלו והיא מבחי' אר"מ כו', ומ"מ ההכנה צ"ל שאינו נמשך בלי שום הכנה כלל כו', אבל ע"י ההכנה נמשך המשכה שלא לפ"ע התבנה כו'. ועז"א אדם מקדש עצמו מעט בקדושה יתירה באיזה הכנה טובה מקדשין אותו הרבה מלמעלה בריבוי גדול בכפלי כפליים מכפי ההעלאה וההכנה מלמטה כו', שעיי' שממשיך עליו קדושה והבדלה להיות מובדל מאיזה ענינים הגם שזהו בדרך כפי' בלבד כו' מקדשין אותו מלמעלה שנעשה מובדל באמת כו'. וכמו"כ הבא לטהר מסייעין לו לטהר לבבו מה שלא הי' בימלתו מצ"ע כלל. והוא בחי' מקיף דקדושה וטהרה לטהר ולקדש לכל מי שחפץ הבין לבו מעט לטהר ולקדש לבו ודעתו כו'. הרי שזה אינו לפי הכשירות

שלו רק ע"י שהכין לבו לטהר ולזכך מסייעין אותו מלמעלה לטהר ולזכך כחותיו שלא לפ"ע כח עצמו כו'. זהו ג"כ ענין הרהורי תשובה שנופלים לאדם פתאום שלא נודע לו מאין בא לו כו', דהגם שזהו בלי הכנה בנפשו והן מצד הכרוזים העליונים כו' וכמשנת"ל (ד"ה זאת התרומה) ומ"מ זהו כאשר חפץ בכלל בקרבת ה' שרוצה בכללות להיות מקורב ולא להיות מרוחק כלל כו', אז מעוררים אותו מלמעלה ע"י הכרחים שיעשו התעוררות בנפשו על תשובה ועבודה כו'. וכמ"כ הוא בעסק התורה דכאשר חפץ הוא לעסוק בתורה מסייעין אותו מלמעלה שלא יהיו לו מניעות ועיכובים וגם שיתחדשו אצלו חידושי ענינים בתורה כו' וכמשנת"ל בענין מול מחכים שזהו מבחי' מקיף דחי' ונמשך כאשר יש הכנה לזה בנפש שחפץ בעסק התורה ונותן א"ע אל הענין כו' אזי ההמשכה היא בתוס' מרובה כו'. וכמ"כ בלערי' יש מה שלפ"ע מעשיו, וכמו גם אם עשה דבר איסור ר"ל אבל הי' באונס או בשוגג וכה"ג ואינו נשקע בכך ח"ו אין זה מעלים ומסתיר כ"כ על נפשו ובנקל יכול לבוא לידי תשובה שבזה הוא יוצא מן החטא לגמרי כו'. אבל אם עשה במזיד ח"ו וכ"ש אם נשתקע ר"ל וכמו הממרק עצמו כו' שע"ז נטמא נפשו ביותר באו"מ דקל' שמושך אותו ר"ל וכמו עבירה גוררת עבירה כו', דכשם שמצוה גוררת מצוה שזהו מצד המקיף דקדושה כו', כמו"כ עבירה גוררת עבירה שמביא אותו לחטוא עוד ר"ל, והיינו מפני שנותן עצמו לדבר חטא ר"ל ה"ה נתפס בהמקיף דקל' שמושך אותו ר"ל כו'. וכמו"כ הממשיך עליו הרהורים רעים דהרהורי עבירה קשים מעבירה בפרט זה שנטמא אותו ומושך אותו ביותר ר"ל וכמ"ש במ"א. וז"ע או"מ דקל' שע"י שנטמא עצמו גם מעט בהרהורים רעים וכה"ג מטמאין אותו הרבה מהיכלות הטומאה שמשם נשפעים כל המח' רעות כו', וכמ"ש אם ללצים הוא יליץ כו', הוא מה שנופלים לו הרהורים רעים תמיד גם שאינו מכויץ להם ומראים לו דמיונות רעים המבלבלים אותו מאד ומטמאים בנפשו ואינו יכול לצאת מהם כו'. הו"ע ממשלת זדים דחייבא מבלבלים לו ר"ל. ומובן שמהאלקות ה"ה מתרחק לגמרי וכמ"ש ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם דעיגא ולבא תרין סרסורא כו', וע"י שהולך אחרי עיניו דהיינו שמביא עצמו לידי הרהור עז"א אשר אתם זונים כו', וכמו הזונה שאסורה לבעלה כך המביא עצמו לידי הרהור אין מכניסין אותו במחיצתו של הקב"ה שזהו הנק' גידוי למעלה. והוא מה שניצוץ נשמתו נק' זונה שאסורה ליח"ע האלקי אף בתו"מ שלו כו'. ואדרבה עוד דוחץ ומטמאין אותו מהיכלות הטומאה כנ"ל. ובד"כ האו"מ דנה"ב הוא תוקף ההתקשרות בהבלי העולם אם בעסק מר"מ או בתאוות עזה"ז גם בדברים המותרים בריבוי ביותר כו' שע"ז תנה"ב טובב ומקיף את הנה"א אשר הוא לבוש כולו רק בענינים החומריים ומתרחק לגמרי מאלקות כו'. וע"ז התפלל דוד הצילה כו' מכפירים יחידתי, פי' יחידתי היינו בחי' הרצון שלמעלה מהטר"ד שנק' ג"כ יחידה בד"כ (וי"ל עפ"מ' בתו"א סד"ה וקבל היהודים דהתחלת התחלקות הוא מנחכ' ולמטה דאין דעותיהן שוות. אבל למעלה מהחכ' הוא בחי' רצון א' כו', וזהו שהרצון בכלל נק' יחידה כו', ובהר' נכלל חי' ויחידה בכלל בחי' נשמתא לנשמתא כו') ועז"א מכפירים יחידתי להיות שגם בסט"א יש בחי' הרצון שלמעלה מטר"ד והוא בחי' תוקף התקשרות יתירה בהבלי

העולם שלא ע"פ השכל כלל (היינו גם לא ע"פ השכל הטבעי, וכמו מי שאינו מוכרח כלל לעסק ורק אוהב את עצם ההתעסקות במור"מ שזה קשה מאד כו' שהרי ברצונו העצמי נכנס בזה שאינו מוכרח כו', וממילא הוא בדרך נתינה ביותר מאחר שאינו מצד ההכרח כ"א מצד האהבה כו' ואין זה ע"פ השכל כלל כו'. וכן במי שמוכרח לעסק מ"מ הטרדא וההתעסקות יתירה וכן הרתיחות הדמים בזה הרי אין זה ע"פ השכל וכ"פ זה מקלקל בהעסק, ומכ"ש שזה נגד השכל האלקי שצ"ל העשי' רק בדרך כלי וברכת ה' היא תעשיר כו' וכמ"ש במ"א ובפרט בעניני תאוות עוה"ז שהן נגד השכל האלקי לגמרי, שע"פ השכל האלקי צריך לחדול מזה לגמרי כו', וכמו"כ הן נגד השכל הטבעי דבאמת הריבוי בהם ה"ז מחליש גופו וסותר בריאותו ויש בהם ענינים שמביאים לו כמה חליים רעים ר"ל המסכנים נפשו הטבעי ממש כו', וע"פ השכל הטבעי ה"ו צ"ל לחדול מהם לגמרי רק שלא יוכל להיות שליט ברחו מפני עוצם ותוקף תאוותו שלמעלה מטו"ד כו') ותוקף הרצון הזור ה"ז מעלים ומסתיר על הרצון שבנפש, דלבד זאת שאינו שייך לשום ידיעה והשגה אלקית כי אינו כלי כלל לאלקות מפני שהכחות שלו הם נעלמים ונסתרים ביותר כו' (ובאמת מאבד גם כחותיו הטבעיים שאינו שייך כלל לאיזה ענין שכלי, כי טבע שכל וטבע המדות המה הפכים זמ"ו, דטבע השכל הוא להיות מיושב ולעמוד ולהתעכב על דבר וענין א' משך זמן כו', וטבע המדות הוא שאינו יכול להתעכב בדבר א' כ"א מתחלפים הענינים בכ"ע, והוה לתאה יבקש נפרד דטבע הבעל תאוה שהוא מפורד ומפוזר בכחותיו כו', ולכן הבעל תאה אינו שייך לאיזה ענין שכלי ולא לאיזה הנהגה שכליות כ"א מתנהג ע"פ הרצון כו'. וכ"ש שאינו כלי להשגה אלקית כו', ובפרט בענינים המטמאים נפשו ר"ל דמשרו אינו כלי כלל לאלקות כו'), הנה לא יש בו גם איזה התעוררות אלקי אשר בכא"א יש לפעמים איזה התעוררות לעבודה או לתשובה מהמקיף שבנפש כמשנת"ל, דבוה יש כמה דרגות אם ההתעוררות היא בהתגלות ממש זורגש בו היטב עד שמתפעל ממש זביכולתו או לבוא לידי תשובה אמיתית או לידי עבודה אמיתית וכמ"ש בלק"ת ד"ה אדם כי יקריב, ויש שההתעוררות היא במקצת ובהעלם שאינו נרגש בו כ"כ לפעול בו התפעלות ממש, וכ"ז הוא לפי אופן ההתעוררות בשרש ומקור נפשו ולפי אופן שנרגש זאת בהארת נפשו המלובשת בגוף, דהיינו לפ"ע הזיכוך וההכנה בנפשו כו' וכמשנת"ל. אבל מצד התגברות התוקף דנה"ב שלמעלה מטו"ד שהוא בדרך שקוע ר"ל בתאוות או בהבלי העולם אין בו שום התעוררות אלקי כלל להיות שמעלים גם על המקיף דנשמה, ועכ"פ זה נעשה מחיצה מפסקת בין המקיף דנשמה להארת הנשמה שבגוף כו', שעו"ג כ"א עוונותיכם היו מבדילים ביניכם ובין אלקיכם, אלקיכם הוא בחי' האלקות שבנשמה שוהו בחי' המקיף כו' וע"י העון נעשה מסך מבדיל כו', ועו"א מכפירים יחידתי, דתוקף הני"ל נק' כפירים כי כחם רב וחזק ויש בהם תגבורת החיות כו', וע"ז ביקש דוד להציל יחידתו להיות בחי' יחידה רק ליחידו של עולם, הור"ע אהבה דבכל מאדך כו', ובכדי לצאת מתוקף הני"ל הוא ע"י התוקף בנפש לעמוד נגד התגברות הרצונות בכח גדול למנוע א"ע בפר"מ מעניני התאוות והתקשרות הני"ל, כי יש תוקף בנה"א לעמוד נגד כל מונע וכמאמר ישראל עזין שבאמות דהיינו שבנשי יש בחי' העז והכח לעמוד נגד כל

המדות רעות כו'. וזהו כח הנצחון שבנפש והכח למסֹנ על קדוּשׁ שזוהו בנשׁי דוקא מצד עצם העוה והתוקף שיש בכחו למסֹנ בפוֹמ, ומכִּשׁ שיש בו כח לעמוד נגד התאוה רעה כו' וכמִשׁ בסשׁב. רק צריכים לעורר את הכח והתוקף הזה כו', ולא ע״י איזה התעוררות רצון לאלקות וכהֲג כי רחוק הוא מזה כנ״ל. כִּי ע״פ ידיעתו שענינים האלו מוליכים ומביאים אותו לעמקי הקלי' רִל ונסתם ממנו כל אור והרגש אלקי כו' בזה יתגבר כארי לעמוד בתוקף גדול ולכוף א״ע למנו״ע עצמו מכל הענינים הנ״ל בפוֹמ. וכבר נת״ל בענין גורעין ומוסיפין בשם השע״ת להר״י ז״ל דכל כח טבעי ע״י ההעדר בפועל הִה נשבר ונחלש ע״ז כו'. ולזאת ע״י שמונע א״ע בפוֹמ מעניני התאוה נחלשים ע״ז הכחות הטבעיים כו' (ואם יש ביכולתו יסגף א״ע ויענה שע״ז נכנע החומר ומתבטל תוקף הרצון כו') עד שיבוא לידי כך שיהי' נוגע לו הריחוק מאלקות ויתמרמר בנפשו ע״ז דאו יבוא לידי התעוררות תשובה באמת שזה מסיר כל ההעלמות מאתו ומעלה נפשו ומאירה באור החיים כו'. והסיוע על כִּז מלמעלה הוא מה שאמרו במשנה על בכל מאדך בכל ממונך, דלכא״ו הוא פלא מה ענין הממון לבחי' מאד שהיא בחי' היותר גבוה שבנפש כו'. אך הענין הוא, דהנה כתי' וצדקה תרומם גוי וקאי על הנה״ב (דעל הנה״א מברכין שלא עשני גוי כו', ומ״ש מי כעמך כישראל גוי אחד היינו שעושינ ומייחדים את הגוי שהוא הנה״ב להיות גִּכ בבחי' אחד כו'), והיינו שע״י הצדקה שאדם עושה נפרדת ונבדלת הנה״ב מן הרע הגמור ומתרווממת גם היא להיות כל מדותי' ולבושי' לה' לבדו כו'. והנה נודע דהמצות בכלל יש להם סגולה פרטית להעלות את הנה״ב לקשרה באוּא״ס ביה, להיות שהמצות שרשן מבחי' עצמות אוּא״ס וכמו אשר קדשנו במצותיו דשרשן מבחי' קדש העלין דהיינו בחי' אוּא״ס שקדוש ומובדל כו' וירדו למטה מטה שנעשים לבושים לנפש וכמ״ש בזהר בענין האברהם זקן בא בימים באינתן יומין עילאין שהן הלבושים דמצות כו'. ולא רק מה שנעשים לבושים אל הנשמה בג״ע שבהם וע״י תוכל לקבל את האור האלקי דג״ע וכמ״ש בתר״א דיה האברהם זקן, כִּי שגם למטה נעשים לבושים אל האדם ונק' לבוש מל' מקיפים שמקיפים ומלבישים את הנפש מראשה ועד רגלה להיות צרורה בצרור החיים כו', והיינו שפועל מקיף זה גם בנה״ב וכמ״ש וימינו תחבקני וכמו אדם המחבק את בנו או אהבו הרי מחבקו באצוריו שמחברו ומקדבו אליו בימין זה כו' כך המצות שהן מבחי' רב חסד דא״א הִי מחבק ומקיף את האדם מאחוריו ודינו גם את הנה״ב ומקרבו ומקשרו לאלקות כו'. ולכן לובשין טלית ותפילין קודם התפלה להמשיך בחי' מקיף מלמעלה להעלות את הנה״ב בתפלה כו'. (ובמ״א מבו' דענין הטרית הוא להגן מן המנגד דלהיות דשעת צלותא שעת קרבא מתגבר או המנגד להפילו ח״ו ע״י שאו דוקא גופלים מח״ו והרהורים רעים וכדרך הנלחמים כו' וכמ״ש בסשׁב. וע״ו הוא לבישת טוֹת שהאוּמ שומר ומגין עליו מהאבני חצים ובליסטראות שלא יווק ח״ו, או שפועל שלא יפלו לו המח״ו כו', והיינו שהאוּמ שומר וגם דחה את החיצונים כו' דמשו״ז פועל גם בנה״ב כו'. וגם י״ל ע״ד דא״י במד״ר ע״פ פנו לכם צפונה הצפינו עצמיכם בד״ת כו', והיינו דע״י שמוקף מהמקיף עליון דמעהמ״צ אין הסט״א יכולה לנגוע בו כו'). וזהו בכללות המצות ובפרטיות הוא במצות צדקה. דענין הצדקה הוא להחיות רחם שפלים ובמדה

שאדם מחדד בה מודדין לו וכמו שהוא מרחם על העני להחיות נפשו ממתי רעב כך מלמעלה מתגלגלים רחמים המרובים ממקור הרחמים על נפשו (היינו גם על נפשו הבהמית) לרוממה משפלותה וטומאתה כו' דהיינו שתפרד מרע גמור ותהי' כל רצונה לאלקות כו' כנ"ל. וי"ל דבכל המצות בכדי שימושך בחי' המקיף הוא ע"י שמחה ש"מ וכמ"ש בתרא' ד"ה אסרי לגפן דגם פושעי ישראל מלאים מצות כו' ואעפ"כ אינם ממשיכים כלום כו' דההמשכה היא ע"י השמחה דוקא כו', ועכ"פ שיהי' לו רצון וחפץ בעשיית המצוה ויהי' לו חיות בזה כו', ובוזה י"ל חלוק מצות הצדקה להיות כל ענינה הוא להחיות רוח שפלים לכן נמשך עי"ז בחי' רחמים העליונים כו' (וצ"ל עשיית הצדקה לא משום גדלות שלו שאין הדבר תופס מקום אצלו או להתיהר ולהתגדל בזה כו' וכמ"ש במ"א בענין חסד דישמעאל כו' ובד"כ כל טיבו כו' לגרמי' כו', כ"א בכדי להחיות רוח שפלים כו' שמתרחם על העני ורוצה להעלות רוחו משפלותו בפרט זה עכ"פ שצוה לו כפי יכולתו ביותר כו' ועי"ז נמשך בחי' הרחמים מלמעלה כו'). וזהו שע"י בכל מאדך בכל ממונך במצות הצדקה ה"ה בא לבחי' האה"ר דבכל מאדך להיות שבוה מציל בחי' יחידה שלו דהיינו בחי' הרצון להיות לאלקות כו', וגם מעלה את הנה"ב להיות תוקף רצונו לאלקות כו', והיינו שתהי' האהבה בבחי' בכל מאדך גם מהנה"ב שהיא בבחי' תוקף ביותר כו' וכמ"ש במ"א. וזהו הסיוע מלמעלה. אמנם צריך לשבור את התוקף דנה"ב בכח עצמו ע"י שיעיר את התוקף בנפש לעמוד נגד כל מונע כו' שעיי"ז שובר את הנה"ב ויתגלה אור נפשו האלקית בחי' המקיף שבה כו'.

וזהו ועשית ציץ כו'. דהנה ציץ הוא ל' הסתכלות מל' מציץ מן החרכים והו"ע מזליהו חזי דהיינו שרש ומקור הנשמה כו'. וגם ציץ הוא ל' הארה וגילוי כמו יציץ נזרו והו"ע התגלות שרש ומקור הנשמה בחי' אה"ר שלמעלה מטו"ד, שזהו הגילוי דשרש הנשמה כו'. וענין ופתחת עליו פתוחי חותם שהן אותיות, הרי ידוע דאותיות הן בבינה, דמדרי' שבנשמה בחי' גרנח"י הרי בינה היא בחי' נשמה כו', וא"כ ענין ופתחת כו' הוא דבחי' שרש הנשמה יאיר בהנשמה המלוכשת בגוף ג"כ כו'. והנה עיקר הגילוי דשרש ומקור הנשמות (בהכחות פנימיים) הוא בבחי' חכ' שהיא בחי' ראי' שזהו ג"כ בחי' ראיית המהות כמו בחי' מזליהו חזי כו'. אמנם הגילוי הוא גם בהשגה דנשמה דהיינו בחי' בינה כו'. וזהו שהציץ הי' נגד ב' החושים האלו ראי' ושמיעה שהן חו"ב כו'. וי"ל דשמיעה הוא ענין הלא שמוע מזבח טוב שהו"ע קבלת עומ"ש שזהו בבחי' ביטול דהנחת עצמותו כמו בחי' חכ' כו', והו"ע יר"ע ויר"ת כנודע, רק דבחי' הוא ע"י ראיית המהות ממש וקבעומ"ש. הוא בבחי' כח נעלם כו'. וזהו שהתיבות קדש לה' הן נגד העינים בחי' חכ', והטס של הציץ מגיע מאן לאון בחי' שמיעה והו"ע קבעומ"ש כו'. אמנם יש בזה תנאי שיהי' על מצח אהרן. והענין הוא דהנה משחרב בהמ"ק מחיצה של ברזל מפסקת כו', וידוע שזהו קליפת עמלק, דברזל ע"ה בגימ' עמלק, ונודע דעמלק הוא בחי' מקיף דקל"י דראשית גוים עמלק ואינו במנין הז' אומות שהוא בחי' המקיף כו'. והו"ע החוצפה והעזות שלו למנוע בחי' הגילוי דאלקות כו'. ובעת שהי' תוקף הגילויים באותות ומופתים כו' יצא לנגד

ולמנוע בחוצפה ועזות גדולה דחוצפה כלפי שמיא כו' דמקיף דקלי' מסתיר על המקיף דקדושה כו' כנ"ל. העצה לזה הוא בחי' מצח אהרן, דענין המצח הוא בחי' התוקף וכמו ומצחך נחושה כו'. הור"ע התוקף שבנפש לעמוד נגד כל מונע כו', דירשאל עזין שבאומות היינו גם לגבי קלי' עמלק שיש בכח התוקף דנפש האלקי' לעמוד גם נגד קלי' עמלק כו', וכמ"ש בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק, הגדול. וזהו שהי' הציץ על המצח דוקא שע"י התוקף שבנה"א שזכר את המחיצה של ברזל ואז יהי' גילוי בחי' המקיף שבנפש כו'. ולזה צ"ל עוד תנאי הב' מ"ש ועשית ציץ שמשח יעשה אותו והוא הסיוע מלמעלה וכנ"ל בענין צדקה תרומם כו'. וכנודע דמשה ע"י שהי' בבחי' ביטול עצמי הי' בו הכח לשבור את עמלק ע"י ההמשכה מלמעלה כו'. וזהו בחר לנו אנשים אנשי משה כו' וכמ"ש בד"ה הנ"ל. וזהו ועשית ציץ, שמשח יעשה אותו כו'. וצ"ל ב' התנאים שישא אותו אהרן על המצח דהיינו בכח עצמו בבחי' התוקף שבנפש כו' ושיעשה אתו משה והוא הסיוע מלמעלה כו'. וזהו ועשית ציץ דהיינו גילוי בחי' שרש ומקור הנשמה, ופתחת עליו פתחי תותם שהי' הגילוי בנשמה המלוכשת בגוף כו'. והגילוי הוא בהכחות דראי' ושמיעה בחי' חו"ב ובחי' קבצומ"ש כו'. ולהיות שהנה"א מלוכש בנה"ב שמעלים ומסתיר כו' לזאת צ"ל על מצח אהרן שהוא בחי' התוקף שבנפש ושיעשה אותו משה שהוא הסיוע מלמעלה לשבור בחי' המקיף דקלי' ועי"ז יהי' גילוי בחי' המקיף דנשמה שז"ע הציץ כו'.

בט"ד, שי"פ תשא, עות"ר

כי תשא את ראש בניי כו' ונתנו איש כופר נפשו לה' כו'. וצ"ל מהו אומר ר' ראש בניי והול"ל כי תשא את בניי. גם מה"ע ונתנו איש כופר נפשו, איזה חטא ועון יש כאן שצריכים לכופר, דהרי ע"פ פשוט הוא לפי שא"צ למנות את ישראל ומונים את החצאי שקלים, ומאמרו לי כופר משמע שזהו בשביל כפרה על החטא ולכא"י איזה חטא יש כאן, וביותר אינו מובן מ"ש כופר נפשו דבנפש ודאי אינו שייך חטא ועון ח"ו וכמ"ש בזהר ונפש כי תחטא תוהא כו'. גם מה"ע ונתנו כופר נפשו לה' שיתן את כופר נפשו לה' ועי"ז דוקא יהי' הנשיאות ראש כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל דבנה"ב יש ג"כ מחין ומדות ויש בו ג"כ מקיף שלמע' מהמוחין. ונת' דהמקיף דנה"ב הוא תוקף התקשרותו בעניני העולם הן בעסק מר"מ מה שלא ע"פ השכל כאשר אינו מוכרח לעסק או יותר מההכרחיות שלו וריבוי הטרדה והתחכמות יתירה כו'. והן בתאוות העולם שאינן ע"פ השכל הטבעי שהריבוי בהם מזיק לנפשו וכ"ש שאינם ע"פ השכל האלקי כו'. ונת' העצה לזה לעזרר את המקיף שבנפש לעמוד נגד כל מונע כו'. והסיוע ע"ז מלמעלה הוא מצות צדקה דכתי' וצדקה תרומם גוי שמרומם את הנה"ב משפלותו וטומאתו להתקשר לה' כו'.

והנה תוקף ההתקשרות דנה"ב זהו בחי' הרצון שבו, דרצון הוא בבחי' תוקף
 דכמו בנה"א הרי הרצון דנה"א הוא בחי' תוקף הרצון באלקות כו',
 כמו"כ להיפך בנה"ב המקיף שלו הוא תוקף הרצון בענינים החומרים כו',
 וכבר נת"ל דעיקר מהות הנה"ב הוא המדות וכמו"כ הרצון זהו העיקר שלו
 כו', דרצון ומדות הן באמת ענין א' ובפרט בנה"ב, שהרי מדות הן ג"כ רצון
 רק שהן ע"פ השכל כו', ובנה"ב שהשכל אינו כפי אמיתת ענין השכל כמו
 שית' בסמוך, הרי המדות הן דבר א'. דבנה"א הרצון שלמעלה מהשכל הוא
 בתוקף והמדות הן בחלישות מצד השכל כו', ויש בו ג"כ רצון שהוא ע"פ
 השכל והוא פנימיות המדות והיינו מה שהשכל מחייב שיצא ויתענג במה
 שהוא נגד טבע המדות כו' וכמ"ש בלק"ת ד"ה בהעלותך הא'. אבל בנה"ב
 המדות הן בתוקף כמו הרצון א"כ הכל א' כו', וזמבן שהרצון דנה"ב הוא ג"כ
 בבחי' בהמה, דהנה"א גם בהרצון שלו הוא בחי' אדם וכמשנת"ל (ד"ה ואלה
 המשפטים), והנה"ב הרצון שלו הוא בבחי' בהמה כמו המדות כו', דכן הוא
 בשרשו ומקורו בקדושה בבחי' התהו דעיקרם הוא בחי' הרצון וכנודע דהספי'
 דתהו היו בחי' הכתרים דע"ס כו' הרי נק' בהמה רבה כו', ומ"מ יש בו ג"כ שכל
 וכמשנת"ל ד"ה ועשית ציץ. אך השכל דנה"ב הוא אינו כלל כמו השכל דנה"א,
 דלבד זאת שהשכל דנה"ב אין לו שום שייכות לעניני אלקות ואין לו בזה שום
 ידיעה והשגה כלל כ"א כל ענינו להשכיל בענינים החומריים כו' (ועמש"ל
 בד"ה אחת שאלתי) הנה בזה חלוק השכל דנה"ב מהשכל דנה"א דבנה"ב
 השכל שלו אינו כמהות שכל כלל, והיינו שהשכל הוא בבחי' כלליות לבד באופן
 שאינו עשה שום חלישות בהרצון, דהנה ידוע דהשכל מחליש את הרצון דהרי
 הרצון בעצם הוא בתוקף, אך כאשר מתלבש בשכל הנה השכל מפרט את הרצון
 לפרטים ועי"ז נחלש הרצון, כי בהפרטים נמצאים כמה אופנים דמשו"ז ראוי
 לרצות כך ומצד אחר ראוי לרצות כך כו', גם מגביל את הרצון עד כמה
 יתפשט כו', וכ"ז הוא בהנה"א שהוא בחי' אר"פ שיש בו פרטים ובד"כ
 מתקבל כל דבר בריבוי פרטים (ער נעמט א זאך בדרך פרט כו'), אבל הנה"ב
 כל הכחות שלו בבחי' כללות, דכמו"כ הוא גם כח השכל שלו שאינו לפרט
 את הרצון כ"א רק למצוא טעם אל הרצון היינו שהרצון לא ישתנה כ"א למצוא
 עליו טעם וטענה ע"פ השכל וממילא נעשה הרצון עוד בתוקף יותר כו', ושרש
 הענין הוא דהנה ידוע כללות ההפרש שבין תהו לתיקון דתהו הי' בחי'
 עיגולים ותיקון הוא בחי' יושר, והגם דהעיגולים קודמין לבוא מבחי' יושר
 מ"מ עיגולים הן בחי' נפש ויושר בחי' רוח וכמ"ש בע"ח, והיינו דעיגולים
 הוא בחי' קטנות עדיין דלכן הן בבחי' עיגולים שהכל עדיין בכללות ואינו נפרט
 לפרטים, וכמו עדי"מ התלמיד בתחלת קבלתו השכל מן הרב הי"ה אצלו בבחי' כללות
 לבד שאינו משיג עדיין החלקים והפרטים להשיגם ולהבינם היטב ולידע הכוונה
 בהם במה שנוגעים הפרטים האלו אל הענין והדבר שכל הנשפע לו כי לא ירד
 עדיין לעומקו של השכל לעמוד על כל חלקי השכל והסברות על כל דבר בפ"ע
 רק תופס את כללות הענין לבד בלתי התחלקות כו' (ור"ל שאינו תופס עדיין
 התחלקות הענינים מה המה ומה הכוונה בהם עם היות שתופס הפרטים הנשפעים
 אליו, אבל אינו ידוע עדיין תוכנם וכוונתם הי"ז שהענין אצלו רק בבחי' כללות
 כו', דהיינו שגם הפרטים המה אצלו בבחי' כללות לבד כו'). וכן צ"ל בתחלת

הקבלה לקבל רק בבחי' כללות כו' וכמ"ש במ"א ואח"כ כשמתבונן התלמיד ויעיין היטב בהענין ה"ה יורד לעומקו של השכל וישיגו היטב וגם יעמוד על כל חלקי הסברות להבינם היטב ויודע תוכן הכוונה בהם דאו ה"ה תופס הענין בפרטיות לא רק בדרך כלל כו', ואז דוקא ה"ה בא אל אמיתית ענין השכל שהוא להשיג כל דבר בבחי' תפיסא בפנימיות הענין לעומקו ולאמיתתו כו', וזהו בחי' הגדלות שלו הכללות הקודם הוא בבחי' קטנות כו'. וכשם שהוא בכל שכל פרטי כמורי"כ הוא כללות והאפשר בין שכל של קטן לשכל של גדול, דקטן תופס כל דבר בבחי' כללות דוקא. וזהו הסיבה מה שהקטן אינו יכול לסבול דבר שהוא נגד רצונו ויתכעס ויתקצף מאד על המצירו כו', והגדול יתכעס ג"כ מה שיצירו לו בדבר שנגד רצונו אך יכול להיות שייטיב ג"כ עם המיציר. לו אפי' באותה שעה שהוא ככעס עליו כו'. והסיבה לזה הוא מפני שהקטן יתפוס ענין הצער שהוא בדרך קצרה במוחו ובבחי' כללות דהיינו שזה הענין רע לנפשו מאד ולא יוכל להרחיב הענין במוחו לפרטי פרטים שיש בהענין ההוא כ"א כללותו לבד כו'. אבל הגדול שמוחו בהרחבה יתחלק הענין בו לפרטים רבים עד אשר מצד א' יתכעס ומצד איזה טעם פרטי שבו ימצא חסד וטובה באותו הענין שבעבורו יתמלא חסד בלבבו לאותו המצירו אע"פ שיכעוס עליו ג"כ כו'. ונמצא דשכל של הקטן הוא שתופס הענין בכללות לבד ומשו"ז אין לו מקום כלל לאופן ההפכי כו', והגדול להיות שתופס הענין בריבוי פרטים יש לו מקום גם להתאופן ההפכי כו'. וזהו אמיתית ענין השכל דכל ענין השכל הוא לתפוס כל דבר בדרך פרט דוקא וכנ"ל במשל התלמיד דהכנת ההשגת הענין הוא דוקא כאשר מתבונן ומעיין בהענין ויודע אותו בפרטיות כו', וידיעה שטחיות אינו ידיעה כו' כנודע. ולכן התחלת ההתחלקות הוא מן השכל דוקא וכמו אין דיעותיהן שוות להיות כל ענין השכל הוא ליקח כל דבר בדרך פרט דוקא כו'. והדוגמא מזה יובן למע' בבחי' תהו ותיקון. דתהו הוא בחי' עיגולים שהן בחי' גפש. והיינו דבתחלה היתה הארת המאציל עליון רק בדרך כללות ובדרך קצרה (שכן הוא בכל הגילויים וההמשכות דתחלת ההמשכה גם במדריגות דתיקון הוא בבחי' נקודה בבחי' כללות דוקא כנודע, רק שבתיקון הנה גם ההמשכה בבחי' כללות הוא באופן כזה שתוכל להתחלק ולהתפרט לפרטים כו'. וכמו נקודת החכ' הרי עם היותה בחי' נקודה כללית בבחי' קצרה מ"מ הרי יכולה היא להתחלק אח"כ בבינה כו', ולכן גם בבחי' נקודת ההשכלה עצמה ה"ה יודע כבר את הענין בכללותו ואדרבה הוא יודע בזה תוכן ופנימיות הענין יותר מכמו שבא אח"כ בהשגה. וכנודע דבהתחלקות הפרטי' דהשגה מתעלם בחי' הפנימיות של השכל דהיינו העצם של הענין כו' דלזאת לאחר אריכות ההשגה צריכים לבוא אח"כ אל הנקודה התמצית שהוא עומק עצם המושג ע"י שמפשיט את העיני' דהשגה כו' וכמ"ש במ"א. ובנקודה דחכ' הרי יודע ומרגיש את עצם הענין רק שהוא בבחי' כללות עדיין שאינו יודע עדין הפרטים שבהענין כו', אבל עצם הענין מאיר בנקודת החכ' הרבה יותר גם מבנקודת התמצית כו'. ומ"מ מבו' במ"א שיש יתרון מעלה בבינה על החכ' וכמ"ש בתר"א ד"ה לך לך בענין ה' ראשונה שמקבלת דוקא מקוץ העליון דיו"ד כו'. וכנודע דכח הבינה הגם שכל עיניה להשיג ולהרחיב נקודת החכ' אין זה דעיקרה ושרשה הוא בחי' החכ' כ"א

היא כח מיחוד בפ"ע והוא הכח להרחיב ולפרט כל דבר שכל כו'. וכח ההתרחבות שרשו למע' יותר, דבינה יתירה גיתנה באשה כו' החכ' תחי' בעלי' וכמ"ש בלק"ת ד"ה ראה ובהגהות והביאור ע"ז. אמנם גם בחי' החכ' היא בחי' גילוי והיינו לפי שחכ' היא ג"כ המשכה שבבחי' אר"פ ובבחי' התיישבות ולכן היא בבחי' גילוי אור (היינו מה שיודע את הענין) ובא לידי התחלקות פרטים בהשגה דבינה כו' (וכן הוא במדרי' שלמעלה מחכ' וכמו בבחי' תענוג שהוא ג"כ בבחי' התיישבות ובבחי' הרגש פנימי כו' עם היות שמובדל בערך מהפנימיות מ"מ ה"ז בבחי' הרגש פנימי שזהו בכללות מדרי' התיקון דלשבת יצרה כו' ופי' יצרה מל' ויצר בחרט כו' וכמ"ש במ"א) ולכן חכ' ובינה הן כלל ופרט וכמו תושב"כ ותושב"ע"פ כו', והיינו לפי שהנקודה דחכ' באה לידי פרט בבינה כו' (וכמ"כ מה שלמעלה מהחכ' הגם שאינו בבחי' כלל ופרט נמשך מזה בבחי' אר"פ כו'. וכמו מבחי' חיצוניות התענוג נמשך בחכ' אלא שבא בבחי' שינוי כו' (ולא כמו המקיף שרק גורם גילוי האו"פ וכמו רצון גורם גילוי החכ' כו' וכמ"ש במ"א, וג"ז הוא בבחי' מקיף דתיקון כו') ופנימיות עתיק בא בבחי' פנימיות אבא כו', ועמ"ש מזה בד"ה תפלה למשה), אבל הכללות דתהו הוא באופן שא"א לבוא לידי התחלקות פרטים כלל וכנודע דע"ס דתהו זהו שנתגלה בחי' הנקודה העצמית של כל ספי' שאינו בגדר התחלקות פרטים כלל כו'. ולכן בחי' תהו ותיקון אין זה בבחי' כלל ופרט, דהאורות דתיקון אין זה שהאור דתהו נתחלק לריבוי פרטים כו', וכנודע דאורות דתהו הן מבחי' און דא"ק ואורות דתיקון הן מבחי' ש' מ"ה היוצא ממצחא דא"ק כו' (ומ"ש בכהאריו"ל שהבנין דתיקון הוא מהבירורים דתהו, וזהו בחי' הכלים דתיקון שנעשו מבירורי שבה"כ דתהו כו' וכמ"ש במ"א). וע"י עבודת הבירורים יורשים אורות דתהו ע"י העלאת הניצוצות של האורות הנ"ל, ועמ"ש במב"ש ח"ג רפ"א. ועם היות שזהו בחי' העצמות מ"מ ה"ז בחי' קטנות מצד הכללות שבה כו' ובפרט לגבי הכלי שאין כאן גילוי איזה אור כמו בנקודה דחכ' שזהו גילוי וכמו עד"מ שיודע את הענין כו' כנ"ל, משא"כ בכלים דתהו, והיינו לפי שהאור הוא בבחי' כללות כו' שאינו בחי' גילוי כו'. וגם הכלים היו כלים קטנים שאינם יכולים לקבל אור בבחי' התיישבות כו' וכמ"ש כ"ז במ"א באורך), הוא כמו משל קטנות ההשגה בקטן כו' כמ"כ בחי' הכלים דתהו קבלו רק בחי' אור כללי לבד בלי התחלקות פרטים כלל כו' ולא הי' בהם מעלה ומטה וראש תוך וסוף כו' וע"כ היו זה תחת זה כו' דמאחר שלא הי' בהם התחלקות פרטים הרי לא הי' בכאור' ממדרי' זולתו לכן לא הי' בהם ההתכללות זע"ז כו', ומצד זה היו בבחי' רצוא לבד דלהיות שהיו בבחי' אור כללי לא הי' להם התיישבות בכלי כ"א היו בבחי' רצוא למעלה כו', וכמ"כ הכלים הי' בהם טבע הרצוא מפני הקטנות שלהם שלא הי' אפשר להם לקבל אור בבחי' התיישבות ולזאת טבע קוטן הכלי הוא להיות בבחי' רצוא כו' (אך הרצוא דתהו לא הי' בבחי' ביטול ובבחי' הנחת עצמותו כו' וכמ"ש בד"ה אח"מ רמ"ט בענין ב' בחי' רצוא כו'). אמנם בחי' התיקון הוא בחי' התרחבות הכלים ולהיות האור בבחי' התיישבות דוקא שבא ממדרי' שבמאציל היותר גבוה והוא בחי' רוח והוא ש' מ"ה שהר"ע היושר זבאו בהרחבה גדולה עד שיהי' ריבוי אורות וריבוי

כלים כו', היינו התרחבות האורות והתרחבות הכלים כו'. והגם שזהו בחי' הארה ולא העצמית כמו בספי' דתהו כו', ומ"מ זהו דוקא בחי' הגדלות. וכמו"כ במשל הנ"ל בתלמיד המקבל מרבו הרי בתחלת קבלתו מקבל עצמות הסברא של הרב, ובהשגת הענין ה"ז השגת התלמיד ומ"מ זהו בחי' גדלות והוא למעלה מכללות הקודמת וכמו כח ההתרחבות בבניה שלמעלה מהנקודה דחכ' הגם שזהו ג"כ הארה לגבי גקודה דחכ' כו'. וכמו"כ בחי' ההתרחבות דתיקון ה"ז למעלה מבחי' התהו והוא בחי' רוח כו'. והנה משבה"כ דתהו בשתלשל ונתהווה הנה"ב שבאדם, ולכן הנה"ב יש בו תוקף גדול דכל דבר שרוצה הוא בתוקף ביותר כו' ובדוגמת שרשו במדרי' דתהו שהמדות דשם היו בתוקף ביותר מפני שהיו בבחי' כללות לבד כו' וכנ"ל. כמו"כ בנה"ב הרצון שלו הוא בבחי' כללות שאינו נחלק לפרטים כו' (דכל דבר הנחלק לפרטים הרי מתחלש עי"ז לפי שאינו כמו שהוא בעצם כו', וגם לפי שבהפרטים יש ענינים שונים ומ"ז המחלישים זאי"ז כו') ומש"ז הרצון שלו הוא בתוקף יותר כו' (והגם שהנה"ב הוא בריבוי רצונות לא ברצון א' דו"ע שאין בו בחי' יחידה כו' כמ"ש במ"א, היינו שאין בו הרצון להתקשרות עצמית דהיינו ההחלטה בנפש מצ"ע שא"א להיות באופן אחר כו' וכמ"ש מזה בדרוש יו"ט של ר"ה, רס"ו, וגם זאת שאינו עומד ברצון א' כ"א הרצונות מתחלפים תמיד ובא מרצון לרצון כו' שזהו מצד הישות והפירוד שלו כו', אבל כל רצון לעצמו הוא בתוקף כו'). והגם שיש לו שכל ג"כ הנה השכל הוא ג"כ בקטנות ובכללות שאינו מפרט את הרצון ומחלקו לחלקים, וכמו הקטן שמקבל את הדבר רק בכללות זמש"ז מתפעל בזה מאד כו' כנ"ל, כמו"כ הוא גם בנה"ב שהוא רק בכללות איך שהדבר טוב לו או רע לפניו כו' (וכאשר הטוב והלא טוב הוא ע"פ השגה גמורה השגה שכליות הרי יש בזה הגבלה כמה הוא הטוב של הדבר וה"ז מגביל את הרצון כמה שירצה בהדבר כו', אבל בנה"ב השגת הטוב אינו ע"פ השגה שכליות ממש כ"א העיקר בזה הוא הרצון כו' ולכן יכול לבחור בדבר שבאמת הוא דבר המזיק לו כו' וכמשנת"ל), והיינו שהשכלי גופא אינו כמהות השכל דכל ענין השכל הוא לחלק ולפרט כל דבר כו', ובנה"ב הוא להיפך וכמו התינוק שמשגי בכלל שהדבר טוב לו ולא ימצא בזה עוד דבר כלל כו', וממילא השכל הזה אינו פועל שום חלישות בהרצון אדרבה עושה תוקף יותר כו'. (ולכן כאשר הנה"ב גהפך לטוב הוא בבחי' תוקף הרצוא ביותר וכמ"ש ורב תבואות בכח שור דהכח התוקף הוא בנה"ב יותר ועיקרו הוא בבחי' רצוא דוקא (ורק בחי' תוס' האורות שנעשה ע"י הברור והאתהפכא דנה"ב הן בבחי' שוב שמתוסף עי"ז אור רב בנה"א בהשגת אלקות ושע"ז תהי' דביקותו לאלקות ביותר כו' דבד"ב התוס' אורות שע"י הברורים הן בבחי' שוב כו' אבל עצם העבודה שמצד הנה"ב (היינו מה שהנה"א פועל בהנה"ב) הוא בבחי' רצוא כו') ופועל תוקף הרצוא גם בנה"א וכמ"ש במ"א בענין יונתי בחגוי הסלע כו'. ואופן הרצוא דנה"ב כשמתהפך לטוב הוא בבחי' יציאה מגדר עצמותו לגמרי שמתבטל בעצם מהותו כו' (לא כמו בחי' הרצוא דתהו כו'). וזהו שנעשה ע"י הנה"א שמהפך את הנה"ב לטוב כו'). והמובן מזה שהנה"א והנה"ב המה הפכים זמ"ז לגמרי, דבנה"א העיקר הוא המוחין שגם הכחות הנעלים והנעלמים שלו הן בבחי'

פנימי כו' וכמשנת"ל (ד"ה ואלה המשפטים) ומכ"ש בכחות הגלויים הרי עיקרם הוא השכל והמדות יהיו ע"פ השכל דוקא כו'. והנה"ב עיקרו הוא מדות ורצון ששניהם א' הוא כי המדות הן ג"כ בתוקף כו', רק שהרצון הוא העצמי והמדות הן הצורה שבא בהגשמה ובהרגשה ביותר כו' ויש בו שכל ג"כ אבל אינו כפי אמיתת ענין השכל כלל כו'. וזהו מה שהנה"א נק' ילד מסכן וחכם ונה"ב נק' מלך זקן וכסיל לפי שהמוחין דנה"ב אינם כפי אמיתית ענין המוחין רק בנה"א הוא בחי' המוחין כפי אמיתתן ולהיות דעיקר הנה"א הוא המוחין כמשנת"ל (ד"ה וזאת התרומה וד"ה ועשית ציץ) עש"ז נק' חכם כו'.

וזהו כי תשא את ראש בניי. דהנה כתי' החכם עיניו בראשו, ופירש"י בתחלת הדבר מסתכל מה שיהי' בסופו, וה"ז כענין איהו חכם הרואה את הגולד. וכ' המד"ש דר' שמעון אמר זה לפי שהי' ירא חטא והירא חטא רואה בכל דבר תאוה וחמדה את הגולד הוא מ"ש יש דרך ישר לפני איש ואחריתו דרכי מות וכתי' נופת תטופנה כו' ואחריתה כו' וע"י שרואה מה שיגרום ח"ו בזה ואת העונש הכרוך בעקבו של דבר ה"ה מסלק א"ע מהחטא כו'. והיינו בהשכל דנה"א שמחלק ומפרט כל דבר ורואה בזה את הלא טוב ועי"ז מרחיק א"ע מזה וגם אינו רוצה באמת כו', וזהו החכם עיניו בראשו בסור מרע כו'. ובוזהר א' החכם עיניו בראשו במאי דשרי' על רישא היא השכינה דנהורא דליק בראשו של אדם ונהורא אצטריך למשתא וכמ"ש ושמן על ראשך אל יחסר אלין עובדין טבין כו'. וענין השכינה דשרי' על ריש' זהו האלקות שבגשמה דהיינו בחי' המקיפים דחי' שהן אלקות ממש וגם ההשגה דנה"א ה"ה השגה אלקית כו' וכמשנת"ל (ד"ה וזאת התרומה) וע"י מעהמ"צ מאיר האלקות שבגשמה וכמ"ש ויצונו כו' ליראה כו' דהיינו בחי' יראה העליונה כו' וכמ"ש במ"א. אך לפעמים כתי' כי עוונותי עברו ראשי הוא מ"ש כ"א עוונותיכם היו מבדילים ביניכם ובין אלקיכם, בין האלקות שבהגשמה ובין הנשמה שבגוף ועו"א כמשא כבד כו' בחי' כובד ראש שנעשה כובד בהראש הוא שאינו מאיר בחי' האלקות שבגשמה כו', וכדאי' במד"ר פ' אמור ס"פ ל"ב ע"פ וגולה על ראשה דראשה היא השכינה וגולה ח"א ל' גלות כו', והו"ע גלות השכינה וירידת נפשו שגורם העלמות והסתרים, ולא מיבעי בהכחות הגלוי' כ"א שמעלים גם על המקיף וכמשנת"ל (ד"ה ועשית ציץ). וזהו שאמר אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, דהד' מדרי' דתפלה נודע שזהו העבודה בכל המדרי' שבגשמה עד גם בבחי' שרש ומקור הנשמה. וצ"ל תחלה כובד ראש הכנעה ושפלות היינו להשפיל א"ע ע"י שיהי' ממארי דחושבנא בפרטי הענינים שלו ומה שגרם עי"ז ריבוי ההעלמות וההסתרים וריחוקו מה' כו' ויתמרמר בנפשו ע"ז שיהי' שפל ונבזה בעיניו ועי"ז הוא משפיל את הנה"ב ושובר את החומרות שלו כו', ואז יכול להיות התגלות הנה"א בתפלה כו'. וזהו ג"כ כי תשא את ראש בניי, ראש בניי זהו בחי' האלקות שבגשמה ובכדי שיהי' גילוי בחי' האלקות כו' זהו ע"י ונתנו איש כופר נפשו פי' פדיון נפשו וכמו ציון במשפט תפדה לפדות את הנפש מן הנה"ב והיינו ע"י משפט ששופט ומבטש א"ע ומשפיל א"ע כנ"ל ועי"ז יהי' גילוי אור הנשמה כו'. אמנם מש"א ונתנו איש כופר נפשו לה', הענין הוא דלא זו בלבד שיהי'

שפלות הנה"ב, כ"א שיהפוך אותו לאלקות שיהי' הוא בבחי' רצוא לה' כו', ועי' האתהפכא דנה"ב יהי' ממילא גילוי שרש ומקור הנשמה ועוד יהי' בבחי' תוקף הרצוא ע"י תוקף הרצוא דנה"ב כו' כנ"ל. חז"ש זה יתנו כו' מחצית השקל כו', דהנה כתי' וייצר בתרין יצרין כו', וענין מחצית השקל היינו היו"ד שהן עשר כחות דנה"ב יתן לה' ועי"ז יהי' ממילא נשיאת ראש גילוי שרש ומקור הנשמה ובבחי' רצוא ביותר, וזהו ונתנו כו' ועי"ז יהי' ממילא נשיאת הראש כו'. ועי"פ פשוט כופר נפשו הוא צדקה והר"ע וצדקה תרומם גוי שזוהו מסייע בהאתהפכא דנה"ב לקשרו לה' כו' וכמשנת"ל, וזהו כי תשא את ראש בני דבכדי שיהי' גילוי בחי' האלקות דנשמה דהיינו שרש ומקור הנשמה והרי הנשמה מלובשת בנה"ב ויש העלמות והסתרים כו', העצה ע"ז ונתנו איש כופר נפשו פדיון נפשו לפדותה מהנה"ב ע"י שישפיל אותו כו'. ועוד זאת שיתן כופר נפשו לה' להפוך גם את הנה"ב לאלקות ועי"ז יהי' נשיאת הראש בחי' הרצוא דשרש ומקור הנשמה ובבחי' תוקף הרצוא כו'.

בס"ד, ש"פ ויקו"פ, עת"ר

אמנם הנה נת"ל (ד"ה ואלה המשפטים וד"ה וזאת התרומה) דהנשמה האלקי' כלולה מב' מדרי' מוחין ומדות שהן נה"א ויצ"ט ונת' דנה"א זהו בחי' עצמות הנשמה שהיא אלקות ויצ"ט הוא בחי' ההתפשטות והצורה והן המדות מורגשות שבלב כו'. והנה הנה"א הוא טוב ואין בו רע שעש"ז נק' נשמה אלקית וכמשנת"ל ד"ה הנ"ל שהמקיפי' הם אלקות ממש וגם כח ההשגה שלה היא אלקות דלכן עצם ההשגה דנה"א הוא בעניני אלקות לא בענינים אחרים כלל כו' (ומ"מ יש בחי' לעו"ז גם נגד בחי' מקיף דחי' וכמשנת"ל ד"ה ועשית ציץ, כי תכלית הטוב ממש הוא בחי' יחידה דלכן בבואה דבבואה לית להו כו'. ובכללות יש בזה חילוקים בנשמות דיש נשמות קדושות שאין להם לעו"ז גם לבחי' נפש שלהם וכמ"ש בע"ח שע"ג פ"ג דנשמות קדושות שכבר נטהרו נעשה להם לבוש מכתנות אור דהיינו שאין להם יצה"ר כלל (ואין להם שום הרגש בענינים החומריים והכל בדרך כפי' לבד וזאלו כפאו כו', או שהכל הוא במדרי' הקדושה זכמ"ש במ"א בענין האבות שכל עניניהם הגשמיים היו אלקות ממש כו'). אמנם בכל נשמה בחי' יחידה שבה אין כנגדה לעו"ז כו'. ומ"ש במ"א בענין ריב"ז שאמר א"י באיזה דרך כו' מצד שרש הנשמה כו' צ"ל שזהו בחי' מקיף דחי' כו'. וצ"ע שהרי מבוי' ע"ז ענין לא ידעתי נפשי כו'. אך היצ"ט יש כנגדו לעו"ז והוא היצה"ר כו'. דהנה יצ"ט ויצה"ר שניהם הם מעה"ד וזהו עה"ד טו"ר שהן יצ"ט ויצה"ר כו' וכמ"ש בע"ח שער קיצור אבי"ע פ"ג דעה"ד טו"ר הוא בחי' חו"ג דבקדושה שניהם טובים ועי' חטא אדה"ר ירד הדעת כו' ויש אחיזה לחיצונים בבחי' חו"ג, הנה עיקר אחיזת החיצונים הוא בבחי' הגבורות ומהו נעשה היצה"ר, אבל החסדים

אין בהם אחיזה כ"כ וזהו היצ"ט שהוא טוב מבחי' החסדים, ומ"מ יש בו ג"כ קצת אחיזה מצד הגבורות הנאחזות בהחסדים כו'. ויובן כ"ז ע"פ משנת"ל דיצ"ט הן המדות מורגשות שהן בחי' האהי"ר שבהתגלות הלב, דעם היות שהמורגש בהם הוא בחי' הטוב כו' וכמו באהבה הרי ההרגש הוא שאוהב את ה' באמת וחפץ בהקירוב ובהגילוי דאלקות ורוצה מאד בקיום המצות שעיינו ידבק באלקות כו', וכ"ז הוא בהתפעלות גדולה כו'. וכמו"כ ביראה הוא שירא את ה' באמת ואינו חפץ מאד להיות מרוחק ח"ו ומשו"ז הוא נזהר ביותר בשס"ה ל"ת כו' (המורגש בזה הוא שיש מי שירא והיינו או שהוא בדרגות דיראת העונש כו' ויותר י"ל שזהו בבליטות שנראה ונגלה היראה והזהירות כו' ולא שחפץ להראות כו' כ"א כן הוא חוש היראה שלו שזהו מצד טבע הגסות בעצם כו'). ומ"מ להיות שהמורגש הוא בעצם לא טוב והוא בחי' ישות כו' ה"ז בחי' לבושי הגבורות המלבישים את החסדים שבוה יש אחיזה להיצה"ר ויכול להורידו ולהביאו לידי מדות רעות כו'. וכמו מאהבה דקדושה יהי' אהבה דלעו"ז כו', דעצם המורגש להיות שזהו ישות בעצם ה"ז מביא לידי ישות יותר והוא שאהר התפלה יבוא לידי אהבה זרה כו'. ובפרט שענין האהבה במורגש הוא רק שאוהב א"ע וחפץ כמה שטוב לו ובשעת התפלה מוצא את הטוב שלו באלקות כו', אבל אחר התפלה שמתעלם ההתבוננו' האהבה יכול למצוא טוב בעניני העולם וירצה בהם כו' (ונת"ל ד"ה ואלה המשפטים דכאשר העבודה היא אמיתית בתפלה אינו משתנה כ"כ גם לאחר התפלה כו', והיינו כאשר היא בבחי' ביטול שלא תהי' העבודה במורגש כ"כ והיינו שיהי' נרגש אצלו האלקות יותר מהטוב שלו, הגם שחפץ באלקות מצד שזה טוב לו ובקרבת אלקים לו טוב כו', ומ"מ ההרגש האלקי אצלו יותר מההרגש עצמו והיינו הטוב שלו כו' שזה פועל בו הביטול שהוא בבחי' קירוב רק לאלקות ולא לאיזה ענין זר ח"ו). ומצד המורגש דיראה יהי' בכעס ורוגז וגם יכול להציר ולהעיק כו', וכ"ז שייך במדות מורגשות מצד הישות שבהם כו'. וז"ש לא יחפץ כסיל בתבונה כ"א בהתגלות לבו, פי' תבונה הן המדות כמו שהן כלולות בבניה, והיינו שמאיר בהם אור השכל בעצמו כו' וכנודע דתבונה איתיות בן ובת היא מכלל בחי' הבניה. אך אין זה המדות שבשכל קודם שנתגלה בלב דתבונה היא בחי' התפשטות הבניה דוקא וכמ"ש בשעה"י בתחלתו בענין מים עמוקים איש תבונה ידלגה, דתבונה היא בחי' קליטת ההשגה והתפשטותה בדבר נבדל שהן המדות כו'. וא"כ הרי בחי' בן ובת דתבונה זהו בחי' המדות שבלב, אך זהו שבמדות שבלב מאיר כל אור השכל דבניה כו', והיינו התפעלות הלב שמחמת הטעם השכל לבד לא רק מהבכך של השכל כו', והן בחי' גדלות המדות שבאים בדרך ממילא ע"י התפשטות אור השכל שמאיר בלב ג"כ כו' וכמשנת"ל (ד"ה וזאת התרומה) בענין המדות דציור קומה דנה"א כו', וזהו בחי' פנימיות הלב ונק' חו"ג המכוסים ביסוד אימא (דהיינו בחי' התפשטות אור המוחין הנ"ל שמאיר עד החוה כו'. ובחי' אור הבניה שמאיר אחר החוה בחו"ג המגולים הוא מבחי' הבכך לבד) דתנועת התפעלות זאת שבלב היא בחשאי ובהסתר לא במורגש כלל מפני שמאיר בהם אור המוחין והיינו בחי' פנימיות המוחין שהוא השגת עצם הענין האלקי כמו שמופשט מלבושי השגה כו', ולכן המדות הן בחשאי בבחי' ביטול כו'. ובפרט

ששם מאיר גם בחי' יסוד אבא בחי' חכ' כח מ"ה כו' זכמ"ש במ"א. ועוד לא יחפוץ כסיל בתבונה דמבחי' זו אינו יכול לקבל דלהיות שהמדות הן בבחי' ביטול אין להכסיל אחיזה שם כו'. אבל בהתגלות לבו בחי' חיצוניות הלב שאינו מאיר שם בחי' אור המוחין עצמן וכ"ש בחי' החכ' רק בחי' חיצוניות המוחין ובחי' הבכין של המוחין לבד כו' דלכן המדות הן במורגש בבחי' ישות כו' בזה יש אחיזה לחיצונים היינו המדות רעות שיכול ליסול בהם ח"ו לאחר התפלה כו'. וזהו משנת"ל (ד"ה ואלה המשפטים) והגם שבשעת התפלה הוא בחור בטוב מצד השופט הא' הוא היצ"ט שמטה שכלו ודעתו לטוב דקא, מ"מ לאחר התפלה יכול לבחור ברע ח"ו ע"י ההטי' דיצה"ר שמטה להיטף כו', והיינו לפי שהטוב דיצה"ט הוא רק בחי' הטוב דעה"ד שהוא במורגש לכן יש בזה אחיות היצה"ר שיכול להטות אח"כ כו'. והגם שנת"ל (ד"ה ואת התרומה) שגם היצ"ט הוא בבחי' קומה שלימה שיש בו ג"כ מוחין וא"כ יש בו ג"כ בחי' הרעת שהוא בחי' תוקף ההטי' הנהחלט כו' ואיך ישתנה זה גם אחר התפלה כו' (וכמשנת' הקושי' לעיל ד"ה ואלה המשפטים). הענין הוא, דהנה נת"ל (ד"ה וישמע יתרו) דבחי' הרעת שבמוחין דהיינו הכרה שכליות לבד יש גם בסט"א וא"כ הרי יכול להיות אחיזה גם בבחי' דעת זה דקדושה כו'. אמנם י"ל דבחי' הרעת שבחיצוניות המוחין אין זה אמיתית ענין הרעת היינו גם לא בחי' הכרה שכליות כו'. ויסוד הענין הוא ע"פ המבו' בכ"ד בענין זרע אדם וזרע בהמה, דעיקר החילוק הוא בדעת דאדם יש לו דעת ובהמה אין לה דעת כו', והיינו בחי' ד"ע. אבל ד"ת יש בכל הנשמות גם בנשמות דזרע בהמה כו' (וכמ"ש בסש"ב ח"א ספ"ג בענין הרעת דהיינו בחי' ד"ת כו' שיש בכל בחי' ומדרי' דנר"ן כו' ועמ"ש באגה"ק סוף סי' ט"ז ד"ה להבין משל ומליצה כו'). וידוע דד"ת הוא הרעת הממשיך מהמוחין למדות דהיינו בחי' חיצוניות המוחין כו'. א"כ הרי דעת זה אינו בחי' אמיתית הרעת כו', ולכאור' כל בחי' הרעת הוא הכרה והרגשה וכמשנת"ל (ד"ה ויחי יעקב) דמוח הרעת הוא מוח המכיר כו' וא"כ מה"ע דבחי' ד"ת אינו דעת האמיתי בבחי' הכרה כו'. הענין הוא, דהנה בחי' הרעת שהוא ההכרה ה"ז בקירוב יותר אל עצם הענין וכמשנת"ל ד"ה הגיל דהרעת תופס בפנימיות הענין המורגש כו'. ולזאת בכדי שיהי' בחי' אמיתית הרעת דהיינו הכרת הענין מה שמכיר ומרגיש שהענין הוא כך והו דקא כשההשגה היא בבחי' הפשטה מלבושי ההשגה והוא השגת עצם הענין או ע"י הרעת בא לידי הכרת הענין כו'. והגם שזוהו רק מה שמכיר את הענין כמו שהוא מורגש (לא עצם הענין האלקי כמו שהוא למע' מהשגה שזוהו בחי' ראי' דחכ' כו', ובדעת זהו ההכרה בבחי' שלא נדע כו', וכמשנת"ל ד"ה או ישיר וד"ה וישמע יתרו) הרי בידיעה זו יש השגת עצם הענין ויש הכרת עצם הענין המורגש כו'. והיינו כאשר ההשגה היא בעצם הענין או הרעת הוא ג"כ בעצם הענין ובפנימיותו יותר שהרי אין זה רק שמשגי ארתו כ"א מה שמכיר את הענין שהוא כך כו'. אבל הרעת שבחיצוניות ההשגה הוא רק בהכרת הבכין לא בהכרת עצם הענין המורגש כו'. דהנה נת"ל (ד"ה ואת התרומה) דחיצוניות ההשגה ה"ה בקירוב אל הבכין יותר מאל עצם המורגש כו' להיות דכללות ענין ההשגה הזאת הוא רק מה שמביא אל המדות דהיינו בהשכלי כמו שהוא שייך אל המדות כו' ולכן הוא בקירוב יותר אל הבכין כו'.

וכמו"כ בהדעת שבוה הוא הכרת והרגשת הבכנ שע"י שמקשר א"ע ומעמיק
 דעתו בחוזק בהענין ה"ה מכיר ומרגיש את הטוב והעילוי דאלקות שנרגש
 מאד בנפשו בבחי' גילוי (און מיט ארייך־קייט) הרבה יותר מבההשגה כו'.
 אבל כ"ז הוא בהבכנ היינו בהטוב ובהעילוי דהאלקות בהענין שמתבוננן בו כו',
 והנה ההכרה בזה הוא מצד עצם הטוב דאלקות לא מה שלו טוב הדבר וכנ"ל
 במדות שזהו מה שהאלקות לו טוב ומשו"ו נמשך אליו כו', ובודעת הנ"ל ההרגש
 אינו מה שהאלקות טוב לו כ"א מה שאלקות בעצם טוב והיינו שמכיר ומרגיש
 את הטוב והעילוי דהאלקות כו', אבל מ"מ הרי אין זה בעצם הענין כ"א
 בהטוב שלו שזהו הבכנ לבד כו'. וזהו דנשמות דורע בהמה אין להם דעת
 היינו דהשגה והתבוננות שלהם הוא בבחי' חיצונית השגה לבד והדעת שבוה
 אינו בחי' אמיתית הדעת בהכרת הענין כו'. וזהו בחי' הדעת שבציור קומה
 דיצ"ט כו'. ומאחר שבהדעת הזה הוא בחי' הכרת והרגשת הטוב לבד הגם
 שזהו הרגשת עצם הטוב דהאלקות לא רק מה שלו טוב ומשו"ו אינו במורגש
 כ"כ כמו המדות כו', מ"מ מאחר שהוא רק הרגשת הטוב כו' לכן יש בזה
 אחיזה להדעת דנה"ב שאחר התפלה יכול לבחור ברע ח"ו מפני שגם בעת
 התפלה הבחירה בטוב הוא רק מצד הרגשת הטוב לא מצד הרגשת העצם
 דהאלקות כו' (ומ"מ אם המדות הן בבחי' ביטול בתפלה דהיינו שנרגש אצלו
 האלקות יותר מהטוב שלו אף גם אם ההרגש האלקות יהי' הרגש הטוב
 והעילוי דאלקות כו' לא ישתנה כ"כ אחר התפלה כו'. אבל כאשר המדות
 הן במורגש כניל הגם שחיותן הוא הדעת הנ"ל מ"מ יש אחיזה כנ"ל). ומ"מ
 כללות ענין השינוי אין זה שהדעת דיצ"ט מסכים ח"ו להדעת דיצה"ר כ"א
 שמתעלם אחר התפלה כו'. והיינו כמשנת"ל (ד"ה ג"ח מצוה להניחה) דטו"ר
 אינם מתכללים וע"י שהטוב יסכים ח"ו על הרע כ"א שמתערבים זבי"ו והו"ע
 ההתעלמות לבד כו' דבשעת התפלה מתגבר הדעת דיצ"ט לבחור בטוב ואז
 היצה"ר הוא בהעלם וכישן דמי כו' ואחר התפלה מתגבר הדעת דיצה"ר כו'
 (הרמ"ז פ' וישלח דקס"ה ע"ב ב' שהטוב מסכים עם הרע כו', צ"ל דהיינו
 רק מה שנמשך אחרי כו' ורק בהיצה"ר יכול להיות שיסכים להיצ"ט בעובדי
 ה' כו' מפני שיש בו טוב והטוב הוא האמת כו' וכמ"ש בע"ח שע"ג ספ"ג הנ"ל
 דאף הגבורות טהורה היא אלא שנעשית כו' ובהסיר ממנו הרע מתהפך
 למלאך טוב כו' ועמ"ש הרמ"ז פ' תצא דרע"ז א'. אבל היצ"ט לעולם לא יסכים
 ח"ו אל הרע רק שמתעלם כו') והעו בינונים זה היה שופטן היינו היצ"ט ויצה"ר
 להיות דשניהם מבחי' עה"ד טו"ר לכן יש אחיזה ליצה"ר בהטוב שביצ"ט ויכול
 להיות שינויים דלפעמים זה מתגבר ולפעמים כו'. והנה גם בחי' חו"ג המכוסים
 שמאיר בהם מבחי' פנימיות המחזין כו' הגם שהן למע' מבחי' עה"ד טו"ר כו'
 מ"מ גם בזה יכול להיות אחיזה וצריכים שמירה כו'. והענין הוא, דאי' בע"ח
 שער הארת המחזין פ"ב דכאשר צ"ל יחד זו"ג פב"פ (וידוע דפב"פ זהו למע' מוחזה
 כו', ובע"ח שם מדבר בהארת יסוד אבא כו') מרמים את הסט"א ע"י
 תחבולה שמכריזין שיבואו כל פמליא של מעלה לראות בכבוד המלך. והנה
 הקלי' הג' מלך זקן וכסיל לא יחפוץ בתבונה לראות בכבוד המלך (יש
 להעיר ממ"ש פן בעיניו יראה כו') ה"ה הולך ומתרחק משם ובין כך מזדווג
 המלך והמלכה כו' כ"כ בשם הזוהר שה"ש. הרי דלצורך היחוד פב"פ דו"ג

צריכים לרמאות הסט"א שתתרחק משם כו'. והגם דבע"ח כ' שזהו בכדי שיהי' מקום לרחל לעמוד כו' יעו"ש. מ"מ מובן ג"כ שם שזהו בכדי שלא יהי' יניקה כו'. וכ"כ בזהר פ' תרומה דקל"ד א' בענין ועד בחילופי אתון אחד, ומה שאומרים בשכמל"ו בלחש שמכריזין דידומנן למיחמי ביקרא דמלכא כמד"א צאינה וראינה כו' פוקי למחמי ביקרא דמלכא כדין סטי"א לא ניחא ל' למיחמי ואתפריש מינה כו' עיילין לה לחופה בהדי מלכא בלחישא ברזא כו'. הרי מובן מזה דגם בבחי' האורות שלמעלה מתחזה יכול להיות יניקה ח"ו וצריכים להרחיק את הסט"א בכדי שלא יהי' להם יניקה משם כו'. וכ"מ בסי' בד"ה ענין בה"ו בענין מה שאברהם לא רצה לברך כו' דגם מבחי' יין המשומר יכול להיות יניקה ח"ו כו', ומשו"ז צריכים להרחיק משם כו' (והיינו כמשנת"ל בד"ה ויגש אליו בענין עה"ד טו"ר דמפריש כו' וענין יתיב על כורסי' כו'). אך אמיתיות בחי' עה"ח שלמעלה לגמרי מבחי' עה"ד טו"ר הוא בחי' הרצון הפנימי שאינו מורכב כלל בשכל ודעת ונק' רצון פנימי ועצמי כו' וכמשנת"ל (ד"ה ואלה המשפטים) שיש בנפש רצון טבעי לאלקות מצד עצם גשמתו שהיא חלק אלק' ממעל שאין שום סיבה כלל לרצון זה ולא שום התעוררות כלל כו'. והיינו שאינו צריך לה שום התבוננות כלל לעורר את הרצון גם לא ההתבוננות בבחי' ההפלאה דאוא"ס כו' (דבחי' רעו"ד דמקיף בחי' הגם שזהו ג"כ רצון עצמי מ"מ בא להתעורר ע"י השגת ההפלאה כו' כמשנת"ל ד"ה וזאת התרומה. ובד"ה ועשית ציץ נת' דנגד בחי' זו יש גם בלעו"ז דבבואה אית להו כו') כ"א מה שהנפש מצד עצמו הוא בבחי' רצוא בעצמות א"ס כו' (דבעצם נפשו היא בבחי' רצוא והתקשרות תמידי וכמא' חבוקה ודבוקה בך כו' זבאה בגילוי לפעמים בלי שום התעוררות כלל כו' ולפעמים ההתגלות הוא ע"י המנגד כמו בקדה"ש וכמו בתשובה אמיתית כו'). והיינו בחי' יחידה שבנפש ששם הרצון פשוט רק לטוב כו' וכמשנת"ל (ד"ה ויגש אליו) בענין טבע הטוב שזהו מה שהוא טוב בעצם מצד עצם נפשו (לא בבחי' הטי' לטוב כו') שאינו שייך שם שום תנועה אחרת כלל כ"א טוב לבד כו'. כמ"כ הוא בעבודה בבחי' יחידה שבנפש שהוא רק הרצון לטוב ואין בו שינוי ותמורה לעולם, והיינו שאינו נחלק כלל לקוין דימין ושמאל (שו"ע ההטי' כו' וכמשנת"ל בד"ה הנ"ל) כי הרי אינו מורכב בדבר מה שמחמתו יחולק וישונה לפעמים להיפך שהו"ע הבחירה שע"י הדעת המטה את הרצון לב' הפכים לפעמים כך ולפעמים להיפוכו כו', אבל הרצון הפנימי והעצמי אין בו הטי' כלל להכריז והיפוכו מאחר שאין טעם כלל לרצון למה הוא רוצה גם לא בחי' טעם כמ"כ כו', אלא הוא מצד בחי' העצמית לבד, וכל עצם בלתי יחולק לב' הפכים אלא תמיד הוא בענין א' ולא יפול בו ענין הבחירה כלל, כי הבחירה תשתנה והוא לא יפול בו שינוי ותמורה להיותו עצמי ופשוט בלתי מורכב כלל וכל עצמי לא יחולק לקוין דימין ושמאל ולא ישונה לעולם כו'. ואע"פ שאנו מוצאים קו שמאל גם ברצון העצמי ופשוט הוא כאשר עושין לנגד רצונו העצמי שיקצוף ויגע בו עד הנפש העצמי וכמו ברצון עצמי ופשוט לבנו הרי כל תנוגע בו כנוגע בכבת עינו ויפקיר עצמו להלחם בשונא מפני אהבת בנו כו'. הגה זהו הקו שמאל שבימין עצמו שהוא כאשר יבוא המונע ומנגד לרצון העצמי ופשוט וכמו שיש שנאה עצמית היפך אהבה עצמית שאין

זה ב' קוין בהרצון העצמי דהכל א' ממש דלפ"ע האהבה עצמיות למה שהוא עצמו ומהותו כן היא השנאה עצמיות אל ההיפך מזה. וכמו באהבה העצמיות שאוהב את עצמו ישנא למוזיק לנפשו שנאה עצמיות כו', אבל לא להיפך ממש מהרצון הפשוט, היינו שהרצון גופא ישתנה, שאותו דבר שבתחלה הוא רוצה בו ישתנה ולא ירצה בו, כמו שימאס באוהבו הנאמן או בבנו, שזה לא יהי' בבחי' העצמיות כ"א מה שימאס בהמנגד שאין זה ב' קוין, ואינו שום שינוי בהרצון אדרבה השנאה אל המנגד היא מצד תגבורת האהבה העצמיות כו', וכמו ימינך ה' תרעץ אויב שזהו מצד תגבורת האהבה לכנס"י כו', וכמו"כ בעבודה ע"י תגבורת האהבה לאלקות תהי' תכלית השנאה והמיאוס בהרע וכמ"ש בס"ב וכמ"ש תכלית שנאה שנאתים כו', וכמו שרוצה לחיות ואינו רוצה למות שזהו הכל בהרצון העצמי דעצם הנפש ממש, ואין זה ב' קוין דהכל חד ממש כו', וכמו"כ הוא הרצון לחיות בבחי' חיות עצמי דעצמות א"ס שזהו בבחי' התקשרות עצמית דבחי' יחידה שבנפש כו' דממילא שונא את הרע המנגד לאלקי' חיים בבחי' שנאה עצמית דהא בהא תלי' וקו א' הוא שנחלק לשנים והם מכא א' ממש, הו"ע לב א' לאביו שבשמים כו', ומה שאנו אומרים ויחד לבבינו, ב' לבבות וכמ"ש. בכל לבבך בשני יצריך כו', זהו האהבה מצד הבחירה דהיינו הבאה ע"י השגה והתבוננות שעשוי' להשתנות ויחלף הרצון שבתחלה הוא רוצה באלקות שימצא בזה הטוב שלו ואח"כ כו' וכנ"ל בענין זה וזה שופטן כו', שהאהבה אינה אהבה עצמית וכן השנאה אינה עצמית רק מצד ההתבוננות ויוכל להשתנות כו', אבל אהבה העצמית וכן השנאה עצמית דבחי' יחידה שבנפש לא ישתנה לעולם כו', וזהו אמיתית בחי' עה"ח שכולו חיים וכולו טוב ולא יש שם שום מקום כלל לאחיות הרע שישתנה ח"ו כ"א הוא לעולם חיים וטוב וכמ"ש וחי לעולם כו', ולפי"ז יובן דאמיתית הבירור הוא מבחי' עה"ח דוקא, דבחי' עה"ד להיות שזהו בחי' הדעת שבמוחין בחי' הכרה שכליות הנה עם היות שהוא מברר היינו שמבחי' בין טוב לרע ובורר בטוב דוקא מ"מ מאחר שזהו רק מצד ההתבוננות וההכרה שכליות לא בבחי' עצמי ממש הי"ז רק לפי שעה והיינו בעת התפלה, אבל אחר התפלה יכול להיות בחי' הדעת דקלי' דדעת זה יש בהם ג"כ כו', ובבחי' הדעת דקדושה הנ"ל שהוא רק הכרה שכליות יכול להיות אחיזה לדעת דקלי' כו' ובפרט דדעת הנ"ל דקדושה יש בו ב' קוין חו"ג כו' (ונת"ל דבבחי' גבורה דקדושה יכול להיות אחיזה בהשתל' כו', וכמו"כ בעבודה בבחי' יראה יכול להיות הכתעפות הכעס כו' ולפי משנת י"ל דב' הקוין הן בחי' האהבה לאלקות והשנאה אל ההיפוך כו', ולהיות שהשנאה אינה בבחי' שנאה עצמית כ"א מצד השכל והשגה יכול להיות בזה אחיזה כו'). ומשו"ז א"א להיות שלימות הבירור ע"י בחי' עה"ד ואדרבה בחי' עה"ד גופא צריך עוד להתברר לפי שאין זה בחי' ביטול בתכלית דמשו"ז יש בזה אחיזה כו' (ועמ"ש בלק"ת בהביאור דמי מנה). ושלימות הבירור הוא מבחי' עה"ח שזהו בחי' התקשרות ורצון עצמי דעצם הנפש בעצמות א"ס ב"ה שאין שום סיבה לרצון זה כ"א זהו מצד ההכרה העצמית דעצם הנפש שמכיר בבחי' עצמות א"ס ב"ה, וכמשנת"ל (ד"ה או ישיר) בענין תכלית הידיעה שלא נדע דהיינו ההכרה בבחי' א"ס שלא נדע גם בידיעת השלילה כו' שזהו בחי' העליונה שבדעת שמגיע בבחי' עצמות א"ס כו' והוא בעצם הנפש להיותו

מבחי' העצמות משו"ז יש בו הכרה זו והתקשרות זאת שמתקשר בעצמות א"ס בבחי' התקשרות עצמית ממש כו', דבחי' זו אינו בבחי' הטי' ובבחי' בחירה כי אינו מצד השכל והשגה כ"א מצד העצם ולא יש בזה התחלקות קוין וממילא אין בזה שום אחיזה כלל וכלל (דהוה מה שבבואה דבבואה לית להו שלא יש בחי' זו כלל בסט"א כו') והוא בחי' טוב בעצם כו', ועשו' נק' עה"ח בחי' חי בעצם כו', ולכן מבחי' ומדרי' זו דוקא הוא שלימות הברור בתכלית כו'. וכללות ההפרש הוא דהברור דעה"ד הוא בבחי' ביטול היש לבד והיינו בחי' אתכפי' לבד כו', והברור דעה"ח הוא בבחי' אתהפכא חשוכא לנהורא כו', דלהיות דבבחי' עה"ד הרי יש אחיזה בבחי' הדעת דקדושה לזאת א"א שיפעול בחי' הברור בשלימות להפוך את הדעת דלעו"ז לטוב כו', רק בחי' עה"ח שהוא בחי' טוב בתכלית ואין שם שום אחיזה כלל ביכולתו להפוך את הרע לטוב כו'. והענין הוא כמשנת"ל (ד"ה ואני נתתי) בהמשל דב' הדיינים דכאשר בא לכלל דעת והכרה אין הא' יכול להטות את זולתו מדעתו כו', ורק דעת המכריע משנה דעת הא' שישנתה מדעתו להיות שהוא מגיע בדעתו והכרתו בעומק הענין כמו שהוא למע' מהמושג ועי"ז משנה את הדעת המושג כו', וכמשנת"ל (ד"ה או ישיר וד"ה וישמע' יתרו) וכמו"כ יובן בעבודה דבחי' עה"ד הרי הדעת דנה"א הוא רק בבחי' הכרה שכליות לבד לזאת אין ביכולתו להפוך את הדעת דנה"ב רק לכופו לבד כו' ורק שהנא בחי' הרצון העצמי שע"י הכרה העצמית דעצם הנשמה שוהו בחי' הדעת שמגיע בבחי' העצמית כו' כנ"ל, בזה דוקא ביכולתו לשנות לגמרי את הדעת האחרת דנה"ב להפכו לגמרי לטוב כו'.

— • —
 בִּסְד, ש"פ בהר, עת"ד

וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרוך בארץ לכל יושבי' יובל היא כו' ושבתם איש אל אחוזתו. ואי' בגמרא דכ"ה מהו לשון דרוך כמדריך ב' דיירא ומוביל סחורה בכל מדינה, הרי מפרש דרוך ל' דירה, וצ"ל מה שייך ענין דירה לענין דרוך וחירות כו', גם מה"ע ומוביל סחו' כו'. וכפה"ג זהו שמפרש תי' יובל שהוא ל' הובלה דהיינו שמוביל סחורה בכל מדינה וצ"ל מהו הענין הזה ברוחניות, וגם צ"ל בכללות מה"ע היובל שהוא כמדריך כו' ומוביל כו'. וצ"ל תחלה ההפרש בין יובל לשביעית דאנו מוצאים בהם ענינים הפכים זה מזה, דהנה ענין השביעית הוא שכל דבר נשאר על במקום שהוא וא"צ לסלקו למי שהוא שלו שו"ע שמיטת כספים בשביעית שא"צ לסלק להמגיע לו, והמלוה אינו רשאי לתבוע חובו, וה"ז כענין שלי שלך ושלך שלי שהו"ע ביטול היש שהדברים שלו אינם שלו, וזהו ג"כ ענין ההפך שהדברים אינם שלו וכאו"א יכול לזכות בהם כו'. וביובל כתיב ושבתם איש אל אחוזתו שכאו"א מחזיק בשלו דוקא והמוכר שדה לחבירו ה"ה יוצאה ביובל שזהו ע"ד שלי שלי כו' שהוא תכלית הישות כו' והלא

ידוע דיובל למעלה הרבה משביעית דאחר ז' שביעיות יובל א' כו', ולמה בשביעית הוא ביטול היש וביובל בחי' יש כו'. והנה ידוע דשביעית הוא כענין השבת דבשבת כתיב ששת ימים תעבוד וכיום השביעי שבת לה', וכן בשביעית שש שנים תזרע שדך כו' ובשנה השביעית שבת שבתון כו', וצ"ל תחלה ענין השבת, דהנה אמרו"ל אלמלא שמרו ישראל שני שבתות כהלכתן כו' והיינו ב' שבתות בשבת א' והן שבתא דמעלי שבתא ושבתא דיומא, דשבתא דמעלי שבתא הוא בחי' העלאה מלמטלמ"ע ושבתא דיומא בחי' המשכה כו', ולכאורה אינו מובן מה"ע שבת שבבחי' המשכה שהרי שבת הו"ע שביטה שזהו בבחי' העלאה וכאדם השובת ונח שזהו העלאת הכחות כו' וא"כ מהו"ע שבת בבחי' המשכה כו', והגם שכל העלאה יש לה המשכה הרי ידוע דאמיתית ענין ההמשכה אינו זו שע"י העלאה כ"א מה שהוא בעצם בבחי' המשכה לא שנעשה ע"י העלאה כו', וז"ע שבתא דיומא שבבחי' המשכה היינו המשכה בעצם כו' ואינו מובן מהו בחי' שבת זה כו'. וצ"ל תחלה בחי' שבתא דמעלי שבתא, דהנה יש ג' בחי' שביטה וכמ"ש בפ' ויכולו ויכל אלקים כו' מלאכתו כו' וישבות כו' מכל מלאכתו כו' כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא, והן ג' בחי' מח' דיבור ומעשה שהן ג' עולמות ב"ע בראתיו יצרתיו אף עשיתיו כו'. דהנה מחדומ"ע הן לבושי הנפש והן לבושים נבדלים ונפרדים מהנפש, ומה שהן נבדלים הוא בזה שהן מזהות אחר מזהות כחות הנפש שה"ה בחי' אלויות שהן בבחי' מציאות דבר שבוזה הם נבדלים מהכחות כו', הגם שהאותיות הן ג"כ רוחניים וכמו אותיות המח' שהן רוחניים וגם אותיות הדבור ואפי' מעשה שהכוונה על כח המעשה שכולם אותיות רוחניים כו' מ"מ אין הרוחניות שלהם דומה לרוחניות הכחות שהן מעין רוחניות הנפש עצמה, משא"כ האותיות הרוחניות שלהם הוא בבחי' מהות אחר כו' ומשו"ז הן נבדלים ונפרדים מן הנפש כו'. והענין הוא דהנה כחות הנפש שכל ומדות הן ג"כ רק לבושים לגבי עצמיות הנפש, שהרי הכחות אינן עצמיות הנפש ממש, כי הנפש עצמה אינה בגדר כחות כלל והכחות דשכל ומדות הן רק התפשטות הנפש וכמ"ש בספ"ב פנ"א, והראי' שהכחות יש בהם קטנות וגדלות וכמו ימים ידברו ורוב שנים יודיעו חכ' כו' וכן המדות צומחים מקטנות לגדלות כו' ויש בהם שינוים שאינן שוין בכל עת כו' דכ"ז אינו שייך בעצמות הנפש כו', דקטנות וגדלות שייך רק בדבר המתפשט שבתחלה הוא בקטנות ומתפשט ומתרחב יותר כו' אבל בדבר אינו * שייך קטנות וגדלות כו', ואם כן הרי הכחות אינם עצמיות הנפש, ומאחר שאינם עצמיים ה"ה לבושים דכל דבר שאינו עצמי ה"ה בבחי' לבוש כו', וכמו בהאדם יש בחי' העצמות שלו דהיינו עצם מהותו שהוא גופו ומהותו כו' ומה שהוא חרץ לעצמו רק משמש אליו ה"ז בחי' לבוש אליו שרק מתלבש בהם כו', וכמו"כ הכחות שאינם עצמיות הנפש ה"ה רק בחי' לבושים אליו כו', וגם הרי ענינם הוא שהנפש פועלת בהם וע"י שמתחכם באיזה דבר חכ' ושכל ע"י כח החכ' כו', דהנפש עצמה אינו בגדר התחכמות

ובפרט שהדבר הוא חוץ לעצמו כו' רק מתחכם כו' בכה החכ' כו' ואהב דבר ע"י מדת האהבה כו', ובפרטיות הוא בכה הרצון שנחשב מכלל עצמיות הנפש והוא מתחכם בכה החכ' ונמשך באהבה לאיזו דבר ע"י כח האהבה כו', הרי שהכחות כלים ממוצעים לחבר את הנפש עם דבר שחוץ ממנו כו', וכמו האומן שפועל ע"י כלי האומנות שלו הרי הכלי היא ממוצע בין כח הפועל שלו ובין הדבר הנפעל כו', וכמו"כ כח הפועל גופא הוא ממוצע בין הנפש והפעולה שפועלת בכח הפעולה כו', א"כ הרי הכחות הן רק כלים ולבושים אל הנפש כו', אבל הם לבושים מיוחדים עם הנפש שהרי הן כחות נפשיים שהרוחניות שלהם הוא מעין רוחניות הנפש ואין מהות אחר כו' וא"כ ה"ה מיוחדים עם הנפש דמשו"ז הן מעין הנפש וכנודע דכל דבר שמעין העצם הוא מפני שדבוק בהעצם, וכמו אור וזיו השמש שהוא מעין השמש לפי שדבוק בגוף השמש, שאם יש ענינים מסתירים אינו מעין השמש וכמו יומא דעיבא כולא שמשא הרי יש התפשטות גם ע"י העננים ומ"מ אינו מאיר כו' מפני שיש דבר המפסיק בין המאור להאור כו', וכמו"כ הוא בכחות הנפש שהן מעין העצם מפני שדבוקים ומיוחדים בהעצם (ויכולים להיות מיוחדים שאין דבר המפריד אותן מאחר שאינם מהות אחר כו'), אבל לבושים דמחוד"מ מאחר שהן מהות אחר ממהות הכחות וכאשר אנו מרגישים בעצמינו שאינו דומה רוחניות האותיות לרוחניות הכחות כו', ה"ה בחי' לבושים מובדלים דמשו"ז הן בבחי' מהות אחר כו', והדוגמא מזה יובן כללות ההפרש בין אצ"י לבי"ע, דהנה ע"ס דאצ"י הן בחי' לבושים לגבי אוא"ס וכמא' בעשרה לבושים נתלבש הקב"ה כו' דקאי על ע"ס דאצ"י וכמ"ש במ"א, והיינו הן בחי' הכלים דאצ"י שהן בבחי' לבוש כו' והן האורות שהן ג"כ בחי' לבוש לבד שהרי אינן בחי' העצמות דאוא"ס המאציל כ"א בחי' הארה לבד וא"כ ה"ה לבושים לבד כו' דכל אור הוא בחי' לבוש כמ"ש במ"א, וכל ענינם הוא שהן בחי' ממוצעים בין אוא"ס המאציל אל הנבראים דבי"ע כו', דלולא האצ"י לא ה' אפשר להיות התהוות הנבראים מאוא"ס המאציל ב"ה כ"א ע"י האצ"י דהע"ס כו'.

בס"ד, ש"פ קרוה, עת"ר

בקר וידע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו כו', וצ"ל מה"ע בקר והול"ל לכאו' מחר וכמ"ש אח"כ ל' מחר כמו אתה והם ואהרן מחר ולמה נאמר כאן ל' בקר דוקא, ומהו את אשר לו ואת הקדוש שלכאו' זהו כפל לשון, ומהו אומרו עוד ואת אשר יבחר בו הלא כבר אמר את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו ומהו עוד ואת אשר יבחר בו יקריב אליו, ותחלה אומר הקריב אליו דמשמע ל' עבר ואח"כ אמר יקריב אליו ל' להבא ואונקלס תרגם והקריב אליו ויקרב לקדמוהי ועל יקריב אליו תרגם שיקרב לשימושיו

וצ"ל מפני מה תרגם כאן לקדמוהי וכאן תרגם לשימושי כו'. ולהבין כ"ז צלה"ק שרש ענין מחלוקת. דהנה אי' במד"ר מה כתי' למעלה בהענין ועשו להם ציצית כו' לקח טלית שכולה תכלת ובא לפני משה ושאל טלית זו חייבת בציצית או פטורה וא"ל חייבת התחיל לשחק עליו ומה אם טלית ממין אחר חוט א' של תכלת פטורה זו שכולה תכלת לא תפטר א"ע. ולכא"ו הלא הלימוד שלו הוא מהחוט של תכלת ואיך רוצה לפטור בזה מציצית לגמרי כו'. ומה שייך זה למחלוקתו על הכהונה כו'. וצ"ל תחלה ענין הטלית. הנה טלית הוא לבוש ולמעלה היינו בחי' מל' שהיא בחי' לבוש וכמ"ש יביאו לבוש מל' זכתיב ה' מלך גאות לבש דמל' היא בחי' לבוש המעלים כו'. דבכדי שיהי' התהוות העולמות מאוא"ס ב"ה שבאין ערוך כלל וכמו השמים וארץ הגשמיים שאינם בערך אלקות כלל ואיך יתהווה מאלקות שו"א הגשמיים. זהו ע"י הלבוש דמל' וכמו הלבוש שמעלים ומכסה על הלבוש בו כמ"כ בחי' מל' מלביש ומכסה על האורות העצמיים דאצי' ונמשך רק הארה לבד שבערך להיות מקור לעולמות ונבראים בע"ג. ולכן לעתיד דכתיב ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר כו' משום דלא יכנף עוד מוריך שלא יהי' לבוש המעלים כו' נאמר השמים והארץ החדשה אשר אני עושה שיהיו באמת שו"א חדשים כי השו"א הגשמיים אינם יכולים לעמוד לגבי גילוי אלקות הדתהוותם וקיומם הוא ע"י לבוש המעלים דוקא כו' וכמ"ש בדבר ה' שמים נעשו דבחי' דבור העליון דבחי' מל' הוא לאחר שמתעלם האור העצמי דאצי' וכמו הדבור למטה הוא גילוי לזולתו והוא רק הארה חיצונית כמ"כ הדבור דמל' זהו בחי' הארה חיצונית שנעשה מקור לעולמות לאחר שמתעלם האור העצמי ע"י בחי' לבוש מל' כו'. ולפ"ו צ"ל דבחי' לבוש מל' זהו בחי' פנימיות המל' רוממות המל' וההארה חיצונית שנעשה מקור לעולמות היא בחי' חיצונית המל' כו' וכנודע דבמל' יש בחי' פנימיות וחיצונית והן בחי' ים וארץ שהן בחי' העלם וגילוי כו'. ים הוא בחי' פנימיות המל' דכתי' והים עומד עליהם מלמעלה בבחי' הפלאה והבדלה שכונס ומעלים בתוכו האורות דאצי' כו' ויבשה הוא בחי' חיצונית המל' בחי' הגילוי להיות מקור לעולמות שזהו לאחר ההעלם דבחי' ים בחי' כתר מל' בא אח"כ הגילוי דבחי' חיצונית המל' להיות בבחי' מקור כו'. זה ג"כ ענין הדבור עליון דבחי' מל' שזהו בחי' חיצונית המל' וכמ"ש במ"א דפנימיות וחיצונית המל' זהו בחי' הרהור ודבור דהרהור הוא בכלל מח' עדין שמיחד עם העצם כו' ודבור הוא בחי' הגילוי אל הזולת כו'. ולפעמים אי' דבחי' לבוש דמל' הוא בחי' הפרסא שבין אצי' לבריאה כו' וכמ"ש הפרדס בשער ערה"כ בערך פרכת דפרסא הנ"ל היא בחי' מל' והיא בחי' תחתונה שבה כו'. דפרסא הנ"ל היא בחי' לבוש המעלים ומסתיר לגמרי שהאור המאיר לאחר הפרסא הוא בחי' אור של תולדה בלבד כו'. וביאור הענין הוא דהנה ידוע שיש ב' מיני המשכות הא' המשכה בבחי' עילה ועלול שהעלול אינו בא בבחי' שינוי המהות מהעילה כ"א הוא מהות העילה אף שזהו רק הארה האחרונה שבהעילה ורק חלק קטן ממנו מ"מ ה"ה מהות העילה כו'. וכמו עד"מ בהשפעת השכל מהרב אל התלמיד שההשפעה היא רק חיצונית השכל שמשפיע לו דהרי העומק ופנימיות השכל של הרב לא יוכל התלמיד

לקבל רק בחי' חיצוניות השכל לבד, ומ"מ הרי החיצוניות שייך אל הפנימיות שאינן מהות אחר כ"א זהו החיצוניות שמהפנימיות, ובאמת יש בזה כל הפנימיות בהעלם שהרי קאים אינש אדעתי' דרבי' ופי' דעתי' דרבי' הוא בחי' עומק חכמתו כו' וכמ"ש במ"א, וא"כ בהכרח לומר שיש בזה כל הפנימיות כו', הרי דבכללות החיצוניות היא מהות הפנימיות ומלוכש בזה הפנימיות כו', והא בהא תליא דלהיות שזהו ממהות הפנימיות ממילא הפנימיות מלוכש בזה, דמה שזגא מהות אחר הרי אינן מוכרח שמתלבש בזה הפנימיות כו' רק כשמלבישים במכוון אבל לא שנא' שבממילא מלוכש בזה כו' אבל מה שהוא אותו המהות עם היותו בחי' חיצוניות לבד מאחר שזהו החיצוניות מאותו הפנימיות הרי אותו הפנימיות מלוכש בזה כו', וכמו"כ בענין לעולם ישנה אדם בדרך קצרה שלא ישפיע לו עומק השכל ואריכות הפלפול מהטעמים וסברות כמו שהוא בהשגת הרב כי יתבלבלו חושי המקבל כ"א ישפיע לו בדרך קצרה באופן שיוכל לקבל כו', מ"מ הרי הקיצור יש לו שייכות אל האריכות שזהו קיצור מאותה האריכות ובהקיצור יש כל האריכות דמה ששונה לו בדרך קצרה אין זה שאיננו משפיע לו האריכות שאין זה דרך קצרה כו' כ"א שהקיצור הוא מועט המחזיק את המרובה ויש בזה כל האריכות בהעלם רק שבגילוי הוא הקיצור אבל בהעלם יש בזה כל האריכות כו' וכמו משנה וגמרא שהמשנה היא פסק ההלכה בקיצור ובגמ' בא הענין בריבוי אריכות הפלפול בטעמים וסברות שונות כו' הרי כל אריכות הפלפול שבגמ' ישנה בהמשנה שהרי האריכות נלקח מהמשנה מדקדוק הלי' וסדר הדברים וכה"ג, א"כ הכל יש בהקיצור כו' וכמו"כ בהקיצור שאחר האריכות כמו הפס"ד שבשו"ע עם טעמי ההלכות (בשו"ע רבינו ז"ל) הרי יש בזה כל האריכות הפלפול בדרך קצר כו', ולכן לפי אופן הפנימיות והאריכות כן הוא החיצוניות או הקיצור דכאשר עצם השכל הוא ענין נעלה ועמוק גם החיצוניות הוא באופן אחר שנראה ונגלה בזה האור השכל כו' דבשכל פשוט הנה בהחיצוניות שלו הגם שבכל דבר שכל יש בו עמקות ופנימיות כו' ומ"מ איננו נראה ונגלה בהחיצוניות, אבל בענין נעלה ועמוק הרי גם בהחיצוניות נראה גילוי אור יותר כו', וכן בכל ענין שאריכות הפלפול והטעמים וסברות המה עמוקים יותר הנה גם הקיצור בא באופן אחר שניכר שיש בזה עמקות כו' ומפני שכ"ז ניכר בהטעמים של הלכות עם היותם בדרך קצרה מאד כו', וזהו לפי שהחיצוניות והקיצור יש להם שייכות אל הפנימיות כו', וכמו"כ יכולים להרחיב את הקיצור והחיצוניות ולהראות בזה את כל הפנימיות ואריכות הפלפול כו' והיינו מפני שבהקיצור נמצא הכל בהעלם כו', אמנם יש אופן המשכה שבא בבחי' שינוי המהות והוא האור המאיר דרך המסך וכמו כשפורסין מסך עב נגד השמש ה"ה מסתיר לגמרי על אור השמש שאיננו מאיר אחר המסך דהאור העצמי של השמש מתעלם בהפרסא ומסתתר בה זמה שמאיר אחר המסך הוא אור של תולדה שאיננו מהות אור השמש כלל, ולכן בזה איננו נוגע כלל אופן האור שלפני המסך שאף אם יהי' אור גדול איננו נ"מ כ"כ בהאור שאחר הפרסא ואינו שייך להרחיב את האור מאחר שאיננו מהותו כלל כ"א תלוי ביוכוך המסך כשמסירין את ההסתר של המסך מאיר האור העצמי כו', ובהשפעת

השכל הוא כמו אור השכל שמתלבש במשל וחידה הרי המשל הוא ענין זר לגמרי וממילא אור השכל מתעלם ומסתתר בזה לגמרי ומה שמבינ ע"י המשל אינו ממהות השכל כלל ואף גם אם יהי' השכל עמוק ונעלה ביותר לא יהי' משו"ז דקות ועילוי בהמשל כו' אדרבא כל שכל שהוא עמוק מתלבש במשל גם ביותר וכמו משלי שלמה שלפי שחכמתו היתה עמוקה ביותר המשלים המה ענינים זרים לגמרי כו' דבכדי להעלים שכל עמוק צריכים לבוש גם יותר כו' וממילא ה"ה מסתיר יותר כו', ובוה אינו שייך שירחיב את השכל המושג ויבוא אל עצם השכל מאחר שאינו אותו המהות כלל כ"א ע"י זיכוך המשל והסרת ההסתר יבוא על האור העצמי כו', ואינו דומה להשפעת השכל בדבור שמהות הארת השכל נמשך בדבור הגם שרק הארה חיצונית באה בדבור כנ"ל וגם אותיות הדבור מעלימים כו' מ"מ הוא אותו המהות וכמו חיצוניות השכל שנשפע ע"י הדבור כו' אבל המשל ה"ה מסתיר לגמרי כו'. והדוגמא מכ"ז יובן למעלה ההפרש בין הגילוי באצ"י להגליוס דבי"ע, דאצ"י הוא בחי' הפרשת הארה מאוא"ס המאציל שאין זה מהות אחר ח"ו דעם היות שהוא בחי' חיצוניות האור לבד מ"מ ה"ה אותו המהות כו' וגם יש בזה בחי' פנימיות האור שלמעלה מהתלבשות בכלים כו' והראי' מזה שהדעת נמנה במגין הספי' כו' וכמ"ש במ"א, וכן בסדר ההשתל' באצ"י גופא מחכ' לבינה ומבינה לז"א ומז"א למל' שיש בזה חילוקים וכמ"ש בע"ח מ"מ זהו רק בבחי' מיעוט וצמצום אבל הוא מהות אותו האור כו', אבל ההמשכה בבי"ע הוא ע"י פרסא המפסקת שהאור העצמי דאצ"י מתעלם בהפרסא ומה שמאיר לאחר הפרסא הוא אור של תולדה בלבד שאינו מהות האור הראשון כלל כו' ומשו"ז יכול להיות מקור לגבראים בבחי' מציאות יש ממש ולהתלבש בתוכן להחיותם מפני שהוא אור של תולדה בלבד כו', וז"ש מה יפו פעמיך בנעלים כו' בחי' נעל ופרסא שמעלים ומסתיר גם על האור דבחי' חיצוניות המל' כו' להיות דגם מבחי' הדבור דמל' לא היו העולמות עדיין בבחי' יש וגבול ממש כו' (עמ"ש בלקו"ת ד"ה הנ"ל) כ"א ע"י פרסא המפסקת ומעלמת כו' (וי"ל שז"ע מה שדבורו של הקב"ה חשיב מעשה דבחי' מעשה ז"ע הפרסא כו' ועמ"ש במ"א בד"ה תקעו כמדומה תר"ן), וז"ע הלבוש דמל' שזוהו בחי' הפרסא כו', ואין זה סותר למשנת"ל דלבוש מל' הוא בחי' הרוממות דמל', דשרש הפרסא הוא מבחי' הרוממות דמל' בחי' כתר מל' כו' וכמ"ש בתו"א והוספות בהגהות לד"ה אנכי מגן לך דבחי' המגן ונרתק הוא מבחי' הכתר דוקא וכמ"ש השמים כסאי דכסאי הוא בחי' כס א' שמכסה ומעלים ואו' השמים כסאי דשרש הכיסוי הוא מבחי' האו"מ דוקא, דהנה בחי' האור הגלוי א"א שיסתיר עצמי כ"א שרש ההסתר הוא למעלה מהגילוי והיינו מהאור מקיף כו', והנה עיקר ענין הטלית הוא האור מקיף וציצית היוצאים מהטלית הוא בחי' האור פנימי שיוצא ונמשך מהאור מקיף כו', וביאור הענין ילה"ק תחלה ענין או"א"ס דהנה ידוע בפי' אור א"ס דאין הכוונה אור של הא"ס דלפי"ז הכוונה בא"ס על העצמות, אינו כן, דעצמותו ית' אין לכנות בשם א"ס, דא"ס שייך על דבר המתפשט דא"ס להתפשטותו והעצמות אינו בבחי' התפשטות דכל עצם בלתי מתפשט כו', ועוד דהרי א"ס הוא תואר בלי גבול ועל עצמות אינו שייך שום תואר

כלל, ועם היות דתואר א"ס הוא למעלה מענין דא"ס להתפשטותו שזהו לא בכחי' בלי גבול ממש (דגם אורות דאצי' א"ס להתפשטותן וכמ"ש במ"א) ותואר דא"ס הוא בחי' בלי גבול ממש כו' ומ"מ אינו שייך לומר זה על עצמות שאינו בגדר שום תואר כלל כו'. ובמ"א מבואר דא"ס אינו תואר, מבואר שם דענין א"ס הוא רק העדר הגבלי והוא דכשם שאינו מוגדר בגדר הגבול כמו"כ אינו מוגבל בגדר הבלי גבול כו' דזה שייך בבחי' עצמות דוקא כו' וכמ"ש בדרוש יו"ט של ר"ה רס"ו, אבל ענין התואר דא"ס שהו"ע בלי גבול אין לתאר בזה את עצמותו ית', וגם אם נאמר דקאי על עצמותו ית' יותר הי' ראוי לומר אין לו תחלה שזהו מעלה יותר מענין א"ס וכמ"ש בפלח הרמון דכל קדמון נצחי ולא כל נצחי קדמון כו' וא"כ הרי מה שאין לו תחלה ממילא הוא א"ס כו', ואין לו תחלה אינו תואר כ"א מה שמציאותו מעצמותו שזה שייך רק על עצמותו ית', וא"כ למה נא' א"ס שיש בו ענין התואר כו'. אלא הכוונה באומרו אור א"ס שהאור הוא בבחי' א"ס, שהאור ה"ה בחי' התפשטות מאחר שהוא אור ה"ה בחי' גילוי והתפשטות שנופל ע"ז לומר א"ס כו' ובו דוקא שייך תואר הא"ס בחי' בלי גבול כו', ונק' רק א"ס ולא אין לו תחלה שהרי יש לו תחלה הוא בחי' העצמות כו' וכמ"ש במ"א, וגם קדמו ההעדר להיותו גילוי ברצון כו' וכמ"ש במ"א, ולכן אינו שייך לומר בו אין לו תחלה זמ"מ הוא בבחי' א"ס כו'. והענין דהנה ידוע דענין האור הוא רק הארה לבד ולא בבחי' עצם כלל רק שהוא מעין העצם כו', וכמו עד"מ אור וזיו השמש שהוא רק הארה לבד והראי' שאינו פועל שום שינוי בהעצם שאינו נוגע בעצם השמש אם האור מאיר אם לאו כו', וגם ראי' מזה שהאור מאיר דוקא כאשר העצם נמצא אבל כאשר נשקע השמש או נסתר אין האור מאיר כו' ואם הי' עצמי מה נוגע לו שקיעת השמש אלא בהכרח לומר שהוא בחי' הארה לבד כו' ומ"מ הוא מעין העצם דעצם השמש להיותו בהירי בעצם לכן האור והגילוי שלו הוא בחי' אור המאיר כו', והאור הוא בבחי' פשיטות כמו העצם שהוא בבחי' פשיטות דכל עצמי הוא פשוט כמו"כ האור ג"כ בבחי' פשיטות ובל"ג שמאיר בכל מקום ופעולתו דממגד תבואת שמש הוא בכל הדברים בשוה כו' ומאיר במקום האשפה כמו במקום הנקי ואין שום שינוי בהאור בכל מקום שמאיר להיותו בבחי' פשיטות כו'. והדוגמא מזה בבחי' אוא"ס שזהו בחי' הארה לבד לא בחי' עצם כלל אבל הוא מעין העצם והעצם הרי הוא בבחי' א"ס דכל שאין לו תחלה אין לו תכלה כו' גם האור הוא בבחי' א"ס בבחי' בלי גבול ממש כו' ומוכן שאינו בערך העולמות כלל ואינו בגדר מקור לעולמות כו' וכמ"ש בע"ה תחלת הכל הי' אור עליון פשוט ממלא כל המציאות ולא הי' בו ראש וסוף כו' וכשעלה ברצונו הפשוט להאציל כו' צמצם עצמו וסילק אורו הגדול על הצד כו' והוא שנתעלם אור הראשון לגמרי בבחי' הפסק האור דהיינו העדר האור והגילוי כו' ואח"כ נמשך הקו בבחי' קו קצר ומצומצם להיות לפי"ע העולמות כו' והמשכתו הוא בדרך דילוג מן העצמות דעש"ו נק' בשם מזל וכדאי' בזהר האי חוטא יקרא קדישא איקרי מזל וכמו עד"מ השערות שנמשכים ע"י הפסק עצם הגלגולת שהחיות מעט ומצומצם בהם מאד, כמו"כ אור הקו המשכתו בדרך דילוג דהיינו הארה חיצונית ומצומצמת

מאד כו', ומ"מ המשכתו הוא מהאוא"ס שלפני הצמצום וכמ"ש בע"ח ואח"כ המשך קו דק מן אור העיגול שלו כו' דהמשכת הקו הוא מהאוא"ס שלפני הצמצום רק שהמשכתו הוא בדרך דילוג כו', ובאמת זה שנמשך בדרך דילוג הוא מפני שנמשך מאור העיגול ואם הי' נמשך בסדר והדרגה לא הי' אפשר להיות מקור לעולמות והעולמות לא יוכלו לקבל את האור כו' ולזאת המשכתו בדרך דילוג בכדי שיהי' בבחי' מקור לעולמות ולהתלבש בתוכם להאיר בעולמות כו', וזהו בחי' האו"פ שנתצמצם לפי"ע העולמות כו', והאוא"ס שלפני הצמצום הוא בבחי' סובב ומקיף על הקו להיותו מובדל בערך ה"ה סובב ומקיף את כללות הקו מראשו לסופו כו'. והנה ראשית גילוי הקו הוא בחכ' וכמ"ש ה' קנני ראשית דרכו וקאי על התורה דאורייתא מחכ' נפקת שנק' ראשית דרכו דראשית גילוי הקו ועיקרו מאיר בבחי' החכ' כו' דהנה חכ' הוא כח מה בחי' ביטול ואוא"ס שורה במקום הביטול דוקא, וזהו שהחכ' נק' אמת כמ"ש בסש"ב פל"ה בהג"ה דאוא"ס אחד האמת שהוא לבדו הוא ואין זולתו וזהו מדרי' החכ' כו', אמת הוא בחי' ד"ע וכמ"ש ואמת ה' לעולם בחי' הידיעה האמיתית איך שהוא לבדו הוא וכולא קמי' כלא חשיב כו' דבחי' ביטול זה נרגש במדרי' ההכ' והו"ע השראת אוא"ס שבחכ' כו'. וזה"ע הטלית והציצית, דטלית הוא בחי' מקיף ובשרשו הוא בחי' העיגול הגדול שלפני הקו, והציצית היוצאים מהטלית הוא בחי' גילוי הקו שנמשך מהעיגול הגדול והוא בבחי' או"פ כו'. דהנה ציצית הוא מל' ויקחני בציצית ראשי בחי' שערות שנמשכים בדרך דילוג והיינו בחי' הקו שהמשכתו הוא בבחי' דילוג מן העצמות לפי שנמשך מבחי' אוא"ס שלפני הצמצום בחי' האו"מ להיות בבחי' או"פ כו' כנ"ל, ול"ב חוטינ דציצית הן ל"ב נת"ח דעיקר גילוי הקו הוא בחכ' כנ"ל ועי' החכ' נמשך בכל המדרי' כו'. וי"ל בעומק יותר דהנה ידוע שיש הפרש בין חכ' דמע"ב לחכ' דתורה דהרי כללות יתה"ע דמ"ת הוא למעלה הרבה מהי"ח"ע דברה"ע כנודע ובפרטיות הוא בבחי' החכ' דחכ' דתורה הוא למעלה הרבה מחכ' דמע"ב וההפרש הוא דמע"ב היא בבחי' הארה לבד וחכ' דתורה היא בחי' עצמיותו כו'. והענין הוא דהנה נודע ההפרש בין השפעה חיצונית להשפעה פנימיות ההשפעה חיצונית היא בחי' הארה לבד וכמו עד"מ השפעת השכל מהרב להתלמיד הרי אינו נמשך בזה גופו ומהותו של שכל הרב כ"א הארתו לבד, ולכן דוקא מי שהוא בר שכל בעצם ה"ה מבין את השכל הנשפע אבל כשבעצמו אינו בר שכל אינו מבין את ההשפעה וכמא' העולם & קאפ קען מען ניט ארוף שטעלען והיינו לפי שאין העצם נמשך בזה שאם הי' נמשך עצם ומהות השכל הרי גם אם המקבל אינו בר שכל בעצם הי' צריך לידע את השכל, אלא שהמשכה היא בחי' הארה לבד כו', אבל השפעה פנימיות דהיינו בהולדה בדומה נמשך מהות ועצמות הכחות לכן מתהווה עי"ז שכל אצל הבן מפני שנמשך מהות ועצמות השכל כו'. והדוגמא מזה יובן למעלה דחכ' דמע"ב היא רק הארה לבד אבל החכ' דתורה דביום חתונתו זו מ"ת ותורה היא בחי' טפת אבא ה"ה בבחי' המשכה עצמיות שהעצמיות נמשך בזה כו', ולכן יש הפרש גדול באופן ההמשכה וההשתל' דחכ' דמע"ב לההשתל' דחכמת התורה, דבהמשכת החכ' דמע"ב הרי חכ'

דברי' אינה מהות חכ' דאצי' כלל עם היותה נמשכת מבחי' חכ' דאצי' כו' וחכ' דתורה הרי גם כמו שנשתלשלה וגמשכה בבריאה ה"ז מהות בחי' חכ' דאצי' וכמ"ש באגה"ק בקו"א דגם ההלכות הערוכות לפנינו הן מהות ח"ע שנתלבשה בבחי' אור הנשמה דמל' דברי' ויצ' כו' דאור הנשמה היא בחי' אלקות ממש כנודע ובתוכה מלוכש בחי' מהות ח"ע כו', ובמ"ת הרי בחי' חכ' דאצי' כמו שהיא באצי' ממש הי' בגילוי ממש למטה על הר סיני כו' וכן הוא בהלכות שלפנינו שהן מהות בחי' חכ"ע המלוכש באור הנשמה כו', והיינו לפי שחכ' דמעש"ב היא בעצם רק בחי' הארה לבד ולזאת כשמשתל' ממדרי' למדרי' ה"ז בא בבחי' שינוי המהות כו' אבל חכ' דתורה להיותה בחי' עצמי לזאת כמה שנמשכה ממדרי' למדרי' הכל הוא בבחי' עצמי כו', וממילא מובן דהמשכת חכ' דתורה מלמעלה משרשה ומקורה אינו כמו כללות ההמשכה דהאור פנימי שלהאיר בעולמות שהוא בחי' ממכ"ע שזהו בחי' הארה לבד כו' כ"א זהו מה שנמשך מבחי' פנימיות ועצמות א"ס ב"ה כו'. ח"ש גבי תורה כאשר יאמר משל הקדמוני שהתורה נק' משל וידוע דמשל הו"ע הפרסא כנ"ל, ומבואר במ"א ע"פ מ"ש בתו"א ד"ה פתח אלי' שיש מעלה בפרסא לגבי צמצום הראשון שהו"ע הפסק האור הראשון לגמרי כו' וענין הפרסא הוא שמהות האור מלוכש בהפרסא וכמו המשל שגופו ומהותו של הנמשל מלוכש בהמשל רק שמסתתר בו ומה שמתגלה בא בשינוי המהות אבל מ"מ מהות השכל מלוכש בו כו', ומזה יובן דמה שתורה נק' משל הקדמוני דהיינו שההמשכה בבחי' חכ' דתורה אינו ע"י הצמצום כ"א כמו ענין הפרסא שהעצמות נמשך ומתלבש בזה ולכן כמו שבאה התורה בבחי' התלבשות שונות (היינו גם בהלכות גשמיים כו' עמ"ש בקו"א הנ"ל שהלבוש הגשמי כו') מלוכש בזה בחי' העצמות כו', וזהו ההמשכה דחכ' דתורה שנמשך מבחי' פנימיות ועצמות דא"ס בבחי' או"פ והוא המשכת בחי' פנימיות הקו כו', וזהו"ע הציצית שהו"ע השערות שבאים בבחי' דילוג היינו מפני שנמשך בזה בחי' העצמות דבהמשכה זו אינו שייך ענין סדר והדרגה דזה שייך רק בסדר השתל' אבל בלמעלה מהשתל' וכ"ש בבחי' המשכה עצמיות דאינו שייך ענין סדר והדרגה כו' ובמ"א מבואר דהמשכת העצמיות היא בבחי' העתקה ממקום למקום כו' וזהו"ע הדילוג כו' (ועמ"ש במ"א בענין מקפץ בשתי רגליו כו'). והנה נת"ל דלבוש דמל' הוא ג"כ הפרסא שמפסקת בין אצי' לבי"ע ושזהו ג"כ ענין הטלית כו', וצ"ל מה"ע הציצית שבבחי' טלית זה כו'. הענין הוא דאי' בבחי' דד' כנפות דטלית הן ד' חיות המרכבה שנושאות את הכסא כו' דכסא היא כס א' בחי' לבוש המעלים כו' והחיות הם נושאים את הכסא כו', והנה בהחיות כתיב וכנפיהם פרודות שהן בבחי' פירוד והתחלקות כו' ומזה בא ריבוי והפירוד וההתחלקות שבנבראים של מטה כו' ובכדי שלא יהי' הפירוד ביותר זהו"ע הציצית שהוא ההמשכה מבחי' ל"ב נת"ח לפעול בחי' ביטול היש כו', דלהיות שהחכ' היא בחי' אין וביטול בעצם כנ"ל לזאת המשכת והארת בחי' החכ' פועל הכיטול גם בהיש כו', וכמ"ש במ"א בענין יורה ומלקוש דיורה במר חשוון ומלקוש בניסן דפעולת הגשם דיורה הוא לעשות רקבון הגרעין ופעולת המלקוש הוא לאחר שנצמחה התבואה למלאותה כו' ומבואר שם שזהו בחי' חכ' ובינה דבינה היא העושה בחי'

ההתרחבות וההתפשטות כו', וחכ' היא העושה בחי' הרקבון הביטול כו', חה"ע הציצית המשכת בחי' החכ' בבחי' היש להיות ביטול היש כו', וזהו שאמרז"ל אין ציצית אלא ל' יוצא והענין הוא כמ"ש ומעין מבית ה' יצא והשקה את גחל השטים, שטים הוא מל' שטו העם שהו"ע הפיזור והפירוד והן ריבוי המח' בעניני העולם וריבוי התחבולות כו' דבאמת הן שטות שהרי עצת ה' היא תקום וכמו"כ מ"ש לתאוה יבקש גפרד למה שנותן א"ע לעניני העולם להתענג בהם כו', דבאמת הרי צ"ל העיקר האלקות שבכל דבר לא חיצוניות הדבר כו', והסיבה לזה הוא ההעלמות וההסתרים שאינו מאיר גילוי אלקות בעולם כו' וכמשארז"ל ישראל שבחז"ל עו"ע"ז בטהרה הן והיינו מה שמחשב את הענינים הגשמיים ואת העסק דמו"מ ומטריד א"ע בזה כו' ואומרם בחז"ל דוקא מפני שמקבלים ממל' דעשי' שהלבוש דעשי' מעלים ומסתיר לגמרי כו' וכמ"ש מזה בד"ה ויקח קרח רל"ב ובמ"א בד"ה וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה כו', הרי שהסיבה לנחל השיטים הן הריבוי ההעלמות כו' אבל כאשר ומעין מבית ה' יצא שמאיר גילוי אלקות אזי והשקה כו', ודוקא מעין דבנהר כתי' ומשם יפרד כו' כמ"ש בלקו"ת ד"ה ששים המה מלכות, ובעבודה מעין הו"ע הביטול דהנחת עצמותו שמבחי' חכ', דגהר הו"ע העבודה שע"פ טו"ד שהביטול בזה הוא בההתפשטות לבד, והעבודה היא במורגש דלכן יש בזה אחיזה ויכול ליפול ח"ו אחר התפלה כו' והעצה לזה הוא שהעבודה תהי' בבחי' ביטול והיינו הביטול דהנחת עצמותו כו' דביטול זה שהוא הביטול בעצם הדבר ואינו בבחי' מורגש כלל אדרבה העדר המורגש לגמרי כו' זהו הפועל הביטול בהיש גם בריבוי העלמות והסתרים כו' וזהו ומעין דוקא והשקה כו', וזהו ג"כ ענין הציצית להמשיך הארת החכ' גם בריבוי ההסתרים שמבחי' הפרסאות ומסכים כו' להיות ביטול היש כו'. ועפ"ז יובן טענת קרח שא' טלית שכולה תכלת כו', דהנה תכלת הוא ל' תכלא שמכלה את היש כו' שזהו ע"י הציצית המשכת בחי' חכ' כנ"ל, והעיקר הוא חוט התכלת שהוא בחי' גבורות דאבא, ולהיות דירידת החכ' שיוורד למטה בבחי' היש זהו ע"י התגבורת דוקא לכן העיקר הוא בחי' גבורות דאבא כו', והיתה טענתו למה צריכים המשכה דציצית שזהו המשכת האו"פ בכדי לבטל את היש יותר טוב להמשיך את האו"מ שע"ז יהי' ממילא כליון היש דאו"מ מסמא עיני החיצונים כו', וזהו טלית שכולה תכלת הוא בחי' המקיף שעושה כליון היש כו', וגם ענין שכולה תכלת שהמקיף יש בו התוקף והתגבורת לירד למטה דהאו"מ הוא למטה כמו למעלה כו' וזהו הלימוד שלו מחוט של תכלת לפטור מציצית לגמרי שהרי העיקר הוא המשכת האור דחכ' למטה להיות ביטול היש הלא יותר טוב להמשיך את האו"מ עצמו וא"צ המשכת הציצית כלל כו', אבל באמת אינו כן כ"א צ"ל בחי' הציצית דוקא, דבהמשכת האו"מ הוא באחת משתי פנים, שבאם יהי' גילוי האו"מ היינו יתבטל היש לגמרי והיינו שיהי' העדר הישות לגמרי ע"ד הושיט הקב"ה אצבעו כו' ואין הכוונה כן כ"א שיהי' בירור היש וביטולו אבל מ"מ יהי' בחי' היש רק שיהי' בטל שע"ז נשלם הכוונה דנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים כו' כמ"ש במ"א, וע"י גילוי המקיף יהי' העדר היש לגמרי כו', ואם יהי' המשכת האו"מ בבחי' העלם, הרי משם יכולים הכל לקבל כו' ואדרבא

נתל' דשרש ההעלמות וההסתרים הוא מהאוי"מ דוקא, אי"כ לא יהי' הבירור כלל כו', ומשו"ז צריכים המשכת האוי"פ דוקא שזוהו בחי' גילוי אור ובאופן שיהי' בבחי' התלבשות שיוכל להיות הבירור כו', והגם דתכלית הכוונה שיהי' גילוי האוי"מ כו' זהו ע"י האוי"פ דוקא, דתחלה צ"ל גילוי האוי"פ וע"י העבודה בהאוי"פ נמשך אח"כ האוי"מ בגילוי, ואז המשכת האוי"מ הוא ע"י האוי"פ ומאיר ג"כ בבחי' פנימיות כמו שהוא בעצם בבחי' או"מ כו' וכמ"ש במ"א, וכשם דבתחלת הבריאה נמשך רק בחי' קו וחוט כו' והכוונה שע"ז יהי' גילוי האוי"מ בחי' העה"ג כו', כמנ"כ הוא בעבודה שצ"ל העבודה בהאוי"פ וע"ז מאיר האוי"מ כו' כנ"ל, וזהו שאל' משה שהטלית בחי' האוי"מ עם היות שמסמא כו' חייבת בציצית בחי' או"פ שע"ז דוקא יהי' הבירור כו', וטענתו של קרח שהטלית יהי' פטור מציצית הוא שרש מחלקותו על כהונת אהרן, דהנה ידוע דקרח נתקנא בהשערות של אהרן דכתי' בו כשמן הטוב יורד על הראש ועל הזקן כו' ובלוים כתי' והעבירו תער כו', והענין דאהרן הוא בחי' שודמ"ט שמעלה גשמי ע"י שהמשיך בהם בחי' אה"ר שזוהו מהאוא"ס שלמעלה מסדר השתל' כו' ואהרן המשיך זאת בפנימיות בנש"י כו', וזה"ע השערות שלו כענין בחי' ציצית ראשי כו' המשכת האור דלמעלה מהשתל' שיהי' בבחי' או"פ כו' ובלוים לא הי' המשכה זו ונתקנא בזה ולזאת לחלק יצא שאינו צריכים כלל המשכת האוי"פ כ"א האוי"מ לבד, אבל האמת אינו כן כ"א שצ"ל המשכת האוי"פ דוקא כו' כנ"ל, וזהו בקר וידע ה', דהנה בקר הוא בחי' גילוי אור והוא הגילוי שבבחי' או"פ וכמ"ש בזהר ע"פ בקר אערך לך בקר דאברהם שהוא גילוי אור הקו וכמ"ש מי העיר ממזרח א"ת העיר אלא האיר וידוע שקאי על גילוי הקו כו', וזהו עיקר ענין הגילוי דאוי"פ הוא בחי' גילוי כו' וזהו בקר וידע ה' היינו שיראה * שהעיקר הוא בחי' הגילוי כו', וכמ"ש הכל"י דמ"ש בקר אין הכוונה על הזמן כ"א על ההתאמתות והיינו שהבקר יאמת שהעיקר הוא בחי' הגילוי כו', ומ"ש את אשר לו ואת הקדוש י"ל דאת אשר לו הוא בחי' גילוי הקו וכמ"ש במ"א את קשתי נתתי בענן דבר המוקש לי דקאי על גילוי הקו שהוא מעין המאור כו' וזהו את אשר לו כו', ועמ"ש בד"ה יפה ש"א, רל"ז, דאת קשתי הו"ע משל הקדמוני דתורה ומעשה המצות כו' וזהו ג"כ ענין את אשר לו כו', והקדוש הוא בחי' אור הסובב בחי' האוי"מ כו', והיינו דבגילוי יש ב' מדרי' בחי' או"פ ואוי"מ וכנ"ל והקריב אליו דב' המדרי' הן בבחי' קירוב ודביקות בא"ס ב"ה שהאוי"מ ה"ה דבוק וגם האוי"פ נוגע ודבוק כו', אך את אשר יבחר בו היינו מהו תכלית הכוונה שבאיזה מדרי' תהי' העבודה הוא בחי' האוי"פ דוקא, וזהו יקריב אליו ות"א יקריב לשימושי' שזוהו הבחירה מה שנבחר בכוונה העליונה להיות העבודה במדרי' זו דוקא, ותחלה אמר ויקריב לקדמוהי היינו שדבוק באוא"ס ב"ה מלמעלה בעצם המשכתם כו' אבל מה שיקריב אליו ע"י עבודה הוא בחי' האוי"פ דוקא והתאמתות זאת הוא בבקר

שהוא בחי' גילוי או"פ. וזהו בקר וידע ה' ר"ל ידיעה ויאמת שהעיקר הוא האור ולהיות שבגילוי יש ב' מדרי' או"פ ואו"מ שזה אשר לו והקדוש ע"ז את אשר יבחר דהבחירה היא בהאו"פ ועי"ז יהי' אח"כ גילוי האו"מ שיאיר ג"כ בפנימיות כו'.

 בס"ד

לא הביט און ביעקב, ענין יעקב וישראל בד"ה שובה ובשרש הענין יש לחבר לזה מ"ש בענין יעקב וישראל בד"ה ואלה שמות דתקס"ב תקס"ד, והגהות ע"ז בס' שיטת הרמ"ר, ושם שהן ג' בחי' אחותי כו' בהבי' דאני ישינה שלא נדפס, ושם דבחי' אחותי בחי' מעשה ובפנימיות העבודה דנו"ה, ובפנימיות בחי' אתכפי' ובד"כ העבודה שע"פ טו"ד כמש"ש בסוף הענין הנ"ל, וזהו לא הביט און, ע' בס' תורה צוה בהגה', ולא ראה עמל בישראל בחי' יונתי עה"ת.

 בס"ד, ש"פ בלק, עת"ד

לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלקיו עמו כו', וצ"ל מפני מה ביעקב נאמר רק לא הביט און ומשמע דעמל שייך בו ובישראל נא' ולא ראה עמל, וצ"ל מה"ע און ועמל דביעקב רק לא הביט און ובישראל לא ראה עמל ג"כ, ומה שייכות מ"ש ה' אלקיו עמו לולא ראה עמל כו', גם צ"ל מהו המעלה דולא ראה עמל בישראל הלא כתי' אדם לעמל יולד הרי צ"ל עמל וא"כ מה"ע ולא ראה עמל כו', והנה בגמ' סנהדרין דצ"ט אי' כל אדם לעמל נברא שנא' אדם לעמל יולד וא"י אם לעמל פה נברא או לעמל מלאכה נברא כשהוא אומר נפש עמל עמלה לו כי אכף עליו פיהו הוי לעמל פה נברא ועדיין א"י אם לעמל שיחה או לעמל תורה כשהוא אומר לא ימוש ספר התורה הזה מפ"ך הוי לעמל תורה נברא, וא"כ צ"ל מ"ש ולא ראה עמל בישראל לא קאי על עמל תורה שהרי ע"ז אומר אדם לעמל נברא כ"א קאי על עמל מלאכה, וצ"ל מה ענינה דהרי חשיב כאן ג' דברים עמל מלאכה עמל שיחה ועמל תורה ובודאי עמל מלאכה אין זה עמל שא"צ להיות דא"כ איך יעלה זה בגדר שקו"ט אם לעמל פה או לעמל מלאכה, אלא ודאי שזהו ג"כ עמל הצריך להיות ומ"מ בישראל לא ראה עמל היינו עמל מלאכה ועמל שיחה כ"א עמל תורה (שזה בהכרח לשלול מ"ש ולא ראה עמל שהרי לעמל זה נברא כו') ומינה דביעקב שייך עמל מלאכה ועמל שיחה וצ"ל מהו ג' הענינים אלו דביעקב

שייך עמל מלאכה ועמל שיחה ובישראל רק עמל תורה לבד כו'. ולהבין זה יש להקדים מ"ש מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש וא"י בזהר יכול אף עמלא דאורייתא ת"ל תחת השמש שאני עמלא דאורייתא דלעילא משמשא, ובגמ' שבת ד"ל א"י ג"כ תחת השמש הוא דאין לו אבל קודם השמש יש לו ופרש"י שזהו עמל דתורה שקדמה לשמש כו', וזהו ג"כ אדם לעמל יולד היינו עמל דתורה דלעילא משמשא דעמל זה שייך גם בבחי' ישראל כו', ומ"ש מה יתרון לאדם בכל עמלו היינו עמל מלאכה שהיא תחת השמש כו'. וצ"ל והלא כתי' ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך וכתי' וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה הרי צ"ל מלאכה ואיך אומר ע"ז מה יתרון כו' וביותר אינו מובן שהרי גם בק"ש אומרים ואספת דגנך כו' שזהו ענין מלאכה כו' ואיך אומר מה יתרון לאדם כו'. גם צ"ל מה שפי' רש"י ז"ל דתורה קדמה לשמש הרי התורה קדמה לעולם ומה"ע שקדמה לשמש דוקא, ועוד צ"ל שהרי הפסוק שולל רק מה שתחת השמש אבל לא בחי' שמש, ומהו שאומר שאני עמלא דאורייתא דלעילא משמשא דוקא כו'. אך הענין הוא דהנה נודע דשם הוי' נמשל לשמש ושם אלקים למגן ונרתק וכמ"ש כי שמש ומגן הוי' אלקים כו', וכמו עז"מ מגן ונרתק השמש מכסה ומסתיר על השמש בכדי שיוכל להתקבל בעולם דכמו שהוא א"א לעולם לקבלו ורק לעתיד כשיודכך העולם הקב"ה מוציא חמה מנרתיקה כו' כ"א ע"י המגן ונרתק יוכל להתקבל כו' וכמ"כ הוא בהוי' ואלקים דהנה הוי' ל' מהווה וכמ"ש יהללו ש' הוי' כי הוא צוה ונבראו כו' ולכאורה והלא כתי' בראשית ברא אלקים דל"ב פעמים אלקי' במע"ב ולא נזכר שם הוי' כלל במע"ב, הענין הוא שבכדי שיהי' העולמות בבחי' מציאות יש ודבר נפרד זהו ע"י הצמצום וההעלם דשם אלקי' שמצמצם ומעלים את האור דשם הוי' שבאם הי' ההתהוות משם הוי' עצמו היו העולמות בטלים בתכלית כמו עולם האצי' כו'. והענין הוא דהנה נודע דשם אלקי' הו"ע אותיות הדבור ונק' עיר אלקינו, שתי אבנים כו', ופעולת האותיות הוא לחלק ולפרר את האור וכמו אותיות ה"ה שכל ה"ה מחלקים את אור השכל דקודם שמתלבש בהאותיות ה"ה אור שכל פשוט וע"י ההתלבשות בהאותיות ה"ה מתחלק ומתפרד לחלקים רבים שבכל אות ובכל צירוף יש חלק פרטי מהאור השכל כו' וגם האותיות מעלימים ומסתירים על השכל, ובוה גופא שהם מעלימים עליו ה"ה מחלקים אותו, שע"י העצרה והעכבה שמעכבים את התפשטות האור ע"ז מחלקים אותו לחלקים ופרטים רבים כו', ונמצא דעיקר ענין האותיות הוא להעלים ולהסתיר וע"ז מחלקים כו'. דהנה מה שמתלבש בהאותיות להתגלות בהם וע"י הוא רק חיצוניות השכל אבל פנימיות השכל אינו מתלבש בהאותיות להתגלות בהם כ"א מה שמוסתר ונעלם בהם כו' וכמו בהשפעת הרב לתלמידו שמשפיע לו ע"י אותיות הדבור ה"ז רק פשוטי שבשכל וחיצוניותו לא הפנימיות ולכן לא קאים אינש אדעתי' דרבי' עד מ' שנין מפני שאינו מגלה לו עומק ופנימיות סברתו כו' ומ"מ לאחר מ' שנין קאים מפני שבהעלם יש בזה גם הפנימיות שהרי החיצוניות הוא מהפנימיות וממילא יש בזה בהעלם גם הפנימיות כו' וכמשנת"ל ד"ה בקר ויודע, אבל מה שבא בהתגלות הוא רק החיצוניות כו' וזהו שאמרז"ל אין דנין בע"ש וגומרין

בא' בשבת משום דמינשא טעמייהו, והגם שהי' שני סופרים שכותבים דברי המזכים וכו' ותי' ליבא דאינשא לא כתבי היינו עומק ופנימיות הסברא לא כתבי כו'. דבהשגת השכל יש ב' ענינים הא' מה שאפשר לבוא באותיות הדבור והכתב והב' עצם השכל ועומק המושג שא"א לבא בהתגלות באותיות כו', ובפרט הרגש הענין והתאמתות הדבר (דער לייג פון שכל) שאינו בא כלל באותיות כו', דבשעה שמתעסק בהשכל הנה לבד ההשגה יש גם הרגש הענין שמרגיש שהענין כך. ועוד יותר התנחה והלייג בשכל שהסברה היא כך וכך כו' וזה אינו בא באותיות כ"א ברמיזות וכמו די לחכימא ברמיזא וכן בראיית פני הרב כו' וכמ"ש במ"א, ולכן אינו שייך בזה אולפנא ולימוד כי אינו בא באותיות כו' וכמ"ש במ"א, דכמו"כ הוא ג"כ באותיות התורה כמו בתושב"כ שאינו נראה ונגלה העמקות והפנימיות כ"א בחי' חיצוניות לבד וכן במשנה שצריכים יגיעה רבה להבין עומק הכוונה וכ"ש בתושב"כ כו' מפני שמתגלה רק החיצוניות כו' ויש דברים שבאים רק בטעמים ונגינות דתורה שאינם מתלבשים כלל בהאותיות כו' והן מבחי' עצמיות החכ' כו', ולבד זאת גם על חיצוניות המתגלה ע"י האותיות הנה גוף ועצם האותיות מעלימים על האור, שהרי אנו רואין שמי מבין מהאותיות דוקא זה שהוא חכם בעצם היינו שכבר יש לו שכל מקודם אבל מי שאין לו שכל מקודם אינו מבין מהאותיות וכמו התינוק הגם שיודע האותיות ואומרן בטוב ומ"מ אינו יודע כלל שיש בזה אור שכל, שבאלו יצויר שהי' אפשר להיות גילוי אור שכל שלא ע"י [אותיות] הרי הי' נראה ונגלה לכל כו', והאותיות מעלימים שאין השכל נראה בו כלל כו', והדוגמא מזה יובן בהאותיות דע"מ יהי אור כו' דבזה א"א לומר שהוא כמו עד"מ שהמקבל כבר יש לו שכל מקודם שהרי מאותיות אלו נתהווה בחי' בכי"ע שלא הי' מקודם וה"ז כמו משל התינוק כו', וא"כ הרי בענין ההתהוות האותיות מעלימים ומסתירים לגמרי ונמשך אור שאינו מהות אור הראשון כו'. ובוה יובן מה שלפעמים מבו' דאותיות הדבור הן כמו שערות כו' ולכא"ו אינו דומה כלל דהרי המשכת השערות הוא בדרך דילוג שאינו מהות הראשון והמשכה שבדיבור ה"ז מהות ההארה דחיצוניות השכל שנמשך כו' וכמ"ש בד"ה הנ"ל, ולפי הנ"ל ניחא דבענין ההתהוות באמת אותיות הדבור הן כמשל השערות שמעלימים לגמרי כו'. וזהו בחי' מגן ונרתק דשם אלקי' שמעלים ומסתיר על האור דהוי' עד שיהיו נבראים בבחי' מציאות יש ודבר נפרד דומשם יפרד כו' ומשתלשל ממדרי' למדרי' להיות בבחי' יש ובבחי' הגבלה עד עולם העשי' התחתון שבא בבחי' מדידה גשמיות ממש מן הארץ לרקיע כו' וכן כל פרטי הנבראים בבחי' הגבלה והתחלקות, ישות וגשמיות ממש כו', דבעולמות הרוחניים שהן ג"כ מוגבלים מ"מ היא הגבלה רוחנית וכידוע דהתחלקות במלאכים הוא בהשגה שלהם ובאהוי"ר כו' אבל למטה היא התחלקות גשמיות כו' וכ"ז הוא מבחי' שם אלקי' שבעשי' מעלים יותר וממילא המדידה וההגבלה היא בגשמיות ממש כו', ומ"מ אין זה בבחי' העלם והסתר גמור שהרי מ"מ הארת הוי' נמשך ע"י שם אלקי' וכמו שע"י מגן ונרתק מאיר עכ"פ אור השמש ונק' אור הנרתק מפני שאינו כמהות אור השמש מ"מ ה"ז הארת השמש כו' וכמו"כ ע"י שם אלקי' נמשך עכ"פ הארת שם

הוי' וההעלם וההגבלה דשם אלקי' הוא רק שיתהווה מציאות יש אבל מ"מ יהי' היש בטל אל האין, וכמו השמש שמשכבת למערב דשכינה במערב הרי אע"פ שנתהווה בבחי' מציאות יש ומ"מ היא בטילה שמשכבת ומשתחזה כלפי שכינה שבמערב ואמרת שירה כו' וכן כל הנבראים גם היותר תחתונים בטלים אל ההארה האלקית שמהוה ומחי' אותם כו' שז"ע ביטול הגשמי אל הרוחני וכמו ביטול הגוף אל הנפש כו' וכמ"ש מזה בדרוש תקעו עת"ר ד"ה אמת שאלתי כו', היינו להיות דהתהוות שי"ב הוא מ"מ מהארת שם הוי' לכן התהוותן הוא באופן כזה להיות בבחי' יש ושיהי' ביטול היש כו'. והנה המשכה זו להיות התהוות היש זהו הנק' מלאכה למעלה, דהנה כתי' ויכל אלקי' ביום השביעי מלאכתו כו' וכתי' מה רבו מעשיך ה' ובטובו מחדש בכ"י תמיד מע"ב הרי יש מלאכה ועשי' כבי' למעלה, והיינו בחי' ההתלבשות בשם אלקי' שמתעלם ומסתתר עד שיהי' מציאות יש כו' ה"ז בחי' מלאכה ועשי' דכשם שעשי' למטה הוא שהפעולה היא נבדלת לגמרי מן הפועל כמו"כ התהוות מציאות יש ודבר נפרד זה"ע מלאכה ועשי' כו', והגם דכתי' בדבר ה' שמים נעשו שהתהוות מבחי' הדבור דבע"מ נבה"ע כו' והדבור אינו בבחי' פירוד כמו העשי' וכמ"ש במ"א דאותיות הדבור הגם שיוצאים לחוץ ומתגלה אל הוולת מ"מ אינם נפרדים לגמרי שהרי פועלים קירוב הוולת אליו כו' ועוד שהרי מתגלים ומתלבשים רק באדם שהוא ממהותו וערכו ולא כמו כח העשי' שבא במהות אחר שנבדל ממנו לגמרי כו' וממ"ש בדבר ה' כו' הרי ההתהוות היא מבחי' הדבור כו' הרי אמרו"ל דבורו של הקב"ה חשיב מעשה הרי הדבור הוא בחי' עשי' כו' והענין הוא כמשנת"ל שיש ב' מדרי' בדבור האי' בחי' אותיות הדבור שמגלים בחי' חיצוניות האור עכ"פ כו' והב' אותיות הדבור שמסתירים לגמרי וההמשכה היא בבחי' שערות לבד כו' ונת' דלגבי התהוות העולמות האותיות מסתירים לגמרי א"כ ה"ז כמו מעשה ממש כו' (ובמ"א מבוי החילוק כשהמל' מקבל מת"ת או מנה"י כו') ובפרט בסדר המשכת הדבור שמשתלשל' ממדרי' למדרי' עד שנתהווה עולם התחתון שזהו ע"י העלם והסתר לגמרי להיות מדידה גשמיות כו' כנ"ל ה"ז*) מלאכה ועשי' כו', וזהו דמלאכה בגימ' אל אד' שהוא השם דעשי' כו', ובכדי להמשיך בחי' מלאכה למעשה זהו ע"י מלאכה למטה, דהגם שזהו מה שנמשך מצ"ע מתחלת הבריאה שעלה ברצונו כו' מ"מ צ"ל לזה עבודה למטה כו' והיינו ענין מלאכה ועשי' למטה שעשוי"נ ששת ימים תעבוד כו' והכוונה היא שיעשה מלאכתו באמונה שלא יהי' בזה שום נדנדנ איסור וכמו במו"מ שלא יהי' בזה גניבה וגזל ודבר שקר וכה"ג ועי"ז ממשיכים בחי' מלאכה למעלה כו'. והו' שאמר"ל גדולה מלאכה כו' וביונה כתי' מה מלאכתך ואי' במפרשים ששאלו אם נשאת ונתת באמונה כו' והיינו שע"ז ממשיכים בחי' ובטובו מחדש כו' וזה"ע עמל מלאכה כו'. אמנם מ"ש האספת דגנך וז"ל לפעול ביטול עליון יותר בעולם כו' והן אמת שהעולמות והנבראים יש בהם בחי' הביטול מצד עצם התהוותם מ"מ יש בהם תערוכות טור"ר ג"כ, וכמו השמש שסובב והלך למערב שזהו הביטול

והשתחווהו שלו כלפי שכינה כו' כנ"ל מ"מ הרי יש עובדים לשמש ומשתחווים אליו שעושים אותו לע"ז כו' שזהו מפני שהביטול שלו אינו בשלימות כו' וכמ"ש במ"א המשל ע"ז דעבד שהוא בטל בתכלית אל האדון אינו יכול לסבול כשעושים אותו למציאות דבר מה ואם יכול לסבול ה"ז הוראה שאין הביטול שלו כדבעי כו', ועמ"ש במ"א בשם השל"ה ההפרש בין חמה לגלגל חמה והו שאוה"ע מונים לחמה היינו גלגל חמה בחי' חמה בסיבובה כו' (וכמדומה שמבו' במ"א הפרש בין שמש לחמה, וצל"ע בד"ה מצותה משתשקע החמה רל"ג) וכן כל הדברים הגשמיים עם היותם בטלים וכנ"ל שהגשמי בטל אל הרוחני כו' מ"מ יש בהם תערובות רע כו', אך מ"ש ואספת דגנך הוא לפעול בהם הביטול ע"י עבודה שבוה נעשה בהם הבירור דטו"ר כו', והיינו ע"י אותה ההתבוננות גופא שמתבונן בהביטול דנבראים איך שהם בטלים אל ההארה האלקית כו' שזהו כן בנבראים מצ"ע היינו מצד אופן התהוותן כנ"ל אבל כאשר מתבונן בזה בהעמקת הדעת כו' ה"ז פועל בהאדם שגם החומריות שלו יהי' בטל אל הרוחני כו', ועוד זאת שהרי בהתבוננות זאת מובן איך שהעיקר הוא האלקות והגשמי טפל ובטל כו' וצריך לרצות מה שהוא העיקר כו' והוא שלא יהי' רצונו בגשמיות העולם מצ"ע כ"א בטוונה האלקית כו' וגם ירצה לחיות דוקא מהאלקות שבכל דבר כו' ובפרט כשמצדף להתבוננות הנ"ל ענין מ"ש ראה נתתי לפניך שהאלקות דוקא החיים והטוב כו' וכמ"ש כ"ז בפרטיות בדרוש תקעו הנ"ל בד"ה הנ"ל, וע"ז אמרז"ל עשה תורתך קבע ומלאכתך עראי ויודע דקבע ועראי אין הכוונה בזמן כ"א בהקביעות בנפש דעיקר הקביעות בנפש הוא עסק התורה ועבודה כו' ומלאכתו בעניני העולם הוא דבר טפל אצלו כו', דבכ"ז נעשה הביטול בעולם במדרי' גבוה ונעלה הרבה יותר מכמו הביטול שבהם בעצם כו', ובאמת הכוונה במ"ש ואספת דגנך עוד אופן ביטול עמוק יותר, דהנה ואספת דגנך גא' בק"ש וכללות ההתבוננות דק"ש היא בה' אחד שהוא יתוד הוי' ואלקים כו' דהרי פסוק שמע ישראל הוא המצוה דליחדו וידוע דענין ליחדו אין הכוונה בהיחוד דאוא"ס עצמו איך שהוא יחיד ומיוחד מצד עצמו כ"א בהיחוד מצד העולמות וכמארז"ל דכד אמליכתי' למעלה ולמטה ולד"ר כו', דזהו הטעם שנא' אחד ולא גא' יחיד דהרי יחיד מורה על ענין האחדות יותר מאחד שיש גם אחד המני כו' ומ"מ גא' אחד שמורה על התאחדות הפרטים שהגם שיש פרטים רבים ע"י שם אלקי' שמחלק ומפרט כו' מ"מ ה"ז מיוחד בבחי' אחדות פשוטה דשם הוי', ואדרבא דהאחדות פשוטה דשם הוי' זהו סיבת ריבוי ההתחלקות דשם אלקי' כו' והו"ע ה' אחד דהוי' ואלקי' כולא חד וכמ"ש וידעת כו' כי הוי' הוא האלקים כו' שזהו ג"כ מצוה דליחדו כו', והענין דהנה כתי' שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, אלה ל' רבים ומי אלה אותיות אלקי' והו דאלקי' הוא ל' רבים שז"ע אלה והיינו ריבוי ההתחלקות כו' וכ"ז מיוחד בהאחדות דשם הוי' ואדרבא דהאחדות הוא סיבת ריבוי ההתחלקות כו', ויובן עד"מ חבית גדולה המלאה מים ביותר בכדי למלאות ממנה בכלים קטנים שהיו המים שוטפים לגמרי ממשכיכם ממנה צינורות שהמים מתחלקים ונמשכים בהצינורות בכל אור"א ולפ"ע וע"י נמשכים בכלים קטנים כו', דהמים שבצינורות הן המים שבחבית

רק שנתחלקו ע"י הצינורות אבל הן אותן המים עצמן. ואופן ההתחלקות שלהם הוא לפי אופן המים שבחבית אם רב או מעט דכשהמים המה בריבוי גם ההתחלקות הוא בריבוי יותר וכמו מי התהום שהן מים שאין להם סוף הרי הצינורות והכלים הנמשכים שהן גופי המעיינות הן בלי שיעור ממש בו הרי שמעצם המים להיותן אין סוף. באים בריבוי ההתחלקות עד אין שיעור כו'. והדוגמא מזה יובן בענין הוי' ואלקי' שהריבוי התחלקות הוא משם אלקי' והשם הוי' כולל כל פרטי ההתחלקות בהשוואה דהוי' הוא הי' הוה ויהי' כאחד הרי כולל כללות ההתחלקות (שהוא בהג' ענינים דעבר הוה ועתיד שוהו כללות ההתחלקות כו') כאחד להיותו בחי' האור הבלי גבול וע"י שם אלקי' מתחלק בריבוי התחלקות כו', וכמו עד"מ הצינורות הנמשכים ה"ה המים שבחבית שנחלקו כמו"כ ההתחלקות דשם אלקי' ה"ז האור דשם הוי' שבא בבחי' התחלקות דו"ע האותיות דשם אלקי' שנת"ל שוהו כמשל אותיות השכל שמחלקים את השכל הרי אור השכל הוא שבא ומתחלק בתאותיות כו' וא"כ הרי ההתחלקות דשם אלקי' מיוחד בהאחדות דשם הוי' כו', וכשם שאופן התחלקות המים הוא לפי אופן מקורם דוקא וכמו התהום שהן מים שאין להם סוף ההתחלקות היא בריבוי מעיינות עד אין שיעור כו', וביותר יובן זה בשכל דהתחלקות הפרטים הן דוקא לפי אופן עומק השכל, דכאשר יודע את השכל רק בשטחיותו אין לו בו ריבוי פרטים כלל רק כשמגיע אל עומק השכל אז נראים לו הפרטים שבו וכל שבא יותר אל עומקו ופנימיותו ה"ה בא יותר על ריבוי פרטים ביותר, דהעומק והפנימיות של השכל הוא הפשיטות שלו (דלכן תפיסת העומק בא בבחי' הפשטה דוקא כו') הרי שהפשיטות דוקא מביא לידי ריבוי ההתחלקות כו', וכמו"כ יובן דריבוי ההתחלקות דשם אלקי' הוא מהאחדות פשוטה דשם הוי' דוקא ולהיות דהפשיטות דשם הוי' הוא בבחי' א"ס ממש לכן ההתחלקות היא ג"כ בריבוי עד אין קץ ואין שיעור וכמ"ש מה רבו מעשיך הי' בבחי' ריבוי עד אין שיעור שוהו היפך ענין ההתחלקות כו' אך להיות שהאחדות היא סיבת ההתחלקות לכן ההתחלקות היא עד אין שיעור כו', ומאחר שהריבוי התחלקות הוא מסיבת האחדות דוקא הרי בהכרח דגוף ענין ההתחלקות היינו ההסתר וההעלם שוהו סיבת ההתחלקות בכלל וכמשנת"ל שע"י שמעצר ומעכב ע"ז הוא מחלק כו' הרי בהכרח שכח המסתיר והמחלק הוא ג"כ בחי' האחדות פשוטה דשם הוי' עצמו, דמאחר דריבוי ההתחלקות הוא לפי אופן הפשיטות והאחדות בבחי' התחלקות עד אין שיעור כו' הרי א"א לומר שהכח המחלק הוא דבר אחר המסתיר דא"כ איך יהי' אופן ההתחלקות לפי אופן האור שנסתתר כו' אלא בהכרח לומר שכח ההתחלקות זהו גופא משם הוי' דוקא ולזאת לפי אופן הפשיטות דשם הוי' שהוא פשוט בתכלית כן הוא אופן ההתחלקות בבחי' ריבוי ההתחלקות ביותר כו', וז"ש אכן אתה אל מסתתר דאתה שהוא בחי' הגילוי הוא עצמו כח ההסתר כו' וכמ"ש ומבלעדי אין אלקי' דהשם אלקי' המסתיר ומחלק אינו מבלעדי ח"ו כ"א הוי' עצמו הוא האלקים כו', וכשיעמיק דעתו בהתכוונות זאת וירגיש הענין איך שההסתר וההתחלקות וכן אופן ההסתר וההתחלקות הוא מבחי' שם הוי' דוקא וא"כ הרי כל מציאות הנבראים והגבלתם (שוהו מבחי' שם אלקי'

כנ"ל) עד הנבראים שלמטה בההגבלה והמדידה הגשמיות שלהם הכל כאשר לכל סיבתם הוא האחדות פשוטה דשם הו"י דוקא. ה"ז פועל הביטול בישות דנבראים באופן אחר לגמרי היינו שיוצאים מחומריותם וגשמיותם ובהגשמיות גופא נרגש בו איזה ענין אלקי כו' דכאשר מרגיש בנפשו איך שהאחדות פשוטה דשם הו"י זהו דוקא סיבת המציאות של הנבראים במציאותם והגבלתם שע"י השם אלקים הרי הגשמי גופא יוצא אצלו מחומריותו וגשמיותו ויש לו בהם ענין אלקי כו', והגם שאין זה בבחי' ביטול במציאות לגמרי להיות כל עשיותיו אלקות כו' כמ"ש במ"א שזהו בבחי' הביטול דיהו"ע כו' אבל מ"מ אין הענינים אצלו חומריים וגשמיים כו'. ואין זה כמשנת"ל שמצד ההתבוננות בביטול הגשמי אל הרוחני ושהעיקר הוא החיות האלקי כל רצונו הוא האלקות ולא עצם החומריות כ"א הכוונה האלקית שבזה כו' כ"א שהחומריות גופא אינו הימרי וגשמי ונרגש לו בזה גופא ענין אלקי כו', וכן האהבה ותשוקת גפשו אינו רק כמו לאהבה כו' כי הוא חייך כו' כ"א להכליל בבחי' אחדותו ית' כו'. וי"ש אל תראוני שאני שחרחרת שזופתני השמש, דכמו שהשמש משחיר דבר מצד תוקף החום כמ"כ בחי' שמש הו"י שבהתבוננות דה' אחד נעשה בחי' השחרות שהוא בחי' תוקף האהבה דשלהובא דרחימותא כו', וגם השחרות הו"ע ביטול היש שנעשה ע"י התבוננות הנ"ל. וזהו ואספת דגנך הנא' בק"ש שהוא אסיפת כל הדברים הגשמיים להיות בבחי' ביטול ע"י ההתבוננות דהו"י אחד כו', ובחי' מלאכה זו דואספת דגנך נכלל בעמל פה שהוא עמל שיחה דאין שיחה אלא תפלה כו' וק"ש היא ג"כ בכלל תפלה וכנודע דק"ש היא הכנה לשמו"ע כו', וזהו בחי' שמש הו"י להיות דעבודה זאת בבחי' אחדות הו"י איך שהו"י ואלקים כולא חד כו'. דהנה עמל מלאכה הנ"ל שהיא בההארה אלקית המתלבשת ומתעלמת בעולמות כו' ה"ז תחת השמש כו' ועו"א מה יתרון כו' שהרי זהו הביטול שבעולמות מצ"ע היינו כמו שנבראו ועמל מלאכה מו"מ באמונה שע"ז נמשך המשכה זו כנ"ל אין בזה יתרון הגם דגדולה מלאכה כו' מ"מ לא בשביל זה הי' ירידת הנשמה למטה כ"א בכדי לפעול ביטול עליון יותר וכמשנת"ל בענין ואספת דגנך עד שיהי' בחי' אסיפת וביטול הדברים הגשמי' מצד ההתבוננות דיחוד הו"י ואלקי' כו' דזהו בחי' שם הו"י כו'. וכ"ז הוא בחי' שם הו"י שמתלבש בשם אלקים ושיש לו שייכות להשם אלקים כו' שהרי ההתבוננות הנ"ל היא בבחי' האור דשם הו"י שמתלבש ומתחלק בשם אלקים (היינו שיש ש' אלקים המסתיר ומתלק כו') רק שהוא מיוחד בהאחדות דשם הו"י דהו"י הוא אלקים שהכח המסתיר והמתחלק הוא ההו"י כו' (עמ"ש בלקו"ת ד"ה שה"ש הא' ושם דזהו בשכמל"ו כו') דכללות שם הו"י הוא ג"כ רק הארה וכמ"ש אני הו"י הוא שמי שם והארה לבד כו', אבל שאני עמלא דאורייתא דלעילא משמשא שלמעלה מבחי' שמש הו"י דשייכה לעולמות ותורה קדמה לעולם דאלפיים שנה כו', וזהו שפרש"י דקדמה לשמש היינו שקדמה לכללות האור והחיות של העולם כו'. והענין הוא דהנה כתי' יש אדם שעמלו בבחי' ובדעת ובכשרון כו' ואי' במד"ר גדול כוחן של נביאים כו' יש אדם זה הקב"ה שעמלו בבחי' ה' בבחי' יסד ארץ ובדעת בדעתו תהומות כו' ובכשרון א"ר ברכי' לא בעמל וביגיעה ברא הקב"ה עולמו אלא בדבר ה' שמים נעשו, ולכא"ו

המדרש סותר עצמו מראשו לסופו שאמר שעמלו בחכ' ה' בחכ' כו' ואח"כ אומר לא בעמל כו' אך הענין דברה"ע הוא לא בעמל להיותו רק הארה לבד כו' ומ"ש שעמלו בחכ' היינו חכ' דתורה לא חכ' דמעש"ב וזהו ה' בחכ' יסד ארץ בחי' יסוד ותכלית הכוונה דארץ כו' וכמו אנכי עשיתי ארץ ואדם כו' וכמ"ש במ"א דחכ' דתורה היא בחי' פנימיות ועצמות א"ס ועו"א שעמלו בחכ' שנק' עמל להיותו בחי' המשכה עצמות כו', וזה"ע עמלא דאורייתא שהו"ע תורתן אומנתן ולא רק תורתן קבע ומלאכתן עראי, כ"א תורתן אומנתן דמלאכתן נעשה ע"י אחרים וכמו שא' רשב"י בגמרא ברכות אפשר אדם חורש כו' אלא שבזמן שישראל עורש"מ מלאכתן נעשה ע"י אחרים כו', והיינו שע"י עמלא דאורייתא ממשיכים בחי' יחיד שלמעלה מאחד כו' דהיינו בחי' עצמות א"ס שלמעלה מגדר שייכות לעולמות כו' (עמ"ש בתו"א ד"ה וארא הא' ובלקו"ת ד"ה בהעלותך וד"ה וארא הב' בסופו), ובעבודה הו"ע רעו"ד דבכל מאדך דבחי' יחידה שמקבלת מיחיד כו' שמגיע בבחי' עצמות א"ס כו', ובענין ה' אחד הוא שלא יש שום דבר המסתיר כלל ומאיר הגילוי דש' הוי' וממילא אין שום מציאות כלל כו' או שהמציאות הוא אלקות ממש כו' שזהו בחי' יחו"ע כו' וכמ"ש במ"א, ובחי' עמל זה שייך גם בבחי' ישראל כו', דהנה יעקב וישראל בחי' יעקב היא הנשמה כמו שירדה למטה וישראל זהו עצמות הנשמה כו', ובבחי' יעקב שייך עמל ועבודה שנק' יעקב עבדי כו' והעיקר הוא בחי' המלאכה דואספת דגנך שזהו בחי' עמל שיחה כו' ומ"מ גם בחי' עמל מלאכה דתחת השמש ה"ז עבודה וביטול כו', וזהו לא הביט און ביעקב כו' און הוא מ"ש ואיש און מחשבותיו דהיינו ריבוי המח' הטורדות בעניני עוה"ז בתחבולות וטרדות בעסק מו"מ שמבלבל מתו"ע כו' דזה שייך רק כשמחשב את הגשמי לעיקר כו' וכחו ועוצם ידו עשה כו', שזהו העמל דלעו"ז דעמלק עמל לקה כו' ועמלק בגימ' ר"ם שהן ק"ב צירופי' דאלקי' אחרים שיונקים מהמ"ח צירופים האחרונים כו', שזה מעלים ומסתיר לגמרי כו', דבבחי' יעקב גם בבחי' עמל מלאכה אינו שייך בחי' עמל זה שהרי זהו בחי' אלקי' דקדושה שאינו מסתיר לגמרי והוא מה שהנבראים מצ"ע יש בהם ג"כ בחי' ביטול כו' כנ"ל, וזהו דבחי' און לא יש בבחי' יעקב כלל אבל עמל יש בו שזהו העבודה כו' אבל בישראל לא יש גם בחי' עמל דהרי מלאכתו נעשה ע"י אחרים כו' כ"א בחי' עמלא דאורייתא ובחי' רעו"ד ויחו"ע כו' שע"י מגיע בבחי' עצמות שלמע' מע' מגדר שייכות אל העולמות וממילא אינו שייך שם עמל מלאכה גם בחי' עמל שיחה כו', וזהו הוי' אלקיו עמו בחי' ש' הוי' דלעילא והוא ש' הוי' דנשמות שז"ע אלקיו כו' וכדאי' במד"ר שמי* ביני לבין עצמו והוא בחי' האור הכלול בעצמותו כו', ותרועת מלך בו תרוע בחי' רחמים והו"ע ברחמים גדולים אקבצך כו', ע' זח"ג רמ"ו ב', בחי' פנימיות עתיק שזהו אמיתית הגילוי שיהי' לעתיד כו', וזהו לא הביט און ביעקב דבחי' און לא יש בו כלל אבל יש בו עמל מלאכה ועמל שיחה כו' ולא ראה עמל בישראל רק בחי' עמל תורה כו' וע"יז הוי' אלקיו

עמו בחי' שם הוי' דלעילא ותרוצת מלך בחי' פנימיות עתיק שיתגלה לעתיד
כו' שז"ע וברחמים גדולים אקבצך כו'.

בס"ד, ש"פ פנחס, עת"ר

וביום השבת שני כבשים בני שנה, וצ"ל מפני מה קרבן מוסף רק כבשים
לבד דבקרבן מוסף דר"ח ומועדים היו גם פרים ואילים ובשבת רק
כבשים, ובמד"ר פ' יתרו אי' ע"פ וידבר אלקים את כל הדברים האלה שהוא
עושה הכל בבת אחת והיינו דשני הפכים עושה בב"א, וחשיב שם כמה דברים
שהן הפכים ונאמרו בדבור א' וכן זכור את יהו"ש לקדשו ואו' וביום השבת
שני כבשים, ופי' הידי משה דפסוק זכור כו' לקדשו שהוא איסור מלאכה
בשבת ופ' וביום השבת היתר עבודת הקרבנות בשבת נאמרו בדבור א', וצ"ל
שהוא ענין א' דמהטעם דאסור עשיית מלאכה בשבת מאותו הטעם מותר עבודת
הקרבנות בשבת, וצ"ל והלא הן הפכים זמ"ו ואיך יהי' טעם א' וסיבה אחת
לשניהם, ומפני מה דוקא פסוק זה דלקדשו נא' בדבור א' עם וביום השבת
והלא לא תעשה מלאכה הוא איסור עשיית מלאכה מפורש. ולהבין זה צ"ל
תחלה מ"ש לקדשו דמשמע שישאל מקדשים את השבת והלא מיקדשי וקיימא
ול"ד לקדושת יו"ט (א"ש רל"ה) מקדש ישראל, אשר בחר בנו. והרמב"ן פי'
דלקדשו הוא ע"ד וקדשתם החמישים דיובל שצריך הב"ד לומר מקודש כמ"כ
שבת צריכים לקדשו בדבור וכמארו"ל קדשהו בברכה, וצ"ל מ"מ צריכים
לקדשו בדיבור וא"ד ליובל דתלוי בקדושת ב"ד. והענין דביובל יש ב' ענינים,
דוספרת לך שבע שבתות שנים, ז' מדות, ויובל שנת הגו"ן בינה דקדוש
ומובדל ממדות דבכלל מוחין יחשב, פעולת המדות א"א להיות בלא זולת,
משא"כ פעולת המוחין שההשפעה וגם תוס' אור יכול להיות גם בלא זולת,
והגם דומתלמידי כו' זהו מה שבא בכח אר"ח אבל מה שבסדר והדרגה ימים
ידברו כו' יכול להיות בפ"ע, וכמו רשב"י במערה, ומ"מ מה שנתוסף לו הרבה
חכ' י"ל שזוהו ע"י יסורי המערה, מ"מ עצם השפעת השכל לעצמו וגם התוס'
שבה דהי' יכול להיות בפ"ע, וכמו"כ למעלה מדות שייכים לעולמות ומוחין
למעלה מהעולמות אלפיים שנה כו', ונהר יוצא יובל שמו זהו יובל בעצם,
והב"ד מקדשים את היובל שממשיכים מבחי' חכ' בבניה, וכן הוא בשבת
דשימ"ב ז' מדות ששת ימים עשה, דבדבר ה' שמים נעשו שההתהוות שמבחי'
דבור ומעשה ה"ז ע"י התלבשות המדות בדבור ומעשה שבכל יום נמשך
ונתלבש מדה פרטיות כו' ובשבת החזרת המוחין למקורן בחי' בינה מקור
המדות אם הבנים וכמ"ש בזהר שית יומין ושביעאה עלייהו דהיינו בינה,
אבל ענין לקדשו היינו להמשיך בחי' החכ' שהיא בחי' מקור רחוק וכמ"ש
בלקו"ת ד"ה ביום השמע"צ כנישין, והר"ע אמרתי אחכמה והיא רחוקה דהיינו

בחי' פנימיות החכ' בחי' עדן בעצם שלמע' ממה שונהר יוצא מעדן כו' וזהו וקראת לשבת עונג בחי' עדן בעצם, ועדן וינחהו בג"ע לעבדה ולשמרה שהוא למעל' מבחי' ונהר יוצא שבלא"ה יש בחי' זו בג"ע, וענין לעבדה ולשמרה היינו להמשיך מבחי' עדן בעצם ואו' וינחהו ואי' במדר' מצות שבת מסר לו כמד"א וינח, והיינו דז"ע לקדשו להמשיך בחי' עדן כו' והוא בחי' יחוד פנימי דא"א כו' והנה המשכת בחי' לקדשו דשבת זהו ע"י העבודה דששת ימי החול דמי שטרח בע"ש כו', והענין דהנה אמרו בראשית בשביל התורה שנק' ראשית ובשביל ישראל שנק' ראשית דתכלית הכוונה בבריאת העולמות הוא בשביל התורה וישראל כו' דהנה עיקר הסיבה להתהוות העולמות הוא משום שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים וא"כ הרי צ"ל מציאת התחתונים ובשביל זה הי' כל ההשתל' דעולמות הרוחניים וכמ"ש בסס"ב פל"ו שלא הי' הכוונה בשביל עולמות העליונים הואיל ולהן ירידה מאור פניו ית', והכוונה י"ל שהן אינם בבחי' התחדשות כ"א בבחי' גילוי ההעלם דהע"ס כמו שהן בהעלם הן למעל' במדרי' הרבה מכמו שהן בהתגלות (כד"ה אני רנ"ח) הגם שבהעלם הן ג"כ רק אור מ"מ א"ד הן בעצם מהותן שהן בבחי' תוקף האור כו' והן בהדביקות והביטול שלהם, אין זולתך, אפס בלתיך, וגם הכלים אינם בבחי' התחדשות שה"ה אלקות וא"כ ה"ה ג"כ בבחי' גילוי ההעלם, ול"מ לשיטת המערכת ועה"ק שהע"ס הן התגלות הכח הכמוס והחתום שבמאציל כו' אלא גם לשיטת הרמ"ר שהן בריאה, אין הכוונה בריאה ממש ח"ו שה"ה אלקות, רק שיש הפרש באופן התגלותן כו' וכמ"ש במ"א, וא"כ הרי בהתגלותן ירדו ממדריגתן, וז"ש אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין וקרינין להון עשר ספירן הרי נק' תיקונין וספירן וכמו שכלולים באוא"ס המאציל נק' ע"ס בלי מה, והכוונה בהם הוא הירידה בכדי להיות ממוצעים שיהי' התהוות בי"ע וכמו וירדתי ואצלתי מהרות שעליך על ע' הזקנים בכדי שיהי' השפעת הבשר שבשביל זה הי' הירידה כו' דאוריד ואמשיך בחי' שלך למטה ממדריגתך כו' וכמו"כ הוא ענין האצ"י שהוא בחי' הירידה בכדי שיוכל להיות התהוות בי"ע כו', והגם שיש כוונה גם בגוף ענין ההתגלות וכמ"ש בזהר דאצ"י הע"ס הוא בגין דישתמודען לי' כו', דקודם שנאצל האצ"י הי' הכל בבחי' סתימות והעלם וענין האצ"י הוא בחי' גילוי אור כו' ובפרדס או' דאצ"י נק' שמו של הא"ס דהיינו שע"י האצ"י יודעים גם בחי' אוא"ס שלמע' מאצ"י כו' וכמ"ש במ"א, הרי זה ג"כ לא בשביל עצמן כ"א שיהי' הגילוי למטה וזהו בגין דישתמודען לי' היינו דנבראים דבי"ע יהי' בהם גילוי אלקות וידעו ענין אוא"ס ב"ה כו', ובע"ח אי' בכדי להוציא שלימות כחותיו ופעולותיו כו' שוהו ודאי לצורך בי"ע כו' וכמו"כ הוא ענין בגין דישתמודען כו', דכ"ו הוא רק ענין האמצעית בכדי שיהי' התהוות המציאות של הנבראים ובכדי שיהי' בהם גילוי אלקות כו', וי"ל דמה שנאצלו הע"ס בבחי' מספר עשר ולא תשע הוא בשביל ההתהוות כו' וכללות האצ"י הוא בשביל ההתגלות כו', או י"ל שהו"ע אורות וכלים שהכלים הן בשביל התהוות המציאות והאורות הן בגין דישתמודען לי' כו', הרי שהתהוות לא הי' בשביל עולם האצ"י כ"א שיהי' התהוות עולמות בי"ע ועיקר הכוונה הוא העולם התחתון (הוכרח הענין בד"ה הנ"ל) שיתהווה עוה"ז הגשמי

וכאן ירדו הנשמות ויתלבשו בגופים גשמיים ויקבלו חיותם מהדברים הגשמיים כו' וע"י עבודתם יהי' לו ית' דירה בתחתונים שיהי' גילוי אוא"ס בנש"י דז"ע דירה בתחתונים שנש"י כמו שמלובשים בגופים גשמיים יהיו כלים לאוא"ס ב"ה ויהי' בהם גילוי אוא"ס ב"ה והוה תכלית הכוונה בבריאת והתהוות העולמות כו' והוה במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים וידוע דענין ההמלכה הוא שתלוי בזה כל התעוררות הרצון היינו אם ירצה א"ל, וא"כ בהכרח שהדבר שנמלך בו הוא למעלה מהרצון מאחר שבו תלוי כל הרצון כו' ואמרו במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים היינו דבבחי' פנימיות ועצמות א"ס שלמעלה מכללות האור השייך לעולמות עלה לפניו ית' שכאשר יהיו העולמות יהיו נשמות צדיקים שיקימו תומ"צ שז"ע נשמות הצדיקי' דנשמות בלי תו"מ אינם נק' צדיקים כ"א ע"י תו"מ כו' והעלאת מ"ן זה הוא שהחליט כבי' את הרצון דברה"ע כו', הרי דנשמות הצדיקים הן למעלה מכללות הרצון השייך אל העולמות כו' והיינו שזהו פנימיות ותכלית הכוונה ובוזה נשלם הכוונה דלהיות לו דירה בתחתונים דהיינו בנשמות כמו שמלובשים בגופים למטה כו'. והנה שלימות הכוונה הזאת הוא ע"י העבודה דק"ש, דהנה אנו אומרים שמע ישראל כו' ה' אחד ואי' בזהר שצ"ל למס"נ באחד, ומקשים ע"ז והלא מס"נ הוא ובכל נפשך וכדאי' במשנה אפי' נוטל כו' ומה"ע למס"נ באחד כו', אך הענין דמס"נ זה אין הכוונה שהו"ע מס"נ על קידוש השם דמבו' בספרים שצ"ל בק"ש בכח כמו שהוא בפועל כו' שזהו ביאור ובכל נפשך או ובכל מאדך כו', אבל המס"נ דאחד הוא מסירת הרצון דנפש הוא רצון וכמ"ש אין נפשי דפי' אין רצוני כו' והמס"נ הוא שימסור כל רצונו לה' לבד ולא יהי' לו שום רצון בעניני עוה"ז כלל דבע"כ אתה חי, דמשום ריבוי התשוקה שבלבו לדבקה בו ית' אין שום תשוקה אחרת נחשב אצלו כלל לחשוק בו וכמו ועמך לא חפצתי כו' דתכלית חפצו ורצונו הוא להדבק בה' אחד ואין לו שום רצון אחר כלל כו', וזה"ע מס"נ דאחד שמוסר כל רצונו לה' לבד כו', וזהו ע"י התבוננות בהוי' אחד דז' רקיעים וארץ וד"ר בטלים ומיוחדים בא"ס אלופו ש"ע דכד אמליכת' למעלה ולמטה כו', והיינו דגם לאחר שנתהוה ה"ה בטלים בתכלית ממש כמו קודם שנתהוה כו' ואתה הוא קודם שנבה"ע ואתה הוא לאחר שנבה"ע דכשם שקודם שנבה"ע הי' הוא לבדו הוא כמו"כ לאחר שנבה"ע הוא לבדו הוא כו' וע"י אריכות ההתבוננות הזאת בהעמקת הדעת ה"ה מתעורר בתוקף הרצון והתשוקה להכלל בו ית' להדבק ביחודו ית' ואינו שייך לשום רצון אחר כלל כו', וזה"ע שיהי' לו ית' דירה בתחתונים דהיינו שבתחתונים שבשפל המצב היינו בנשמות בגופים גשמיים כו' יהי' תכלית חפצם ורצונם רק לה' לבד כו' דבחי' חפץ ורצון זה זהו עצמו ענין הדירה בתחתונים מה שנבראים תחתונים אין בהם רצון אחר רק הרצון לה' לבד כו' ומ"מ העיקר הוא בבחי' כלי לבד והיינו דבבחי' רצון וחפץ זה נעשה כלי ודירה לאוא"ס ב"ה ועי"ז מאיר גילוי אוא"ס בנפשו כו' (וכמ"ש במ"א הכלי ממשך חיות כו') ולכאור' גם הנשמה כמו שהיא למעל' יכולה להיות כלי לאוא"ס ואדרבא עוד יותר כו' אך הענין הוא דבירידת הנשמה למטה בכדי שתהי' בבחי' רצון א' לה' לבדו הרי צ"ל ביטול כל רצון זר, דהרי הרצונות זרות מונעים ומעכבים מלהיות הרצון

רק לה' לבדו וצריך להיות ביטול כל הרצונות זרות כו', ואופן הביטול הוא שהנה"ב עצמו מתבטל מכל רצונותיו הזרים כו'. והענין הוא דהנה יכול להיות שהנה"א יהי' בבחי' רצון א' לה' ע"י היציאה וההפשטה שמפשיט א"ע מהנה"ב לגמרי וכמו בתשובה שהוא בבחי' יציאה לגמרי בדרך הפקירות שמפקיר חייו לגמרי שהוא יוצא מכל רצון זר כו', ועי"ז נעשה ג"כ האתהפכא בהנה"ב שנשתנה במהותו כו' וכמ"ש במ"א, וכאן אין הכוונה באופן כזה כ"א שע"י ריבוי התשוקה שבלב לדבקה בו ית' מתבטל כל רצון ותשוקה אחרת כו' כנ"ל, והי' כמ"ש בסעי' ח"א פ"ט פי' שתוכו רצוף אהבה מלא וגדוש כו' עד שמתפשט גם בחלל השמאלי ומהפך כו', ולכן באמת צ"ל קודם לזה העבודה בהנה"ב להכניעו ולהחלישו בבחי' אתכפיא ע"י העבודה שע"פ טו"ד כו' ואח"כ כשיעלה ויבא ויגיע שיאיר בנפשו בחי' היחוד דה' אחד איך שהוא לבדו הוא ואין זולתו כו' יבא לידי מס'ג דהיינו שיבוא לידי חפץ ותשוקה כואת לדבקה בו ית' עד שיהי' מסירת כל הרצונות ותשוקות הזרות שיהפכו ויהיו כו' רק לה' לבדו כו', ועי"ז דוקא גשלמה הכוונה דנתאוהה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים דהכוונה שיהי' גילוי בחי' עצמות א"ס ב"ה, שהרי בלא"ה מלא כה"א כבודו רק שזהו זיו יקרא לבד וענין דירה בתחתונים הוא להיות גילוי בחי' עצמות א"ס ב"ה כו' וזה נעשה דוקא ע"י ביטול הרצונות זרות דנה"ב שז"ע מס'ג הנ"ל וכמ"ש בסעי' ב' פל"ו דכך עלה ברצונו ית' להיות נחרר לפניו (בחי' תענוג עצמיות דבחי' פנימיות ועצמות א"ס עד נחרר לפני שאמרתי כו') כד אתכפי' סט"א ואתהפכא חשוכא לנהורא כו', והיינו שע"י מס'ג זה מעורר וממשיך בחי' פנימיות ועצמות א"ס והנה"א עם מה שנכלל בו הרצונות דנה"ב וכן כל הדברים התחתונים שמקבל מהם הכל כאשר לכל יעשה בחי' כלי גילוי אוא"ס ב"ה כו', וזהו דשלימות הכוונה דנתאוהה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים גשלם דוקא ע"י אמיתית העבודה דמס'ג באחד כו' בנשמות למטה כו'. וזהו בשביל ישראל שנק' ראשית דישאל לי ראש הנה כתי' ויקרא שמו ישראל ויש בזה בכתבים ב' פי' הא' שהקב"ה קרא ליעקב ישראל לי ראש כבי' למעלה והב' דיעקב קרא להקב"ה ישראל לי ראש כו', ושניהם אמת והא' בהא תליא, דיעקב היא הנשמה כמו שירדה למטה ופי' דהקב"ה קרא ליעקב ישראל לי ראש היינו שע"י עבודה למטה ממשיכים תוס' אורות בבחי' ראש ומוחין למעלה והוא המשכת בחי' עצמות א"ס ב"ה כו' כנ"ל, ופי' מה שיעקב קרא להקב"ה ישראל הענין הוא כמ"ש בנים אתם לה' אלקיכם וברא כרעא דאבוה וכמו שהרגל בטל אל הראש דלכל אשר יחפץ יטנו לילך או לעמוד להושיט רגלו במים קרים או חמים וכו' דהרגל אין לו בחירה מעצמו כי בטל בתכלית אל הראש דבאמת לא יתכן ע"ז לומר לי' ביטול כ"א שמתאחד ממש כו' כמור"כ נש"י הן בחי' כרעא דאבוה בבחי' ביטול והתאחדות והתקשרות עצמי בבחי' עצמות א"ס ב"ה כו' וכאשר הנשמה למטה היא בבחי' ביטול כזה כנ"ל בענין למס'ג באחד כו' שז"ע שהקב"ה הוא בבחי' לי ראש והנשמה הוא בבחי' רגל ברא כרעא כו' עי"ז ממשיכים תוס' אורות בבחי' ראש ומוחין למעלה שז"ע לי ראש כו', וזהו בשביל ישראל שנק' ראשית להמשיך בחי' עצמות אוא"ס ב"ה ע"י העבודה למטה בבחי' מס'ג באחד כו'. אמנם זהו

בחי' העלאה מלמטלמ"ע שבוה מעורר וממשיך מבחי' עצמות אוא"ס ב"ה כו' וההמשכה היא ע"י התורה כו' דהתורה היא בחי' אור ותורה אור, ואור התורה היא אור מעטה לבושו ית' וכמ"ש עוטה אור כשלמה כו', וכאשר מקשר מחדומ"ע שלו במחדומ"ע דתורה היינו חב"ד שבגפשו בעיון התורה ודבור בדבור התורה ומעשה במעשה"צ שהן מעשיו ית' דהקב"ה מניח תפילין ומתעטף בציצית כו' עי"ז מתאחד עם אוא"ס המתלבש בתורה דשנים מתכסים בטלית א' שהאוא"ס מאיר בגילוי בנפשו כו', וזהו לאחר המס"נ דק"ש שנפשט בזה מכל רצון זר ה"ה מתאחד עם האוא"ס שבתורה כו' אבל כאשר יש רצונות זרות ה"ה מלובש בלבושים מחדומ"ע אחרים ויש דבר החוצץ ומפסיק כו' כ"א לאחר המס"נ הנ"ל שאין דבר המפסיק ה"ה מתאחד כו', וגם ההמשכה דאוא"ס בתורה הוא ענין המס"נ הנ"ל דהאומר אין לי אלא תורה כו' וצ"ל תפלה כו', וזהו בשביל התורה כו' שע"ז נעשה ההמשכה כו'. והנה המשכה הנ"ל שע"י תפלה ותורה בששת ימי החול הוא בבחי' מקיף לבד ובשבת נמשך בבחי' פנימיות והענין הוא דשבת לאו זמן תפילין הוא, תפילין זהו המשכה הנ"ל שע"י תפלה ותורה דלכן תפילין דמארי עלמא מה כתי' בהו ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ שע"ז שעושים אחד בארץ למטה עי"ז הם בחי' ישראל לי ראש לגבי למעלה כו' כנ"ל, הקב"ה מניח תפילין כו' וכמ"ש במ"א (ד"ה א"ש שלא נדפס), הרי שזוהו ההמשכה שנשיי ממשיכים ע"י העבודה דתפלה ותורה כו', ותפילין הן בולטין ע"ג הראש והיינו בבחי' מקיף, ושבת לאו זמן תפילין דאו נמשך המקיף בבחי' פנימי כו'. וזהו וקראת לשבת עונג בחי' נח"ר הנעשה ע"י אתכפי' ואתהפכא תשוכא לנהורא כו' כנ"ל וזה"ע לקדשו דנשיי ממשיכים תוס' אורות בשבת דזה שמיקדשי וקימא זהו במדר' דהשתל' ולקדשו היינו שממשיכים ע"י עבודה מבחי' עצמות א"ס ב"ה כו', ובעלי עסקים ממשיכים בחי' לקדשו ע"י הצדקה דשמש בשבת צדקה כו' והחמישית לפרעה בחי' פריעה והתגלות דאוא"ס סדכ"ס כו' וכמ"ש בד"ה הנ"ל. ועפ"ז יובן המדרש דזכור את יהו"ש לקדשו וביום השבת שני כבשים נאמרו בדבור אחד, דהנה מלאכת המשכן אינו דוחה את השבת וקרבנות דוחין כו', והענין דמלאכת המשכן הוא בדוגמא דמע"ב וכדאי' במד"ר במע"ב כתי' נוטה שמים כיריעה ובמשכן ועשית יריעות כו' בשני יהי רקיע והבדילה הפרכת כו', וזהו יודע ה' בצלאל לצרף או' שנבראו בהם שרא כו' ואם ה' למעלה מבחי' מע"ב הרי אינו נוגע הצירופים דמי שא' לשמן וידליק יאמר לחומץ כו', והגם שאמרז"ל גדולים מע"צ כו' באמת זהו ע"י עבודה בבחי' ביטול היש כו' וכמ"ש במ"א, ולפי פשטות הגמ' דקאי על בהמ"ק היינו שהי' גילוי אלקות אבל הגילוי דהשתל' כו' אכן יש הוי' כו' גדול מקדש שניתן בין שתי אותיות הוי' אדני כו' וזהו בחי' הוי' דסדר השתל' כו' וזה"ע לחשוב מחשבות שנא' בעושי המלאכה מפני שהש' הוי' הוא בחי' אותיות המח', דש' אלקים בחי' הדבור וש' הוי' היא ג"כ רק סם וכמ"ש אני ה' הוא שמי וזה"ע אותיות המח' כו' דכ"ז הוא בחי' שם הוי' דסדר השתל' כו', ולכן אינו דוחה שבת שהרי שבת היא השביתה ממדר' זו דהשתל' ונמשך בחי' ומדר' שלימה יותר ר"ל אורח רימח ה' ררהמ"ה וילנו רחני' פוגמיות

ועצמות א"ס ב"ה וכמ"ש הן השמים ושמי השמים לא יכלכלוך ואף כי הבית הזה כו' הרי דבהבית הזה הי' הגילוי דעצמות א"ס מה ששמים וש"ש לא יכלכלוך כו' וכמ"ש במ"א. והיינו ע"י עבודת הקרבנות דרזא דקרבנא עולה עד רזא דא"ס ונעשה ריח ניחוח לה' בחי' המשכת תוס' אורות כו', ולכן עבודת הקרבנות מותר בשבת לפי שזהו ההמשכה בשבת שנמשך ע"י הקרבנות כו'. דהנה מה שנאסרה מלאכה בשבת זהו כי ענין מלאכה הוא בההמשכה דברה"ע כמשנת"ל ד"ה לא הביט, ובשבת ששבת כו' אסור מלאכה וגם מצד הגילוי דשבת דהרי מאן דמחוי במחוג כו' ובששת ימי החול מותר מצד ההסתר כו' אבל בשבת שמאיר גילוי האור דבחי' עצמות כו' לכן אסור במלאכה כו' כמ"ש בסש"ב, וא"כ עבודת הקרבנות שזהו עצמו ההמשכה ה"ז מותר בשבת כו' וה"ז ע"ד מ"ש במ"א על המשנה דאבות מלאכות ארבעים חסר אחת ואינו או' ל"ט מלאכות שיש מלאכה שמותר בשבת וכדאי' במד"ר ממלאכת עולמו שבת אבל לא שבת ממלאכת צדיקים כו' והו"ע תורה ותפלה בחי' רעו"ד דמס"נ בא' ובחי' עמלא דאורייתא שזהו בשבת דוקא וכמו"כ הוא עבודת הקרבנות שזהו מלאכת צדיקים הנ"ל.

וזהו דלקדשו וביום השבת נא' בד"א דלקדשו הוא בחי' המשכת תוס' אורות בשבת דמשו"ז אסור מלאכה בשבת, מזה הטעם גופא מותר עבודת הקרבנות בשבת לפי שזהו ההמשכה דשבת כו', וזהו ג"כ דמוסף דשבת הוא רק כבשים ואי' בהשמטת הזוהר הטעם דפרים ואלים הן בחי' גבורות וכבשים רחמים ולהיות דבשבת גילוי בחי' עתיק דלית שמאלא כו' לכן רק כבשים כו', והיינו ענין לקדשו דשבת המשכת בחי' עצמות א"ס ב"ה לכן באים רק כבשים בחי' רחמים פשוטים ואין שם דין כלל כו', והגם דבכל הקרבנות היא המשכה זו כו' מ"מ להיות דעיקר המשכה זו הוא בשבת שז"ע לקדשו לכן בשבת מקריבין רק כבשים בחי' רחמים פשוטים כו'.

בס"ד, ש"פ מטות, עת"ר

וידבר משה אל ראשי המטות לבניי לאמר זה הדבר כו' איש כי ידור נדר כו' וצ"ל מפני מה נאמרה פ' נדרים אל ראשי המטות דוקא שלא מצינו בפרשיות אחרות ומהו עוד לבני ישראל אחרי שנא' אל ראשי המטות, גם מהו אומרו זה הדבר כו', והנה בגמר' נדרים אמרו איש כי ידור נדר עד שידור בדבר הנדור שאומר ככר זו עלי כקרבן אבל אם מתפיס בדבר האסור כגון שאומר ה"ז כנבלה לא אמר כלום משום דנבלה היא דבר איסור והככר הרי הוא היתר כו', ולכאוי' אינו מובן וה"ה אסור ע"ע את הככר ונעשה עליו כאיסור ומאי נ"מ אם תופס בדבר האסור דעם היותו היתר בעצם מאחר

שנעשה עליו כאיסור. ובעצם הענין צ"ל גם אם נודר בדבר הנדור איך יש ביכולת האדם לאסור בדבור שלו דבר המותר בעצם, ואינו דומה לקרבן ששם מקדיש אותו כשאומר ה"ז עולה ונעשה מוקצה לגבוה ולכן ה"ה אסור לכל להנות בו מפני שהוקצה לגבוה אבל כאן אינו מקדיש אותו ואינו אסור רק לו לבד ואיך יכול לאסור כו', וגם בקרבנות צ"ל למה צריך להקדיש בדבור דוקא שהרי אמרו במשנה דמעילה העולה מועלין בה משהוקדשה והיינו משהוקדשה בפה דוקא ואם לא הקדישה בפה ה"ז מביא חולין לעזרה וצ"ל מפני מה צריכים להקדישה בדבור שע"ז דוקא נעשה הקדש וא"ל ה"ז כמו מביא חולין כו'. וצ"ל תחלה שרש ענין הקרבנות שהן באין לכפר על הנפש שחטא בשגגה וכדאי' בילקוט נפש החוטאת במה תתכפר כו' אמרה תורה יביא אשם ויתכפר לו דלכא"ו א"מ איך מתכפר בהקרבן הבהמה הגשמיות ע"ג המזבח על החטא שחטא האדם כו'. והענין הוא דהנה כתי' אחר וקדם צרתני אחר למע"ב שאם חטא אדם אומרים לו יתוש קדמך וקדם למע"ב שהכל נברא בשביל האדם כי זה כל האדם הכל נברא לצוות לזה, דהנה בסדר הבריאה הרי נבראו כל הדצ"ח קודם האדם וכן המלאכים י"א בשני נבראו וי"א בחמישי והאדם נברא ביום ו' אחרון לכולם ה"ז הוראה דבשרשם ומקורם הרוחני ה"ה גבוהים במעלה ומדרי' מן האדם, ולכן האדם א"א לו להתקיים בלעדי דצ"ח והדצ"ח מתקיימים בלעדי האדם (רק ההטבה שלהם הוא ע"י האדם וכמו בחרישה וזריעה ומרעה הבע"ח כו') הרי האדם מקבל שלימותו מהדצ"ח בהכרח שגבוהים בשרשם כו'. אך זהו למעלה בשרשם אבל למטה לאחר שנברא הכל הרי האדם מתקן ומעלה את דצ"ח וא"כ צ"ל שהוא למעלה מהם והוא משלים אותם כו'. והענין דשניהם אמת דשרשם מז' מלכין דתהו שקדמו לתיקון וכמ"ש ואלה המלכים כו' וכ"ז הוא כמו שתהו ותיקון הן במקומן למעלה שתהו קדם כו' אבל כאשר הו"מ נפלו בשבירה, ירדו ונשפלו בעולם הפירוד עולם הבריאה כו' (משא"כ אדם דתיקון בחי' אצ"י כו') וכמו שנשתלשלו למטה מטה עד שנעשה הדצ"ח הגשמיים הרי האדם גבוה מהם שמתקן ומעלה אותם כו' והו"ע שמ"ה מברר ב"ן כו' (וכמ"ש בהדרוש שע"פ זה בס' ב"ש תקס"ז). וביאור הענין הוא דהנה ידוע דספי' דתהו הי' עיקרם בבחי' רצוא וכמ"ש לא לתהו בראה אלא לשבת יצרה הרי דתיקון הוא בחי' שוב וא"כ תהו היא בבחי' רצוא דספי' דתהו בכלל והאורות בפרט הי' עיקרם בבחי' רצוא כו', דהנה ידוע דטבע האור לעלות למעלה וכמו האש שטבעו לעלות דטבע המים לירד מגבוה לנמוך וטבע האש לעלות ובכדי שיאיר למטה צריך דבר הנאחז וגם אז עולה תמיד כו' וכן טבע האור הוא לעלות כו' וסיבת הדבר הוא להיות שהוא רק הארה לבד לא עצם דעש"ז נק' אור וכידוע ההפרש בין אור לשפע דשפע הוא שהעצמי נמשך וכמו שפעת מים כו' ואור הוא שאין העצם נמשך כ"א הארתו לבד כו', ולכן גם המדרי' היותר עליונה שבאור הנק' אוא"ס הרי נק' א"ס ולא אין לו תחלה מפני שיש לו תחלה והיינו לפי שהוא רק הארה דעל דבר עצמי אינו שייך לומר שיש לו תחלה והאור להיותו רק הארה יש לו תחלה רק אין לו סוף כו', ולכן יש בו טבע הרצוא להיותו הארה לבד ה"ה נמשך להכלל במקורו כו' ובפרט שהאור כלול תחלה במקורו ושם

הוא במדרי' גבוה ונעלה הרבה ובהתגלות שלו ירד ממדריגתו לכן הוא בבחי' רצוא וצמאון לעלות כו' וזהו והחיות ר"ש שהאור והחיות האלקי הוא בבחי' רצוא לעלות למעלה כו' ומ"מ זהו מפני שההארה היא דבוקה במקורה, דאמת הוא שסיבת הרצוא הוא מפני שהיא הארה לבד אבל זהו מפני שהיא דבוקה במקורה ונרגש בה מקורה לזאת היא בבחי' רצוא כו', ולכן טבע זו היא רק באור לא בשארי נבראים שהרי כל נברא הוא אור וזו המתפשט מהכח אלקי השופע בו ומהווה אותו מאין ליש כו' וכמ"ש בס"ב ח"ב ומ"מ אין בהם טבע הרצוא אדרבא טבעם לירד כו' וכן הוא בבחי' הכלים למעלה וכמ"ש במ"א דאור וכלי הם חו"ג אור הוא בחי' גבורה דטבעו לעלות כו' וכלי בחי' חסד דהיינו בחי' הירידה והמשכה להתגלות כו' והיינו מפני שאינם בבחי' דביקות גיכרת כמ"ש במ"א והאור שטבעו בבחי' רצוא ועלי' הוא מפני שדבוק במקורו ונרגש בו מקורו כו', ולפי' כל שהאור גבוה ונעלה יותר ה"ה יותר בבחי' רצוא ועלי' למעלה, דהרי מה שהאור גבוה יותר הוא מפני שהמשכתו הוא שלא ע"י צמצום מקורו כ"כ דזהו סיבת ענין ריבוי האור ומיעוט האור כו' ונודע דריבוי ומיעוט הוא בב' דברים בכמות ובאיכות והא בהא תליא דהאור שהוא בבחי' ריבוי באיכות דהיינו שגבוה במדרי' ה"ה ג"כ בבחי' ריבוי בכמות דהיינו בבחי' תוקף האור והגילוי כו', וכ"ז תלוי באופן המשכתו אם הוא ע"י צמצום מקורו ה"ה בבחי' מיעוט וההמשכה שאינו ע"י צמצום המקור כ"כ ה"ה בבחי' ריבוי האור כו' (והרי המשכת האור הגבוה במדרי' הוא ממדרי' נעלית בעצם, היינו דכל שהמקור הוא מדרי' גבוה ונעלה יותר ההמשכה משם היא שלא ע"י צמצום כ"כ כו' וכמ"ש במ"א) ומאחר שההמשכה היא שלא ע"י צמצום כ"כ ה"ה בבחי' דביקות במקורו יותר ונרגש בו יותר מקורו כו' וממילא הוא בבחי' רצוא יותר כו', וכנודע ההפרש בין הרצוא דבחי' ממכ"ע להרצוא דסוכ"ע דבממכ"ע הרצוא הוא בבחי' הגבלה ובסוכ"ע בבחי' בל"ג ונק' אהבה מוגבלת ובלתי מוגבלת כו' וכמ"ש במ"א. ועפי"ז יובן מה שהאורות דתהו הי' עיקרם בבחי' רצוא להיות דאורות דתהו היו בבחי' ריבוי וידוע דהריבוי הוא במעלה ומדרי' כו' ולזאת מצד הדביקות במקורם שהי' בהם ביותר הי' בהם טבע הרצוא ביותר להיות רק בבחי' עלי' והסתלקות למעלה כו', וביותר שהאורות דתהו היו אורות מקיפים כנודע, ואו"מ הוא בכ"מ בבחי' דביקות יותר מהאו"פ דמשו"ו הוא בבחי' או"מ, שהרי ידוע שהעיגולים נמשכים ג"כ מהקו ומי"מ שרשם מבחי' העיגול שלמעלה מהקו ולכן הן בבחי' עיגולים, ולכאוי' הלא הקו ג"כ שרשו מהעיגול שלפני הקו וכמ"ש בע"ח המשך קו מהאור העליון שלו כו' ויש גי' מאור העיגול שלו כו', הרי בהכרח לומר שעל האור דעיגולים אינו פועל הצמצום כ"כ ולכן גם אחר הצמצום הם בבחי' עיגולים כו' הרי שהאו"מ המשכתו שלא ע"י צמצום כ"כ ממילא הוא בבחי' דביקות יותר ובבחי' רצוא יותר כנ"ל, וכמו"כ הוא בבחי' אורות דתהו שהן אורות מקיפים ה"ה בבחי' דביקות יותר לכן היו בבחי' רצוא ביותר להיות בבחי' עלי' ולא להאיר למטה כו' ולכן לא נתיישבו בהכלי' שלהם להיות בבחי' התלכשות דהיינו להאיר את הכלי שזה היפך טבע העלי' והדביקות כו', והאורות דתיקון הם בבחי' התיישבות להיותם בבחי' מיעוט האור דהמשכתם

הוא בבחי' צמצום מקורם שאינם בבחי' דביקות כ"כ (דהאור דבוק במקורו אבל לא כמו בחי' אורות דתהו כו'), ולכן כל ענין ההתלבשות וכל ענין ההשתל' הוא בבחי' התיקון דוקא, דבספ' דתהו לא הי' בחי' התיישבות וגם לא ההשתל' ממדרי' למדרי' דהרי כתי' בהם וימלך וימת דלאחר שנשברה ונסתלקה הספ' העליונה נמשכה הספ' השני' כו', וסדר ההשתל' שהוא בחי' הירידה וההמשכה ממדרי' למדרי' זהו בבחי' התיקון דוקא לפי שאורות דתיקון אינם בבחי' רצוא כ"כ אדרבא הן בבחי' ירידה להאיר למטה שז"ע ההתלבשות בכלים כו' ומשו"ז יש בהם ג"כ הירידה וההמשכה דסדר השתל' כו', וזהו מה שתהו ותיקון נק' אדם ובהמה דתיקון הוא בחי' אדם ותהו בחי' בהמה רבה, דבהמה הוא נוטריקון בה מ"ה ואדם בגימט' מ"ה, דהנהגה מ"ה הוא בחי' אין וביטול וכמו מה פשפשת כו' וכמו ונחנו מה כו', וענין בהמה בה מ"ה היינו דספ' דתהו היו בבחי' אין ובבחי' ביטול בעצם שז"ע בחי' הדביקות במקורם ביותר ובחי' הרצוא ביותר שכ"ז הו"ע הביטול כו' (דהרצוא הוא בחי' עלי' והתכללות במקורו כו', ודביקות הוא ג"כ ענין עלי' למעלה כו' וכ"ז הו"ע הביטול כו') ותיקון בחי' אדם בגימט' מ"ה דכל גימט' הוא בחי' לבוש והעלם כו', והיינו שהביטול הוא בבחי' העלם לא בבחי' עלי' והתכללות ממש כו', ומשו"ז כל בחי' סדר ההשתל' בבחי' ירידה והמשכה הוא בבחי' התיקון דוקא כו' כנ"ל. אמנם לכאור' יש סתירה גדולה לזה והוא מ"ש רוח האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היא היורדת למטה הרי דטבע רוח האדם לעלות דוקא וטבע רוח הבהמה לירד כו' וה"ז להיפך לגמרי ממשנת"ל בבחי' תהו ותיקון כו' (להבין ע' בח') וכן הוא באדם למטה דהכח שיש בו להתגלות אל הזולת דהיינו להתגלות בדבור ה"ז בו שפלות וירידה מעצמותו, והסיבה היא מצד קטנות הדעת וכל שמתרבה הדעת ה"ה בבחי' מגיעת ההתגלות, וכמו הקטן אינו יכול לעצור ברוחו ומגלה כל מה שיש במחשבתו משא"כ הגדול אינו מגלה עניניו, וכן בהשפעת השכל מי שאינו חכם גדול כ"כ כשמשכיל איזה השכלה ה"ה מגלה אותו לזולתו כו' והגדול בחכ' יכול לעצור ולעכב בעצמו ואינו מגלה ההשכלות שמשכיל כו', ומי שהוא במוחין דגדלות טבעו הוא בבחי' הבדלה שאינו מתערב עם הזולת ואינו מתגלה כ"כ רק הוא בבחי' הבדלה ובבחי' דביקות למעלה ממנו כו', ומבו' במ"א דכמו"כ הוא למעלה בבחי' ז"א ומל' דבחי' המל' דוקא יורדת לבי"ע להיות מקור לבי"ע אבל בחי' ז"א אינו יורד לבי"ע כו' זהו לפי שז"א הוא בבחי' דביקות במקורו דטבע העלול לידבק בעילתו וכמו תלמיד היושב לפני רבו שהוא בבחי' עלי' ודביקות לקבל ואידי דטרוד למיבלע לא פליט כו' וכמו"כ בחי' ז"א הוא רוח האדם העולה למעלה ובחי' המל' ש' ב"ן דבהמה בגימט' ב"ן ה"ה בבחי' רוח הבהמה היורדת כו' וא"כ ה"ז סותר לכאור' למשנת"ל. וצריכים לומר דכללות הענין בזה הוא דבאמת דבחי' בהמה בה מ"ה בבחי' דביקות ועלי' כנ"ל, והיינו בבחי' התהו כמו שהוא למעלה כו', אמנם כשם שלמעלה במקומן הן בבחי' עלי' ביותר בבחי' הסתלקות לגמרי ולא לירד כלל להאיר למטה כו' כנ"ל כמו"כ להיפך כאשר נשברו ונפלו ה"ה בבחי' ירידה בתכלית שאין בהם בחי' העלי' כלל מצד עצמן כו', וזהו ההפרש בין בחי' אדם לבחי' בהמה דבחי' אדם העליות

אינן בבחי' עלי' בתכלית בבחי' הסתלקות והתכללות לגמרי (אויס גיין פון זיך) דטבע העלול לעלות ולידבק בעילתו אבל זהו לקבל לעצמו לא להיכלל לגמרי (בל"א צו זיך ניט פון זיך) ומשו"ז גם בירידתו אינו בבחי' ירידה לגמרי ח"ו, והיינו שגם בירידתו אינו נבדל ונפרד ממקורו ועדיין הוא דבוק במקורו א"כ יש בו כח העלי' גם בירידתו למטה כו'. וזהו רוח האדם העולה היא למעלה דבכל מקום שהוא גם בירידתו במדרי' יש בו כח העלי' וה"ה בבחי' עלי' באמת בכח עצמו לפי מדריגתו שהוא וגם יכול לעלות בעילוי אחר עילוי כו', משא"כ רוח הבהמה היורדת למטה היינו שבירידתה היא בבחי' ירידה בתכלית לפי שנבדלה ונפרדה ממקורו ואין בה כח העלי' מצ"ע כו', והסיבה לזה הוא כללות ההפרש שבין אדם ובהמה דאדם יש לו דעת ובהמה אין לה דעת ודעת הוא בבחי' התיישבות ולכן האדם שיש לו שכל ודעת גם בעליותו אינו בבחי' סילוק לגמרי וכמו"כ גם בירידתו אינו בבחי' ירידה לגמרי אבל בהמה שאין לה דעת לזאת בעליותה היא בבחי' סילוק לגמרי ולהיפך בהירידה היא בבחי' ירידה לגמרי כו'. והענין הוא דאדם עיקרו הוא בחי' חכ' וכמ"ש ויהי האדם לנפש חי' בחי' והחכ' תחי' ולכן בכל הנהגותיו הן ע"פ החכ' וכמ"ש לפי שכלו יהולל איש וגם בכחות הנעלמים כמו הרצון שלמעלה מטו"ד יש טעם כמוס לרצון כו', ולכן אין אנו מוצאין אמיתית ענין מדות תקיפין באדם כ"א בבהמה וכאשר אנו רואין בחוש באדם כשמתעקש באיזה ענין וכמה שייסבירו לו ע"פ השכל שא"צ להיות כך אינו מועיל מפני שרוצה כך למעלה מטו"ד ומ"מ יכול להיות שבמשך זמן ישתנה רצונו ויהי' כמו חיוב השכל הגלוי, וה"ז הוראה שבתחלה כאשר התעקש בהענין הי' לו טעם כמוס בזה, דאם לא הי' לו שום טעם כלל ה"ז רצון פשוט ממש רצון עצמי והרצון העצמי לא ישתנה לעולם כמו שהעצם לא ישונה לעולם, ומאחר שמשתנה בהכרח שאינו רצון עצמי אלא יש לו טעם כמוס ונעלם והטעם ישתנה וישתנה הרצון ג"כ כו', וזהו שלא יש מדות תקיפין ממש באדם דהכל ע"פ הטעם דוקא, הרי דבעילוי שלו דהיינו בבחי' הרצון שלמעלה מטו"ד אינו בבחי' עלי' וסילוק ממש שהרי יש שם טעם ואינו בבחי' תוקף הרצון ממש כו' וכמו"כ להיפך בירידתו אינו בבחי' ירידה לגמרי דבכל מקום שיו"ד ה"ה אדם ואינו נופל ומתבטל ממהותו כו', דכשם דבעליות שלו אינו בבחי' מהותו העצמי ממש ומשו"ז גם בירידות שלו אינו בבחי' ביטול מהותו לגמרי כו', וכן הוא בעבודה דבנה"א העליות שלו הן בסדר והדרגה לא בבחי' כליון לגמרי דגם בבחי' רעו"ד בחי' רצון פשוט שלמעלה מטו"ד אינו בבחי' כליון לגמרי וכנודע דרעו"ד ג"כ באה ע"י ההתבוננות והוא ע"י השגת ההפלאה כו' ולכן אינו בבחי' כליון כו' ואפי' בחי' רעו"ד שמבחי' יחידה שבנפש ג"כ אינו בבחי' כליון לגמרי (דהיינו בבחי' רעו"ד שמצד הגשמה מלמטלמ"ע כו') ושם הטעם מפני שנרגש בהגשמה בחי' פנימיות הכוונה המורששת בעצמיות להיות בבחי' שוב דוקא כו' וכמ"ש במ"א אמנם זה גופא מה שהגשמה מרגשת הכוונה האמיתית הוא מפני שיש בה טבע השוב והוא בחי' הנחת עצמותו שלא להתפשט ברצונו להיות בבחי' כליון והתכללות ממש במקור חוצבו האלקי כו' כ"א להיות בבחי' שוב כו' וכמ"ש במ"א, וענין הנחת עצמותו (אָוּעק־

גילייגטקייט) הוא טבע חוש השכל דוקא שבו הוא הכח דהנחת עצמותו לעשות היפך רצונו כו', הרי דגם בבחי' הרצוא דיחידה שבנפש יש בחי' השכל ודעת דהגם דאינו שייך שם ענין השכל כלל ואינו בא ע"י התבוננות כלל כמ"ש במ"א מ"מ יש שם טבע חוש השכל דמשו"ז אינו בבחי' כליון לגמרי כו', וכמו"כ בירידות שלו אינו בבחי' ירידה לגמרי ח"ו שאינו ניתק ונבדל ח"ו ממקורו אדרבא דבוק הוא במקורו כו' שהרי גם בירידת הנשמה למטה להתלבש בגוף חומרי ונה"ב טבעי שזהו ירידה היותר גדולה (דמה שיכול להיות ח"ו ירידה יותר ע"י חטא ועון ר"ל ה"ז מצד הנה"ב כו') ורק נשמות לבד ירדו בבחי' ירידה כזאת כו' ומ"מ עודינה קשורה היא ומיוחדת במקורה ויש בה כח העלי' לעלות למעלה שהרי היא בבחי' עובד אלקים למטה ומתקן ומברר כו', אבל בהנה"ב לא יש בו סדר והדרגה כלל שהרי בירידתו ירד בתכלית שהרי הוא בחי' ק"ב נבדל ונפרד מאלקות כו' ויכול להיות ח"ו עוד בבחי' ירידה יותר ר"ל בגקה"ט, ועם היות שהטוב שבו גם או אינו נהפך לרע כו' וכמ"ש במ"א מ"מ ה"ה בבחי' פירוד בתכלית כו', ולהיפך העליות שלו הן ג"כ ביותר בלי הדרגה וכמ"ש במ"א יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרי' דהעלי' דנה"ב נק' סתר המדרי' מפני שאינו בהדרגה כלל כו' עד שאמיתת ענין בכל מאדך בבחי' בל"ג ממש הוא דוקא הבא מצד הנה"ב כו' וכמ"ש במ"א. ומכ"ז יובן בענין תהו ותיקון דעם היות דבהמה בה מ"ה בבחי' ביטול ועלי' ביותר מ"מ בשבה"כ דתהו ה"ה בבחי' ירידה בתכלית כו'. ובוה יובן עוד ענין א' מה שבקטרוג הירח א"ל לכי ומיעטי א"ע כו' וידוע שזהו קטרוג בחי' מל' שאמרה א"א לשני מלכים כו' וא"ל לכי ומיעטי א"ע לירד לבי"ע להיות ראש לשועלים להוות ולהחיות בי"ע כו', ולכא"ו אינו מובן מה תלוי זה בהקטרוג הרי בלא"ה צ"ל ירידת המל' בבי"ע להיות מקור לבי"ע דמל' מכ"ע כו', ומבואר הענין במ"א דקודם הקטרוג הי' בחי' המל' ג"כ בחי' אספה"מ דז"ע שני המאה"ג כו' והי' אז התהוות בי"ע באופן אחר שהנבראים הגשמיים היו כמו גופו של משה שהי' כלי לאלקות כו' וכמו נשמות דבי"ע דעם היותן בחי' יש ה"ה אלקות ממש כו' והי' טעם עץ ופריו שוין כו' וע"י הקטרוג נתמעטה היינו להיות בבחי' אספשא"מ ונמשך בבי"ע רק אור של תולדה בחי' אור נבדל שיתהווה בבחי' מציאות יש ממש כו', וזהו לכי ומיעטי א"ע לירד לבי"ע כו' דאלו לא קטרגה הי' ג"כ התהוות בי"ע מבחי' המל' אבל במל' הי' בחי' גילוי אור ממש והי' הגילוי בבי"ע בחי' הארת אצי' ממש והיו עולמות בי"ע לא בבחי' יש ודבר נפרד כו' וממילא אין זה בבחי' ירידה כלל מאחר שהכל בבחי' המשכת אור הדבוק במקורו כו' אבל ענין לכי ומיעטי עצמך להיות בבחי' אספשא"מ ולהיות המשכת בחי' אור נבדל לבד שזהו בחי' ירידה כו', והמשכה כזאת הוא ע"י הקטרוג דוקא שהרי נודע דשבה"כ דתהו וקטרוג הירח וחטא עה"ד הכל ענין א' (עם היות שאינן שוין ממש כו') וזהו שע"י הקטרוג דוקא הי' ההמשכה כזאת להיות בבחי' ירידה בחי' רוח הבהמה היורדת כו'. ונמצא מובן דבחי' התהו כמו שהיא במקומה ה"ה בבחי' ביטול ודיכיות ממש דבהמה בה מ"ה כו' אבל בירידתן בבחי' שבירה ה"ה בבחי' ירידה בתכלית בבחי' הפירוד כו' משא"כ בחי' התיקון גם בירידתו אינו בבחי' ירידה וה"ה בבחי'

דביקות במקורו כו', וזהו מה שלמטה האדם הוא גבוה במעלה על הדצ"ח להיות שגם בירידתו למטה ה"ה דבוק במקורו ולכן יש בכוחו לתקן ולהעלות את הדצ"ח כו', ולהכין זה במה הוא יתרון האדם על הדצ"ח לאחר השבירה, הנה כתי' נעשה אדם בצלמנו כדמותינו בצלמינו יחו"ע וכדמותינו יחו"ת, דהנה אל דעות ה' ד"ע וד"ת והן דעת המשפיע ודעת המקבל, והיינו הדיעה שבאלקות והדיעה שבנבראים כו', וידוע דבאמת ב' דיעות אלו הן באלקות גופא והיינו דדעת תחתון הוא בבחי' ההארה האלקית שנעשה מקור לעולמות כו' וד"ע בהאור האלקי שלמעלה מהעולמות והיינו בבחי' סוכ"ע כו', וידוע דחכ' היא בחי' יחו"ע היינו מפני שאוא"ס שורה בחכ' שזהו בחי' כח מ"ה כו' וכמ"ש בספ"ב, וד"ת הוא בההארה אלקית שמתלבשת בעולמות שהן בבחי' יש ודבר נפרד כו' ומ"מ נק' יחוד לפי שהנבראים מ"מ בטלים אל ההארה האלקית כו' וכמ"ש וצבא השמים לך משתחווים כו' וכמו סבוב הגלגלים, עם היות שזהו בבחי' הודאה לבד (עמ"ש בד"ה לעומת המסגרת, רס"ה), ברכה הודאה, מ"מ ביטול הודאה שזהו סוף מדרי' הביטול יש בכל הנבראים, דכללות בחי' יחו"ת הוא מבחי' המל' דאין מלך בלא עם, והארת המל' מתפשטת בכ"מ ומלכותו בכל משלה כו', לבד גקה"ט שאין בהם קבלת עומ"ש כלל וצריכים העברה לגמרי וזהו מאן דלא כרע כו' וזהו בצלמנו כדמותינו בחי' יחו"ע ויחו"ת שהאדם כמו שהוא למטה הוא ג"כ בצלם ודמות שלמעלה, ובוה הוא היתרון שלו על הדצ"ח כו' (וכמ"ש כ"ז בדרוש דתקס"ו הנ"ל) ולכא"ו היתרון שלו הוא בבחי' יחו"ע שבו, שהרי הביטול דיחו"ת יש בכל הנבראים, אמנם באמת בחי' יחו"ת שבאדם הוא ג"כ במדרי' גבוה יותר שהרי זהו העבודה שע"פ טו"ד דהיינו בהאלקות המושג כו' דעם היות שאין זה אמינת ענין בחי' ברכה מהעלם אל הגילוי דהכוונה היא בחי' השגת המהות כמ"ש במ"א וכאן הוא רק השגת המציאות כו' מ"מ ה"ז השגה וגילוי לא רק בחי' הודאה, וגם בחי' הודאה שבו הוא בבחי' הרגש יותר וכ"ש לגבי נבראים שלמטה כו', אמנם מה שיש בו היתרון שגם בירידתו למטה הוא דבוק במקורו והיינו מה שהוא בבחי' צלם ודמות שלמעלה גם למטה כו' י"ל דזהו דוקא משום בחי' יחו"ע שבו דמשו"ז הוא גם למטה דבוק במקורו כו', ולכן בכא"א צ"ל גם העבודה דבחי' יחו"ע וכמ"ש בספ"ב דמ"מ ירגיל עצמו כו' וכמ"ש במ"א, ומשו"ז יהי' בו הכח לתקן הדצ"ח כו', וכ"ז כשהאדם שלם בצלמו ודמותו, אבל אם חטא ופגם צלמו האלקית, ונמשל ככהמות, וגרוע ממנה, דמעשה בהמה גרוע מבהמה, צריך להביא קרבן, דהבהמה בשרשה גבוה וע"י ההעלאה באש שלמעלה עד שרשה ומאירים אורות מרובים דתהו נשלם כל פגם שבתקון, אבל להיות שהבהמה למטה היא בק"ן, צריך להקדישה בפה, דהאדם מצד נפשו האלקית ה"ה בצלם ודמות של מעלה וירד רק מצד הנה"ב וכשמתעורר להביא קרבן הרי שב בתשובה ומתעורר הנה"א ועי"ז בכחו בדבורו להמשיך אור קדושה על הבהמה שעיי"ז מעלה אותה מק"ב שנתעלית במדרי' הקדושה ונעשית הקדש, וזה רק דחיית הרע דק"ג ונק' אתכפי' ואח"כ ע"י הקרבן נתהפכת חשוכא לנהורא שנכללת בשרשה, והטעם שבדבור דוקא מפני ששרש הדבור מחכ' ובחכ' אתברירו, וגם הבל הדבור נעשה או"מ, אבל אם אינו

מקדישה ה"ה בטומאתה בק"נ אינה יכולה לעלות לכן ה"ז מביא חולין לעזרה. וזהו ג"כ שרש ענין הנדרים, דנדרים אינו מצד החטא ואמרז"ל נדרים סיג לפרישות, דכל הדברים תחתונים מעורבים טו"ר והאדם מתקן אותם, וכאשר רואה דבר שאין ביכולתו לבררו וממילא הרי יורד אותו, צריך לפרוש ממנו, ועי"ז מתיש כח הנה"ב, ובכדי לפרוש מהדבר צריך עצות לזה (לקו"ת) ח"ע הנדרים שע"י הדבור ממשיכים אור של קדושה ומוציא את הדבר מק"נ ונתעלית במדרי' הקדושה וה"ה למעלה ממנו ובוזו נאסר הדבר עליו להיותה למעלה ממנו, ולכן צ"ל בדבור דוקא לרוממה מק"נ ויש בכח דבורו לרומם כנ"ל בקרבנות. אמנם צריך להתפיס בדבר הנדור אבל אם אמר ה"ז כנבלה לא אמר כלום, דנבלה היא איסור ממש מגקה"ט וכאן האיסור אדרבא מצד שנעשה למעלה ממנו, וגם א"א להמשיך אור הקדושה אלא במקום קדושה (רל"ג) ולכן צ"ל ה"ז כקרבן, אך כ"ז בבחי' אתכפי' לבד, ובקרבנות יש גם אתהפכא ע"י ההקרבה, ודוגמא כזאת בנדרים הוא חכם המתיר את הנדר, דהנה מה שבדבור מעלה את הדבר זהו ע"י הארת החכ' שנמשך בדבור כנ"ל, ולהיותו רק הארה לבד פועל רק אתכפי' בחי' שמאל דוחה, אבל החכ' עצמה מהפך חשובא לנהורא (וכמו עה"ח שמלובש בעה"ד ועה"ח בעצם כו'), וזהו חכם המתיר שע"ז שמתהפך ונעשה טוב הרי אין שום חשש שתרד אותו ולכן מותר בה, וע"ד אכילה דשבת, דתחלה בע"ש שלהובא דאשא בטיש כו' ואח"כ בעלי' דשבת מתעלה בקדושה ונעשה האכילה מצוה, מצוה לענגו. וזהו וידבר משה, משה בחי' חכ', וידבר ל' הנהגה והמשכה שהמשיך בחי' הארת החכ' בכאו"א מישראל שיהי' בכח דבורם לאכפי' לסט"א, וסדר ההמשכה היא אל ראשי המטות, מטות מדות, ראשי המטות מוחין שבמדות, לבני ישראל ס"ר נשמות, ובפרטיות י"ל לבניי ע' נפש לאמר לדורות ס"ר נשמות וזהו המשכת הכח על נדרים. ואח"כ זה הדבר, משה נתנבא בזה יח"ע ברכה, שע"ז מהפך כו' והו"ע חכם המתיר את הנדר, ואומר ע"ז אשר צוה ה' שזהו תכלית הכוונה, וזה שדרו"ל זה הדבר חכם מתיר בעל מפיר הרי מרומז בזה ע' ההתרה, וזהו הכח שהמשיך משה, ואח"כ או' איש כי ידור היינו ע' הנדרים וההתרה בפועל בנש"י. וזהו וידבר משה שמשה המשיך הכח בנש"י להיות אתכפי' סט"א שז"ע הנדרים ולהיות אתהפכא חשובא לנהורא שז"ע חכם המתיר את הנדר כו'.

בס"ד, ש"פ מסעי, עת"ר

אלה מסעי בניי כו' ויכתוב משה מוצאיהם כו', וצ"ל מה"ע המסעות שמודיע זאת בפ' מיוחדת, ומה"ע מוצאיהם למסעיהם ואח"כ מסעיהם למוצאיהם. הנה המסעות הן מדרי' ממוצעת בין יצי"מ לכניסת הארץ, וידוע דיצי"מ יש גם עכשיו בעבודה בכל דור ודור כו', מזכיריק, אני כו' אשר הוצאתי כו', א"כ

יש גם הכניסה לארץ בעבודה וכן המסעות, וצ"ל ענינם מהו. הנה מצרים מצרים היפך אתון מי, מי ברא אלה במד"ר אלה תולדות השוה"א, ומי ברא אלה, וים היפך אתון הוא בחי' ההארה האלקי' שמסתרת בנבראים בבחי' מיצר והעלם וצ"ל יציאה מן המצר.

וביאור הענין ילה"ק ע' ברא בריאה יש מאין והלא ממך הכל, והע' דהנה יש ב' אופני התהוות עו"ע ויש מאין, עו"ע בבחי' קירוב העילה, וכמו בהשפעת השכל צ"ל קירוב הערך דהרב אל התלמיד שיהי' הרב לפי ערכו, והרב יצמצם שכלו לפ"ע התלמיד, והעיקר שהוא בחי' גילוי מהות אור שכלו רק שהוא בחי' חיצוניות, דחיצוניות שבעליון נעשה פנימיות התחתון, שהפנימיות היא עיקר מהות העלול וה"ז חיצוניות העילה (ל' שע' הפר') ולכן בהחיצוניות יש בהעלם גם הפנימיות דהרי קאים אינש, והיינו לפי שזהו מהות שכלו, הרי שהעלול אינו התחדשות, וכן השונה בדרך קצרה ה"ז קיצור מהאריכות ויש בזה כל האריכות והא תליא מפני שהוא קיצור מן האריכות לכן יש בזה הכל, ומשו"ז יכולים להרחיב, וכמו אור השמש דרך סדק ונקב עם היותו במיעוט, יכולים להרחיבו מפני שמהות השמש מאיר דרך הנקב, וא"ד להקיצור בגשמיות כמו שמקצר עץ ארוך שהוא חסר האריכות וא"א להאריכו, והדוגמא בכחות כמו שיחות חולין של ת"ח דלפעמים מלביש בזה ענין עמוק ופנימי מאד שא"א כלל לידע ע"י הלימוד והיגיעה כ"א כאשר מגלה בעצמו אם ביכולתו לגלות וכמו הסיפורים דרבב"ח שמרומז בהם ענינים נפלאים שא"א לידע אמיתתן אם לא כאשר מגלין כו' אבל השונה בדרך קצרה כו', וכן מדות מהשכל בדרך עו"ע דמהתפשטות והתגלות העילה בחי' חיצוניות השכל נולדה המדה, וכן ממח' לדבור, דכ"ז הוא שאינו בא בבחי' שינוי המהות ובבחי' התחדשות. והב' שבא בשינוי המהות ובבחי' התחדשות, וכמו אור השמש שע"י המסך הרי האור אינו מהות השמש כלל וה"ז מהות אור אחר, וכמו הלבנה שמקבלת מאור השמש ומתעלם ומסתתר בה ונשתנה מהותו שהוא מהות אור חדש, וכן אור השכל הנמשך ע"י משל שהוא דבר זר המסתיר ומשנה כו', והדוגמא למעלה דהתהוות האצ"י הוא בבחי' קירוב דאוא"ס המאציל בחי' הפרשת הארה, וכמו ואצלתי מהרוח כו' דבחי' רוחו של משה נמשכה עליהם וכמו"כ אצ"י גילוי אור המאציל וכשלהבת קטנה מאבוקה גדולה, ולכן הע"ס דאצ"י הן אלקות ממש ובבחי' א"ס להתפשטות, וְעַם הַיּוֹת שְׁאִינוֹ דוֹמָה מִמֶּשׁ כִּמֶּשׁ בְּמֵא מ"מ הן א"ס כו', וכן באצ"י גופא מחו"ב לז"א וכו', ולכן באצ"י יכול להיות התרחבות האור, דעם היותו ע"פ קהמ"ד מ"מ יכול להיות תוס' אורות, דהתו"מ הן להוסיף אור באצ"י, ומ"ש עד הגל כו' אם אני כו' היינו ע"פ המדידה דתורה, דיעקב עשה את הגל והוא ע"פ ש' מ"ה דחכ' דתורה, שגם בזה יש מדידה מהו תורה ואיך יהי' עסק התורה ומהו מצוה ואיך יהי' עשיית המצוה, אבל כ"ז המשכת מבחי' עצמיות אוא"ס כו' ומאיר באצ"י, אבל התהוות ב"ע ע"י הפרסא, וכמו האור שע"י המסך הוא מהות חדש כמו"כ ע"י הפרסא נמשך אור נבדל ונעשו נבראים בבחי' יש שזה מהות חדש שלא הי' קודם שנתהווה, ולכן בבי"ע א"א להיות התרחבות האור שהרי הושיט הקב"ה כו', וגם דהמשכה שע"י תו"מ אינו מאיר בבי"ע

עכשיו רק על האדם בדרך מקיף מפני שהמשכות הנשמות הוא באו"א, וגם ע"ז אי' בסש"ב שז"ע בהמות הייתי שאינו מרגיש, אמנם יכול להיות בהרגשה וגם בבחי' או"פ וזהו מצד מעלת הנשמות, אבל בבי"ע יהי' הגילוי לעתיד דוחד חרוב כו', וזהו יש מאין דבר מלא דבר, ועם היות דממך הכל אבל להיות ההתהוות בבחי' התחדשות נק' יש מאין, וצ"ל והלא והחכ' מאין תמצא וידוע דקאי גם על אור החכ', וצ"ל כמ"ש במ"א ההפרש בין שם אור לשם אצי' דאצי' ג"כ אור (דע' האצי' שייך רק באור דבחי' מציאת דבר הוא בבחי' התחדשות ונק' ברא, דבאמת כללות האצי' גם הכלים הן בחי' אור כו') הענין דאור הוא גילוי לבד, ואצי' הוא גילוי שע"י צמצום דאצי' ה"ה אצילת דבר א"כ ה"ז חוץ לעצמותו כבי' ובהכרח שזהו ע"י צמצום העצמות, ואור הוא גילוי שלא ע"י הצמצום וכלול בעצמותו, ומאחר שאצי' הוא ע"י הצמצום בהכרח שאינו מהות אור הראשון ממש, ומ"מ ג"כ אינו מהות אחר משום דדרך צמצום הוא בחי' קירוב יותר מדרך פרסא, דהגם דצמצום הראשון הוא בחי' סילוק האור מ"מ לאחר הצמצום חזר והאיר, וכמשל דבכדי שימצא בהמשפיע החיצוניות השייך אל המקבל הוא ע"י שמעלים אור שכלו לגמרי כאלו לא השכיל דבר, מ"מ המצאת החיצוניות הוא ע"י שחזור א"ע אל הענין וכמו נזכר על הענין שהשכיל, וההשפעה והגילוי גם לעצמו איך להשפיע הוא ע"י שחזור ומאיר אצלו הענין רק שמאיר דרך כח המעכב לבלי יתפשט ולא יהי' בתוקף הגילוי כו' וכמו"כ הוא הדוגמא למעלה, ומאחר שזהו ע"י הקירוב בהכרח שאינו מהות אחר, וכשם שמה שההמשכה הוא ע"י צמצום מכריח שאינו מהות אור הראשון ממש כמו"כ מה שההמשכה היא מ"מ ע"י קירוב מכריח שאינו מהות אחר, ויובן זה ע"ד מבין דבר מתוך דבר (ד"ה הנ"ל) שהשכל השני הוא שכל חדש ומ"מ אינו מהות אחר לגמרי שהרי השכל הראשון הוא לא ענין זר כמו משל, ומהשכל הראשון נמצא השכל השני בהכרח לומר שהוא כלול בו רק שלא מהותו ממש כמו בעו"ע הנ"ל שמהות החיצוניות הי' תחלה בהמשפיע והגילוי הוא אותו המהות ממש, וכאן אינו כלול מהותו ממש וגם הגילוי אינו שאותו המהות ממש מתגלה אבל מ"מ אינו מהות אחר ויש להם שייכות זה לזה, וכמו"כ י"ל בענין האצי' לגבי או"א"ס שעם היותו מהות חדש היינו לא מהות האור שלפני הצמצום ממש ועש"ז נק' יש מאין מ"מ אינו מהות אחר, וזהו ההפרש בין יש מאין דאצי' שאינו מהות אחר להיש מאין דבי"ע שהן מהות אחר, וענין עו"ע ממש הנ"ל זהו בע"ס דאצי' עצמן כמ"ש באגה"ק סי' ב' השתל' הספי' בספי' עצמן, ועו"ל מה שהבריאה היא יש מאין שהמקור המהווה הוא בחי' הארה לבד וכלא לגבי עצמות, דגדול הי' כו' בעיר אלקינו אימתי גדול כו' (א"מ רל"ה) וכת"י לך ה' הגדולה דבמקום גדולתו כו' דלגדולתו העצמיות אין חקר, וזהו אתה עשית חסר ה', כי עמך מקור חיים ולא כת"י כי אתה כו', וזהו מאין דהגם דממך הכל מ"מ ההתהוות היא מהארה לבד, והא בהא תליא דלהיותה הארה לכן מתעלמת ע"י הפרסא להיות מהות חדש, ומ"מ הרי צריכים להבין שיש כח אלקי המחדש מציאות הנבראים והכח המחדש עומד תמיד בהנברא מאחר שזהו התחדשות וכנודע וממילא בהכרח שהנברא בטל אל הכח האלקי המהווה אותו עד שבאמת כל

מציאותו הוא הכח האלקי המחדשו דכל התחדשות הרי הכח המחדש הוא ההתחדשות, וא"כ ה"ו להיפך לגמרי מהנראה דמה שנראה לעין מצד העולם הפרסא הוא רק מציאת היש ותוקף הישות והאלקות אין נראה כלל, ובאמת יש כח אלקי בכל נברא תמיד המהווה ומחדש אותו והנברא בטל לגבי הכח האלקי עד שזהו כל מציאותו, ובאמת הרי התהוות הנבראים הוא כח עליון יותר מהתהוות אצ"י שאינו התחדשות, ולפי מה שנת"ל דאצ"י הוא ע"ד מבין דבר כו' י"ל שזהו ג"כ למעלה מענין בחי' אור, וכמארו"ל נבונים אפי' בימי משה כו'. ומכ"ש ע' התחדשות הנבראים שהוא ענין נפלא ביותר, והוא רק בחיק הבורא, בכח עצמות א"ס ב"ה בחי' גדולתו העצמיות כו'. ומאחר שהא"ס הוא המהווה באמת הרי הנבראים בטילים בתכלית כמו הביטול שהא"ס מביא, וזהו שאו כו' מי ברא אלה, הן האמת שהתהוות היא בבחי' התחדשות אבל הרי יש מחדש והנברא בטל באמת, וע"י השגה זו בבחי' העמקת הדעת הרי מהחידוש דבר שזה להיפך לגמרי מהנראה לעין צריך להתפעל מאד בלבו ברעש והתפעלות גדולה, וזהו והאופנים כו' ברעש גדול לעומת השרפים (א"מ הנ"ל ותקס"ג), ע"י הגילוי נעשה הרעש וההתפעלות, ודוקא באופנים מפני שהם במקום ההסתר, גם זהו רק מגילוי השג"ה לבד אבל כשכא בבחי' ראי' ורא"ו מי ברא אלה לא יש רעש וזהו שמבקשים ברוך כבוד ה' ההארה ממקומו מבחי' גדולתו העצמיות, וכן באדם, וכשאינו מתפעל זהו מצד טמטום לבו, וז"ע מצרים ים היפך אתון, היא בחי' ההארה המתעלמת ע"י הפרסא, ומיצר ים טמטום הלב, וכניסה לארץ היא תכלית העלי' בחי' וראו כו' ארץ זבת חלב ודבש התענוג שבראי' חלב תענוג דאו"י ודבש דאר"ח. ובכדי שתהי' הכניסה לארץ תחלה צ"ל יצי"מ בכלל, כי ברח העם, שכחי עמך, בדרך הגברה לבד כי יש כח בנה"א לאכפ"י ל"סט"א עודינה בתקפה כו', ואח"כ המסעות שהן ג"כ בכלל יצי"מ, והיינו להתעלות ולהתקרב אל אלקות במדות דנה"א ועי"ז יוצא מהמדות רעות ומהפכן לטוב, כי בכדי לצאת הוא ע"י התעוררות המדה הזאת בקדושה, דבכדי להיות ואהבת בשני יצריך צריך להתעורר באהבה וקירוב לאלקות ועי"ז מתרחק מהאהבה זרה, וז"ע הנסיעה כמו הולך ממקום למקום, ונעשה עי"ז חלישות האהבה זרה, ואח"כ יכול להיות שגם הנה"ב ירצה באלקות לבי ובשרי ירננו, אליך ה' נפשי אשא, וזהו ויסעו ויחנו ויסעו באהבה לה' ויחנו שם שיהי' בבחי' חני' לא בהעברה ואקראי בעלמא, והיינו שירצה באלקות ושתהי' שקידת העבודה, וכן יראה רעה מתהפך לטוב ביראה דקדושה, דכאשר ירא את ה' מתבטל כל יראה ופחד חיצוני, שהרי אין דבר נעשה מעצמו אין אדם נוקף כו' ואין שום נברא יכול לעשות דבר מעצמו, וגם היראה והקבעו"מ דיא אוועק גיגעבין קייט לאלקות מבטל כל יראה חיצוניות ובאמת ומוראכם וחתכם כו' אין חי' רעה שולטת כו', ותפארת לפאר עצמו מתהפך בתפארת דקדושה לאסתכלא ביקרא דמלכא, ונצחון דלעו"ז שהיא מדה קשה קליפת עמלך מתהפך בנצחון דקדושה, והו"ע מעשיו מרובים, דנצח שייך למעשה והוא ענף החסד והוא רק מרושם אור האהבה המסתתר בנצח, וכמו המשתדל בטובת חבירו מצד האהבה ותבוא ההשתדלות בפועל יותר מהאהבה, כי האהבה מתעלמת רק שיעשה הסכם אצלו להשתדל בטובתו הנה

בהסכם זה יעשה וישתדל ביותר, וכמו"כ לאחר התעוררות האהבה בתפלה נעשה הסכם חזק להיות קיום המצות ולמוד התורה בפועל כל היום, הנה מצד ההסכם יהיו מעשיו מרובים יותר מהאהבה, ובוה גם חכמתו מתקיימת, רגל מעמיד את הראש, ועיקר גבורת הגבור הוא שיכול לעמוד ברגליו שאין מזויזים אותו ממקומו, אשר כח בהם לעמוד, וזהו נצח ל' נצחיות קיום, ולכן גבי עסק התורה והמצות כתיב בשבתך בביתך ובלכתך כו', ועי"ז גם חכמתו מתקיימת, ובנצחון זה מתהפך נצחון דלעו"ז. וזהו"ע המ"ב מסעות עליית המדות דקדושה ובוה מתרחקים מהמדות רעות עד שמתהפכין ג"כ לטוב, ביד משה ואהרן משה שושבינא דמלכא ממשיך הכח מבחי' גדולתו העצמיות להיות העלי', וגם פועל פתיחת הלב, כי יסוד אבא מאיר גם בהחזה, ואהרן שודמ"ט מסייע בהעלי', וזהו ויכתוב משה כתיבה הוא המשכת אור השכל כח היותר געלה בהגשמת אותיות הכתב וז"ע המשכת הכח, מוצאיהם וכמוצא מים מקור המסעות היינו בחי' גדולתו כו' למסעיהם כח על העלי' על פי ה' למעלה מבחי' וברוח פיו, ואלה מסעיהם למוצאיהם שעולים ומגיעים לבחי' גדולתו העצמיות בחי' וראו מי ברא אלה שזהו הכניסה לארץ, וזהו אלה מסעי אלה תולדות השוה"א, שזהו בחי' ים, ובוה יכול להיות מיצר ים, וצריכים להפוך בקדושה ע"י המסעות, ומשה נתן כח ע"ז וזהו מוצאיהם למסעיהם ועי"ז מסעיהם למוצאיהם הו"ע הכניסה לארץ בחי' ורא"ו מי ברא אלה כו'.

בס"ד, ש"פ דברים, עת"ר

איכה ישיבה בדד העיר רבתי עם. וצ"ל מה"ע בדד גבי עיר דזה שייך באדם כמו בדד יושב כו'. וגם מהו התימה איכה ישיבה כו' והלא ע"פ פשוט בניצוח מלחמה הוא כן ומהו התמי'. והנה במד"ר בפתיחתא דאיכה אי' אילו זכיתם הייתם קוראים איכה אשא לבדי ועכשיו שלא זכיתם אתם קוראים איכה ישיבה, וע"פ איכה ישיבה אמר ג"כ משה ראה אותם בשלוותם אמר איכה אשא כו', וצ"ל מהו הזכות בזה. והנה בפתיחתא דאיכה אי' עוד הה"ד והמה כאדם עברו ברית כאדה"ר אמר הקב"ה אדה"ר כו' הכנסתיו לג"ע שנא' ויקח ה"א את האדם וינחחו בגן כו' וצויתיו ויצו כו' על האדם כו' ועבר על ציוויי המן העץ אשר צויתך כו' וזדנתיו בגירושין ויגרש את האדם כו' ובשילוחין וישלחהו לעבוד כו' וקוננתי עליו איכה ויאמר לו איכה איכה כתי' ופי' המ"כ מפני שלא נא' בכף קמוצה, אף בניו הכנסתים לארץ שנא' ואביא אתכם אל

איכה ישיבה: על המאמר רשום בכת"ק כ"ק אדמיר (מהורש"ב) וי"ל: סד"ה ג'ן ס"ס. בתחלה קצת בקיצור ואח"כ רשומי דברי', ופי' — שהמאמר מיוסד על סוף ההמשך גן נעול דשנת תר"ם. — ונכתב בתחלה (כמאמר) בקיצור (מכפי שנאמר) ואח"כ רק רשומי הדברים (שבאו בהמאמר).

ארץ הכרמל וציוויתים צו את בני ועברו על ציווי שנא' וכל ישראל עברו את תורתך ודנתים בגירושין שנא' מביתי אגרשם ובשילוחין שנא' שלח מעל פני ויצאו וקוננתי עליהם איכה איכה ישבה בדד. הרי מדמה חורבן בהמק"ד לחטא עה"ד דכמו אדה"ר קודם החטא הי' בג"ע וע"י החטא נידון בגירושין ובשילוחין כו' כך בניו הכנסתים לא"י הכוונה על בנין בהמ"ק שבדוגמת הג"ע. וציוויתים ששם יהי' העבודה דתו"מ כו', ואח"כ דנתים בגירושין כו'. ולהבין ענין ההתדמות הנ"ל, הענין הוא דהנה אל תראוני שאני שחזרת ששזפתני השמש ואי' בזה פ' תזריע מאי שחזרת שחרות מבעי' לי' אלא תרין קדרותא חד דאסתלק מני שמשא מלאנהרא בי לי ומלאסתכלא בי, וחד דבני אמי נחרו בי. ופי' המק"מ דאסתלק מני שמשא דבחי' זעיר הנק' שמש הי' אינו מאיר במל', והר"ע בגלותא קוב"ה סליק לעילא ולעילא וע"ו כתי' היתה כאלמנה כאשר שהלך בעלה למדינת הים מדה"י הוא בחי' עלדאתכ"ס ושהלך בעלה למדה"י הו"ע ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא בחי' סילוק דו"א בבניה וזכ' כו'. ונמצא מפרש כאן מ"ש ששזפתני השמש לא כמו שמפרשי' בכ"מ שזהו מצד תוקף זריחת השמש שמוזה סיבת השחרות לא שהיא שחורה בעצם, וכאן מפרש דסיבת השחרות היא מצד העדר הגילוי דסיהרא לית לה מגר' כלום וע"י דאסתלק מני שמשא ה"ה בבחי' שחרות. ולפי"ז צ"ל מה"ע אל תראוני כו'. וצ"ל ע"ד אל תשתדל לראותו בשעת קלקלתו כו' כמו"כ בעת סילוק דבחי' ז"א אומרת בחי' מל' כנסי' דלעילא, אל תראוני כו'. וה"ז היפך מ"ש צאינה וראינה בנות ציון שזהו בזמן עליית המל' שמקבלת מו"א עד שנעשית עטרה בראש ז"א שז"ע בעטרה כו'. ובזמן סילוק האור אומרת אל תראוני כו' שע"ז נעשה ירידת המל' שמתלבשת בע"ש וכמא' גלו לבבל שכינה עמהם כו'. וזהו קדרות הב' דבני אמי נחרו בי בני אמי הן הע"ש והר"ע בני אלקי' כו' ונחרו בי מפרש בזה ע"ד נחר גרוני ליהו"ע כרחל לפני גוזזי' נאלמה דכאשר הקול אינו מאיר בדבור אז הדבור בהעלם ליש יניקת החיצוני' כו'. וזהו ג"כ ענין היתה כאלמנה ל' אלם נאלמה הנ"ל. וזהו שמדמה חורבן בהמק"ד לחטא עה"ד, דאדה"ר הרי המשיך בחי' זו"ג וכמ"ש זאדם אין לעבוד כו' וכדאי' בזה, וע"י חטא עה"ד נסתלק בחי' ז"א זבחי' המל' ירדה למטה כו'. וכמו"כ בזמן בהמ"ק הי' יחוד זו"ג כו' ואח"כ בחורבן בהמק"ד דאסתלק מני שמשא וע"י ירדה המל' דבני אמי נחרו כו', אי"כ שניהם ענין אחד. וכמ"ש בע"ז שער מיעוט הירח דאחר החטא ובחורבן בהמק"ד הי' במדרי' א' ושם דזהו בחורבן בית שני, והביא ע"ז פסוק והמה כאדם עברו ברית כו'.

ולזהבין כ"ז ילה"ק דהנה נודע דנתאוהה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים והיינו שיהי' גילוי אלקות בתחתונים כו'. ומפני מה נתאוהה אין אנו יודעים * להיות שזהו בבחי' עצמות או"א"ס דלית מח' תב"כ כו'. אבל זה אנו יודעים שנתאוהה כו' שוקיו עמודי שש ואמרו"ל שוקיו זה העולם

שנשחוקק הקב"ה לבראותו כו' ומפני מה אין אנו יודעי' אבל זה אנו יודעים שנשחוקק כו' בכדי שיהי' לו ית' דירה בתחתונים כו'. וכן הי' בתחלת הבריאה דעיקר שכינה בתחתונים הי' 'עד שהו' סלקו כו'. והנה מה דעיקר שכינה בתחתונים הי' צ"ל שזהו בחי' אוא"ס שלמע' מהעולמות כו', דהאור שבבחי' התלבשות בעולם והיינו האור דסדר השתל' כו' א"א לומר שעיקרו למטה שהרי בא בסדר והדרגה ומאיר בגילוי יותר למעלה וכל מה שנמשך ומשתלשל מתמעט האור כו' וכמא' נטה ימינו וברא שמים ונטה שמאלו וברא ארץ כו' הרי דלמטה אין הגילוי כמו למעלה כו', ובאמת בהגילוי שע"פ סדר השתל' הי' קודם החטא למטה גילוי אור כו' אבל מ"מ הי' הגילוי ע"פ סדר והדרגה שלמע' הי' הגילוי יותר אלא שגם למטה הי' גילוי אור כו' וע"ז אמרוז"ל ע"פ אלה תולדות העולם על מלואו נברא כו' (וגם הכוונה על מלואו שהי' ראוי לגילוי אור כו'), אבל מה שאמרו עיקר שכינה בתחתונים הי' הוא הגילוי שלמע' מהשתל' בחי' אוא"ס הסוכ"ע כו' והוא שנמשך ע"י עבודה כו'. ועז"נ וינחהו בג"ע לעבדה ולשמרה דלעבדה זו רמ"ח מ"ע ולשמרה שס"ה מל"ת דהיינו להמשיך בחי' גילוי אוא"ס למטה כו'. והענין הוא דהנה ידוע דבג"ע יש ב' מדרי' ג"ע בעצם והתו' אורות שנמשך ע"י עבודת הגן וכמו הגן שמשביחין אותו ע"י העבודה כו'. דבג"ע בעצם כתי' ויטע ד' אלקים שם מלא והיינו גילוי שם הוי' שמאיר בג"ע, ומ"מ הוא בחי' האור דסדר השתל' כו' דהנה נודע דההפרש בין ג"ע לעולמות הוא בב' דברים הא' דהאור המתלבש בעולמות הוא מבחי' ז"ת ובג"ע מאיר ג"ך כו' והב' דבעולמו' רק ידיעת המציאות ובג"ע גילוי המהות כו' (בד"ה יפה ש"א בתו"א ובהגהו' לשם נראה שז"ע ג"ע בעצם כו') והא בהא תליא כו' וכמ"ש במ"א. וכ"ז הוא בחי' ממכ"ע כו'. ובמ"א מבו' דג"ע בעצם הוא ג"כ רק בחי' ידיעת המציאות (אלא שהוא במדרי' עליונה מבעולם) להיותו כברי' ומאיר בחי' חו"ב דברי' (בלקו"ת בד"ה במד"ס) דשם רק ידיעת המציאות וכמא' כי לא יראני האדם וחי אפי' חיוה"ק כו' וכמו"כ הוא גם בג"ע כו'. והמשכת אצי' אפי' שבבי"ע הוא ע"י עבודה דוקא. ואיך שיהי' ג"ע מצ"ע בחי' ממכ"ע, וע"י עבודה ממשיכים בחי' סוכ"ע כו' וז"ע וינחהו בג"ע להיות שם עבודתו ועי"ז המשיך בחי' עיקר שכינה למטה כו'. והגם שגם עכשיו ממשיכי' ע"י המצות בחי' סוכ"ע וא"כ מה"ע דקודם החטא כאשר וינחהו בג"ע אז דוקא הי' עיקר שכינה בתחתונים, הענין הוא דהנה מובן דאינו דומה העבודה בג"ע לגבי העבודה אחר שנגרש כו', וההפרש הוא כמו הריחוק ערך שבין קבלת שכר לעונש, דג"ע הוא עתה קבלת שכר ומה שנגרש הרי הי' זה עונש עבור חטא עה"ז, דא"א לומר שזהו מצד הטעם הפשוט דועתה פן ישלח ידו כו' דכמה דרכים לפניו ית' כו', וגם מ"ש וישלחהו לעבוד את האדמה אשר לוקח משם דלכאו' נראה דאשר לוקח הוא נתינת טעם על מ"ש לעבוד כו' והיינו דהעבודה צ"ל על האדמה (שחוי' לג"ע לפי שלוקח משם) דא"כ הי' נצרך לכתחלה להושיבו חוץ לג"ע כו', אלא ודאי דמתחלה הי' הכוונה שעבודתו יהי'. בג"ע דוקא וכן הי' צ"ל כמו שהאלקי' עשה את האדם ישר כו' ומה שנגרש ונשלח לעבוד כו' זהו בדרך עונש. והענין הוא דהנה מה שנלקח מן האדמה הוא גוף האדם דהנשמה ה"ה חלק אלוק' ממעל

כו' והארץ שינתה הציווי שנצטווה עץ פרי עושה פרי שוהו טעם עצו כפריו והיא שינתה כו', ומשו"ז הי' הכח בהאדם ג"כ לעבור כו', וזהו הטעם דבתחלה הי' צ"ל עבודתו בג"ע ואח"כ נשלח כו' דבתחלה הי' גופו מזוכך בתכלית ולא הי' בו תערובות רע, ואור נשמתו האיר בו בגילוי, והי' עבודתו לא לברר ולזכך שהרי הי' מזוכך כ"א הי' עבודתו להמשיך גילוי אוא"ס כו' בחי' עובדי ה' בנשמתו כו' וכן הי' הכוונה בעבודה שלו להמשיך אור כו', ולכן הניחתו בג"ע שהוא מקום מוכשר על המשכת האור, וכנודע דקרקע הג"ע הוא בחי' רוחני שבגשמי ואין בו תערובות רע כלל כו' ומשו"ז המקום מוכשר להמשכת אוא"ס ב"ה, והאדם הי' ראוי להיות בג"ע מצד שהי' מזוכך כו', ואח"כ כשחטא ונעשה גופו חומרי וגם ומעלים על אור הנשמה כו' נשתנה אופן העבודה וצ"ל לברר ולזכך כו' ומשו"ז נגרש מג"ע שאינו ראוי להיות בג"ע שאין שם תערובות כו' ונשלח לעבוד את האדמה אשר לוקח משם דממנה הי' בו הכח לשנות כו' והי' עבודתו אז לא להמשיך גילוי אלקות כ"א לעבוד את האדמה לברר בירורים היינו לעשות את המקום מוכשר כו', ולזאת הגם שממשיכים גם אח"כ בחי' אוא"ס הסוכ"ע ע"י המצות כו' מ"מ א"ז דומה כלל לכמו קודם שזה הי' עיקר העבודה ואח"כ אין זה עיקר העבודה כ"א לברר כו', וכמו"כ דעיקר המשכת אוא"ס הוא דוקא בבחי' המשכה מלמעלמ"ט אבל בבחי' העלאה מלמטלמ"ע הגם שנמשך ג"כ מ"מ אין זה בחי' המשכה זו כו' וכמו"כ בתחלה שזה הי' העבודה המשיך בחי' אוא"ס הסוכ"ע בגילוי כו', וזהו דאו דוקא הי' עיקר שכינה כו' שהמקום הי' מוכשר וזה הי' העבודה להמשיך כו' ומה שהי' צ"ל התיקון בכללות העולם שלא הי' כמו קרקע הג"ע כו' וגם ביטול הקלי' כו' הי' בדרך ממילא כו', ובזה יובן משי"א ושם נעשה כמצות רצונך להיות דבימוהמ"ש יהי' זיכוך העולם (וככה * פי"ז) גם בבע"ח הטורפים דמגקה"ט וכ"ש דמק"נ וכן בנה"ב, והסירותי לב האבן, לב בשר, ויאיר או גילוי אור הנשמה (פ"ך) בצלמינו כדמותינו, ויכיר את בוראו, וידע כל פעול, ויהי' או העבודה בהמשכת האור כו' וזהו כמצות רצונך כמו שהי' הכוונה כו', וכמו"כ הי' בבהמק"ד דכתי' באתי לגני לגנוני שהי' כמו הג"ע, דכשם שבג"ע יש ב' מדרי' הנ"ל כמו"כ בבהמק"ד מעלתו בעצם בחי' גילוי ש' הוי', יודע הי' בצלאל, ולחשוב מחשבות אותיות המח' שם הוי' ובהמק"ד מיד הוי' עלי השכיל אכן יש הוי', ומקום המקדש הי' מקום ראוי לגילוי כמו קרקע הג"ע, דבוה ניחא מ"ש הן השמים כו' ואף כי הבית הזה, דהתמי' היא מצד המקום איך נתקבל במקום הזה, והתי' לפי שמקום אתי (אר"ב רל"ה) שהמקום בטל, דמקום המקדש הי' בטל לאלקות, וע"כ הי' ראוי לגילוי אור כו', וע"י העבודה דקרבתו בבהמק"ד הי' מאיר גילוי אוא"ס ממש. וכן הי' גילוי אלקות גם בעולם (אמאה"ז הנה ישכיל עבדי בה"ז * ח"א) דע"י כהנים בעבודתם כו' התכללות ג' קוין נמשך אור עלין, ועי"ז הי' יחוד זו"ג, ומל' עתיק לבריי, הי' התחברות אצי' וברי' שוהו ג"כ מדרי' דתיקון, ולכן היו ישראל במעלה

וככה פי"ז: הכוונה להמשך וככה — תרל"ה, ששם נתבאר ענין זה בארוכה. אסאה"ז . . . בה"ז: אממר הזהר . . . (נתבאר ב)ביאורי הזהר. ראה בה"ז פ' וישב.

עליונה, וכללות העבודה הי' בבחי' המשכה מלמעלמ"ט, והבירור נעשה בדרך ממילא בלקו"ת במד"ס באה"מ, הוא יהי' איש מנוחה, ובומנא דאתחרב מקדשא איתתא אתתרכית כו' דשמשא אסתלק מלאנהרא כו' וירדה המל' בע"ש לברר. וזהו בגירושין שלא הי' ראוי אל העבודה והגילוי דבהמק"ד. ובשילוחין לעבוד את האדמה לברר בירורים שיהיו התחתונים ראויים כו'. אמנם כ"ז לא הי' במקרה ח"ו שבה"כ ומיעוט הירח וחטא עה"ד וחורבן בהמק"ד הכל ענין א' והכל הי' גלוי וידוע בד"ע שאינו מכריח את הבחירה, והכל בשביל היתרון אור. והענין דהגם דלעבדה שבג"ע היא מדרי' גבוה מ"מ מ"ת למעלה מזה, דמצות דהאבות ריחות היו, וכמו"כ י"ל גם דאדה"ר, הגם שנצטווה, הרי רק ז"מ, וי"ל דעבודתו גבוה מהאבות שהי' יציר כפיו ובג"ע, מ"מ שמן תורק המשכה עצמית דמ"ת ה"ז למעלה, ומ"ת הי' ע"י השעבוד דמצרי' ויזעקו מ"ת בוכין, וא"כ הרי בהמק"ד למעלה מוינחהו בג"ע, ומ"מ ג"ז אינו שלימות לגמרי דהרי בימוהמ"ש דוקא כמצות רצונך, וכת' בי' הנה ישכיל עבדי כו' מאד, מאד אותיות אדם (שם פ"ך) אדם דוד כו', מ"מ דוקא במשיח נא' מאד בל"ג, מאד מסט' דיעקב (בה"ז שם) ת"ת דעתיק דדעת מתלבש בו בחי' פנימיות עתיק, והאכלתיך נחלת יעקב בל"מ (ואולם רל"ד) בהמק"ד נק' ג"כ נחלה אבל נחלה בל"מ דוקא לעתיד, ושלימות זאת היא ע"י הגלות, הלך ילך כו' משך הזרע (לקו"ת שובה) זרע נש"י משך הזרע ירידת הנשמה בגוף ונה"ב, שזהו דוקא בזה"ג שהנה"א מתעלם בנה"ב לבררו שזהו"ע ירידה. והעלי' מירידה זאת בהבירור אומר הלך ילך ובכה בבחי' יגיעה ועבודה, ומ"ת בוכין, גם הבכי' על הירידה, על נהרות כו' בזכרינו את ציון ג' השכינה, ועי"ז בא יבוא ברינה שמחה הבאה מהעצב, חכמות בחוף תרונה רננא דאורייתא, העם היושבים בחשך ראו אור גדול כו'. וזהו ג"כ איכה ישבה (בס' דברים *) אי כה סילוק היוד, ועי"ז בחי' כה ירד ומתלבשת בע"ש שזהו א"י י"א בדד יושב ג' השכינה, אך ע"י העבודה בזה"ג נעשה בדד למעליותא הוי' בדד ינחנו, בדד אנת הוא חד, הוי' בדד ז"א לגבי עתיקא, בדד עין יעקב מאד מסט' דיעקב. וכמו"כ איכה למעליותא איכה אשא. איכה תרעה ביצי"מ ערוך להם שולחן מן ע"י הטל ג"ר דעתיק בחי' בדד. וזהו התמי' איכה, רבתי עם ריבוי התחלקות איכה יבוא לבחי' בדד אנת הוא חד. וזהו ע"י היתה כאלמנה לא אלמנה ממש שהסילוק אינו אמיתי רק בשביל יתרון האור ועי"י נש"י עובדי' עבודתם בזה"ג עי"ז הוי' בדד ינחנו בטח בדד עין יעקב.

בס' דברים: נדפס ברשימות על איכה ע' 11 • ואילך.

ש"פ ואתחנן, שניח וחמ"ע

נחמו • נחמו עמי, מהו הכפל ל', ובילקוט נגד בכה תבכה על ב"ר וב"ש נחמה בכפליים, מהו נחמה כפולה ומשמע נגד ב"ר וב"ש ולכאו' כשיהי' הגילוי דב"ר יש בכלל מאתיים מנה ומה צריכים עוד נחמה על ב"ש, לא היו יו"ט כט"ו באב, ואי' בפע"ח מפני שלימות מילוי הלבנה, הלא בכל חודש יש יום ט"ו, וממ"ש לא היו יו"ט משמע שלמע' גם מפסח וסוכות, ובגמ' מפני שתשש כו', הלא אינו שוה בכל שנה, ומה עושים יו"ט ע"י, הנה ישראל מונים ללבנה מל' שכל הגילויים לנש"י ע"י המל' כנס"י וישראל במ', ובמל' יש שינוים, דסיהרא ללמ"כ רק מקבל לכן יש שינוים, ופי' ללמ"כ היינו אור המתגלה אבל יש לה אור עצמי רק שאינו גילוי, דהמל' נאצלה נקודה א' והט"ס מלמעלה, וכמו בנינה כן הגילויים שבה מלמעלה, ואור עצמה רק נקודה נקודת כתר או מל' שאינו גילוי, ולהיותה רק מקבל יש שינוים בהגילוי לפי הקירוב והריחוק, וכמו משפיע ומקבל, ומ"מ ה' ספי' הראשונות דמל' יש בהם אור תמיד והשינוים דקירוב וריחוק הוא בה' ספי' אחרונות שנעשה מקור לבי"ע, וכמ"ש בסי' ע"פ ישיש כגיבור, ובוה חילוקי' בהזמן דבימי שלמה קיימא סיהרא באשלמותא, לכן נק' בהמק"ד אהל מועד יומא חדוה דסיהרא, וחורבן בהמק"ד פגיו דסיהרא, והענין דכתי' ויתרון ארץ בכל (ח"ש למ"ד) ארץ מל' בחי' אחרונה, שנעשה מקור לבי"ע ועש"ז נק' דבור גילוי לזולתו, ויתרון ארץ בכל יסוד שנמשך בו מנש"ב, בינה השגה מוחין והשערי' להמשיך בלב שיהי' נרגש בלב, והדבור בעצם בלי שכל ה"ה שיחות חולין וכשמדבר דברי שכל ד"ת ה"ז עילוי ויתרון הדיבור, ולמע' היינו ע"מ מילין דהדיוטא, והיתרון גילוי הבינה, וזהו ע"י עיני כל אליך כשמשיג אלקות ונרגש בלב שנעשה הביטול בלב שזהו עיני כל אליך, לך ה' הגדולה כו' עי"ז כי כל בשוב"א, מלך לשדה נעבד מלך עילאה אתחבר לשדה כד איהו נעבד מאן שדה שדה אשר ברכו ה', ונעבד הו"ע לעבדו ולשמרו, דשדה אשר ברכו ג"ע כפרש"י, ובת"י בהמק"ד, ונעבד עבודת הגן, שדה וארץ הכל א' דשניהם מל', רק ארץ סתם כל הכדור ושדה מקום המובחר הראוי לזריעה, ארץ סתם ע"מ, ושדה ג"ע ג"ר דמל' מקום הראוי לגילוי אוא"ס ע"י הזריעה דתו"מ, וה"ז למעלה מויתרון ארץ בכל שזהו כל חיי עוה"ב ג"ע מצ"ע, ונק' כל להיות דבארץ סתם יש חסרון אתה עשית חסר ה', ובג"ע ג"ר יש הכל בלי חסרון גילוי המוחין, אבל עבודה דתו"מ יפה ש"א כו', והגם דיפה ש"א קו"ר, היינו לגבי עצם חיי עוה"ז בחי' ארץ, אבל ג"ע בחי' ויתרון ארץ, אמנם תו"מ בעוה"ז יפה יותר, דבידיד נברא עוה"ב ובה"א עוה"ז שוהו בחי' ארץ, ועוה"ב ה' עילאה בחי' ויתרון ארץ, ולכן יפה כו' קו"ר כו', אבל גם מקור עוה"ב יו"ד צמצום והחכ' מאין, ותרי"ג וז"מ תר"ך כתר, וזהו מלך עילאה אית מלך בחי' כתר וכד אתחבר לשדה מל' אז קיימא סיהרא באשלמותא דבסדר השתל' יש חילוק דארץ ושדה ה"ס אחרונות וה"ס הראשונות, אבל כאשר מאיר מבחי' הכתר מאיר גם בה"ס

האחרונות, וזה הי' בזמן בהמק"ד שהי' גילוי אוא"ס, ויש עוד פ"י בזה דמלך נעבד לשדה, בחי' מל' מתעלמת בשדה דלעו"ז שזהו מצד סילוק האור שעיי"ז נעשה הירידה וההתעלמות אותותינו לא ראינו היפך לגמרי מהגילוי דבהמק"ד, ובעבודה בזה"ב הי' השגה גמורה באלקות שהי' ההשגה באויא לגמרי מעכשו, מפני שהכחות דנה"א היו בהתגלות, וכמו באונס שינה א"י לקבל, ובעת המנוחה נעמט ועך א' ענין, מפני שכח השכל בהתגלות, וכמו"כ הי' בזה"ב, ונרגש בלב והי' אהבה אמית' בקירוב ודביקות, שאמיתית העבודה במוח ולב הי' בזה"ב, ועיי"ז היו בבחי' מקום וכלי' ראויים לגילוי אור הוא בחי' הראי' באלקות הבאה מלמעלה (זה היום רס"ט) עיני תמיד אל הוי' כמו שהוא למע' מש' אלקי' דבהתלבשות הוי' באלקי' הי"ז רק מציאות, וראיית המהות הוא בעצם ש' הוי' כמו שהוא הי' הוה ויהי' כאחד, דהתחלקות בהארת ש' הוי' הוא בהתלבשות בש' אלקי', וזה הי' בזה"ב בחי' ראי' כשם שבא ליראות, וממילא הי' הקירוב והדביקות באו"א בבחי' התאחדות ממש עד שנתבטלו כל החושים, משא"כ שמיעה השגה רק התפעלות ולא דביקות וביטול החושים, ובוה"ג אני ישנה בגלותא, שהעיקר ניכר בסתימת העינים שלא יש בחי' ראי' כלל, רק בצ"ג שהן בני חורין, וכללות העבודה רק בחי' השגה, וגם בזה יש התעלמו' שההשגה היא בבחי' התלבשות לבושי השגה חיצוניות בינה, והתפעלות הלב רק מהבכך, ובוה"ב הי' ההשגה בעצם הענין האלקי פנימיות בינה, וממילא האיר בהרגש הלב, מוחין ומדות דגדלות, ובוה"ג קטנות, וגם יש מדמה, בקצרה ובכללות שאינו מאיר ונקלט במוח רק בדרך מקיף, וממילא המדות הן דמיונות שוא, היינו כחולמים, דגם בחיצוניות וקטנות הנ"ל נשאר רושם על כה"י להיות עיקר עסקו בתו"מ, משא"כ במדמה, גם נמשל הגלות לעיבור דהכחות כאילו אינם, והן החילוקים באיכות ואופן המשכתן אחר הנה"ב בעניני העולם, שלפי אופן זה הוא התעלמות הכחות דנה"א, וכאשר הוא בשקוע ר"ל או אינו נראה ונגלה כלל, וכ"ז הוא ירידת הנה"א, וכדוגמא זו למעלה, אך אחר הירידה יש עלי' והכוונה בשביל העלי', וזה הכלל בעליות וירידות דלפ"ע הירידה כך היא העלי' (לסוסי תקס"ב תקס"ד ולקו"ת) כמשל זריקת החץ, וזהו שזכרי' ראה מרכבה דסוסיים, אדה"ע ועל דמות הכסא, רמ"ח סו"ה, ורוכב על המרכבה היינו ההמשכה דבחי' אדם שהוא ע"י המרכבה, ויש כמה בחי' מרכבה, מרכבה דאדם האבות הן הן המרכבה, מרכב"ע * דאצי' שההמשכה אינו בבחי' ירידה להיותה גילוי המהות, ומרכבה דבהמות וחיות מרכב"ת דבי"ע בחי' ירידה גילוי המציאות לבד, ומ"מ מרכבה דשרפי' חיות ואופנים הם בבחי' קירוב עדיין, נושאות ומנושאות שיש בהם קצת השגה, ובטלים, וזהו נושאות, ועיי"ז מנושאות בבחי' תוסי' אור בהשגה, אבל סוסיים אותיות דומם שאין בהם השגה, וזכרי' שהי' בריחוק מזה"ב ראה מרכבה דסוסיים המשכת אותיות לבד בלי גילוי אור, וכמו הסוס שרץ במרוצה הו"ע תוקף הירידה, אמנם כמו"כ רץ מנמוך לגבוה דנפשי אותיך בלילה דהאותיות בלי אור ה"ה מגביהים את הנה"א בבחי' כי לא אדם, פנימיות הכתר, והו"ע רעו"ד שנעשה ע"י ההעלם דוקא, ולבי ער, צמאה לך נפשי, ולפעמי' נמשל לצבי טוב ודמה כו' לצבי כו' על הרי בתר, שזהו הירידה ביותר (י"ל עיבור), וכמו"כ העלי' ביותר ברח דודי כו' על הרי

בשמים בחי' תענוג (ויבחר בס' בראשית א), רדל"א שעז"נ ברח לך, וזהו שע"י גלות האחרון יהי' תכלית העלי' דלע"ל גילוי עצמות א"ס בבחי' מל' בקביעות, ביום ההוא יהי' ב"פ י"ה דו"ה יהי' כמו י"ה ע"ס שלימות בקביעות, דבוה"ב בב"ר הי' קיימא סיהרא באשלמותא ומ"מ רק בחי' סיהרא היינו שהי' בחי' מקבל לכה, אבל לעתיד יהי' בבחי' מל' האור בקביעות, ולכן פרוות תשב שא"צ שמירה, ויהי' יחוד ז"נ בתמידות כמו באו"א תרדל"מ, וכן בהמק"ד דלעתיד יהי' בבחי' נצחיות (הג"ה ביי' שובה) אהל כל יצען כו', נוה שאנן, וכי ירושלים כו' אלא נוה שאנן לע"י אתמר דכאשר מאיר גילוי עתיק במל' אז נקי ירושלים נוה שאנן, מכון לשבתך כו' מקדש כו' משכן ומקדש, הי' ימלוך לע"ו בנין דלעתיד, ובעה"מ דהכל קאי על מקדש דלעתיד וכ"ה בת"ז סוף תי"ב, ובגמ' ומדר' לא משמע כן, אבל מ"ש הי' ימלוך לע"ו קאי על לעתיד ועד אין לו הפסק, ועת"י יתיב כו' מלכותו מל' עלם, וכ"ז ע"י העבודה דוה"ג, וז"ע ט"ו באב, דהנה מה שהחורבן הי' באב, דלכא"ו אב חכ' רחמים, י"ל ע"ד מוסר אביך ואוהבו כו' בס' במדבר ויבאו מרתה, גם י"ל אב ל' בכור, עשו בכור ללידה, ואם כי באמת יעקב הוא הבכור, ללידה כו', וכשיש עוונות בא בטענות הבכורה, והוא בחי' אב, אך רק ט' באב, עשר ולא תשע, איכה, בדה, ואח"כ ת"ב * נעשה העלי' שע"י הירידה גילוי עצם הבכורה דיעקב בחי' האין העצמי, וגם לקח מאתו הבכורה, וזהו בט"ו באב שמאיר במל' גילוי האור העצמי דא"ס ונעשה כמו י"ה, וזהו מעלת ט"ו באב על כל ט"ו שזהו רק השלימות בהגילוי אבל מ"מ היא רק בחי' מקבל אבל בט"ו האור בה בקביעות לפי שהעלי' היא לפ"ע עוצם הירידה דת"ב, ומאיר בחי' עצמות א"ס כו', וזהו לא היו יו"ט לישראל כט"ו באב שלמע' גם מפסח כו' להיותו למעלה גם מהגילוי דב"ר שהיא מדרי' היותר עליונה כמ"ש בע"ח ובט"ו באב מתגלה הארה מבחי' ביום ההוא יהי', והי' במקום כו', וזהו תשש כחו של חמה עכ"ם מונים לחמה בישא, ובט"ו תשש כו' במכ"ש מזה"ב שהיו נכנעים לשלמה, כ"ש לעתיד ונהרו אליו בבחי' ביטול לגמרי, ואת רוה"ט אעביר כו', ומעין זה בט"ו באב תשש כו', ובמאור"א אב הוד ויגע בכף יריכו, ותומ"י ויזרח לו השמש שמשא דגניו בחי' נהורא קדמאה עתיק דתמן אסוותא כו', וזהו בט"ו באב, גם ע"ד ואתחנן תקט"ו, ת"ק ה"ח דאריה, מאה שנה, גם ה"ח דעתיק ת"ק, (בס' דברים) רא"י מיד הגדולה חמישים ומאתיים, ב"פ ימין ת"ק, מר דרור מירא דכי' מו"ס דעתיקא חמש מאות, ומאיר בט"ו י"ה, ט"ו קלעים לכתף, כתף ת"ק, ובת"ב השיב אחר כו' ובט"ו מאיר ימין העליון הנ"ל בט"ו י"ה, והיינו גם בו"ה שיהי' כמו י"ה, ט"ו לכתף הא' וט"ו לכתף השני, וזהו נחמו נחמו כפילות שייך לגאולה (לך לך למד) יחוד סוכ"ע וממכ"ע, יציאה מהמצרים, נחמה כפולה ב"פ י"ה, ואינו מספיק הגילוי דב"ר לבד דמ"מ מל' בחי' מקבל, וצ"ל הנחמה על ב"ש היינו העלי' שע"י ירידה זו שזהו הגילוי מבחי' פנימיות ועצמות א"ס במל' שתהי' כמו או"א והי'

אור הלבנה כו', ויהי' האור בקביעות בבחי' מל' ונשׁי ומקדש אהל כל יצען
בל יסע יתידותיו לנצח כו'.

בט"ד, ש"פ ואתחנן עת"ר, הנחה

נחמו נחמו • עמי יאמר אליכם, וצ"ל הכפל לשון דנחמו נחמו, ובילקוט אי'
ע"ז שהוא כנגד ב' בכיות דבכה תבכה שהוא על ב' חורבנות דבית
ראשון ובית שני, וע"ז א' ג"כ הניחום בכפליים, וצ"ל מהו"ע ניחום בכפליים,
והמשמעות הוא שהניחום בכפליים הוא ג"כ על ב' המקדשים שכנגד זה הוא
ג"כ הב' בכיות דבכה תבכה, וצ"ל מאחר שא' נחמו על בית ראשון וידוע
שאו הי' גילוי אור נעלה ביותר מבבית שני לא הול"ל עוד נחמו על בית
שני דיש בכלל מאתים מנה. ולהבין כ"ז צלהק"ת מה דאי' במשנה דמס'
תענית לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכיפורים,
והטעם ע"ז אי' בפרע"ח שאז הוא מילוי הלבנה בשלימות, וצ"ל והלא בכל
ט"ו לחדש הוא מילוי הלבנה ולמה לא מצינו שיהי' אז יו"ט לבד מפסח
וסוכות שהוא בט"ו, אבל בכל חדש אינו יו"ט בט"ו בו ולמה דוקא בחמשה
עשר באב אז הוא יו"ט וממה שא' לא היו ימים טובים לישראל כחמשה
עשר באב משמע שהוא עוד יו"ט ביותר מבשאר מועדים, דהיינו אפי' מפסח
וסוכות, וצ"ל זה, ובגמ' אמר טעם ע"ז שאז תשש כחה של חמה, וצ"ל והלא
שנה הוא חדשי הלבנה וחדשי החמה וחדשי הלבנה אינם משתווים זל"ז כידוע,
ולמה נתן קצבה שבכל חמשה עשר באב אז תשש כחה של חמה, גם מהו
היו"ט כשתשש כחה של חמה, ומהגמ' משמע שהטעם הוא משום שאז הי'
זמן גמר כריתת עצים של המערכה, אך ממה שא' שאז תשש כחה של חמה
משמע שמשו"ז גופא הוא יו"ט. והנה ידוע שישראל מונין ללבנה דלבנה הוא
בחי' מל', דמל' נק' כנס"י מקור נשׁי דכל ישראל בני מלכים הם וכל
הגילויים שנמשכים לנשׁי הוא ע"י המל', והנה במל' יש חילוקים דפעמים
מאיר גילוי א"ס במל' ופעמים אינו מאיר, בדוגמא ללבנה שפעמים שלמה
ופעמים חסרה, דפעמים מאיר ופעמים אינו מאיר, וכמו"כ הוא בבחי' מל'
דסיהרא לית לה מגרמה כלום רק מה שמקבל מלמע' לכן פעמים מקבל
ופעמים אינו מקבל, ופי' דסיהרא לית לה מגרמה כלום היינו בחי' אור המתגלה
דאור עצמי יש ג"כ בבחי' מל' מצ"ע כ"א רק בחי' אור המתגלה.

ב) כ"י ידוע • דמל' נאצלה בחי' נקודה אחת, דחור"ב נאצלו בבחי' ע"ס וז"א
נאצלה בבחי' ו"ק והמוחזין שבו, היינו מה שנמשכין לו בסוד תוס',

נחמו נחמו : בהבא לקמן ראה ג"כ ד"ה נחמו תרכ"ו. רשימות הציץ לאיכה עה"ס
בכה תבכה. וש"נ.

כי ידוע : ע"ח ש' המלכים פ"ה ובכ"מ.

ומל' נאצלה בבחי' נקודא חדא והט"ס דמל' שהוא הבנין דמל' הוא מהט"ס שלמע', דהיינו ממל' שבחכ' נעשה חכמה שבמל' וכמו"כ הוא בכל הספיי'. והנה כשם שבנין המל' הוא מלמע' כמו"כ הגילוי אור שבמל' הוא ג"כ מה שמקבלת מלמע', אבל בעצם יש לה אור עצמי כידוע דמל' היא ג"כ ספיי' דאציי' שנאצלה בבחי' נקודה ויש בזה ב' שיטות מה היא הנקודה, אם כתר דמל' או מל' דמל', אבל מ"מ יש לה בבחי' נקודה רק שהיא בהעלם כו', ומאחר שהיא בבחי' מקבל לכן יש בה שינויים דפעמים מאיר ופעמים אינו מאיר, והשינויים הוא לפי אופן בחי' הקירוב והריחוק לפי אופן כזה הוא הגילוי אור, עד"מ השפעת השכל מהמשפיע אל המקבל ידוע שאם המקבל הוא בבחי' קירוב אל המשפיע או ה"ה מקבל ואם לאו אינו מקבל, דבמשפיע בעצמו זה אינו נוגע אליו דאצלו תמיד מאיר מאחר שהוא בבחי' אור עצמי, והשינויים הוא רק בהמקבל, וכמו"כ הוא בבחי' מל' מאחר שהיא בבחי' מקבל לכן יש בה השינויים. אך מ"מ * השינויים הוא רק בה"ס אחרונות דבה"ס ראשונות שם תמיד מאיר האור, בדוגמא ללבנה שהשינויים הוא רק בחצי כדור התחתון דבחצי כדור העליון הוא תמיד נגד השמש ומאיר בו תמיד, משא"כ השינויים הוא רק בחצי כדור התחתון שהוא כנגד הארץ, וכמו"כ הוא בבחי' מל' שבה"ס ראשונות הם תמיד בקירוב אל הו"א ומאיר בהם אור, והשינויים הוא רק בה"ס אחרונות דמל'. והנה כמו"כ החילוקים הוא בהזמנים, דבוה"ב הי' מאיר גילוי א"ס במל' דהיי' קיימא סיהרא באשלמותא ולכן נק' אהל מועד ופי' בזהר דמועד הוא לי' מועדי שאו הי' יומא דחדווא דסיהרא דלית בה פגימא שהי' מאיר גילוי א"ס במל' אפי' בה"ס אחרונות, וממילא הי' ג"כ גילוי אלקות למטה, משא"כ בזה"ג הוא פגימת הלבנה שאינו מאיר גילוי א"ס במל' ומצד ריבוי העלמות והסתרים ביותר שבזה"ג עד שאינו מאיר גילוי אלקות למטה.

ג) והנה להבין זה הנה כתי' יתרון * ארץ בכל היא מלך לשדה נעבד, והנה ארץ הוא בחי' מל' שהוא בחי' אחרונה דאציי' כשם שארץ הוא בחי' אחרונה מהד' יסודות, שהד"י הם כנגד ד' אותיות של שם הוי' וארץ הוא נגד אות ה' כמו"כ בחי' מל' שהוא בחי' ה' אחרונה הוא בחי' סוכ"ד דאציי' והיא מקור לעולמות לכן נק' בשם דבור וכמ"ש בדבר הוי' שמים נעשו, למשל הדבור שהוא בחי' אחרונה מכחות הנפש ואינו שייך רק אל הזולת כי לעצמו אינו צריך לדבור, משא"כ המח' הוא לעצמו שזהו מה שמגלה העלם עצמו לגבי עצמו, כמו"כ בחי' מל' היא בחי' סוכ"ד דאציי' והיא מקור לעולמות ביי"ע, וזהו ארץ, ויתרון ארץ בכל היא, הוא בחי' המשכת יסוד למל', שז"ש כל הנק' בשמי, דשמי הוא בחי' מל', וכל הנק' בשמי היינו בחי' המשכת יסוד למל', דיסוד נק' כל ע"ש נ' שערי בינה שנמשכים ביסוד, וכל בגימ' חמשים, ושערי בינה היינו ההמשכה מה שנמשך מהמוח אל הלב שזהו בינה

אך מ"מ : ברשימת אנ"ע מציינ בזה לסיפור ע"פ ישיש כגבור.
הנה כתיב יתרון : ברשימה הנ"ל מציינ בזה למאמר דפי' חיי שרה, תר"ל (לא נדפס לע"ע). וכנראה שייך למשנית בביאורו בהוספות פ' ח"ש.

לבא ובה הלב מבין, וידעת היום והשבות אל לבבך, גודע בשערים בעלה, כל חד לפום מה דמשער בליבי, דעיקר הכוונה שיהי' ההשבה אל הלב, וזהו שאנו מבקשים ותן בלבנו בינה שיהי' נמשך מן המוח אל הלב, וזהו יתרון ארץ בכל היא היינו המשכת יסוד למל' שהוא המשכת המוחין שזהו יתרון עד"מ המשכת המוחין לדבור זהו יתרון לדבור, דדבור סתם היינו שיחות חולין משא"כ כשמדבר דברי שכל או דברי תורה זהו עילוי לדבור, וכמו"כ יובן למע' דבחי' דבור סתם היינו מילין דהדיוטא, דלאו אורחא דמלכא לאשתעי במילין דהדיוטא, הגם שהם העשרה מאמרות שבהם נבה"ע מ"מ לגבי א"ס הן מילין דהדיוטא, ויתרון ארץ היינו המשכת המוחין לדבור, וע"י מה ממשיכים זאת זהו כמ"ש עיני כל אליך ישברו, שהוא בחי' התפעלות וביטול המדות, דהיינו ע"י שמתבונן בענין אלקי ובהעמקת הדעת ע"י נעשה התפעלות וביטול המדות דזהו עיני כל אליך ישברו, וז"ש לך הוי' הגדולה והגבורה שהוא בחי' ביטול המדות וע"י דוקא ממשיכי' בחי' כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא ובארעא שהוא המשכת יסוד למל', וזהו יתרון ארץ בכל היא.

ד) ומלך לשדה נעבד פי' בוהר מאן מלך דא מלך עילאה דאתחבר לשדה כד איהו נעבד, מאן שדה דא שדה אשר ברכו הוי' דאיהו נעבד, זהו מ"ש ויניחחו בג"ע לעבדה ולשמרה, דהנה שדה אשר ברכו הוי' זהו ג"ע, דכן פירש"י דנכנס עמו ריח ג"ע, ובת"י פי' שזהו בהמ"ק, אך באמת ענין א' הוא כידוע מענין באתי לגני לגנוני כו', ועבודת הגן הוא מ"ש ויניחחו בג"ע לעבדה ולשמרה לעבדה זו רמ"ח מ"ע ולשמרה זו שס"ה ל"ת, דהנה שדה וארץ א' הוא, אלא שארץ הוא כדור הארץ ושדה הוא מהמובחר שבארץ מה שראוי לזריעה ולצמיחה, כמו"כ ג"ע הוא מהמובחר שבארץ מה שראוי לגילוי אור לכן צ"ל עבודת הגן ע"י רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת להמשיך גילוי א"ס מאחר שהוא מקום הראוי לגילוי אור לכן צ"ל בזה העבודה להמשיך הגילוי אור, וזהו גבוה במעלה מיתרון ארץ בכל היא, דיתרון ארץ בכל היא זהו בחי' ג"ע דג"ע נק' כל, כידוע מג' שהטעימן מעין עוה"ב שזהו בכל מכל כל, דג"ע נק' כל ע"ש שכל הוא מה שכולל הכל בלי חסרון דמצד התהוות העולמות נא' אתה עשית את השמים את חסר ה', משא"כ ג"ע הוא בלי חסרון, וזהו יתרון ארץ בכל היא, משא"כ ע"י תומ"צ ממשיכים בחי' מדרי' עליונה מזה, וזהו יפה שעה אחת בתשומע"ט בעוה"ז מכל חיי עוה"ב דע"י תומ"צ ממשיכים בחי' מדרי' עליונה יותר, הגם דכת' יפה קורת רוח בעוה"ב מכל חיי עוה"ז היינו לגבי עוה"ז בעצמו ע"ז יפה קורת רוח בעוה"ב וזהו ביוד נברא עוה"ב ובה' נברא עוה"ז שהוא בחי' ה' תתאה משא"כ ביוד נברא עוה"ב הוא בחי' ה' עילאה וזהו יפה קורת רוח בעוה"ב כו', אך מ"מ ביוד נברא עוה"ב ידוע שהוא ג"כ בחי' צמצום שז"ש והחכ' מאין תמצא שחכ' גופא הוא כעין יש מאין, וז"ש כולם בחכ' עשית שחכ' כעשי' גשמיות אצלו ית', משא"כ ע"י תומ"צ ממשיכים בחי' הכתר וזהו יפה שעה אחת בתשומע"ט בעוה"ז שזהו עבודה דתומ"צ ממשיכים ע"י בחי' תר"ך עמודי

אור דכתר, דתרי"ג מצות דאורייתא עם ז"מ דרבנן הם תר"ך שהוא תר"ך עמודי אור דכתר, וזהו מלך לשדה נעבד מאן מלך דא מלכא עילאה שהוא בחי' הכתר דאית מלך לעילא ברזא דקדה"ק שבכלל הוא בחי' א"ס שלמע' מהשתל' וזה ממשיכים ע"י עבודה דתומ"צ וממילא ע"ז מאיר ג"כ בה"ס אחרונות דמל', דמצד סדר השתל' יש שינויים במל' כידוע שבמל' גופא יש בחי' שדה וארץ ויתרון ארץ בכל היא הוא בחי' כל חיי עוה"ב שהוא בחי' ג"ע וזהו שדה כידוע דג"ע הוא ג' ראשונות ובכללות הוא ההפרש בין ה"ס ראשונות לה"ס אחרונות, משא"כ ע"י גילוי א"ס שלמע' מהשתל' ע"ז מאיר א"ס אפי' בה"ס אחרונות דמל' ג"כ, וזהו מלך לשדה נעבד. אך יש עוד פי' בזהר מלך לשדה נעבד לגריעותא, דמלך נעבד לשדה דשדה הוא בחי' שדה דלעו"ז דאית שדה ואית שדה, אית שדה דקדושה דכל טיבן וברכאן אתמשכו מינה וזהו בחי' חקל תפוחין קדישין, ואית שדה דלעו"ז והוא מ"ש ובשר בשדה טרפה שהוא שדה בישא, ומלך הוא בחי' מל' שנעבד לשדה וזהו בחי' התלבשות המל' בע' שרים שמעלימים ומסתירים ביותר וזהו ע"י שאינו מאיר גילוי אלקות במל' ע"ז נעשה ירידת המל'.

ה) והנה בזה"ב הי' מאיר גילוי אלקות במל' דאו היתה קיימא סיהרא באשלמותא שהי' מאיר גילוי אלקות, וזהו עשרה נסים שנעשו בבהמ"ק, וכמו"כ בכללות בהמ"ק הי' מאיר גילוי אלקות, וע"ז הי' מאיר גילוי אלקות בעולם משא"כ בזה"ג כתי' אותותינו לא ראינו משום שאינו מאיר גילוי אלקות במל' וע"ז אינו מאיר ג"כ למטה שיש ריבוי העלמות והסתרים ביותר. והנה כמו"כ הוא בעבודה בנפש האדם גם החילוק בין זה"ב לזמה"ג דבוה"ב הי' מאיר גילוי אלקות בנש"י דאו הי' עבודה אמיתית דמוח ולב שהי' בהם השגה גמורה והי' מאיר גילוי אור בנפשם ונקלט במוחם וממילא הי' מזה ההתפעלות בבחי' אהבה וקירוב לאלקות, דהנה אהבה הוא בא רק מצד השגה, דא"א להיות אהבה וקירוב לדבר אם לא שמתחלה ישיגו את הדבר, וכמו"כ א"א להיות אהבה לאלקות אם לא שבתחלה ישיגו אלקות (לבד אהבה הטבעית שהוא מצד העצם זה ענין אחר), וכמ"ש בר"ח דא"א לאהוב אלקות אם לא שידעו אותו מתחלה, וכמו"כ בזה"ב הי' להם השגה גמורה באלקות ומצד זה הי' נרגש בהם העילוי והטוב דאלקות (ואין הכוונה מה שטוב לו דקרבת אלקים לי טוב שזהו בהבכך (ובאמת שג"ו הוא ע"י השגה מתחלה ע"ז נרגש אצלו דקרבת אלקים לו טוב) רק כאן הכוונה מה שנרגש אצלו העילוי והטוב דאלקות בעצם מצ"ע) שזהו ע"י שמשגי ענין האלקי ע"ז נרגש אצלו העילוי והטוב דאלקות כו'.

ו) דהנה ידוע דבוה"ב הי' ההשגה באופן אחר (און אזיי האט מען אנדערש גענומען אַ ענין) מפני שאז הי' בכלל התגלות כחות הנה"א, דהנה אנו רואים דלא כל העתים שוות (אמאל גמט מען אַ ענין און אמאל ניט) כמו בעת התעלמות הכחות כגון באונס שינה וכה"ג כשיש דבר המסתיר אז אינו יכול להבין אותו (יעמאלט נעמט ער אים ניט), אפי' בענין שקרוב

לו להבין מ"מ או אינו מבין, משא"כ בזה"ב שהי' התגלות כל הכחות דנה"א ממילא הי' להם השגה גמורה, שההשגה הי' באופן אחר לגמרי, ועי"ז היו כלים ראויים לגילוי אור שהי' מאיר בהם בחי' ראיית המהות, וז"ש עיני תמיד אל הוי', שהי' מאיר בהם בחי' שם הוי' כמו שהוא קודם שמתלבש בשם אלקים, דשם הוי' כמו שמתלבש בשם אלקים או הוא רק בחי' ידיעת המציאות ולא בחי' ראיית המהות, וידוע דמצד שם הוי' בעצם הוא הי' הוה ויהי' כא' דמבחי' הארת שם הוי' שמתלבש בשם אלקים געשה מזה ההתחלקות דעבר הוה ועתיד וכמו"כ בחי' הריבוי התחלקות, משא"כ מצד שם הוי' בעצם הוא הי' הוה ויהי' כא' וממילא מצד גילוי בחי' זו העולמות בטלים בתכלית כשם שהתהוות העולמות לא הי' יכול להיות מבחי' זו כמו"כ ממילא ע"י גילוי בחי' זו העולמות בטלים בתכלית, וזהו עיני תמיד אל הוי' היינו בחי' ראיית המהות, וז"ש שלש פעמים בשנה יראה כשם שבא ליראות כך בא ליראות שהוא בחי' ראיית המהות וממילא הקירוב והדביקות שנעשה מזה הוא ג"כ באופן אחר, כידוע שע"י הראי' געשה הדביקות באופן אחר שנתאחד בזה בהתאחדות, דאינו דומה שמיעה לראי' דע"י שרואה איהו דבר נאה עי"ז נדבק בהדבר (און ער פערלירט אלע חושים אין דעם) ונתאחד בזה, משא"כ ע"י ששומע מאיהו דבר טוב ויפה הגם שמשיג אותו מ"מ (פערלירט ער זעך ניט) ויש ג"כ לפעמים בהתפעלות (וואָס ער פערלירט זעך יעמאַלט) משא"כ בשמיעה א"כ ומכ"ש בחי' קירוב ודביקות שאינו בשמיעה משא"כ בראי' ובוזה"ב שהי' מאיר בהם בחי' ראי' דאלקות עי"ז ממילא הי' האהבה והקירוב ודביקות באלקות (און זיי האַבען פערלאַרען אלע חושים פון עיני העולם) שאז הי' כלים ראויים לזה, דהנה בחי' הראי' באלקות הוא מלמע' שאינו כ"כ מכח עצמו רק ע"י שהי' כלים ראויים לזה ע"י שהי' בהם עבודה אמיתית דמוח ולב דהי' להם השגה גמורה באלקות עי"ז היו נותנים להם מלמע' בחי' הראי' דאלקות.

ז) משא"כ בזה"ג אינו מאיר בחי' ראיית המהות שז"ש אני ישנה בגלותא, והשינה אינו ניכר רק בעינים שזהו מה שנסתם עיניו, וזהו מה שבגלות אינו מאיר בחי' הראי' באלקות כ"א רק בחי' השגה בלבד, דעבודה בזה"ג הוא רק בבחי' השגה משא"כ בחי' הראי' באלקות לא יש בזה"ג כלל, ומה שבנשמות גבוהות כמו בצדיקים הגדולים מאיר בהם בחי' הראי' זה משום שהם בני חורין שאינם בגלות משא"כ בגלות בכללות העבודה הוא רק בבחי' השגה, וכמו"כ בהשגה גופא ג"כ אינו דומה כבוזה"ב עד"מ משינה שגם כל הכחות פנימיים הם בהתעלמות רק שניכר בעינים וכמו"כ בגלות ההשגה היא ג"כ באופן אחר וכמו"כ אינו נרגש אלקות כ"כ, וההפרש הוא שניה"ג ההשגה היא בבחי' הלבשה בלבושי השגה דבוזה"ב ההשגה היא בבחי' הפשטה ובעצם האלקות, והמדות נעשים מזה ממילא, משא"כ בזה"ג ההשגה היא בבחי' הלבשה בלבושי השגה, וזהו רק בחי' חיצוני' בינה, וצריך להביא המוחין מן המוח אל הלב, והולדת המדות הוא רק מהבכנ, וממילא מובן שהמדות הוא ג"כ באופן אחר, ובכללות ההפרש הוא שבוזה"ב הוא בבחי' גדלות

גדלות המוחין וגדלות המדות משא"כ בזה"ג הוא רק בבחי' קטנות לבד, ובפרט שידוע שבגלות הוא רק בבחי' מדמה לבד שההשגה היא בבחי' כללות ובבחי' קצרה שהוא רק בבחי' מקיף לבד וע"ז כתי' היינו כחולמים, כשם שבעת השינה יכול לחלום בענינים הפכים זל"ז שזהו משום חסרון השכל דע"י השכל נעשה ההבחנה משא"כ בחסרון השכל יוכל להיות הפכים, כמו"כ הוא בעבודה ג"כ דבעת התפלה לכאורה הוא מתבונן בענין אלקי ומתפעל באלקות משא"כ לאחר התפלה חולף ועובר לגמרי שעוסק בעניני העולם ובשיקוע בזה, ועי"ז שוכח לגמרי על ההתבוננות וכמו"כ על ההתעוררות אהוי"ר, וזהו משום שבעת התפלה גופא ג"כ ההשגה אינה אמיתית וכמו"כ ההתפעלות הוא רק בבחי' דמיונות שוא דאם הי' ההשגה אמיתית שהי' מתבונן בענין אלקי והי' משיג שצריך לרצות העיקר בהאלקות ולא בחיצוניות ובגשמיות ועי"ז הי' רוצה העיקר בהאלקות ולא בהחיצוניות כו' או הי' נשאר רושם על כל היום והסכסם בקיום התומ"צ לעסוק בתורה ולקיים המצות הגם שנפסק ההשגה וכמו"כ ההתעוררות אהוי"ר מ"מ ההסכסם נשאר קיים וממילא לא הי' אז הפכים כ"כ, משא"כ כשהשגה בעת התפלה אינה אמיתית וההתפעלות הוא רק בבחי' דמיונות שוא לכן אחר התפלה שוכח לגמרי ע"ז וחולף ועובר, ויש עוד אופן בגלות מה שהוא בבחי' עיבור וזהו העלם יותר מבשינה, דבשינה יוכלו להקיצו משא"כ בחי' עיבור זהו העלם כאילו אינו והוא מצד ריבוי העלמות והסתרים דנה"ב שמעלים ומסתיר על הנה"א כי רשע מכתיר את הצדיק כידוע דהתעלמות הנה"א הוא לפי אופן מה שהנה"ב מעלים ומסתיר עליו שזהו משום ריבוי התאוות ובכלל הטרדא בעניני העולם ובשיקוע בזה שאז א"א להיות התגלות כחות דנה"א כלל דאם אינו מעלים עליו כ"כ או יכול להיות ההתגלות, משא"כ כשמעלים עליו ביותר או א"א להיות התגלות דנה"א והי' העלם כאילו אינו, וזהו ירידה ביותר שבוה"ג.

ח) אך הנה ידוע שהירידה הוא צורך עליה וידוע הכלל * בעליות וירידות דכל שהירידה היא ביותר העליה היא ג"כ ביותר וידוע המשל ע"ז מזריקת החץ למע' דכל מה שמושך הקשת יותר לאחוריו נזרק החץ למע' ביותר כמו"כ הוא בהירידה דכל מה שהיא ביותר עי"ז נעשה העלי' ביותר. והענין דהנה זכרי' ראה מרכבת סוסים דישעי' ויחוקאל ראו מרכבות דשרפים וחיות משא"כ זכרי' ראה מרכבה של סוסים. והענין דהנה מרכבה היא מרכבה אל האדם דהאדם רוכב על המרכבה וכמו"כ למע' היא מרכבה לאדה"ע שעל הכסא דעל הכסא דמות כמראה אדם דרמ"ח פקודין רמ"ח אברין דמלכא ושס"ה ל"ת שס"ה גידין שמי עם י"ה שס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ח כמו למטה שהאברים הם כלים להחיות ועיקר החיות הוא בהגידים ששם הוא הדם כי הדם הוא הנפש כמו"כ למע' שרמ"ח מ"ע הם רמ"ח כלים ועיקר החיות

וידוע הכלל : בהרשימה מצין בזה לדיה, "לסוסתי תקס"ב תקס"ד ולקו"ת". תקס"ב תקס"ד הוא ציון ביכל דא"ח באוסף כתיי כ"ק מו"ח אדמו"ר, ואינו תחיי לברר תוכן המאמר ומתי נאמר". בס' המאמרים תקס"ב — אינו.

נמשך ע"י ל"ת. הנה מרכבה הוא ל' המשכה שהוא המשכה מאדה"ע עד"מ המרכבה שמוליך את האדם ממקום למקום. והנה במרכבה יש כמה מדרי' א' הוא מרכבה דאדם מה שהאבות הן המרכבה וזהו מרכבתא עילאה דאצי' שהיא אינו בבחי' ירידה כידוע שבאצי' הוא בבחי' ראיית המהות וראיית המהות אינו בבחי' ירידה והב' הוא בחי' מרכבתא תתאה והיינו מרכבה דשרפים וחיות והוא בבחי' ירידה. והנה מרכבה דשרפים וחיות דחיות כולל שרפים חיות ואופנים אינו בבחי' ירידה כ"כ דיש בהם השגה דע"ז נא' והחיות נושאות ומנושאות דנושאות היינו שמשגיגים את הרוכב עליהם ובטלים לאלקות שז"ש וצדקתך ירננו צדק מלכותא קדישא דהארת בחי' המל' שמאירה עליהם היא בהם בבחי' השגה ובטלים לאלקות וזהו והחיות נושאות היינו שע"י שנושאות והיינו מה שמשגיגים אלקות ובטלים אליו על ידי זה הם מנושאות שנמשך להם תוס' אור והיינו מה ששיגו ביותר נמצא שאינו בבחי' ירידה כ"כ. משא"כ בחי' מרכבה דסוסים הוא בבחי' ירידה ביותר דסוס הוא בחי' אותיות בחי' דומם שאינו מאיר בהם אור דכמו אותיות השכל שאינם מרגישים את השכל המלוכש בהם כמו"כ בבחי' מרכבה דסוסים הוא בחי' ירידה ביותר ולכן ישע"י ויחזקאל, הגם שהי' בזמן הגלות מ"מ הי' קרוב לזה"ב* לכן ראו המרכבה בבחי' שרפים וחיות שאינו בבחי' ירידה כ"כ משא"כ זכרי' שהי' רחוק מזה"ב לכן ראה המרכבה דסוסים שהוא בבחי' ירידה ביותר מ"מ העלי' היא ג"כ ביותר דכשם שהסוס רץ מגבוה לנמוך כמו"כ ג"כ רץ מנמוך לגבוה שהעלי' היא עליו ביותר וכמו"כ הוא ע"י תוקף הירידה בזה"ג שהיא ירידה ביותר כמו"כ העלי' שנעשה מזה הוא בבחי' עליו ביותר שז"ש נפשי אויתך בלילה דוקא שהוא בחי' אותיות בחי' העלם עי"ז דוקא נושא ומעלה את הנה"א לבחי' כי לא אדם הוא שהוא בחי' אי"ס שלמעלה מהשתלשלות ואמיתית כי לא אדם הוא פנימיות ועצמיות אי"ס דאי"ס שלמעלה מהשתל' ידוע שמ"מ הוא שייך להשתל' משא"כ אמיתית כי לא אדם הוא בחי' פנימיות ועצמיות אי"ס וזהו דוקא ע"י ירידה שבזה"ג. והנה לפעמים נק' זה הירידה בשם צבי וכמ"ש סוב דמה* לך דודי לצבי או לעופר האילים על הרי בתר שצבי הוא במרוצה ביותר וזהו על הרי בתר שהוא טורי דפרודא שהוא בחי' הירידה ביותר ועי"ז נעשה העלי' ביותר וכמ"ש ברח לך דודי ודמה לך לצבי או לעופר האילים על הרי בשמים* שהוא בחי' עתיק וזהו ברח לך אל מקומך וכמ"ש באדרא* רישא דלאו רישא ולא ידע ולא אתיידע על האי אקרי ברח לך אל מקומך שהוא בחי' רדל"א בחי' פנימיות עתיק וכן מ"ש ברח לך דודי הוא ג"כ בבחי' זו שהוא בבחי' פנימיות עתיק. ואמיתית גילוי

קרוב לזה"ב: בדיה לסוסתי שבלקו"ת (שה"ש יא, ג): ישע"י ויחזקאל שהיו בזה"ב וקרוב לו.

סוב דמה: בהבא לקמן להעיר מהוספות לתו"א ד"ה להבין למה לעתיד. הרי בשמים: בהרשימה מציין בזה לד"ה ויבתר — והוא הנדפס באור התורה לבראשית ס"ט לך (והוא הנדפס בתו"א הגיל עם הוספות). וכמ"ש באדרא: זח"ג רפח, ב.

זה יהי' לעתיד שאז יתגלה בחי' פנימיות עתיק במל' וממילא יהי' בבחי' קביעות.

ט) וז"ש ביום ההוא יהי' ב"פ י"ה שמל' יהי' ג"כ בבחי' י"ה כמו חו"ב שנאצלו לכתחלה בבחי' ע"ס כן יהי' בבחי' מל' ג"כ בבחי' אור עצמי שלה בבחי' ע"ס, וממילא יהי' הגילוי במל' אפי' בה"ס אחרונות ועי"ז יהי' בבחי' קביעות. דכשהמל' הי' מקבל מחו"ב יש שינויים במל' ועי"ז הי' בבחי' סילוק משא"כ לעתיד שגם מל' יהי' בבחי' י"ה ולא בחי' מקבל לכן יהי' בקביעות וז"ש פרוות תשב ירושלים שפרוות הוא בלי חומה דענין החומה הוא שמירה מהמנגד שלא יהי' יניקה ובאמת משו"ז בחי' המל' נאצלה מתחלה בבחי' נקודה בכדי שע"י חטא ועון יהי' בבחי' סילוק האור שלא יוכל להיות מזה יניקה משא"כ לעתיד כשיתגלה בחי' עתיק במל' לכן אז פרוות תשב ירושלים שלא יהי' מזה יניקה כשם שמחו"ב לא יוכל להיות יניקה דעו"ג ימותו ולא בחכ' דאור אבא דוחה כו' כמו"כ מבחי' מל' ג"כ לא יוכל להיות יניקה וכשם שחו"ב הם תרין ריעין דלא מתפרשין כמו"כ יחוד ז"א ומל' יהי' בבחי' קביעות ולא יהי' הפסק. והנה כמו"כ בהמ"ק דלעתיד ג"כ יהי' בבחי' קביעות * שז"ש אהל בל יצען בל יסע יסודותיו לנצח דמשכן שנק' אהל מועד הגם שמועד הוא ל' מועדים מ"מ יש עוד פ' בותר דמועד הוא ל' זמן שזש"ש דאהל סתם הוא. אהל בל יצען ואהל מועד הוא ל' זמן דבהמ"ק ראשון ושני היו בבחי' הפסק משא"כ בהמ"ק דלעתיד יהי' בבחי' נצחיות וז"ש מקודם לזה עיניך תחזינה ירושלים נאוה שאנן והקשה באדרא וכי ירושלים נאוה שאנן אקרי והפ' יהא דשאנן תרא ל' שאנן והשקט שז"א בחי' ח"ס דעתיקא כידוע שמצד מוחין דגדלות יוכלו לסבול המנגד ואמיתית מוחין דגדלות הוא ח"ס דעתיקא שהוא בבחי' חסדים משא"כ בחי' מל' שהוא בבחי' גבורות לכן פריך וכי ירושלים שהוא בחי' מל' נאוה שאנן אקרי אלא בע"י אתמר ופ' הוא דכשמאיר בחי' עתיק במל' אז בחי' מל' נק' נאוה שאנן וז"ש אח"כ אהל בל יצען בל יסע יסודותיו לנצח שיהי' בבחי' נצחיות. וג"ז מרומז בשירת הים דכתי' מכן לשבתך פעלת הוי' מקדש אד' כוננו ידיך הוי' ימלוך לע"ז דמכון לשבתך כו' ומקדש אד' כו' הם משכן ומקדש שהיו בבחי' הפסק משא"כ על בהמ"ק דלעתיד נאמר הוי' ימלוך לעולם ועד שיהי' בבחי' נצחיות. והנה בעמק המלך פ' שהכל קאי על בהמ"ק דלעתיד שז"ש פעלת הוי' כו' וכוננו ידיך שהכל בידי הקב"ה בעצמו שמשכן ומקדש היו בידי אדם משא"כ בהמ"ק דלעתיד יהי' ביד הקב"ה בעצמו אך המשמעות מגמ' ומדרשים שמכון לשבתך כו' ומקדש אד' כו' הוא משכן ומקדש משא"כ הוי' ימלוך לע"ז קאי על בהמ"ק דלעתיד דזה מוכרח לומר כן כידוע דכ"מ שנאמר ועד אין לו הפסק והם נפסקו ממילא מוכרח שקאי על בהמ"ק דלעתיד שיהי' בבחי'

בבחי' קביעות : בהרשימה מציין בזה ה"גיה ב"י שובה" — וכנראה הוא הנדפס באוה"ת דברים ח"ג : ביאור ע"ם שובה (ראה שם ע' איתכנו ואילך. ושי"ג).

נצחיות. ח"ש ועתי יתיב מלכותה מלכות עלם • דע"י גילוי בחי' עתיק עי"ז מלכותו מלכות עלם.

(י) וזה הגילוי דלעתיד הוא דוקא ע"י הירידה ביותר בזה"ג בריבוי העלמות והסתרים ומ"מ שלמים המה בקיום התומצ' דעובד עבודתו בהשגה והתבוננות ובפרט שבגלות נתגלה בחי' ולבי ער בחי' צמאה לך נפשי ועי"ז דוקא יהי' אמיתית הגילוי לעתיד, וזהו במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני אל חי דדוקא במקום כו' לא עמי אתם שהוא הירידה ביותר שם דוקא יאמר להם בני אל חי שהוא העלי' ביותר. ועפי"ז יובן מ"ש לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב. דהנה חורבן בהמ"ק הי' באב ולכאורה אינו מובן והלא אב הוא חכ' שהוא מקור הרחמים אב הרחמים ואיך הי' החורבן באב. וע"פ פשוט י"ל שזהו"ע מוסר אביך בחי' ואוהבו שוחרו מוסר, עד"מ האב שמייסר את בנו שזהו מרוב אהבתו לבנו שנוגע לו מאד קלקולו ורוצה בתקונו ע"כ מייסר אותו וכמ"כ הוא שמרוב אהבה פנימיות שיש להקב"ה על נש"י משו"ן הי' החורבן הגם שבהתגלות הוא בבחי' גבורות מ"מ בפנימיות יש בזה אהבה פנימיות היפך מבוה"ב שעו"נ על אפי ועל חמתי היתה לי העיר הזאת כו' שרק בהתגלות הי' בבחי' חסדים משא"כ בהעלם הי' בבחי' גבורות משא"כ בזה"ג הוא להיפך שבגילוי הוא רק בבחי' גבורות ובפנימיות יש בזה אהבה פנימיות. ועי"ז הי' החורבן בחדש אב להורות שהוא ע"ד ואוהבו שוחרו מוסר. ועוד י"ל דהנה אב הוא ל' בכור דכן פירש"י על בחדש האביב דאביב הוא ל' אב שהוא בכור וראשון לבשל פירותיו והענין דהנה עשו הוא בכור ליעקב ובאמת יעקב הוא הבכור כידוע מענין נכנס ראשון יצא אחרון אך בהתגלות הי' עשו הבכור. אך מה שע"י חטא ועון יוכלו לשלוט והידים ידי עשו זהו דוקא בחדש אב שאז הוא בא בטענה מה שהוא הבכור אך זהו דוקא עד ט' באב והענין דהנה בקדושה הוא רק ע"ס עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר משא"כ בלעו"ז יש י"א כתרין דמסאבותא ומקבלים מבחי' ו"ה ומצד התגברות החיצונים יוכל להיות כ"כ עד שמחסרים ספי' א' מהי"ס דקדושה שז"ש איכה ישבה • בדד דבדד הוא מל' ישב בדד וידום בדד ישב מחוץ למחנה מושבו ואיכה הוא א"י כ"ה דא"י הוא מה שהי"ס עולים באלף ועי"ז כ"ה ישבה בדד שכ"ה הוא בחי' מל' שמתלבשת בא"י שהם י"א כתרין דמסאבותא. אך כ"ז הוא עד ט' באב ומט' באב ואילך מתחיל ענין הגילויים עד שבט"ו באב הוא תכלית העילוי שהוא גילוי עצמו א"ס שבאמיתית מצד האין העצמי הוא יעקב הבכור וכמ"כ בהתגלות קנה את הבכורה מיד עשו לכן אז הוא יו"ט. וזהו לא היו יו"ט לישראל כחמשה עשר באב שאז הוא מילוי הלבנה הגם שבכל ט"ו לחדש הוא מילוי הלבנה מ"מ לא הי' או הירידה כ"כ וממילא העלי' ג"כ אינה עלי' ביותר משא"כ בט"ו באב שהירידה היתה

וח"ש ועתי . . . עלם : דניאל ה, ט : ועתי יתיב (ומסיים — י, כו) מלכותה מלכות

עלם.

איכה ישבח : ראה רשימות הצ"צ עה"ט.

ירידה ביותר ולכן העלי' היא ג"כ ביותר ולכן דוקא בחמשה עשר באב אז הוא יו"ט וגם הוא גדול מבכל המועדים אפילו מפסח וסוכות דהנה ידוע דבכללות הגילויים מא"ס הלא בזה"ב הי' בתכלית העילוי שאין כמוה מ"מ הי' לזה הפסק משא"כ בט"ו באב שאז מאיר מעין גילוי דלעתיד שאין בו הפסק לכן הוא יו"ט ביותר ועפי"ז יובן הטעם מה שאז תשש כחה של תמה דהנה אוה"ע מונין לחמה וזהו חמה בישא ואז תשש כחה של חמה במכש"כ מזה"ב דאז הי' קיימא סיהרא באשלמותא ונק' איש מנוחות שכל אוה"ע היו נכנעין אליו מכש"כ לעתיד שאז נא' ונהרו אליו כל הגוים דואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ שיהי' בבחי' כליון לכן אז תשש כחה של חמה וזהו יו"ט.

(יא) והנה במאו"א איתא דאב הוא הוד, וכתוב בפרי עץ חיים * על ויגע בכף יריכו שזהו מה שהוד נהפך לדוה, ובלקו"ת מהאריו"ל * איתא דמה שהוד נהפך לדוה הוא הוד דנוק' ובאמת הוא ענין א' דבמ"א בלקו"ת מהאריו"ל * דחדשי הקיץ המה ו"ק דנוק' ואב הוא הוד דנוק' שנהפך לדוה, והנה תיכף אחר ויגע בכף יריכו א' ויזרח לו השמש ואיתא בזהר דזהו שמשא דגניז דאית בי' אסוותא דזהו נהורא קדמאה אור שנברא ביום ראשון שזהו בחי' עתיק דאית בי' אסוותא שמשם הוא הרפואה שז"ש שמש צדקה ומרפא וזהו שארז"ל גדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם דשרש התשובה מגיע למע' יותר אפי' מתומ"צ עד שאפי' אם פגם בתומ"צ מ"מ תשובה מועיל משום דשרש התשובה שרשה בפנימיות עתיק, והנה ויזרח לו השמש הוא בט"ו באב דאז מאיר בחי' עתיק לכן א' לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב, וביותר יש להבין זה על פי מה שידוע דתקט"ו תפלות * התפלל משה כמנין ואתחנן וענין תקט"ו הוא ה"ח דאריך וה"ח דעתיק שמאירים בי"ה דהנה ספי' דא"א כל א' כלול ממאה, כידוע מענין חיי שרה מאה שנה שהם ספירות דא"א, וה"ח דא"א בגימ' ת"ק, גם ה"ח דעתיק גם כן בגימ' ת"ק כידוע ממ"ש את היד הגדולה אשר עשה הוי' במצרים דכמה לקו באצבע חמשים מכות אמור מעתה במצרים לקו חמשים מכות ועל הים לקו חמשים ומאתים מכות דהנה ידוע דהכאת המכות הי' משום ריבוי השפע דהי' בבחי' נגוף ורפוא נגוף למצרים ורפוא לישראל שזהו משום ריבוי השפע שהי' מאיר בחי' עתיק ע"כ א' כמה כו' חמשים מכות אמור מעתה במצרים לקו חמשים מכות ועל הים לקו חמשים ומאתים מכות וזהו יד א' אך הנה ידוע שגם בעתיק יש ב' ידות הגם שלית שמאלא בהאי עתיקא וכולו ימין מ"מ יש ג"כ ב' ידות וז"ש ימינך הוי' נאדרי בכח ימינך הוי' תרעץ אויב, והנה ב' ידות הם עשר אצבעות

בפני"ח: שער ט ספ"ך (מרכת תקע).

ובלקו"ת מהאריו"ל: לוישלת לב, כו.

בלקו"ת מהאריו"ל: ט' בא (בטעהמ"צ) — הובא בעט"ר בתחלת הורוש לעשיית — וכי"כ בפע"ח שער ר"ה פ"ה, שער הכחות ענין ר"ה ד"א, וצע"ק מלקו"ת מהאריו"ל ט' ויצא ד"ה ענין ז' כוכבי לכת.

דתקט"ו תפלות: בהרשימה מציין לסי' דברים — והוא הנדסס באוה"ת ט' ואתחנן

צ קיג ואילך.

ועי"ז הוא ת"ק וזהו תקט"ו היינו מה שה"ח דעתיק מאירים בי"ה וזהו מר דרור חמש מאות דמר דרור הוא מירא דכי"א בחי' מו"ס דעתיק חמש מאות בחי' ת"ק וזהו ג"כ ענין חמש עשרה אמה קלעים לכתף ואי' בכהאריו"ל * דחמש עשרה אמה היינו י"ה והיינו מה שמלבישים לזרועות דא"א וזהו כתף ג"כ גימט' ת"ק וזה הגילוי יהי' לעתיד והיינו שיתגלה בחי' עתיק במל' ואז לא תהי' בבחי' מקבל וזהו ביום ההוא יהי' ב"פ י"ה שו"ה ג"כ יהי' בבחי' י"ה וזהו ג"כ ענין חמש עשרה אמה קלעים לכתף אך זהו רק בצדו הא' וכמו"כ בצד הב' ג"כ יש חמש עשרה אמה קלעים לכתף והיינו ב"פ י"ה. וזהו לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב שאז מאיר בחי' עתיק במל' שגם ו"ה יהי' בבחי' י"ה וממילא יהי' * וזהו ג"כ ענין לא היו כו' כחמשה עשר באב וכיוהכ"פ משום שביוהכ"פ גם עליית המל' בפנימיות עתיק שהוא ג"כ מעין דלעתיד.

יב) ועפ"ז יובן מ"ש נחמו נחמו עמי נחמה כפולה דהנה כפולה מורה על הגאולה * כידוע מענין ה' אותיות מנצפ"ך שמורים על הגאולה דענין הגאולה הוא מצד התחברות סובב בממלא דמצד גילוי הסובב מזה נעשה הגאולה דהנה כל גלות * נק' ע"ש גלות מצרים וכל גאולה נק' ע"ש גאולת מצרים שזהו ע"י גילוי א"ס הסובב וזהו נחמו נחמו ב"פ שהוא על ב' מקדשים שז"ש ונהר יחרב ויבש יחרב בבית ראשון ויבש בבית שני שע"ז הוא הב' בכיות דבכה תבכה ועי"ז ג"כ הוא ב"פ דנחמו נחמו דלא הי' מספיק נחמו על בית ראשון הגם שאז הי' במדרי' עליונה יותר מבבית שני ויש בכלל מאתים מנה מ"מ אז לא הי' הירידה כ"כ לכן הגם שבוה"ב הי' מאיר גילוי אלקות בנש"י והי' מאיר גילוי אור נשמתם מ"מ הי' זה בהפסק לכן לא הי' מספיק בנחמו על בית ראשון בלבד ועי"ז א' נחמו נחמו ב"פ על בית ראשון ועל בית שני שאמיתית הגילוי מזה יהי' לעתיד וזהו והי' אור * הלבנה כאור החמה וכאור שבעת הימים והלבנה יהי' ג"כ כזה דהיינו שבחי' ו"ה יהי' ג"כ בבחי' י"ה וזהו נחמו נחמו ב"פ נחמו על בית ראשון ובית שני ואמיתית הגילוי יהי' לעתיד.

ואי' בכתהאריו"ל : באוה"ת שם מציין ל"מאוי"א אות קי' סלי"ב עמה"מ שער או"יא פ"ל ועיין מזה ג"כ בהרמ"ז ר"ם תרומה כ"ו, סע"א"א.
וממילא יהי' : לאח"ז חסרה תיבה בההנחה *.
כפולה מורה על הגאולה : בהרשימה מציין לר"ה לך לך תר"ל (לא נדפס לע"ע **).
וכנראה שייך למשנית בד"ה לך לך תרכ"ז).
כל גלות כו' : ראה ויקיר (פ"ג, ה) : כל המלכיות כו'.
והי' אור : להעיר מלקו"ת צו ד"ה והי' אור.

(*) בהעתקה שתחיי : בקביעות. המו"ל.
(**) נדפס בסה"מ תר"ל ע"ז וז' ואילך. המו"ל.

בס"ד, ש"פ עקב, עת"ר

והס"ר ה' ממך כל חולי בס' רל"א ורנ"ג (לבד ענין חולת אהבה). בענין פרנסה מד"ה הגידה לי שאהבה נפשי, המשל שם באורך בע' התחברות גוף ונפש בבחי' התלבשות היינו התגלות הנפש לא ע"ד גלגולים ר"ל, והנפש מושל ושולט, והגוף בטל ונגרר גם מזדכך בגשמיות, והנמשל תורה מזון מחבר נה"א עם אלקות תלת קשרין כו', דהנשמה ג"כ באין ערוך, שרשה מכלים, ובד"כ בבחי' מדות נבדל, ובפרט בכי"ע, וע"י התורה מאיר בה גילוי אוא"ס, אמרתך חיינני, כמו המזון ממוצע להמשכת החיות, והנשמה תהי' דבוקה ואתם הדבקים, גם מחבר נה"א עם נה"ב, שלום בפמשמ"ע ובפמשמ"ט, תו"א בחדש השלישי, לקו"ת החלצו, מצות לבוש שומר, תריס בד"ה לא יצא רל"ב, גם עד יבוא משה, ולמעלה תו' מזון כל הקורא כו', חיבור אוא"ס באצ"י בד"ה הגידה הנ"ל, וזהו ע"י עסק התורה דנש"י, שם, והגם דג"ר הראשונות כו' וא"כ מה"ע פרנסתי, זהו אתעדל"ע כו' שאינו או"פ, הגם לא או"מ אבל גם לא או"פ, ובדוגמא כמו מלמדין כו', והיא מדרי' עליונה יותר, מטר וטל שבתורה, וטל לעורר שראשי כו' טל כו' רסיסי לילה בהבי' דאני ישנה, ומצות לשמור בד"ה הגידה, וגם בשביל הגילוי, הרי דפרנסה הו"ע המשנה, ומעתה יובן ע' החולי, גו"ן שע"ב, ובמאור"א משמע דעיקר בחסרון שעה"ג, י"ל דמהמ"ט יכול להיות יניקה ולמשוא * כו', וגם במצות הני מאני כו' אבל בשעה"ג א"א להיות יניקה, עה"ח וחי לעולם, וצ"ל המשכת עה"ח בעה"ד, שעה"ג מחבר וממשיך מחכ' למ"ט שע"ב, והענין רא"י כו', וכן צ"ל עסק התורה בכל אדם בבחי' ביטול שע"י גילוי אור העליון בדוגמת הביטול דרא"י, וכן בעבודה ראה נתתי ראו מי ברא, וזהו זו עין רא"י, וזהו בדקות רק העדר הגילוי, ובגסות שיש דבר המפסיק חולי זו יצה"ר, חום, בד"ה וככה הג', זו צנה אשר קרך, ובוזה הרפואה ע"י תשובה לשבור את ההפסק ולהמשיך התגלות האור ביותר, והתגלות בחי' שעה"ג ממש זהו מלמעלה ועו"ג והס"ר ה' ממך כל חולי כו'.

בס"ד, פ' ראה עת"ר, הנחה

אני לדודי ודודי לי. הנה אני לדודי ודודי לי ר"ת אלול וס"ת ד' יודי"ן והוא המ"ם יום שמר"ח אלול עד יוהכ"פ שעלה משה בהר לקבל לוחות האחרונות וימים אלו נק' ימי רצון וכמ"ש אנכי עמדתי בהר כימים הראשונים מה הראשונים ברצון אף האחרונים ברצון, ולכן הם ג"כ ימי תשובה וכמו שבר"ה הוא זמן על תשובה וכמ"ש דרשו ה' בהמצאו בזמן שהוא מצוי ודרשו רז"ל אלו עשרה ימים שבין ר"ה ליוהכ"פ והוא מפני שאז מאיר גילוי אוא"ס והוא קירוב המאור אל הניצוץ ולכן הוא זמן התשובה הן מצד ההתעוררות

מלמעלה מפני שאז הוא קירוב המאור אל הניצוץ לכן פועל בהניצוץ שיעלה להכלל במקורו וכמו"כ שאז נתקבל תשובתם וכמ"ס עניתך בעת רצון. וכמו"כ הוא בחדש אלול דאי' בפרע"ח ובמ"ח שאז נפתחים י"ג מדה"ד ולכן אז הוא ג"כ זמן התשובה הן מצד ההתעוררות מלמעלה שמתעוררים לצאת מן החשך וההעלם ולהכלל באלקות וכמו"כ שאז נתקבל תשובתם.

ולהבין זה צלהק"ת מה דכתי' אחרי הוי' ילכו כארי' ישאג הוא ישאג ויחרדו בנים ויחרדו כצפור ממצרים וכיונה מארץ אשור. וצ"ל מהו זה אחרי הוי' ילכו כארי' ישאג, וגם מהו עוד הוא ישאג דלאחר דכתי' כארי' ישאג מהו עוד הוא ישאג, ומהו ויחרדו כצפור ממצרים וכיונה מארץ אשור דוקא.

והנה ענין כארי' ישאג הוא עדי"מ ארי' ששואג מתאספים אליו כל החיות דארי' הוא מלך שבחיות ולכן בשאגת ארי כששואג מתאספים אליו כל החיות, וכמו"כ הוא ע"י השאגה מלמעלה פועל בנש"י להתאסף ולהתקבץ ולצאת מן הגלות וזהו ויחרדו בנים מים דבנים הוא נש"י שנקראים בנים למקום ויחרדו הוא האסיפה וקיבוץ לצאת מן הגלות ומן השבי' ולהתקרב לאלקות, וזהו כצפור ממצרים וכיונים מארץ אשור והוא מה דכתי' ובאו האובדים בארץ אשור והגדחים בארץ מצרים וכו' וזהו ג"כ התק"ש דר"ה והוא מה שאנו מבקשים תקע בשופר גדול לחרותינו והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול ועי"ז הוא האסיפה מן הגלות והוא השאגה מלמעלה וכמ"ש אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו ארי' ישאג מי לא יירא דהשאגה הוא תק"ש אלא שבר"ה אז אינו קיבוץ גליות כפ"מ והיינו מפני שאינו שופר גדול אך ברוחניות התק"ש דר"ה הוא השאגה מלמעלה ועי"ז פועל בנש"י להתאסף ולהתקבץ ולצאת מן החשך וההעלם ולהתקרב לאלקות וזהו בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל שהוא האסיפה והקיבוץ לצאת מן הגלות והשבי' ולהתקרב לאלקות ולכן אי' בשל"ה דקדמונים מרמזים בתי' ארי' ימים נוראים והיינו דארי' ר"ת אלול ר"ה יוהכ"פ הו"ר והיינו מפני הוא השאגה מלמע' ומשמעות הענין הוא דכארי' ישאג הוא הן למעל' בעולמות עליונים וכמו"כ למטה בעולמות תחתונים והוא ישאג הוא למעלה. והנה כארי' ישאג קאי על חיות המרכבה ששואגים בעבודתם והוא מה שהם בבחי' ההתפעלות והרשפי אש ועש"ז נק' בשם שרפים ע"ש היסוד האש שבהם, וזה בא מצד ההשגה וההתבוננות שמשגיגים האור והחיות האלקי שהוא כח האלקי המהווה ושמתלבש בתוכם להחיותם דשרפים הם בעולם הבריאה דאימא עילאה מקננא בכורסייא ולכן מאיר שם השגה באלקות וזהו ג"כ מה דכתי' שרפים עומדים ממעל לו והוא ממעל לשם אדנ"י דמקודם כתי' ואראה אד' יושב וכו' ושרפים עומדים ממעל לשם אד', ולכאורה אינו מוכן איך שייך לומר שעומדים ממעל לשם אד' והלא זהו מקור המהווה וזהו למע' מהם אך זהו מצד ההשגה שמשגיגים האור והחיות אלקי ובהשגה הוא מקיף את האלקות וכמ"ש בסש"ב בענין מקיף ומוקף דכשלומד דבר הלכה אז הוא מקיף אותה הגם שבעצם הדבר הלכה הוא למע' ממנו אך ע"י ההשגה הוא מקיף אותה וזהו ג"כ שרפים עומדים ממעל לו

הוא מה שמשגיגים האור והחיות האלקי וכשמשגיגים האור והחיות אלקי עייז פועל בהם ההתפעלות ועד"מ אדם כשמשגיג דבר שלמע' ממנו זה פועל בנפשו ההתפעלות וכמו"כ הוא למע' בהשרפים עליונים כשמשגיגים האור והחיות האלקי לכן הם בבחי' התפעלות, אך עיקר ענין השאגה הוא מדבר המובדל ומרוחק ממנו והוא מה שאינו יכול לקבל וכמו מפחד גדול או מצער גדול וכמו שאגתי מנהמת לבי וכמו"כ הוא בהשרפים הוא מה ששואגים קדוש הוי' דהיינו שמשגיגים איך שהאור והחיות האלקי שמתלבש בעולמות הוא הארה לבד שבאין ערוך לגבי עצמות וכמו אור וזיו השמש שהוא הארה שאינו עצם השמש וכמו שם האדם שבאין ערוך לגבי עצם האדם דלעצמו אינו צריך להשם וכל ענין השם הוא לגבי הזולת ואינו דומה לכחות הנפש וכמו שכל ומדות שהן כחות עצמיים אבל שם האדם אינו בערך לגבי עצם האדם הגם דהשם הוא האור והחיות וכידוע מענין ויקרא האדם שמות דהשם הוא החיות של כל נברא וכמא' ראו חכמתי גדולה משלכם וכמו"כ הוא השמות פרטיים דאברהם ויצחק הוא החיות של האדם אך כשנעריך האור והחיות לגבי עצם הנפש הוא באין ערוך כלל דהחיות הוא להחיות את הגוף והוא ג"כ לגבי הזולת דכמו מה שהאדם נק' בהשם והוא מה שנראה ונגלה בהשם הוא רק לגבי הזולת, וכמו"כ בכללות ענין השם שהוא האור והחיות הוא רק לגבי הזולת והוא להחיות הגוף והוא הארה שבאין ערוך לגבי עצם הנפש והוא ג"כ הארה נבדלת וכמו"כ הוא בהאור והחיות אלקי שמתלבש בעולמות דמלך שמו נק' עליהם שהוא רק שם והארה בלבד וכמ"ש בי"ה הוי' צור עולמים ביו"ד נברא עוה"ב ובה' נברא עוה"ז שהוא רק שתי אותיות בלבד וכמו שתי אותיות שאינם בערך לגבי דבור האדם ומכש"כ לגבי האדם עצמו וכמו"כ הוא למע' דההתהוות הוא רק מהארה בלבד וההארה גופא באה ע"י ריבוי הצמצומים ועצמות אוא"ס קדוש ומובדל וע"י התכונות בזה נעשה אצלם השאגה ששואגים מנהמת לבם קדוש הוי', והמבוקש שלהם מה שרוצים לצאת מריבוי הצמצומים ולהכלל באוא"ס שקדוש ומובדל והוא העלי' מבי"ע לאצי' דברי' הוא בריאה יש מאין והיינו מאין והארה לבד ואצי' הוא קדוש ומובדל שמאיר שם גילוי אלקות וכידוע דאצי' בכלל הוא סובב לגבי בי"ע וזהו בכלל בחיות המרכבה אך עיקר השאגה הוא בפני ארי' והיינו גודל אהבתם ותשוקתם להכלל ולהבטל באוא"ס דפני ארי' אל הימין ופני שור מהשמאל וימין ושמאל הוא חסד וגבורה וחסד הוא גילוי אור דגבורה הוא לצמצם ולהעלים את האור וחסד הוא גילוי אור והוא גילוי גדולתו ית' וכמ"ש הגדול הגבור דחסד הוא גילוי גדולתו ית' מה שלגדולתו אין חקר דהגבור הוא לצמצם ולהעלים גדולתו ית' שלא יאיר כמו שהוא וחסד הוא גילוי אור ומצד הגילוי אור לכן הם בבחי' התפעלות והתלהבות, ולכן אנו רואין שהחיות למטה הם בבחי' התפעלות ובחמימות יותר מבהמות דבהמות הם בקרירות והחיות הם בחמימות, והוא מפני תגבורת החיות שבהם, והיינו התגלות החיות, דשור הוא כחו חזק כמ"ש ורב תבואות בכח שור כשור לעול וכחמור למשאו אך זהו בהעלם ובחיות הוא התגלות החיות לכן הם בהתפעלות ובחמימות וכמו"כ הוא למעלה בפני ארי' מצד הגילוי אור שמאיר לכן הוא בבחי' התפעלות

ובתלהבות ולכן ארי' הוא גימט' גבורה ולכאו' אינו מובן הלא לפני ארי' אל הימין ואיך הוא גבורה אך זהו תגבורת האהבה והוא מצד הגילוי אור שמאיר בהם ולכאו' אינו מובן מה שלמטה הארי' הוא דוקא חי' טמאה דשור כשנשתלשל למטה הוא בהמה טהורה והארי' הוא חי' טמאה, וגם חי' טורפת והלא בשרשו פני ארי' אל הימין והוא למע' מפני שור מהשמאל אך באמת היא הנותנת דמפני שלמע' פני ארי' אל הימין שמאיר גילוי אור ולכן למטה הוא בא דוקא בחי' טמאה, והענין דידוע דכל המשכת אור עליון וגילוי אור אלקי מלמע' הוא בא דוקא ע"י ריבוי הצמצומים ואז דוקא יכול להתקבל למטה דכשמאיר האור כמו שהוא שלא ע"י הצמצום אינו יכול להתקבל למטה, דידוע הכלל דכל גילוי אור הוא העלם לגבי למטה ובכדי שיתקבל למטה הוא דוקא ע"י העלם האור ולכן אנו רואין שבדרום לא יש ישוב ועיקר הישוב הוא בצפון ומקשה במב"מ הלא דרום הוא חסד וצפון הוא גבורה ולמה לא יש ישוב בדרום אך זהו מפני זה גופא דמפני שדרום הוא חסד והוא גילוי אור ולכן אינו יכול להיות התיישבות והוא התהוות, וכמו"כ יובן דפני שור מהשמאל שמקבל מקו השמאל והוא צמצום האור שיכול להאיר למטה ולהתקבל בכלים ולכן נפש השור שהוא האור וגוף השור הם מתייחדים דהיינו שגוף השור הוא כלי אל הנפש, אבל פני ארי' אל הימין שמקבל מקו הימין והוא גילוי אור ולכן אינו יכול להאיר למטה בכלים שלא יש כלים לזה האור רק בדרך שבירה והוא גוף טמא וכמו בשבה"כ דתהו דמפני שהי' אורות מרובים ולכן אינו יכול להתקבל בכלים רק שהי' שבה"כ וכמו"כ הוא בפני ארי' אל הימין שאינו יכול להתקבל למטה רק כשהכלי הוא בבחי' שבירה וזהו למטה אבל למע' פני ארי' אל הימין והוא למע' מפני שור מהשמאל, וזהו ג"כ מה דכתי' אם יגעה שור על בלילו דכשיש לו בליל תבואתו אז אינו גועה ודוקא כשלא יש לו טרף מזונו אז הוא גועה ובארי' כתי' הישאג ארי' ביער וטרף אין לו דדוקא כשיש לו טרף אז הוא שואג, והיינו דפני שור מהשמאל שהוא צמצום אור ולכן כשיש לו טרף מזונו והוא שמאיר גילוי האור אינו בבחי' התפעלות רק כשלא מאיר האור והוא בבחי' העלם והסתר לגמרי אז הוא השאגה וכמ"ש כאיל תערוג על אפיקי מים והיינו העדר המים העדר גילוי האור אך בארי' שמאיר גילוי האור ולכן הוא בבחי' התפעלות ובכלל זה הוא ג"כ ארץ לא שבעה מים שאינו מסתפק בהגילוי אור דארץ הוא רצוא ולכן אינו מסתפק בהגילוי אור דפני ארי' אל הימין הוא רצוא פני שור מהשמאל הוא שוב דוהחיות רצו"ש והוא פני ארי' מפני שור וענין השוב הוא להמשיך הגילוי למטה והיינו שמסתפק בהגילוי אור שמרווה צמאוננו כזה וטבע הרצוא שאינו מסתפק בהגילוי אור שאינו מרווה צמאוננו כזה אדרבא שהגילוי אור פועל הרצוא ביותר, וענין מה שטורף ודורס דקדושה הוא הכעס על המנגד וההתגברות על המנגד והוא דוקא כשהוא בבחי' התפעלות ורשפי אש דכשהוא בקרירות אז הוא מקבל את המנגד וכמו אהבה הנמשך כמים או הוא מקבל את המנגד ודוקא כשהוא בבחי' רשפי אש אז אינו יכול לקבל את המנגד והוא בבחי' התגברות על המנגד וזהו מה שטורף ודורס והיינו שפועל הכליון בהמנגד דשור מדה אחרת יש בו שהוא בבחי' ביטול היש אך בדרך הכנעה וביטול

כשור לעול וכחמור למשאוי והוא הנחת עצמותו (דער אַוועקגילייקייט) וכטבע השוב אבל אינו פועל הכליון בהמנגד והכליון בהמנגד הוא דוקא כשהוא בבחי' התפעלות ורשפי אש. והנה ידוע דבמלאכים יש ב' מיני מלאכים יוצר משרתים ואשר משרתיו דואשר משרתיו הוא המלאכים שנבראו בשימ"ב ועומדים וקיימים תמיד והיינו מחנה מיכאל ומחנה גבריאל דנתבררו בדרך בירור מלמע' והם כלים לגילוי אוא"ס שעומדים וקיימים תמיד בהתלהבות שלהם ויוצר משרתים הם מלאכים שנבראים בכל יום ובאמירת שירה שלהם הם כלים ועולים למע' והם המלאכים שנבראים מבירור הניצוצות ובהעלאת מ"ן שלהם הם כלים ועולים בבחי' מל' וזהו מה דכתי' הכפירים שואגים לטרף ולבקש מאל אכלם דכפירים הוא ג"כ מפני ארי' אלא שהם אריות קטנות והיינו יוצר משרתים ושואגים לטרף הוא מה דכתי' ותקם בעוד לילה ותחן טרף לביתה דטרף הוא בגימ' רפ"ח עם הכולל והיינו בירורי הניצוצות אך כדי שיוכל להיות בירורי הניצוצות הוא ע"י כארי' ישאג שנותן כח להיות עליות הניצוצות דבכח עצמן אין יכולים לעלות והוא עד"מ אדם שאין כח שכלו חזק להשיג ולהתבונן בענין אלקי ושיתפעל באהוי"ר בכח עצמו אך ע"י שמתפלל עם אדם גדול שמתפעל באהוי"ר או פועל אצלו שיהי' ג"כ בהתפעלות לאלקות ואין זה בכח עצמו דהוא עצמו אינו משיג ענין אלקי וכמו"כ הוא למע' ע"י שארי' שואג הוא פועל בהניצוצות שיעלו למע' והוא עד"מ ארי' ששואג מתאספים אליו כל החיות כמו"כ הוא ע"י כארי' ישאג פועל שיהי' עליית הניצוצות, ואפ"ל שזהו כענין משנת"ל בענין ארי' טורף ודורס שפועל ביטול היש ועי"ן הוא ממילא עליית הניצוצות, וזהו אחרי ה' ילכו כארי' ישאג דכמו שיש למע' ארי' ששואג כמו"כ בנפש האדם הוא מה שתפלה כנגד תמידין תקנו והוא בדוגמא למע' ארי' דאכיל קורבנין כמו"כ כתי' אדם כי יקריב מכם קרבן. והענין דהנה בנה"א יש ג"כ יסוד האש דכמו במלאכים יש יסוד האש כמו"כ יש בנשמות וזאדבא יסוד האש שבנשמות הוא למע' מיסוד האש שבמלאכים דנשמות בכלל הן למע' ממלאכים והוא האהבה מסותרת שיש בנשמות להכלל באוא"ס, וצריך כ"א לעורר ולהלהיב לבו ונפשו באהבה לאלקות, והוא ע"י ההתבוננות שמתבונן בהאור והחיות אלקי שמתלבש בעולמות איך שבכל נברא יש אור וחיות אלקי וע"י ההתבוננות והעמקת הדעת בזה פועל בנפשו ההתפעלות לאלקות והוא מצד ב' ענינים הא' מצד החידוש דבר דקודם ההשגה וההתבוננות מה שנראה ונגלה הוא המציאות יש והחומריות והאלקות אינו נראה ונגלה כלל עד שאינם יודעים שיש אור וחיות אלקי וע"י ההשגה וההתבוננות שמתבונן בהאור והחיות האלקי, ופרטיות ההשגה בזה הוא ומבשרי אחזה והוא ע"י ענינים המכריחים איך שיש אור וחיות אלקי וע"י ההשגה והכרה בזה שמכיר האור וחיות אלקי כאלו רואה או אינו רואה הישות ורואה איך שהעולם חי מאלקות והוא היפך מהנראה ונגלה זה פועל בנפשו ההתפעלות מצד החידוש דבר והב' מצד ההתבוננות בהאור והחיות האלקי הרי מאיר האלקות בנפשו וזהו פועל אצלו ההתפעלות וכמו אדם שמשג' דבר שלמע' ממנו זהו פועל בנפשו ההתפעלות, וכמו"כ בהתבוננות הדמחדש בטובו בכי"ת איך שהחיות האלקי עומד תמיד בהיש וזהו ג"כ חידוש דבר עי"ן

פועל אצלו ההתפעלות, ובפרט כשמתבונן איך שהאור והחיות האלקי שמתלבש בעולמות הוא הארה לבד ועצמות אוא"ס קדוש ומובדל עי"ז פועל אצלו הרצוא להכלל באוא"ס, דעי"י ההתבוננות בהאור האלקי שמתלבש בעולמות פועל אצלו מה שנמשכה נפשו לאלקות ועי"י ההתבוננות איך שהוא הארה לבד עי"ז פועל אצלו הרצוא להכלל באוא"ס, ועי"י הרשפי אש שבנה"א עי"ז אש אוכלת אש שמכלה האש זר והחום הטבעי שבנה"ב ואדרבא שפועל בהנה"ב שיהי' בבחי' רצוא לאלקות והוא מצד ב' ענינים הא' מצד ההתלבשות הנה"א שמלוכב בהנה"ב ועי"י הרשפי אש שבנה"א עי"ז פועל שגם הנה"ב יהי' בבחי' רצוא לאלקות והב' דמצד התעוררות הרשפי אש שבנה"א עי"ז פועל ביטול הישות והחומריות שבנה"ב ועי"ז הטוב שבנה"ב ממילא עולה למע' וכמשנת"ל בענין הכפירים שואגים לטרף דעי"י כארי' ישאג למע' שפועל ביטול הישות ועי"ז הוא ממילא עליית הניצוצות וכמו"כ עי"י ביטול הישות דנה"ב עי"ז ממילא הוא עליית הטוב דנה"ב, ומ"מ אמר ע"ז אחרי הוי' שהוא בבחי' אחוריים וחיצוניות בלבד דההתהוות הוא רק מבחי' מל' דמל' מכ"ע כתיב וכתוב מושיב מלכים לכסא וישב הוי' מלך לעולם שהוא בבחי' ישיבה וישיבה הוא באחוריים והיינו שהוא אחוריים וחיצוני' בלבד, ואפי' ההתבוננות איך שעצמיות אוא"ס קדוש ומובדל הרי אינו מאיר אצלו ההפלאה והרוממות דאוא"ס שקדוש ומובדל רק ההתבוננות איך שהאור והחיות האלקי שמתלבש בעולמות הוא הארה לבד ועצמות אוא"ס קדוש ומובדל, וענין והוא ישאג הוא ההתבוננות בהפלאה והרוממות דאוא"ס עצמו איך שהמלך המרומם לבדו מאו איך שהוא מרומם ונשגב מצ"ע ומאו היינו קודם שנבה"ע דעד שלנבה"ע הי' הוא ושמו בלבד וענין המלך היינו מה שהוא מרומם ונשגב מצ"ע, והמתנשא מימות עולם היינו לאחר שנבראו עולמות וזהו ימות עולם היינו האור והחיות האלקי שמתלבש בעולמות מ"מ הוא מתנשא מהם שמרומם ומובדל מהם והיינו דבהפלאה ורוממות א"ס יש חילוקים דיש שבאים לזה מצד ההתבוננות בהגילויים שמתבונן בהגילויים דאוא"ס ומשיג אופני הגילויים ומבין איך שזה אינו שייך באוא"ס דעצמיות אוא"ס קדוש ומובדל מזה ואח"כ כשבא למדרי' עליונה באוא"ס ומבין איך שגם זה אינו שייך בעצמיות אוא"ס עד שגם מדרי' הנעלות שבאוא"ס אינו שייך בעצמיות עד שמכיר אופן ההפלאה דאוא"ס אך זהו בהאוא"ס ששייך להגילויים אבל בעצמיות אוא"ס ממש אינו שייך לומר שמובדל מהגילויים אחר שאינו בערך זה כלל וזהו המלך המרומם לבדו ועי"י ההתבוננות בהפלאה והרוממות דאוא"ס עצמו עי"ז נעשה אצלו האהבה כשלהבת העולה מאליה והוא התגלות רצון טבעי שבנשמה להכלל באוא"ס דבנשמה יש הרצוא להכלל באוא"ס והוא בחי' יחידה שבנפש שנמשכה ממילא לאוא"ס להשתפך אל חיק אביה והוא למע' מאהבה הקודמת דהוא אהבה עשוי' ע"פ השגה והתבוננות וממילא באהבה הזאת יכול להעציר א"ע (ער קען זיך אָפּהאַלטן) אבל באהבה הזאת הוא כשלהבת העולה מאליה יכול לעצור א"ע והוא למע' מכארי' ישאג שהוא אהבה דחיצוני' הלב והוא ישאג הוא התגלות פנימי' הלב והיינו רעו"ד וכמו"כ בנה"ב פועל הביטול לגמרי שמכלה היש דנה"ב ואין זה כמו קודם שהוא רק ביטול היש דחיצוני' הלב הוא בדוגמא מזבח החיצון והוא ארי'

דאכיל קורבנין והאהבה דפנימי' הלב הוא בדוגמא דמזבח הפנימי דבו הי' עבודת הקטורת והוא בחד קטירא אתקטרינא, אך זהו הכל למטה, ומשמעות הענין דהוא ישאג שהוא למע', ולכאוי' צ"ל מהו"ע השאגה למע' איך שייך שאגה למע', אך הענין כמו שיש תשוקה בבי"ע לעלות באצי' כמו"כ יש תשוקה באצי' לעלות למע' מאצי', אך צ"ל הלא כלום חסר דבאצי' מאיר גילוי אוא"ס ומה שייך הרצוא באצי', אך הענין דהנה כתיב ארי' ממרום ישאג שאוג ישאג על נוהו והוא השאגה בכלל על זמן הגלות, ושאג ישאג הב' שאגות הא' על ריחוק הנ"ל וריחוק כנס"י דאתתא אתתרכת מבעלה שזה נוגע למע' דאימתי הוא גדול כשהוא בעיר אלקינו מלכא בלא מטרוניתא לאו איהו מלך ולא איהו גדול איקרי והב' מה שצדיק אבד לקבל ח"י ברכאן דלעילא שזהו ג"כ מצד העדר היחוד דז"א ומל' זכשיש היחוד דז"א ומל' כתיב בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו שמאיר עי"ז גילוי אור בז"א, ונוהו הוא דירה כמ"ש נוהו שאנן נוה קדשך ועל הפסוק זה אלי ואנוהו בתרגום איתא ג"כ שהוא ל' דירה וברש"י אי' שהוא ל' נוי, וכמו"כ בפ"י נוהו יש ג"כ ב' הפירושים שהוא ל' דירה ונוי והיינו דירה נאה והוא הכוונה דדירה בתחתונים, דבבהמ"ק בהיכל ק"ק הי' מאיר גילוי אוא"ס והוא קדש הקדשים שמובדל לגמרי שאינו מתלבש כלל דיש שהוא בבחי' קדושה והבדלה אבל מ"מ הוא מתלבש והוא מה דכתיב אין קדוש כהוי' שהוא קדוש ומובדל אבל מ"מ הוי' הוא ל' מהוה שמתלבש ויש שהוא בבחי' הבדלה לגמרי והוא בחי' קדש שלמע' מבחי' קדוש בוי"ז דקדוש בוי"ז הוא ההמשכה להיות ממכ"ע וסוכ"ע שהוא הארה בלבד ורק שהוא בבחי' קדושה והבדלה, ואינו כדמיון הנשמה שמתלבשת בגוף שמתפעלת ממקרי הגוף ובעת שמחשב מח' אחת אינו יכול לחשוב מחשבה אחרת אבל למע' הגם שמהווים ריבוי נבראים וכולם אין דעותיהן שוות ואין מחשבותיהן שוות מ"מ בעת שמתלבש במח' אחת אינו מטריד ומבלבל על התלבש במח' ודעה אחרת, ובכלל הוא ההארה דסוכ"ע שמתלבש ג"כ בנבראים וכמ"ש בס"ש"ב תוך כל נברא אך בכלל הוא ג"כ על ההארה דממכ"ע והוא מדרי' אור דיש אור וכן ומדרי' אור אינו בבחי' התלבשות ממש אבל מ"מ הוא הארה בלבד וכמ"ש קדוש יהי' גדל פרע שער ראשו שהוא בבחי' שערות וצמצומים וזהו קדוש בוי"ז אך הנה כתיב שאו ידיכם קדש וברכו את הוי' והוא ההמשכה מבחי' קדש לבחי' קדוש בוי"ז והוא ע"י ידיכם ב' ידות דיתו"ע ויחז"ת דיתו"ע הוא ההתבוננות ביחודו ית' ויחז"ת הוא ההתבוננות דלאחר שנתהוו העולמות מ"מ הוא בבחי' ביטול אך הביטול הוא ע"ד קדש עצמך במותר לך עי"ז ממשיכים מבחי' קדש לבחי' קדוש בוי"ז אך זהו בזה"ב אבל בזה"ג אז אינו מאיר הגילוי אור והנשמות הן ירדו פלאים שהן בבחי' ירידה בגוף ונה"ב ואינם יכולים להמשיך גילוי אור ע"ז הוא השאגה מלמע' על העלם והסתר האור, וזהו מה דאי' בגמרא ג' משמרות הוי הלילה ועל כל משמר ומשמר הקב"ה יושב ישאג כארי דג' משמרות הם ג' מיני חשך דלילה בכלל הוא זמן החשך וג' משמרות הם ג' מיני חשך, והוא הירידה בכלל בנוגע דבי"ע דיש ג' מיני חשך והם חשך ענן וערפל והם ג"כ הטמאות שהם בבחי' חשך לגמרי אך בכלל הוא ג"כ ג' מיני נוגה דבריאה יצירה ועשי'

ומ"מ הוא השאגה מלמע' דהכוונה בהירידה הוא בשביל הברור דותקם בעוד לילה ותתן טרף שהכוונה בשביל הברור אבל מ"מ עתה הוא בבחי' העלם וצריכים כח מלמע' שיוכל להיות העלי' וזהו השאגה מלמע' וכמו"כ הוא ברירת הנשמה בגוף ונה"ב שהנה"ב מעלים ומסתיר לגמרי על גיצוץ האלקי ויש בזה ג"כ הג' מיני חשך, ובכלל הם הג' מיני עבירות חמורות, ובפרט הם ג' מדרי' דשור וכשב ועז דכשב טבעו רך והוא נה"ב שאינו בבחי' גסות כ"כ שבקל יכולים לכפותו ושור הוא שור נגח שמראה כחו לנגח ולבעוט, אבל מ"מ הוא הוראה שיש לו איזה הזזה מזה ועז הוא עז שבכהמות שאינו מתפעל משום דבר, והיינו שאינו מתפעל לנגח ולבעוט אבל מ"מ אינו בבחי' הזזה וזהו מעלים ומסתיר לגמרי על הרגש האלקי דנה"ב * וע"ז הוא השאגה מלמע' שנותן כח שיוכל להיות העלי' וכמ"ש סומך הוי' לכל הנופלים והוא סוכת דוד הנופלת וסומך ה' שנותן כח שיוכל להיות העלי' וכמ"ש כי יפול לא יוטל כי ה' סומך ידו והיינו שהוא בבחי' נפילה וכמ"ש גפלה לא תוסיף קום שאינו יכול להיות בבחי' קימה מצ"ע וע"ז הוא הכח מלמע', והגם שזהו בכל השנה אבל בכל השנה הוא בבחי' העלם וזהו ה' ממרום והוא ע"ד קוב"ה בגלותא סליק לעילא ולעילא ונק' אל עליון שהוא בבחי' עליון שאינו מאיר בגילוי, והעיקר הוא בר"ה והענין דבר"ה הוא העבודה דפנימית הלב וכמ"ש לך אמר לבי בקשו פני וזהו התק"ש דר"ה והוא הצעקה מלמטלמ"ע ולכן אי' בע"ח שהל' קולות הן מבטלים הג' עבירות ויש התקיעה מלמעלמ"ט וכמ"ש אד' הוי' בשופר יתקע שזהו התקיעה מלמעלמ"ט וזה פועל בנש"י הצעקה מלמטלמ"ע ולכן קודם תקיעות אומרים הפסוק כי ה' גורא מלך גדול על כל הארץ דגורא הוא מצד הגילוי וכמ"ש כי קדוש אתה וגורא שמך דגורא הוא גילוי ומעין זה מאיר בחדש אלול שאז נפתחים י"ג מדה"ר ולכן המנהג לתקוע בכל חדש אלול והוא הצעקה מלמע' שזה פועל בנש"י העלי', וזהו אני לדודי ודודי לי ר"ת אלול וס"ת ד' יודי"ן והוא המ' יום שמר"ח אלול עד יוהכ"פ וימים האלו הם ימי רצון והם ג"כ ימי תשובה הן מצד ההתעוררות מלמע' וכמו"כ שאז נתקבל תשובתם.

כ"י תהיין לאיש, בבה"ט בש' המדר' איש זה הקב"ה, שתי נשים אשה כנסי' הא' אהובה כו' במדר' ע"פ עת לאהב כמד"א אהבתי כו' עת לשנא כמד"א נתנה עלי כו', וענין אחת ואחת ע"ד אשה א' כעין שתי נשים, דהנה כנסי' גק' לפעמים רחל ולפעמים אסתר (ארשב"ג מ"ב), יפת תואר מ"ע, רמ"ח אברין כלים ואורות, כאלו עשאוני, יפת מראה מל"ת, חכמת אדם, וענין היופי התכללות, ע"י גילוי אור עליון ונמשך ע"י שמחה ש"מ, השמחה מעצם העשי', וב' בחי' יופי התכללות המדות ע"י גילוי המוחין וההתכללות שע"י גילוי הכתר, ב"פ הנך יפה, וכ"ז בזה"ב ובקיום התומצ'.

הוספות

סיום ההמשך „תקעו — עת"ר"

בט"ד

המשך להמאמר ויקו"פ עת"ר לע' קעח

אמנם עדיין אינו מובן מה שהדעת דנה"א יוכל להשתנות כו', והלא נת"ל (ד"ה ואני נתתי) דהדעת הוא בבחי' תוקף ההטי' וההחלט שיהי' באופן כך וכך דוקא וא"כ איך ישתנה הדעת כו'. ועם היות שנת"ל (ד"ה ויקהל) דבחי' הדעת דנה"א לא ישתנה לעולם כ"א שמתעלם ומתחלש כו', הנה ג"ז יפלא איך יהי' בו החלישות מאחר שהוא בבחי' תוקף בעצם, וכמשנ"ת דהחלישות היא רק בהטיות השכל דחו"ב, אבל הטיית הדעת הוא בתוקף דוקא וא"כ איך יוחלש כו'. (וגם מה שהנה"א לא ישתנה העיקר הוא מה שטוב לא יהופך ח"ו לרע בשום אופן כו' וכמשנ"ת). ולהבין זה יש להבין עוד ענין דלפי הנ"ל דבהבחירה שמצד הדעת יכול להיות שינוים, דעם היות שבוחר בטוב מ"מ יכול לבחור להיפך ח"ו, אבל בהרצון העצמי שלמעלה מענין הבחירה לא יהי' בו שינוים כלל כו', וא"כ יפלא מאד למה לא ציוה רק על הבחירה וכמ"ש ובחרת בחיים כו' שיש בזה שינוי לפרקים כנ"ל, והלא לכאוי יותר טוב הי' לצוות על בחי' הרצון הפשוט הנ"ל שלמעלה מן הבחירה כו'. ובאמת מצינו ציווי ע"ז ג"כ כמ"ש ואהבת כו' בכל מאדך דזהו ודאי בעצם הרצון הפשוט, דהרי ענין מס"נ בפו"מ זהו מבחי' הרצון העצמי הטבעי דוקא דהיינו מעצם התקשרות נפשו בעצמות א"ס ב"ה שא"א בשום אופן להיות נפרד ח"ו דמשו"ז הרי מוסר נפשו בפו"מ על קדה"ש כו' דלכן ה"ה גם בקשב"ק ופושעי ישראל כו', וכמ"ש במ"א ומבואר במ"א (בדרוש יו"ט של ר"ה, רס"ו) דבמס"נ בפועל אין בזה שום הרגש עונג ולא שום מבוקש כלל וכלל כ"א מצד עצם ההתקשרות כו'. וא"כ כמ"כ הוא במס"נ בכה (וביותר שהרי צריך לקבל עליו ענין מס"נ בפו"מ באמת לאמיתו וכמו רע"ק שא' כל ימי הייתי מצטער מתי כו') שזהו בבחי' הרצון העצמי והטבעי דעצם הנשמה כו'. ולכאוי הב' הענינים נראים כסותרים זא"ז, דבפסוק ובחרת בחיים משמע שיעלה לרצון יותר ענין הבחירה שיבחור בחיים וטוב ולא ילך אחר המות ורע אע"פ שבידו הוא כו', משא"כ הרצון העצמי הרי הטוב אין זה בבחירתו כי לא יוכל לבחור בהיפוכו כלל כו'. ובפסוק דואהבת משמע שהרצון העצמי שלמעלה מהבחירה יותר יעלה לרצון כו'. אך הענין הוא דהנה נת"ל דב' מיני רצון היינו הרצון שע"י הטיית הדעת והרצון העצמי הם בחי' עה"ח ועה"ד וצ"ל ב' המדריי. והיינו דעם היות דעיקר תכלית העבודה הוא בחי' עה"ח, מ"מ צ"ל בחי' עה"ד ג"כ, וע"כ בא הציווי על ב' הענינים ואינם סותרים זל"ז כלל כו'. והענין הוא דהנה ידוע דתכלית הכוונה בירידת הנשמה למטה הוא בכדי לברר בירורים כו', דהנה בשבחי"כ דתהו הרי נפלו שברי

הכלי' וניצוצי האור למטה ומהם נתהוו כל הדברים הגשמיים כו' וכמ"ש מזה בלקו"ת בהבי' דראשי המטות, וע"כ כל הדברים שנתהוו בעולם הגשמי יש בהם תערובות מהניצוצות דתהו, שזהו בחי' הניצוץ הטוב שנמצא בכל דבר גשמי כו'. ובשביל זה ירדה הנשמה למטה בכדי לברר ניצוצות אלו ולהעלותן לשרשן הקדום, ועי"ז יורשים כלים דתיקון בחי' אורות דתהו כו' כידוע ומכר בכ"ד. והבירור הוא בכח הנשמות דוקא להיותם מופשטים ומובדלים בערך מהעולם כו', לכן ביכולתה להתלבש בעולם התחתון ולברר בירורים היותר תחתונים דהיינו בדברים גשמיים ממש כו', וכמ"ש בתו"א ד"ה להבין הטעם שנשתנה יצירת האדם. אמנם אופן הבירור הוא בדרך התלבשות דוקא שהמברר מתלבש דוקא בדבר המתברר ועי"ז דוקא מברר אותו כו'. דהנה ביעור הרע (המלביש ומעלים על הטוב) יכול להיות ע"י גילוי אור העליון שעיי"ז מתבטל ממילא ונאבד כו', וכמו ויצא מלאך ה' במחנה סנחרב ויך כו', וכמו במכ"ב דכתיב ועברתי באמ"צ כו' שעז"א אני הוא ולא אחר כו' וכמ"ש במ"א, שזהו לא בדרך בירור כ"א בדרך ביטול שהרע מתבטל לגמרי וכאילו אינו כו'. והי' הרצון שיהי' בדרך בירור דוקא וכמ"ש בתו"א בד"ה ראה ריה בני, שיצחק רצה לברך את עשו, והיינו שרצה להמשיך עליו אור עליון שיתברר מעצמו שלא ע"י יעקב כו', אך טעה בזה, כי אם הי' נמשך האור עליון על עשו שלא ע"י יעקב הי' מתבטל לגמרי, ובכדי שיהי' בדרך בירור זהו ע"י יעקב דוקא כו'. ולכאוי' מהו הגרעון בזה שיתבטל לגמרי. והענין הוא דבאופן זה יכול להיות שגם הניצוץ דקדושה יודחה ויתבטל עיי"ז וכמ"ש במ"א, שעו"ג יש נספה בלא משפט, שע"י דחיית וביטול הרע נדחה גם הניצוץ הטוב, וכאשר הוא בדרך בירור מתברר הניצוץ דקדושה ומתעלה כו' עד שמתבררים הניצוצות היותר קטנים כו', וביותר הוא בהבירור בדרך מלמטלמ"ע שמתבררים כל חלקי הניצוצות שבהרע והכל עולה למעלה כו'. ועוד יש יתרון מעלה בהבירור דמלמטלמ"ע שהניצוץ האלקי נעשה בכח עצמו כלי לאלקות שז"ע מ"ת בוכין אנן בעינן למהוי קדם מלכא, שעיי"ז נעשים מ"ת כלים לאלקות כו' וכמ"ש מזה בדרוש יו"ט של ר"ה הנ"ל. וכ"ז צ"ל ע"י התלבשות דוקא שהמברר מתלבש בהדבר המתברר ומתערב ומתאחד עמו כו'. (דבהבירור דמלמטלמ"ע הגם שזהו ג"כ בבחי' התלבשות מ"מ אינו בבחי' תערובות והתאחדות, וכמו בהבירור שע"י התורה הגם שהוא מתעסק בההלכה הגשמיות ומתלבש בפרטי העינינים שבה כו' מ"מ ה"ה בעצם מובדל מהדבר הגשמי ואינו מתאחד עמו ופוסק בכח התורה שזה אסור או מותר כו', אבל הבירור דמלמטלמ"ע הוא בבחי' התערבות והתאחדות ועי"ז דוקא מברר אותו כו'. והיינו הבירור דתפלה שהוא בדרך מלחמה, וכמו שנים המתאבקים שנאחזים זב"ז עד שמתגבר על המנגד ומנצחו כו') וכמו בהתלבשות הנה"א בנה"ב שזהו בבחי' התאחדות ממש, שהכחות דנה"א נעשים בערך כמו כחות הנה"ט כו' כמשנת"ל (ד"ה לך אמר לבי) וה"ה מרגיש את הנה"ב ומעלים ומסתיר עליו כו', וכמו"כ הכחות דנה"א נרגשים בפנימיות בנה"ב בשעת העבודה שגם הוא משיג את הענין האלקי כו'. ועיי"ז דוקא נעשה הבירור באופן שהניצוץ הטוב שבנה"ב מתעורר בבחי' התפעלות רצוא לאלקות

ונעשה כלי לאלקות כו', שבזה דוקא נשלם הכוונה דנתאוהה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים כו' וכמ"ש במ"א. והבירור באופן כזה הוא ע"י בחי' עה"ד דוקא, ועצם הבירור ושלימותו הוא מבחי' עה"ח כו', ולכן צ"ל שני הבחי' בחי' עה"ד שהו"ע הבחירה כו', וגם בחי' עה"ח שהוא בחי' רצון העצמי שלמעלה מענין הבחירה כו'.

וביאור הענין הוא, דהנה ידוע דע"י חטא עה"ד נעשה תערובות טו"ר, דקודם החטא הי' הרע מובדל מן הטוב כו', דמדור הקלי' הי' למטה מכל המדרי' דקדושה ורחוק מהם כו', וכמ"ש בכתהאריו"ל, וע"י חטא עה"ד נעשה תערובות טו"ר כו', ומשמע מזה שעיקר ענין תערובות טו"ר תלוי בבחי' הדעת דוקא וכמ"ש והייתם כאלקים יודעי טוב ורע, דידיעת טו"ר ביחד הוא ע"י הדעת דוקא (רק למעלה הידיעה דטו"ר היא בבחי' מקיף לבד ולכן אינם מתערבים, ולמטה הידיעה היא בבחי' פנימיות בבחי' הרגשה שע"י מתערבים כו' וכמ"ש בתו"א ע"פ זה. ויש ג"כ ענין תערובות טו"ר שמצד הדעת שאינו משום ההרגשה שבדעת כ"א משום המרחב שבו וכשי"ת, אמנם הוא ג"כ מצד הפנימי שבזה דוקא שייך ענין המרחב כו' כנודע. ונמצא עיקר המובן מ"ש והייתם כאלקים יודעי טו"ר דזה שיהי' טו"ר ביחד הוא ע"י הדעת דוקא כו') ובלא דעת לא ידע טו"ר ביחד ובתערובות אלא כ"א הוא בפ"ע, ואם הוא בטוב לא ידע מן הרע כלל וכמו ולא ידעו כי ערומים הם כו', ואם הוא ברע לא ידע מן הטוב כלל. והוא הנק' בלה"ק בשם תמים, שהתמימות ענינו הוא שבאותו הדבר שהוא עושה או מדבר הוא בתכלית התמימות והשלימות ובלי נטי' כלל וכלל להיפוכו בין בבחי' החסד ובין בבחי' הדין, שאם הוא עושה וחפץ חסד וטוב כולו חסד וטוב בתכלית התמימות ואין בזה שום תערובות ונטי' לדין כלל, כי לא ידע להעלים ולסבול דבר והיפוכו כלל, וכן אם חפץ דין ורע כולו כמו שהוא בבחי' דין ורע בלי נטי' כלל וכלל לבחי' הטוב כו', כי לא יוכל להעלים ולערב דבר בהיפוכו אלא או זה או זה. והן התחלקות הקוין דחו"ג שמובדלים זמ"ז בתכלית ההבדלה והריחוק עד שלא יתחברו לעולם, וכמו שאין מרחמין בדין וכן אין עונשין בחסד כו'. כי תכלית מדת הדין לא יסבול את החסד שהוא היפוכו בתכלית כמו שהאש לא יסבול את המים כו'. ולהיפך תכלית מדת החסד לא יסבול את הדין כלל, כמים שאינו סובל את האש כו'. ונמצא דבחי' התמימות הוא בבחי' התחלקות הקוין להיות קו א' או כולו חסד או כו'. ובחי' הדעת הוא בחי' התאחדות והתערבות הקוין כו'. ולפ"ז צ"ל מ"ש תמים תהי' עם ה' אלקיך שנצטוינו על התמימות, ולפי הנ"ל אינו מובן מהו היתרון מעלה בתמימות מאחר שבא בבחי' התחלקות הקוין כו'. וידוע שזהו ההפרש בין תהו לתיקון שבתהו הי' התחלקות הקוין דחו"ג בבחי' זה תחת זה כו' ועיקר ענין התיקון הוא בחי' ההתכללות כו', ונודע שע"ז אמר ודין הניק' לי כו', שהרצון הוא בבחי' התיקון דוקא כו'. וגם דלפי הנ"ל הרי התמימות והדעת המה הפכים זמ"ז והרי נצטוינו ג"כ על הדעת וכמ"ש וידעת היום כו' דע את אלקי אביך כו' למען דעת כו', וא"כ אינו מובן איך נצטוה על דבר והיפוכו שצ"ל בבחי'

תמים ושיהי' ג"כ ענין הדעת כו'. וגם דלפי הנ"ל דכל תערובות טו"ר הוא ע"י הדעת מה המעלה בזה ומפני מה נצטוינו ע"ז. אך באמת הנה התמימות והדעת שניהם בקו האמצעי, וכמ"ש ויעקב איש תם כו'. וידוע דיעקב הוא בקו האמצעי כו', וכמו"כ הדעת ג"כ בקו האמצעי דת"י כו'. וא"כ א"א לומר שהן הפכים זמ"ז, אלא שצ"ל ששניהם תמימות ודעת ושניהם כא' טובים כו'. (וכן אנו מוצאים ביעקב אע"פ שהי' איש תם בעצם ומ"מ התנהג עם עשו ולבן בערמומית, שזהו ע"י בחי' הדעת כו' כמשי"ת בסמוך). וצ"ל תחלה מה שעיקר סיבת התערובות דטו"ר הוא ע"י הדעת דוקא, והיינו מצד בחי' המרחב שבמוח הדעת. דהנה מה שבדעת יש אחיזה לרע דמשו"ז נק' עה"ד טו"ר כו' נת"ל שזהו מצד ההתחלקות שע"י הדעת ומצד ההרגשה שבו כו' (הוא ג"כ ענין תערובות טו"ר מצד ההרגשה פנימיות כו' כנ"ל). אמנם ענין התערובות דטו"ר מה שיכול לערוב טוב ברע ורע בטוב כו' (וכמ"כ ענין ההבדלה בין טו"ר שהוא ע"י הדעת דוקא כמשי"ת) הוא מצד ענין המרחב שבדעת כו'. דהנה נת"ל (ד"ה ומשה הי' רועה וד"ה או ישיר) דהתחלקות כל שכל לריבוי פרטי' ואופנים שונים, דהיינו בחי' המרחב שבשכל מה שבא בריבוי אופנים שונים וגם הפכים זמ"ז כו' זהו ע"י הדעת דוקא, והיינו ע"י בחי' המשכה עליזנה שבדעת מבחי' משיכותא דמוחא עילאה סתימאה כו', וכמשנ"ת שם, ולכן ג"כ כל תערובות טו"ר (וכן ההבדלה) הוא ע"י הדעת כו'. דהנה אנו רואין בחוש בכל אדם שהוא בר דעת יותר יותר יוכל לערב הטוב ברע והרע בטוב ולחפות ולגנוז זה בתוך זה עד שלא יוכר בין טוב לרע כלל כו'. ע"ד דוגמא כשיעשה מעשה הטוב כמו החסד וצדקה לרבים כמו לבנות ביהכנ"ס וכה"ג דבר חסד של רבים שמפור ע"ז הון רב ובתוכו גנוז בהעלם דבר רע שאין כוונתו לש"ש כלל רק להתגדל ולקנות לו שם או שע"ז יבוא לו ריווח ממקום אחר בגרמא הזאת וכה"ג, וכן בצדקה לעניים שמפור הרבה ובפנימיות יש בזה כוונה שהיא רע כו'. ומי שאינו בר דעת יוכר מיד הרע שבטוב הזה שאין כוונתו לש"ש, וכן האיש התמים לא יוכל להעלים מחשבתו וכוונתו הפנימית כו' אבל הבר דעת יודע היטב איך לחפות ולגנוז ולהעלים בתכלית הרע הזה ויהיו כל דבוריו ותנועותיו רק לש"ש ולא להנאת עצמו כלל עד שהכל יאמינו שהוא לש"ש ויחזיקוהו לצדיק כו', וכן בעסק התורה כשלומד לא לש"ש כ"א להתגדל ולהתייחר כו' ויחפה ביותר את הרע הזה שלא יוכר בו כלל כי יעשה א"ע שפל ועניו וכאלו לומד רק לש"ש כו'. וכן להיפך יכול להיות שלפי עין הרואה עושה דבר רע ובאמת מעורב וגנוז בזה בהעלם כוונה טובה מאד שהוא טוב גמור ומה שעושה רע הוא להעלים את הטוב ולגנוז אותו מטעם הכמוס עמדו כו'. וע"ד דוגמא שעושה דין ועונש לרעהו באכזריות שונות והמכוון בזה הוא רק לטובתו, וכמו יוסף עם אחיו שדבר עמם קשות כו' והי' זה לטובת נפשם להצילם מן הגיהנם כו'. וזה לא יוכל רק הבר דעת הוא יכול לסבול דבר הטיפוץ לערוב ולכלל כו' ושלא יהי' ניכר כלל כו'. וכל מי שהוא דעתן יותר יותר יסבול דבר הטיפוץ, דהיינו לעשות מטוב רע ומרע טוב וישכנו כאחד עד שלא יוכר כלל בין טוב לרע כו'. אבל מי שהוא בקטנות הדעת לא יוכל לערב טו"ר מפני שלא יוכל לסבול

דבר והיפוכו כו'. וזה"ע עה"ד טו"ר שסיבת תערובות טו"ר הוא ע"י הדעת דוקא. ולכן ע"י חטא עה"ד דוקא נעשה תערובות טו"ר בכל הדברים שבעולם כו' וכמ"ש במ"א.

אמנם יודע דכל ענין הבירור והבדלה הוא ג"כ ע"י דעת דוקא. ולכן קבעו הבדלה בחונן הדעת שאם אין דעה הבדלה מגין כו'. ולכא"ו זהו דבר והיפוכו, שכל תערובות טו"ר הוא ע"י הדעת וההבדלה היא ג"כ ע"י הדעת. אך באמת הם ענין א' ושניהם באים מסיבה אחת, דלהיות שהדעת הוא בבחי' המרחב לסבול שני הפכים דמשו"ז יוכל לערב טו"ר כו' כנ"ל, הנה משו"ז גופא ביכולתו למצוא כל תערובות טו"ר, שבכל דבר יכיר ויבחין אם הוא טוב א"ל וכמה שיש בו מן הטוב או מן הרע כו'. דכמו שלפרט ולפרד איזה שכל בריבוי פרטים ואופנים שונים הוא ע"י הדעת דוקא כמשנת"ל, כמ"כ להכיר ולהבחין כל דבר ולמצוא את הרע וההיפך שבו הוא ע"י הדעת דוקא כו'. דזה שהוא בקטנות הדעת לא יבחין ויהי' מוטעה מפני שהוא רק בקו א' כנ"ל, ולזאת כשרואה דבר שהוא טוב בחיצוניותו אינו יודע כלל את הרע שבוה ואין ביכולתו לכבוס לפנימיותו ועומקו של דבר לידע את הפרטים השונים שבוה מפני קטנות דעתו כו' וכמ"כ יהי' מוטעה בעצמו כשעושה דבר טוב שיכול להיות שבהעלם יש בוה כוונה רעה ולא יכיר ולא ירגיש כלל כו'. (והגם שנת"ל דבקטנות הדעת לא יש תערובות טו"ר כו', זהו שלא יוכל לערב טו"ר בכוונה מפני שלא יסבול דבר והיפוכו ואם יהי' אצלו איזה כוונה לא טובה במעשי הטוב שלו שגלוי וידוע לעצמו יהי' הדבר בהתגלות גם אל הזולת מפני שאין ביכולתו להעלים ולהסתיר שיהי' ב' ההפכים יחד כו', אבל בעצם הרי יש בו תערובות טו"ר רק שזוהו בהעלם בנפשו שהוא בעצמו אינו יודע מהרע שבו כו' שזה כבוד וקשה בירורו כו' וכמו בית אפל כו' וכמ"ש במ"א) אבל מי שהוא בר דעת נכנס בכל דבר בעומק ופנימיות הדבר לידע חלקי הפרטים שבו ויודע דעם היותו טוב מצד זה מ"מ הוא רע מצד זה וימצא גם דקות הרע שבמעשה הטוב, ובכל דבר טוב שעושה כמו בצדקה וגמ"ח אם יש בוה כוונה לא טובה ה"ה יודע ומרגיש אותה ולא יטעה א"ע, כי הוא מכיר ומרגיש את כל הפרטים ההפכים גם הפרטים היותר דקים ולכן בזאת דוקא תכלית הבירור להבדיל כל תערובות רע שבטוב כו' עד שאין כשרין השלם בתכלית הבירור להיות נקי מכל סיג ופסולת כמו כל תערובות שקר וכוונה זרה כו', לברר לגמרי מכל וכל בלי שום טעות כלל רק ע"י הדעת מפני שהוא הבוחן ומבחין היטב לידע כל דבר ולהבדיל הרע מן הטוב בתכלית כו', וכל שהוא בר דעת יותר יותר יבחין בכל תערובות רע גם בדקות שבדקות כו'. וזהו שאמרו אם אין דיעה הבדלה מנין, כי בהעדר הדעת לא יכיר ויבחין כלל בין טוב לרע והכל יהי' כשר בעיניו אם רק נראה לטוב כו', ויהי' מוטעה בעצמו בהטוב שלו כו', ועיקר ההבחנה וההבדלה הוא ע"י הדעת דוקא כו'. והגם דהבחנה יכול להיות גם במוחין חו"ב, וכנודע דהבחנה היא בבינה וכמש"א הנותן לשכוי בינה להבחין כו', והיינו מפני שענין הבנה הוא ההשגה והוא בכל דבר להבין טעם הדבר ולהשיג אותו כו'

וע"פ הטעם ה"ה מבחין אם הדבר טוב או רע דהיינו ע"פ חיוב שכלי כו'. הנה זהו רק בכללות הדבר, לא בפרטיות למצוא כל חלקי הטוב וחלקי הרע ולגלות את הרע המעורב וגנוז בהעלם בהטוב כו'. וג"ו יכול להיות בכח הבינה למצוא כל הפרטים כו', והוא לפי שמקום העיון הוא בבינה כו', דהרי ענין הבינה הוא לפרט את הנקודה שכלית כו' כנודע. ובכדי לפרט ריבוי הפרטים ביותר שבהשכל ההוא זהו ע"י שמגיע לעומק ביותר דכל שמגיע יותר אל עומק ופנימיות השכל ה"ה בא בריבוי פרטים ביותר כו' וכמשנת"ל (ד"ה ומשה הי רועה), וזהו שהעיון הוא בבינה דהיינו לעיין ולהעמיק א"ע ביותר בהענין להגיע לעומקו ופנימיותו שע"ז מפרט ביותר הפרטים שבו כו', ולכן גם מקום הבירור הוא בבינה כמו לתרץ כל קושיות שנפול בהענין כו' עד הן בקושי' שמהענין בעצמו והן הבא ממקום אחר שסותר לכאן כו' ע"י שבא יותר אל אמיתית הכוונה בהענין כו' וע"י שמוצא בו עוד פרטים שבוה מתחלק מהענין ההוא כו'. וכן לברר את השכל מכל סיג ופסולת דהיינו מכל טעות ושקר כו' ע"י שמגיע אל עומק אמיתית כוונתו כו'. הנה באמת כל היתרון הזה שבכח הבינה הוא מן הדעת דוקא, כי להגיע אל עומק ופנימיות השכל וכן להביאו לידי ריבוי פרטים ביותר הרי זהו ע"י הדעת דוקא וכמו שנת' בד"ה הנ"ל ובד"ה או ישיר, להיות כי בדעת דוקא נמשך ממוחא עילאה סתימאה בחי' פנימיות עתיק שמשם נמשך השלימות הזאת כו' כמשנת' שם. והבינה היא רק כמו כלי לקבל בחי' העיון והעומק והרחבת הענין כו', אבל אמיתית האור הוא בחי' הדעת כו', ועיקר ענין גדלות המוחין הוא ע"י הדעת כו', (ולכן כל התיישבות הוא בדעת דוקא דמי שהוא דעתן הוא מיושב בכל עניניו כו'), וע"כ עיקר ענין ההבחנה הוא בדעת דוקא כו'. ולבד כ"ז, הנה ע"י ההשגה שבבינה לא יהי' הבירור וההבדלה, כי מצד ההשגה הרי יש טעם ושכל בכל פרט ומשו"ז לא יוכל עדיין להחליט ולהכריע אם הוא טוב או רע כו', וביותר בדקות הענינים שצריכים שיקול הדעת ביותר כו', דהכרעת הענין הוא ע"י הדעת דוקא שבוה מכיר ומרגיש מה שהוא טוב ומה שהוא להיפך, ומבדיל ומפריד ביניהם כו'. ולכן עיקר ההבדלה בתערובות טו"ר לידע את הטוב ואת הרע זהו ע"י הדעת דוקא כו'.

אמנם ידיעה זאת אינה מכרחת עדיין את הבחירה, דהגם שיודע בדעת שזה טוב וזה רע מ"מ אינו מוכרח לבחור בטוב דוקא ולמאוס ברע כו', מפני שבדעת בעצם יש אחיזה לחיצונים משום התחלקות הקוין שבו, ובכל מקום שיש התחלקות קוין יש אחיזה לרע בקו השמאל. (וי"ל שגם בהכרה זאת שמכיר שזה טוב וזה רע ה"ז ג"כ בבחי' קוין בהתחלקות. ואינו דומה למשנת"ל (ד"ה ויקהל) בענין יחידה דימין ושמאל שבו הכל קו א' כו', שזהו מפני שהכל מצד העצם הוא בא, שבעצם נפשו חפץ הוא בחיים ואינו חפץ בדבר המזיק לזויותו שהכל רצון א' הוא כו'. אבל כאשר בא רק מצד השכל שמבין ומשיג שזה טוב לו ומשו"ז הוא רוצה בו וזה מוזק לו ומשו"ז אינו רוצה בו, אם הוא מצד השכל וההשגה לבד הוא בבחי' קוין מחולקים, כי הרצון בזה אינו רצון עצמי לומר שהכל רצון א' והוא שרוצה לחיות כו', כ"א

הוא רצון העשוי ע"י השכל. והרי הן ב' רצונות, רצון בהטוב לו, והעדר הרצון בהרע ומזיק לו, דמפני שהן רצונות עשויים לא עצמיים ה"ה ב' רצונות לא רצון א' כו'. וממילא כל אחד מהם אינו לתכליתו לגמרי, דהרצון להטוב אינו בתכלית האהבה ביותר וכן העדר הרצון להרע אינו בתכלית השנאה והמיאוס כו'. וכמו"כ הוא גם בדעת להיותו בעצם רק הכרה שכליות לבד לזאת עם היות שמכיר שזה רע אין זה בבחי' המיאוס בתכלית, ומשו"ז יש בזה אחיזה להדעת האחרת שהיא ג"כ בבחי' הכרה שכליות כו') וביותר מה שהדעת הוא בבחי' הרגשה שהוא בבחי' יש דמשו"ז יש בזה אחיזה כו'. דהגם שמכיר שזה טוב וזה רע מ"מ יכול להיות קצת הטי' להיפך ח"ו. רק שלהיות שהוא בחי' דעת אלקי ע"כ ע"י שמכיר ומרגיש שזה טוב וזה רע ה"ה בוחר בהטוב ומבדיל ומפריד את הרע כו', והיינו שבוחר דוקא מה שהוא רצון האלקי כו'. וזהו העבודה דנה"א בהשגה והתבוננות ובהעמקת הדעת לידע ולהכיר את הטוב דאלקות ולבחור בטוב דוקא ועי"ז מתגבר על הנה"ב שבוחר ברע כו'. וגם להיות דנה"ב יש בו ג"כ שכל יכול לפעול שגם הנה"ב יבין את הענין האלקי ויבחר ג"כ בהטוב דאלקות כו'. אמנם כח הבחירה הזאת גם בנה"א עצמו אין זה מצד הדעת לבד כ"א מבחי' עה"ח דוקא. דכח הדעת הוא שמברר ומבחין מהו טוב ומהו רע, אבל הבחירה לבחור בהטוב דוקא (שזהו אמיתות ענין הביורור כו') זהו מכח עליון דוקא. כי הדעת להיות שיש בזה אחיזה לרע לזאת אין בו הכח מעצמו לבחור בטוב דוקא. כ"א זהו מבחי' עה"ח דוקא שאין שם אחיזה לרע כלל וכלל כו'. וזה"ע ירידת התורה למטה לברר בירורים שהתורה בעצם בחי' עה"ח וכמ"ש עץ חיים היא כו' וירדה ונתלבשה בעה"ד להבדיל בין הטמא והטהור כו' והיינו מ"ט פנים טמא ומ"ט פנים טהור כו' שזהו הביורור בין טוב לרע שבכח התורה שהיא בחי' עה"ח כו'. כי הכח והעוז שיוכל לברר בעה"ד טו"ר ה"ז בא מעה"ח דוקא להיות שכח זה צ"ל עליון מעה"ד טו"ר, והיינו ממקום ומדרי' שכבר נברר בתכלית (בבחי' הביורור דתחלת התיקון מלמעלמ"ט כו') ואין שם שרש לרע כלל, משם דוקא יבוא לו הכח לברר כו'. אבל בעה"ד אחר שכבר בא בהתחלקות קוין דימין ושמאל ויש יניקה לרע מקו השמאל אין בכחו לברר כו'. ואדרבא בחי' עה"ד גופא צריך בירור ותיקון להיותו בחי' דעת לבד דמשו"ז יש בו מקום ליניקת החיצונים כו' והיינו שאין הביטול בזה בשלימות ובתכלית כו' וכנ"ל שאין האהבה והמיאוס בתכלית גם בהכרה שבדעת כו', והביורור ותיקון דבחי' עה"ד וכן מה שעה"ד מברר הוא בכח עה"ח דוקא כו' וכמ"ש במ"א על מ"ש גבי משה כי מן המים משיתהו היינו מעולם התיקון שכבר נתקן והוא בחי' שם מ"ה ע"כ יכול לברר ולתקן לישראל ע"י התורה בעה"ד כו', כי המברר צ"ל כבר מבורר בתכלית כו'. וכמו עד"מ מי שנפל כבר בטעות לא יוכל לצאת מעצמו רק ע"י חכם גדול ממנו שכבר ברור אצלו כל ההלכה לעומקה שיכול להוציאו מן הטעות שנפל כו' ובכחו להשפיל א"ע לברר האמת מן השקר ולא יטעה מפני שהענין מבורר אצלו חך ונקי בתכלית ויעמוד את האמת על תלו כו'. והדוגמא מזה הוא בבחי' עה"ד להיות שיכול להיות מזה יניקה לחיצונים לא יוכל לתקן עצמו, כמו שאין החבוש מתיר עצמו כו', ולא יוכל לברר בין טוב ורע היינו לבחור

במה שהוא טוב ולהתגבר על הבחירה דנה"ב כו' כ"א בכח עה"ח דוקא כו'. ובפרט הכח הזה להפך את הדעת האחרת דנה"ב שיתהפך ג"כ לטוב שזהו דוקא מבחי' עה"ח כו'. דהנה נת"ל (ד"ה וישמע יתרו) בהמשל דשני דיינים דההכרעה היא ע"י דעת המכריע דוקא ששניהם מסכימים לדעתו, וזהו מפני שידיעתו בהענין הוא שיודע ומכיר עצם הענין כמו שהוא למעלה משכל מושג ולכן ביכולתו להכריע היינו שגם הדעת האחרת מתבטל ומשתנה בהכרתה ומסכים לדעתו דוקא כו'. וכמו"כ יובן דבכדי להפך הדעת דלערו' שיהופך לטוב בבחי' אתהפכא ממש זהו מבחי' עה"ח דוקא, דבחי' הדעת דקדושה אין ביכולתו להפך את הרע לטוב, וכמו עד"מ שני הדיינים עצמן שאין האחד יכול להפך דעת חבירו כו'. וברוחניות הענין הוא מפני שיש אחיזה להרע בבחי' הדעת דקדושה כו', ורק בחי' עה"ח שאין שם שום אחיזה להרע כלל ביכולתו להפך גם את הרע לטוב כו'. ת"ש ויורהו ה' עץ וישלך אל המים וימתקו המים, דמים המרים הן בחי' ק"ג וע"י שהשליך לתוכן עץ בחי' עה"ח גמתקו ונהפכו לטוב ממש כו'. וכידוע שיש ב' אופני המתקה, הא' שהרע רק מתבטל בהטוב ולא שנהפך לגמרי וכמו מעט מים רעים בריבוי מים טובים ויפים שמתבטלים ואינם נרגשים, אבל מ"מ ישנם במציאות ולא נהפכו לטוב ממש כו'. ואופן הב' הוא שהרע נהפך בעצם מהותו ונעשה טוב, וכמו מרקחת מצנון ודבש שהדבש מהפך את מרירות הצנון למתיקות ממש שנעשה עריבות לנפש כו'. וכמו"כ הוא בהמתקת הגבורות בחסדים שיש בזה ב' אופנים, אם ההמתקה הוא רק מהתגברות החסדים על הגבורות דעם היות שהגברו' מתבטלים בהחסדים מ"מ אינם נהפכים לגמרי, והיינו בבחי' חר"ג דסדר השתל' שאין בכח החסד דהשתל' להפך בחי' הגבורה מפני שהן בערך זל"ה, ולזאת כשם שהחסד גובר על הגבורה מפני ריבוי האור והגילוי כו', מ"מ גם הגבורה מחליש את מדת החסד במקצת עכ"פ כו' (וכמ"ש במ"א המשל בשנים הנלחמים שגם המנצח הוא מנוצח עכ"פ במקצת כו'). וכ"ז הוא מפני שיש אחיזה לגבורה בבחי' חסד זה לזאת ה"ה מחליש אותו ואין בכח החסד להפכו כ"א להתגבר עליו כו'. אבל כאשר דהמתקה באה מבחי' חסד שנבדל בערך לגמרי מבחי' הגבורה וכמו בחי' רב חסד דא"א ועתי"י דלית שמאלא בהאי עתיקא ואין שום אחיזה לדין וגבורה כלל ה"ז מהפך את הגבורות שהן עצמן נעשים חסדים כו'. וכמו ההופכי הצור אגם מים דצור שהוא עצם הגבורה נהפך בעצם מהותו לאגם מים עצם החסד כו'. וכמו ויהפך ה' לך את הקללה לברכה, שהקללה עצמה נהפכה לברכה כו'. (וה"ז בבחי' מיתוק יותר ממ"ש קודם ולא אבה ה' אלקיך לשמוע כו' שבזה אינו מתהפך עדיין רק מה שאינו פועל העלם והסתר כו', אבל ויהפך הוא שהרע דקללה נהפך לטוב ממש כו'), הוא שהקטיגור נעשה סניגור כו', שנתוסף ברכה על עצם הברכה שמן הטוב וכנודע מענין טוב מאד זה מה"מ שנהפך לחיים וטוב כו'. והר"ע סליחת עונות דיהיב"ש ע"י המשכת יגמה"ר שמפנימיות הכתר דכתי' לפני הוי' תטהרו שנמשך מבחי' פנימיות ועצמות א"ס ב"ה לתקן כל הפגמים עד שהזדונות עצמן נהפכים לזכיות ממש כו'. וזהו ג"כ מ"ש ויורהו ה' עץ בחי' עה"ח וימתקו המים כו' שנמתקו הגברו' קשות שנהפכו

לחסדים כו' שזהו ע"י ההמשכה מבחי' פנימיות אבא שהוא פנימיות עתיק שמשם שרש עה"ח שלמע' עדין מהמשכת החכ' בקוין שהן המדות שבחכמה כו' ושם נא' ימותו ולא בחכ', שאין מות ורע מסתעף מבחי' החכ', והיינו בחי' פנימיות הזו"כ כו', אבל חיצוניות החכ' שבא במדות שבתורה זהו בחי' עה"ח שמתלבש בעה"ד לברר כו' והוא מקבל הכח מבחי' פנימיות החכ' שנק' עה"ח שמשם שרש משה שהוא בחי' פנימיות יסוד אבא ופנימיות יסוד עתיק כו' כנודע (ומ"מ בכדי להפך את הגבורות להיות בבחי' חסדים זהו מבחי' פנימיות החכ' עצמה דוקא בחי' עה"ח בעצם כו', אבל בחי' עה"ח המתלבש בעה"ד זהו רק מה בבחי' הברור דעה"ד כו'.

והענין הוא דהגם שנת' בכ"מ הברור דתורה הוא בדרך מלמעלמ"ט והוא בחי' ברור שני כו', דברור ראשון הוא הברור דתפלה שבררך מלמעלמ"ע בבחי' התלבשות ממש בנה"ב ובהדברים התחתונים, שהברור הוא בדרך מלחמה וכמו שעת צלותא שעת קרבא כו', וכמו נהמא אפום חרבא כו', והוא הברור דש' ב"ן שפועל בחי' ביטול היש לבד כו', והברור דתורה הוא בחי' ברור שני שמלמעלמ"ט בחי' הברור דש' מ"ה שמהפך לאלקות ממש היינו שיוכלל באלקות דאצי' כו' וכמ"ש בכ"ד, מ"מ הרי ידוע דבתורה גופא יש ג"כ חילוקי מדרגי' וכמו תושב"כ ותושבע"פ שנק' ג"כ עה"ח ועה"ד כו'. תושב"כ היא חכמה ברורה בחי' שם מ"ה כו', ותושבע"פ הוא כמו שנתלבשה בעה"ד בהעלמות והסתרים, וצריכים יגיעה להסיר כל העלם והסתר ולהוציא את האמת מתוך השקר, והו"ע הקושיות ותירוצים וכל אריכות הפלפול דתושבע"פ שהוא הברור הנעשה ע"י עבודה ויגיעה כו'. והגם שהברור הזה הוא למעלה הרבה מהברור דתפלה להיותו משם מ"ה כו', מ"מ מאחר שהוא ע"י עבודה ויגיעה להסיר ההעלמות וההסתרים אין זה עדיין אמיתית הברור דמלמעלמ"ט, (וא"א לומר בזה שאין שם שום אחיזה מאחר שנתעלם ונסתתר והוא הברור שמתוך התעלם כו', והגם דד"ת אינן מקבלין טומאה ות"ח אין אור של גיהנם שולטת בהם כו' מ"מ אין זה כמו בחי' עה"ח ממש כו'). וכמו"כ בתורה שבע"פ ההפרש בין תלמוד בבלי לתלמוד ירושלמי דבמחשכים הושבני זה תלמוד בבלי כו', ותלמוד ירושלמי היא בחי' חכ' ברורה לגבה, דאין תורה כתורת א"י כו' וכמ"ש במ"א. וכמו"כ יש בכללות ההפרש בין בחי' פנימיות החכ' בעצם ובין בחי' חיצוניות החכ' שמקבל מבחי' פנימיות החכ' ונתלבשה בעה"ד להבדיל בין הטמא והטהור כו'. דעם היות שהכל בחי' ש' מ"ה, מ"מ אינו דומה לבחי' מ"ה בעצם דבחי' פנימיות החכ', דאמיתיות המיתוק להפך הגבורות לחסדים בעצם הוא מבחי' פנימיות החכ' כו', וזה אינו בדרך ברור כ"א שנעשה ממילא ע"י האור דש' מ"ה ושההפך את הגבורות עצמן לחסדים בעצם כו' (ואפשר י"ל שזהו"ע ב' בחי' אין שנת"ל (ד"ה וביום השמע"צ) בחי' האין הבא לברר את היש שזהו ג"כ בחי' ש' מ"ה כמשנ"ת שם, ובחי' האין העצמי שלמע' מבחי' ברורים כו' וזהו בחי' עה"ח בעצם כו'). (וי"ל דכמו"כ בענין בחי' הדעת יש בחי' ההבחנה מצד הדעת שמבחי' ויודע שזה טוב וזה רע

כו' (שזה פועל ג"כ על הנה"ב בחי' חלישות והכנעה כו' וזהו שההבחנה היא הבדלה בין טוב לרע כו'). והבחירה שבוחר בטוב כו' שזהו מבחי' עה"ח כו' כנ"ל. ותוקף הבחירה בטוב שא"א להיות באו"א ח"ו ושפועל להפוך את הדעת דנה"ב כו' שזהו מבחי' עה"ח ממש והיא בחי' העליונה שמאיר בדעת מבחי' משיכותא דמו"ס כו' והו"ע דעת המכריע כו' ובסש"ב שזהו מה שהקב"ה עוזרו כו'). ובהקדמת בה"ז אי' דתורה הנגלית והנסתר הן תורה א' ממש כו', היינו דשניהם בחי' ש' מ"ה (ולא כמו משה ואלי' שהן בש' מ"ה רק דאלי' בחי' ב"ן דמ"ה כו' ובתורה הכל בחי' ש' מ"ה ממש כו') מ"מ אינו דומה בחי' הארת ש' מ"ה שבבחי' חיצוניות הבאה להבדיל בין הטמא והטהור כו' לבחי' פנימיות התורה שהיא בחי' עצמיות מ"ה, ובפרט דבחי' האין העצמי י"ל דבתורה היינו בחי' רזין רזין בחי' שמן כו' והן טעמי תורה שיתגלו לעתיד בחי' אמיתות עה"ד דוחי לעולם שז"ע ונחי' לפניו ממש כו'). וזהו ויורהו ה' עץ בחי' עה"ח ממש בחי' פנימיות אבא ופנימיות עתיק דמשם שרש משה כו' ועי"ז המתיק המים שהגבורות עצמן נהפכו לחסדים ממש כו'. וזהו ג"כ ענין ויחל משה, ואי' במד"ר תשא פמ"ג עשה את המר מתוק, ויחל לי חלוי (מתיקות כד"א תורפי' מחלי' לי מ"כ). והענין הוא דמשה בתפלתו המשיך מבחי' פנימיות ועצמות א"ס ב"ה עד שהמתיק את המר להיות מתוק כו'. והיינו שתפלת משה הי' בבחי' מלמעלמ"ט, וכמ"ש במ"א בענין תפלת עני ותפלת עשיר, דתפלת עני הוא להשלים החסרון כו' משא"כ תפלת עשיר אינו להשלים החסרון כ"א להמשיך האור מלמעלה. וזה"ע תפלה למשה כו', והיינו שמשה המשיך בתפלתו מבחי' עצמות א"ס שע"ז נעשה המר מתוק כו'. וי"ל דויחל הוא מל' יהללו שמו במהול, ומבו' בסי' שזהו התחברות בחי' המקיף עם הפנימי, והיינו ההמשכה מבחי' הסובב בחי' עיגול הגדול כו' שיאיר בגילוי בבחי' פנימיות כו' ועי"ז המתיק כו'. גם י"ל דבהתחברות בחי' המקיף עם הפנימי נמשך מבחי' עצמות א"ס שלמעלה מבחי' מקיף ופנימיות, והיינו בחי' פנימיות המקיף בחי' מקיף הרחוק או בחי' מקיף דאו"ח כו' וכמ"ש במ"א דזהו המשכת העצמית שלמע' מבחי' בירורים כו' ועי"ז נעשה המתקה הנ"ל. וידוע דבחי' פנימיות המקיף הוא שרש האו"פ כו', ולכן משה שהי' בחי' או"פ וכמ"ש במ"א ושרשו מבחי' פנימיות המקיף בחי' פנימיות עתיק כו' המשיך בתפלתו בחי' ומדרי' זו ועי"ז עשה את המר למתוק ממש כו'.

הנחות

בס"ד *

ועתה יגדל נא כח אד' כאשר דברת לאמר, ואיתא במד"ר תנצח מדה"ר את מדה"ד וזהו"ע הגדלת הכח שמדה"ר ינצח למדה"ד, ובוהר (במקומנו) מפרש כח אדני ההוא חילא דאתי מעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין, וענין הגדלת הכח דיתרבי ויסגי לעילא ולעילא, ויתנגיד ויתמשיך לתתא, והנה ידוע דשם אדני הוא בבחי' מל', וא"כ מהו אומר דכח אדני ההוא חילא דאתי מעתיקא קדישא כו' ועוד דבענין הגדלת הכח משמע דזה דיתרבי ויסגי לעילא ולעילא. הרי בדרך ממילא יתנגיד ויתמשיך לתתא, וצ"ל השייכות זה לזה, ולהבין כ"ז ילהק"ת מ"ש ואני תפלתי לך הוי' עת רצון אלקי' ברב חסדיך, וצ"ל דידוע דשם אלקים הוא מדה"ד, מהו אומר אלקים ברב חסדיך, שחסד הוא היפך הדין, והנה פסוק זה התקינו לומר במנחה דשבת, וידוע דתפלת המנחה יצחק תקנה וכמ"ש (בראשית***) ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב, ואין שיחה אלא תפלה, וזהו מה שיצחק הי' מרכבה למדת הגבורה וכמ"ש ופחד יצחק הי' לי, ולזאת תיקן תפלת המנחה שכל מנחה הוא דין, וזמנה לעת ינטו צללי ערב (שהוא בחי' דין) אמנם מנחה דשבת הוא עת רצון כמ"ש בוהר באד"ר דקכ"ט ע"א שאז מאיר בחי' רעוא דכל רעוין, וע"כ אומרים פסוק ואני תפלתי בתפלת המנחה דשבת, דאז מאיר בחי' עתיקא, וכמו שאנו אומרים בנוסח הזמירות דסעודה שלישית והא אומין עתיק יומין למצחא דיילי', שאז מאיר בחי' מצחא דעתיק, והנה תוכן הענין בד"כ הוא דבתפלת שחרית מאירים בחי' מוחין דגדלות ואיתא בכתהאריו"ל דעד חצות מאירים המוחין, ואחר חצות המוחין מסתלקין, ובתפלת מנחה מאיר בחי' מצחא לבד, וההפרש בין מנחה דחול למנחה דשבת, שבמנחה דחול הוא בחי' מצחא דז"א וממצחא דז"א מתערין כ"ד בתי דינין כו' ובמנחה דשבת הוא בחי' מצחא דעתיקא והוא בחי' רעדכ"ר כו', והנה להבין מהו"ע המצחא בכלל וההפרש שבין מצחא דז"א למצחא דעתיקא, יש להקדים מה שידוע שיש תלת חללי דגלגלתא, שבהם שורה תלת מוחין, והם מוח החכמה מוח הבינה ומוח הדעת, והנה מוחין חו"ב הם לצד הפנים ומוח הדעת הוא לאחוריו לצד העורף, והמצח הוא ג"כ לצד הפנים, והוא כעין כלי אל השראת הרצון, ולכן באברי הגוף המצח הוא מקום היותר חזק, שבו שורה הרצון שהוא כח החזק יותר בכחות הנפש, והוא מכון כנגד מוח הדעת. וצ"ל השייכות דמצח לדעת כי מאחר

(*) הנחת כ"ק אדמור מהורוי"צ ג"ע.

(**) בנזכ"ק יש כאן מקום חלק, והוא בבראשית כד, סג.

שהם מכוונים זה נגד זה משמע שיש איזה שייכות ביניהם. וגם בכללות ענין המצח מה שהוא כלי אל הרצון, אך צ"ל תחלה מהו ענין המחין, ויובן ממילי דעלמא שאנו רואים כשאדם עושה איזה ענין מוי"מ וכדומה אזי תחלה מתחכם בזה ומתבונן איך שטוב וכשר הדבר לפניו וצריך לחפוץ ולרצות ענין זה, הנה אנו רואים שתחלה נופל לו הענין במחשבתו בהברקה כללית ואח"כ מתבונן בהענין ההוא בפרטיות איך שטוב לו זה, ושהוא צריך לחפוץ בענין זה, והנה זאת ההברקה בבחי' כללית הוא בא ממוח החכ', ואח"כ ההשגה בהפרטים הוא מוח הבינה, ומ"מ לאחר כ"ז אינו מוכרח עדיין שיחליט באופן כך דוקא, והגם שהשכיל הדבר בשכלו ובינתו בטוב הענין מ"מ אינו מוכרח שיהי' בהחלט כן, (וביכולתו להתעסק בענין שהוא היפך ענין זה לגמרי) ודוקא ע"י מוח הדעת, והוא מה שתוקע דעתו בחווק בהענין ע"יז נרגש הענין בנפשו בפנימיותה, עם כל עומק הטוב טעם שבהענין ההוא, ואז הוא ההחלטה בנפשו שדוקא באופן כזה ולא באופן אחר כלל, נמצא מובן שההחלטה האמיתית (מה שנוגע אל הפועל ממש) הוא דוקא ע"י מוח הדעת שמההשכלה והשגה בלבד הנה עדיין בלתי מוחלט כלל, להיות שאינו נרגש עדיין בפנימיות נפשו, (שהוא רק המושג עפ"י השכל בלבד), אמנם ע"י הדעת הרי בא ההחלטה שמרגיש בפנימיות הטוב טעם, ולזאת הוא מחליט שיהי' באופן כך דוקא. ובדוגמא יובן בעבודת הוי', (שהוא ג"כ בג' מדרי' חב"ד, ושהעיקר הוא מוח הדעת דוקא) שח"ב הוא ההשכלה והשגה בגדולת הוי' וכמו כשמתבונן בענין בריאה יש מאין, בבריאות והתהוות העולמות, בהשגה והבנה בריבוי הפרטים שבהתבוננות זו, שמוכן במוחש שהתהוות הוא בדרך בריאה יש מאין, שזה נראה ונגלה מהתהוות גופא שהתהוותו הוא מבחי' אין, דמאחר שאנו רואים שהוא מציאות בהכרח לומר שהתהוותו פי' כח המהוה הוא בחי' אין, דלכך זאת מה שאי אפשר להיות התהוות יש מיש מבלי אמצעות בחי' אין, הנה לבד זה אי אפשר להיות מיש (התהוות) יש בלי גבול, אלא בהכרח שקדמו ההעדר, והוא שהמהוה הוא בחי' אין, וכמ"ש הרמב"ם על האומרים שאפשר להיות התהוות יש מיש בלי תכלית שהוא שקר גמור, וכבר הרוו כל החוקרים שהתהוות הגשמיות מן הרוחניות אין לך בריאה יש מאין גדול מזה, והיינו שהתהוותו הוא דבר מלא דבר, שמלא דבר שהוא האין נעשה ונתהוה הדבר שהוא המציאות, וחו"ע ההתחדשות, מה שנתחדש דבר מלא דבר, ולכן נקרא בשם בריאה, שבריאה מורה על דבר חדש וכמ"ש (במדבר*) ואם בריאה יברא הוי', ופרש"י (במקומו) אם נברא פה לארץ טוב, וא"ל יברא הוי', דשם בריאה מורה שלא הי' מעולם כמו שהוא עתה, ורק עתה הוא שנתחדש, וכמ"כ הוא דכתי' בראשית ברא אלקים כו', שהוא התחדשות, והיינו דמציאות הגשמי כמו שהוא עתה, לא הי' כלל בהאין האלקי שהוא המקור המהוה אותו, ולהיות כן ממילא מובן שאינם בערך זל"ז, שהרי דבר ולא דבר הם שני ענינים שאינם בערך זל"ז, ומאחר שאינם בערך זל"ז משו"ז אינם כלולים זב"ו, ואינו דומה כלל להשתל' עו"ע (שהם בערך זל"ז, שהסוף שבעליון נעשה ראש ועליון

(*) בגוכי"ק יש מקום חלק, והוא במדבר טו, ל.

להתחתון, ולזאת ה"ה) כלוליו' זב"ז, וכמו שכל ומדות (שהם בבחי' השתל' עו"ע, שהשכל היא העילה, והמדות הם העלול, וכל עלול הרי כלול בעילתו, ולזאת הרי) המדות כלוליו' בשכל, וכמו ההטי' שכלית או התפעלו' שכלי, שזהו מדות שבשכל, אך בהיותם כלולים בעילתם שהוא השכל המה בדקות ורוחניות, וכשהם באים בגילוי מדות שבלב או באים בהגשמה, ומ"מ הרי המה ממש כלוליו' בשכל, והתגלותם בלב הוא כעין גילוי ההעלם, (דמה שהי' געלם וכלול בעילתו הוא שנתגלה עתה, שההתחדשו' הוא רק בהמשכה והירידה מן ההעלם אל [הגילוי], אבל אינו התחדשות בעיקרו כלל), משא"כ בריא' יש מאין, שאינם בערך זל"ז כלל, ולזאת אינם כלוליו' זב"ז (שהרי האין הוא היפך ענין המציאות) ולזאת ההתהוות הוא בבחי' התחדשות ממש, דמה שנתהווה היש הוא מציאות חדש לגמרי, ולהיות שהתהוות היש ובריאותו מאין האלקי הוא בהתחדשות שאינו בערך, לזאת הרי האין המהוה את היש אינו נתפס ומתלבש בו כלל, שאי אפשר להיות תפיסא והתלבשות רק בדבר שהוא בערך, ובענין שאינו בערך אינו נופל בו התפיסא וההתלבשות, ואם הי' האין מתלבש בהיש לא הי' מציאות יש כ"א מציאות רוחני, (וכידוע שבהתלבשות הרי המלבוש נעשה בדוגמת האור המתלבש) וכמו"כ אם הי' מתלבש האין המהוה בהיש המתהווה, או הרי הי' המתהווה בערך אור המהוה אותו, ויש ואין הרי אינם בערך זל"ז, מזה מוכח שהאין אינו נתפס ומתלבש בהיש, לפי שא"א להיות התלבשות בדבר שאינו בערך, וכמו התלבשות השכל בדיבור שצריך להיות ע"י אמצעית המדות, והוא מה שירצה לדבר, דלהיות שמדריגת הדיבור אינו בערך אל מדרי' השכל (הכוונה מה שאינו בערך, היינו בסדר והדרגה דסדר השתל' גופא, הרי הדיבור אינו בערך השכל, ואינו כמו אין ערוך דסדר השתל' לגבי למעלה מסדר השתל') לכן בכדי שיהי' גילוי השכל בדיבור, הוא ע"י אמצעית המדות, והיינו שירצה לדבר, וכמו בהשפעת השכל הרי צריך שירצה להשפיע בדיבור, ובא"ל הרי לא יוכל לדבר בהשכל, לפי שא"א להיות התלבשות בדבר שאינו בערך, והנה לפעמים מבואר (בד"ה יין ושכר אל תשת) דמה שהתלבשות השכל בדיבור צ"ל ע"י אמצעית המדות, הוא רק מעבר המדות, רק שמעביר זה הוא כעין התלבשות שצריך שירצה להשפיע, ובאם לאו לא יוכל לדבר, וענין התלבשות ממש, הוא במדות הנולדים מן השכל, דהרי בכל שכל יש בו מדה פרטית, ובכדי להוציא את המדה ההיא, צריך שיתלבש השכל בהמדות בהתלבשות ממש, ולא סגי בדרך מעביר, ולזאת כשמשפיע בדיבור הרי הגילוי הוא רק המדה ולא השכל (הכוונה, ההטי' שכלי' או התפעלות השכלי, ולא עצם טוהר המושכל כו') שההתלבשות הוא בהמדות, משא"כ בכדי להשפיע השכל בדיבור הרי מספיק מעביר המדות, ולא התלבשות גמורה, ומ"מ הרי מעביר זה כעין התלבשות, לפי שצריך שיהי' לו רצון וחפץ בההשפעה, ואם לאו לא יוכל להשפיע, נמצא מובן שא"א להיות התלבשות בדבר שאינו בערך, ובדוגמא כזאת יובן בהתהוות העולמות שהוא בדרך בריאה יש מאין, הרי בהכרח שהאין המהוה אינו מתלבש בהיש, להיות שאינם בערך זל"ז, וההתהוות הוא בדרך ממילא, שאינו בא האור והחיות בתפיסא והתלבשות כלל, ולהיות שהאין אינו נתפס ומתלבש בהיש משו"ז אין שום שינוי בהאין

וכמ"ש (*) אני הוי' לא שניתי שאין שום שינוי בהאין המהוה בין קודם הבריאה ובין לאחר הבריאה וכמאמר אתה הוא קודם שנבה"ע ואתה הוא משנבה"ע שהבריאה וההתהוות אינו פועל שום שינוי כלל, דהנה ידוע הכלל דכל מניע מתנענע, שכל שהוא מניע איזה דבר, בהכרח שיתנענע בעצמו, וכמו בעו"ע שהעלול פועל שינוי ותנועה בהעילה, וכמו בהשפעת השכל שיש שינוי בהמשפיע אם משפיע ובא"ל (וכמאמר הרבה קבלתי מרבותי כו' ומתלמידי יותר מכולם שהוא פעולת העלול השפעתו על העילה כו') משא"כ בבריאה יש מאין, הרי בהאין אין שום שינוי בין קודם הבריאה לאחר הבריאה לפי שהאין אינו נתפס ומתלבש בהיש, (ולהיותו בדרך בריאה יש מאין לזאת) ההתהוות הוא בבחי' בל"ג, הן בעצם ההתהוות שנתהוו ריבוי הנבראים, וכמ"ש מה רבו מעשיך הוי', שנתהוו ריבוי הנבראי' וכמ"ש מה רבו מעשיך הוי' שנתהוו ריבוי נבראי' עד אין קץ ואין שיעור, והגם שכל נברא מצ"ע הוא מוגבל מ"מ מאחר שהאין אינו נתפס בהיש, והוא בעצמו בל"ג, לכן הוא מהוה נבראי' בבחי' בל"ג, וכמ"כ באופן ההתהוות הוא ג"כ בל"ג, שבזמן אחד שמהוה נברא אחד 'מהוה ג"כ נברא אחר, דהן בתחלת ההתהוות שנתהוו כל הנבראים בב"א, וכמ"ש בראשית ברא אלקים, והן התחדשו' החיו' שבכ"י וכמ"ש המחדש בטובו בכל יום תמיד מע"ב, שבכל רגע מהוה ומחי' הנבראי' כולם כאחד ממש, ואינו דומה כלל להשתל' עו"ע, כמו עד"מ בשכל אנו רואין כשמשכיל שכל אחד אינו יכול להשכיל בשכל אחר, או כשמוליד מדה אחת אינו יכול להוליד מדה אחרת (ומה גם ששכל אחד הרי לא יוליד ב' מדות הפכים כו') משא"כ בהתהוות יש מאין הנה בעת שמהוה נברא אחד מהוה גם נברא הב', ואעפ"י שהם נבראי' הפכים זמ"ז, מ"מ ברגע אחד מהוה כל הנבראים כאחד, וזהו להיות שהאין אינו נתפס ומתלבש בהיש, והוא בעצם בל"ג לכן מהוה כל הנבראי' בבחי' בל"ג כו', נמצא מובן היטיב שמציאות היש הרי התהוותו הוא מהאין, ואינו בערך האין כלל, לזאת לא הי' כלול תחלה במקורו שהוא האין האלקי, ולהיותם באינם ערוך זל"ז בהכרח שהאין אינו מתלבש בהיש להוותו כ"א בדרך ממילא, ומשו"ז ההתהוות אינו פועל שום שינוי בהאין המהוה וגם ההתהוות הוא לפי מהות המהוה שהוא בבחי' בל"ג, אמנם גם זה בהכרח לומר שהאין צ"ל תמיד בהיש להותו ולהחיותו, דהנה נת"ל שהתהוות היש מאין הוא בבחי' התחדשות, וכל דבר שמתחדש, הרי כח המחדש צ"ל תמיד בהמחדש, ולזאת צ"ל האין תמיד בהיש, ואם יופסק כרגע הי' חוזר להיות אין ואפס, ואינו דומה להשתל' עו"ע שאפ"י אם יופסק העילה מ"מ הי' נשאר העלול בשלימות, וכמו עד"מ בשכל ומדות שלאחר שהשכל מוליד את המדה, ונשכח השכל מ"מ הרי המדה נשארת, רק שחיות המדה נתעלם, שבעת שמאירים המוחין בגילוי אז יש חיות בהמדה (וי"ל פי' מדה מל' לבוש שהוא לבוש אל השכל המתלבש בה) אך כשנפסק השכל, אז נתעלם החיות ואינו מאיר בהמדה, מ"מ הרי המדה נשאר קיים, והיינו מפני שהוא יש מיש, ואינו דבר חדש כלל שכבר הי' כלול בהעילה, רק שנתגלה מהעלם אל הגילוי, לכן

אפשר להיות בלא העידה. משא"כ ביש מאין, מאחר שהוא בהתחדשות צ"ל כח המחדש תמיד, ואם הי' נפסק הי' חזר להיות אין ואפס, והמשל ע"ז ידוע מוריקת אבן, כשזורקין אותו מלמטלמ"ע שהוא היפך טבעו, והוא דבר חדש בו, לכן כ"ז שכח הזורק נושאו למעלה ה"ה עולה, וכשמסתלק כח הזורק ה"ה יורד למטה כטבעו. וכמו"כ יובן גם ביש ואין, דמאחר שהיש נתחדש מהאין מוכרח שהאין יקיים מציאותו, ואם ח"ו יסתלק ממנו יחזור למהותו הראשון להיות אין ואפס, ולכן אנו רואין שיש כח א"ס בהנבראים, מזה שהם קיימים במין, שאעפ"י שבעצם ה"ה מוגבלים והוים ונפסדים, מ"מ כל המין אינו נפסד לגמרי, וזה בצבא מטה שהם קיימים במין, וצבא מעלה ה"ה קיימים באיש, (וכמ"ש (ישעי' *)) מרוב אונים ואמין כח איש לא נעדר שקיימים גם באיש וחזקים כיום הבראם, וכ"ז הוא לפי שנמצא בהם כח הא"ס, וזהו מה שאין האלקי צ"ל תמיד בהיש, עד שבאמת כל המציאות הוא האין האלקי, מאחר שלולי האין האלקי הי' חזר להיות אין ואפס, ממילא מובן אז צום אלעם-אמתין אז דער גאנצער מציאות איז דער אין האלקי, ואין שום מציאות מלבד האין האלקי, והנה לאו דוקא הנבראי' שלמטה אלא אפי' עולמות בי"ע הרוחניים, דבריאה ויצי' המה רוחניים לגבי עשי' ועוה"ז, מ"מ גם המה גשמיים, ואפילו עולם הבריאה שהוא עולם היותר רוחני, מ"מ התהוותו ממל' דאצי' הוא בדרך בריאה יש מאין, וכמו"כ הוא בכללות העולמות שנחלקו לג' עולמות בי"ע דא"ק הוא בריאה דכללות שהוא עולם הראשון שנאצל מא"ס אחר אחר הצמצום, מ"מ הוא בריאה יש מאין כו', נמצא מובן מכל הנ"ל שנושא כל ההתבוננות הוא שהתהוות העולמות הוא בדרך בריאה יש מאין שאינם בערך זל"ז והוא בדרך התחדשות והאין אינו נתפס ומתלבש בהיש, אלא עומד בו תמיד, להוותו ולהחיותו, ואם יופסק כרגע הי' חזר להיות אין ואפס עד שבאמת שכל המציאות הוא האין האלקי, (והנה עיקר ההתבוננות הוא שיפעול ישועות בנפשו) ומ"מ מזה ההתבוננות עדיין אינו מאיר בגילוי בנפשו ואינו פועל בנפשו עדיין, (וכמו שאנו רואין בחוש) דמהשכלה ההשגה בגדולת הוי' מבריות התהוות העולמות נרגש אצלו רק ההפלאה (דהפלאה הוא בריחוק מן העצם עדיין, ובנפש הוא מאיר ג"כ בבחי' מקיף עדיין, ומהשכלה והשגה הזאת נעשה אצלו ההפלאה) הן בעצם ההתהוות שהוא ענין נפלא שנתהווה יש מאין, דבר מלא דבר, והן כשמשים לבו ונפשו אל פרטי הענין (שהם דברים הפכים בנושא א' והוא) איך שהאין אינו נתפס ומתלבש בהיש, ומ"מ הרי תמיד נמצא בהיש, שזה באמת ענין נפלא עד מאד, ממילא נרגש אצלו ההפלאה מא"ס, ומה נעשה אצלו קירוב נפשו לאלקות, ער ווערט מקורב צוא אלקות (שכך היא המדה שכל דבר מופלא הוא מושך אליו, וכמו"כ הוא גם בענין זה, דכשמרגיש ההפלאה מאלקות, הרי פועל בו הקירוב והמשכת נפשו להאלקות) אמנם כשמתבונן בעצם ההתהוות איך שבהכרח שהאין צ"ל תמיד בהיש, והוא קיומו, הרי ממילא מרגיש שכל המציאות הוא רק האין האלקי מזה נעשה אצלו המסירה והנתינה, דיא אועגניגעבין-קאייט לאלקות, ואשר כל חפצו ורצונו

יהי' האלקות, ואת החיצוניו' לא ירצה כלל, וכמ"ש בסש"ב דאלמלא נתנה רשות לעין לראות, לא היו רואין בכל דבר כי אם הדבר הוי' לבד, דמובן היטיב שמי שזוכה למדרי' זו בודאי אינו שייך לחיצוניות כ"א להאלקות, אך אפי' ע"י השגה והתבוננות בהנחת נפשו בפרטי הענין איך שכל המציאות הוא האין האלקי הרי בהכרח שיפעול עליו שיהי' כל חפצו ורצונו רק האלקות, ולא ירצה בהחיצוניות כו', והנה מדרי' זו הוא ע"י הדעת דוקא שאו נרגש הענין אצלו בפנימיות דמהשכלה וההשגה בלבד, הרי עדיין אינו נרגש בנפשו בפנימיות, כ"א רק בבחי' מקיף שהענין עדיין מרוחק ממנו, ודוקא ע"י הדעת שתוקע דעתו בחוץ ומקשרה לעצם הננין, שאז מרגיש הטוב טעם והנועם האמיתי, ונקלט בפנימיות נפשו שהענין הוא כך, ולזאת הוא חפץ בו, דלהיות שאז דוקא כשמקשר דעתו לעצם הענין ה"ה מרגיש את נועם ההפלאה מאלקות, הנה עי"ז מאיר גילוי האור האלקי בנפשו בפנימיות ומתדבק בו בתשוקה גדולה (והו"ע ההחלטה כו') וכמו שנת"ל במילי דעלמא הרי ההחלט' הוא ע"י הדעת, והגם שטוב הענין הוא משיג בהשגה גם תחלה, ומ"מ בטרם עוד לא התקשר בעצם נפשו הרי עדיין אין לו החלט גמור בהנוגע אליו, שהדבר הוא טוב לעצמו, אך לו לעצמו אינו נוגע עדיין, וההחלטה הוא דוקא כשמקשר נפשו בפנימיות הענין (וכמ"ש במ"א בענין המח', ההפרש והכדל הרגשת הענין כשחושב ענין עצמי שאז הוא נתקשר עם פנימיות הענין או שחושב דבר שזולת לו כו' היינו שאינו נוגע אליו ממש, הגם שגם אז מתקשר עם עצם הענין, ומ"מ הוא נכדל ממנו כו') שאז ה"ה מרגיש עצם טיב הענין, ואיך שכה ראו לו, ומתאים אילו. וכמו"כ יובן גם בענין ההתבוננות שבכדי שיתקשר עם עצם הענין ופנימיותו הוא ע"י הדעת דוקא, שאז נרגש הענין בפנימיו' נפשו, ובמילא בא לידי החלטה שירצה ויחפוץ את האלקות ברצון וחפץ פנימי, משא"כ ע"י ההשכלה וההשגה (דחו"ב) הוא רק מה שנתקרב לכללית הענין, אבל אינו בא עדיין לידי החלטה כלל, (וכמו שנת"ל דלכן אנו רואין במילי דעלמא דהגם שמבין ומשיג טיב איזה ענין, ומ"מ אפשרי הדבר שהוא יתעסק בענין אחר לגמרי, ולא יתעסק בדבר הוזה, בדוגמא כזו הוא גם בעבודת ה' שכמה מן המשכילים הידיעה אינה מכרחת את הבחירה, ובוחר ח"ו בדבר שהוא הפכי לגמרי, או שבפועל אינו נוגע כלל ענין ההשגה שלו, ונשאר רק השגה והשכלה שאינו נוגע אל הפועל (שהוא נאה דורש כו') אבל לו לעצמו ומהותו אינו נוגע כו'), דאמת הענין הוא, לפי שמהות ענין השכלה והשגה אינו שביא לידי החלטה, רק מהותה לחקור ולידע אמיתת הענין איך הוא מושג בשכל, אם כך ואם כך, ולזאת אינה מביאה לידי החלטה, וכדי שיבוא לידי החלטה הוא ע"י מוח הדעת דוקא, שעיקר ענינה הוא לפסוק ולהחליט אם לקרב ואם לרחק, להיות שבה וע"י נרגש עומק ותמצית הענין, ולכן בכחה להחליט). וביאור ענין זה*.

בס"ד שבת בראשית עת"ר לפ"ק.

הללו את ה' כל גוים שבחיהו כל האומים כי גבר עלינו חסדו ואמת הוי לעולם. דמשמע שזהו נתינת טעם דלכן הללו ושבחהו כל האומים וגוים כי גבר עלינו חסדו. וצ"ל איזה נתינת טעם הוא, גם מהו ב' הענינים דגוים ולאומים, ומהו עוד שמסיים ואמת הוי לעולם. וגם צ"ל המדרש דקרבו שמע"צ פר אחד איל אחד המיוחד לנש"י בלבד, דבכל ז' ימי החג הקריבו ע' פרים כנגד ע' אומות, משל למלך שעשה משתה ז' ימים לכל בני המדינה כו' בא ונגלגל אני ואתה שהו"ע פר אחד כו' למהוי אחד באחד, דנש"י הם גוי אחד בארץ. וצ"ל ענין הקרבת ע' פרים שכנגד הע' אומות, והקרבת פר אחד שבשמע"צ כנגד ישראל בלבד. והענין דהנה כתי' אלעת"ל אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה', דמשמע שכולם ישתוו לישראל ויוכללו באלקות, ומ"מ כתיב ועמדו זרים ורעו צאנכם דמשמע שגם אז יהיו זרים ולא יהיו דומין לישראל כמ"ש ורעו צאנכם שיהיו טפלים לישראל. אך הענין הוא כידוע דבשמע"צ וש"ת נמשך שמחה ש"מ על כל השנה, כי גם כל ההמשכות שבחדש תשרי הם המשכות כלליות על כל השנה שלכן נק' החדש בשם תשרי אותיות ראשית חסר א' וכמ"ש ארץ כו' מרשית השנה חסר א'. עד"מ כמו שבראש הוא משכן כללות חיות הנפש ששייך לכללות אברי הגוף, ומשם נמשך חיות לכל אבר לפ"ע. כמו"כ חדש תשרי הוא המשכה כללית על כל השנה, כי ביום ר"ה נמשך קב"ע על כל השנה שזהו"ע מ"ש בפע"ח שבר"ה ממשיכים בחי' כתר מלכות. עד"מ הכתרת המלך למטה שהוא דוקא בעת חמן שכל בני המדינה מקבלים ע"ע עול מלכותו, כמו"כ הוא במלכותא דרקיע שע"י הקב"ע שבר"ה ממשיכים כתר מל'. שזהו"ע אמרו לפני מלכיות שתמליכוני עליכם. ויוכ"פ הוא המשכת התורה על כל השנה שזהו"ע הלוחות שניות שנתנו ביוכ"פ, היא בחי' תורה שלאחר התשובה. כי בתורה יש ב' בחי' תורה א' סתם תורה ב' בחי' תורה שניתנה ביוכ"פ שהיא בחי' עליונה יותר וכמ"ש והוא יגיד לך תעלומות חכ' כפליים לתושי'. וכן כל המצות שבחדש זה הם כלליות שע"י ממשיכים המשכות כלליות על כל השנה. ובשמע"צ וש"ת נמשך שמחה ש"מ על כללות השנה. והנה שמחה של מצוה בד"כ הוא השמחה מצד עצם עשיית המצוה שמקיים רצה"ע. ובזה יש ב' מדרי' יש בחי' שמחה מה שהוא זכה שע"י נתקיים המצוה והוא זכה לקיים רצה"ע. עד"מ כשאחד משלים רצון המלך שצוה לו והוא השלים רצונו שיש בזה שמחה גדולה ובפרט כשהוא איש פשוט פחות הערך חכה לזה. וכמו"כ כשאדם יחשוב פחיתות ערכו ושפלותו, ולהיפך גודל יוקר מעלת המצוה, וביותר מעלת המצוה * שהוא רוממות דא"ס ב"ה שאז יהי' בשמחה גדולה על שזכה לקיים רצון מלכו ש"ע. ועוד יש מדרי' עליונה יותר בשמחה ש"מ והיינו מה שהוא שש ושמח שנעשה תענוג וקורת רוח למעלה נח"ר לפני שאמרת

ונעשה רצוני והיא בחי' גבוה ונעלה יותר. כי בחי' הא' הרי יש בזה הרגש עצמו ומבוקש דבר מה, אבל בבחי' הב' אין בזה שום הרגש עצמו רק שהתענוג שלמעלה גופא זהו התענוג שלו, ומי שהוא המקיים אינו נוגע לו כלל, ובלבד שיהא למעלה נח"ר. ושרש הענין כי השמחה ש"מ הוא מצד התגלות מקיפי הנפש ויש הפרש בין מקיף דחי' למקיף דיחידה, מקיף דחי' יש לו אחיזה עכ"פ בהכחות פנימיים, ולכן יש בזה הרגש ומבוקש דבר מה, משא"כ מקיף דיחידה אינו נאחז כלל בהכחות פנימיים ולכן כשמתגלה אין בזה שום הרגש ומבוקש כלל מצד עצמו.

ולזהבין יותר ענין שמחה ש"מ והמעלה שיש דוקא בשמחה ש"מ. הנה כתי' תחת אשר לא עבדת בשמחה ובטוב לבב מרוב כל. הנה עבדת קאי על עבודת המצות, והשמחה שיש בעבודת המצוה הוא יותר נעלה מרוב כל, וכמאמר יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי עוה"ב, כי עוה"ב הוא ג"ע מה שהנשמות יושבין ונהנין מזיו השכינה, זיו השכינה היא בחי' מל' דאצי' אלא שבג"ע מאיר ג"ר דמל', ובעולם מאירים ז"ת דמל', ומ"מ בד"כ גם בג"ע הוא רק זיו והארה ונק' זיו השכינה ע"ש ששוכנת בתחתונים דבאמת בעצם מהות האור אין הפרש בין ג"ע לעולם אלא שבג"ע מאיר גילוי המהות של הזיו ובעולם רק מציאות של הזיו דממילא מוכן דבג"ע מאיר מדרי' עליונות מבעולם. אבל בעצם אין הפרש והבדל בין ג"ע לעולם דמהות האור שבהם אחד הוא, ובשרשו הוא מדרי' הארת הקו"ח שמאיר לאחר הצמצום שהוא באין ערוך לגבי בחי' אוא"ס שלפה"צ בחי' עיגול הגדול, דהקו הוא רק הארת הסובב שבאין ערוך לגבי עצם הסובב הכללי בחי' עיגול הגדול, ולכן ביר"ד נברא עוה"ב. דריחוק הערך הוא כ"כ עד שהוא כעין בריאה יש מאין הארה דהארה, הארה נבדלת. אבל בחי' כי עמך מקו"ח שהוא בחי' תענוג עצמי דא"ס ב"ה מקור החיים ומקור התענוגים הדבוק ומיוחד בעצמות אוא"ס, הנה בחי' זו אינו מתגלה בג"ע, רק ע"י המצות ממשיכים בחי' זה מפני שהמצות הם ג"כ רצה"ע שהוא בחי' סובב, ובפרט שהרצון דמצות הוא למעלה יותר מהרצון דעולמות, דההבדל בשרשם הוא חיצוניות הכתר ופנימיות הכתר שהוא פנימיות התענוג ולכן אומרים בברכת המצות אשר קדשנו במצותיו אשר ל' תענוג כמו כי אשרוני בנות, שע"י המצות ממשיכים התענוג העצמי, ומשו"ז מצות לאו ליהנות נתנו, דפי' הוא דמדרי' התענוג דמצות הוא בלתי בא במורגש כ"א תענוג עצמי דא"ס ב"ה. והראי' שהרי ע"י המצות נמשך בנין כל ההשתל' וכמארז"ל ועשיתם אתם מעלה אני עליכם כאלו עשאוני, רמ"ח פיקודין רמ"ח אברים דמלכא, שע"י המצות נמשך בחי' רמ"ח אברים. הרי שע"י המצות נעשה כללות ההשתל', הגם שהרצון דמצות הוא למעלה יותר מהרצון דעולמות, אך המשכה זו שע"י המצות הוא בפנימיות הספירות, וכידוע דבספירות יש פנימיות וחיצוניות, וכידוע בענין כשהכתר נמנה אין הדעת נמנה וכשהדעת נמנה אין הכתר נמנה, וע"י המצות נמשך בפנימיות הספי', כי המצות הן מפנימיות הכתר, ולכן ע"י קיום המצות נמשך בפנימיות הספי' שע"י ניתוסף אור בחיצוניות הכתר ובחיצוניות הספי'. וזהו יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט

בעוה"ז מכל חיי העוה"ב, שע"י המצות ממשיכים בחי' תענוג העצמי דא"ס שלמעלה מבחי' ג"ע שהוא רק זיו והארה הנקרא זיו השכינה.

והנה ארז"ל לע"ל צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם, שהעטרה הוא ע"ג ראשה ע"ג המוחין למעלה מהמוחין שהוא בחי' מקיף בלתי נתפס בהשגה, כי בג"ע השגה בפנימיות כחוצ"ח לפושע"ד אבל ענין העטרה דלעתיד הוא בחי' מקיף, ומשל העטרה הוא שנעשה מאבנים טובים שיוקר המעלה בזה הוא מה שהוא דומם ומ"מ מאיר ומבהיק, וגם שהיא עשוי' מכמה מיני אבנים בגוונים שונים זמ"ז, וע"י התכללות הגוונים נעשה היופי בהעטרה. כמ"כ ע"י המצות שנקראים ג"כ אבנים, אבן א' ב"ן, דב"ן הוא דבר המתברר, והא' הוא ש' מ"ה המברר. ומשל הגוונים שונים בנמשל הו"ע ההפרש שבין תורה למצות, כי מצות הם רצה"ע ולכן מצד הרצון הרי כל המצות שווים בלי שום הפרש כמאמר אל תהי יושב ושוקל כו'. משא"כ בתורה נאמר אני תורתך שעשתי, שעשועים ותענוג שבתורה דמצד התענוג יש חילוקי מדריגות, ולכן לע"ל כשיתגלה התענוג שבמצות ממילא יהי' אז התגלות מדרי' שונות, והו"ע העטרה דלעתיד שיתגלה התענוג שלמעלה שבקיום המצות דעכשיו. רק מפני שהוא גילוי המקיף וסוכ"ע לכן נק' בשם עטרה. וענין העטרה למטה בעבודה הו"ע האמונה שהוא בחי' מקיף שבנפש, ולכן ענין האמונה הוא רק בבחי' סוכ"ע. אבל בבחי' ממלא כתיב ומבשרי אחזה, ואף שגם האמונה נמשך גם בפנימיות הנפש כמ"ש וצדיק באמונתו יחי' שענין יחי' הוא חיות פנימי שהשגה שבמוח ואו"י"ר שכלב כמ"ש והחכ' תחי', מ"מ מה שנמשך בפנימיות מהמקיף הוא רק הארת המקיף, אבל עצם המקיף אינו נמשך בפנימיות עכשיו. רק שע"י קיום המצות דעכשיו יומשך לע"ל בנש"י גם עצם המקיף שהו"ע העטרה, כמארז"ל ועטרותיהם בראשיהם. ואעפ"כ גם על גילוי עצום זה דלע"ל בעוה"ב ארז"ל יפה שעשה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי עוה"ב, שקיום המצות בפועל דעכשיו הוא למעלה יותר גם מבחי' העטרה דעוה"ב שיומשך לעתיד. אמנם זהו דוקא ע"י שמחה של מצוה, כי הקיום בפועל מצ"ע הוא רק בהעלם ורמו וכמ"ש ואני בער ולא אדע בהמות הייתי עמך. וע"י שמחה ש"מ נמשך ומתגלה בפנימיות, כי השמחה שהו"ע התגלות הנפש גורם התגלות התענוג העצמי שבמצות וזה מתגלה בנפש האדם המקיים המצוה בשמחה ובטוב לבב. אך צ"ל הלא הנפש הוא נברא ומוגבל, איך ביכולתו להכיל התענוג העצמי דעצמות א"ס הבל"ג. עז"נ זה היום עשה הוי' נגילה ונשמחה בו, בו בעצמותו ית'. שזה שנגילה ונשמחה בו בעצמותו ית' עז"א עשה הוי', שזה בכח הא"ס הכל יכול וכמ"ש מאת הוי' היתה זאת. אך זהו דוקא ע"י זה היום, האי יומא דקגרים שהו"ע התשובה דיוכ"פ, וכמו היום אם בקולו תשמעו, שע"י נגילה ונשמחה בו בעצמות א"ס. כי הנה בסוכות אנו אומרים זמן שמחתינו לשון רבים ב' שמחות שמחה עליונה שלמעלה, ושמחה תחתונה שלמטה. שמחה שלמעלה הו"ע ישמח ה' במעשיו היינו נש"י שהם תכלית הכוונה שבבריאת העולמות, ולכן יש מזה שמחה ותענוג כי הרי אפי' בחיצוניות העולמות נא' וירא כו' את כל אשר עשה והנה טוב מאד וירא כו' את האור כי טוב דמפני שראה כי טוב

הוא, יש לו שמחה ותענוג מזה. ומכש"כ נש"י שהם פנימיות הכוונה ותכלית המכוון מבריאת עולמות ודאי שיש בזה שמחה ותענוג. ומדעת זאת כי עיקר גודל השמחה הוא כשהוא מצד ההיפוך, עד"מ בן מלך שהי' בשביה וטוחן בבית האסורים ויצא לחפשי אל בית אביו המלך שהוא עושה סעודה ומשחה לכל שריו ועבדיו ולכל בני המדינה. כמו"כ לאחר יוכ"פ יום סליחת עוונות ונבדלים מהקליפות וסט"א ומסירים ההעלמות וההסתרים שהי' עונותיכם מבדילים ועי"ז נעשה השמחה למעלה. ומהשמחה עליונה דיוכ"פ נתעורר שמחה גם למטה בנש"י כמ"ש ישמה ישראל בעושינו. רק שיש חילוקי מדרי' בין ז' ימי החג לשמע"צ כמשל המדרש למלך שעשה סעודה ז' ימים ואח"כ אמר לאהבו בא ונגלגל אני ואתה שזהו בשמע"צ בנש"י לבד. והנה בסוכות הגילוי בבחי' מקיף והר"ע סכך הסוכה בחי' וימינו תחבקיני כאדם החובק את חברו שהוא בבחי' מקיף, ובשמע"צ נמשכה השמחה והגילוי בפנימיות בנש"י. וזהו כי גבר עלינו חסדו שהוא גילוי המקיף דסכך הסוכה שבו' ימי החג. ואח"כ אמר ואמת הוי' שהר"ע ההמשכה פנימיות דשמע"צ. רק שזה דוקא ע"י התשובה דיוכ"פ כמ"ש וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם כו', דמים טהורים בחי' התגלות י"ג מדה"ר נושא עון ועובר על פשע מדות שלמעלה מחכי ולכן משם סליחת עונות. כי המדות שבחכמת התורה הם בדקדוק לראוי דוקא ולא לאינו ראוי, אבל מצד המדות שלמעלה מחכמה נמשך גם לאינו ראוי. ומ"מ המשכת בחי' זו היא דוקא לאחר התשובה דיוכ"פ, כי רק בבחי' חיצונית הכתר הכל שוין ראוי ואינו ראוי. אבל בבחי' פנימיות הכתר ההמשכה הוא דוקא במקום הראוי, הגם כי שם אינו תופס מקום החטא ועון, אבל בכדי שיומשך בחי' זו הוא דוקא במקום הראוי והוא ע"י התשובה, ולכן ע"י התשובה דיוכ"פ נמשך בחי' יגמה"ר שע"ז הוא סליחת עונות. וזהו וזרקתי עליכם מים שהוא בחי' נוצר חסד ועושה חסד, דאית חסד ואית חסד, אית חסד דס' השתל', דגבורה מנגד לחסד ולכן יכול להיות יניקת החיצונים וכמ"ש ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם. אבל בחי' חסד שלמעלה מס' השתל' שהוא בחי' חסד דקשוט דלית שמאלא בהאי עתיקא זהו בחי' מים טהורים שלמעלה ועי"ז וטהרתם בעצמיכם שנמשך עי"ז סליחת עונות והתגלות דחג הסוכות.

והנה ענין ע' פרים הם כנגד ע' שרים ושרש הע"ש הוא מבחי' ז"מ קדמאין דתהו ונפלו למטה בז' מדות דק"ג שהר"ע ז' פרות הרעות וכמ"ש ותאכלנה הפרות הרעות את פרות הטובות שנבלעו המדות דקדושה במדות דלעו"ז שזהו"ע גלות השכינה וכמ"ש במא"א שעיקר ענין גלות השכינה הוא בחי' ירידת והתלבשות המל' דעשי' בקלי' וס"א, וע"י הקרבת הע' פרים מתבררים הע"ש דנוגה וע"י הבירור ניתוסף אור בקדושה כמ"ש הבו להוי' משפחות עמים הבו לה' כבוד ועוז ופרש"י שהם ענין אחד שע"י הבו להוי' משפחות עמים בירור דע"ש עי"ז נמשך כבוד ועוז תוספות אור בקדושה. וז"ש ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים ד' מלך, דלכאורה מאי מעליותא בזה. אמנם שע"ז ניתוסף אור גם בקדושה ואדרבה ביתרון

וכמ"ש ולו יקתה עמים, יקתה פי' קיבוץ ואסיפה, וגם לשון קיוהא שנעשה ע"י דבר חריף כמרקחת מצנון ודבש, וזה עריבות לנפש ביותר. כמ"כ ע"י בירור דע' שרים ניתוסף יתרון האור בקדושה בע' נפש דיעקב לעומת הע"ש. וכן בזמן הוא ג"כ בולע"ז, כי זמן הוא במל', ודוד לא הוי' לי' שנין כ"א הע' שנים שקבל מאדה"ר. ובלע"ז ימי שנותינו בהם שבעים שנה, בהם הוא בחי' היכלות דנוגה, וע"י הקדושה מתבררים הע"ש. והוא ע"י המקיף דלבונה זכה שנכלל בקדושה וממילא נפסק החיות דע' שרים המקבלים מהמקיף דלבונה זכה. והו' בדרך כלל הקרבת הע' פרים שבחה"ס לבררם.

והנה סדר ההקרבה ביום א' י"ג פרים כו' ומתמעטים והולכים עד שביום הו' הי' ז' פרים. כי את זלע"ז וכשם שבקדושה יש י"ג ת"ד ולמטה בעבודה הוא התגלות המקיפים שבנפש אה"ר שלמעלה מטו"ד בחי' וימינו תחבקני, כאדם החובק את חבריו ומקרבו איליו, שהקרוב אינו מצד הנחבק כ"א מצד החובק. כמ"כ בלע"ז יש בחי' יג"מ שלמעלה מטו"ד, מקיפים דקליפה. דמזה הוא ג"כ ענין עבר ושנה הותרה לו, איך שייך לשון הותרה ח"ו, כ"א שקל בעיניו לעבור העבירה, וכנכנס מרשות לרשות שנכנס ברשות הקלי' כמארז"ל חייביא מקלקלין לי' שלא ברצונו. והו"ע האובדים בארץ אשור המשוקע ונטבע ברע ר"ל. והעיקר רע הוא מצד מקיפים דקליפה כי המקיפים גרועים יותר מהרע שבכחות פנימיים. וכמארז"ל הקנאה והתאוה והכבוד, שהכבוד גרוע יותר מהתאוה, כי תאוה הוא כחות פנימיים, וכבוד הוא בחי' מקיפים דקליפה המורידים את הנפש (שלעפ"ן) ביותר. וכן ענין מלבושי כבוד הוא ג"כ למקיפים דקליפה. ובחה"ס"כ שאו התגלות יגמה"ר בחי' מקיפים דקדושה ע"ז מתבטלים מקיפים דלע"ז.

והנה ביום ראשון אז הי' עיקר הגילוי, כי יום ראשון הוא בחי' יומא דאזיל עם כלהו יומין. ולכן אז מבררים היג"מ דלע"ז בהקרבת י"ג פרים ומתמעטים והולכים עד שביום הו' הקריבו ז' פרים שהוא הבירור דו' מדות שהם כחות הפנימיים. וזהו"ע הללו כו' כל גוים כי גבר עלינו חסדו שהוא נתינת טעם דלפי שגבר עלינו חסדו בהמשכת המקיפים דחה"ס"כ ע"ז נעשה ההילול דגוים שהוא הבירור דע' שרים.

וענין גוים ולאומים הוא דהנה ידוע דבבירורים יש ב' אופנים, א' שהטוב מתברר והרע נדחה לחוץ. הב' שגם הרע מתהפך לקדושה. והם הב' דברים דגוים ולאומים כמארז"ל גוים ששעבדו בישראל ולאומים לא שעבדו בישראל ושניהם יתבררו לעתיד.

וזהו אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' שכולם יוכלו ויבטלו בקדושה וכדאיתא ברבינו בחי' על פסוק זה שהוא ע"ד כמו בדור הפלגה דכתי' ויהי כולם שפה אחת. רק ששם הי' אחדות דקליפה, וההתכללות דלעתיד יהי' באחדות ה'. אך מ"מ נאמר אח"כ ולעבדו שכם אחד, שלא יהיו

שוין לישראל רק שכם בחי' אחוריים וחיצוניות. וזהו ועמדו זרים ורעו צאנכם שאפילו אז יהיו רק בבחי' זרים ולא יהיו דומים לישראל. וגם לא יהיו דומים אפי' למדרי' גרים. דהגם דכתיב בהו ג"כ ונספחו אל בני, מ"מ הרי גם הגרים יהיו נכנסים תחת כנפי השכינה. וכידוע דגר המתגייר הוא רק מי שצריך להתגייר, ונקראים ג"כ בני היכלא דמלכא. אבל הגוים לא יהיו במדרי' זו. וזהו הללו את ה' כל גוים שבחזהו כל האומים כי גבר עלינו חסדו. שהר"ע התגלות המקיפים דקדושה עי"ז מתבררים הגוים ולאומים. ואמת ה' לעולם הוא ההמשכה שנמשך בשמע"צ שנקלט ונרגש בפנימיות בנש"י. כי שרשם בהאין העצמי כנ"ל שזהו"ע לעולם דקאי על נש"י כמ"ש ואתה כהן לעולם שהמשכה זו הוא דוקא לנש"י כמ"ש יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך.

בס"ד שבת נח עת"ר לפ"ק.

ותנח התבה בחדש השביעי כו' על הרי אררט. ואיתא במד"ר על פסוק צדקתך כהררי אל צדקה שעשיתי עם נח לא עשיתי עמו אלא עם הררי אל שנא' ותנח התבה על הרי אררט. וצ"ל מהו הפי' לא עשיתי עמו, והרי הוא אומר צדקה שעשיתי עם נח, וגם מהו ענין הררי אל. ועכ"פ מובן מהמדרש דהרי אררט הם הרר' אל. ובוזר איתא ע"ז בחדש השביעי זה חדש תשרי, והרי אררט הם מארי דדינא גבורות קשות. כי תרגום הרי אררט טורי קרדו שהם הרים תקיפים וחזקים ביותר שהר"ע הגבורות קשות, שבר"ה מתעזרים לתבוע דין על העדר העבודה דתומ"צ כמ"ש ויבואו בני האלקים להתייצב על הוי', וע"י תקיעת שופר נמתקים הדינים ועומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים, שגם הפסוק ותנח התיבה טובב על זה הענין, וכמ"ש בזהר דעביד ניחא לה, והיינו כי תיבה הו"ע כסא בחי' מל', ותנח התיבה שעומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים, וגם זה צ"ל כי מאחר דענין ותנח הו"ע דעביד ניחא שהו"ע יושב על כסא רחמים, והרי אררט הם בחי' גבורות קשות היפוך הרחמים, ואיך שייך לומר ותנח כו' על הרי אררט מאחר שאינם שייכים זל"ז ואדרבה הפכים המה.

ולהבין כ"ז צריך להקדים מה שנת"ל דבאצי' יש ג"כ חומר וצורה והו"ע אורות וכלים דאצי', כי כלים ענינם הוא העלם ושרשם מהרשימו שהוא כח הגבול שבא"ס והוא כח נעלם. ואורות ענינם הוא להאיר את הכלים ונקראים בשם אור הבא להאיר את החשך. כי האורות באים בבחי' מדה וגבול לפי ערך הכלים ולהאיר את הכלים, ולכן נקראים האורות בשם אור הבא להאיר את החשך. וכמ"כ נת' בכללות גילוי הקו שנק' ג"כ בשם אור הבא

להאיר את החשך של הצמצום. וכ"ז הוא בבחי' ממלא כי אור הממלא בא בהתלבשות בכלים. אבל באמת כמ"כ הוא באור הסוכ"ע, הגם שאינו בא בהתלבשות מ"מ הרי עכ"פ יש לו שייכות להעולמות. דכשם שהעולם צריך לאו"פ דממלא כן הוא צריך לאו"מ דבחי' סוכ"ע, ולכן נק' ג"כ בשם אור הבא להאיר את החשך. ודוגמא לזה נת"ל בעבודה בנפש האדם הו"ע אה"ר שלמעלה מטו"ר אף שהיא מדרי' נעלית מאד בלתי מוגבלת בכלי הגוף מ"מ מאחר שהיא בבחי' צמאון ורצוא שיש איזה מבוקש דבר מה ה"ז מצד הריחוק ובחי' יציאה מן החשך. וגם נת' דוגמא מענין ומל ה' אלקיך כו' שהוא ענין גילוי מלמעלה. אך קודם לזה צ"ל בחי' ומלתם את ערלת לבבכם ועי"ז יזכה לבחי' ומל ה' כו' שהו"ע בירור שני ונק' גם זה בשם אור הבא להאיר את החשך.

ועפ"ז יובן מ"ש ויבדל אלקים בין האור ובין החשך, דאין הכוונה חשך ממש, כ"א האור הבא להאיר את החשך, ומה שהאור נק' בשם חשך מאחר שהאור בא לפי"ע החשך לפי"ע החומר ולפי"ע המציאות, דבכללות הוא הארה בלבד. כי האור העצמי אינו בערך להיות אור להאיר. וזה שבא להאיר אינו עצמי כ"א תארה בלבד וגם הביטול שלו אינו ביטול בתכלית לגמרי, כי הגם שהוא בטל במציאות, אבל לא בחי' העדר המציאות ואין ממש בתכלית. ועיקר אור להאיר את החשך הוא באור הממלא, דבפרטיות הוא האור והחיות אלקי המתלבש בנבראים דבי"ע, וכמ"כ האורות דאצי' המתלבשים בכלים דאצי', וכמ"כ כללות גילוי הקו, דכ"ז הוא אור המתלבש לפי"ע המציאות ולפי"ע הכלים ובא בהגשמה לפי"ע המקבלים, כמו שנת"ל במשל דאור וחיות הנפש המתלבש בכלי הגוף שבא בהגשמה לפי"ע האברים. דכמ"כ באורות וכלים שהאור בא לפי"ע הכלים, והכלים עושים ציור ותמונה בהאור. אבל באמת כמ"כ הוא גם באור הסובב כיון שהוא בא להאיר את החשך ע"כ נק' גם האור דסוכ"ע בשם חשך וכמ"ש בזהר כתר עליון אע"ג דאיהו אור קדמון אור צח אוכם הוא קדם עה"ע. עה"ע הוא בחי' מל' דא"ס שלפני הצמצום והוא בחי' טה"ע כמאמר בריש הורמנותא דמלכא גליף גליפו בטה"ע. הורמנא דמלכא הוא עליית הרצון באו"ס שלפני הצמצום מה שעלה ברצונו להאציל ולברא, וגליף גליפו הוא ההשערה בכח. ולכן נק' ג"כ בשם עה"ע, דהגם שאינו בגדר מקור לעולמות מ"מ יש לו עכ"פ שייכות לעולמות כיון שיש שם עליית הרצון על עולמות והשערה בכח. או דענין עה"ע קאי על ראשית גילוי הקו קודם שמתלבש בא"ק שזהו"ע מ"ש בע"ח שיש כדוגמת עתיק לעילא מגלגלתא די"ל, שהוא ראשית גילוי הקו קודם שמתלבש בא"ק. והענין דהנה בהקו יש ב' ענינים דעצם הקו מצ"ע המשכתו הוא מאו"ס הבל"ג והוא כח הגילוי שבא"ס ומה שבא הקו בבחי' מדה ומשקל זהו לפי שנמשך ע"י הצמצום והרשימו. אבל מצד עצמו המשכתו הוא מאו"ס שלפני הצמצום ומצד שני הענינים שבהקו לכן הוא פועל שני פעולות הפכיים. א' שהוא בחי' קו המדה שמורד מדידת האו"כ, שהו"ע הצינורות הפרטיים הנמשכים מהצינור הגדול דקו לכל ספי' לפי ערכה, היא מדידת האור לפי"ע

הכלי וגם לפי אופן זה הוא הטהוות מציאת הכלי. הבי' להיפוך ממש, והיינו שהוא פועל התכללות הספי' אנת הוא דקשיר לון ומייחד לון ובגין דאנת מלגיו כו', וכן הוא פועל ענין אחליפו דוכתייהו אור החסד בכלי הגבורה ואור הגבורה בכלי החסד, שזהו הכל מצד ב' ענינים הנ"ל. דהקו מצד עצמו כמו שהוא נמשך מאוא"ס הכל"ג פועל ההתכללות, ומצד המשכתו שעובר ע"י הצמצום והרשימו ע"כ הוא המודד מדידת האורות והכלים ונק' קו המדה, וי"ל דראשית גילוי הקו קודם שמתלבש בא"ק הוא בהקו כמו שהוא מצד שרשו בהאוא"ס הכל"ג. כי לאחר התלבשותו בא"ק הרי הוא בא בבחי' הגבלה. וכידוע דבא"ק הוא התחלת הוויית הכלים, ולכן נק' ראשית גילוי הקו קודם התלבשותו בא"ק בשם אצ"י דכללות. ובמ"א נת' שהוא מל' דאצ"י דכללות, וידוע דאצ"י דכללות הוא האוא"ס הכל"ג, כי אפי' לפי מה שמבואר במ"א שהוא מל' דאצ"י דכללות, הרי המל' היא ג"כ גילוי אצ"י העליון, דכמו באבי"ע הפרטיים הנה נקודת המל' כמו שמתלבשת בכח"ב דבריאה היא נקודה העצמיית דמל', ועל ע"ס דבריאה איתא בע"ח שהם אורות המתנוצצים ממל', אבל נקודת המל' היא נקודה העצמיית דמל'. וכמו"כ י"ל במל' דאצ"י דכללות שהיא גילוי אצ"י העליון אצ"י דכללות היא האוא"ס הכל"ג. ולכן נקרא ראשית גילוי הקו בשם עה"ע מאחר שבעצם הוא האוא"ס הכל"ג. ומ"מ המשכתו הוא לאחר הצמצום ועש"ז נק' בשם עה"ע ועז"ג כ"ע אע"ג דאיהו אור קדמון כו' אוכם הוא קדם עה"ע, כתר הוא כולל כל המדרגות מא"ק עד כתר דאצ"י ועד בכלל, אומר ע"ז אע"ג דאיהו אור קדמון דהיינו א"ק, אוכם הוא קדם עה"ע, היינו לגבי ראשית גילוי הקו ומכש"כ לגבי אוא"ס שלפני הצמצום נק' בשם נהורא אוכמא, אמנם דוקא קדם עה"ע נק' אוכמא ואוכם. אבל לגבי עולמות אדרבא הרי נק' אור צח רק לגבי האור עצמי נק' בשם נהורא אוכמא. וזהו"ע ויבדל אלקים בין האור ובין החשך, והוא ההבדלה בין האור העצמי ובין האור הבא להאיר את החשך, וההבדלה הוא ע"י הצמצום שהצמצום פועל ההבדלה בין האוא"ס שלפני הצמצום והוא האור עצמי ובין האור שלאחר הצמצום והוא האור הבא להאיר. אך עדיין צ"ל דמשמעות הענין מהפסוק דויבדל שהאור הבא להאיר את החשך הי' גם קודם הצמצום רק שהבדילו, אבל האור הי' גם קודם. וכן משמע לשון המדרש דאור וחשך הי' משתמשים בערבוביא, הרי שהחשך הי' גם קודם. ולפי מה שנת"ל הרי ע"י הצמצום הוא שנמשך האור הבא להאיר את החשך, כי קודם הצמצום הי' בבחי' אור בהיר נהורא חוורא והוא האור העצמי וע"י הצמצום הוא שנתהווה האור הבא להאיר את החשך. ובפרט לפי מה שנת"ל דמה שהוא בבחי' אור להאיר הוא דוקא ע"י שהוא בבחי' מדה וגבול ע"י הצמצום והרשימו, וא"כ כאן נמצא וכאן הי'. אך הענין הוא דקודם הפסוק דויבדל כתי' ויאמר אלקים יהי אור, הנה יהי אור הוא האור הבא להאיר, כי ויהי אור פי' בזהר דכבר הוה והוא האור עצמי ובחי' יהי אור הוא האור הבא להאיר, וכתיב ויאמר אלקים יהי אור דשם אלקים הוא הצמצום שע"י הצמצום הוא שנמשך האור הבא להאיר, ואח"כ כתיב ויבדל בין האור ובין החשך הוא ההבדלה שבין האור העצמי שלא יאיר ולא יתגלה ביותר כדי שלא יהי' הביטול בהאור הבא להאיר. ולהבין זה הנה בפ"י אוכם הוא קדם עה"ע נת"ל

דאוכם הוא בחי' נהורא אוכמא. ואולם יש עוד פני' באיכם הוא קדם עה"ע שהוא בחי' שחרות וביטול בעה"ע, והיינו דהביטול הוא ע"ד שרגא בטיהרא למאי מהני, עדי"מ אור קטן לגבי אור גדול שהוא מופלא ומובדל בערך מתבטל הוא בעצם המהות ובעצם המציאות שלו, דלגבי אור גדול אבל שהוא בערך לא יתבטל בעצם המהות. אבל לגבי הגדול המובדל בערך אז הביטול הוא בעצם המציאות הגם שאינו בבחי' העדר המציאות אבל הביטול הוא בעצם המהות. וע"ד חכם קטן לגבי חכם גדול המופלא ביותר אז הוא מתבטל בעצם המהות שלו שאין לו מקום לעצמו (ער פארלירט זעך) והוא בבחי' העדר תפיסת מקום. דלגבי חכם גדול שהוא בערך אז הוא ג"כ בבחי' ביטול דחכם אינו מדבר בפני מי שגדול ממנו בחכמה. אבל הביטול הוא רק בהתפשטות. אבל לגבי החכם גדול שאינו בערך כלל אז הוא הביטול בעצם המהות. וכמו"כ שרגא בטיהרא הוא צהרים בתוקף זריחת השמש, אז אור הנר מתבטל בעצם המהות, והיינו שנחשך אורו, לבד זאת מה שאינו מאיר הנה בעצם מהותו נראה חשוך. וכמ"כ הר"ע כ"ע אוכם הוא קדם עה"ע, דלגבי אור עה"ע הוא בבחי' שחרות וביטול בעצם המהות. וזהו"ע ויבדל הר"ע ההבדלה בין האור העצמי שלא יאיר ויתגלה ביותר כדי שיהי' הקיום בהאור הבא להאיר, וע"ד דכתי' והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדה"ק שהוא ג"כ ענין ההבדלה שהאור דקה"ק לא יאיר ביותר שלא יתבטל האור דקדש. וכמו"כ הר"ע ויבדל בין האור ובין החשך הוא ההבדלה בין האור העצמי שלא יאיר ויתגלה ביותר בכדי שיתקיים האור הבא לזאיר. וביותר יובן הענין כפי מה שנת"ל דלאחר הצמצום שהוא סילוק האור הי' תנועה הפכיית באוא"ס גופא שחזר והאיר ושזאת היא הסבה על האור הנמשך ומתלבש ברשימו וגם על כללות גילוי הקו שהוא מפני שלאחר הצמצום שהוא סילוק האור חזר והאיר והיינו התגלות רצונו בהגילוי אור. זה מרומו בע"ה. ואז היינו לאחר הצמצום המשיך מן אוא"ס קו אחד דק מן האור העיגול שלו, דפי' המשיך היינו התגלות רצונו בהגילוי אור. ובמבו"ש מאריך בזה וז"ל דלאחר הצמצום ראה המאציל שאם ישאר אורו מצומצם יהי' גרעון בעולמות ח"ו ולא יושלם הכוונה לכן חזר והאיר. ואיתא שם שהר"ע שיתף עמו מדה"ר. ומאחר שחזר והאיר הי' צ"ל ההבדלה שלא יאיר ביותר בכדי שיתקיים האור הבא להאיר, והוא ע"ד הגל שעשו לבן ויעקב, לכן הוא לובן העליון דאוא"ס המאציל, ויעקב הוא בעל עולם האצ"י. והגל הוא הפרסא שביניהם שלא יאיר בהתגלות מאוא"ס המאציל שלא יהי' ביטול באורות דאצ"י. ובמ"א מבואר ענין הגל שהוא על ההמשכה דתומ"צ, כי תורה ומצות נמשך מהאור העצמי שלמעלה מעולמות, ומ"מ יורדים למטה במדידה בבחי' התלבשות בכדי שיתקבלו בעולמות. אמנם המדידה דתומ"צ אינו דומה כלל למדידה דעולמות, כי המדידה דתומ"צ הוא מדידה עצמיית שכל העצמות נמשך ונמצא בהמדידה דתומ"צ שלא באופן המדידה דעולמות. אך בכללות הנה ענין הגל הוא הפרסא המבדיל בין אוא"ס המאציל שלא יהי' ביטול באורות דאצ"י. וכמו"כ הר"ע ויבדל הוא ההבדלה בין אור העצמי שלא יאיר ביותר בכדי שיהי' קיום בהאור הבא להאיר. וזהו ג"כ דאיתא בעמק המלך דבצמצום הראשון הי' ג' מיני

גבורות בינה גבורה יסוד, דגבורה הא' הוא מה שאוא"ס המקיף מעכב א"ע שלא יתפשט במקום החלל, כי קודם הצמצום הי' האוא"ס ממלא כל מקום החלל, ועל זה הוא הגבורה הא' דבינה שלא יתפשט במקום החלל. וגבורה הב' שהוא גבורה הוא שאוא"ס המוקף לא יתחבר עם האוא"ס המקיף. והגבורה הג' שהוא יסוד, שבחי' היסוד הו"ע התחברות כמ"ש כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא וארעא, רק שצ"ל בזה גבורה והיינו לפי מה שנת"ל דלאחר הצמצום חזר והאיר שהוא התחברות האוא"ס המקיף עם אוא"ס המוקף וע"ז הוא צורך הגבורה שלא יהי' ההתחברות ביותר שלא יאיר ביותר כדי שיהי' הקיום בהאור הבא להאיר. וזהו"ע ויבדל בין האור ובין החשך והוא ההבדלה בין האוא"ס שלפני הצמצום ובין כללות גילוי הקו, או בין ראשית גילוי הקו הקודם התלבשות בא"ק ובין הקו המתלבש בא"ק. והוא ע"ד דאיתא בע"ח דלאחר הצמצום דא"ק הגיח פרסא, כי מה שכתוב באד"ר ופריס קמי' חד פרסא מפרש בע"ח שהוא פרסא דא"ק, דכמו"כ י"ל בשרש הראשון דלאחר הצמצום הראשון הי' ההבדלה בדוגמת הפרסא דא"ק, ולכן נת"ל דראשית גילוי הקו נק' בש' אצ"י דכללות. כי כמו בא"ק איתא בע"ח דבשביל אצ"י מספיק הצמצום לבד, והפרסא הי' רק בשביל עולם הבריאה. כמו"כ בשרש הראשון, דבשביל אצ"י דכללות דהיינו ראשית גילוי הקו מספיק הצמצום לבד, כי לאחר הצמצום הרי חזר והאיר. והפרסא הוא בשביל הקו כמו שמתלבש בא"ק שהוא אדם דבריאה דכללות. וזהו"ע ויבדל בין האור ובין החשך שהוא ההבדלה בין האור העצמי שלא יאיר ביותר כדי שיהי' הקיום בהאור הבא להאיר.

אמנם עדין צ"ל דלפי משמעות המדרש דאור וחשך משתמשים בערבוביא, משמעות הלשון הוא, שהאור הבא להאיר את החשך הי' כלול בהאור העצמי, ולפי מה שנת"ל כאן הרי הצמצום מפסיק ביניהם. אך באמת שהי' כלול האור הבא להאיר בהאוא"ס שלפני הצמצום שהרי הי' שם עליית הרצון וההשערה בכח על עולמות הגם שאינו בגדר מקור לעולמות מ"מ יש לו שייכות עכ"פ לעולמות מאחר שעלה שם הרצון על עולמות, הגם שהרצון הוא בבחי' הבדלה עד שהרצון הכללי דטה"ת שלאחר הצמצום הוא כהוי' חדשה לגבי מ"מ כיון שעלה ברצון על העולמות, ובפרט דעליית רצון זה הוא הבא ע"י התעוררות שנתעורר ברצון להאציל ולברוא ולכן יש לו שייכות לעולמות ולכן נקרא בשם עה"ע, דאיתא בזהר ההפרש בין עה"ע ובין עילת כל העילות דעילת כל העילות הוא האור העצמי שאינו שייך לעולמות, ועה"ע הוא האור השייך לעולמות. ובוהר איתא שם שהוא מקור שאין לו סוף דמיידי שם בהג' מדרי' מקור מעין חפירה, ואיתא שם דמקור ממש הוא מעין, ומקור הוא מקור שאין לו סוף בחי' מקור נבדל ומ"מ הוא מקור. אך מה ששייך אל העולמות הוא רק בחיצוניות דאוא"ס כי באוא"ס יש פנימיות וחיצוניות לבד מה שיש עצם האור והוא העלם האור שאינו שייך לגילוי כלל. אלא בהתפשטות האור גופא יש גילוי אור כמו שהוא לעצמו שאינו שייך אל העולמות, ויש גילוי לעצמו מה ששייך לעולמות. והן ב' המדרי' דמחשבה

דבור, דמחשבה הוא גילוי העלם עצמו לגבי עצמו, ודיבור הוא גילוי לזולתו. וגם יש דיבור כמו שהוא לעצמו וכמאמר אמרה ד' פעמים בינו לבין עצמו. והוא הגילוי לעצמו מה ששייך לזולתו. והם ב' המדריגות דשמו הגדול דעד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד הוא הוא העלם האור שאינו בבחי' גילוי כלל, ושמו הוא גילוי האור, ויש בחי' שמו כמו שהוא מצד עצמו שהוא הגילוי רק לעצמו והוא בבחי' אוא"ס עדין, ומדרי' הב' בשמו הוא מה שכלול שם שרש הספירות והוא שהוא מקור להאור הבא להאיר בגבול שזהו"ע ספי'. והנה בפרד"ס איתא על ע"ס הגנוחות במאצילן דלפי שיטת הפרד"ס הוא באוא"ס שלפה"צ. ואומר ע"ז דע"ס הגנוחות הם שרשי הכלים ולא שרשי האורות שזהו"ע גליף גליפו בטה"ע שהו"ע אותיות החקיקה באוא"ס שלפני הצמצום והוא כח הגבול. ולפי"ז צ"ל דלפני הצמצום לא יש שרש על האור הבא להאיר בגבול. אך הענין י"ל דזה שכתב הפרד"ס דע"ס הגנוחות הן שרשי הכלים ולא שרשי האורות הוא לפי השיטה דהאורות הם פשוטים, ומאחר שהם פשוטים לא שייך לומר שרש על אור. אמנם לפי המבואר במ"א דגם להדיעה דהאורות הם פשוטים מ"מ יש ספירות באורות רק שהספירות הם בלי מה והן בבחי' פשיטות אבל איך שיהי' הרי יש ספירות וא"כ שייך לומר שרש על אורות. ולבד זאת הנה בפרד"ס גופא איתא דכשם דבאצי' יש עצמות וכלים כמו"כ בהגנוחות יש עצמות וכלים. וכיון שיש עצמות וכלים הרי יש שרש על האור הבא להאיר בגבול. אך לפני הצמצום לא הי' החיצוניות ניכר בפ"ע והי' מעורב עם הפנימיות. ועד"מ שאנו רואים בהשפעת הרב לתלמיד, דהשכל כמו שהרב משכיל לעצמו אינו בערך אל התלמיד, הגם שבתוך שכל הרב כלול גם החיצוניות שכל שלפ"ע התלמיד מ"מ כמו שהוא אצל הרב גם בהחיצוניות מאיר גילוי אור רב, ועוד שאינו ניכר בין הפנימיות לחיצוניות. ואם הי' אז משפיע לו החיצוניות הי' ממילא נשפע גם הפנימיות ולא הי' יכול לקבל. ודוקא ע"י הצמצום שהרב מעלים השכל לגמרי כאילו לא השכיל כלל, או ניכר ונפרד החי' מה ששייך אל המקבל, ובהחיצוניות גופא מתעלם הריבוי אור ונעשה אור שלפי ערך המקבל. וכמו"כ מובן למעלה דלפה"צ הי' גם בהחיצוניות מאיר גילוי אור רב, וכידוע דלפה"צ כל המדרי' דשם הם בבחי' א"ס ובל"ג דשם ההשפעה היא בבחי' קירוב והתגלות דשם לא שייך בחי' ריחוק, ולא הי' ניכר בין החיצוניות אל הפנימיות, אך ע"י הצמצום נעשה ההבדלה. ונת"ל דלפה"צ כל המדרי' דשם הם בבחי' התאחדות ולא יש חילוקי אורות פרטיים דגם לאחר הצמצום הרי במחה"ק דא"ק הרי כולם נסקרים בסקירה אחת וכמו"כ בעקודים אי' בע"ח דע"ס עקודים בכלי אחד שלא יש התחלקות האורות חכמה ומל', ומכש"כ לפה"צ נת' שאינו שייך לומר שם גם בחי' אור כלל. אך ע"י הצמצום נעשה ההבדלה שניכר ונבדל חיצוניותו הוא האוא"ס מה ששייך אל העולמות והוא בחי' מל' דא"ס. כי מה ששייך להעולמות הוא דוקא בחי' מל'. והוא מה שעלה ברצונו אנא אמלוך משוי"ז עלה ברצונו להאציל ולברוא, דלמעלה מבחי' מל' אינו שייך להעולמות. והו' ויבדל אלקים בין האור ובין החושך שהוא ההבדלה בין האור העצמי ובין האור הבא להאיר את החושך.

ועפ"י יובן מ"ש ותנח התיבה על הרי אררט הר"ע גבורות קשות והוא חשך גמור ושרש יניקתם הוא מהאור הבא להאיר את החשך מאחר שהוא בא כגבול ומדה ולכן בהשתל' המדרי' יש יניקה לקליפות. וזהו מה שבר"ה מתעוררים הדינים מתובעי הדין דתכלית הטונה בירידת הנשמה למטה בכדי להמשיך גילוי אלקות למטה ע"י תומ"צ. דנשמה נמשכה מהאוא"ס שלמעלה מהעולמות דנשמה היא פנימיות, וכמו"כ תומ"צ ידוע דהרצון דמצות הוא למעלה מהרצון דעולמות. ולכן יש בכח הנשמה ע"י העבודה דתומ"צ להמשיך גילוי אלקות למטה, וכשמאיר גילוי אלקות אז לא יש לקליפות שום מקום. אך בהעדר העבודה דתומ"צ יש להם יניקה. והתיקון לזה הוא תשובה דהתיקון הוא מצד המשכת העצמות דא"ס, וע"י התשובה מפנימיות הלב אז ממשיכים הפנימיות דא"ס.

וזהו"ע ותנח התיבה וגו' על הרי אררט דהרי אררט הו"ע גבורות קשות, וע"י התשובה ממשיכים פנימיות ועצמות דא"ס והו ותנח התיבה. ובמדרש אי' צדקה כו' עם הררי אל, הר הוא בחי אהבה וכמאמר לא כאברהם שקראו הר. ויש הרים וגבעות, גבעות הוא אהבה שעפ"י טו"ד, והרים הוא אהבה שלמעלה מטו"ד. ונת"ל דגם אה"ר שלמעלה מטו"ד נק' בשם חשך. אך לאחר שיש האהבה רבה שלמעלה מטו"ד אז נמשך ונתגלה הפנימיות דא"ס והוא ההתקשרות עצמיות שמצד עצם הנשמה. וזהו צדקה שעשיתי עם נח לא עשיתי עמו, דאי' במדר' דנח הוא ע"ש נחת התיבה, וזהו נח לעליונים ונח לתחתונים וקאי על בחי' סוכ"ע וממכ"ע. וזהו ותנח התיבה וגו' על הרי אררט, דלאחר שיש אה"ר שלמעלה מטו"ד שהוא ע"י הקדמת האהבה שעפ"י טו"ד שע"י זוכה לאה"ר שלמעלה מטו"ד. ואז מתגלה ומאיר הפנימית דא"ס. ונמצא דבמדר' מיירי בעבודת הצדיקים ובוזהר מיירי במדרגת הבע"ת. וזהו"ע ותנח התיבה על הרי אררט, דהר הוא בליטה והוא האה"ר שלמעלה מטו"ד בצדיקים. ובבע"ת הוא בחילא יתיר אז ותנח התיבה שמאיר ומתגלה בחי' פנימיות אוא"ס דעביד ניחא לה.

בס"ד לך עתיר הנחה.

אחר הדברים האלה הי' דבר ה' אל אברם אל תירא אברם אנכי מגן לך שוכך הרבה מאד, וצ"ל מה שייך ענין שוכך הרבה מאד למה שאמר מקודם אנכי מגן לך דהנה מה שאמר אנכי מגן לך הוא נתינת טעם על מה שאמר אל תירא אברם אשר ע"פ פשוט הי' מתיירא מהאומות המתקבצים עליו וע"ז אמר אל תירא אברם אנכי מגן לך אבל מה שייך לזה מה שאמר שוכך

הרבה מאד, וגם מהו ענין שכרך הרבה מאד דהלא בוודאי לא הי' העבודה שלו ע"מ לקבל פרס וא"כ למה הוא מודיעו שכרך הרבה מאד, וגם צ"ל מ"ש במדרש אמר אברהם לפני הקב"ה ריבון העולמים כרת ברית עם נח ועמדתי אני וסגלתי במצות ומע"ט יותר ממנו ונדחה בריתו מפני בריתי מעתה שמא יקום אדם אחר ויטגל במצות ומע"ט יותר ממני וידחה בריתו את בריתי אמר לו הקב"ה אל תירא אברם מנח לא העמדתי מגינים וצדיקים וממך אני מעמיד כו', ובכדי להבין כ"ז צריך להקדים משנת' למעלה בענין ויבדל אלקים בין האור ובין החשך אשר אין הפי' חשך ממש אלא הפי' חשך הוא על האור הבא להאיר שהוא ג"כ נק' בשם חשך ופי' ויבדל בין האור ובין החשך היינו ההבדלה בין האור העצמי ובין האור אשר להאיר.

והנה בזה פ' ע"ז דאור וחשך הוא חו"ג אור הוא בחי' חסד וחשך הוא גבורה ויום ולילה הם זו"ג וזהו מ"ש ויקרא אלקים לאור יום היינו דד"א עיקרו חסדים ורובו חסדים כמ"ש זכר חסדו ולחשך קרא לילה הוא בחי' מל' אשר בנינה מהגבורות וענין ויבדל בין האור ובין החשך הו"ע הנסירה של זו"ג והיינו ההסרה וההבדלה להפריש הגבורות שמבחי' מל' בכדי שיהי' אח"כ היחוד דזו"ג פב"פ ויומתקו הגבורות היינו התכללות הגבורות בחסדים וכמ"ש ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד. ולהבין זה צ"ל מ"ש וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים וצ"ל תיבת היום אשר אין לזה הבנה וכי הידיעה הוא ביום דוקא ולא בלילה או לא למחר דהלא ידיעה זו צריכה להיות תמידית ומהו זה שאמר וידעת היום. אך הענין הוא דפי' היום היינו דכמו שאי אפשר להיות יום בלא לילה דאין לך יום שאין לילו עמו וכמ"ש ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד דהיום והלילה יחד אז הוא יום שלם וכמו"כ והשבות אל לבבך דכמו"כ בעבודה שבלב תכלית השלימות של העבודה הוא כי ה' הוא האלקים שהוא היחוד דה' ואלקים דה' הוא בחי' אור ויום כמ"ש אל ה' ויאר לנו וה' הוא חסד ואלקים הוא מדת הגבורה והצמצום שהוא מדת לילה וחשך כי שמש ומגן ה' אלקים דשם אלקים הוא מגן ונרתק להעלים על האור דשם ה' וצ"ל יחוד ה' ואלקים שהוא התכללות הגבורות בחסדים היינו שהגבורות דשם אלקים עצמן יתהפכו לחסדים וכמ"ש ויהי הענן והחשך ויאר דהפי' הוא שהחשך עצמו האיר וכמו"כ בענין היחוד דה' ואלקים היינו שהגבורות דשם אלקים שמוזה נמשך ההעלם וההסתר ויכללו בבחי' החסדים וגילוי אור דשם ה' ואמנם בכדי שיהי' יחוד זה צ"ל מתחילה ההסרה דההעלמות וההסתרים דשם אלקים והוא ע"י הידיעה אשר כל ההעלמות וההסתרים שנמשכים משם אלקים הוא ג"כ אלקות שזהו מ"ש אתה אל מסתתר אשר מטעם זה לגבי שם ה' בעצמו אינו מעלים כלל ההעלמות וההסתרים דגם לאחר שנתהוו ההעלמות וההסתרים מאיר שם ה' כמו קודם ההעלמות וההסתרים לפי שהם ג"כ אלקות. והמשל בזה מכחות הנפש אשר יש בהם כח הגילוי וכח ההעלם שכן הוא בכל כח וכח יש בו כח הגילוי וכח ההגבלה והעלם וכמו בכח השכל שיש בו כח הגילוי היינו להשכיל השכלות ולהשיג השגות

ולהרחיב ולהתפשט בהן וגם יש בו כח ההגבלה להגביל כל שכל וסברא עד פה תבוא, וכמו"כ יש בו כח ההעלם להלביש השכל במשל ולכבוש זרים אך לגבי עצמו אין כח ההגבלה מגביל כלל דגם שבא השכל והסברא בהגבלה הרי יכול להרחיב בזה גופא וכמו"כ גם לאחר שהוא מלביש את השכל במשל ולבוש המעלים, אמנם לגבי עצמו אין זה העלם כלל דהרי הוא רואה בהמשל כל עומק ואור השכל וכמו בשלמה שנאמר בו וידבר שלשת אלפים משל דמפני גודל עוצם חכמתו ה' צריך להלביש חכמתו במשלים אשר לגבי' לא ה' זה מעלים כלל ונמצא דכח ההגבלה וכח ההעלם אין זה מגביל ומעלים כלל לגבי עצמו והוא משום דכח ההגבלה וכח ההעלם הוא ג"כ מכחות הנפש כמו כח הגילוי וא"כ הרי זה ממהותו ולכן אינו מעלים ווארום ער אליין אויף זיך איז ניט מעלים כי מה שהוא זולת הוא מעלים אבל ער אליין אויף זיך איז ניט מעלים. והמשל בזה מאדם המכווץ הנה אם הכיווץ הוא מדבר זולת כמו מהמנגד או מהמתירא הרי זה העלם שאינו אז בבחי' גילויים אבל אם הוא בעצמו מכווץ את עצמו אין זה העלם כלל. וכמו"כ יובן למעלה דשם אלקים שהוא כח ההעלם וההסתר הרי הוא כח ואור אלקי כמו שם הוי' שהוא כח הגילוי והרי זה מהות אחד ממש ולכן אין שם אלקים מעלים ומסתיר כלל לגבי שם הוי' דגם לאחר ההעלמות וההסתרים דשם אלקי' מאיר שם ה' כמו קודם ההעלם וההסתר רק ההסתר הוא לגבי המקבלים אשר הכוונה בזה הוא בכדי שיקבלו המקבלים גילוי שם ה' אשר זהו יתרון המעלה שיש בכח ההסתר על כח הגילוי בזה שבו ועל ידו יוכלו המקבלים ממנו שהם נבראים התחתונים במעלה ושפלים במדרגה יוכלו גם הם לקבל גילוי שם ה' דאם הוי' מאיר שם ה' כמו שהוא לא הוי' יכול להתהוות נבראים התחתונים דההתהוות דמשם ה' לבדו היו רק נבראים העליונים הרוחניים אבל לא הוי' יכול להתהוות מזה נבראים גשמיים והיינו שלא הוי' יכולים לקבל גילוי שם ה' אך לאחר ההתלבשות בשם אלקים הרי גם נבראים הגשמיים והשפלים מקבלים גילוי שם ה', והגם דמה שמקבלים משם ה' לאחר ההתלבשות בשם אלקים הרי זה רק הארה מועטת ומצומצמת מ"מ הרי זה עכ"פ גילוי דשם ה' אשר לגבי הנבראים איז דאך גוט וואס פאר איין גילוי שמקבלים משם ה' אשר בלא זאת ההלבשה דשם אלקים לא הוי' מקבלים כלל גילוי דשם ה' וגם הרי ע"י הארה מועטת זו שמקבלים משם הוי' יכולים לבוא על גילוי כללות שם ה' בעצמו לאחר הסרת ההעלמות וההסתרים דשם אלקים. והמשל בזה ממ"ש לא קאים אינש אדעתי' דרבי' עד מ' שנין אבל לאחח מ' שנין הוא קאים אדעתי' דרבי' שהוא עומק ופנימית כוונתו וזה בא לו ע"י שמתחילה קבל את השכל לפי ערכו עכ"פ אשר זהו ע"י הצמצום שהעלים הרב אור שכלו כמו שהוא לעצמו ונתגלה אור השכל שהוא לפי ערך המקבל ועי"ז יכול אח"כ להגיע לבחי' אדעתי' דרבי' אבל אם הוי' מגלה מתחילה אור השכל כמו שהוא לעצמו הוי' מתבלבלים חושים וכלי המקבל ולא הוי' מקבל כלל לא בעת ההשפעה ולא לאחר ההשפעה אך עי"ז שהוא מצמצם ומעלים אור שכלו כמו שהוא לעצמו ומגלה אור השכל שהוא עכ"פ לפי ערך המקבל הנה מתחילה הרי הוא מקבל את אור השכל שהוא לפי ערכו אשר גם זה הוא משכל הרב דהגם שהוא הארה מועטת ממנו עכ"פ

הלא הוא משכל הרב עצמו וגם אח"כ ע"י היגיעה בזה השכל וההעמקה בו הרי הוא בא להשיג שכל הרב עצמו וגם אם הלביש הרב את השכל במשל הנה הגם שהמשל הוא מעלים על אור השכל וכידוע אשר המשל הוא יותר מעלים מענין דרך קצרה מ"מ הרי נמצא בזה אור השכל שהלביש בזה ולכן אחר היגיעה בזה הרי הוא בא על אור ועומק השכל עצמו, ואמנם מובן שבזה נצרך היגיעה ביותר מפני שהוא העלם ביותר והיגיעה בזה הוא ההפשטה והשלילה דלבושים הזרים ואמנם עכ"פ אח"ז הרי הוא בא על אור השכל. וכמו"כ יובן למעלה דגם לאחר ההלבשה בלבושים המסתירים ומעלימים על האור דשם ה' אך הרי מ"מ יש בזה ההסתרה וההעלם איז דאך פאראן אין גאנצן גם עצם אור דשם ה' ולכן אחר ההסרה דההעלמות וההסתרים הוא בא לגילוי עצם שם הוי', ועוד יש יתרון המעלה בהלבשה דההעלמות וההסתרים שע"ז הוא בא לידיעת אלקות במוחש, ונתבאר במ"א אשר זהו כענין ראיית המהות וידיעת אלקות במוחש הנה זה בא דווקא לאחר ההתלבשות בהעלמות והסתרים והוא כענין הנסתר שבתורה והנגלות שבנסתר שבתורה הידיעה בזה הוא רק ידיעת המציאות אך בהנגלות הרי הוא יודע בזה מהות חכמתו ית', וכמו"כ יובן למעלה אשר ידיעת האלקות במוחש הוא לאחר ההלבשה דווקא בהעלמות והסתרים שזהו מ"ש ומבשרי אחזה דווקא ע"י המשל מבשרי ע"ז אחזה אלוהי בידיעה במוחש שאו מרום עיניכם וראו מי. ברא אלה אשר בהנבראים נראה ונגלה כח הא"ס שבהם והיינו מההתהוות שלהם אשר הוא לבדו בכחו ויכולתו להוות יש מאין וגם מהקיום שלהם ממה דקיימים במין וקיימים באיש מכ"ז ניכר ונגלה ונראה כח הא"ס שבהם, והוא כענין שנתבאר במ"א בענין ההפרש שבין אור לכח אשר בחי' כח הוא כח נעלם ונבדל ואמנם בזאת יתרון המעלה של בחי' כח על גבי בחי' אור בזה שהוא יותר בהתגלות והיינו שהכח הנעלם ונבדל הוא בא בהתגלות עכ"פ וכמשל כח הזורק את האבן שע"י הזריקה הוא נראה ונגלה לעין כל אשר אין זה בבחי' אור כמ"ש בתקעו רס"ד ע"ש באריכות, וכמו"כ יובן בכאן ידיעת האלקות במוחש הוא ע"י העלם והסתר דווקא ואמנם בפנימית יתרון המעלה שבזה היינו שע"ז הוא בא לגילוי היתרון ומדריגה הנעלה שיש בבחי' כח מצד עצמו, והוא מה שנתבאר במ"א דכח ההסתר הוא במדרי' יותר נעלה מכח הגילוי מצד שרשן בעצמות והיינו דשרש של בחי' כח הוא נמשך ממדרי' יותר גבוה ויותר נעלה באלקות והמשל בזה כמו בנפש הכח להלביש השכל ולהעלימו במשל נצרך לזה שיהי' חכם ביותר וזה המדרי' שמצד שרשו הוא שנמצא בבחי' כח בהעלם ובכדי להגיע לגילוי המד' הנעלה שבו שמצד שרשו הוא ע"י ידיעת אלקות במוחש שהוא ההכרה בהדבר הגשמי שיש בזה האלקות וע"ז הוא מגיע שיתגלה בזה גם המד' הנעלה שנמצא בזה מצד שרשו, וזהו ענין ידיעת כו' כי ה' הוא האלקים והיינו שע"י ההסרה דההעלמות והסתרים ע"ז הוא בא לגילוי שם ה' גם לאור העצמי דשם ה' כנ"ל אך שזהו עדיין רק האור המתלבש בו אך עיקר היחוד בזה שיתגלה האור שבשם אלקים עצמו והיינו המדרי' הנעלה שמצד שרשו שבשם אלקים, וזהו כי ה' הוא האלקים שהוא היחוד דח"ג והיינו דהגבורות דשם אלקים שהוא כח ההעלם וההסתר יתהפכו וכמו ענן וחשך עצמו שהאיר לחסדים שהוא גילוי אור שמצד שרשו וכך

והשבות אל לבבך דב' הלבבות הם ג"כ חו"ג דמשכן נה"א הוא בחלל הימני שהוא מלא רוח חיים ואין בו דם והוא חסד ומשכן היצה"ר בחלל השמאלי שהוא מלא דם שהוא בחי' גבורות ושרשם ב' השמות דהוי' ואלקים, ויצר בתרין יצרין ששרשם ה' ואלקים וצריך להיות היחוד בזה והיינו להסיר מתחילה כל ההעלמות וההסתרים שמנה"ב שיהי' נכנע להנה"א ואח"כ הוא יחוד ממש שיתהפכו הגבורות שכנה"ב שבו לחסדים וגילוי אור שיבוא הנה"ב לבחי' ביטול באלקות ולאבה את ה' כמו היצ"ט והנה"א. והנה זהו ענין הנסירה בכללות ולהבין ענין הנסירה בפרטיות צריך להבין מתחילה ענין הנסירה למעלה ומבואר בע"ח שמקודם הנסירה הי' זו"נ בפרצוף אחד דבוקים אחור באחור והיינו כדעת המ"ד דו פרצופין נבראו שכמו"כ הוא למעלה דקודם הנסירה הי' זו"נ בפרצוף אחד דבוקים אחור באחור ופי' הדבוקות אחור באחור הוא עד"מ כשמלביש את השכל באותיות הכתב אשר ענין הכתב הוא לבוש נבדל וכח היותר אחרון מהנפש שאינו בערך לבוש הדיבור והתלבושות השכל באותיות הכתב הוא התלבושות בלוש המעלים וא"כ מי שמבין השכל מתוך אותיות הכתב הרי בא לו גילוי השכל בזה לאחר שבא וירד בלוש המעלים. והנמשל למעלה הוא אשר קודם הנסירה הי' קבלת המל' אור ושפע הז"א בג"ר שלה שהוא כח"ב שלה לאחר ירידת אור ושפע הז"א בתכלית הירידה וההעלם והיינו בהתלבושות הז"א בה"י שלו שהם לבר מגופא והוא כמשל התלבושות אור השכל באותיות הכתב שהוא ענין התלבושות והעלם ומבואר בכהאריו"ל דאז הי' כותל אחד לשניהם, וביאור זה הוא המשל מהרב המשפיע לתלמידו שכל וסברא והוא מסביר לו אותה הסברא בטוב עד שהתלמיד המקבל מבין אותה הסברא היטב כמו הרב המשפיע אך הנה בוודאי יש חילוק והפרש באופן ההשגה שהרב משיג בזה הסברא באופן אחר לגמרי מכמו השגת התלמיד בזה שהרי בכללות שכל הרב הוא מופלא בערך משכל התלמיד שהרב שכלו גדול התלמיד שכלו קטן וא"כ כשהתלמיד הוא משיג זאת הסברא הרי היא מתקבלת בשכלו שהוא קטן הערך אבל השגת הרב בזאת הסברא הוא בשכלו הגדול והרחב אשר הרב הוא משיג הפנימיות והעומק שבוה הסברא אשר שכל התלמיד אינו משיג זה והיינו דבחיצוניות השכל גם התלמיד הוא יודע ומשיג אותה בטוב כמו הריב והם משתווים בזה אך בפנימית השכל שבוה הנה שכל הרב הוא מופלא בזה משכל התלמיד, והנה העילוי של הרב שיש לו בידיעת ההשגה של פנימית השכל הוא ניכר ונגלה ונראה לכל בעת שמשפיע לו השכל בדיבורו דהגם דזה שמגלה לו הוא רק חיצונית השכל והפנימית אינו מגלה לו מ"מ ניכר בעת ההשפעה שלו בדיבור העילוי שיש לו בפנימית השכל והיינו בזה שנראה ונגלה לכל אשר אינו דומה כלל דיבור הרב בזה השכל לדיבור התלמיד בזה אשר הרב מדבר זה בחיות אשר אינו נראה זה החיות בדיבור התלמיד וא"כ ניכר ונראה שהשגת הרב בזה הוא בהפלאה היינו שהוא יודע ומשיג הפנימית שבוה הסברא והעומק שבה לאמיתתה וע"כ יש לו חיות בזה משא"כ התלמיד שהוא אינו משיג הפנימית והעומק שבוה ונמצא שניכר ונגלה העילוי וההפלאה של הרב בעת ההשפעה. והנה זהו כאשר הוא מגלה לו זה השכל כמו שהוא מלוכש באותיות השכל אבל כשהרב מלביש זה השכל בלבושים זרים ובענינים דמילי דעלמא הנה בזה

משתווה שכל התלמיד לשכל הרב שהרי באלו הענינים התלמיד הוא יודע אותם ומשיגם בטוב כמו הרב המשפיע ועד"מ זה שהאש הוא מבעיר ומים מכבים הרי התלמיד יודע זה בטוב כמו הרב וכשמלביש השכל במשלים אלו דאש ומים הרי בזה משתווים יחד המשפיע והמקבל, דהגם דבהנמשל המלובש בזה הנמשל הרי השגת הרב בזה הוא בדרך הפלאה ואינו בערך השגת התלמיד בזה הנמשל מ"מ בעת שהוא כבר הלבישו במשל שהוא מלביש כל הנושא של הנמשל שבזה הרי בהמשל לבד הם משתווים יחד דהתלמיד הוא יודע בהמשל כמו הרב וגם אפי' בעת שהוא מדבר השכל רק שהשכל הוא ע"פ המשל והיינו השוואת ענינים דהנמשל להמשל הנה גם בזה אינו ניכר כ"כ ההפלאה של הרב בזה שהרי הבנת הנמשל הוא מובן ע"פ המשל הרי שיש התקשרות הנמשל בהמשל ומצד התקשרות זו אינו ניכר ההפלאה שלו שבנמשל מצד התקשרותו בהמשל אשר בהמשל הוא משתווה להרב. ויובן זה יותר עד"מ כשהרב מלמד לתלמידו האותיות והתיבות שבתנ"ך הנה בזה הלימוד משתווים הרב המשפיע והתלמיד המקבל שגם התלמיד יודע היטב זה והוא מדבר האותיות והתיבות בשוה עם הרב המשפיע דהגם דהרב הוא יודע גם הפנימית שיש בזה והוא השכל שמלובש באלו התיבות וגם הוא משיג בטוב אשר אלו התיבות דווקא הם מיוחדים להלביש זה השכל ולא תיבות אחרים וגם הוא משיג האור של האותיות עצמן וכידוע דמלבד האור שמלובש בהאותיות הנה לבד זה בעצם ציור האות נרמז בו האור של האות הנה אשר הרב המשפיע הוא יודע ומשיג כל זה אבל התלמיד המקבל אינו יודע מזה כלל מ"מ הלא אין ההתעסקות של הרב בזה עכשיו דכאשר ההתעסקות שלו הוא להשפיע שכל או בוודאי ניכר החריפות והעומק וההפלאה של הרב שהוא מופלא בערך מהתלמיד המקבל אבל כאשר ההתעסקות הוא רק בלימוד התיבות והאותיות הלא בזה הם משתווים יחד. וכמו"כ יובן למעלה דכאשר יש ירידת אור ושפע הו"א להתלבש במל' לצורך התהוות הנבראים הנה או משתווים יחד מוחין דמל' שהוא המקבל למוחין דז"א שהוא המשפיע דהגם דמוחין דמל' הם רחוקים בערך ממוחין דז"א דמוחין דמל' הם מקור הנבראים אבל מוחין דז"א הוא מכלל עולם הא"ס אך כשהם דבוקים אחר באחור הרי יורד ומתלבש ומתעלם אור הו"א שיהי' בערך המקבל שהוא מל' מקור דבי"ע והיינו שאור ושפע הו"א מתלבש בנה"י שלו שהוא לבר מגופא שהוא כמשל ההתלבשות השכל במשל או התלבשות השכל באותיות הכתיבה ואז הוא כותל אחד לשניהם שאינו ניכר ונגלה העילוי של אור הו"א ונמשך מזה העלם האור והגילוי לצורך ההתהוות. דכאשר נגלה ונראה העילוי של המשפיע הרי יש בזה גילוי אור ואז א"א להיות התהוות הנבראים אבל כשמשתווים יחד המשפיע והמקבל הרי זה העלם האור והגילוי דמשפיע ומקבל הו"ע העלם וגילוי וכאשר יש השתוות המשפיע להמקבל הרי זה ענין העלם האור והגילוי אך ענין הנסירה הוא שננסר הדביקות וההשוואה זו רק כל אחד הוא כמו שהוא במקומו דהמקבל הוא נשאר לאחר הנסירה במקומו שהוא קטן הערך והמשפיע הוא נשאר במקומו שהוא גדול הערך ואז ניכר ונגלה העילוי דהמשפיע ונמשך מזה גילוי אור והסיבה לזו הנסירה הוא מ"ש בזהר אתא חסד ופריש גזעין דחסד הוא גילוי אור שלא ע"פ קו המדה דהנה נת' בענין כותל אחד לשניהם אשר קודם

הנסירה היתה ירידת אור הז"א המשפיע להיות בהשתוות אל בחי' המקבל שהוא המל' והנה השפעת המל' בנבראים הוא בדרך התלבשות כח הפועל בנפעל והוא ההתלבשות בכל נברא ונברא לפום שיעורא דילי' דהנה התלבשות כח הפועל הוא לפי ערך הנפעל דווקא דאם יהי' לפי ערך כח הפועל אני יתבטל הנפעל כענין הושיט הקב"ה אצבעו הקטנה כו' וא"כ ההשפעה והגילוי שמבחי' מל' בנבראים הוא ענין העלם היינו להיות התהוות החומר והמציאות אשר כמו"כ קבלת השפע שהמל' מקבל מז"א אף שהוא באצי' אך מ"מ אור ושפע הז"א הוא נמשך כפי אופן שיתקבל במל' שהוא מקור הנבראים שנה"י דז"א הם נעשים מוחין לנוק' דאור ושפע הז"א מתלבשים בנה"י שלו והם נעשים מוחין לנוק' ואז הוא כותל אחד לשניהם שמשותפים יחד המשפיע המקבל שהוא ז"א ומל' אך לצורך הנסירה אתא חסד ופריש גזעין חסד הוא גילוי אור ביותר מכפי הראוי המצטרך דגבורה הוא מגביל אור החסד שלא יומשך כ"א כפי הראוי אבל חסד הוא גילוי אור יותר מכפי הראוי וכמו אברהם שהי' איש החסד והאכיל והשקה לכל גם למי שאינו ראוי וגם ההשפעה בריבוי וכן למעלה הוא מ"ש דאתא חסד שהוא שנתגלה אור הז"א כמו שהוא בעצמו ושרשו הוא מרב חסד דאריך ואז הוא פריש גזעין היינו שנעשה היכר בעילוי של ז"א המשפיע ונמשך מזה גילוי והוא עד"מ מרב המשפיע לתלמידו הנה כאשר הרב חפץ שיהי' ניכר היתרון והעילוי שלו אזי הוא מגלה שכלו הרב והגדול אשר אינו בערך המקבל כלל ואז ניכר העילוי שלו. ולהבין זה יותר צריך להקדים דהנה יש ב' מיני המשכות בעולמות הא' הוא ההמשכה בסוד שרש והב' ההמשכה בסוד תוס' בסוד שרש הוא האור שנמשך ע"פ מאמר קו המדה היינו שהאור הוא מדוד ומוגבל לפי אופן ההתהוות של כל עולם אשר לפי אופן וערך של כל עולם כן הוא אופן האור שמזה הוא בא ההתחלקות בעולמות. עולמות עליונים ועולמות תחתונים דבעולמות העליונים הנבראים הם רוחנים והם בבחי' הביטול הוא משום שבהם מאיר גילוי אלקות ובעולמות התחתונים שבהם האלקות אינו מאיר בגילוי ע"כ הנבראים שבהם הם גשמיים ובבחי' יש שזוהו מ"ש אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים נטה ימינו וברא שמים דהשמים וצבא השמים הם מקבלים מבחי' ימין שהוא קירוב וגילוי וע"כ הם רוחנים והם בבחי' הביטול תמיד כמ"ש וצבא השמים לך משתחווים והשרפים אומרים קדוש והאופנים ברוך ויש מלאכים שהם עומדים בבחי' הביטול משי"ב באמירת קדוש שלהם ומכ"ש בעולמות שלמעלה מהם שהביטול הוא ביותר והעיקר הוא בעולם האצי' אשר בו הוא גילוי א"ס. דהקו שנמשך מהאור שלפני הצמצום ועובר דרך הצמצום הוא מאיר באצי' בבחי' גילוי המהות ולכן התהוות דעולם האצי' הוא בבחי' קירוב דאצי' הוא מלשון אצל וסמוך והוא בבחי' הביטול והגם דכתיב והחכ' מאין תמצא אשר זה קאי גם על האור דחכ' הנה זהו מפני הצמצום שנחמצם האור העצמי להיות בבחי' הארה וע"כ נמשך מזה להיות בחי' מציאות אור אך מ"מ הגם שהוא הארה אבל הוא הארה עצמית שאינו מהות אחר והוא עד"מ מכחות הגלויים שבגפש אשר אינם בערך עצמות הנפש וגם אינם בערך גם לכחות העצמיים ומ"מ הרי הם כחות נפשיים והם ממהות הנפש, וכמו"כ יובן למעלה דהאורות דאצי' הגם שהם רק בבחי' הארה אבל זהו בבחי' הארה עצמית

שאינם בבחי' מהות אחר רק מהות הא"ס דלכן הם בבחי' א"ס להתפשטותן דעיקר מ"ש והחכ' מאין הוא קאי על הכלים דאצי' אשר אופן התהוותן הוא בדרך ריחוק ולא בבחי' קירוב והם כעין בריאה יש מאין ומ"מ הם אלקות דאצי' הוא בחי' אדם אדמה לעליון, שזהו בכללות האצי' גם בבחי' הכלים לפי שהם אלקות אך בבריאה שם אינו מאיר מהות אלקות לפי דבריאה הו"ע מחדש שזהו לשון בריאה והיינו דבבריאה הוא התחדשות התהוות היש לכן זהו ע"י הסתר והעלם הבורא מהנברא דמגילוי אור אי אפשר להיות התהוות היש והגילוי שבשם היינו התהוות הנבראים אשר זהו ענין גילוי אור להוות הגה הגילוי הוא מבחי' מל' אשר זהו רק הארה שאינו דומה למה שגם האצי' הוא הארה דבשם הוא הארה עצמית כנ"ל אבל בכאן הוא הארה דהארה דמל' הוא בחי' מראה דמות והיא הארה נבדלת, וזהו עיקר ההפרש בין אצי' לבריאה אשר באצי' מאיר גילוי המהות משא"כ בבריאה אינו מאיר בגילוי המהות וגם קבלת המל' השפע דו"א לצורך התהוות הנבראים הוא ע"י התעלמות אור ושפע הו"א בנה"י שלו שהם לבר מגופא והיינו שהוא בבחי' נבדל מעצמיות המדות דו"א שהשפע שלהם הוא בבחי' קירוב וכידוע דהשפעת המדות הוא בדרך קירוב אבל בהתלבשות אור הו"א בנה"י שהם לבר מגופא הוא השפעה בבחי' ריחוק והעלם אשר זהו באצי' עצמו ואח"כ בהתלבשות המל' בהנבראים הוא עוד יותר העלם שהוא התלבשות כח הפועל בנפעל שהוא דרך העלם ומוה נעשה התהוות היש אך בזה גופא יש כמה חילוקי מדריגות אשר בבריאה מאיר עדין מציאות האלקות ולכן בבריאה הוא רק אפשרות הישות ולא יש ממש וביצי' מתעלים גם המציאות ולכן שם הוא התגלות היש ועיקר היש הוא בעשי' דשם ההעלם ביותר וזהו הג' בחי' דחומר צורה ותיקון דחומר הוא בריאה שהוא אפשרות הישות וצורה הוא ביצי' שהוא התגלות המציאות והישות ותיקון הוא בעשי' דשם הוא יש גמור ועיקר ההעלם הוא בעולם התחתון דשם הוא העלם והסתר ממש וכ"ז נמשך מהאור שנמשך ע"פ מאמר קו המדה אשר הארה זו בעצמה היא בבחי' מדידה והגבלה להיות רק בבחי' הארה ולא בבחי' אור עצמי ולכן כאשר היא נמשכת בדרך סדר ההשתל' ובירידה ממד' למד' היא מתמעטת במיעוט אחר מיעוט ובהעלם אחר העלם ומריבוי המיעוטים וההעלמות נמשך אשר למטה הוא העלם והסתר גמור, אבל ההמשכה שבסוד תוס' הוא אור עצמי אשר אינו נמשך ע"פ מאמר קו המדה וענין המשכתו הוא להיות גילוי שאינו כמו המשכת האור שע"פ קו המדה שענין המשכתו הוא בכדי להיות העלם לפי כי הוא בעצמו הוא במדידה והגבלה והמשכתו ממד' למד' בהשתל' מתמעט האור ביותר ומתעלם, אבל האור העצמי שאינו נמשך ע"פ מאמר קו המדה אינו מתמעט ומתעלם אלא הוא נמשך בגילוי למטה כמו למעלה דהגם שגם בזה האור כשנמשך למטה צריך להיות בו מדידה דכל אור כשנמשך למטה צריך להיות בו מדידה אך מדידה זו היא מדידה עצמית היינו שאינו מדוד ע"י בחי' זולת שהוא קו המדה אלא שזהו מה שהעצמות בעצמו מודד את עצמו כבי' בכדי להיות מתקבל בתחתונים וההפרש שבזה כי המדידה שע"י הזולת היינו ע"פ קו המדה ענינו הוא למעט את האור והוא הולך ומתמעט בירידתו ממדרי' למדרי' אבל המדידה שבעצמות אין ענינו למעט ולהעלים האור

אלא המדידה הוא היינו שגם בנבראים התחתונים שאינם בערך כלל וגם בהם יתקבל האור אבל האור הוא האור כמו בשבת שאז הוא עליית העולמות אשר עולם תוס' שהו"ע גילוי למטה והוא כמו בשבת שאז הוא עליית העולמות אשר עולם התחתון הוא מקבל ממת' והיינו ואס' דער עולם בעצמו ווערט איידעלער ונפרש ממנו כל הפסולת שבו, שזוהו מ"ש פרש חגיכם ולא פרש שבתכם דבע"ש נפרש ונבדל הפסולת ממנו ע"י השלבת י"ה שיורד בע"ש ואז הוא כלי לקבל מבחי' מח' ובשבת מאיר מוחין דאבא דביו"ט מאיר מוחין דאימא אשר בתוכם מוחין דאבא שזוהו ענין מקראי קדש ובשבת הוא מוחין דאבא עצמו וכמו"כ ע"י המצות נמשך האור העצמי למטה דהגם דהמשכה שע"י המצות הוא להוסיף אור באצ"י אך באצ"י גופא הוא נמשך בדרך תוס' אור והיינו שההמשכה שנמשך באצ"י ע"י המצות אינו בערך האורות דעולם האצ"י והוא למעלה מעלה מהם שזוהו מ"ש וצדקתו עומדת לעד שהפי' הוא אשר המשכת האורות שע"י המצות הוא עומד בפ"ע באצ"י, וי"ל הפי' בזה היינו שהוא למעלה ואינו בערך האורות דאצ"י והו"ע מ"ש תוספתו של הקב"ה הוא מרובה על העיקר והוא מאיר באצ"י בבחי' גילוי והגילוי יהי' לעתיד אך הארה מעין זה הוא נמשך גם עתה על המקיים המצוה וכמ"ש בתניא דלכן צריך לקום ולעמוד מפני עושי המצוה מפני האור מקיף שנמשך עליהם ממעשה המצוה ומשם מובן אשר בנפש הוא מאיר בפנימית רק שהוא גילוי שאינו בבחי' הרגש והראי' הוא מענין מצוה גוררת מצוה אשר בעשותו מצוה אחת אזי הוא בנקל לעשות עוד מצוה אחרת והיינו עס ציט עם לעשות עוד מצוה והוא מפני האו"מ שנמשך עליו וגם ע"י התורה נמשך אור העצמי למטה והוא מ"ש שנים שיושבים ועוסקים בתורה שכינה שרוי' ביניהם ומנין אפי' אחד ואין להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה וע"י התורה הוא ההמשכה בפנימית בקרבך קדוש שע"י מזון התורה קדוש שורה בתוך מעיו אשר בזמן שבהמ"ק הי' קיים הי' מאיר גילוי אא"ס ממש במקום הארון והלוחות עד שמקום הארון אינו מן המדה הוא מפני שנמשך האור שלמעלה מקו המדה ועי"ז נעשה ביטול המקום וכמו"כ בכללות בהמ"ק הי' מאיר גילוי אלקות שזוהו ענין העשרה ניסים שהי' בבהמ"ק וגם עכשיו הוא כן ע"י עסק ולימוד התורה כי אין להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה והגם כי גם בתורה יש מדידה כי התורה היא חכמתו ית' אשר בחכ' יש מדידה והגבלה וכמו"כ המצות הם במדידה אשר זה דווקא הוא מצוה ובאופן כזה דווקא אך המדידה דתומ"צ הוא מדידה עצמית שאין ענינה למעט ולהעלים האור רק שהאור כמו שהוא יומשך למטה. וזוהו מ"ש במדרש לכל יש סיקוסים ולדבר אחד לא יש סיקוסים והוא התורה וכן המצות כמ"ש רחבה מצותך מאד והיינו שאינו נמשך ע"פ קו המדה להיות בבחי' מיעוט אלא הוא מדידה עצמית ולכן הוא בבחי' מאד ובל"ג ממש ושרש ב' המשכות אלו הם ב' מיני יחודים דאו"א שהוא זיווג חיצוני דאו"א וזיווג פנימי דיחוד חיצוני דאו"א הוא מ"ש בזהר דאו"א זיווגיהו תדיר דלא פסיק לעלמין שיחוד זה הוא לצורך חיות וקיום העולמות והוא מ"ש עוד כל ימי הארץ זרע וקציר קור' וחום כו' לא ישבותו דאו"א הם אין ויש וע"י יחוד התמידי דחכ' ובינה עי"ז הוא קיום העולמות תמיד ושרש המשכה זו הוא מהאור הנמשך בסדר השתל' ואין זה המשכת אור חדש והחידוש שבוה הוא רק חידוש

הישנות בלבד ולא אור חדש ממש אבל יחוד פנימי דאו"א הוא המשכת אור חדש ממש דזה שנק' על שם יחוד או"א היינו דאו"א מקבלים זה מלמעלה מאריך ועתיק עד פנימית ועצמות ממש דהנה יחוד חיצוני דאו"א גם זה נמשך מהכתר אבל הוא רק מחיצונית הכתר שהוא אריך אנפין שהוא שרש ומקור הנאצלים והוא האור השיך לעולמות ושרשו בהאור שלפני הצמצום הוא בעלות הרצון מה שעלה ברצונו הפשוט להאציל ולברוא שזהו בחיצונית האור השיך לעולמות אבל יחוד פנימי דאו"א הנה מה שמקבל מהכתר הוא מפנימית הכתר ושרשו הראשון הוא בפנימית האור שלפני הצמצום שלמעלה מעלות הרצון שהוא האור העצמי אשר אינו שיך לעולמות וזהו ההפרש בין היחודים שהי' בעת בריאת עולמות לבין היחודים שבמ"ת דיחודים שבבריאת עולמות הכל הוא בעלות הרצון אבל יחודים דמ"ת הוא בעצמות ממש וע"י קיום התומ"צ ממשיכים יחוד פנימי דאו"א שהוא גילוי אא"ס ממש. והנה ע"י יחוד פנימי דאו"א נמשך יחוד זוי"ג שהוא להוליד נשמות דהנה כמו שיש ב' יחודים באו"א חיצוני ופנימי כמו"כ יש ב' מיני יחודים בזוי"ג וע"י יחוד פנימי דאו"א נמשך יחוד הפנימי דזוי"ג להוליד נשמות אשר התהוות הנשמות אינו כמו אופן התהוות העולמות דהנשמות נמשכים מהאור הפנימי העצמי.

וע"פ כל הנ"ל יבואר מ"ש אל תירא אברם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד דהנה אברהם המשיך גילוי אא"ס למטה שזהו מ"ש בא אברהם והתחיל להאיר מי העיר ממזרח צדק א"ת העיר בע' אלא האיר בא'. וי"ל ענין מ"ש ממזרח שהוא מה דשרש הקו הוא מת"ת הנעלם דהנה יש ב' שרשים בהקו הא' דשרש הקו הוא ממל' דא"ס והוא חיצונית הקו הב' הוא דשרשו מת"ת הנעלם שעולה עד פנימית הכתר בעצמות ממש והוא פנימית הקו והוא נמשך ע"י קיום התומ"צ שהוא המשכת יחוד פנימי דאו"א וזה המשיך אברהם ולכן אמר לו שכרך הרבה מאד דפי' מאד הוא בלי"ג היינו שהמשיך אא"ס למטה וזהו שהודיע לו אשר המשכתו הוא יחוד פנימי דאו"א ויש לזה שייכות למ"ש מקודם אנכי מגן לך והיינו דהגם שיש לזה מדידה איך שיהי' יומשך למטה אבל זהו מה שאנכי בעצמי הוא מגן לך שהוא מדידת העצמות ממש ולא שהוא מדוד ע"פ קו המדה וזהו נתינת טעם על מה שאמר אל תירא אברם דבכללות היראה שלו הי' מיניקת החיצונים וע"ז אמר אל תירא מיניקת החיצונים שהלא אנכי בעצמי הוא מגן לך דיניקה אינו שיך כ"א בהאור שהוא מדוד ע"פ קו המדה שהוא הולך ומתמעט ומתעלם בריבוי המיעוטים אבל מאחר שאנכי בעצמי מגן לך שהוא מדידת העצמות אינו שיך בזה יניקה ת"ו. וזהו ג"כ ענין מ"ש במדרש מנח לא העמדת מגינים וצדיקים וממך אני מעמיד דהנה ההפרש שבין הכר"ב דנח לכר"ב דאברהם דכריתות ברית דנח' הוא מ"ש זרע וקציר כו' יום ולילה לא ישבתו שהוא על קיום התמידי העולם שהוא מיחוד חיצוני דאו"א אבל כר"ב דאברהם הוא מ"ש ביום ההוא כרת ה' את אברם ברית לאמר לזרעך נתתי את הארץ שהוא מה שנותן לישראל הארץ העליונה והארץ התחתונה והיינו גילוי אא"ס למטה הנמשך ע"י קיום התומ"צ שהוא יחוד הפנימי דאו"א. וזהו ענין התשובה שהשיב לו הקב"ה על זה שהי'

ירא מפני הדחי' הוא כי מנח לא העמדתו מגינים וצדיקים היינו כי נת לא המשיך רק יחוד חיצוני דאריא שהוא האור הנמשך ע"פ קו המדה דסדר השתל' ושייך בזה דחי' אבל ממך אני מעמיד מגינים וצדיקים שהוא האור הנמשך ע"י קיום התומ"צ שהוא מיחד פנימי דאריא ולא שייך בזה דחי' מאחר שאינו ע"פ קו המדה הוא מרומז בזה הפסוק מה שאמר לו אל תירא אב"ם מיניקת מהתחצונים כי אנכי מגן לך שהוא מדידת העצמות ואדרבא שכרך הרבה מאד שהוא בליג והיינו המשכת אא"ם למטה ע"י קיום התומ"צ שהוא יתד פנימי דאריא.

בס"ד, ש"פ ח"י עת"ר, הנחה

ואברהם זקן בא בימים והווי' ברך את אברהם בכל. וצ"ל מה שייכים הם ול"ז מ"ש מקודם ואברהם זקן בא בימים למ"ש אח"כ והווי' ברך את אברהם בכל מהו הברכה בזה. והנה בגמ' ב"ב אי' על מ"ש והווי' ברך את אברהם בכל ר"מ אומר לא הוי' לו בת ר"י אומר הוי' לו בת אחרים אומרים הוי' לו בת ובכל שמה ר' אלעזר המודעי אומר אצטוגנינות הוי' לו לאברהם אבינו ע"ה שכל מלכי מורה ומערב היו מקדימין לו לפתחו וצ"ל מהו הוי' אצטוגנינות הוי' לו לא"א מה שכל המלכים כו' ומהו הברכה בזה ואיך זה פרומז במה שאמר והי' ברך כו' ומה שאמר רמ"א לא הוי' לו בת מהו הברכה בזה ומה מוסיפים האחרים שאומרים בת הוי' כו' ובכל שמה מה מוסיפים על ר"י. והנה להבין כ"ז צלהק"ת משנת"ל • בענין הנסירה בנפש ע"ם המכואר באור תורה של המגיד ג"ע מה שיש ג' ענינים גורעין ומוסיפין ודורשין שגורעין הוא מה שצריך לגרוע ולנסר בעצמו המדות שבצ"ע דנה"ב ובענין מוסיפים הוא מה שצריך אח"כ להוסיף כח בעבודת ה' בתורה והפלה. ודורשין הוא התגלות הפנימיות כי הנה הדרישה הוא • בטהות ועצמיות הנפש הע"ז ממשכיכים למעלה פנימיות ועצמות אא"ם. שבצדיקים הוא ע"י התפלה ובכע"ת הוא ע"י ובקשתם משם כו' וזהר"ע המתקות הגבורות שהוא התכללות הגבורות בחסדים עד שיהי' הווי' ואלקים כולא חד. וביאור הענין הוא דהנה כתיב מי יתנך כאח לי יונק מסדי אמי אמצאך בחרן. והנה מבר' כאן ב' מיני נשמות צדיקים ובע"ת או בעלי תורה ובעלי עסקים והנה מי יתנך כאח לי קאי על צדיקים שהם נקראים אחים ורעים להקביה הע"ז למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך כי הנה מקיימי המצות נק' בשם צדיקים ע"ס הצדקה כי כללות המצות נק' בשם צדקה כמ"ס ושכרו דרך הווי' לעשות צדקה ומשפט וכמ"ס וצדקה

חיה' לנו כי נשמור לעשות את כל המצוה הזאת כי ענין הצדקה הוא מה שנותנים לעני שהוא חסר שאין לו מגרמי' כלום ממילא הוא שפל בעיני עצמו ועיי שנותנים לו צדקה מגביהו משפלותו ועדי' יובן למע' כי ענין הצדקה הוא להחיות רוח שפלים כמ"ש מרום וקדוש אשכון כו' להחיות רוח שפלים כי כל העולמות שפלים לגבי עצמותו וזהו"ע הצדקה שהוא החיות אלקי שנמשך בעולמות להחיות רוח שפלים ולכן נק' הקב"ה בשם צדיק וכמ"ש צדיק ה' צדקות אהב ע"ש השפעת החיות והנה המצות נק' צדקה ע"ש כי עיי הוא ההשפעה ** נק' בשם צדיקים כשם שהקב"ה נק' צדיק ע"ש השפעת הצדקה לכן מקיימי המצות נק' בשם צדיקים שהם גורמים ההשפעה. והנה מה שצדקה הוא להחיות רוח שפלים אי' רק מה שנמשך ע"פ סדר ההשתל' אלא העיקר הוא להמשיך תוס' אורות בסדר השתל' שיהי' גילוי א"ס למטה וזהו מרום וקדוש אשכון כו' שמרום וקדוש הוא א"ס מה שקדוש ומובדל שיהי' נמשך בגילוי למטה. כי הנה על המצות נא' די מחסורו אשר יחסר לו כי ענין החסרון הו"ע מיעוט הירח כי קודם המיעוט הי' ז"א ומל' בבחי' שני המאורות הגדולים שמל' הי' בבחי' אספה"מ שהי' גילוי א"ס במל' ומל' לא הי' מעלים ומסתיר שעי' המל' הי' גילוי א"ס ואז הי' יכול להיות ההתהוות באור"א כמבו' במ"א שאילו הי' ההתהוות מהמל' כמו שהי' אז הי' גוף ומציאות כמו הנשמה דעכשוו כי הנשמה היא ג"כ בבחי' מציאות כי בראת יצרת נפחת מ"מ היא בבחי' אלקות וזהו ההפרש בין נשמות לשאר הנבראים שהנשמה היא בבחי' אלקות כמו"כ הי' גוף ומציאות ג"כ באופן כזה, וענין מיעוט הירח הוא מה שהמל' היא בבחי' אספשא"מ שאינו מאיר גילוי א"ס במל' וזהו"ע לכי ומעטי את עצמך שהו"ע סילוק אור עצמי מהמל' ומל' מעלמת ומסתרת וענין לכי וכעטי הו"ע הירידה בבי"ע שנעשית ראש לשועלים שהוא עיי הפרסא המפסקת בין אצ"י לבי"ע שעי"ז נעשית בערך להוות עולמות דעכשוו. והנה ידוע דענין המיעוט אי' רק במל' לבד אלא גם בכללות ההשתל' שקודם המיעוט היו ז"א ומל' כמו חכ' ובינה שאז הי' ז"א במדרי' גבוה ונעלה ביותר דבכ"י מאיר אוא"ס בקירוב מקום ובבינה בהתרחבות ומצד הפנימיות בשניהם הוא בקירוב מקום ובז"א הוא רק דרך חלון שהו"ע המיעוט והוה מה שקוב"ה אמר הביאו עלי כפרה שהסילוק הוא בז"א ג"כ, ובשרש הראשון הוא צמצום הראשון שהי' באוא"ס שקודם הצמצום הי' אוא"ס ממלא מקום החלל שלא הי' אפשר להיות התהוות העולמות ואח"כ הי' הצמצום שהוא מה שסילק אורו הגדול על הצד שזוהו"ע החסרון והוה מ"ש אתה עשית את השמים אתה חסר ה' כי אתה הוא הוי' לבדך אתה מלא ה' וזה קאי על א"ס שלפה"צ ואתה עשית את השמים אתה חסר ה' שהוא אהה"צ שחסר ה' פרצופים שהם כתר חכ' בינה ז"א ומל' כי בא"ס שלפה"צ הגם שלא שייך שם אורות פרטים והתחלקות מ"מ הרי יש שם מדרי' באיזה אופן שהם שם כי בהכרח שיש שם מדרי' כי כל אור יש ציור באופן המשכתו ומאחר שיש ציור בכללות המשכתו ממילא יש ג"כ ציור בהפרטים שלו וזהו"ע האותיות השערה בכח דגליף גליפו בטה"ע

** כאן חיבה אחת מטושטשת.

וע"ס הגנחות משא"כ לאהה"צ חסר ה' פרצופים שאינו מאיר רק מל' בלבד ובמל' ג"כ הוא סילוק אור עצמי שאינו רק מל' דמל' וכמ"ש בע"פ כאלו נא' ד"מ מל' שבמל' ומאחר שהיא הארה ה"ה בא בהגבלה ובהתחלקות בכל עולם ועולם שבמל' דאצ"י הוא ג"כ החסרון אפי' מאורות עצמיים דאצ"י עד שהיא נעשית בערך להוות עולמות נמצא דענין החסרון הוא סילוק אור עצמי ונשאר רק הארה בלבד להוות עולמות וענין מילוי החסרון הוא גילוי א"ס שלמה"צ ובוה לא שייך מדידה והתחלקות כי באור עצמי לא שייך מדידה והתחלקות כי ענין הגבלה והתחלקות הוא רק בהארה בלבד אבל באור עצמי לא שייך התחלקות וממילא יהי' גילוי א"ס למטה והענין הוא כי נתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים שאפי' לאחר שנתהווה העולמות יהי' כמו קודם שנתהווה דעד שלא נבה"ע ה"י הוא ושמו בלבד דעד שלנה"ע הוא קודם הצמצום ה"י הוא ושמו בלבד דהוא ושמו הם שניהם בתאור א"ס דהוא קאי על עצם האור על העלם שלו ושמו קאי על התפשטות האור וגילוי א"ס שהוא מקור על עולמות שבעצמותו גופא הוא אור השייך אל עולמות שו"ע שם שהוא רק הארה בלבד עד"מ שם האדם שאינו מעצמות האדם ואינו נוגע להעצם כך הוא התפשטות וגילוי האור שהוא רק הארה בלבד וע"ז אמר הוא ושמו בלבד שהוא ע"ד הוא ושמו אחד שהם בבחי' אחדות פשוטה כי א"ס שלמה"צ מובדל בערך מהגילויים שאהה"צ וכמשנת"ל שאינו שייך לקרא אותו אפי' בשם אור כללי על אורות פרטים שאהה"צ מאחר שהוא מובדל בערך לכן הוא שם בבחי' אחדות פשוטה. ועו"ל ענין שמו הר"ע אותיות דגליף גליפו בטה"ע שהוא אותיות הרשימה שלמה"צ ע"ז אמר הוא ושמו בלבד שהאחדות הוא אפי' מצד האותיות כי שם מאיר גילוי א"ס לכן האותיות הם בבחי' העדר המציאות לגמרי שהמשל ע"ז הוא אותיות החקוקים מעבר לעבר כי אינם כאותיות החקוקים על אב"ט כי הם שם בבחי' איווה מציאות אע"פ שחקוקים מיני' ובי' אבל אותיות החקוקים מעבר לעבר הם בבחי' העדר המציאות לגמרי ועד"ז הוא באותיות דגליף גליפו וככלל הוא השערה בכח כי אינם כלל בבחי' מציאות כי הם שם בבחי' אחדות פשוטה וזהו"ע נתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים שאפי' לאחר הצמצום ששם הוא התחלקות אורות פרטים ואחר ההתהוות שנמצא ונתהווה העולמות יהי' גילוי א"ס שיהיו בבחי' אחדות פשוטה כמקודם כי סיבת המציאות הוא מצד הצמצום ומצד הגילוי א"ס שלמה"צ יהי' בבחי' אחדות פשוטה וזהו"ע דירה בתחתונים שיהא דר בתחתונים כמו שהוא דר בעצמותו כמו שבאותיות הרשימה שלמה"צ הוא בבחי' אחדות פשוטה כמ"כ יהי' בתחתונים ג"כ בבחי' אחדות פשוטה ע"ד שבחכ' שורה אוא"ס כמ"ס בזהר אורייתא היכלא עילאה דקוב"ה ששם השראת אוא"ס וכמ"ס בתניא על ענין השראת א"ס בחכ' שא"ס ב"ה הוא אחד האמת שהוא לבדו הוא ואין זולתו וזו היא מדרי' החכ' שבחכ' שורה א"ס אחד האמת וכך הו"ע דירה בתחתונים שזהו"ע דירה ע"ז רומז תיבת דירה שהוא התגלות כל עצמותו עד"מ אחד שדר' בבית חבירו שיש שם כל העצמות שלו ואינו דומה במי שנכנס בבית חבירו שאינו רק מה שמתגלה שם אבל ענין הדירה הוא התגלות כל עצמותו וכך הוא למע' הענין הגילויים הוא רק הארה בלבד

וא"ז דירה רק הדירה הוא התגלות כל עצמותו בתחתונים וזהו ע"י המצות שלכן בכמה מצות נא' לדורותם ל' דירה וכן אמר ג"כ בהשמטות דוהר על מ"ש בשבת לדורותם ל' דירה נאה. והענין הוא דהנה כתיב ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט דכשם שענין הדרך מה שבין עיר לעיר מה שמחבר ב' עיירות הוא דרך ומבוא שע"י שהולך האדם מעיר זו לעיר אחרת כך הוי' דרך הוי' שהוא דרך ומבוא שע"י א"ס הולך ובא להשכין שכינתו בתחתונים שהי' גילוי א"ס למטה כי באמת כל הנאצלים והנבראים אינם בערך לגבי עצמות א"ס וכמ"ש עושה פלא שגם העולמות שהם בבחי' פלא הם בבחי' עשי' וזהו לעושה נפלאות גדולות לבדו שגם המדרי' שהם בבחי' נפלאות הם בבחי' עשי' ממיילא אינם בערך לכן צריכים ממוצע והממוצע הם דרכי המצות שהמצות נק' לשון צוותא וחבור שמחברים אוא"ס עם עולמות וזהו תרי"ג מצות דאורייתא וזו מצות דרבנן הם תר"ך עמודי אור כשם שהעמוד הוא מחבר הגג עם הרצפה כמו"כ המצות הם מחברים אוא"ס עם עולמות וזהו"ע ושמרו דרך הוי' שבדרך הוי' יש ב' פי' הא' הוא המשכה בשם הוי' כי שם הוי' הוא רק הארה וכמ"ש אני הוי' הוא שמי והשם הוי' הוא בכלל אצי' וכמו"כ כללות הקו נכלל בכלל בדי' אותיות הוי' שבסדר השתל' בשם הוי' הוא רק חיצוניות הא"ס והדרך הוי' הוא המשכה מא"ס המאציל אל האצי' וכמו"כ בכללות הוא המשכה מאוא"ס שלפה"צ לאחה"צ ועוד יש פי' בדרך הוי' שהוא המשכת הוי' מאצי' לבי"ע כי לא יש גילויים מאצי' לבי"ע כדאי' במדרש ע"פ כל אשר חפץ ה' עשה משל למלך שגזר שבני רומי לא ירדו לסוריא ובני סוריא לא יעלו לרומי שרומי הוא אצי' שהוא הפרשת הארה מא"ס המאציל וכמו"כ כללות ע"ס דאצי' הוא גילוי ההעלם מא"ס המאציל וסוריא הוא בי"ע וזהו בני רומי לא ירדו לסוריא שלא יש גילויים מאצי' לבי"ע וזהו עד הגל הזה ועדה המצבה אם אני לא אעבור אליך כו' ואם אתה לא תעבר אלי שזהו הפרסא המפסקת בין אצי' לבריאה אם אני לא אעבר אליך שלא יש גילויים מאצי' לבי"ע יותר מכפי המדה וזהו דרך הוי' שהוא המשכת שם הוי' דאצי' לבי"ע וזהו דרך גימט' ב"פ הוי' אלקים שזהו מ"ש כי הוי' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת ששמים ממעל זהו הוי' אלקים שמצד סובב כ"ע ועל הארץ מתחת זהו הוי' האלקים שממכ"ע שמיחוד הוי' אלקים שמסוכ"ע נעשה ההמשכה מא"ס המאציל אל האצי' וע"י היחוד הוי' ואלקים שממכ"ע עי"ז נעשה ההמשכה מאצי' לבי"ע והו' ב' הפי' בדרך הוי' ההמשכה שמא"ס המאציל אל האצי' וההמשכה שמאצי' לבי"ע וזהו"ע הצדקה להחיות רוח שפלים שע"י המצות נעשה ההמשכה למטה, וזהו שהמצות ניתן בג' ענינים מח' דבור ומעשה שהמח' הוא כוונת המצות שכל מצוה יש כוונה פרטיות כמו תפילין לשעבד הלב והמוח וכן בכל מצוה ומצוה ודבור הוא ברכת המצות ומעשה הוא עשי' בפועל. ובכללות הוא מח' ודבור הוא לימוד המצוה בתורה לימוד ההלכה בתוסב"כ ותשב"ע"פ ומעשה הוא עשי' בפועל שהמח' הוא העיון שהוא ידיעת והשגת התורה ותורה צ"ל בדבור שזהו מ"ש ודברת בם וכמ"ש ואשים דברי

בפיך שבדבור יש ג"כ מחשבה והנה דבור התורה הוא דבר הוי' זו הלכה שהלכה הוא הדבר הוי' בעצמו שע"י דבור התורה מתייחד דבורו בדבר הוי' וכשם שע"י הדבור מתייחד דבורו בדבר הוי' כן מחשבתו מה שחושב בעיון התורה מתייחדת במחשבת הוי' וכן המעשה שלו מתייחד במעשה שלמע' כי למעלה יש ג"כ מעשה המצות וכמארו"ל הקב"ה מניח תפילין הקב"ה מתעטף בציצית וכו' וכידוע שהמצות נק' מעשה ידיך וכמבו' במ"א הפי' על כל שבח מעשה ידיך שקאי על המצות שלמע' והנה מחדו"מ הם נגד ביי"ע כי מחשבה ודבור הם נגד ברי' יצי' ומעשה הוא נגד עשי' וכן הוא מחדו"מ בכללות העולמות כי בכללות הוא שא"ק הוא אדם דבריא דכללות ועקודים נקודים או ע"י וא"א הוא אדם דיצי' דכללות ואצי' הוא עשי' דכללות וע"י המצות הוא המשכת א"ס בבי"ע הכללים ובבי"ע הפרטים וזהו שהמצות נק' דרך הוי' שע"י הוא המשכת א"ס בבי"ע וע"י המעשה בפועל נעשה גילוי א"ס בעולם התחתון. והנה ידוע שהמצות צריכות כוונה והכוונה הוא רעו"ד דתפלה כי כל האומר אין לי אלא תורה אפי' תורה אין לו כי א"א להיות ההמשכה בלא תפלה מקודם, דהנה ידוע שבכל המשכה צריכה להיות העלאה תחלה כי מתחלה צריך שירצה בהגילוי אור ואח"כ יהי' ההמשכה והנה בהרצוא יש שני בחי' כי אית רצון ואית רצון יש רצון שע"פ טו"ד מצד שמושיג ענין אלקי ומשיג ג"כ הטוב דאלקות משו"ז הוא רוצה באלקות וזהו הרצוא שע"פ טו"ד שע"ז ממשך מלמע' ג"כ רק הגילויים דסדר השתל' לבד ויש עוד רצוא שמצד עצם נפשו מצד שנמשך משם ממילא הוא נמשך למקורו וא"ז מצד שמושיג הטוב דאלקות משו"ז הוא רוצה בהאלקות כ"א הוא רצון פשוט שלמע' מטו"ד וזה רעו"ד דתפלה שהוא הרצון פשוט שלמע' מטו"ד שע"ז הוא ממשך ג"כ מלמע' פנימיות ועצמיות ואו"ס וזהו מי כה' אלקינו בכל קראנו אליו אליו ולא למדותיו כי ע"י המס"ג דק"ש וע"י הביטול דשמו"ע ע"ז אח"כ העסק התורה לשמה לשם התורה להמשיך א"ס בתורה שע"ז הוא ההמשכה וזהו קרוב הוי' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת ואין אמת אלא תורה כי עיקר ההמשכה הוא ע"י התורה רק מתחלה צ"ל קרוב ה' לכל קוראיו שזהו אליו ולא למדותיו ע"י רעו"ד דתפלה וע"ז אח"כ העסק התורה לשמה שע"ז הוא ההמשכה למטה כי באמת הלא אינם בערך זל"ז להמשיך א"ס למטה וכמ"ש כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי כי גבהו שמים מארץ כן גבהו דרכי מדרכיכם ומחשבותי ממחשבותיכם רק כשיש רעו"ד מקודם ע"ז אח"כ בהעסק התורה לשמה נעשה ההמשכה למטה והוה תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל כי עבדת הוא עבודת התומ"צ וטוב לבב הוא רעו"ד או הוא שייך השמחה כשיש קודם הרעו"ד שרוצה בהאלקות או שייך שיתענג מהגילוי אלקות שנמשך אבל אם לא ירצה מקודם באלקות לא יתענג בזה עד"מ מי שאינו צמא למים אינו שייך שיתענג מהמים כי מים קרים הוא דוקא על נפש עיפה וצמאה אבל מי שאינו צמא לא יתענג בזה וכך הוא בעבודה דדוקא כשירצה אלקות או יתענג מהגילוי אלקות שנתגלה וזהו שע"י רעו"ד ע"ז אח"כ בהעסק התורה לשמה נעשה אח"כ המשכת א"ס למטה. ועוד יש עוד ענין מה שמצות צריכות כוונה הוא קבועמ"ש מה שצ"ל

בכל המצות וכמארו"ל קבלו מלכותי ואח"כ קבלו גזירותי והענין דהנה כתיב מלכותך מלכות כ"ע לבד זאת מה שהמלי' הוא סיבת מציאת העולמות וקיום שלהם לבד זאת מלכות מתפשטת עליהם שזהו ע"י הקב"ע מ"ש שעי"ז פועלים שיהי' מלכותו מתפשט ומתגלה עליהם שזהו עד"מ למטה במלך בו"ד שעי"י הקבלת עול שלהם עי"ז מתגלה עליהם כמו בעת ההכרתה או מתגלה לכל שזהו מצד שאז מראים כולם הביטול שלהם שמקבלים עליהם עול מלכותו ברצון עי"ז הוא מתגלה לכל וכך עד"ז למע' מצד עצם הקב"ע מ"ש מצד זה מלי' מתפשט ומתגלה עליהם והעיקר הענין בזה הוא עשיית הכלי שעי"ז נעשה התחתון כלי לקבל כי בעצם התחתונים אינם בערך הגם שלמע' נתגלה אבל התחתונים אינם כלים לקבל אבל ע"י הקב"ע עי"ז נעשה התחתון כלי לקבל ובמ"א מבו' שהקב"ע זהו כעין רעו"ד שזהו הקב"ע מ"ש דר"ה ועשיית שאז ממשיכים מדרי' גבוה ביותר דמלכותך מכ"ע דמלכותך הוא מלי' דא"ס שלפ"ה צ"ע שזה ממשיכים למטה ובכללות הקב"ע מ"ש הו"ע עשיית הכלי שעי"י רעו"ד מעורר וממשיך ההמשכה וע"י הקב"ע מ"ש עי"ז נעשה כלי לקבל שעי"ז אח"כ בלימוד התורה לשמה נעשה ההמשכה למטה וזהו כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי דרכי אבל כשדרכיכם דרכי או מחשבותי מחשבותיכם כי דרכי הוא דרך הו"י להמשיך א"ס למטה ודרכיכם הוא עסק התורה לשמה לשם התורה שעי"ז ממשיכים ההמשכה למטה וזהו כשדרכיכם כדרכי או מחשבותי מחשבותיכם שהם בערך להמשיך א"ס למטה ועו"ל שדרכיכם הוא רעו"ד כי הליכות עולם לו שיש ב' הליכות מלמעלמ"ט וממטלמ"ע כי הילוך מלמעלמ"ט הוא להמשיך גילוי א"ס למטה והילוך ממטלמ"ע הוא רעו"ד וזהו דרכיכם דרכי דהיינו כשיש רעו"ד דתפלה ועסק התורה לשמה שעי"ז נעשה המשכת א"ס למטה וזהו שהמצות נק' צדקה להחיות רוח שפלים כי ע"י המצות דוקא נעשה המשכת א"ס למטה וזהו מי יתנך כאח לי שקאי על צדיקים שהם נק' אחים ורעים להקב"ה כי קדוש הוא קדש וא"ו הוא המשכה מקדש כי קדש הוא א"ס מה שקדוש ומובדל כי קדש מלה בגרמי' וזהו להחיות רוח שפלים כי כל המדרי' וכל העולמות שפלים לגבי עצמותו וזהו להחיות רוח שפלים להמשיך תוס' אורות בכל המדרי' שהם שפלים לגבי עצמותו שזהו ע"י הצדיקים שהם ע"י המצות גורמים להחיות רוח שפלים וענין ימצאך בחוץ קאי על בע"ת שבע"ת ממשיכים מדרי' גבוה ונעלה יותר מצדיקים שבמקום שבע"ת עומדים אין צ"ג יכולים לעמוד. והענין הוא דהנה ענין התשובה הוא אינו דוקא על חטא ועון דהא צ"ל כל ימיו בתשובה וצריך להיות כן ועוד דהא כל ימיו • אלא התשובה הוא השבה מהריחוק שעי"י העדר עבודה שעבודה הוא אינו כדבעי שבהעדר עבודה כלל הוא מרוחק לגמרי דהיינו דכשאינו מתבונן בענין אלקי ואינו מתעורר בהתעוררות אהוי"ר דהיינו שלא יש התגלות כחות דנה"א או מתגבר הנפש הטבעית דממילא הוא דכשיש התגלות הכחות דנה"א או פועל הכנעה וביטול בנה"ב דלאום מלאום יאמץ כשזה קם זה נופל דכשיש קימה בנה"א או פועל הביטול בנה"ב וממילא דכשלא יש התגלות דנה"א או מתגבר כחות דנה"ב וממילא פועל ג"כ חלישות בנה"א כי תוקפא דגופא חולשא

דנשמתא שע"ז פועל החלישות בנה"א ממילא הוא מרוחק לגמרי ואעפ"י שמתפלל בכל יום מ"מ הוא מרוחק לגמרי שעו"נ כי פנו אלי עורף ולא פנים כי אעפ"י שפנו אלי מ"מ הוא רק בבחי' עורף בבחי' אחוריים וחיצוניות כמשל שני בנ"א שעומדים זה אצל זה אחור באחור ה"ה מרוחקים לגמרי אעפ"י שעומדים בקירוב זל"ז וכן עד"ז הוא אעפ"י שמתפלל בכל יום מ"מ הוא רק בקרירות מצד מצות אנשים מלומדה ממילא הוא מרוחק לגמרי וענין העבודה שאינו כדבעי הוא אעפ"י שמתכוונן בענין אלקי ומתפעל בהתעוררות אהבה מ"מ הפועל בכל יום אינו כפי אופן עבודתו כי אחר התפלה חולף ועובר שהי' כלא הי' שמוזה הוראה שהעבודה אינו כדבעי שהשגה אינו נקלט בפנימיות וכמו"כ התעוררות אהוי"ר הוא רק דמיונות שוא כי זה מוכרח הוא שאם יתכוונן בענין אלקי ויתעורר באהבה צריך שיהי' נשאר רשימו אחר התפלה כי אינו כבשעת התפלה מ"מ צריך להיות רשימו אצ"ל במקום שעושה הסכם בתפלה על איזה דבר שאז בודאי צריך להיות שישאר רשימו אחר התפלה אלא אפי' בלא זה מצד עצם הגילוי אור בתפלה וכמו"כ מצד הביטול והכנעה דנה"ב צריך להיות נשאר רשימו אחר התפלה הן מצד הגילוי אור וכמו"כ מצד הביטול צריך להיות שישאר רשימו ומאחר שאחר התפלה אינו נשאר רשימו הוא מרוחק מאלקות וכמו"כ ענין הפסיקות השינויים מה שלפעמים הוא כך ולפעמים כך שאם העבודה בתמידית ובשקידה אינו צריך להיות שינויים ובאמת גם בצדיקים שעובדים הי' בשקידה מ"מ לא ימלט שלא יהי' להם הפסיקות כי שבע יפול צדיק וקם שזה מה שנופל ממדריגתו ומובן שאפי' או הוא ג"כ אינו כמדת כל אדם מ"מ הוא מרוחק לכן צריך לתשובה וענין כל ימיו בתשובה הוא משום שלא ימלט שבכל יום לא יטרד בעניני גופו שאז הוא מרוחק לכן צריך לתשובה וזהו ע"ד שבת אותיות תשב שאחר עבודה דששת ימי החול שמוטרד בעניני העולם שאז הוא מרוחק מאלקות לכן צריך ע"ז תשובה כי באמת צ"ל בכל דרכיך דעהו שאפי' בשעה שמוטרד בעניני העולם מ"מ צריך להיות ג"כ מקורב לאלקות אך באמת אינו כן ע"ז הוא שבת אותיות תשב שהו"ע התשובה על הריחוק, וענין התשובה הוא התפעלות יתירה יותר מבצדיקים וכמארז"ל בר' אלעזר בן דורדיא שגעה בבכי' עד שיצאה נשמתו שהי' התגלות עצם הנשמה שכל הכחות נכללו בהעצם וכן אי' בזהר דבע"ת משכין לי' בחילא יתיר, כי ענין התפעלות יתירה הוא מצד השינוי מצד החידוש דבר עד"מ מי שמוצא מציאה או מרויח ריוח גדול שלא שיער מקודם או הוא בהתפעלות יתירה כי הוא ענין שלא בהדרגה כי אם הי' מרויח ריוח שאינו גדול או שהוא מורגל ברוחים שא"ז שינוי או אינו בהתפעלות יתירה וכמו"כ להיפך בהיזק גדול ביותר הוא ג"כ מתפעל מאחר שהוא ענין שלא בהדרגה מזה הוא סיבת ההתפעלות וכמו"כ הוא בבע"ת שמתחלה הי' משוקע בענינים חומריים בעניני הגוף ואח"כ פתאום נתעורר לצאת מהגוף ולהתקרב אל הוי', זהו יציאה שלא בהדרגה כי הוא שינוי המהות כי מתחלה הי' בריחוק יותר ועתה מתקרב ביותר לכן יש בזה התפעלות כי אינו דומה לצדיקים שהם בעצם בקירוב לאלקות לכן לא יש בהם ענין עלי' שלא בהדרגה דוקא בבע"ת שמתחלה הי' מרוחק ביותר ועתה נתקרב הוא יציאה מן הפירוד אל היחוד ומן הריחוק

אל הקירוב, וזהו שענין העלי' שלא בהדרגה הוא דוקא בנשמות לא במלאכים כי המלאכים נק' עומדים כמ"ש כולם עומדים וכמ"ש שרפים עומדים ממעל לו הגם שיש בהם התפעלות יתירה שהוא הרשפי אש שלהם שעש"ז נק' שרפים ע"ש הרשפי אש זהו רק מהאש שניתן להם וא"ז עלי' שלא בהדרגה וזהו מצד שלא יש בהם ירידה ממדריגתם לכן לא יש בהם העלי' שלא בהדרגה וממילא מובן שהשינוי הוא בב' הענינים הא' הוא הירידה שלא בהדרגה כי הנה"א מצ"ע הוא מקורב לאלקות אפי' כמו שירדה למטה הוא ג"כ מקורב כמ"ש והאלקים עשה את האדם ישר כמו שצריך להיות קיום התומ"צ וע"י הירידה בנה"ב הוא ירידה שלא בהדרגה וזה פועל ההתעוררות ביותר עד"מ מי שמוצא א"ע שלא במקומו או בנקל לו לצאת משם (בל"א ער חאפט זעך וואו איז ער) וכמו"כ ע"י ירידה בנה"ב ע"ז פועל ההתעוררות ביותר שיהי' העלי' שלא בהדרגה מאחר שהירידה הוא בחידוש ממילא יש כאן בהעלי' התפעלות יתירה והעלי' הוא ג"כ שלא בהדרגה עד"מ אדם שרואה שחבירו נטבע בנהר מסכן נפשו להצילו שזהו משום העדר החיות של חבירו ר"ל ע"ז פועל עליו למסור נפשו כי בעצם מצד האהבה שיש לו עליו לא הי' מוסר נפשו עליו כ"א מצד העדר החיות זה פועל למסור נפשו עליו וכך הוא בעבודה דדוקא מצד הריחוק מצד זה הוא העלי' ביותר וכמ"ש אעשה לו עזר כנגדו דדוקא מצד המנגד מצד זה הוא ההתגברות ביותר וכמ"ש ופרעה הקריב שהקריב נש"י לאביהם שבשמים שע"י ומצרים נוסע אחריהם ע"ז ויצעקו ישראל אל הוי' שדוקא מצד המנגד מזה הוא התגברות ביותר וביותר הוא בבעי' שמלובש הוא בענינים החומריים וביותר אם נכשל ברע ר"ל שהוא מרוחק ביותר שלא בהדרגה לכן העלי' הוא ג"כ שלא בהדרגה לכן ענין העלי' שלא בהדרגה הוא דוקא בנשמות לא במלאכים כהנפילים שנפלו בארץ שלא חזרו למחיצתן משא"כ בנשמות שבהם הוא הירידה שלא בהדרגה לכן העלי' הוא ג"כ שלא בהדרגה בהתפעלות יתירה, ממילא מובן שזו ההתפעלות הוא בנה"א ובאמת יש ג"כ ההתפעלות בנה"ב ובתוקף ביותר כי ירדה למטה ביותר כי הירידה של הנה"א הוא רק בבחי' גלות והנה"ב ירדה למטה ברע הגם שהנה"ב בעצם אינו ממדרי' הקדושה מ"מ הלא ידוע דהנה"ב הוא נוגה בעצם והירידה שלו הוא ברע גמור ובפרט מצד הטוב שבו וידוע דגם הטוב שלו ירדה ברע גמור לכן ההתפעלות שלו ביותר, והעיקר ענין ההתפעלות של הנה"ב הוא ביותר בהעלי' שלו כי הירידה של הנה"א הוא הרבה יותר מבנה"ב כי הוא גבוה ביותר לכן הירידה שלו הוא שלא בהדרגה אבל בהעלי' של הנה"ב יש כאן התפעלות יתירה שזהו חידוש שבנה"א בהעלי' א"ז חידוש כ"כ אבל בהנה"ב הוא חידוש כי הוי"ע שלא בהדרגה לכן ההתפעלות שלו ביותר שעז"נ יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרי' במדרי' שהם בסתר הראני את מראיך עד"מ ענין השליבות הוא מה שהולך בסדר והדרגה אבל יש ענין מה שפתאום נזרק מן הנמוך אל הגבוה וכך הוא בנה"ב העלי' שלו הוא שלא בהדרגה שע"ז דוקא ממשיך מלמע' פנימיות ועצמיות א"ס כידוע שכל המשכות שממשיכים מלמע' הוא דוקא ע"י החידוש דבר כי אינם בערך לגבי עצמותו רק ע"י החידוש עד"מ כשהדיוט רוצה להטות לב המלך שיפנה לבקשתו מביא

לו צפור המדברת שזהו חידוש אע"פ שאדם מדבר בטוב מהצפור מ"מ זהו חידוש דוקא וע"י מטה לב המלך ועד"ז הוא למע' כי בעצם הוא אינו בערך רק ע"י העלאה של הנה"ב בהתפעלות יתירה שזהו חידוש שע"ז דוקא הוא המשכת העצמות שעו"ג ישוב ירחמינו ואיתא בזהר מאן ישוב דא עתיקא קדישא לאתגלאה שנמשך פנימיות ועצמיות או"ס. ולהבין הענין ביותר מה שעל ידי התעוררות יתירה ע"ז הוא המשכה מבחי' ישוב ירחמינו הנה כתיב כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות*.

הנחה מא' מהשומעים"פ' וארא, עת"ר

וידבר הוי' אל משה ואל אהרן ויצום אל בניי ואל פרעה מלך מצרים להוציא את בניי מאמ"צ. הנה זה הי' תשובה על טענת משה הן בניי לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה ואני ערל שפתים. וצ"ל מהו השייכות דמ"ש ויצום כו' שיהי' זה תשובה על מה שטען הן בניי לא שמעו אלי כו', גם מ"ש הן בניי לא שמעו אלי כו' ואני ערל שפתים ג"ז אינו מובן שהרי קודם זה אומר שלא שמעו אל משה מקצר רוח ומעבודה קשה ולא מפני שהוא ערל שפתים ובפ' זה אומר הן בניי כו' ואני ערל שפתים דמשמע שמפני זה לא שמעו אל משה ואפי' אם נא' שהם שני ענינים שמתחלה אומר הן בניי לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה ועוד שאני ערל שפתים אמנם גם אם נא' כן צ"ל שיש להם שייכות זל"ז וצ"ל מהו השייכות ומהו התשובה ויצום אל בניי כו'.

והענין הוא דהנה ידוע מ"ש במדרש וילקוט דדוד הוה בר נפלא ולא הוה ליי' שנין רק שאדה"ר נתן לו ע' שנה ובילקוט אומר בזה"ל שהראו לו לאדה"ר דור דור ודורשיו ראה את דוד שלא הוה ליי' חנין יהיב ליי' וצ"ל מהר"ע מה שדוד הוה בר נפלא ולא הוה ליי' שנין ומה שנתן לו אדה"ר ע' שנה וכן אי' בזהר ג"כ דוד לא הוה ליי' שנין ואדם קדמאה יהיב ליה ע' שנה ואי' שם ג"כ שהאבות נתנו לו ע' שנה, וצ"ל הרי לפי"ז הי' צ"ל ק"מ שנה ומצינו שהוא חי רק ע' שנה, גם צ"ל שהרי אנו אומרים דוד מלך ישראל חי וקיים לעד, והרי זה היפך לגמרי ממה שנת' שהי' בר נפלא ואיך הוא. אך הענין דהנה ידוע שדוד הי' מרכבה למדת המל' שהרי הי' משבט יהודה שהי' מלך על השבטים וכן דוד הי' מלך על ישראל שעיקר התחלת המלוכה, דכשם שהאבות הי' בבחי' מרכבה לבחי' חג"ת כמו"כ הי' דוד בבחי' מרכבה למדת המל' שלכן מצינו בדוד ענוה ושפלות יתירה יותר מבכולם שא' אנכי תולעת

(י) ע"כ נמצא בהנחה.

ולא איש חרפת אדם ובזוי עם כי עני ואביון אני וזה מפני שהי' מרכבה למדת המל' שהו"ע הביטול והנחת עצמותו ולכן אמר ג"כ לא גבה לבי ולא רמו עיני שענין הרמת עינים הוא ענין התפשטות הישות ולכן לא רמו עיניו מפני היראה ופחד הוי' והי' עיניו למטה מחמת הביטול וכמו העבד שאינו יכול להרים עיניו נגד אדונו מפני היראה והביטול וכמ"כ הי' בדוד הגם שכולם הי' כפופים ובטלים אליו והשתחוו מפני שהי' מלך עליהם מ"מ הוא הי' כפוף ובטל לגבי למע' היינו לגבי אלקות עד שלא רמו עיניו וזהו"ע שהי' מרכבה למדת המל'. והנה מדת המל' הוא בחי' דיבור בדבר הוי' שמים נעשו בע"מ נבה"ע כמ"ש מלכותך מלכות כ"ע שהתהוות העולמות הוא מבחי' מל' וענין הדיבור הוא מה שמגלה את הצפון ונעלם אל הזולת, דמח' הוא גילוי העלם עצמו לגבי עצמו ודיבור הוא גילוי העלם עצמו לגבי הזולת, שלכן מצינו בדוד ענין אמירת תהלים שא' דוד שהרי [היו] כמה נביאים ובעלי רוה"ק ואמירת תהלים אמר דוד דוקא דהנה ענין תהלים הו"ע הלולים ותשבחות בענין גדלות הוי' כמ"ש גדול הוי' ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר גדול אדונינו ורב כח כו' שזה צריך לגלות הגם שלכא' הם דברים ידועים שהקב"ה בורא ומהווה עולמות והעולמות והנבראים הם בטלים אליו ולמה צריך הדיבור בזה, וידוע הענין בזה שצ"ל ההתגלות מההעלם אל הגילוי וכמ"ש בע"ח שא' מהסיכות לבריאת והתהוות העולמות הוא בכדי להוציא שלימות כחותיו ופעולותיו מהעלם אל הגילוי וכמו הוי' ע"ש שמהווה וא"ל יהי' ההתהוות איך יקראו הוי' וכן חנון ורחום וכן אי' בזהר שהכוונה הוא בגין דישתמודעין ביה, וכמו כללות הענין דע"ס דאצ"י שע"י נעשה התגלות הא"ס שלולא האצ"י לא הי' יודעים ענין הא"ס וע"י אצילות אנו יודעים ענין הא"ס וכמ"ש בפרד"ס דאצ"י נק' שמו של הא"ס שמורה על עצמות שע"י אנו יודעים את הא"ס, וזה ג"כ ענין הדיבור בהילולים ותשבחות היינו ההתגלות וכמא' בשלושה דברים ברא הקב"ה את עולמו בסופר וספור וענין הסיפור הו"ע סיפור דברים שהו"ע התגלות דגדולת הוי' שצ"ל ההתגלות דגדולת הוי' וביטול העולמות איך שכולא קמי' כל"ח וזהו"ע אמירת תהלים ולכן אמר דוד דוקא מפני שהוא הי' מרכבה למדת המל' שהו"ע הדיבור וההתגלות, והנה ידוע דשרש הדיבור הוא בבחי' חכ' כמ"ש אבא יסד ברתא הוי' בחכ' יסד ארץ כונן שמים בתבונה דכונן שמים שהוא בחי' מדות הוא בתבונה שהוא בחי' בינה אבל ארץ שהוא בחי' הדיבור דמל' שרשה בחכ' דאותיות הדיבור שרשם בחכ', והגם שמה' שהם כלים לאור הוא לבחי' אור שכל מושג שהוא בבחי' בינה מ"מ עצם האותי' שרשם מחכ' וכן הציורפי תיבות הוא ג"כ מבחי' חכ' מה שיש צירופי תיבות שונות כמו אדון עולם ורבון העולמים שהם ענין א' והצירופים הם שונים זהו מבחי' חכ' וכמא' בחכ' יבנה בית בנין הבית הו"ע צירופי אותיות כמא' שתי אבנים בונות שני בתים שלשה אבנים בונות ששה בתים, וזהו בחכ' יבנה בית שהצירופי אותיות הם מבחי' חכ'. והנה ידוע שבדיבור יש ב' מדרגות יש בחי' הדיבור כמו שהוא בא בבחי' מציאות כפ"ע כשנבנה בנין הדיבור בבחי' מציאות דבר ויש בחינת הדיבור כמו שהוא כלול בחכ' שהוא בבחי' ביטול במציאות לגמרי שאינו בבחי' מציאות דבר ומכ"ש שאינו בבחי' מהות דבר לעצמו שהרי אנו

רואים שבחכ' אינו נרגש מציאות האותיות כלל כ"א כשיש אור השכל הוא בא בהשגה אזי כשמחשב בזה הוא מרגיש מציאות האותיות אבל בבחי' נקודת ההשכלה אינו מורגש מציאות האותיות כ"א אור השכל לבד, וזהו במדרי' אחרונות שבחכ' כידוע שבחכ' נקודת ההשכלה הוא בחי' אחרונה שבחכ' מל' שבחכ' וכ"ש במדריגות עליונות שם בודאי אינו נרגש מציאות האותיות כלל, ומה שהאותיות נרגשים הוא במח' שנק' מחשבת השכל וג"ז העיקר הוא בחיצוניות המח' שבמח' יש ג' מדרי' מח' ודיבור ומעשה כידוע ובפנימיות המחשבה אין נרגשים האותיות כ"כ שנרגש השכל יותר מהאותיות כ"א בחיצוניות המח' נרגשים האותיות שלכן אנו רואים בזה שהוא טרוד בעומק ענין שכלי אזי אינו יכול לדבר ועיקר הכוונה שאז הוא למע' מדבור אבל כשמחשב באור השכל לאחר שהוא בא בהשגה הוא יכול לדבר והיינו שהוא בערך הדיבור הרי שבחי' פנימי' השכל הוא למע' מאותיות הדיבור ומכ"ש בבחי' חכ' שאותיות הדיבור הכלולים שם הם בבחי' ביטול במציאות לגמרי וכמ"ש בפרד"ס בענין התהוות המל' שהוא עד"מ כשמרתיחים מים באש שע"ז יוצא [העפר] מהעלם אל הגילוי שמתחלה כמו שהי' כלול בהמים לא הי' בבחי' מציאות ניכרת כלל וע"י שמרתיחים את המים יוצא העפרורית מהעלם אל הגילוי, וכמו"כ הוא בבחי' מל' כמו שהיא כלולה בחכ' בהעלם אינה בבחי' מציאות כלל ואח"כ נתגלה, והוא ענין א' עם מ"ש בזהר בענין התהוות מציאות האותיות דכביש באשא וגליד ברוחא וע"ז נעשה מציאות האותיות שמתחלה הם כלולים במים שהוא בבחי' חכ' בהעלם וע"י דכביש באשא שהוא בחי' בינה וגליד ברוחא שהוא בחי' דעת ע"ז נתגלו בבחי' מציאות. נמצא שבבחי' אותיות הדיבור כמו שהם כלולים בחכ' הם בבחי' ביטול במציאות לגמרי, וכמו האות יו"ד שהוא בחי' חכ' כידוע והוא כלול מכל הע"ס חה"ע הוי"ו דל"ת שיש במילוי היר"ד שהוא בחי' מדות ודבור ושם נרגש היר"ד שא"א לדבר אות יו"ד בלתי המילוי דוי"ו דל"ת שיש במילוי היר"ד, מ"מ יש עצם היר"ד ששם אינו נרגש המילוי דיר"ד כמו כשכותבים אחר * היר"ד והגם שבהכרח לומר שיש שם ג"כ המילוי והראי' ע"ז שבלתי אפשר לומר האות יו"ד בלתי המילוי, אבל הוא בהעלם שאינו ניכר כלל שהדבור כמו שהוא כלול בחכ' הוא בבחי' ביטול במציאות. והו"ע מ"ש במדרש עד שלא נבה"ע הי' מים במים שהמים תחתונים הי' כלולים במ"ע והי' שם בבחי' ביטול במציאות לגמרי שלכן אמרו כשתגיע לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים היינו מפני שאינם בבחי' [מציאות] כלל שאין זה שהם כלולים שם בבחי' מציאות כ"א בבחי' העדר המציאות עד שהוא במדרי' אחת.

וזהו"ע מה שדוד הי' בר נפלא דלא הוה ליה שנין, היינו מצד שרשו דשרש המל' הוא בבחי' חכ' וכמו שהוא כלולה בשרשה אינה בבחי' מציאות כלל שאינו דומה לבחי' המדות שהם מושרשים בבחי' בינה שגם כמו שהם

כלולים בשרשם הם בבחי' מציאות מפני ששרשם הוא בחי' בינה שהוא בחי' השגה הוא בבחי' מציאות ע"כ המדות כמו שהם כלולים שם הם ג"כ בבחי' מציאות שהרי נדרשים המדות בהשכל רק שאינם במציאות כמו שהם בהתגלות אבל המל' שהוא מושרשת בבחי' חכ' שהוא בבחי' ביטול במציאות ע"כ המל' כמו שהוא כלולה שם היא ג"כ בבחי' ביטול במציאות לגמרי. וזהו"ע דלא הוה ליה שגין שהוא ענין התפשטות בבחי' מציאות רק שקבל מאדה"ר. והענין בזה הוא דהנה ידוע שיש ב' בחי' אדם אדם עילאה ואדם תתאה שהו"ע הב' בחי' דחכ' בראש וחכ' בסוף, דחכ' נק' אדם מפני שהאדם הוא בגימט' מ"ה וחכ' הוא בחי' כח מ"ה, ואחרי שהחכ' הוא בבחי' ראשית כמ"ש ראשית חכ' זהו"ע אדה"ר וחכ' בסוף שהוא בחי' מל' נק' אדם תתאה. ומה שהמל' [נק'] אדם זהו מפני שהוא בבחי' דיבור ועיקר מעלת [האדם] הוא בזה מה שהוא מדבר, שכל בע"ח הם בלתי מדברים והאדם הוא מדבר, ומפני שהמל' הוא בחי' דיבור ע"כ נק' בשם אדם ונק' אדם תתאה. והרי ידוע שבחי' אדם תתאה מקבל מאדם עילאה שהמל' היא מקבלת מהחכ', וזהו"ע מה שאדה"ר נתן ל' ע' שנים. וענין הע' שנה שהאבות נתנו לו מה ענינם ידידע שבכדי שיהי' התגלות בבחי' מציאות זה אצ"ל מבחי' חכ' מאחר שהחכ' הוא בבחי' ביטול במציאות לגמרי ע"כ אם יהי' התגלות המל' הוא בחי' מקור למציאות היש צ"ל ההמשכה ע"י המדות וכשנמשך ע"י המדות הוא נעשה בבחי' מציאות וכמו"כ ההתחלקות שנעשה מבחי' מל' הוא ג"כ ע"י המדות דוקא. וזהו"ע הע' שנה שנתנו לו האבות היינו שההמשכה הוא ע"י המדות דוקא, וזהו ג"כ מה [שהאבות] נתנו לו ע' שנה דוקא להורות שההמשכה צ"ל ע"י המדות שזהו"ע ז' כלול מעשר. וע"כ לא הי' חי כ"א ע' שנה מפני שהו"ע א' הע' שגין דאדה"ר והע' שגין דהאבות שאצ"ל בבחי' חיות כ"א כשנמשך ע"י המדות דוקא. אך הענין ידוע שבכדי שיהי' התגלות המל' מהחכ' הוא ע"י שנמשך תוס' אורות בחכ' דוקא שכ"ה בכל השפעה והמשכה למטה שהוא ממדרי' עליונה יותר כידוע שכל הגבוה ביותר יורד למטה ביותר דעומק רום ועומק תחת הם משתווים וע"ז, וכמו"כ הוא בבחי' מל' שבכדי שיהי' התגלות המל' ובפרט שהמל' הוא בבחי' מקור לבי"ע שהכוונה הוא שיהי' מאיר גילוי אור בבי"ע צ"ל ההמשכה ממדרי' עליונה יותר וכמ"ש בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו, וידוע דשרש העטרה הוא למע' ביותר מבחי' אימא רק שבחי' אימא מעטר העטרה דשרש העטרה הוא מבחי' כתר ואו' ע"ז ביום חתונתו דוקא דהמשכת העטרה הוא ביום חתונתו דוקא היינו כשנמשך ההשפעה מז"א למל', ואו' ע"ז צאינה וראינה בנות ציון הם הנשמות כמו שהם למעלה צאינה לבי"ע בכדי לראות העטרה מפני שהמשכת העטרה שיהי' הגילוי בבי"ע דוקא, והו צאינה לבי"ע שע"י העבודה דבי"ע נמשך העטרה, הרי שבכדי שיהי' הגילוי בבי"ע צ"ל ההמשכה ממדרי' עליונה יותר, וכמו"כ הוא כאן שבכדי שיהי' התגלות המל' בבי"ע צ"ל נמשך תוס' אורות בחכ'. והמשל ע"ז הוא מחכם גדול שהוא מעלים שכלו בעצמו ואינה מגלה אל הזולת, שכן הוא טבע חכמים להעלים שכלם שגם שהוא משכיל השכלות בעצמו מ"מ אינו מגלה אותם אל הזולת דכל רוחו מוציא כסיל שהכסיל כל מה שעולה על רוחו ולבו

מגלה אותן אל הזולת משא"כ החכם טבעו להעלים דבר, שכ"ה ג"כ בשכלים שאינו מהיר לגלות שכלו אל הזולת אם לא בהתגברות נביעות השכל אצלו שנופל לו השכלות ושכלים חדשים אזי אינו יכול לעצור בעצמו ומוכרח לגלות אל הזולת והגם מה שהוא מגלה אינו רק מקצת השכל אבל אותו המקצת הוא מוכרח לגלות שמצד התגברות הנביעה בנביעה רבה שנובע לו ממקור השכל השכלות חדשות (נייס) אינו יכול לעצור בעצמו (ער קען זיך ניט איין האלטין) ומוכרח להשפיע אל הזולת, וכמו"כ הוא למע' בבחי' חכ' (שכשאינו מאיר) [שכשמאיר] אור הכתר בבחי' חכ' אזי כבי' אינם יכולים להכיל בעצמו האור ואז נמשך ההתגלות דבחי' מל' מהחכ' ע"ד מ"ש או יבקע כשחר אוריך הרי ידוע שהבקיעה הוא מצד תוקף האור דוקא, וזהו"ע מ"ש דוד ארומימך הוי' כי דליתני כו' דליתני הוא מל' דלה דלה ל' שאיבה שהוא עדי"מ כששואבים כד מים מן הים שמתחלה כמו שהוא כלול בהים אינו ניכר כלל מציאותו וע"י ששואבים נעשה בבחי' מציאות בפ"ע, וכמו"כ הוא למע' בבחי' מל' שכמו שהוא כלולה בבחי' חכ' אינה ניכרת למציאות כלל וענין דליתני הוא שאיבה וההתגלות דבחי' מל' ואו' ע"ז ארומימך הוי' דוקא שהמשכה הוא מבחי' ארומימך היינו שנמשך אור הכתר בבחי' דהוי' הוא בחי' חכ' כמ"ש הוי' בחכ', וארומימך הוי' הוא שנמשך תוס' אורות מן הכתר בבחי' חכ' שהכתר נק' רוממות וכמ"ש בזהר ע"פ אלקי אבי וארוממנהו דאבי הוא אברהם שהוא בחי' חסד ואלקי אבי שהוא בחי' מקור החסד הוא בחי' חכ', וארוממנהו בבחי' כתר היינו בבחי' א"א. ומה שהכתר נק' רוממות הוא מפני שהוא מרומם ומנושא מהשתל', שמהחכ' ולמטה הוא התחלת ההשתל' דכתי' אין כל חדש תחת השמש, שמש הוא בחי' חכ' שנק' שמש הוי', ומבחי' חכ' ולמטה אין כל חדש, שכל המדרג' אינם בבחי' התחדשות כ"א בדרך עו"ע יש מיש וכמו"כ אפי' ההמשכה מאצי' לבי"ע הוא ג"כ כמו ענין ער"ע, משא"כ המשכת החכ' מלמע' מן החכ' הוא בבחי' התחדשות ממש בבחי' יש מאין וכמ"ש והחכ' מאין תמצא שנמשך ע"י הצמצומים וכמ"ש בתו"א במא' פתח אלי' שהצמצום ומקו"פ הוא בשביל ההתהוות החכ'. נמצא שהכתר הוא מרומם ומנושא מההשתל' עדיין, וע"כ ענין הרוממות הוא בכתר. וז"ע ארומימך הוי' כי דליתני שההתגלות הוא ע"י שנמשך תוס' אורות מהכתר בבחי' חכ' וע"ד מ"ש המגביהי לשבת המשפילי לראות בשו"א שמפני שהוא מגביהי למע' מבחי' ח"ע וח"ת ע"כ הוא משפילי כו' שנמשך מבחי' ח"ע וח"ת. וע"ד ניסוך המים שהי' בחג שבכל השנה הי' רק ניסוך היין שהוא בחי' בינה מקור ההשתל' זחכ' הוא בחי' העלם, ובחג שהוא לאחר התשובה דיוהכ"פ שלפני הוי' תטהרו הי' ניסוך המים שהחכ' נמשך בבחי' התגלות. וכן הוא במ"ש ארומימך הוי' כי דליתני שהוא ל' שאיבה והתגלות שהוא מצד ארומימך הוי', גם דליתני הם אותי' לדתני שמורה על הולדה וההתגלות דבחי' מל' ועוד שדליתני הוא ל' דלת דקאי על בחי' מל' שנק' דלת ופתח כמ"ש זה השער להוי' דקאי על בחי' מל' שנק' פתח לבי"ע מפני שכל המשכות וכן העליות דבי"ע הכל הוא ע"י המל', וזהו דליתני ל' דלת היינו ההמשכה דבחי' מל' הוא מבחי' ארומימך הוי' דוקא. ומאחר שההתגלות דבחי' מל' הוא מצד התוס'

אור דוקא הרי יובן שיש בבחי' מל' כח עליון יותר, וזהו"ע מ"ש דוד מלך ישראל חי וקיים לעד, שיש בבחי' מל' כח עליון יותר ואין [סתירה] למ"ש דוד ה' בר נפלא, שמצד עצמו ה' בר נפלא היינו מצד שרש המל' כמו שהיא כלולה בבחי' חכ' שהוא בבחי' ביטול במציאות לגמרי אבל כשנמשך בחי' התגלות המל' יש בה כח עליון יותר. וכמו שאנו רואים שבדיבור יש יתרון מעלה על המח' ועל כל הכחות פנימיים שעיקר התפעלות הנפש הוא בדיבור הרבה יותר מבמח' הן במדות האה' וכן בכעס ורוגז כשמדבר בזה נעשה התפשטות הנפש ביותר שלכן העצה [שלא] לכעוס הוא שלא לדבר בעת הכעס מפני שכשמדבר מתלהב הנפש ביותר ומתרחב הכעס, ובהעדר הדבור הוא נשכח ומתעלם. וכן בההילולים ותשבחות כשהוא מספר בשבחו של מלך נעשה התפעלות הנפש ביותר, וכמו"כ בשכל אנו"ר שע"י הדבור נתוסף לו אור השכל ביותר, וכידוע שע"י הדבור והשפעת השכל נמשכים לו חידושים בהענין, וכן נעשה התרחבות הפרטים [שהיו] תחלה בהעלם וע"י הדיבור הם יוצאים מההעלם אל הגילוי והוא מפני שבהדבור יש כח עליון יותר. וכמו"כ יובן למע' בבחי' מל' שיש בה כח עליון יותר, שלפי"ז י"ל הפי' דארומימך הוי' כי דליתני שע"י כי דליתני עי"ז ארומימך הוי'. ושניהם אמת שבכדי שיהי' השאיבה וההתגלות דבחי' מל' שהו"ע כי דליתני הוא מצד ארומימך הוי' דוקא, וכן ע"י כי דליתני עי"ז ארומימך כו', שבבחי' מל' יש כח נעלה אחר ונמשך בתוס' אורות מבחי' מל' וכמ"ש לע"ל והי' ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חצים אל הים הקדמוני, הנה ים הקדמוני הוא בחי' חכ', וירושלים הוא בחי' מל', ולע"ל יומשך תוס' אורות מבחי' מל' בבחי' חכ' וזהו"ע מה שדוד ה' בר נפלא ומ"מ אינו סותר למ"ש דוד מלך ישראל חי וקיים, שמצד שרשו בבחי' חכ' ששם הוא בבחי' ביטול במציאות לגמרי הנה ה' בר נפלא דלא הוה ליה חיין, שהו"ע התפשטות המציאות רק מה שקיבל מאדה"ר היינו מה שהמל' מקבלת מבחי' חכ' ובכדי שיהי' נעשה בבחי' מציאות זה ע"י שההמשכה הוא ע"י המדות שזהו"ע הע' שנין שנתנו לי' האבות. אמנם בכדי שיהי' התגלות המל' הוא מצד התוס' אורות דוקא שע"כ יש בבחי' המל' כח עליון יותר ולכן אנו אומרים דוד מלך ישראל חי וקיים לעד.

ועפ"י"ז יובן מ"ש וידבר הוי' אל משה ואל אהרן ויצום אל בניי ואל פרעה מלך מצרים כו'. שזה תשובה על טענת משה שא' הן בניי לא שמעו אלי כו' ואני ערל שפתים שהו"ע [א'] עם מ"ש תחלה כי כבד פה וכבד לשון אנכי, ואי' בזהר כב"פ לגבי תושבע"פ וכב"ל לגבי תושכ"ב דמשה הוא בחי' חכ' שהוא בבחי' ביטול במציאות שע"כ אינו יכול לירד בבחי' התגלות בדיבור ע"כ הוא חשך שאין הגאולה יכולה להיות ע"י. והענין הוא דהנה ידוע דסיבת הגלות הוא מפני שהדיבור למע' הוא בבחי' גלות והעלם וכמ"ש נאלמתי דומיה החשיתי כו' כרחל לפני גוזזיה נאלמה, נחר גרוני, שכשהדיבור הוא בבחי' התגלות אזי ישראל הם במע' עליונה ואדרבה עוד ידבר עמים תחתינו מפני שהדבור הוא מגלה דבר הצפון ונעלם, שע"י הדבור נמשך התגלות אלקות וכמו שהי' בזמן הבית שהי' ישראל במע' עליונה, וסיבת הגלות הוא מפני

שהדיבור למע' הוא בגלות והעלם. וכן הי' בגלות מצרים שהי' הדבור בבחי' גלות והעלם, שזהו"ע הג' שרי פרעה שנאחזים בגרון להעלים על הדיבור ושבירת הקליפות מצרים שזהו"ע העשרה מכות בכדי לשבור העשר כתרין דמסאבותא וזה הי' טענת משה כבד פה כו' שאינו יכול להיות ממנו התגלות הדיבור. והשיב לו מי שם פה לאדם הלא אנכי הוי', שאדם בקמץ הוא אדם הידועה היינו בחי' אדה"ע דו"א דאצי' ופה לאדם הוא בחי' מל' דמל' פה הלא אנכי הוי' פי' שמצד הגילוי דאנכי שהוא בחי' כתר יכול להמשיך בחי' התגלות דמל'. וזה הבטיח לו ואנכי אהי' עם פיך, פי' שיהי' הגילוי דאנכי וממילא יהי' בחי' התגלות הדיבור. וזה ג"כ מה שאמר הן בני' לא שמעו אלי פי' שאא"ל התגלות הדיבור ע"י ואיך ישמעני פרעה, פי' ובפרט שבירת הקליפה שהוא דבר המעלים על הדיבור בודאי אינו יכול להיות ע"י, והתמיהא בזה הוא מפני שאני ערל שפתים, שהו"ע כב"פ וכב"ל הנ"ל. ואין זה סותר למ"ש תחלה ולא שמעו אל משה מקוצר רוח כו', כי הסיבה לזה גופא הוא מפני שאני ערל שפתים, פי' שהסיבה להגלות והשיעבוד הוא מפני שהדיבור למע' הוא בבחי' גלות והעלם ובכדי שיהי' היציאה מהגלות צ"ל התגלות הדיבור וזה אא"ל ע"י מפני שאני ערל שפתים. והתשובה ע"ז הי' ויצום אל בני' כו' ויצום ל' המשכה שהוא ל' צוותא וחיבור היינו ההמשכה וההתגלות בבחי' הדיבור מפני שאנכי אהי' עמך עם פיך. וזה מ"ש אל בני' הוא התגלות הדיבור ואל פרעה היינו שבירת הקליפו' ועי"ז נעשה היציאה ממצרים.

וזהו מ"ש וידבר הוי' כו' ויצום אל בני', זה תשובה על טענת משה שא' הן בני' לא שמעו אלי ואני ערל שפתים שמה שלא שמעו אל משה מקצר רוח הסיבה ע"ז מפני שהדיבור הוא למע' בבחי' גלות והעלם, וכדי שיהי' הגאולה צ"ל התגלות הדבור. וע"ז אמר משה הן בני' לא שמעו אלי, שאא"ל התגלות הדיבור ע"י ובפרט שבירת הקליפה שזהו מ"ש ואיך ישמעני פרעה והוא מפני שאני ערל שפתים. והתשובה ע"י, ויצום הוי' * הוא ההמשכה וההתגלות דבחי' הדיבור מצד הגילוי אנכי אהי' עם פיך, וזה אל בני' היינו התגלות הדבור ואל פרעה כו', היינו שבירת הקליפה להוציא כו', שע"יז נעשה היציאה ממצרים כו'.

הנחה מא' מהשומעים דרוש פ' בא, עת"ד

החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה. והנה צ"ל הלא ידוע דר"ה הוא כולל כללות החיות של כללות השנה ואח"כ הוא מתחלק לחדשים וכל חדש לל' יום, דעש"ז נק' בש' ראש השנה כמו הראש שהוא כולל כל הכחות וממנו נתחלק לכחות ואברים פרטים, כמו"כ ראש השנה הוא בבחי' כלל לכללות השנה. וכידוע מענין עש"ג, דכמו שבנפש כללות החיות הוא במוח שבראש וממנו נתחלק לכחות ואברים פרטים כמו"כ הוא ג"כ בעולם, שהמקדש הי' ראש העולם, שלכן עיקר גילוי אלקות הי' בביהמ"ק כמ"ש אכן יש הוי' במקום הנה, וידוע הפי' שהרי אלקות הוא בכ"מ רק שבביהמ"ק הי' עיקר גילוי אלקות וכל ההשפעות בעולם הי' ע"י המקדש וכמ"ש וזה שער השמים. וכמו"כ הוא בשנה, שראש השנה הוא כולל כללות החיות של כללות השנה ואח"כ הוא מתחלק לחדשים וכל חדש לל' יום, שיום החדש הוא כולל כל הלי' יום. וא"כ למה ניסן הוא נק' בש' ראש חדשים. והענין הוא דהנה פי' בעקידה שעל שתי אופנים יש להבין גדולת הבורא, הא' מסיבוב הי"ב מזלות שהם סובבים תמיד בלי שינוי שלא ישנו את תפקידם מזה יש להבין גדולת הבורא, כמו השמש שהוא סובב והולך ממזרח למערב ובמשך שס"ה ימים הוא סובב את ההילוך שלו ובא להנקודה שנקבע שם מקודם וכן הוא תמיד בלי שינוי שבכל שס"ה ימים הוא סובב את ההלוך שלו וחוזר ובא להנקודה הקודמת שבוה ניכר כח הא"ס, שאין זה בו מצ"ע, שמצ"ע מאחר שהוא נברא בע"ג מורכב מגוף ונפש וכל מורכב בהכרח שיהי' שינוי בפעולתו אם מצד חלישות הגוף או מצד התגברות הנפש, וזה שאנו"י בהשמש שאחר שהוא קרוב לששה אלפים שנה ואין בו שום שינוי בסיבובו הרי ניכר בזה כח הא"ס. וכן מהתמדת הפעולה מה שסובב תמיד בלי הפסק שהוא ג"כ מצד כח הא"ס דוקא שמצ"ע מאחר שהוא בע"ג מוכרח להיות הפסק בפעולתו שהבע"ג אינו יכול לפעול תמיד וזה שאין בו הפסק הוא מצד כח הא"ס, כן הוא בהשמש וכן הוא בכל הגלגלים של הכו"מ שסיבובם התמידי בלי שינוי ניכר בזה כח הא"ס. וכן מהקיום שלהם, דאיתא בירושלמי ע"פ אלה תולדות השמים הארץ בהבראם שהם חזקים כיום הבראם, דהגם שהם הווים דמאחר שהם מליכבים בהכרח שהם הווים כידוע שהמורכב אינו יכול להיות עושה א"ע מפני שהוא תלוי בהדבר שהוא מורכב ממנו וההווה הוא מוכרח ההפסידות, וזה שאין בהם ההפסידות שהם חזקים כיום הבראם הוא מצד כח הא"ס, וכן הוא ג"כ בצבא מטה שהם קיימים במין, דצבא מעלה הם קיימים באיש וצבא מטה קיימים במין וכמ"ש מרוב אונים ואמיץ כח איש לא נעדר, שבצבא מע' העדר ההפסידות לגמרי ובצבא מטה אם שיש בהם חלישות והפסידות מ"מ הם קיימים במין, בזה ניכר כח הא"ס, זהו אופן הא' שיש להבין גדולת הבורא, מהתהוות הטבע והנהגת הטבע. ואופן ב' שיש להבין גדולת הבורא משינוי הטבע, מהאותות ומופתים שיוצאים מדרכי הטבע, כמו יצ"מ וקיי"ס שהו"ע שידוד המערכות דכמצביא עביד בחיל שמיא איך שמוזה יש להבין גדולת הבורא. והנה מהתגלות גדולת הבורא באופן הב' הוא באופן נעלה

יותר, דבאופן הא' הכח הא"ס הוא בחי' כח נעלם ואינו בבחי' כח נגלה, שהרי כח הא"ס שפועל התמדת הפעולה ושיהי' הסיבוב בלי שינוי אינו בבחי' גילוי בהם שהרי אין זה מצד החיות שבהם בגילוי דאדרבה החיות שבהם בגילוי הוא מוגבל ואינו יכול להיות ממנו התמדת הסיבוב בלי שינוי כ"א הוא מצד כח הא"ס שזמה מכריחים החוקרים שיש כח הא"ס שכל מוגבל בהכרח שהחיות שבו הוא ג"כ מוגבל ובהכרח שיש כח הא"ס הסובב אותו, הרי שכח הא"ס שבו הוא בא בהעלם. וכמו כח ההתהוות מה שהוא לבדו בכחו ויכולתו לברוא יש מאין שהוא כח נעלם בהנבראים, וכמו"כ כח הא"ס המלוכש בהם הוא ג"כ בא בהעלם. והגם שהוא נראה ונגלה למי שמתבונן בזה, שע"כ הוא נק' בש' כח שהוא מורה על הגילוי כמ"ש אתה עשית את השמים בכחך הגדול שהוא מורה על ההתגלות כמו עד"מ כשזורקים אבן מלמטלמ"ע שנראה ונגלה שיש כח הנושא את האבן וכמו"כ הוא למע' שנראה ונגלה כח הא"ס, אבל אין זה רק שמכריחים מזה שיש בזה כח הא"ס, שהוא רק בחי' ידיעת המציאות בלבד ולא בחי' גילוי המהות, אבל לא שהכח הוא נגלה ממש, שזמה נמשך ענין חולת אה' כשמתבונן בפ' שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה איך שיש כח אלקי בהתהוות היש ונתאמת אצלו הענין איך שבודאי יש כח אלקי המהווה, ומ"מ אינו רואה אותו בבחי' ראיית המהות, מזה נעשה ענין חולת אה'. נמצא שעצם הכח הוא בבחי' כח נעלם והגילוי ממנו הוא רק בחי' ידיעת המציאות בלבד ולא בחי' גילוי המהות. משא"כ הכח הא"ס הנגלה בשינוי הטבע בעצם הוא בבחי' כח נגלה ובא בבחי' גילוי המהות ממש, כמו שהי' בקי"ס שכאר"א מראה באצבעו ואומר זה אלי כו', דאתה שפחה על הים מה שלא ראה גדול הנביאים שהי' בחי' גילוי אוא"ס ממש. והנה הגם שנת' במ"א שיש יתרון מעלה בבחי' כח נעלם שהוא למע' מבחי' כח הגילוי כידוע שכל כח נעלם הוא למע' (טיפער) מהכח הגילוי. הן אמת שהוא כן, שמצד בחי' הכח דעצמי אוא"ס בחי' כח נעלם הוא למע' מבחי' כח הגילוי, אבל מ"מ מצד יתרון מעלת הגילוי יש מעלה בבחי' גילוי הכח הא"ס שבשינוי הטבע שהוא בחי' גילוי אוא"ס. ועוד דהנה בחי' כח הא"ס הזה הוא ג"כ שייך לבחי' גילוי רק שיש בחי' התגלות הא"ס מסידור המערכות ויש בחי' גילוי הא"ס בשידור המערכות אבל הכל הוא מה ששייך לגילוי ובמדרגי' הגילוי בחי' כח הא"ס הנגלה בשינוי הטבע הוא מדרגי' נעלית יותר מבחי' כח הא"ס המלוכש בהנהגת הטבע. דהנה בבחי' כח נעלם יש ג"כ כמה מדרגי', פי' שיש בזה ענינים שונים כמו שבכללות בחי' כח הא"ס המלוכש בצבא מטה הוא למע' מבחי' הכח שבצבא מעלה, וכמו"כ בכללות הן בצבא מעלה והן בצבא מטה יש בחי' כח ההתהוות שהוא בחי' כח עצמי מבחי' עצמות אוא"ס שהוא לבדו בכחו ויכולתו לברוא יש מאין. אמנם הכח הזה הוא בבחי' כח נעלם אבל כח הא"ס הפועל ענין התמדת הסיבוב בלי שינוי הוא בחי' כח השייך אל הגילוי שהרי הסיבוב הוא מ"מ מצד הנפש כידוע שזוה"ע ההשתחוואה שלו שהוא אמר שירה אזי רק שהסיבוב התמידי אינו יכול להיות מצד הנפש עצמו מפני שהוא מוגבל כ"א מצד כח הא"ס. נמצא מובן שהכח יש לו שייכות אל הגילוי ובבחי' גילוי הרי הגילוי אוא"ס שבשינוי הטבע הוא למע' יותר, שהכח

הא"ס המלוּבש בהנהגת הטבע הוא בחי' כח הבא בהעלם, אבל בשינוי הטבע הוא בבחי' גילוי ממש. וזהו"ע מ"ש אנכי הוי' אלקיך אשר הוצאתיך מאמ"צ, וידוע הקושיא בזה למה לא א' אשר בראתי שויא. ולפי הנ"ל מובן, שבבריאת שו"א הוא רק בחי' כח הבא בהעלם אבל בהאותות ומופתים שהי' ביצימ"צ הי' בחי' גילוי אוא"ס ממש. וזהו ההפרש בין ר"ה לר"ח ניסן, שבר"ה ע"ה שהוא כולל כללי' השנה אבל הוא רק בחי' חיצוני' החיות השייך למעשה בראשית ובוהו הוא חידוש החיות שמתחדש ממקורו בכל ר"ה כמ"ש מראשית השנה ועד אחרית השנה אבל בבחי' גילוי החיות שיהי' בחי' גילוי אוא"ס זהו בחדש ניסן דוקא שאז נמשך בחי' גילוי אוא"ס. ועל ל' הקבלה הוא ההפרש בין הב' יחודים שבאו"א שיש יחוד חיצוני דאו"א ובחי' יחוד פנימי דאו"א, וידוע שבחי' יחוד חיצוני דאו"א הוא לצורך קיום העולמות והוא בחי' חיצוני' החיות השייך להתהוות והחיות הזה הוא מתחדש תמיד ממקורו כמ"ש המתחדש בטובו בכי"ת מע"ב, שנמשך תמיד בלי שינוי ובלי הפסק, והוא מפני שנמשך מבחי' אני הוי' לא שנית היינו מבחי' האוא"ס שלא שנית זע"כ אין בו שינוי והפסק, אבל מ"מ הוא רק בחי' חיצוני' דאו"א"ס מה ששייך לעולמות והחיות הנמשך ממנו הוא מה ששייך להשתל', היינו להנהגת הטבע. אבל בחי' יחוד פנימי דאר"א הוא מה שיומשך בחי' הגילוי אור שלמעלה מהשתל' ויהי' בחי' גילוי אוא"ס. וזהו ההפרש בין ר"ה לר"ח ניסן, דר"ה הוא כולל כללות החיות של כללות השנה אבל הוא בחי' חיצוני' החיות שמבחי' יחוד חיצוני' דאר"א, אבל בר"ח ניסן נמשך בחי' פנימי' החיות שמבחי' יחוד פנימי' דאו"א, היינו שבחדש ניסן נמשך בחי' גילוי אור שלמע' מבחי' ההשתל' ולכן הוא בחי' חודש של גאולה שכל גאולה הוא מצד הגילוי אור שלמע' מהשתל'. דהנה ידוע שכל גלות נק' ע"ש גלות מצרים וכל גאולה נק' בשם יצי"מ כמ"ש לעתיד כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, שענין מצרים הו"ע מצרים וגבולים, דכשם שיש מצרים דלעו"ז כמריכ' יש בחי' מצרים דקדושה והוא בחי' המצרים דס' השתל' שמוה נשתל' המצרים דלעו"ז, דע"ה שבחי' מצרים דלעו"ז הוא שהם מעלימים ומסתירים לגמרי מ"מ הם משתלשלים מבחי' המצרים וגבולים דס' השתל', ויצי"מ הוא מה שמאיר בחי' גילוי אור שלמע' מס' השתל', וכשהגאולה נק' בשם יצי"מ הוא שענין הגאולה הוא שמאיר בחי' גילוי אור שלמע' מהשתל', וע"כ ניסן הוא חודש של גאולה שבניסן מאיר בחי' גילוי אור שלמע' מהשתל'. והנה עפ"י יובן מ"ש בגמ' מנחות דג' דברים נתקשה משה וא' מהם החדש הזה לכם, ולכאורה א"מ מהוא הקושי בזה יותר מבשאר דברים. אך הענין הוא שהוא ע"ד קשה לזווגם כק"ס שנק' קשה שגם שם אינו מובן מהו"ע שק"ס נק' קשה למע'. וידוע הענין בזה מפני שבק"ס הי' בחי' גילוי אור שלמע' מהשתל' עד שהי' שינוי הטבע לזה נק' קשה למע'. ואין הפי' שעצם הענין הוא קשה שהרי מי שברא הטבע הוא יכול לשנות את הטבע, רק מה שנק' קשה הוא מפני שהוא שינוי מההתהוות, שע"פ ס' התהוות ההנהגה הוא ע"פ הטבע וכשצ"ל שינוי הטבע שהוא שינוי מכמו שנתהווה זה נק' קשה למע'. והוא עד"מ מאדם למטה שמי שהוא מסודר בכל עניניו כשצריך לשנות את סדרו הוא קשה אצלו אע"פ שמאחר שהוא הי' מסדר א"ע הרי בידו לשנות

את סדרו מ"מ הוא קשה אצלו. וכמו"כ למע' שלפי ס' ההתהוות ההנהגה הוא ע"פ הטבע בס' הדרגה, וע"כ שינוי ההנהגה שלא ע"פ הדרגה הוא נק' קשה למע'. ועיקר הענין מה שקיי"ס נק' קשה הוא מפני שהוא ההתחברות ההשתלשלות עם למע' מן ההשתל' דעצם ענין ההשתל' והנהגת הטבע אינו קשה, וכמו"כ למע' מן ההשתל' ג"כ אינו קשה, אבל ההתחברות ההשתל' עם למע' מן ההשתל' זהו נק' קשה. וזהו"ע קיי"ס דכתי' בו הפך ים ליבשה שנעשה שינוי הטבע מ"מ לא נתבטל מציאות הטבע לגמרי שהרי מצד הגילוי אוא"ס הי' צריך להתבטל מציאת הטבע לגמרי, דכשם שלצורך התהוות הטבע הי' צ"ל התעלמות האור שבשביל זה הי' כל הצמצומים בחי' צמצום הראשון שנשאר מקוי"פ וכן צמצום א"ק וצמצום סוד הדיקנא עד הפרסא המפסקת בין אצי' לבריאה שנתעלם אור האצי', שמבחי' אור האצי' לא הי' יכול להיות התהוות בי"ע, כ"א הי' צ"ל התעלמות האור, וא"כ כשמאיר בחי' גילוי אור הי' צריך להתבטל מציאות הטבע לגמרי ובקיי"ס לא הי' כן. וענין קיי"ס למע' ידוע שהי"ע התחברות האצי' עם בי"ע, ובפרטי' הוא למע' יותר כמ"ש וילך ה' את הים ברוח קדים, א"ס קדמונו של עולם שבבי"ע יהי' מאיר בחי' גילוי אור האצי', וידוע שאצי' הוא מובדל בערך מבחי' בי"ע שלכן נק' בשם אש כשם שהאש הוא מובדל בערך משאר יסודות כמו"כ אצי' הוא מובדל בערך מבחי' בי"ע, ובכלל' נק' סובב לגבי בי"ע, ובקיי"ס הי' התחברות האצי' עם בי"ע, שע"כ לידת הנשמות הוא ג"כ בזמן ההוא, דענין לידת הנשמות הוא ג"כ גילוי אור האצי' בבי"ע, דנשמות הם בחי' אצי' היינו בחי' עצם אור האצי', שזהו ההפרש בין נשמות לשאר נבראים דשאר נבראים הם רק מה שנתהוו מאצי' שהוא רק הארת אור האצי', משא"כ נשמות הן בחי' עצם אור האצי', ולידתם בבי"ע הו"ע גילוי האצי' בבי"ע, ולכן הוא בזמן קיי"ס דוקא שענין קיי"ס הוא התחברות דאצי' עם בי"ע, וזה נק' קשה שהוא כמו לצור את החבית ולשתות את יינה שהוא התחברות ב' הפכים. וע"כ לידת הנשמות נק' ג"כ בשם קושי הלידה כמ"ש בזהר ע"פ כאיל תערוג על אפיקי מים דקאי על לידת הנשמות שהוא בקושי לידה, והיינו מפני שהוא התחברות האצי' עם בי"ע, וזה נק' קשה. וזהו"ע מה שנתקשה משה בהחודש הזה מפני שענין החדש הזה שהוא חודש ניסן שהוא ג"כ ענין הגילוי אור שלמע' מההשתל' בהשתל' לזה נק' קשה וזה שנתקשה משה שהוא כמו קשה לזווגם. אך עדיין אינו מובן שהרי מה שנתקשה משה הוא בכללות ענין חידוש הלבנה ולא בחודש ניסן דוקא שהוא חודש גאולה, ומהו"ע הקושי בזה. אך הענין הוא דהנה ענין חידוש הלבנה שהוא יחוד שמשא וסיהרא הוא ג"כ ההתחברות ההשתל' עם למע' מן השתל', דמ"ש קשה לזווגם קאי על בחי' הזיווגים ויחודים עליונים דד"א ומל' שהוא כמו קיי"ס, כשם שקיי"ס הו"ע התחברות השתל' ולמע' מן השתל'. דהנה סיהרא לית לה מגרמא כלום שאין לה אור עצמה, ואין הפי' שהיא עצם חשוך שאין לה אור כלל כ"א שאור עצמה אינו בבחי' אור להאיר, וכמו לפעמים כשיש צל על הלבנה שנק' בשם ליקוי לבנה שאני נראית מראיתה אדומה אומרים ספרי התוכנים שזהו מראה הלבנה עצמה, אבל אינו בבחי' אור להאיר האור להאיר היא מקבלת מהשמש. וכמו"כ יובן בבחי' מל' למע' דלית לה

מגרמה כלום להאיר בבי"ע כ"א מה שמקבלת מבחי' שמש הוי' שהוא בחי' ז"א, וע"כ נק' בשם אתר דמשתני כמו הלבנה שיש בה שינוים, שבתחלת מולד הלבנה נתחדש אורה מהשמש ואח"כ הולכת ומתגדלת עד חצי החודש שאז הוא תכלית המלוי שלה ואח"כ היא מתמעטת, כמו"כ בבחי' מל' יש ג"כ שינויי עתים שזהו"ע הכ"ח עתים י"ד עתים לטובה וי"ד עתים להיפך, והיינו מפני שאין לה אור עצמה כ"א מה שמקבלת מהז"א, וע"כ יש בזה שינויים לפי אופן הקבלה שכשמאיר בחי' אור הז"א במל' אזי היא מאירה בבי"ע ואם אינו מאיר אור הז"א במל' אינה מאירה בבי"ע. ומ"מ מה שנק' בשם אתר דמשתני הוא דוקא בה' ספירות אחרונות דבחי' מל' אבל בחי' ה' ספירות הראשונות שלהם מאיר בהם תמיד בחי' אור הז"א, ע"ה דמה שהמל' לית לה מגרמה כלום הוא מצד כלל' המל' גם בבחי' ה' ספירות הראשונות מ"מ בה' ספירות הראשונות שלה מאיר תמיד אור הז"א, והשינויים הוא רק במדרי' אחרונות דבחי' מל'. והוא ג"כ עד"מ מאור הלבנה, שידוע שמה שהלבנה מאירה למטה הוא רק חצי כדור התחתון של הלבנה אבל חצי כדור העליון (שהרי הלבנה היא כדורית) שבה מאיר תמיד אור השמש רק שאינו מאיר למטה מפני שאינו עומד נגד הארץ ומה שמאיר למטה הוא רק חצי כדור התחתון, ובוה יש שינויים שבתחלת מולד הלבנה האור הוא במיעוט ואח"כ מתרבה עד שכיום הט"ו קיימא סיהרא באשלמותא שמאיר בחצי כדור התחתון בשהו לחצי' כדור העליון. וכמו"כ הוא למע' שבבחי' ה' ספי' הראשונות שלה מאיר תמיד אור הז"א ע"ה שאין לה אור עצמה שהרי ידוע שבסוד שרש נאצלה רק נקודה אחת מ"מ מאיר שם תמיד אור הז"א והוא מפני שבמדרי' עליונות שלה היא בבחי' דביקות תמיד לקבל אור הז"א כמ"ש למען יזמרך כבוד ולא ידום אלקים אל דמי לך כו' נהו"ת קארי תדיר' לנהו"ע ולא שכיך וע"כ היא מקבלת תמיד בחי' אור הז"א. וכמו התלמיד' היושב לפני רבו שמקבל תמיד אור השפעה מרבו וכמ"ש ביהושע ויהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל שהי' תמיד בבחי' מקבל ועי"ו קבל תמיד ההשפעה מרבו, וכמו"כ הוא בבחי' מל'. אמנם בחי' זו אינו בבחי' אור להאיר, והיא הנותנת שמאחר שהיא בבחי' דביקות לקבל ממילא אינו שייך להשפעה ומה שנשפע בבי"ע הוא רק מדרי' אחרונות דבחי' מל' ובבחי' זו יש שינויים, שבתחלת חדרושה מאיר האור במיעוט ואח"כ מאיר הגילוי אור ביותר עד דקיימא סיהרא באשלמותא שמאיר האור בה' ספי' האחרונות כמו שהיא בה' ספי' הראשונות שקודם מולד הלבנה אין הלבנה נראית כלל. והנה למע' אא"ל שהלבנה אינה נראית כלל שהר"ע העדר הגילוי אור לגמרי שהרי תמיד נמשך החיות בבי"ע דס' השתל' ישנו תמיד שתמיד נמשך מבחי' ז"א למל' וממל' לבי"ע, רק ענין שהלבנה אינה נראית היינו שהאור הוא מצומצם ונעלם ביותר שאינו בבחי' גילוי אור, וענין מולד הלבנה שיהי' מאיר בחי' גילוי אור, רק שבתחילה האור הוא במיעוט ואח"כ מאיר הגילוי אור ביותר עד דקיימא סיהרא באשלמותא. וכמו בימי שלמה דקיימא סיהרא באשלמותא שהי' מאיר בחי' גילוי אור"ס וכן כל זמן הבית הי' מאיר גילוי אלקות. נמצא שענין מולד הלבנה הוא שיהי' מאיר בחי' גילוי אור, והר"ע ההשפעה פנימי' שמבחי'

יחוד פנימי דא"א דהו מ"ש ושער התצר הפונה קדים סגור יהי בששת ימי המעשה וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח, דפונה קדים הו"ע א"ס קדמונו של עולם שנמשך בבחי' יחוד פנימי דא"א ביום החדש יפתח שבר"ח נמשך המשכה זאת שמבחי' יחוד פנימי דא"א וע"כ נתקשה בזה משה מפני שהו"ע גילוי אור שלמע' מהשתל' בהשתל', וזה נק' קשה. והנה הב' מיני המשכות הנ"ל הוא ע"י מלאכים ונשמות, שהמלאכים ממשיכים רק מבחי' יחוד חיצוני דא"א אבל נשמות ממשיכים מבחי' יחוד פנימי דא"א. דהנה ידוע ההפרש בין מלאכים לנשמות שהמלאכים שרשם הוא מבחי' חיצוני' הכלים ונשמות שרשם מבחי' פנימי' הכלים שענין חיצוני' הכלים הוא מה ששייך לפעול שכל פעולה היא מחוץ לעצם היינו מחוץ לאצ' כ"א לפעול פעולת ההתהוות בבי"ע וע"כ האור הנמשך ע"י הוא ג"כ רק חיצוני' האור אבל בחי' פנימי' הכלי הוא עצם מהות הכלי מה שהוא כלי לקבלה שהוא בחי' כלי לעצם האור עד שגם בחי' עצם האור שלמע' מבחי' הכלים לגמרי מתגלה ג"כ בבחי' פנימי' הכלי כידוע מענין יהיב חוכמתא לחכימין דחכימין היינו מצד הכלים שלהם לא מצד פעולת ההתחכמות כ"א מצד עצם כלי שכלם שהם מוכשרים להשכיל השכלות, ויהיב חוכמתא הוא בחי' עצם האור לחכימין דוקא. וע"כ המלאכים שהם מבחי' חיצוני' הכלים הם ממשיכים רק מבחי' יחוד חיצוני דא"א אבל הנשמות שנמשכים מבחי' פנימי' הכלים ממשיכים מבחי' יחוד פנימי דא"א. והוא ע"י העבודה דתומ"צ, והעיקר הוא ע"י המס"נ דק"ש שבכח הביטול ומס"נ הם ממשיכים מבחי' יחוד פנימי כו'. וע"כ יש בנשמות כח ההילוך בבחי' בל"ג, והוא מפני ששרשם הוא מבחי' פנימי' הכלים שהוא בחי' כלי לעצם האור שבכלל הוא האור שלמע' מהשתל', לכן יש בהם כח ההילוך רק שמתגלה (ער מאנט זיך אופן) למטה דוקא, אבל הכח ישנו בעצם הנשמות שנק' מהלכים והוא מפני שרשן שמבחי' פנימי' הכלים וע"י עבודתם הם ממשיכים מבחי' יחוד פנימי דא"א. ועפי"ז יובן המחלוקת דר"א ור' יהושע בענין הגאולה שדעת ר' יהושע הוא שבניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל, ודעת ר"א הוא שעם שבניסן נגאלו אבל בתשרי עתידין להגאל. הנה סברת ר' יהושע דניסן הוא חודש של גאולה שאז מאיר בחי' גילוי אור שלמע' מהשתל', ע"כ דעתו הוא שהגאולה שלימה יהי' ג"כ בניסן, אבל סברת ר' אליעזר דע"ה שבניסן נגאלו מ"מ הגאולה שלימה תהי' בתשרי דוקא. דהנה יש מעלה בתשרי בזה שהוא שביעי לניסן כשמונין ניסן לראש חדשים וכל השביעין חביבין כדאיתא במדרש ע"פ ובחודש השביעי כל השביעין חביבין בימים שבת שהוא שביעי הוא חביב שמאיר בחי' מוחין דאבא וכן בחדשים תשרי שהוא חודש שביעי הוא חביב. והפי' הוא שגם בבחי' הגילויים שלמע' מהשתל' שבונה הוא ניסן ראש חדשים מ"מ יש בזה ראשון ושביעי, ויש מעלה בשביעי. וראי' מוכחת ע"ז הוא מאאע"ה ומשה, דאברהם הי' ג"כ למע' מן ההשתל' שמה שהי' אברהם מוליד אינו ע"פ הטבע כמ"ש בגמרא ויוצא אותו החוצה צא מאיצטגנינות שלך, שהתחלת הדורות שהי' מאברהם מה שביצחק יקרא לך זרע הי' למע' מן הטבע ומ"מ מ"ת הי' ע"י משה דוקא שהי' שביעי לאברהם, הרי שיש מעלה בשביעי גם בבחי' שלמע' מן ההשתל', וע"כ הגאולה שלימה תהי'

בתשרי דוקא. וזהו"ע החדש הזה לכם, הנה חדש כו' הוא מל' התחדשות שמאיר בחי' גילוי אור חדש שלמע' מהשתל' והוא בניסן דוקא, שמה שר"ה הוא כלל הוא רק לבחי' חיצוני' החיות אבל בבחי' פנימי' החיות היינו שיהי' מאיר בחי' גילוי אור"ס בזה הוא ניסן ראש חדשים. אך עדיין צ"ל דהלא במ"א נתבאר דשנה הוא למע' מחודש, ולפי הנ"ל נתבאר להיפך דחדש למע' מבחי' שנה, דשנה הוא רק לבחי' חיצוני' החיות וחדש הוא בחי' פנימי' החיות, ובמ"א המבואר בענין ר"ה מבואר שם דר"ה למע' מבחי' חדש. וגם צ"ל דאפילו נאמר דחדש הוא למע' משנה מ"מ הרי נתבאר שבבחי' המשכה זאת ג"כ יש מעלה בתשרי וא"כ הי' צ"ל תשרי ראש חדשים. והענין הוא דהנה באמת יש דעות חולקות בזה אם שנה הוא למע' מחדש או חדש הוא למע', ויש דעה דשנה הוא למע' מחודש שזהו דעת השל"ה שפי' דחדש הוא בבחי' מל' כמ"ש באסתר ואני לא נקראתי זה שלשים יום ואסתר הוא בחי' מל' ושנה היא בבחי' תפארת ועוד למע' מזה בבחי' בינה. והענין בזה הוא כמו שפי' בזהר ע"פ משכו וקחו, משכו יומין עילאין לגבי יומין תתאין דיומין תתאין הם בבחי' מל' יומין עילאין הוא בבחי' ז"א ועוד למע' מזה בבחי' בינה והר"ע ימות החמה וימות הלבנה, דימות החמה הם שס"ה ימים ושס"ה עם הכולל בגימ' משכו, ויומין תתאין הם ימות הלבנה שהם שנה ימים, וצ"ל התחברות דיומין עילאין עם יומין תתאין, וזה נעשה ע"י מל"ת. דהנה ידוע דמל"ת למע' ממ"ע, הגם שמצות עשה הוא בבחי' קום ועשה, מ"מ העדר העשי' דל"ת הוא למע' ממ"ע, וע"י שס"ה ל"ת ממשיכים בחי' השס"ה יומין עילאין בבחי' יומין תתאין, נמצא שימות החמה הם למע' מימות הלבנה שבשביל זה צ"ל ההתחברות בהם, ובשביל זה מעברים את השנה בחדש י"ג בכדי להשוות ימות הלבנה עם ימות החמה. וכן משמע בזה ע"פ ויהי מקץ שנתיים ימים ופי' דתב דרגא לדרגא ומפרשים שם דדרגא הוא בחי' חו"ב לדרגא הוא בחי' מל' והיינו בחי' יומין עילאין עם יומין תתאין, וזהו"ע שנתיים ימים היינו הב' מיני שנה דימות החמה וימות הלבנה, וזהו"ע מה ששמי עם י"ה שס"ה, דשמי הוא בחי' מל' וכשנתחבר עם י"ה שהוא בחי' חו"ב בגימ' שס"ה שהו"ע השס"ה ימים דימות החמה, נמצא דשנה הוא למע' מחודש. אך לפי"ו צ"ל למה ניסן הוא ראש חדשים מאחר ששנה הוא למע' מבחי' חדש והוא כולל כל השס"ה ימים וא"כ למה ניסן הוא ראש חדשים, דבשלמא לפי הדעה שחדש הוא למע' מבחי' שנה ע"כ בבחי' חדש ניסן הוא לראש חדשים שאז הוא התחלת הגילויים שלמע' מס' השתל' אבל לפי הדעה דשנה הוא למע' מבחי' חדש א"כ אינו מובן מה שניסן הוא ראש חדשים דוקא. וצ"ל שדעה זו ס"ל כדעת האבן עזרא שאין חדשים לחמה ואין שנים ללבנה, שבחמה אינו שייך חדשים דחודש הוא ל' התחדשות שנתחדש אורה וזה אינו שייך בחמה מאחר שאינה מקבלת את האור שלה כ"א יש לה אור עצמה רק בחמה הו"ע שנה שבכל שנה היא חוזרת בהטיבוב שלה להנקודה הקודמת שנקבע בה, ומה שמונין לחמה מחלקין לחדשים אינו רק הסכמי בלבד, וכן אין שנים ללבנה, שבלבנה אינו שייך רק ענין החדש, שבכל ל' יום נתחדש אורה ולא שייך בה שנה שתחזור להנקודה הקודמת ומה שמונין שנה הוא רק הסכמי בלבד

אך באמת שייך ענין שנה בלבנה יותר מפני שע"פ הרוב חידוש הלבנה בתחלת השנה הוא במזל א' ולכן ע"ה דשנה הוא למע' מחדש מ"מ אינו מתחלק לחדשים דאין חדשים לחמה וכשנמשך בבחי' מל' ומתחלק לחדשים בזה הוא ניסן ראש חדשים. אמנם לפי"ז מובן דר"ה הוא רק לימות החמה ולא לימות הלבנה, ובאמת הרי ידוע דר"ה הוא לימות הלבנה. אך באמת צ"ל שלפי הדעה הזו בר"ה נעשה התחברות דימות החמה עם ימות הלבנה, דמ"ש בזה משכו יומין עילאין לגבי יומין תתאין זה נעשה בר"ה. והנה נת"ל דההתחברות דיומין עילאין ויומין תתאין הוא נעשה ע"י סס"ה ל"ת שהו"ע הביטול והנחת עצמותו, ובפרט ע"י מצות תקיעת שופר שבר"ה שהו"ע התשובה שהוא בחי' ביטול ביותר, ובפרט שהשופר צ"ל בקרן של איל של בהמה דוקא וידוע שהו"ע מ"ש אדם ובהמה תושע ה' שערומים בדעת כאדם ומשימים עצמם כבהמה שהוא ביטול והנחת עצמותו לגמרי, וכל העבודה דר"ה הוא לקבל עומ"ש שהוא הנחת עצמותו, ולכן עי"ז נמשך יומין עילאין בבחי' יומין תתאין, וזהו"ע מה שהקרן של איל דסתם אילים הם של שתי שנים היינו שנעשה ההתחברות דשנתיים ימים שנתבאר לעיל. ולפי"ז מובן דר"ה הוא לימות הלבנה היינו שנמשך בחי' יומין עילאין בימות הלבנה, אבל מ"מ בבחי' המשכה זו לא יש בחי' התחלקות עדיין וכשבא בבחי' התחלקות חדשים בזה הוא ניסן ראש חדשים. ולהבין הקושי' השנית שהקשו קודם שגם לפי הדעה דחדש הוא למע' מ"מ הרי יש מעלה בתשרי שהוא שביעי, וא"כ סוף סוף הי' צ"ל תשרי ראש חדשים צריך להק' עוד המחלוקת דר"א ור' יהושע, דדעת ר"א הוא שבתשרי עתידין להגאל ודעת ר' יהושע שבניסן עתידין להגאל וידוע שבזה הוא העיקר כר' יהושע שבניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל, אף שבשאר דברים קי"ל כר"א כמו כמאן מצלינן האידינא זה היום תחלת מעשיך כר"א שבכ"ה באלול נב"ע מ"מ בזה העיקר כר' יהושע. והנה שרש מחלוקתם שהם הולכים לשטתם בהמחלוקת שבגמ' סנהדרין שר"א אומר שאם ישראל עושין תשובה נגאלין ואם לאו אין נגאלין ור' יהושע אומר לא בכסף תגאלו לא בתשובה ומע"ט כ"א באופן אחר עיי"ש, הנה דעת ר' יהושע אם ישראל עושין תשובה כו' היינו בתשובה שבדרך מלמטלמ"ע מצד עצמם מצד הריחוק דזמן הגלות, ובפרט מחטאים ועוונות עי"ז יתעוררו בתשובה ודעת ר' יהושע הוא שע"י התשובה מלמעלמ"ט דוקא, וזהו שאומר שם עתיד להעמיד עליהם מלך כו' היינו שההנהגה מלמע' יביאם לידי תשובה שבוה הם שניהם שווים שצ"ל ע"י תשובה דוקא כמו שהשיבו לריב"ל כששאל על משיח אימתי קאתי מר השיב אם בקולי תשמעו שבוה הוא המחלוקת שר"א סובר שע"י תשובה מלמטלמ"ע ור' יהושע סובר שיהי' בחי' תשובה מלמעלמ"ט שהוא למע' יותר כידוע מענין תשובה ובע"ת דתשובה הוא בחי' תשוב ה' לגבי וא"ו תשוב ה' לגבי יר"ד ובעל תשובה הו"ע תשוב וא"ו לגבי ה"א תשוב יר"ד לגבי ה"א ועוד למעלה מזה כמ"ש ישוב ירחמינו מאן ישוב דא עתיקא קדישא לאתגלאה, ובוה תלוי ג"כ מחלוקתם בניסן או בתשרי, דסברת ר' אליעזר הוא שבתשרי עתידין להגאל הוא לפי סברתו שאם ישראל עושין תשובה כ"כ תשובה מלמטלמ"ע ע"כ הוא בתשרי דוקא שאז הוא זמן התשובה שהוא בדרך

מלמטלמ"ע דוהו שתשרי הם אותיות תשר"ק וכל העבודה בחדש תשרי הוא מלמטלמ"ע ולכן דעתו שבתשרי עתידין להגאל. אבל ר' יהושע הולך לשטתו שיהי' בחי' תשובה מלמעלמ"ט וע"כ דעתו שבניסן עתידין להגאל שאז הוא זמן הגילויים שבדרך מלמעלמ"ט. דהנה ידוע מ"ש לא זו מחבבה עד שקראה בתי אחותי ואמי דקאי על בחי' הג' רגלים דפסח שבועות וסוכות דפסח הוא בחי' שמאיר בחי' הגילויים מלמעלמ"ט כמ"ש קול דודי הגה כו' מדלג כי נגלה עליהם ממה"מ הקב"ה וגאלם שזוהו"ע הבת שהוא רק כלי לקבלה וההשפעה הוא מלמע' כמ"ש בחוקי' אני אין בי כח להתפלל אני שוכב על מטתי ואתה עשה. ואחותי הוא ל' אחות וחיבור שזוהו על התו' וכמ"ש למען אחי ורעי כו' והיינו מ"ת שהי' בחג השבועות. וסוכות הוא בחי' אמי שהוא אחר התשובה יה"כ שאמרו בזה תבא האם ותקנח שזוהו נמשך העטרה שעטרה לו אמו בחג הסוכות. והנה הב' בחי' דאחותי ואמי הו"ע מה שבאתעדל"ת אתעדל"ע אבל בחג הוא בחי' אתעדל"ע מצ"ע. וזהו שבניסן שנק' חדש אביב ע"פ סדר א"ב שהגילויים הוא בדרך מלמעלמ"ט ולכן בניסן עתידין להגאל, היינו לפי סברתו שיהי' בחי' תשובה מלמעלמ"ט דוקא. וזהו"ע משארז"ל עני ויושב על החמור שהעני אין לו כח מצד עצמו לעשות דבר כמו העשיר שיש לו כח בעצמו לעשות כ"א מה שמוסיפים לו להעני, והיינו שיהי' בבחי' אתעדל"ע מצד עצמו. אמנם מה שבניסן עתידין להגאל הוא למע' הרבה ממה שבניסן נגאלו שיהי' בבחי' אתעדל"ע שאין אתעדל"ת מגעת לשם כלל. דהנה ידוע שיש בבחי' אתעדל"ע כמה מדרי', יש בחי' אתעדל"ע שקודם אתעדל"ת ויש מה שבעתעדל"ת אתעדל"ע ויש בחי' אתעדל"ע שאין אתעדל"ת מגיע לשם. והנה מה שבניסן נגאלו הוא בחי' אתעדל"ע שקודם אתעדל"ת, אבל מה שבניסן עתידין להגאל הוא למע' יותר שהוא בחי' אתעדל"ע שאין אתעדל"ת מגיע לשם והוא מ"ש אהי' כטל לישראל, שישראל שאלו שלא כהוגן והקב"ה השיבם כהוגן וזהו"ע מה שניסן הוא ראש חדשים דע"ה שיש מעלה בתשרי אך זהו רק מה שבאתעדל"ת אתעדל"ע כמה מדרי', יש בחי' אתעדל"ע שקודם אתעדל"ת ויש מה שבאתעדל"ת שבדרך מלמעלמ"ט בלי שום אתעדל"ת זהו בניסן דוקא. ולכן בבחי' הגילויים שמלמעלמ"ט ניסן הוא ראש חדשים. וזהו מ"ש החודש הזה לכם הוא ראש חדשים חדש הוא מל' התחדשות שמאיר בחי' גילויים אור חדש שלמעלה מהשתלשלות והוא בניסן דוקא שאז הוא הזמן שמאיר בחי' הגילויים שלמע' מהשתל' ולכן הוא חדש של גאולה שבניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל.

הנחה ליל ב' דחגה"פ עת"ר

מצה זו שאנו אוכלים על שום מה ע"ש שלא הספיק בצקת של אבותינו להחמיץ עד שנגלה כו' וצ"ל מהו השאלה מצה זו שאנו אוכלים על שום מה והלא היא מצוה שכבר נצטוו ועוד צ"ל מה שנא' שלא הספיק כו' להחמיץ משמע שאם הי' החמיץ לא היו אוכלים מצות והלא כבר נצטוו בעשור וגו' בארבעה עשר לחדש בערב תאכלו מצות ומהמשמעות ממה שא' לא הספיק כו' להחמיץ עד שנגלה כו' משמע שלא הי' יכול לבוא לידי חימוץ ע"י שנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה והלא כבר כתיב ושמרתם את המצות משמע שיוכל לבא לבא לידי חימוץ עד שצריך שמירה מזה. גם צ"ל מה שא' מצה זו שאנו אוכלים כו' ע"ש שלא הספיק כו' להחמיץ והלא מצה שאנו אוכלים שזוהי מה שנצטוינו הוא קודם חצות ושלא הספיק להחמיץ הוא לאחר חצות שזוהי ע"י שנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה שהי' בחצי הלילה וכמ"ש ויהי בחצי הלילה והי' הכה כל בכור ועבר הי' לנגף את מצרים שהי' בחצי הלילה שבזה אתי שפיר הב' פסוקים מ"ש ושמרתם את המצות משמע שיוכל לבוא לידי חימוץ שצריך שמירה ומ"ש ויאפו את הבצק עוגות מצות כי לא חמץ שלא הי' יכול לבוא לידי חימוץ שמ"ש ושמרתם את המצות זהו המצה שקודם חצות שאנו צריך שמירה שלא יבא לידי חימוץ ומ"ש ויאפו כו' כי לא חמץ זהו המצה שלאחר חצות שלא הי' יכול לבוא לידי חימוץ ע"י שנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה. וא"כ צ"ל אומרו מצה זו שאנו אוכלים שהוא קודם חצות ע"ש שלא הספיק להחמיץ שהי' אחר חצות. גם צ"ל מהו"ע עד שנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה וגאלם והול"ל עד שנגלה עליהם הקב"ה וגאלם.

ולהבין כ"ז צלהק"ת מה שביצי"מ נא' ד' לשונות של גאולה והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים והצלתי אתכם מעבודתם וגאלתי אתכם בזרוע נטויה כו' ולקחתי אתכם לי לעם, שכנגד זה תקנו ד' כוסות. וצ"ל מה הם ד' גאולות אלו. והענין הוא. דהנה כתיב והטוב בעיניך עשיתי ואמרז"ל שסמך גאולה לתפלה, והענין הוא. דהנה יסוד נק' טוב כמ"ש אמרו צדיק כי טוב וכתיב צדיק יסוד עולם, והיינו מפני שכל ההשפעות נשפעים ע"י היסוד וכמ"ש ויוסף הוא המשביר ויכלכל יוסף כו', דכל ההשפעה וגילוי אוא"ס הוא מבחי' יסוד דוקא ולכן נק' יסוד טוב ע"ש ההשפעה. והנה הגם שכל המדות דאצ"י נמשכים ע"י יסוד ומדת הגבורה בכלל, ידוע שמדת הגבורה למע' אינו דוקא דין, רק הוא לצמצם ולהגביל את ההשפעה כדי שיוכלו לקבל, נמצא שהוא תכלית הטוב והחסד. וכמו הגשמים שיוורדין בהתחלקות שע"ז דוקא הוא הצמיחה, וכמ"ש כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים ושמה לא ישוב כי אם הרהר את הארץ והולידה הצמיחה, שנק' גבורות גשמים שיוורדין בהתחלקות וע"ז דוקא הוא הצמיחה. נמצא שהוא תכלית הטוב והחסד, וגבורה למע' הו"ע תגבורת החיות והשפעת הדין ממדת הגבורה הוא משנמשך ע"י המל', וכמ"ש בזהר והאי טיקלא דאסתחרס קמי

כי מפי עליון לא תצא הרעות האלה רק כשנמשך ע"י המל', נמצא שיסוד נק' טוב ע"ש ההשפעה. והנה בגאולה כתיב אם יגאלך טוב יגאל, דגאולה היא ג"כ בבחי' טוב. והיינו משום דגאולה הוא בחי' התגלות או"ס. כידוע דגלות וגאולה נק' עיבור ולידה. גלות הוא בחי' עיבור. העלם הסתר האור, עד"מ הולד שהוא בעיבור בבטן אמו הוא בהעלם, שראשו מקופל בין ברכיו, שכללות ציור קומה שלו הוא רק בבחי' נה"י בלבד, מוחין שלו הוא תלת כלילן גו תלת שאינו רק בבחי' נה"י בלבד, וכל הכחות והחושים וכחות הנעלים שלו הם בהעלם, וכמו"כ הוא למע' שקוב"ה בגלותא סליק לעילא ולעילא, שז"א הוא בבחי' עיבור בבטן אימא שאינו מאיר גילוי אור דז"א דכשהגילויי אורות דז"א מאירים בגילוי או א"א להיות ענין הגלות רק דוקא כשז"א הוא בהעלם, וכמו שא' פרעה אם בן הוא והמתן אותו, אורות דבן הוא גילוי ז"א, ע"כ א' המתן אותו, שא"א להיות אז ענין הגלות, רק כשז"א הוא בהעלם אז נותן מקום לגלות, דהיינו שז"א הוא בבחי' קטנות שהגילויי אורות אינם מאירים בז"א בגילוי שלכן נק' גלות בשם שינה כמ"ש אני ישינה בגלותא, שבגלות הוא בבחי' שינה. עד"מ אדם כשהוא ישן אינו מאיר בו כח הראי' וכח השמיעה וכח השכל, שכחות הגלויים וכחות הנעלים שלו אינם מאירים בגילוי רק כח המדמה בלבד שלכן יכול להיות אצלו הרכבת ב' ענינים הפכים ואינם סותרים זל"ז שזהו משום שכל הכחות אינם מאירים בגילוי רק כח המדמה בלבד, והמקיפים פועלים אז ביותר, שזהו מה שתנועת הגוף יש ג"כ בעת השינה רק שאינה תנועה שכליות רק תנועה רצונית, שהמקיפים פועלים אז ומ"מ אינם מאירים בגילוי רק פועלים בהעלם, וכמו"כ למע' ג"כ נקרא גלות בשם שינה וכמ"ש עורה למה תישן, שאז הוא בהעלם.

וכמו"כ בגפש ג"כ הו"ע השינה שאינם מאירים כל הכחות, כח הראי' וכח השמיעה, שאינו מאיר כח הראי' שהוא הראי' באלקות, וכח השמיעה שהוא השגה באלקות, שישגו בהשגה גמורה והשגה אמיתית כמו שהי' בזמן הבית שהי' משיגים אלקות בהשגה גמורה (זוי האבן פארשטאנען א' ענין אלקי) והי' מאיר בגילוי אור נשמתם, משא"כ בעת הגלות שאינם משיגים אלקות בהשגה גמורה רק בעובדי הוי' במדרי' גבוהות, אבל אצל כל אדם כל הכחות הגלויים הנעלים הם בהעלם, רק נשאר כח המדמה בלבד, שמשו"ז יוכל להיות הרכבת ענינים הפכים אפי' בעובדי ה', שבעת התפלה הרי הוא מתבונן בענין אלקי באלקות ובטל לאלקות, ולאחר התפלה חולף ועובר לגמרי והי' כלא הי' ונמשך אחר עניני העולם, וזהו משום שגם בעת התפלה לא הי' רק כח המדמה בלבד שאם בעת התפלה הי' בהשגה אמיתית הי' נשאר על כל היום ולא הי' נמשך אחר עניני העולם, רק משום שבעת התפלה גופא הוא בבחי' כח המדמה בלבד, רק המקיפים פועלים אז ביותר, שזהו מ"ש אני ישינה ולבי ער שהוא נקודת פנימיות הלב שהוא בהתגלות, אך אינם מאירים בגילוי רק מה שיוכל לעורר אותם, פי' שבנקל לעורר המקיפים שבגפש מהכחות הגלויים. וי"ל שזהו רק מה ששייך למעשה בפועל שזהו מה שנשאר לנו בזה"ג הוא עשי' בפו"מ רק שהוא בתוקף העשי'. נמצא

שגלות הוא העלם והסתר האור, וגאולה הוא התגלות אוא"ס. עד"מ אדם כשהוא ער שכל הכחות הם בהתגלות ראוי' ושמיעה שכל ומדות, שלכן גאולה נק' בשם לידה שהוא גילוי שהולך ומתגדל הגם שהוא בקטנות רק אז הוא בערך להתגדל, נמצא שגאולה נק' התגלות אוא"ס וגילוי אור נק' טוב וכמ"ש וירא אלקים את האור כי טוב, לכן נק' טוב גאולה. והנה כל ההשפעות והגילויים הוא ע"י יסוד משו"ז נק' יסוד גאולה. וזהו"ע הגאולה שאומרים באמתו"צ תהלות לאל עליך גואלם כו' גואלינו הוי' צבאות כו' עי"ז ממשכים גילוי האור מבחי' יסוד דאצי' כו'. הגם דברכת אמוי"צ הוא בבריאה, ואיך ממשכים עי"ז מבחי' יסוד דאצי'. וי"ל שזהו ע"ד כמו ק"ש ושמו"ע, דבק"ש ממשכים יחוד אוא"ס ושמו"ע יחוד זו"ג. והענין הוא, דק"ש הוא למס"ג באחד שמגיע בבחי' עצמות אוא"ס, דע"ז אמרו"ל מי כה' אלקינו בכל קראינו אליו, אליו ולא למדותיו. הגם דבשמו"ע ג"כ הקריאה אליו דוקא, אמנם זהו בבחי' אליו כמו שמלוּבש במדותיו, דבשמו"ע צריכים לכוין בשם הוי' בניקוד סגול בחסד וניקוד חיריק בנצח כו', שהכוונה הוא בבחי' אוא"ס כמו שמתלבש בע"ס כו'. משא"כ בק"ש הוא בבחי' אליו קודם שמלוּבש במדותיו שהוא עצמות אוא"ס שלמע' מאצי' כו'. ולהיות שהשראת אוא"ס הוא בחכ' לפי שהוא בבחי' ביטול שאין אור א"ס שורה אלא במי שהוא בטל והכ' הוא בחי' אין וכמ"ש והחכ' מאין תמצא שחכ' הוא בחי' אין וחכ' הוא כ"ח מ"ה ולכן ראשית גילוי האור הוא בחכ' וע"י החכ' נמשך בנינה בחי' להנחיל אהבי יש והו"ע יחוד אין ויש כו'. וזהו"ע יחוד אוא"ס שבק"ש, דדיינו המשכת עצמות אוא"ס שלמע' מאצי' שמאיר בא"א, וע"י אוא"ס מאיר במדות ג"כ כו'. והקשה בפע"ח והלא ק"ש הוא בבריאה ושמו"ע באצי', ולמה בק"ש ממשכים יחוד אוא"ס ובשמו"ע רק יחוד זו"ג. וזתירץ ע"ז דיהוד זה דא"א שהוא בחי' גבוה כנ"ל א"א להמשיך בהיותינו באצי' כ"א בהיותינו בבריאה. וביאור הענין יובן עפמ"ש במ"א בענין מ"ע ומל"ת דמ"ע בו"ה ומל"ת בי"ה, שמי עם י"ה שס"ה וזכרי עם ו"ה ר"מ"ח, ולכא"ו והלא מ"ע הם עשיית הכלים שעושה כלי לגילוי אלקות ואינה דומה למל"ת שהם רק העדר העשי', משא"כ מ"ע הם עשיית דבר מה, ולמה מל"ת הם בי"ה ומ"ע שהוא עשיית דבר כו' שלכא"ו הוא יותר ענין מהעדר עשי' הוא רק בו"ה. אך הענין הוא זהיא הנותנת, דמפני שמ"ע הם עשיית הכלים שאוא"ס מאיר בהם בגילוי ממש בהתלבשות ובהתיישבות ובתפיסה בכלים, לכן הוא רק בו"ה שמדרי' זו בערך הוא שיבא בהתיישבות ובתפיסה בכלים, אבל בחי' י"ה שהוא המשכת אור מבחי' עצמות אוא"ס כנ"ל מדרי' זו א"א להיות בהתלבשות ובתפיסה בכלים דלית מח' תפיסה בכ' כלל שא"א להיות בבחי' תפיסה והשגה, ומה שאפשר להיות הידיעה בזה הוא רק ידיעת השלילה אך לא ידיעת החיוב, כידוע שיש תוארי החיוב ותוארי השלילה, דתוארי החיוב הוא שמתאר עצם מהות הדבר, היינו משום שיש לו השגה בו ה"ה מתאר אותו, אבל תוארי השלילה אינו מתאר עצם מהות הדבר משום שאינו משיג אותו רק מה ששולל ממנו ענינים זרים ומנגדים אליו, כמו חכים הוא מה ששוללים ענינים זרים ומנגדים לחכ', שהוא העדר החכ', וממילא מובן שהוא חכ' רק שאינה החכ' מה שאנו יודעים

מה שמושג לנו, כמא' אתה הוא חכים ולא בחכ' ידיעא, שכל מה שאנו יודעים בחכ' ידיעא כל זה אנו שוללים ממנו, ומ"מ הוא חכ' רק שאינו החכ' מה שמושג לנו. וזה ג"כ הכרה קצת בהמהות מאחר שיודע לשלול ממנו וכמו"כ לאחר השלילות הרי הוא מכיר קצת בהמהות כו' מ"מ א"ו הכרה ממש, ולכן במ"ע א"א להמשיך בחי' י"ה מאחר דמ"ע הוא בחי' המשכה בגילוי בבחי' תפיסא והשגה, וזה אפשר להיות רק בבחי' ו"ה, אבל בבחי' י"ה א"א שיומשך בבחי' תפיסא בכלים, כ"א ע"י מל"ת שהם בבחי' העדר העשי' שזהו כעין ידיעת השלילה, ממשיכים בחי' י"ה כו'. ועו"ל שבל"ת הו"ע הכפי' והנחת עצמותו ביותר מבמ"ע, שבמ"ע הגם שהוא ג"כ עשיית הכלים לאלקות מ"מ הרי יש כאן עכ"פ עשיית הכלים, ממילא אינו כ"כ הנחת עצמותו, לכן דוקא ע"י מל"ת ממשיכים בחי' י"ה, ועפ"ז יובן ג"כ בענין יחוד או"א דק"ש שא"א להמשיך זה בהיותו באצ"י, דאצ"י הוא בחי' גילוי אור, דאצ"י הוא מל' אצלו וסמוך, דכלים דאצ"י הם ראויים לקבל גילוי אור, לכן ג"כ בנשמות דאצ"י שהם כלים לקבל גילוי אור ואור אלקי מאיר בגילוי נשמתם, וכמו"כ ברצוא ועלי' שלהם מה שעולים מדרגא לדרגא הוא ג"כ רק מה שבערכם, לכן אינן ממשיכים רק יחוד וז"ג, שמדרי' זו בערך שיתלבש בכלים * אבל בחי' י"ה א"א להמשיך באצ"י כ"א דוקא בבריאה שהוא כפי' וביטול היש שהו"ע העדר, ועי"ז ממשיכים בחי' יחוד או"א כו'. וכמו"כ יובן כאן שבאמו"צ שבעולם הבריאה ממשיכים * מבחי' גאולה שהוא מיחוד או"א, הגם שנת"ל שהוא יסוד ז"א דאצ"י, זהו כמ"ש בפע"ח על תהלות לאל עליון גואלם שהוא יסוד ז"א שבתוכה משובש יסוד אבא כו' * וכמ"ש אנכי הוי' אלקיך אשר הוצאתיך כו' גילוי אנכי, שהוא עצמות או"א. דענין הגאולה הוא המשכת עצמות או"א * הוא גילוי כו' ואמיתית הגילוי הוא דוקא מעצמות או"א * שיהי' בלי התחלקות המדרי', דענין התחלקות המדרי' הוא מה שנתמעט וירד ממדרי' למדרי', ואמיתית הגילוי הוא שיהי' עצמות או"א מאיר בגילוי שאפי' בסדר השתל' יאיר מבחי' עצמות או"א, וזהו"ע גאולה. וענין סמיכת גאולה לתפלה הוא חיבור יסוד ומל', כי תפלה הוא בחי' מל' וכמ"ש ואני תפלה, דתפלה הוא התחברות מל' התופל כלי חרס שהוא התחברות עולמות עם או"א * דהנה מלכותך מכ"ע, שהתהוות העולמות הוא מבחי' מל' וברצוא ועליית המל' שזה מ"ש למען יזמרך כבוד ולא ידום דנהו"ת קארי תדיר לנהו"ע ולא שכיך עי"ז פועלת הרצוא גם בהנבראים וכמ"ש בזהר ע"פ משכני אחרך נרוצה דכד איהי סלקת כולוהו סלקין אבתרה שפועלת הרצוא גם בנבראים בעלי גבול, כידוע מענין חרוב אחד מקצה מזה וחרוב אחד מקצה מזה, שהם ב' הממוצעים מן העולמות וא"ס שהוא ז"א ומל', ומל' הוא ממוצע מצד העולמות שמל' דאצ"י מהווה עולמות ומתלבש בתוכם להחיותם, וכשאו"ו וחיות אלקי עולה למע' פועלת הרצוא גם בנבראים המוגבלים לצאת מהגבלתם, וזהו"ע תפלה. וסמיכת גאולה לתפלה הוא המשכת יסוד בבחי' מל' כו', ולכן אסור להפסיק באמו"צ אפי' מה שמותר להפסיק בין הפרקים מ"מ בין גאולה

לתפלה אסור להפסיק מפני שהוא המשכה מיסוד למל'. והנה לפעמים מצינו שמל' נק' גאולה, כמ"ש המלך הגואל אותי כו', שאמ"ל שקאי על מלאך נברא דתחלה אמר האלקים אשר התהלכו אבותי לפניו כו' האלקים הרועה אותי כו' ואח"כ ידבר במלאך נברא, וגם הלא גאולה לא נמסרה בידי מלאך אלא ביד הקב"ה בעצמו כו', אלא שקאי על מל' דאצי' כו'. וזהו כמשנת"ל שהמל' מקבל מיסוד ואז נק' המל' גאולה, וכמ"ש בשערי אורה כשהמל' מקבלת מיסוד אז נק' המלאך הגואל ומלאך ל' שליחות הוא כשמקבלת מיסוד ואז נק' גאולה, דאמיתית הכוונה בגאולה הוא שיהי' התגלות אלקות למטה וזהו דוקא ע"י שנמשך בו ההשפעה מיסוד למל' אז נק' המל' גאולה. ועויל' כמ"ש בזהר דכד איהי שליחא מלעילא מגו אבא ואימא כדין אקרי מלאך, והענין הוא דהנה מל' נק' דיבור וכמ"ש בדבר ה' שמים נעשו כאשר דבר מלך שלטון כו', ובדבור יש ב' מדרי', הא' כשמקבל מהמדות כמו כשמדבר דברי אהבה הצפונה בלבו ומגלה לזולתו, ואם כי יש בזה ג"כ הארת השכל, מ"מ מה שבהתגלות בדבור הוא האהבה בלבד, והב' כמו שהדבור מקבל מחכ' כמו כשמדבר דבר שכל שהגילוי הוא השכל רק דרך מעכיר המדות. וכמו"כ הוא בבחי' מל' ב' מדרי', א' כשמקבלת מבחי' ז"א, הב' כשמקבלת מבחי' אור"א, וזהו כד איהי שליח מגו אבא ואימא כדין אקרי מלאך בתוס' אלף והוא בחי' אאלפך חכ' ואאלפך בינה, וגם אלף הוא בחי' פלא, והיינו גילוי הכתר שמאיר באור"א כו'. ועו"א המלאך הגואל, דגאולה הוא מאור"א דביוכל כתיב גאולה תתנו בארץ ויובל הוא שנת החמישים שהוא שער הנו"ן דבינה שהוא חיבור חו"ב, וכשהמל' מקבלת מחו"ב נק' גם הוא המלאך הגואל כו'. ולפי"ז צ"ל מהו"ע סמיכת גאולה לתפלה, מאחר שגאולה הוא בחי' מל' וא"כ מהו הסמיכה לתפלה, וצ"ל דתפלה הוא בחי' ת"ת והו"ע תפלה למשה שהו"ע תפלת עשיר, כידוע שיש תפלת עני ותפלת עשיר, תפלת עני הוא תפלת דוד שזהו ואני תפלה שהוא בחי' מל', ותפלה למשה הוא תפלת עשיר שהוא ת"ת, וזהו"ע לסמוך בחי' מל' אל הת"ת שהוא יחוד ת"ת ומל'. אמנם עדיין אינו מובן, דלפי משנת"ל דהמל' נק' גואל כשמקבלת מאור"א וא"כ מה צריכים לסמיכה אל הת"ת. אך הענין הוא דמה שהמל' מקבלת מאור"א היינו לצורך בנינה וכמ"ש בזהר ע"פ ויבן ה' אלקים את הצלע אור"א בנו לה כו', שזהו לצורך עצמה. אך בכדי שיומשך גילוי אלקות במל' זהו ע"י התייחדותה אל הת"ת. וכמ"ש בס' נשמת דוד ע"פ מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, כי מים רבים הם אורות דאימא ממותקות מאבא, לא יוכלו לכבות את האהבה אל דודה, כי אורות דאימא הם רק לתועלת עצמה אבל לא יוכלו להיות משם לידת הנשמות, כ"א דוקא ע"י התייחדותה אל הת"ת, וזהו מה שהמל' נק' גאולה שמקבלת מיסוד או מה שמקבלת מאור"א, וענין סמיכת גאולה לתפלה הו"ע יחוד ת"ת ומל', ועפ"ז יובן ענין ד' לשונות של גאולה, דהנה נת"ל שגאולה הוא המשכה מעצמות א"ס ב"ה, אך כדי שיהי' המשכה זו צ"ל נמשך ע"י ד' בחי', חכ' בינה ז"א ומל', שהם כנגד ד' אותיות הוי', וזהו מה שא' עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה, שמלכים תרי מלכי תרי, מלכים תרי הם יסוד ומל' וכמ"ש כי הנה המלכים נועדה.

זה יוסף ויהודה שהוא בחי' ז"א ומל', ומלכי תרי הוא בחי' חו"ב, ומלך הוא בחי' כתר, וכמ"ש בזהר שמלכא עילאה הוא בחי' כתר. והיינו שכדי שיהי' התגלות מבחי' מלך מלכי המלכים שהוא בחי' התגלות עצמי' אוא"ס צריך שיומשך ע"י ד' בחי' אלו. וזהו ענין ד' אותיות שם הוי'. וכמו בתורה כתיב, אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ויאמר לאדם, ואמרז"ל אמרה ד"פ בינו לבין עצמו, שתורה הוא המשכת עצמות א"ס ב"ה, ותורה נק' קו האמצעי שאפי' בירידתו למטה הוא כמו למעלה ממש, מ"מ כדי שיוכל להיות התגלות אוא"ס למטה צ"ל ע"י ד' בחי' חו"ב ז"א ומל'. אז ראה הוא בחי' חכ', שאיהו חכם הרואה וחכמים נק' עיני העדה, ואז ראה הוא בחי' מאז ומקדם, שהוא בחי' א"ס ב"ה. ויספרה הוא בחי' בינה, כידוע בענין סיפור וספר והכינה וגם חקרה הוא בחי' ז"א ומל', והיינו לפי שכדי שיוכל להיות התלבשות אוא"ס למטה הוצרך להיות נמשך ע"י ד' בחי' אלו וכ"ה בכל המשכות וגילויים מאוא"ס צריך להיות נמשך ע"י ד' בחי' אלו. וכ"ה גם כאן בענין הגאולה שהוא המשכה מבחי' עצמות א"ס ב"ה. אך כדי שיהי' נמשך למטה הוצרך להיות נמשך ע"י ד' בחי' חו"ב ז"א ומל' שהם ד' אותיות של שם הוי' ב"ה, וזהו"ע ד' לשונות של גאולה.

ולהבין ענין ד' לשונות של גאולה בעבודה בנפש האדם. הענין הוא, דהנה כתי' סוד מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו. הנה בתחלת העבודה צריך להיות סוד מרע, שהוא הסרת העלמות וההסתרים, דהנה כתי' עוונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלקיכם, דהנה אלקינו הוא בחי' אלקות כשמאיר בגילוי בנשמה, כמו כשאנו אומרים אלקי אברהם, והיינו לפי שהי' מרכבה לאלקות והי' מאיר בתוכו בגילוי ע"כ נק' אלקי אברהם כו'. תהו דבשם אלקי' כתי' אלקינו מה שלא נמצא כן באופן כזה בשארי שמות, היינו משום דאלקינו הוא שמאיר האלקות בגילוי בנשמה וא"א להיות הגילוי כ"א ע"י הצמצום כענין צמצם שכינתו בין שני בדי הארון, דהלא כתי' את השמים ואת הארץ אני מלא ולא נזכר הצמצום, ובבהמ"ק שהי' גילוי אלקות אמרו צמצם שכינתו כו' אלא משום דהיא הנותנת, דמה דכתי' את השמים ואת הארץ אני מלא אין הפי' שמאיר בגילוי כ"א הוא בהעלם שזהו רק מה שנמצא שם, אבל בבהמ"ק הי' מאיר גילוי אלקות, ובכדי שיהי' גילוי אלקות א"א להיות כ"א ע"י צמצום, וז"ש צמצם שכינתו כו'. וכמו"כ הוא דמ"ש אלקינו בשם אלקים דוקא * משום שע"י הצמצום עי"ז נמשך גילוי אלקות בנשמה כו'. אך ע"י עין נעשה מסך ומבדיל שלא יהי' מאיר האלקות בבחי' גילוי כו', וזהו"ע מסך מבדיל בחי' כתנות עור בעי"ן שנעשה כיסוי והסתר כו', וז"ש כי עוונתי עברו ראשי מאי דשרי' על רישי' ששכינתא שרי' על רישי' שהוא אלקות שמאיר בגילוי בנשמה, והעין נעשה מסך ומבדיל שלא יאיר האלקות דנשמה בבחי' גילוי. וזהו"ע סוד מרע שהוא הסרת העלמות וההסתרים, וזהו"ע מצות מילה שהוא הסרת הערלה, כי ערלה הוא בחי' ההעלמות והסתרים שחופף ומסתיר, וצריך להיות הסרת הערלה, שהוא הסרת העלמות וההסתרים כו'. וזהו סוד מרע, שע"י סו"מ עי"ז נק' אלקינו, היינו שלטו שמאיר אלקות בבחי' גילוי.

אך הנה כ"ז הגילוי הוא רק מבחי' אלקים, שהוא בחי' ממכ"ע. ועשה טוב הוא בחי' סוכ"ע דאת השמים ואת הארץ אני מלא. ר"ת את השמים ואת הארץ גימט' טוב שהוא בחי' סוכ"ע. וזה נמשך ע"י מעשה המצות כו', וכמ"ש מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב שכדי שיראה בחי' טוב גילוי בחי' סוכ"ע זהו ע"י אוהב ימים שהוא בחי' יומין עילאין מעשה המצות שיומין עילאין תלוין במעשה המצות וכאשר חסר יומא חדא חסר לברשא חדא וכמ"ש ואברהם זקן בא בימים ביומין עילאין שהוא מעשה המצות וע"ז נמשך גילוי בחי' סוכ"ע, וזהו הוי' אלקינו, דהיינו שהגילוי נמשך מבחי' שם הוי', ובפרטיות האותיות של שם הוי' ה' ו'. שאות ה"א הוא כנגד סו"מ שהוא ממכ"ע, ואות וא"ו הוא בכלל סוכ"ע כו'. והר"ע והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים והצלתי אתכם כו', שסבלות מצרים הוא ההעלמות והסתרים, וזהו והוצאתי אתכם הוא כנגד סו"מ שהר"ע הסרת העלמות והסתרים. וי"ל שענין סבלות מצרים הר"ע עול דרך ארץ, כשם שבקדושה כתי' ויט שכמו לסבול שהוא עול תורה כמ"כ בלעז"ו יש ג"כ עול ד"א, והאדם כשהוא בשיקוע שמטריד ומבלבל אותו ה"ז מעלים ומסתיר, דבלא"ה ארו"ל טוב תורה עם דרך ארץ, דהיינו כשאינו בשיקוע כ"כ אז אינו מעלים ומסתיר, וענין סבלות מצרים היינו כשהוא בשיקוע שמטריד ומבלבל אותו ה"ז מעלים ומסתיר. וכמ"כ בכל אדם היינו מה שאוכל למלאות תאוות נפשו דכשאוכל לש"ש אינו מעלים ומסתיר הגם שג"ז אינו כפי אמיתית הכוונה דאמיתית הכוונה היא שהם מופשטים מן הגשם לגמרי, מ"מ כשאוכל לש"ש אינו מעלים ומסתיר כ"כ, רק דוקא כשאוכל רק למלאות תאוותו או הוא מעלים ומסתיר ביותר, וזהו הר"ע סבלות מצרים, ועז"א והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים הוא כנגד סור מרע שהוא הסרת העלמות והסתרים כו', והצלתי אתכם כו' הוא בחי' ועשה טוב, כי בהצלתי יש שני פי', א' מל' הצלה, והב' מל' צל ומקיף כמ"ש במד"ר ע"פ כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחניך להצילך, פי' להיות צל על ראשך, והיינו לפי שממעשה המצות נמשך בחי' המקיפים וכמ"ש ה' צלך על יד ימינך שע"י מעשה המצות עי"ז נמשך ה' צלך ואשים דברי בפיך זו תורה, ובצל ידי כסיתוך זו גמילות חסדים, שע"י מעשה המצות נמשך בחי' המקיפים כו'. והנה עי"ז שנמשך עליו בחי' מקיף עי"ז נעשה הצלה, כי המקיף מסמא עיני החיצונים כו', והר"ע סו"מ וע"ט. אח"כ כתי' בקש שלום ורדפהו, בקש שלום הוא בחי' תורה וכמ"ש או יחזיק במעווי יעשה שלום לי שלום יעשה לי ב' בחי' שלום, שכל העוסק בתורה משים שלום בפמליא שלמע' ובפמשמ"ט. דהנה כתיב כי אל דעות ה', ב' דעות, ד"ע וד"ת. ד"ע הוא שלמע' היש ולמטה הוא אין וכולא קמי' כל"ח, וד"ת הוא שלמטה היש ולמע' הוא אין, דהיינו הארה האלקי' שנעשה מקור ליש. וע"י התורה נמשך שיהא גילוי בחי' ד"ע בד"ת שלמטה יהי' ג"כ הגילוי שלמע' הוא היש ולמטה הוא האין שכולא קמי' כל"ח כו'. והנה בתורה יש שני בחי', וכמ"ש בזהר תלת קשרין מתקשראן דא בדא ישראל באורייתא ואורייתא בקוב"ה וכולהו כו' סתים וגליא. וענין סתים וגליא שבישראל הוא בחי' יעקב וישראל כו', ובאורייתא הוא בחי' חיצוניות התורה ופנימיות התורה, ובחיצוניות התורה

גופא הוא המאור שבו, אך מ"מ עיקר המאור מלוכב בפנימיות התורה, וזהו ענין ב' בחי' שבתורה. וי"ל שזהו"ע ב' יחודים שבהוי' אחד או מה שהעולמות והגבראים הם בהתייחדות והתכללות באלקות או מה שהאלקות נמצא ומתפשט בכל מקום וזהו כנגד חו"ב שהוא חיצוניות התורה ופנימיות התורה, והנה עי"ז ממשיך שיהי' בחי' אתה הוי' אלקינו שהוא בחי' עצמותו ומהותו נמשך בבחי' הוי' אלקינו כו'. והו"ע וגאלתי ולקחתי, וגאלתי הוא בחי' בינה, דביובל כתי' גאולה תתנו לארץ דעיקרו הוא בחי' בינה הגם שנק' קדש להוי' שהוא בחי' חכ' מ"מ עיקרו הוא בחי' בינה, וזהו וגאלתי בחי' בינה. ולקחתי אתכם כו' הוא בחי' חכ' דעיקר השראת אר"ס הוא בחכמה, ועוד משום היחוד וההתכללות באלקות שהוא בחכ'. וזהו ולקחתי אתכם לי לעם דבכ"מ שגא' לי אינו זו משם לא בעוה"ז ולא בעוה"ב לפי שהוא בחי' עצמותו ומהותו כו'. והו"ע ד' גאולות שבנפש שהם כנגד ד' אותיות שם הוי'. ועי"ל שד' בחי' גאולות שבנפש זהו ד' בחי' דחילו ורחימו רחימו ודחילו שהוא ג"כ כנגד ד' אותיות של שם הוי'. והנה בהתחלת עבודה צ"ל בחי' דחילו שהוא יר"ת שהוא כנגד סו"מ, כי יראה הוא שרש לשס"ה ל"ת. ורחימו הוא בחי' ועשה טוב שאהבה הוא מקור לרמ"ח מ"ע וכמ"ש בתניא פ"ד כי המקיימן באמת הוא האהב את שם הוי' וחפץ לדבקה בו באמת זא"א לדבקה בו כ"א בקיום התורה ומצות, וזהו האהבה שע"פ טו"ד. אך זהו רק מה שבכח עצמו ויגיעתו. והנה רחימו ודחילו הוא אהו"ר שלמע', רחימו הוא אה"ר שלמע' מטו"ד שזהו ע"י השגת השלילה דהיינו ע"י השגת ההפלאה אר"ס שהוא בבינה אלא שהוא בפנימיות בינה. ודחילו הוא יראה עילאה בחי' ביטול במציאות ממש, כי אהבה הוא יש מי שאוהב, אפי' אה"ר שלמע' מטו"ד הוא ג"כ בבחי' יש מי שאוהב מאחר שבא ע"י השגה ע"כ הוא בכוסף ותשוקה לאלקות בהרגש ובמבוקש דבר, משא"כ יר"ע הוא בחי' ביטול במציאות ממש בלי שום הרגש ובלי שום מבוקש דבר, שיר"ע הוא בחכ' וחכ' הוא בחי' ביטול, וכמ"ש במשה ונחנו מ"ה שהוא בבחי' ביטול במציאות ממש. אך מתחלה צ"ל בחי' דחילו ורחימו שהוא אהו"ר שע"פ טו"ד שהוא בכח עצמו ואח"כ נותנים לו מלמע' בחי' אהו"ר עליונה כו'. והו"ע ד' גאולות שבנפש שהוא בחי' דחילו ורחימו רחימו ודחילו שהוא כנגד ד' אותיות של שם הוי' כו'.

ועפ"ז יבן ענין מצה זו שאנו אוכלים כו'. דהנה כללות ההפרש בין חמץ למצה שחמץ הוא בחי' הגבהה והתנשאות ומצה הוא בחי' ביטול היפוך ההגבהה. והנה במצה גופא יש שני בחי'. הא' הוא מצה שקודם חצות, הב' הוא מצה שלאחר חצות. והנה המצה שקודם חצות הוא רק הביטול דרך כפי' בלבד שזהו ל' מצה ומריבה שהוא מה שצריך להיות המלחמה לפעול הביטול. ועז"נ על מצות ומרורים יאכלוהו, שצ"ל המרירות שיתמרמר על ריחוקו מה, ועי"ז פועל בו הביטול, ועוד משום שע"י המרירות מעורר רחמים העליונים שג"ז מסייעו לו לפעול בו הביטול. ועל פי זה יבן מה שמרור הוא בקו האמצעי, שלכאו"ה הי' צ"ל בקו השמאל אלא משום שע"י המרירות הוא

מעורר רחמים העליונים לכן הוא בקו האמצעי. נמצא שהמצה הא' הוא רק הביטול דרך כפי', המצה הב' הוא ביטול במציאות ממש. והנה ביצי"מ הי' ב' בחי' מצה, כי מצה הא' הוא מה שנצטוו לאכול מצה, וזהו הביטול הי' רק בדרך כפי', שזהו רק מה שיצאו משם שהיו משוקעים במטש"ט, ועז"נ כי ברח העם שהי' הבריחה מהרע. וזהו מה שנצטוו לאכול מצה שעז"נ ושמרתם את המצות שבזה המצה שייך חימוץ לכן צריך שמירה שלא יבא לידי חימוץ. והמצה הב' הוא לאחר חצות, שד"ש ויאפו את הבצק כו' כי לא חמץ, שבזה לא שייך חימוץ שהוא בחי' ביטול במציאות ממש, שזה על ידי שנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה שהי' אחר חצות לילה. והנה לאחר מ"ת אנו ממשיכים במצה שלנו שהוא קודם חצות לילה כל הגילויים שהי' אז בחצי הלילה שהוא בחי' ביטול במציאות ממש, שזהו ע"י תומ"צ כל השנה, שז"ש ויצונו ה' אלקינו את כל החוקים האלה ליראה את הוי' שהוא בחי' יראה עילאה שע"י תומ"צ כל השנה אנו ממשיכים בחי' יראה עילאה אפי' במצה שקודם חצות לילה. וזהו מצה זו שאנו אוכלים על שום מה כו', היינו הפי' מצה זו שאנו אוכלים שהוא קודם חצות לילה על שום מה שהוא בחי' ביטול במציאות ממש אנו ממשיכים זאת ע"י מצה שאנו אוכלים קודם חצות. היינו שאין בא לשאול טעם על מה שאנו אוכלים מצה מאחר שהיא מצוה שכבר נצטוינו לאכול מצה אלא שבא להודיע מצה זו שאנו אוכלים שהוא קודם חצות הוא על שום מה שהוא בחי' ביטול במציאות ממש שהיא המשכה מעצמות א"ס ב"ה. וזהו עד שנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה, שזהו ד' המדרי' חר"ב ז"א זמל, דהיינו שכדי שיהי' גילוי עצמות א"ס למטה תוצרך להיות ע"י ד' בחי' אלו, שזהו ד' לשונות של גאולה שהן כנגד ד' בחי' דחילו רחימו רחימו דחילו, שהוא ד' אותיות הוי', שע"ז דוקא נמשך הגילוי למטה כנ"ל. וזהו"ע מצה זו שאנו אוכלים על שום מה אינו בא לשאול טעם, כי כבר נצטוינו לאכול מצה, אלא שבא להודיע שמצה זו שאנו אוכלים קודם חצות לילה הוא ע"ש מ"ה שהוא בבחי' ביטול במציאות ממש וזהו ע"י עבודה שע"פ טו"ד ותומ"צ כל השנה ע"ז ממשיכים אפי' במצה שקודם חצות כמו שהי' ביצי"מ לאחר חצות לילה. וזהו מצה זו שאנו אוכלים על שום מה שאפי' במצה שאנו אוכלים שהוא קודם חצות אנו ממשיכים שיהי' גילוי עצמות א"ס למטה כו'.

כללית הוא מוח החכ' ואח"כ ההבנה בהפרטים הוא מוח הבינה אך מ"מ
 מזה אינו מוכרח עדיין שיחליט.

אז ישיר משה ובני' כו' וצ"ל דהי' לו לאמר ישירו לשון רבים דמאחר שהי' משה ובני' א"כ הי' לו לאמר ישירו לשון רבים ומהו שאמר ישיר לשון יחיד וגם צ"ל מהו לשון אז דהי' לו לאמר וישר משה ובני' ומהו שאמר או ישיר ובמד"ר אמר ע"ז הה"ד נכון כסאך מאז מעולם אתה אמר ר' ברכי' בשם ר' אבוה אע"פ שמעולם אתה מ"מ לא נודעת בעולמך ולא נתישבה מלכותך עד שאמרו בניך לפניך שירה באז משל למלך שיצא למלחמה ונצח אמרו לו בני המדינה מתחילה היית למלך עלינו אלא שמתחילה היית מלך ועכשיו עשינוך אגוסטוס עלינו ומה הפרש יש בין מלך לאגוסטוס אלא שהמלך עומד ואגוסטוס יושב כך אמרו ישראל לפני הקב"ה מעולם היית אתה ועכשיו אתה הוא אלא שמתחילה כבי' היית עומד ועכשיו משאמרנו שירה לפניך על הים באז נתישבה מלכותך כמד"א או ישיר הה"ד נכון כסאך מאז מעולם אתה. וצ"ל מה שייכות ענין העמידה והישיבה למעלה ומהו שאמר מעולם היית אתה ועכשיו אתה הוא והיינו כמאמר אתה הוא עד שלא נבה"ע ואתה הוא משנברא ואעפ"כ מתחילה לא נתישבה מלכותך ועכשיו דווקא נתישבה ומה זה שייך לאז דווקא דכאשר אמרו שירה באז או דווקא נתישבה מלכותך. ובכדי להבין כ"ז צריך להקדים מה דלפעמים משמע דישראל ע"י הילוכם בים עי"ז נתעלו דכן משמע פשט הכתוב ובני' הלכו ביבשה בתוך הים ומשמע שע"ז הי' להם עלי' ובמדרש אמר ראה פחות מן הפחותים שבישראל על הים מה שלא ראו נביאים וכן פירש"י ע"פ זה אלי ואנהו ראתה שפחה על הים מה שלא ראו הנביאים כי בכל הנביאים כתיב וביד הנביאים אדמה שנתנבאו בכה בחי' כדמותינו לבד משה שנתנבא בזה ובכאן על הים כאו"א מראה באצבע ואומר זה א' ובמדרש אמר כמה גדולים יורדי הים שהרי משה רבן של כל הנביאים כמה נתחבט ובקש הראני נא את כבודך ובכאן כל אחד מראה באצבע ואומר זה אלי ונמצא שע"י הילוכם בים עי"ז נתעלו ולפעמים מצינו להיפך דמעלת ישראל הוא גבוה במעלה מבחי' הים והים נתבטל מפני בני' וכמ"ש במדרש על פסוק מה תצעק אלי דבר אל בני' ויסעו אין להם אלא ליסע שכדאי הוא הים להיות נבקע לפניהם וכמ"ש בוקע הים לפני משה דמפני מעלת משה וישראל עי"ז נבקע ונתבטל הים וכן אמר במדרש על פסוק וישב הים לפנות בוקר לאיתנו שהוא לתנאי התנה הקב"ה עם הים במע"ב שהי' נבקע לפני ישראל ונמצא דמעלת ישראל גבהה וגדלה על הים עד שתחילת בריאת הים הי' בכדי שהי' נבקע מפני בני', והנה כמו שמצינו בענין הים וישראל אשר לפעמים משמע שהים גדול במעלה מישראל ולפעמים משמע שמעלת ישראל גדלה מהים הנה כן מצינו גם בתורה וישראל דפעם מצינו שמעלת ישראל גדלה ממעלת התורה כמ"ש ע"פ תורה צוה לנו משה מורשה א"ת מורשה אלא מאורסה שהתורה היא ארוסה ובחי' כלה לבש"י וישראל הם בבחי' חתן המשפיעים בתורה וכן איתא בתנוד"בא ב' דברים קדמו לעולם תורה וישראל ואיני יודע איזה מהן קדם היינו בזה גופא איזה מהם קדם כשהוא

אומר בתורה דבר אל בני צו את בני הוי אומר ישראל קדמו לתורה וכן במדרש אמר מחשבתן של ישראל קדמו לכל דבר דקא חשיב שם ז' דברים שקדמו לעולם ואחד מהם הוא תורה ומסיים ע"ז מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר והיינו שקדמו גם לתורה ולפעמים משמע שגדלה מעלת התורה על ישראל כמ"ש בזהר תלת קשרין מתקשרין דא בדיא ישראל מתקשראן באורייתא ואורייתא בקודב"ה הרי שגדלה מעלת התורה על ישראל שהתקשרות הנשמות באלקות הוא ע"י אמצעות התורה דווקא. והענין בזה דשניהם אמת שהתורה היא גדלה במעלה על ישראל ואעפ"כ יש בחי' בנשמות שגדלה מתורה דהנה זהו כלל בכל סדר השתל' דמשפיע ומקבל הגם שהמקבל הוא מקבל מהמשפיע מ"מ יש מעלה במקבל על המשפיע בזה גופא מה שהוא מקבל וכמו שאנו רואים למטה בהשפעת המשפיע למקבל משפיע לו שכל שהגם שהמקבל מקבל השכל ומתחדש בו השכל שמתחילה לא ידע אותו וע"י ההשפעה הוא מתלמד השכל מ"מ יש בו יתרון מעלה עד שע"ז מתוסף אור בהמשפיע וכמ"ש ומתלמידי יותר מכולם שמלבד זאת אשר בעת ההשפעה מתחדש בהמשפיע עומק השכל אשר לא שיער זה מקודם הנה גם בעת שהשכל מוכן אצלו להשפיע ובכללות כל שכל שהוא ממציא לצורך המקבל ע"ז נתוסף אצלו העומק בזה וההתפשטות אשר אין זה בהשכל שהוא ממציא לעצמו שלא יש בו העומק כ"כ כמו בהשכל שהוא ממציא לצורך המקבל והוא ע"י כח נעלם של המקבל והוא דלצורך ההשפעה להמקבל הרי צריך שיהי' נמשך מכח יותר עמוק שבהשכל דההשפעה להמקבל הוא בבחי' חידוש השכל שהוא מתחדש ומשתנה דאם ישפיע לו השכל כמו שהוא בהבנתו לעצמו אוי לא יקבל זה וצריך לשנותו ולחדשו והוא ע"י שיעמיק ביותר בזה השכל עצמו להבינו לעומקו ואז נתוסף בו ומתחדש העומק של השכל וההתפשטות בו עד שיכול לשנותו ולהשפיע להמקבל וכן הוא למעלה בעטרה שעטרה לו אמו שהוא המשכת העטרה מאימא לז"א לצורך ההשפעה למל' וזה בא מצד שרש המל' לפי שהיא בחי' מקבל מהז"א יש בה מעלה יתירה שעל ידה דווקא הוא המשכת העטרה לז"א וכמו"כ אמר והחכ' תחי' את בעליה דבינה היא בעליה דחכ' דהגם דבינה מקבל מן החכ' דההבנה וההשגה הכל הוא בנקודת ההשכלה דחכ' מ"מ יש יתרון המעלה בבינה על החכ' עד שהיא בעליה דחכ' והוא דבהירות השכל הוא בא דווקא בעומק המושג דבינה שהוא נקודת התמצית דהגם דריבוי האור הוא בנקודת ההשכלה קודם שבאה להבנה והשגה שאז יש בה ריבוי האור ובדקת יותר מ"מ הבהירות הוא בא דווקא בעומק המושג שהוא לאחר ההבנה והשגה ואז כשהוא בא לעומק המושג שבוה אוי הוא בבחי' הבהירות ביותר וגם עוד שאז היא בבחי' תפיסא והתיישבות דבנקודת ההשכלה הגם שיש בה ריבוי אור אך אין זה בבחי' תפיסא והתיישבות כמו לאחר שבא בהבנה והשגה דבינה. וכמו"כ יובן בתורה וישראל שמעלת התורה גדלה על מעלת ישראל שישראל מקבלים מהתורה אך עם זה גופא במה שהם מקבלים מהתורה גדלה מעלת ישראל על התורה עד שמשפיעים האור בתורה. הנה זהו ע"פ פשוט, אך מזה שאמר א"ת מורשה אלא מאורסה משמע שיש מעלה בישראל מצד עצמן שגדלה ממעלת

התורה דלכן הם בבחי' חתן המשפיעים בתורה ולא שהם מקבלים לבד. והענין הוא דבאמת יש מעלה בתורה על ישראל שישראל הם בבחי' מקבלים מתורה ואמנם יש מעלה בישראל שגדלה מתורה עד שהם משפיעים בתורה. והענין הוא דהנה ידוע אשר לא כל הנשמה מלובשת בגוף אלא הארה ומקצת ממנה שהרי נשמות הם גבוהים ממלאכים דשרש המלאכים הוא מחיצונית הכלים ושרש הנשמות הוא מפנימית הכלים ובמלאכים אמרו דמלאך בשליש העולם עומד וא"כ איך יתלבש עצם הנשמה בגוף דהגוף קטן מהכיל והגם דרוחניות אינו בגדר מקום ומה גם ברוחניות דנשמות שמובדלים מבחי' גדר מקום ועולם רק במלאכים יש להעולם תפיסת מקום והוא מה שאמר מלאך בשליש העולם עומד אבל הנשמות מובדלים לגמרי מבחי' עולם דלכן יש בהנשמה הירידה ביותר שירדה בגוף גשמי שזהו מטעם זה עצמו לפי שהם מובדלים ביותר יכול להיות בהם הירידה ביותר וא"כ הרי יכול להיות גם התלבשות עצם הנשמה בהגוף וגם שהרי אנו רואים שאינו תלוי בבחי' הקטנות והגדלות שהרי הראש הוא חלק בג' חלקי הגוף שהוא מחולק בכללות לג' חלקים ראש גוף רגל הנה הראש הוא החלק היותר קטן ומ"מ מתלבש בו השכל שהוא הכח היותר נעלה בהנפש ובהרגל שהוא החלק היותר גס וגדול מתלבש בו כח היותר אחרון מהנפש וא"כ הרי שאינו תלוי בקטנות וגדלות כלל וא"כ מהו שאמר שהגוף קטן מהכיל. והענין הוא דהגם שהנשמה היא בבחי' מובדל מן מקום ועולם מ"מ לאחר שהיא באה להתלבש בגוף הרי היא באה בבחי' תפיסת התלבשות ממש בגוף ואין זה שייך רק בזה שהוא בערך התלבשות דבזה שאינו בערך התלבשות כלל והוא מובדל לגמרי כמו עצם הנשמה אינו שייך כלל שהי' בזה ענין תפיסת התלבשות, וזהו מה שאמר שהגוף קטן מהכיל והיינו שאין זה מפני הקטנות והגדלות שבו אלא שמפני שעצם הנשמה היא מובדלת לגמרי ע"כ אינו שייך שתהי' בבחי' תפיסת התלבשות אלא שזהו רק בהארת הנשמה דהנה יש ב' בחי' בהנשמה שהוא בחי' ח"י ובחי' נר"ג והנה בחי' נר"ג שהוא מחלקי הנשמה אין זה שהוא בערך לח"י אלא דנר"ג אינו בערך כלל לח"י דח"י הם בחי' העצמי שבהנשמה אבל נר"ג הוא רק הארה מהנשמה אשר כל הארה אינו בערך העצם והנה בחי' נר"ג שהוא רק הארה הנה כאשר היא באה בהתלבשות בגוף אזי היא בבחי' תפיסת התלבשות ממש בגוף דכל כחות של הנשמה הם באים בהנשמה כמו כח השכל להשכיל בו השכלות גשמיים וכח הראי' לראות בראי' גשמית וכמו"כ בכל הכחות וגם דכחות הנשמה והנה"א הם מתעלמים ע"י התלבשות בנה"ב שזהו מ"ש יונתי בחגוי הסלע בסתר המדריגה יונתי היא הנשמה והנה"א היא בסתר המדריגה בנה"ב דהגם שהנשמה היא אלקות ואין זה בערך שתהי' מתעלם ומסתתר מ"מ ע"י ההתלבשות בנה"ב היא מתעלמת ומסתתרת אך אין זה רק בבחי' נר"ג שהוא הארת הנשמה והיא בבחי' התלבשות ממש בנה"ב וע"כ יש בה ג"כ ההעלם וההסתר שמסתתרת ומתעלמת ע"ז אבל עצם הנשמה אינה מתלבשת בונה"ב וע"כ אין בה ההעלם וההסתר והגם שגם היא בבחי' התקשרות בגוף מ'האט זי פארבונדן אין גוף הוא רק במה שהיא נמצא בד' אמות שלו אבל אין זה בבחי' תפיסת התלבשות

ואינה בבחי' התעלמות והסתר כלל, והנה בזה גופא יש ב' בחי' והיינו מקיף דחי' ומקיף דיחידה דמקיף דחי' הוא קרוב לנר"נ ונק' מזלא בלשון הגמרא מזלא חזי דמזל הוא מלשון מזיל ומטיף שהוא מזיל ומטיף להארת הנשמה המלובשת בגוף והיינו הרהורי תשובה שבאים להאדם פתאום שזה בא משרש הנשמה דמזולי' חזי שהיא רואה ושומעת הכרוזים העליונים שמכרזים על התשובה שובו בנים שובבים אוי להם לבריות מעלבונה של תורה ומוזה בא הרהורי תשובה בהארת הנשמה המלובשת בגוף, אך בחי' יחידה הוא למעלה מבחי' מזלא שאינו בערך שתי' נק' גם בשם שרש ומזל הנשמה, והנה מצד הנר"נ המלובשים בגוף ע"ז אמר ישראל מתקשראן באורייתא והוא דעי' התלבשות בנה"ב הרי כחות דנה"א מתעלמים ומסתתרים והוא כמו נפרד מאלקות אך ע"י התורה הוא חוזר ומתקשר באלקות דהתורה הוא מעביר ההעלמות דנה"ב וגם מוציא ומגלה הכחות דנה"א דהתורה נק' עוז ותושי' שמתיש כח נה"ב וכמאמר אם פגע בכ' מנוול זה משכיהו לבהמ"ד אם אבן הוא נימוח מנוול זה היצה"ר וע"י לימוד התורה הוא מתיש כחו דבתורה יש בה סגולה פרטית לפעול השבירה בנה"ב וכמ"ש במדרש על פסוק אל גינת אגוז מה האגוז הזה כשאתה מכה בו באבן הוא נשבר כמו"כ התורה שהיא לוחות אבן שובר היצה"ר וגם היא נותנת עוז וכח לנה"א להיות יוצא ממסגר אסיר ושיהי' התגלות הכחות דנה"א, ונמצא דנש"י מקבלים זה מהתורה, אבל יש מעלה בנש"י שע"ז הם מוסיפים אור בתורה והוא בלימוד התורה לשמה לשם התורה להמשיך בה אור דהנה התורה שלמטה היא מלובשת בהלכות דענינים גשמים המחליף פרה בחמור ד' רשויות לשבת רה"ר רה"י אשר לימוד התורה בעולמות עליונים אינו כן רק שם היא מדברת בענינים רוחניים כמו רה"ר הוא עולמות ב"ע ורה"י הוא עולם האצ"י ובכללות רה"ר הוא עולם התווה ורה"י הוא עולם התיקון והיינו בבחי' הרוחנית והאלקות וצריך להמשיך בתורה שלמטה מבחי' פנימית התורה והיינו הרוחניות והאלקות שבפנימית התורה שבעולמות עליונים והוא ע"י עסק הנשמות בלימוד התורה לשמה והיינו דהתקשרות נר"נ והארת הנשמה המלובשת בגוף הוא ע"י התורה אך ע"י עצמות הנשמה הנה בעסקו בתורה לשמה הוא ממשיך מתורה שלמעלה בהתורה שלמטה אך מתחילה צריך שיהי' מקשר נפשו לאלקות וע"ז דווקא יכול אח"כ להמשיך בתורה שלמטה מהתורה שלמעלה והוא מ"ש מעיקרא כי עביד אינש אדעתא דנפשו קא עביד בכדי לקשר נפשו אבל בל"ז הנה מאחר שנפשו היא מלובשת בחומרית איך יכול להיות ממשיך מהתורה לכן מתחילה צריך להעלות ולקשר נפשו ע"י התורה וע"ז הוא ממשיך גילוי אלקות בעולם כמ"ש הליכות עולם לו א"ת הליכות אלא הלכות דההילוך מלמעלה למטה הוא ע"י הלכות התורה ואו כשעוסק בתורה לשמה הוא ממשיך מתורה שלמעלה, אך ע"פ המבואר הרי נמצא דפנימית התורה הוא גבוה במעלה מנש"י שהרי ישראל הם ממוצעים להמשיך מתורה שלמעלה בתורה שלמטה אך משמעות הענין נראה דיש מעלה בישראל שהם גבוהים מכללות התורה וכן משמע מספר הבהיר שאמר דהע"ה הי' מחבר תורה שלמעלה בהקב"ה וא"כ הם למעלה גם מתורה שלמעלה, ובכדי להבין

זה צריך להקדים משג"ת במדרש דעכשיו הנשמות בגוף הם בבחי' נפיחה ויפח באפיו נשמת חיים לפיכך הוא מת משא"כ לעתיד יהי' בנתינה ויהי' חי וקיים לעד שנאמר ונתתי רוחי בכם וחייתם, והנה בחי' זו דנתינה הוא שרש העצמי' דהנשמה והוא מ"ש נשמה שנתת בי טהורה היא דבחי' שנתת בי הוא שרש העצמי' דנשמות ומצד כח זה שיש בהנשמה הוא גבוה במעלה מכללות התורה דהנה כללות ההפרש שבין הנשמות לתורה כמו שהם מושרשים באצי' הגם דשניהם נמשכים מעצמות המאציל אך ההפרש ביניהם הוא דנשמות הם בבחי' כלים דנשמות הם בבחי' מציאות לעצמן דלכן נק' בנים שהוא כמו משל הבן דהגם שנמשך מעצמות מוח האב מ"מ הוא מציאות לעצמו כמו"כ הנשמות הם מציאות לעצמן והיינו שהם בבחי' כלים דכלים הם בבחי' מציאות הגם שהם אלקות אך הם בבחי' מציאות אבל תורה היא בבחי' אור שאינו מציאות לעצמו כלל דאורייתא וקודב"ה כולא חד ממש שזהו ענין אור שהוא דבוק וזהו כל ענין מציאותו שבלא זה אינו מציאות כלל רק שבתורה יש אותיות התורה אשר מזה הוא שרש הנשמות, דישראל הוא ר"ת יש ששים ריבוא אותיות לתורה ובכללות יש בתורה בחי' אור ובחי' חיצונית התורה שהוא ההלכות שבתורה המגבילים האור וזהו בחי' אור ושלמה שבתורה עוטה אור כשלמה אך בכללות התורה היא בבחי' אור אבל נשמות הם בבחי' כלים וזהו מ"ש בנשמה טהורה היא שהוא מה דשרש הנשמה הוא באצי' דפי' טהורה היא הוא כמ"ש כעצם השמים לטהור שהוא הטהרה מעננים המעלימים ומסתירים כמו"כ בחי' טהורה היא דשרש הנשמה כמו שהיא באצי' היא מטהרת לגמרי מתערוכות ישות ועכוררית והיינו דשרש הנשמה הוא בבחי' הכלים דאצי' אשר בהם הוא ענין הטהרה אך עיקר ענין הטהרה הוא בפנימית הכלים דהנה חיצונית הכלים הגם שהם אלקות ובכללות בבחי' אצילות אך מ"מ הם בבחי' מקור להשפיע בבי"ע אבל פנימית הוא עצמות ומהות הכלי שהוא רק לקבל האור והם בבחי' הטהרה לגמרי מבחי' הישות דבי"ע ומצד זה הם כלים לקבל הא"ס שבאצי' אך מ"מ בחי' טהורה אינו שייך אלא במה שהוא בבחי' מציאות שבזה הרי הוא בערך שיהי' בבחי' יש אך הוא בבחי' הטהרה מישות אבל בזה שאינו מציאות כלל שהוא אין בעצם הרי אינו שייך בזה הטהרה מישות מאחר שהוא מובדל בערך והיינו דענין הטהרה הוא בכלים דאצי' שהם בבחי' מציאות אך הם בבחי' הטהרה מישות דבי"ע אבל בחי' האור הרי אינו בבחי' מציאות והוא אין בעצם הרי אינו שייך בו ענין טהרה רק ענין הקדושה וכידוע ההפרש בין טהרה לקדושה דטהרה הוא בבחי' הכלים שהם מציאות ורק שהם טהורים מישות אבל האורות הם בבחי' הקדושה שמובדלים לגמרי ואינו בערך הישות כלל והנה הנשמות שהם בבחי' הכלים הם בבחי' טהורה אבל תורה היא בבחי' האור שהוא בחי' קדושה כמאמר אשר קדשנו במצותיו וע"י התורה מתעלים נש"י ג"כ להיות בבחי' הקדש, וזהו ואנשי קדש תהיון לי שזהו ע"י התורה, והנה זהו ההפרש בין נש"י לתורה בשרשן באצי' וכן הוא ג"כ בלמעלה מאצי' אשר שרש הנשמות גם שם שזהו ג"כ ענין טהורה היא והו"ע טה"ע מ"ש גליף גליפו בטה"ע והיינו אותיות החקיקה דאותיות הכתיבה הוא דוגמא

לכלים דאצי' שהוא דבר נוסף על העצם ואותיות החקיקה שהם חקוקים מיני' ובי' הם בחי' אותיות עצמים והוא דוגמא לכלים דכתר עד כלים דא"ק והנה גם שם יש בחי' האור שבתוכם ומבחי' הכלים דשם הוא שרש הנשמות ומבחי' האורות דשם הוא שרש התורה וכמו"כ עוד בשרשם למעלה יותר בטה"ע שלפני הצמצום והם אותיות הרשימה שלפני הצמצום אשר הם ג"כ בחי' אותיות החקיקה רק דשם הוא בבחי' העדר המציאות דבאותיות החקיקה יש ב' בחי' הא' האותיות החקוקים בהאב"ט שהגם שהם אותיות עצמים מ"מ הרי יש להם בית אחיזה ובחי' הב' הם אותיות החקוקים מעבר לעבר כמו האותיות שהי' בהלווחות שלא הי' להם מקום אחיזה כלל, והנה ב' הדוגמאות למעלה הנה אופן הא' הוא משנ"ת בענין אותיות החקיקה שהוא בבחי' טה"ע שלאחר הצמצום שהם בבחי' איזה מציאות עכ"פ ובחי' אופן הב' הוא אותיות הרשימה שלפני הצמצום שאין להם מקום אחיזה כלל היינו שהם בבחי' העדר המציאות אך מ"מ הרי הם בבחי' אותיות דהגם שאינם בבחי' כללות המציאות שנמצא לאחר הצמצום אך מ"מ הם בבחי' אותיות ובהם יש האור והוא האור שמאיר בהאותיות, והנה שרש הנשמות הוא מהאותיות ולמעלה הוא בהאותיות הרשימה שלפני הצמצום ושרש התורה הוא מהאא"ס שבהם נמצא דהנשמות ותורה הוא ענין חיותי וגרמוהי דחיותי הם אורות שהוא שרש התורה וגרמוהי הם כלים שהם שרש הנשמה אשר כן הוא עד רום המעלות כנ"ל. והנה אמר בת"ז איהו וחיותי תד איהו וגרמוהי חד ומשמע שיש בחי' איהו שמתיחד עם חיותי ויש בחי' איהו שמתיחד עם גרמוהי דהלא הי' צריך לאמר איהו וחיותי וגרמוהי חד או הי' צריך לאמר כן איהו עם חיותי חד ואיהו עם גרמוהי חד דאיהו הוא מתיחד עם חיותי וגם עם גרמוהי אבל כשהוא אומר ב"פ איהו מובן שזהו ב' בחי' בבחי' איהו. והענין דהנה אמר באגה"ק דאיהו מתיחד עם גרמוהי לברוא בהם ועל ידם יש מאין והיינו שזהו כח האלקי להוות מציאות כזה שיהי' בבחי' יש ודבר נפרד דהגם דאין לך דבר שחוץ ממנו ואינו שייך בחי' נפרד ממנו ית' שהרי האא"ס מאיר בגילוי לאחר הצמצום כמו קודם הצמצום וא"כ כל העולמות והנבראים הם בחי' התכללות ויחוד בהאא"ס ומ"מ הרי הוא בחי' מציאות יש הנראה לעינינו וזה נמשך מבחי' איהו שמתיחד עם גרמוהי לברוא ולהוות יש מאין, והנה כל דבר שנתהווה הנה גם לאחר התהוותו יש בו אור וחיות אלקי המחי' ומקיים אותו שיהי' קיים במציאותו דכמו שבכל נברא חי הרי הגם שאין אנו יודעים מהות הנפש שבו ומעולם לא ראינו את הנשמה ומ"מ הרי אנו מרגישים שבו יש חיות המחי' אותו שהרי לאחר צאת הנשמה ממנו הרי הוא כאבן דומם וכמו"כ בכל מציאות דבר שנתהווה יש בו חיות המחי' ומקיים אותו שיהי' קיים במציאותו והיינו דגם לאחר צאת הסתלקות החיות ממנו הרי עכ"פ הגוף שבו נשאר במציאותו שהי' מקודם בדמותו וצלמו שזהו מלבד הקיסטא דחיותא שנשאר בו שזהו מנפש החיונית שבו והוא מה שהוא מרגיש מאורעות הגוף והוא מ"ש ונפשו עליו תאבל וקשה רימה למת הנה מלבד זאת הרי הוא קיים בעצם מציאותו במציאות הגוף שלו וכמו בגופו של אדה"ר שנברא מתחילה גופו לבד ואח"ז ויפח באפיו ג"ח

והרי ה' לו מציאות הגוף לבד והוא כמו עד"מ לאחר שכורתים העץ ממקום צמיחתו שמסתלק ממנו נפש הצומחת שבו והוא כדומם ממש מ"מ הרי הוא במציאות עכ"פ עד שנרקב וחוזר לעפר שהוא מקורו שהכל ה' מן העפר אבל מקודם הרי הוא מציאות עכ"פ, והנה קיום מציאותו הנה זה נמשך מבחי' האיהו שמתייחד עם גרמוהי שהוא כח הא"ס להוות שיהי' בחי' מציאות ובחי' האיהו שמתייחד עם חיוהי הנה חיוהי הוא בחי' הגילוי של העצם שיהי' בהתחברות עם העצם והוא היפך מענין איהו וגרמוהי שהוא כח הא"ס להסתיר ולהעלים העצם בכדי שיתהווה מציאות זולת העצם אבל איהו וחיוהי הוא כח הא"ס לגלות העצם בכדי שיהי' ההתחברות להעצם, והנה הגם דלכאורה בחי' איהו וחיוהי הוא כח נעלה בא"ס מבחי' איהו וגרמוהי אבל באמת הנה בחי' איהו וגרמוהי הוא כח נעלה בא"ס יותר מבחי' איהו וחיוהי והיינו כח האמתי דעצמות א"ס שהוא לבדו בכחו ויכולתו להוות יש מאין דכמו דהתהוות היש הוא נמשך מבחי' כל אשר חפץ ה' עשה בשו"א והוא מבחי' הסובב למעלה משרש הגילויים דשרש הגילויים הוא מבחי' ממלא אבל שרש התהוות היש הוא מבחי' הסובב כמו"כ בשרש שרשו הראשון בבחי' איהו שהוא כח הא"ס עצמו שלפני הצמצום הנה בזה גופא בחי' איהו וגרמוהי חד שהוא כח הא"ס להוות מציאות היש הוא כח נעלה בא"ס מבחי' איהו וחיוהי שהוא כח הגילוי של הא"ס שנמשך מהעצמות ג"כ אמנם הכח להוות יש מאין ואפס הוא מאמיתת כח העצמות שהוא לבדו בכחו ויכלתו להוות יש מאין דלכן אמיתת העצמות נודע לנו בקריאתנו בשם בורא עולם או אדון עולם שאין אנו יכולים לקרוא אמיתת * בשום שם שהרי אמיתת העצמות הוא מובדל מגילויים לגמרי רק נודע לנו שהוא אדון עולם ובורא עולם והיינו שבכחו ויכולתו כבי' נתהווה הכל מאין ליש. והנה מזה הוא שרש הנשמות דהנשמות הם בחי' מציאות כנ"ל ובשרש שרשו הראשון הוא בבחי' האיהו שמתייחד עם גרמוהי וזהו שאמר נשמה שנתת בי דנותן בעיני יפה נותן והוא בחי' עין לא ראתה אלקים זולתך שהוא העלם העצמי דא"ס שלמעלה מגילויים וזהו שאמר שנתת בי קודם שאמר טהורה היא דטהורה הוא בחי' גרמוהי כנ"ל ומ"ש שנתת בי קודם טהורה היא היינו האיהו שמתייחד עם גרמוהי והוא שרש עצמות הנשמה והוא למעלה מבחי' התורה שהיא גילויים ובשרש שרשה הראשון הוא בחי' איהו שמתייחד עם חיוהי והרי נתבאר דבחי' איהו שמתייחד עם גרמוהי הוא נעלה יותר מבחי' איהו שמתייחד עם חיוהי והגם שגם בתורה נאמר לשון נתינה כי לקח טוב נתתי לכם וזהו ענין מתן תורה אבל זהו הכל בבחי' האור אבל בחי' שנתת בי הוא אמיתת העצמות ממש וכח זה בהנשמה הוא מה שיש בהנשמה התקשרות עצמית לאלקות מצד שהיא מעצמות ממש. וזהו מ"ש כי רק באבותיך חשק ה' כי יעקב בחר לו י"ה ישראל לסגולתו שיש אה' והתקשרות עצמי מאתו ית' להנשמות מצד עצמם לבד התומ"צ שאפי' לא יקיימו תומ"צ מ"מ האה' וההתקשרות להם תמיד מצד שהם מעצמות ממש דלכן נענש הושע

כאשר אמר לו הקב"ה מה אעשה שבניי חטאו ואמר הושע החליפם באומה אחרת והשיב לו הקב"ה להחליפם אי אפשר ובגמרא דקדושין אמר בין כך ובין כך קרוים בניים, והנה מזה הוא כח התשובה בהנשמה אשר ע"י התשובה מתמלאים כל הפגמים שפגמו בתומ"צ והוא דאמיתת התשובה הוא מ"ש והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה והיינו לבחי' שנתת בי והתשובה היא בבחי' היחידה שזה אינו במורגש ובהתפעלות רק בבחי' הזוה עצמית דהנשמה שכל הנשמה ניוזת לעצמות א"ס שהוא שרשה האמיתי אשר זהו למעלה משרש התורה דשרש התורה גם שרשה בבחי' העצמות הוא בחי' איהו שמתייחד עם חיהי שהוא גילויים וכל בחי' שבגילויים הכל הוא בשביל הנשמות שהם עצמות דלכן בתורה הקדומה נאמר בה דבר אל בני" צו את בניי שכ"ז הוא בשביל ישראל ולכן ע"י התשובה מתמלא הפגמים שבתורה ומצות ואדרבא לאחר התשובה נק' ישראל עושין רש"מ שממשיכים הרצון שבתורה מעצמות ובכח זה מוסיפין נש"י האור בהתורה והיינו שמאמתין את התורה דהגם שהתורה בעצמה היא בחי' אמת דאין אמת אלא תורה אך ע"י העצמות דהנשמות העוסקים בה הם מאמתים אותה באמיתת העצמות שיהי' נראה האמת שבה ונגלה לעין כל וזהו או ע"י כח התשובה או ע"י העסק ביגיעה ובקעומ"ש ועי"ז נראה ונגלה האמת של התורה. והנה כמו שהוא כן בנשמות ותורה אשר התקשרות דנר"ג הוא ע"י התורה ואח"כ ע"י כח דעצמות הנשמה הוא מוסיף אור בהתורה כמו"כ הוא בנשמות ומצות ג"כ דהנה אק"ב שע"י המצות מתקדשים ומתעלים הנשמות ולפעמים כתיב ועשיתם אותם שהוא ועשיתם אתם מעלה אני עליכם כאלו עשאוני שהוא המשכת העצמות בהמצות שזהו ע"י נש"י דווקא והענין הוא דהנה המצות הם רמ"ח אברים דז"א כי ז"א הוא בעל ט"ס וטפ"ט הוא פ"א ורת"ס שיש בספירות הוא ג"פ פ"א שהוא רמ"ג והי"ח המגדילים ובין הכל הוא רמ"ח אברים דז"א ושם הוא שרש המצות וע"י עשיית המצות מתעלה להיות מרכבה לז"א דכמו שהי' אברהם מרכבה למדת החסד דאצי' ע"י הצדקה וחסה שעשה תמיד כן הוא בכל אדם מישראל בקיום מצות צדקה וגמ"ח נעשה מרכבה למדת החסד וכמו"כ בכל מצוה הוא נעשה מרכבה לבחי' שרש המצוה ההיא ועי"ז הנה בכח שרש נשמתו הוא מוסיף אור בהמצוה שהוא עושה אותם שיהי' כלים לאא"ס דכמו עשיית המצוה למטה פועל בדבר שנעשה בו המצוה שיהי' כלי לאלקות ועד"מ בממון הצדקה כאשר הוא גותן צדקה הרי נעשה אז זה כלי לאלקות וכן כאשר הוא מניח תפילין הרי עושה אותם שיהי' כלי לאלקות כמו"כ הוא עושה המצות שלמעלה שיהי' כלים לקבל האא"ס או י"ל למעלה יותר דפי' אשר קדשנו שנמשך ע"י המצות הוא בחי' הקדושה שנמשך בהנשמות והיינו דקדושה הוא מקבל מקדש בחי' סוכ"ע ובנפש הוא הרעו"ד שלמעלה מטו"ד שזה נמשך ע"י המצות שנמשך מסוכ"ע דהאה' שע"פ טו"ד הוא נמשך מבחי' ממכ"ע אבל הרעו"ד שלמעלה מטו"ד הוא נמשך מסוכ"ע הנמשך ע"י המצות וכאשר הוא בא לרעו"ד אזי בכח שרש נשמתו הוא ממשיך אור בהמצות, דהנה יש ב' בחי' במצות שהם נק' מצות ה' וגם נק' מצותי שהוא מצות שבעצמות וזהו כאשר האדם מקיים

אותם ברעו"ד עי"ז ממשיך הרצון שבמצות מעצמות א"ס שזהו ענין עושיין רצונו שממשיכים הרצון מעצמות. וזהו מ"ש על ישראל כי תהיו אתם לי ארץ חפץ שהם ארץ ומקום הראוי לצמיחת האור זרוע שע"י המצות ונמצא התורה ומצות והנשמות הוא כענין ארון נרשאו נשא שמתחילה הוא נרשא ואח"כ הוא מנושא בעצמו כמו"כ מתחילה התורה והמצות הם מעלים את הנשמות ואח"כ כאשר מתעלים הנשמות הם מוסיפים אור בתומצ' מבחי' העצמות. ועפי"ז יובן ג"כ בענין הים ונש"י דהנה ים ויבשה הוא עדאתכ"ס ועדאת"ג דכל מה שיש ביבשה יש בים רק שהברואים שבים הם מובלעים ומכוסים בים ואי אפשר להם לפרוש מן הים שמיד שפורשים מן הים הם מתים אבל ברואים שבארץ הגם שמקבלים חיות מן הארץ מ"מ הם נפרדים מהארץ וכמו"כ למעלה עדאתכ"ס הוא בבחי' ים שנבראים דעדאתכ"ס הם כלולים ומיוחדים בחיות אלקי שבהם משא"כ ברואים דעדאת"ג הם כמו נבראים שבארץ והיינו דהגם שהם מקבלים חיות מאלקות עכ"ז הם בבחי' יש ונפרד וגם מחולקים בעבודתם דנבראים דעדאתכ"ס עבודתם הוא בבחי' ביטול במציאות ונבראים דעדאת"ג הם שעבודתם הוא בבחי' ביטול אבל זהו בבחי' ביטול היש שהוא בבחי' הביטול ומ"מ הוא יש. והנה נש"י הם נבראים שבארץ שזהו מ"ש כי תהיו אתם לי ארץ חפץ והארץ לעולם עומדת עמד וימודד ארץ דפי' בזהר שהוא המדידה דנש"י אם הם ראוים לקבל התורה וע"י הילוכם בים שהוא עדאתכ"ס הגיעו למעלת ומדריגת עדאתכ"ס ובוה הגיעו למדריגת הנבואה דנבואה הוא גילוי ההעלם ולהם הי' הגילוי דאתכס"א היינו שמה שהי' בהעלם נתגלה עתה להם ובוה השיגו ענין הנבואה שהוא ג"כ ענין גילוי ההעלם וגם עוד שהגיעו למעלת ומדריגת נבואת משה שנתנבא בזה למעלה ממדריגת אשר הנביאים שנתנבאו בכה כדמותינו שזהו רק בבי"ע אבל להם נתגלה עדאתכ"ס שהוא מדריגת האצ"י ולכן נתנבאו בזה. אך להבין המעלה של הנשמות נגד הים שהים נתבקע ונתבטל מפניהם וגם מתחילה הי' בריאותו בתנאי שיהי' נבקע מפני נש"י הנה בכדי להבין זה צריך להקדים ענין עיגולים ויושר אשר יש ב' בחי' ספירות דעיגולים וספירות דיושר והעיגולים הוא למעלה מיושר ומ"מ העיגולים הוא נפש ויושר הוא רוח אשר רוח הוא למעלה מנפש. והענין הוא הנה בעש"מ נבה"ע והם ע"ס דאצ"י אשר ע"ס אלו הם מקור ההשתל' דאצ"י הוא הממוצע בין א"ס לנבראים דבכדי שיהי' התהוות הנבראים מא"ס הוא ע"י אמצעות האצ"י כי אם לא הי' האצ"י לא הי' אפשר שיהי' התהוות הנבראים מהא"ס והע"ס דאצ"י הם מקור כל ההשתל' של הנבראים ומכל ספירה נמשך אותיות וצירופים שהוא המאמר שממנו הוא התהוות הנברא והנברא הוא כפי אופן הצירופים והאותיות שנמשך מהספי' ההיא והם העש"מ שנמשכים מהע"ס שנמשך מהם אותיות וצירופים פרטים מיוחדים לכל נברא. והנה בהספי' יש בהם ההתכללות ומזיגות ועד"מ חסד שבגבורה וגבורה שבחסד ת"ת שבחסד ומה נעשה ריבוי הספירות עד אין קץ אשר מזה נעשה ריבוי הנבראים עד אין קץ ותכלית כמ"ש מה רבו מעשיך ה' והנבראים הם שונים זמ"ז כפי אופן שינוי המזיגות שבספירות דלכן גם אלו הנבראים שנתהוו מספי' וממדה אחת

הם משונים זמ"ז לבד השינוי שיש בנבראים מצד שינוי המדות אשר נברא זה נתהווה מספי' וממדה זאת ונברא הב' נתהווה ממדה ומספי' ב' הנה גם אלו הנבראים שנתהוו מספי' וממדה אחת הם משונים זמ"ז מצד שינוי מזיגותיהם וכמו האור המים ששניהם נתהוו ממדת וספירת החסד אך המים נתהוו ומחסד שבחסד ואור הוא מגבורה שבחסד וכמו"כ יש שינוי בהנבראים בעבודתם שיש נברא שעבודתו באהבה לפי שהתהוותו ממדת החסד ויש שעבודתו ביראה דהתהוותו הוא ממדת הגבורה ויש שעבודתו רחמים שהוא כלול משניהם והוא ממדת הת"ת שהוא כולל חו"ג וגם בעבודת האה' יש חילוקי מדריגות די' אהבה שנמשך כמים ויש אהבה ברשפי אש ובאה' אחת יש בה אופנים שונים שבנברא זה היא באופן כזה ובוזה היא באופן כזה ולכן אמר עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות שיהי' התחלקות בהתשלום שכר של העבודה שלהם דהנה שכר מצוה ולפי אופן העבודה והכוונה ואו"ר שהי' לו בעבודתו שיש בזה התחלקות המדריגות כן הוא ההתחלקות בהשכר של המצוה והיינו ההתחלקות בנועם העליון שיהי' נמשך לעתיד ומה שאמר מספר ש"י הוא דקנה חכ' קנה בינה גימט' ש"י שהוא מקור ההתחלקות וכמו"כ יש התחלקות בהרוחנית שבכל נברא גשמי ועד"מ בטעם של הפרי יש חילוקי מדריגות בשינוי טעמיהם או במתיקות או בחמיצות או בהתכללות שניהם ובמתיקות גופא יש חילוקי מדריגות שאינו דומה מתיקת התפוח למתיקת השקדים, והנה מובן אשר כ"ז הריבוי וההתחלקות הי' כלול מתחילה במח' הקדומה שעלה בראונו באא"ס שלפני הצמצום אך שם לא הי' כ"ז בבחי' ריבוי כ"א כולם נסקרים בסקירה אחת וגם שם הי' מתאחדים יחד שלא הי' התחלקות שלא כמו עכשיו אשר חו"ג הם הפכים ומנגדים זל"ז אבל בשם לא הי' באופן כזה רק הי' כלולים בהתכללות והתאחדות וכולם נסקרים בסקירה אחת ולכאורה נראה אשר גם בשם הי' התחלקות המדריגות מאחר דלאחר שנמשכו בגילוי הרי יש בהם התחלקות א"כ לכאורה צ"ל דגם כאשר היו כלולים במח' הקדומה יש בהם ג"כ ענין ההתחלקות דאל"כ מאין ימצא ההתחלקות בהם אח"כ, אבל באמת אינו כן דהנה כ"ז אינו שייך רק אם הי' המשכת הספי' מא"ס המאציל בערך אז הי' שייך לאמר דמאחר דלאחר שנתגלו יש בהם ההתחלקות מוכרח לאמר דגם בעודם בהעלם בא"ס המאציל ובעלות הרצון הי' בהם התחלקות שכן הוא בכל המשכה שהוא בערך וכמו בהמשכת עו"ע שהוא המשכה בערך הנה כל מה שאנו רואים בהעלול בהתגלותו מוכרח לאמר דגם בעוד שהי' בהתכללות בעילתו הי' שם ג"כ באופן כזה דשם הוא בדקות ורוחנית ולאחר שנתגלה הוא בהגשמה אבל כאשר ההמשכה הוא בדרך יש מאין שהוא שלא בערך הרי אינו שייך לאמר זאת שנאמר שמאחר שבהתגלות אח"כ הוא באופן זה בוודאי שכן הי' בעודו בהתכללות למעלה מאחר שהוא יש מאין ועד"מ התהוות הנבראים שנתהוו ממדת מל' דאצי' שבוודאי כל נברא פרטי יש לו שרש ומקור מיוחד בשם דאי אפשר לאמר דריבוי הנבראים הוא במקרה ובהזדמן ח"ו אלא שיש במקורו לכל נברא פרטי כוונה ורצון מיוחד רק דשם הוא באופן אחר לגמרי והתהוותו משם הוא בדרך

יש מאין שהוא שלא בערך לגמרי וכמו"כ יובן גם בכללות המשכת הספי' מהתכללותם במח' הקדומה ובעלות הרצון בהאור שלפני הצמצום דההמשכה משם הוא שלא בערך בדרך יש מאין שלא הי' שם הריבוי וההתחלקות כלל רק הי' כלולים ומתאחדים יחד. והנה אמר בס"י ע"ס בלי מה עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר והנה ההגבלה זו שיהי' במספר עשר זהו מפני שהי' הצמצום בהאור שלפני הצמצום שהאור הראשון נסתלק ונתעלם ונמשך קו קצר ומצומצם ומה נמשך ההגבלה בהספי' שיהי' במספר עשר דווקא דאם לא הי' הצמצום הנה מהאור שלפני הצמצום הי' נמשך ריבוא רבבות ספי' עד אין קץ ובבחי' א"ס ולא הי' בהם הגבלה כלל ואז הי' הספירות באופן אחר לגמרי מכמו שהם אך ע"י הצמצום נהוו הספירות באופן שהם עתה במספר עשר והגם דגם עתה הרי יש ריבוי בהספי' עד אין קץ ומספר מחמת שינוי ההתכללות והמזיגות שבהם כנ"ל אך בכללות הרי הם במספר עשר רק שבוז גופא יש הריבוי בלי מספר מצד השינוי של המזיגות שונות אבל אם הי' נמשך מהאור שלפני הצמצום הי' תחילת המשכתם בלי מספר כלל בבחי' א"ס ועוד דאם הי' ההמשכה מהאור שלפני הצמצום הי' עצם הספי' בבחי' א"ס דכל ספי' וספי' היתה אז בבחי' א"ס דלא כמו שהם עתה שהספי' בעצמם הם בבחי' גבול בבחי' חסד והגבלה דגבורה דהגם שבוז יש ריבוי מזיגות שונות חסד שבגבורה וגבורה שבחסד וה"ז כעין בל"ג מ"מ הרי התכללות ומזיגות אלו הכל הוא בחו"ג וה"ז הגבלה וכמ"ש בס"י מדתן עשר שאין להם סוף דהגם שאין להם סוף מצד ההתכללות הספי' במזיגות שונות מ"מ מדתן עשר שנמדדו במדה וגבול חסד וגבורה וגם הא"ס שלהם הוא רק באצ"י ולא בכי"ע ואינו דומה לבחי' א"ס בעצם שהוא בחי' א"ס בכל מקום, והנה הגבלה זו בהספירות זה נמשך מסיבת צמצום הראשון שהוא סילוק אור הראשון אמנם גם לאחר הצמצום שהי' סילוק אור הראשון ונעשה ההגבלה בהספי' שיהי' במספר עשר מ"מ יש ב' מדריגות בספירות והם ספירות דעיגולים וספירות דיושר דעיגולים הוא שכל הספי' כלולים יחד בלי התחלקות בדוגמא כמו שהי' ההתכללות בהאור שלפני הצמצום אך ביושר באו הספירות בבחי' התחלקות ובחי' פרצופים דבחי' היושר בא פרצוף אדם שכל הבחי' שבו הוא בהתחלקות שהראש שבו הוא כלול מג' חללים שהם חדרים וכלים לג' מוחין שיש חדר מיוחד למוח החכ' וחדר מיוחד למוח הבינה וכן למוח הדעת ואח"כ נמשכים הג' מוחין בהחושים שהם ראי' שמיעה דיבור שהם בג' כלים מיוחדים שהעין הוא כלי להראי' לראות בדבר הנראה וזה נמשך ממוח החכ' והאזן הוא כלי לכח השמיעה לשמוע דבר הנשמע וזה נמשך מבינה והפה הוא כלי לדיבור שנמשך מדעת מפיו דעת ואח"כ נמשך עוד בהג' קנים שבצוואר קנה וושט וורידין שהם ג' מוחין רק שהם בקטנות ואח"כ נמשך להלב דשם הוא משכן המדות והם ז' מדות וכללתם הוא חו"ג ואח"כ נמשך זה בהב' ידיים יד ימין ויד שמאל שהם ג"כ חו"ג עד שנמשך בהב' רגלים רגל ימין ורגל שמאל והרי שהכחות באים בהתחלקות עד שהם באים במספר רמ"ח כחות וכמו"כ הוא בפרצוף אדה"ע שהוא ג"כ באופן כזה בהתחלקות הכלים לכל אחד כלי מיוחד עד שנמשך רמ"ח

אברים דו"א ושס"ה גידים ובין כולם הוא תרי"ג וזהו ההפרש בין עיגולים ליושר דבעגולים הכל הוא בהתכללות יחד וביושר הוא בא בבחי' פרצופים והתחלקות לריבוי מדריגות, והנה לכאורה יש מעלה יתירה בבחי' העיגולים על היושר בזה שהם בהתכללות אשר זהו דוגמא להתכללות שהי' בהמאציל בהאור שלפני הצמצום אבל ביושר הרי אינם באים בהתכללות כ"א בהתחלקות אך באמת נמצא ביושר מעלה ומדריגה יתירה אשר לא נמצא זה בעיגולים והיינו מה שיש בהם הבחי' דנעוץ תב"ס דנעיצת התחילה הוא בסוף מעשה יותר מבראש המתפשט וא"כ הרי מבלי אשר ימצא ראש וסוף כלל דמאחר שנעיצת התחילה הוא בסוף יותר מבראש המתפשט א"כ הרי בזה הראש הוא מקבל מהרגל והרגל הוא משלים הראש בזה שיש בו נעיצת התחילה א"כ הרי הרגל הוא הראש ומבלי אשר ימצא ראש וסוף אשר ענין זה לא הי' בספירות דעיגולים שבהם יש בהספי' ראש וסוף שהראש אינו מקבל מהרגל ולא יש ענין זה דנתב"ס שזהו דווקא כאשר באו הספי' בהתחלקות דיושר ויש להבין זה מענין פרצוף האדם למטה אשר הראש שלו כולל כל הכחות שנמשכו בהאברים שלו עד שגם כח האחרון שברגל הכל הי' מתחילה כלולים בהראש והוא מתחלק בהכלים עד שנמשך כח האחרון בהרגל שהוא סוף כל המדריגות והרי לאחר שנמשך הכח בהרגל היינו כח ההילוך הרי נמצא בהרגל מעלה יתירה על הראש שהוא מעמיד הראש ומוליך את הראש ממקום למקום עד עשר פרסאות אשר בהראש לא נמצא שאי אפשר לעמוד על הראש ולהלך בו וא"כ הרי הראש מקבל מהרגל והרגל משלימו משום דנתב"ס דנעיצת התחילה הוא בהסוף יותר מהראש אך הנה זה הבחי' הוא דווקא כאשר נמשך כח ההילוך בהרגל שהוא סוף כל המדריגות או נעוץ בו נעיצת התחילה משא"כ כאשר הי' כלול תחילה כח ההילוך בהראש או לא הי' בו נעיצת התחילה ואז הי' כח אחרון ותחתית המדריגה לגבי המוחין וכמו"כ יובן אשר בעיגולים שהי' ההתכללות או לא הי' נמצא ענין זה דנתב"ס רק כאשר נמשך בספירות דיושר ובהתחלקות או נתחדש הענין דנתב"ס, ועפי"ז יובן מה שידוע דכל ירידת הנשמה הוא צורך עלי' ולכאורה אינו מובן איך יכול להיות בהם העלי' מאחר שהם בבחי' ירידה והשפלה אך זהו מפני שדווקא בהירידה בתכלית אזי נמצא בהם נעיצת * כמו שיש נעיצת התחילה בהרגל יותר מבהראש וזהו ירידה צורך עלי' שיתגלה בהם בשרש נשמתם אשר זה לא הי' בהם מתחילה כאשר הנשמה היתה בעולם העליון וע"ד שנתבאר בכאן מעלת היושר על העיגולים, אך עניין זה דנתב"ס ומבלי אשר ימצא ראש וסוף זהו דווקא בפנימית הספי' דבחיצונית הספי' הרי הם בהתחלקות שכן הוא למעלה בפרצוף דאדה"ע הנה ההתכללות דנתב"ס הוא בפנימית הספירות, וזהו הפי' אדם אדמה לעליון שהוא בדומה לעליון ממש שהוא עצמות א"ס אשר ממנו הכל אך שם אינו בגדר התחלקות ולא מצד שבו הוא התכללות דגם זה אינו שייך לאמר בעצמות שיש מדריגות אך הם בהתכללות דבעצמות אינו בגדר זה דהתחלקות ובדומה לזה הוא בספי'

דיושר גג"כ מבלי אשר ימצא ראש וסוף והגם שבאים בהתחלקות מ"מ הרי נתב"ס ונעיצת התחילה הוא בסוף דווקא והראש מקבל מהרגל והרגל משלימו וא"כ מבלי אשר ימצא ראש וסוף ולא כמו בעיגולים שיש בהם בעצם ראש וסוף רק שהם בהתכללות וזהו מעלה היתירה ונעלה שנמצא בדיושר אשר לא נמצא זה בעיגולים ולכן הדיושר הוא רוח ועיגולים הוא נפש דרוח הוא מחי' את הנפש.

ועפ"ז יובן ענין ההליכה דישאל בים דים הוא בחי' עיגולים אשר בשם הוא התכללות ונש"י הם בחי' ישר כמ"ש אלקים אשר עשה את האדם ישר שהוא בהתחלקות וע"י הילוכם בים נתעלו למעלת העיגולים ונכללו בשרשם ונתגלה שרש נשמתם והפנימית שלהם ונת' למעלה אשר מצד הפנימית דיושר הרי נמצא בו ענין נתב"ס ומבלי אשר ימצא ראש וסוף שהוא בהמשכת העצמות ממש שהוא שרש האמיתי והעצמי והנשמות ומצד זה נתבטל ונבקע הים מפניהם כי שרש נש"י הוא למעלה מהים שהם מעבר הנהר אשר נהר הוא למעלה מבחי' ים והם למעלה מבחי' נהר ובכ"ש מבחי' ים. ועפ"ז יובן מ"ש אז ישיר משה ובנ"י דהנה משה הוא בחי' הדעת שהוא הפנימית דנש"י כי משה הוא ממשיך הדעת בכל אחד מישראל והוא מ"ש ונתתי עשב בשדך לבהמתך עשב הוא ע"ב שי"ן שהוא המשכת הדעת גם בנשמות דזרע בהמה ולכן אמר ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה ופריך בגמרא אטו יראה מלתא זותרתא היא ומשני אין לגבי משה מלתא זותרתא היא והקושיא בזה דהלא מעמך כתיב אך הפי' מעמך היינו מבחי' הפנימית שבהם שהוא בחי' משה ולגבי זה המדרי' יראה מלתא זותרתא היא ובנ"י הם החיצונית שלהם. וזהו מ"ש כי תקנה עבד עברי שיש בהם בנש"י ב' בחי' בחי' עבד שהוא החיצונית בחי' יעקב עבדי ובחי' עברי שהו"ע עבר הנהר אך ע"י הילוכם בים נתקרב החיצונית אל הפנימית כי הים הוא בחי' עיגולים והתכללות ועי"ז נעשה בנש"י התכללות החיצונית בהפנימית ולכן נאמר אז ישיר לשון יחיד ה' הקושיא בזה שהי' לו לאמר ישירו לשון רבים מאחר שהי' משה ובנ"י אך מפני שע"י הילוכם בים נכלל החיצונית דנש"י בבחי' הפנימית שהוא בחי' משה ומצד זה נתגלה בהם שרש האמיתי והעצמי שלהם בחי' שנתת בי שהוא עצמות א"ס ונתבטל הים מפניהם ולכן נאמר ישיר לשון יחיד.

בס"ד, הנחה מפ' שלח עת"ר, הנא' על נאות דשא

ועתה יגדל נא כח אד' כו' ואי' במד"ר שזהו מה שבא לנצח מדה"ר את מדה"ד ובוזהר אי' ע"ז הפסוק כח אד' האי חילא דאתי מעתיקא סדכ"ס ויגדל נא הוא דאתרבי ואסגי לעילא ואתנגיד ואתמשיך לתתא. וצ"ל והלא שם אד' הוא בבחי' מל' ואי"כ מהו אומריו על כח אד' האי חילא דאתי מעתיקא גם ממה שאמר דאתרבי ואסגי לעילא ואתנגיד לתתא משמע שהמה שייכים זל"ז דע"י דאתרבי ואסגי לעילא עי"ז דוקא אתנגיד ואתמשיך לתתא וצ"ל השייכות זל"ז. ולהבין כ"ז צ"ל מקודם הפ' ואני תפלתי לך ה' עת רצון אלקים ברב חסדך וצ"ל הלא שם אלקים הוא מדה"ד מהו אומריו אלקים ברב חסדך שחסד הוא היפך הדין. והנה הפ' ואני תפלתי תקנו לומר במנחה דשבת ומנחה הוא בחי' דין, דהנה ידוע שמנחה הוא תפלת יצחק שתפלות אבות תקנום ויצחק תיקן תפלת מנחה וכמ"ש ויצא יצחק לשוח בשדה ואין שיחה אלא תפלה. וידוע שיצחק הי' מרכבה למדת הגבורה לכן תיקן תפלת מנחה שכל מנחה הוא דין וגם זמן המנחה הוא משינטו ציללי ערב שהוא בחי' דין, אך במנחה דשבת אי' באד"ר שהוא בחי' רעדכ"ר וכן אנו אומרים ג"כ בומירות דשבת של סעודה שלישית והא אומין עתיק יומין למצחא שאו מאיר בחי' למצחא דעתיק והענין הוא בכללות שבשחרית מאיר בחי' מוחין דגדלות אך מסתיימין עד הצות כמבו' בכהאר"י שלכן מנחה הוא בחי' מצחא אך ההפרש הוא שבמנחה דחול הוא בחי' מצחא דז"א ואי' בזהר שממצחא דז"א כ"ד בתי דינין מתערין מיני' ובמנחה דשבת הוא בחי' מצחא דעתיקא והוא בחי' רעדכ"ר כו'. והנה להבין מהו"ע בחי' מצחא וההפרש בין מצחא דז"א למצחא דעתיקא. הענין הוא דהנה תלת חללי אית לי' לגולגלתא ובהם מלובש תלת מוחין מוח החכ' מוח הבינה ומוח הדעת והנה מוחין חו"ב הם לצד הפנים ומוח הדעת הוא לאחוריהם והמצח הוא ג"כ לצד הפנים והוא כעין כלי אל הרצון שלכן מצח הוא מקום היותר קשה מכל הגוף והוא גם כלי אל הרצון שהוא כח היותר חזק מכל כחות הנפש גם הוא כלי אל הרצון שלמע' מהשכל והוא מכוון נגד מוח הדעת וצ"ל השייכות דמצח לדעת כי מאחר שהם מכוונים זה נגד זה משמע שיש להם שייכות ביניהם ומהו ענין מצח שהוא כלי אל הרצון, אך צ"ל מתחלה מהו"ע תלת מוחין ויובן ממילי דעלמא שכשארם עושה איזה ענין מו"מ אזי תחלה מתחכם בזה ומתבונן איך שטוב הדבר וצריך שירצה בזה ותחלה נופל לו במחשבתו בבחי' הברקה כללית ואח"כ מתבונן בזה בהפרטים שבו איך שטוב לו שירצה בזה, וזה נק' מוח החכ' ומוח הבינה שההברקה הוא מוח דחכ' ואח"כ ההתבוננות בהפרטים הוא מוח הבינה אך מ"מ אינו מוכרח עדיין שיחליט באופן כך דוקא הגם שהשכיל הדבר בשכלו ובינתו מ"מ אינו מוכרח שיחליט כך דוקא רק ע"י הדעת ע"י שתוקע דעתו בחזק בהענין עי"ז נרגש הענין בנפשו בפנימיות גם הטוב טעם שבו ואז דוקא נחלט אצלו שדוקא באופן כזה ולא באופן אחר, נמצא שההחלטה הוא דוקא ע"י הדעת שמההשכלה וההשגה בלבד אינו נחלט אצלו עדיין משום שאינו נרגש בנפשו בפנימיות רק דוקא ע"י הדעת נחלט אצלו שיהי' דוקא באופן כזה.

וכמו"כ יובן בעבודת הוי' שח"ב הוא ההשכלה וההשגה בגדולת הוי' בבריאות
 והתהוות העולמות איך שמהווה העולמות מאין ליש ויובן זה מההתהוות גופא
 שבהכרח הוא שנתהווה מאין מאחר שאנו רואים מציאות בהכרח הוא שהמהווה
 הוא אין לבד זאת מה שא"א להיות יש מיש בלי אין באמצע לבד זה א"א
 להיות מיש יש בלי גבול אלא בהכרח לומר שקדמו ההעדר שהמהווה הוא
 אין וכמ"ש הרמב"ם על האומרים שאפשר להיות התהוות מיש יש בלי תכלית
 שהוא שקר גמור אלא שהמהווה הוא אין וכבר הודו כל החוקרים שהתהוות
 הגשמיות מהרוחניות אין לך יש מאין גדול מזה שהוא דבר מלא דבר שמלא
 דבר נעשה דבר וזהו"ע התחדשות שנתחדש דבר מלא דבר ועש"ז מורה ל'
 בריאה שהוא ל' התחדשות וכמ"ש אם בריאה יברא הוי' אם נברא פה לארץ
 מוטב ואם לאו יברא הוי' שהוא ל' התחדשות וכמו"כ הוא מ"ש בראשית ברא
 אלקי' שהוא ג"כ ל' התחדשות, ומאחר שהוא התחדשות ממילא אינם בערך
 זל"ז שדבר ולא דבר הם שני ענינים שאינם בערך זל"ז ומאחר שאינם בערך
 זל"ז משו"ז אינם כלולים זב"ז ואינו דומה לעו"ע שכלולים זב"ז כמו שכל
 ומדות שהמדות כלולים בשכל כמו הטי' שכלי' שזהו מדות שבשכל או התפעלות
 שכלי אך שבשכל המה בדקות וברוחניות ובמדות המה באים בהגשמה * המה
 כלולים בשכל וזהו רק מה שנתגלה מהעלם אל הגילוי משא"כ ביש מאין מאחר
 שאינו * משו"ז אינם כלולים זב"ז וממילא הו"ע התחדשות, ומשו"ז ג"כ האין
 אינו נתפס ומתלבש בהיש מאחר שהוא התחדשות שאינו בערך שא"א להיות
 התלבשות בדבר שאינו * שאם הי' האין נתפס ומתלבש בו לא הי' במציאות
 יש כ"א מציאות רוחני כידוע שבהתלבשות האין המהווה בהיש המתהווה אז
 הי' המתהווה בערך המהווה ומאחר שאינם בערך זל"ז מזה מוכרח שהאין אינו
 נתפס ומתלבש בהיש שא"א להיות התלבשות בדבר שאינו בערך כמו התלבשות
 השכל בדבור שצריך להיות ע"י אמצעות המדות שירצה לדבר שדבור אינו
 בערך השכל (פי' אינו בערך בס' והדרגה גופא בס' השתל' אינו בערך השכל)
 לכן צ"ל דוקא ע"י אמצעות המדות שירצה לדבר כמו בהשפעת השכל צריך
 שירצה להשפיע ואם לא לא יוכל לדבר בהשכל שא"א להיות התלבשות בדבר
 שאינו בערך. והנה לפעמים מבו' מה שהתלבשות השכל בדבור צ"ל ע"י אמצעות
 המדות הוא רק דרך מעביר המדות אך זה המעביר הוא כעין התלבשות שצריך
 שירצה להשפיע, וענין התלבשות ממש הוא במדות הנולדים מהשכל שבכל
 שכל יש מדה פרטיות ובכדי להוציא את המדה צריך שיתלבש השכל במדות
 בהתלבשות ממש משא"כ בכאן הוא רק מה שצריך שירצה להשפיע דבמדות
 הנולדים מהשכל שם מתלבש השכל במדות בבחי' התלבשות ממש ואח"כ
 כשמשפיע בדבור הוא רק המדה ולא השכל משא"כ בכדי להשפיע השכל בדבור
 צ"ל רק ע"י מעבר המדות מ"מ מעבר זה הוא כעין התלבשות שצריך שירצה
 להשפיע ואם לאו לא יוכל להשפיע. נמצא שא"א להיות התלבשות בדבר שאינו
 בערך וכמו"כ הוא בהתהוות העולמות יש מאין בהכרח האין המהווה אינו
 בהתלבשות בהיש מאחר שאינם בערך זל"ז רק ההתהוות הוא בדרך ממילא

ולא בדרך תפיסא והתלבשות, ומאחר שהאין אינו נתפס ומתלבש בהיש משויז אין שום שינוי בהאין וכמ"ש אני ה' לא שניתני שאין שום שינוי בין קודם הבריאה לאחר הבריאה אתה הוא קודם שנבה"ע ואתה הוא לאחר שנבה"ע שאינו פועל שום שינוי, הדנה ידוע הכלל דכל מניע מתנענע שכל מניע איזה דבר מתנענע בעצמו כמו בעו"ע שיש שינוי להעילה כמו בהשפעת השכל שיש שינוי במשפיע אם משפיע אם לאו משא"כ בהאין אין שום שינוי בין קודם הבריאה לאחר הבריאה מאחר שהאין אינו נתפס ומתלבש בהיש, ומשויז ג"כ ההתהוות הוא בבחי' בל"ג הן בעצם ההתהוות שנתהוו ריבוי הנבראים וכמ"ש מה רבו מעשיך ה' שנתהוו ריבוי הנבראים עד אין קץ ועד אין שיעור הגם שכל נברא הוא מוגבל מ"מ מאחר שהאין אינו נתפס בהיש והאין הוא בבחי' בל"ג לכן מהווה ג"כ נבראים בבחי' בל"ג והן באופן ההתהוות שהוא בבחי' בל"ג שבזמן א' שמהווה נברא הא' מהווה ג"כ נברא הב' הן בתחלת שנתהוו כל הנבראים בב"א וכמ"ש בראשית ברא אלקים והן מ"ש המחדש בטובו בכי"ת מע"ב שבכל רגע מהווה כל הגבראים כאחד ואינו דומה לעו"ע כמו בשכל אנו רואים כשמשכיל שכל אחד אינו יכול להשכיל שכל אחר או כשמוליד מדה אחת אינו יכול להוליד מדה אחרת משא"כ בהתהוות יש מאין בעת שמהווה נברא אחד יכול להיות נברא הב' אע"פ שיש בהם נבראים הפכים זמ"ז מ"מ כרגע א' מהווה כל הנבראים כאחד וזהו משום שהאין אינו נתפס ומתלבש בהיש והוא בעצם בבחי' בל"ג לכן מהווה כל הנבראים בבחי' בל"ג כנ"ל. נמצא מובן מהיש המתהווה מהאין שהאין אינו בערך היש ומשויז היש אינו כלול בהאין גם בהכרח שהאין אינו נתפס ומתלבש בהיש ומשויז אינו פועל שום שינוי בהאין גם משויז ההתהוות הוא בבחי' בל"ג כו', וכן ג"כ להיפך בהכרח צ"ל שהאין צ"ל תמיד בהיש משויז גופא מאחר שהוא בבחי' התחדשות לכן צ"ל האין תמיד בהיש ואם יופסק כרגע הי' חוזר להיות אין ואפס ואינו דומה לעו"ע שאפי' יופסק העילה מ"מ נשאר העלול בשלימות כמו בשכל ומדות שאפי' נתעלם השכל מ"מ המדה נשאר קיים רק שחיות המדה נתעלם שבעת שהי' מאיר השכל או הי' חיות להמדות ואח"כ נתעלם החיות מ"מ המדה נשאר קיים וזהו משום ששם * התחדשות דבר שהמדות * היו * משא"כ * בהתהוות יש מאין שהוא התחדשות דבר מלא דבר לכן צ"ל האין תמיד ואם הי' נפסק כרגע הי' חוזר להיות אין ואפס והמשל ע"ז ידוע מזריקת האבן כשזורקין אותו למעלה משך זמן עולה למע' ואח"כ נופל למטה שכ"ז שכח הזורק נושאו למע' עולה למע' ובהסתלק כח הזורק נופל למטה והטעם ע"ז משום שזריקת האבן למע' הוא היפך טבעו שטבע האבן הוא לירד למטה והזריקה למע' הו"ע התחדשות שמחדש בו דבר לכן כ"ז שיש בו כח המחדש עולה למע' וכשנפסק כח המחדש נופל למטה וכן הוא ג"כ בהתהוות יש מאין מאחר שהוא התחדשות לכן צ"ל האין תמיד ואם יופסק אפי' כרגע הי' חוזר להיות אין ואפס, ולכן ג"כ אנ"ר שכח א"ס נמצא בהנבראים מזה שהם קיימים בזמן אע"פ שבעצם המה מוגבלים והווים ונפסדים מ"מ אינו נפסק כל האין

לגמרי וזה בצבא מטה, ובצבא מעלה קיימים באיש וכמ"ש מרוב אונים ואמיץ כח איש לא נעדר שקיימים באיש וחוקים כיום הבראם לבד זאת מה שאנ"ר כח א"ס בתמידות התהוות וההתחדשות לבד זה הוא בהנבראים גופא בקיום שלהם שהם קיימים והוא ע"י שהאין האלקי נמצא בהם תמיד לכן נמצא בהם כח הא"ס עד שבאמת שכל המציאות הוא האין האלקי מאחר שולול האין הי' חוזר להיות אין ואפס ממילא באמת לפי אמיתת האמת שכל המציאות הוא האין האלקי ואין שום מציאות אחרת, ולא דוקא בנבראים שלמטה אלא אפי' בנבראים העליונים דבי"ע שבריאה ויצירה המה רוחניים לגבי עוה"ז ועשי' מ"מ גם המה גשמי' שגם אפי' עולם הבריאה שהוא היותר רוחני נתהווה ממלי' דאצי' בדרך בריאה יש מאין וכמו"כ הוא בכללות העולמות שנחלקו לג' עולמות שא"ק הוא בריאה דכללות שהוא עולם הראשון שנאצל מא"ס אחה"צ מ"מ הוא בריאה יש מאין כו'. נמצא שנושא מכל ההתבוננות הוא שהתהוות העולמות הוא בדרך בריאה יש מאין שאינם בערך זל"ז והר"ע התחדשות שאינו בערך ומשו"ז האין אינו נתפס ומתלבש בהיש גם אינו פועל שום שינוי בהאין וכמו"כ ההתהוות הוא בבחי' בל"ג מאחר שהאין אינו נתפס ומתלבש בהיש וכמו"כ להיפך שמשו"ז בהכרח שהאין צ"ל תמיד ואם יופסק כרגע הי' חוזר להיות אין ואפס עד שבאמת שכל המציאות הוא האין האלקי. ומ"מ מזה ההתבוננות עדיין אינו מאיר בגילוי בנפשו ואינו פועל בנפשו עדיין, דמהשכלה וההשגה בגדולת הוי' מהתהוות העולמות נרגש אצלו ההפלאה הן בעצם ההתהוות שהר"ע נפלא שנתהווה יש מאין דבר מלא דבר והן כשמתבונן בהפרטים שבו איך שהאין אינו נתפס ומתלבש בהיש וכמו"כ להיפך שבהכרח שהאין צ"ל תמיד בהיש שזה ענין נפלא מאד ממילא נרגש אצלו ההפלאה מא"ס ומזה נעשה אצלו קירוב הנפש לאלקות שנעשה מקורב בעצם לאלקות ובפרט כשמתבונן בעצם ההתהוות איך שבהכרח שהאין צריך להיות תמיד בהיש וממילא הוא שכל המציאות הוא האין האלקי מזה נעשה אצלו המסירה והנתינה (די אוועקיגעבן קייט) לאלקות ושכל חפצו ורצונו יהי' לאלקות ולא ירצה בהחיצוניות וכמ"ש בתניא שאלמלא נתנה רשות לעין לראות לא היו רואין בכל דבר כ"א הדבר הוי' בלבד ומובן דמי שזוכה למדרי' זו בוודאי אינו שייך לחיצוניות כ"א לאלקות וכמו"כ אפי' ע"י ההשגה וההתבוננות איך שכל המציאות הוא האין האלקי ממילא יהי' כל חפצו ורצונו רק לאלקות ולא להחיצוניות, אך מ"מ זהו דוקא ע"י הדעת שאז נרגש אצלו הענין בפנימיות דמההשכלה והשגה בלבד עדיין אינו נרגש בנפשו בפנימיות כ"א רק בבחי' מקיף שהענין עדיין מרוחק ממנו כ"א דוקא ע"י הדעת אז נרגש אצלו בפנימיות שהענין הוא כך ושטוב לו ע"י שתוקע דעתו בחזק ומקשר דעתו לעצם הענין וכמו"כ בהטוב טעם שבו אז נרגש אצלו בפנימיות שהענין הוא כך וכמו"כ נרגש אצלו ההפלאה מאלקות ואז דוקא מאיר גילוי האור האלקי בנפשו שחפץ ורוצה בו כמו שנת"ל * שמההשכלה והשגה בלבד עדיין אינו נרגש בנפשו בפנימיות כ"א דוקא ע"י הדעת עי"ז נרגש בנפשו בפנימיות ועי"ז דוקא נעשה אצלו הרצון לאלקות. והנה ידוע שיש השגת החיוב והשגת השלילה, השגת החיוב הוא א"ס שבא בסדר השתל' והעיקר הוא באלקות המתלבש בהעולמות

שבזה יש השגה גמורה איך שנתהווה מאין שיש ענינים המכריחים שבהכרח לומר שההתהוות הוא בדרך בריאה יש מאין וכמו"כ מה שאינו מתלבש בהיש בכל הפרטים שנת"ל שבזה שייך השגה גמורה וזהו"ע השגת החיוב, והשגת השלילה הוא בא"ס שלמע' מסדר השתל' והיינו בא"ס שקדוש ומובדל מהעולמות שבזה אינו שייך רק השגת השלילה הן בעצם מה שנמצא א"ס קדוש ומובדל והן באופן ההפלאה, וכמא' אנת חכים ולא בחכ' ידיעא אינו בא לתאר מהות חכ' בא"ס רק שבא לשלול שכל מה שאנו יודעים בחכ' ידיעא צריך לשלול משם ומ"מ בהכרח הוא שהוא חכ' אך מובן שאינו באופן חכ' כמו חכ' שלנו וע"י השלילה יוכל לבא לידיעה קצת במהות חכ' שבא"ס וזהו"ע השגת השלילה. אך זהו רק ההשכלה וההשגה ועדיין אינו מאיר בגילוי בנפשו ובכדי שיאיר בגילוי בנפשו זהו דוקא ע"י הדעת וכמא' תכלית הידיעה עד שלא נדע שתכלית הידיעה וההכרה להכיר בא"ס שאינו נודע בהשגת החיוב רק בהשגת השלילה ובמ"א מבו' שתכלית הידיעה עד שלא נדע הוא שתכלית הידיעה להכיר בא"ס שלא נודע אפי' בהשגת השלילה, נמצא שמההשכלה וההשגה בלבד עדיין אינו מאיר בגילוי בנפשו כ"א דוקא ע"י הדעת דע"י השגת השלילה גולד מזה רעו"ד אהבה הבלתי מוגבלת וזה דוקא ע"י הדעת, אך זהו הדעת הוא בחי' ד"ע שד"ת מחבר מוחין ומדות וד"ע מרגיש הא"ס שבא בהשגת השלילה, וזהו"ע תלת מוחין חב"ד חכ' ובינה הוא ההשכלה וההשגה וע"י הדעת נרגש אצלו הענין בפנימיות.

ועתה צ"ל מהו"ע בחי' מצחא וההפרש בין מצחא דז"א למצחא דעתיקא.
הענין הוא דהנה אי' בזהר אית רצון ואית רצון, אית רצון שע"פ טו"ד ואית רצון שלמע' מטו"ד, רצון שע"פ טו"ד הוא הרצון הנולד מהשגה והתבוננות שע"י שמשכיל ומתבונן בשכלו בטוב הדבר איך שטוב לו הדבר ומש"ו רוצה נמצא שכל עיקר סיבת הרצון הוא ההשגה וההתבוננות ורצון שלמע' מטו"ד הוא הרצון שלמעלה מהשכל ולכן יכול לרצות בדבר שאפי' השכל ינגד לזה והסיבה ע"ז הוא משום עונג נפשו שיש תענוג (גישמאק) בעצם נפשו ע"ז והוא הנק' טעם כמוס ולא טעם ושכל גלוי לכן אם ישאלהו אדם על מה עושה זאת לא יהי' לו טעם ע"ז כי אין לו טעם ושכל גלוי כ"א טעם כמוס בלבד וזהו רצון שלמע' מטו"ד והנה נגד ב' בחי' רצון אלו יש ב' בחי' מצחא. והענין הוא כי הרצון שע"פ טו"ד כ"ז שמאירים המוחין בגלוי או המדות בבחי' פנימיות גם יט להם חיות משא"כ לאחר זמן שנסתלקו המוחין נשאר רק ההסכם בלבד שהוא בבחי' חיצוניות שמתחלה כשהי' מאיר המוחין הי' בבחי' פנימיות ועכשיו הוא רק בבחי' חיצוניות רק ההסכם בלבד וזה מפני שכבר הי' לו השגה והתבוננות ונקלט בלבו ונתפעל ע"ז ע"כ יש לו אח"כ ההסכם גם בלא התפעלות ויש לו תוקף גדול בזה אעפ"י שהמוחין נסתלקו והוא הנק' מצחא, שלכן המצחא חפיא על מוחא שהוא לאחר שנתעלם המוחין כו', וכמו"כ יובן ברצון שלמע' מן הטעם שיש בזה טעם ועונג שכ"ז שמאיר בגילוי הוא הנק' פנימיות ואחר שנסתלק הטעם נשאר בחי' הסכם בחי' חיצוניות הרצון לבד שהוא חיצוניות הרצון שלמע' מן הטעם כו'. כמו"כ יובן בעבודת

הוי' ענין ב' בחי' אלו, דבהשגה והתבוננות שמתבונן בגדולת הוי' בבריאת והתהוות העולמות שזוהו יש לו אהבה ורצון לאלקות וכמו"כ ע"י השגת השלילה עי"ז נולד לו הרע"ד אהבה הבלתי מוגבלת כו' אך הזמן ע"ז הוא בעת התפלה שאז הוא שעת הכושר הן להשגה והתבוננות והן להאהבה ורצון אך אחר התפלה מסתלקים המוחין כי אחר התפלה צריך לעסוק בעסקי המוכריהם שמותר עפ"י תורה וכמ"ש ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך ויום השביעי שבת להוי' כו' וכמו"כ הוא בשבת שבכל יום שהוא בעת התפלה שאז צריך להשכיל ולהתבונן בגדולת הוי' שיוקלט בלבו ושיהי' לו אהבה ורצון לאלקות משא"כ אחר התפלה נסתלקו המוחין ולא נשאר רק בחי' רושם בלבד ואפי' ביושבי אהל שעוסקים בתורה שתורתו אומנתו מ"מ א"א להיות כל היום בהתפעלות ורצוא כמו בעת התפלה רק שנשאר רק ההסכם בלבד דהיינו להיות סו"מ וע"ט בפו"מ דהיינו לאחר התפלה שהשכיל והתבונן בהשגה והתבוננות ונקלט בלבו והי' לו אהבה ורצון לאלקות אח"כ נשאר רק רושם זה והוא בבעל עסקים שלא יהי' טרוד כ"כ בעסקיו ובלא נתינה ומסירה (און גיט מיט אַ אַוועגגיגעבון קייט) בכל עצמותו ובלא תחבולות וזלא יהי' לו מניעה לפרק א' שחרית ופרק א' ערבית שזו מוכרח ג"כ לבעלי עסקים גם לקיים מצות כמו מצות צדקה וכמו"כ בכל המצות כו' וכמו"כ הוא ביושבי אהל נעשה ההסכם להיות עוסק בתורה כל היום ובכלל שיהי' שייך לאלקות ולא לשאר ענינים שבעת התפלה צריך שיהי' השגה והתבוננות שיוקלט בנפשו בפנימיות ושיהי' לו אהבה ורצון לאלקות משא"כ אחר התפלה נשאר לו ההסכם שיהי' שייך לאלקות ולא לחיצוניות כו'. וזהו"ע מצח שהוא כלי אל הרצון כי הרצון הוא מה שנולד מההשגה וההתבוננות ולאחר שנתעלם ההשגה וההתבוננות נשאר בחי' ההסכם שהוא בחי' מצח לכן הוא כלי אל הרצון, וגם משו"ז הוא מכון נגד מוח הדעת משום שהוא ענין נ"א כי דעת נת"ל שהו"ע ההחלטה שדוקא באופן כזה ובמילי דעלמא הו"ע ההחלטה ובעבודה הו"ע מה שנקלט בנפשו באופן כזה דוקא וזהו"ע המצח שהוא ההסכם שהוסכם לו ביתד חזק בל תמוט שדוקא באופן כזה ולא באופן אחר נמצא שמצח ודעת הוא ענין א' אלא שהדעת הוא בפנימיות שמאיר לה אור והמצח הוא בחיצוניות ומ"מ החיצוניות מכון אל הפנימיות שלפי אופן הפנימיות לפי אופן ההשגה וההתבוננות ולפי אופן שהוקלט בנפשו שהענין הוא כך ולפי אופן האהבה והרצוא שהי' לו לאלקות לפי אופן כזה הוא אח"כ ההסכם עד שע"ז נעשה לו ההסכם חזק ביותר. והנה כמו"כ יובן למע' שמצחא דז"א הוא דז"א למע' הוא מדות עליונות וכאשר הארת המוחין מאירים בהמדות זהו פנימיות וזהו הנק' ז"א אמנם כאשר המוחין אינם מאירים בגילוי בז"א זהו בחי' מצחא דז"א, ובחי' מצחא דעתיק הוא בבחי' רצה"ע שלמע' מן הטעם כו' והענין הוא כמו שארז"ל על ר"ע שהי' סרקו במסרקות של ברזל ושאל משרע"ה וכי זו תורה וזו שכרה והשיב לו הקב"ה שתוק כך עלה במח', ובאמת יש טעם ע"ז שאינו עקשות ח"ו כ"א רק טעם כמוס ולא שכל גלוי ושמאיר הטעם ע"י הדעת והוא ע"י דעת נעלם או נקרא רצון וכשאינה מאיר בו בגילוי נשאר רק בחי' ההסכם וזהו בחי' מצחא

דעתיקא, ובעבודה זהו"ע מה שתמים במעשיו שאיתם א' תם שאלף הוא כתר וההסכם שנשאר מזה הוא מה שהוא תמים במעשיו.

הנה אי' בזהר שממצחא דז"א כ"ד בתי דינין מתערין מיני' משא"כ מצחא דע"י רעדכ"ר והענין הוא כי הנה אנו אומרים אבינו אב הרחמן שאבא שהוא חכ' הוא מקור הרחמים כידוע. והענין יובן עד"מ באדם למטה שכאשר הוא משכיל באיזה שכל יש לו סברות באופן כזה וכן ג"כ סברות להיפך שהוא דבר והיפוכו, וכן ג"כ מצד מרחב השכל יוכל לקבל אפי' למנגדו מאחר שגם אצלו יש טעם וסברא לכן יוכל לסבול אותו (וכמו שאמרז"ל הי' אומר על טמא טהור ומראה לו פנים) שזהו מצד מרחב השכל לכן יוכל לסבול אפילו למנגד אותו השכל, אך זהו * שמאיר אור השכל בגילוי משא"כ לאחר שנתעלם השכל ונשאר רק ההסכם אז לא יוכל לסבול המנגדו אדרבא * וכמו שידוע ההפרש בין קטן וגדול שקטן הוא תמיד בכעס ורוגז וזהו משום שתופס בכל ענין בבחי' כללות בלבד וממילא אינו רואה הטוב בדבר המנגדו משא"כ בגדול שתופס כל ענין בהרחבת השכל ממילא ימצא פרטי הטוב אפילו בדבר המנגדו כו', וכמו"כ יובן למע' שכאשר המוחין מאירים במדות אזי אינו שייך ענין הדינים כענין מ"ש לא אוסיף עוד לקלל כו' כי יצר לב האדם רע כו' ומתחלה הי' זה הטעם עצמו לחוב כמ"ש אמחה כו' ואח"כ נתהפך זה הטעם עצמו לזכות וזה מפני גילוי המוחין כו', וז"ש אבינו אב הרחמן שחכ' הוא מקור הרחמים, אבל כאשר נסתלקו המוחין ולא נשאר כ"א ההסכם בלבד אזי שייך ענין הדינים וכענין מ"ש הנה אנכי שולח מלאך לפניך אל תמר בו כי לא ישא לפשעכם שהמלאך הוא שליח לבד ומוכרח לעשות כמו שנצטווה כמו עד"מ ממלך שעושה שליח לעשות פקודיו וצווינו ואינו אומר לו הטעם מזה אז לא ישתנה משו"א שחוקה שליח עושה שליחותו ואינו מועיל בשליחות גם שאומרים לו טעם וסברא להיפך מ"מ לא ישתנה אבל כשאומרים לו טעם ושכל בדבר השליחות יוכל לשנות אם יאמרו לו טעם וסברא להיפך וכמו"כ יובן במלאכים עליונים שהם שלוחי השפע לא ישנו לעולם וע"ז נאמר לא ישא לפשעכם כו' וכמו"כ יובן בענין מצחא דז"א שהוא בחי' הסכם לבד ואין שם הארת המוחין ע"כ מתערין ממנו כ"ד בתי דינין כו' וע"כ כל מנחה הוא בחי' דין כי בשחרית הוא בחי' מוחין דגדלות אך מסתלקין אחר חצות ובמנחה הוא בחי' מצחא דז"א ע"כ הוא בחי' דין כו', ובעבודת הוי' הו"ע מה שאינו יכול לסבול ההיפך עד שנתמלא עליו כעס ורוגז, וענין זה מה שמתמלא כעס ורוגז על ההיפך הוא דוקא בעת ההסכם בלבד דכשמאיר גילוי המוחין הגם שגם אז רוצה העיקר בהאלקות ובהחיצוניות אינו רוצה ביותר מ"מ אינו מתמלא עליו כעס ורוגז רק מה שאינו יכול לסבול אותו ומיצר לו מאד (עם ווערט זייער ניט גוט פון דעם) אבל אינו מתמלא עליו כעס ורוגז וזהו מפני שמאירים אצלו גילוי המוחין ומוחין בחי' ביטול משא"כ בההסכם שהוסכם אצלו באופן כך דוקא אז מאחר שנסתלקו המוחין לכן מתמלא כעס ורוגז על ההיפך, נמצא שממצחא דז"א כ"ד בתי דינין מתערין מיני'

משא"כ מצחא דעתיק הוא בחי' רעדכ"ר והענין יובן ע"פ מ"ש ארך אפים וגדל חסד שמפני שהוא א"א ע"כ הוא גדל חסד כמשל המלך שעושה סעודה שמפני רוב עשרו וריבוי יקר תפארת גדולתו ע"כ אפי' בפירורי הפקר שלו יש בהם ג"כ ריבוי השפעה וכמו"כ הוא למע' שע"י א"א עי"ז דוקא הוא וגדל חסד שאפי' בהחיצוניות יש ג"כ ריבוי השפעה, דממצחא דעתיק שם אינו שייך ענין יניקת הדינין ואינו דומה למצחא דז"א שאעפ"י שחכ' הוא מקור הרחמים מ"מ אי' בע"ח שגם בחכ' יש קצת דין מאחר שחכ' הוא בכלל סדר השתל' שהוא בבחי' אר"כ לכן בהחיצוניות שנתעלם המוחין בריבוי השתל' נמשכים מזה דינין וגבורות משא"כ ממצחא דעתיק אפי' בהחיצוניות אינו שייך ענין הדינין וכן עי"ז בעבודת הוי' ברצה"ע שלמע' מהטו"ד או אפי' בעת ההסכם בלבד מ"מ אינו שייך שיפול להיפך וזהו מה שרעו"ד הוא אהבה בלי הפסק הן בעצם העונג נפשו (דער גישמאק) אין לו הפסק כי ההשגה יש לו הפסק משא"כ העונג אין לו הפסק ולבד זה שכמו"כ מצד הרצון ג"כ הוא בבחי' ביטול ומכ"ש שאינו שייך שיפול להיפך ח"ו, ולכן אנו אומרים במנחה דשבת והא אומין עת"י למצחא שאז מאיר בחי' מצחא דעתיק שהוא בחי' רעדכ"ר שממצחא דעתיק אינו שייך ענין הדינין כו' ואדרבה יזוחה כל הדינין וזהו מה שיש יתרון מעלה בחיצוניות על הפנימיות וכמו ההפרש בין משה ואלי' שידוע ששניהם הם נשמות דמ"ה וב"ן ומ"ה וב"ן ידוע שהוא חיצוניות ופנימיות רק ההפרש הוא שמשה הוא מ"ה דמ"ה ואלי' הוא ב"ן דמ"ה ומצינו שאליו עלה בגופו בסערה השמימה משא"כ גופו של משה הי' צריך קבורה גם מצינו ענין השליח דוקא באלי' שהי' שליח ברשב"י גם אצל כמה תנאים ואמוראים משא"כ משה א' כבד פה וכבד לשון אנכי שלח נא ביד תשלח וענין השליחות הוא הירידה למטה וידוע הכלל שכל הגבוה גבוה ביותר יורד למטה מטה ביותר וכמו"כ מצינו שאליו נק' מלאך הברית שבכל ברית מילה נמצא שם אלי' וידוע שמילה הוא הסרת הקליפות שמילה ופריעה הוא ג"ק הטמאות לגמרי וקי"נ וענין המילה הוא הסרת הקליפות וזה דוקא משום מעלת החיצוניות כי מבחי' פנימיות א"א לדחות החיצוניות כי ע"פ מא' קו המדה נקצב להם ג"כ איזה קצבה מועטת רק דוקא ע"י החיצוניות עי"ז דוקא נעשה דחיית הקליפות כי המקיף מסמא עיני החיצונים כו' וכמו"כ יובן שע"י מצחא דעתיק עי"ז נעשה העברת הדינין כו', לכן במנחה דשבת שאז מאיר בחי' מצחא דעתיק או הוא העברת כל הדינין כו' וזהו מ"ש בזהר וכל שולטני רוגזין כו' כולוהו ערקין כו' ולית שולטנא אחרא כו' משום ואנפאה נהירין בנהירו עילאה שמאיר בחי' מצחא דעתיק עי"ז נעשה ממילא העברת כל הדינין וזהו מה שאנו אומרים במנחת דשבת והא אומין עת"י למצחא שמאיר בחי' עתיק למצחא דז"א ועי"ז נעשה דוקא העברת הדינין כו' ולכן אנו אומרים אלקים ברב חסדך שהוא כולו בבחי' חסדים.

ועפ"ז יובן מ"ש ועתה יגדל נא כח אד' כו' ואי' במד"ר שם שבא לנצח מדה"ר את מדה"ד דהנה דור המדבר הי' דור דעה ואי' בזהר שהיו מקבלים מדעת דיעקב וזהו בחי' ד"ת כידוע שמשה מלגאו ויעקב מלבר וידוע שמשה מלגאו הוא בחי' ד"ע ויעקב מלבר הוא בחי' ד"ת, וממילא אחר שחטאו

שנסתלקו המוחין אז נעשו דינין וגבורות, אך משה רצה להעביר הדינין וגבורות והי' צריך להמשיך מבחי' מצחא דעתיק בכדי להעביר הגבורות ולכן א' ועתה יגדל נא כח אד' ואי' במד"ר שבא לנצח מדה"ר למדה"ד שיהיו כולו בבחי' רחמים וזהו ע"י מצחא דעתיקא כמו שבעתיק לית שמאלא בהאי עתיקא והגבורות דשם הוא תגבורת החיות כמו"כ הוא כשמאיר בחי' מצחא דעתיק במצחא דו"א או נעשה העברת כל הדינין כו', ובוהר אי' האי חילא דאתי מעתיקא שאד' הוא בחי' מל' ומל' שרשה בעתיק כי המל' שרשה ברדל"א כמ"ש בע"ח אך זהו במל' בהעלם כי ע"פ סדר השתל' שמל' מקבלת מו"א יש שינוים במל' וכמא' האי טיקלא דאסתחר' קמי' וכמ"ש והוא מסכות מתהפך בתחבולותיו שכשעושיין רצונו או מאיר גילוי אור משא"כ כשאין עושיין רצונו אז נמצא דין וגבורות משא"כ מצד שרש המל' נדחה כל הדינין וגבורות וזהו כח אד' שהוא חילא דאתי מעתיקא שהוא ממצחא דעתיק עי"ז נדחה כל הדינין וזהו מה שאנו אומרים אלקי' ברב חסדך שאפי' אלקי' שהוא מדה"ד נהפך לחסד וזהו מה שא' דאתרבי ואסגי לעילא שהוא התעוררות מקור המל' או דאתרבי ואסגי לעילא הוא להמשיך אור חדש מעצמות א"ס במל' עי"ז גם הגבורות יתהפכו לחסדים ועפ"ז יובן ענין שייכות זל"ז שע"י אתרבי ואסגי לעילא שהוא ממצחא דעתיק עי"ז דוקא אתנגיד ואתמשיך לתתא שכל הגבוה גבוה ביותר יותר למטה יותר. וזהו"ע ועתה יגדל נא כח אד' שאד' הוא בחי' מל' אך כשמקבלת ע"פ סדר השתל' מו"א יש שינוים במל' אך הגדלת הכח הוא כשמקבלת מעתיק שזהו חילא דאתי מעתיקא וזהו מה שא' דאתרבי ואסגי לעילא עי"ז דוקא אתנגיד ואתמשיך לתתא שנדחה כל הדינין וגבורות וזה מה שבא לנצח מדה"ר את מדה"ד הוא שהדינין גופא יתהפכו לחסדים*.

הנחה, ש"פ עקב, עת"ר

והס"ר הוי' ממך כל חולי כו'. ואי' במד"ר פ' מצורע א"ר אחא מאדם יהא שלא יבואו חליים עליו (ופי' במת"כ ממנו הוא וכו' תלוי שלא כו') מ"ט דא"ר אחא והס"ר הוי' ממך כל חולי ממך הוא שלא יבואו חליים עליך. וצ"ל והלא אמרו"ל אין אדם נוקף אצבעו למטה אלא אי"כ מכריון עליו מלמע' ואי"כ מהו אומרן מן האדם הוא שבו תלוי כו'. והנה ע"פ פשוט י"ל ע"פ מה דאי' ברמב"ם בהלכות דיעות שמדבר שם בענין שמירת הבריאות מתאוות דאכילה ושתי' וכה"ג, שא' שם שכל הזהיר באלו הדברים שהורינו אני ערב לו שלא יעלה ויבא חלי עליו. והגם דאין אדם נוקף כו' ידוע שהאדם הוא בעל בחירה, ולכן ע"י ששומר א"ע למטה עי"ז שומרין לו מלמע' כו'. וע"ד

המוסר י"ל, דהנה במדרש חשיב שם כמה פרטים בענין החולי, חולי זה עין חולי זה יצה"ר חולי זה צינה, והנה חולי זה יצה"ר הוא מה שהיצה"ר מסית ומדיח ומפתח את האדם בכל התאוות ובכללות הבלי העולם מה שמראה אותו מה שמוכרח בזה, הן בעצם מצד תאוותו, והן מצד מעמדו ומצבו דכך הוא הנהגת בני"א ואם לאו אינו נחשב בגדר אנושי. אך ע"ז כתי' נופת הטופנה שפתי זרה ואחריתה מרה כלענה, כידוע שאפי' תאוות היתר ג"כ קרוב לאיסור, וצ"ל קדש א"ע במותר לך, ועי"ז עובר על מ"ע של תורה דוהתקדשתם והייתם קדושים לדעת החינוך, ובאמת הוא רע כמ"ש בתניא שאפי' תאוות היתר הוא ג"כ רע, רק מה שיוכל לעלות, אבל מקודם הוא ג"כ רע. וגם יוכל ג"כ לבוא לאיסור, דכך הוא דרכה של יצה"ר, היום אומר לו כך כו' עד שאומר לו לך עבד כו', ח"ש הוי המושכים בחבלי השוא עבותות עגלה חטאה, דמתחלה הוא רק חבלי השוא. וכידוע שמריבוי חבלים דקים עי"ז נעשה עבותות עגלה כו', שאפי' תאוות היתר הוא ג"כ רע, ומתאוות היתר יוכל לבא עי"ז לתאוות איסור. וזהו חולי זה יצה"ר, הוא מה שצ"ל השמירה שלכתחלה לא יהי' גלכד ברשתו כו' וחולי זה עין זהו מה שלא יסתכל בדברים המפליאים בכדי שלא יהי' נמשך לזה. וחולי זה צינה הוא כמשארז"ל הכל בידי שמים חוץ מצינה ופחים. והנה להבין הענין ע"ד החסידות הפרטים דחולי זה יצה"ר וחולי זה צינה וחולי זה עין, הנה איתא במא"א חולה בגימט' מ"ט, דמשם גמשכים כל חולי בחסרון שער החמישים.

והנה להבין זה, צלה"ק מה שנש"י נק' רעייתי פרנסתי, שנשמות ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים. והנה פרנסה הוא כולל ב' דברים מוון ולבוש. דהנה אנ"ר למטה דמוון מחבר חיות הנפש בגוף, דמהעדר המוון נחלש החיות עד שבריבוי הימים יכול להיות בחי' העדר לגמרי וע"י המוון נעשה התחברות הנפש בגוף. דהנה גוף ונפש אינם בערך זל"ו, דהנפש הוא רוחני והגוף הוא גשמי, אצ"ל לגבי עצמות הנפש שהוא פשיטות הנפש שאינו בערך, אלא אפי' לגבי אור וחיות הנפש המתלבש בגוף להחיותו שהוא רק הארת הנפש, ג"כ אינו בערך. דאפי' חומר המוח שהוא חומר היותר זך והיותר דק מכל הגוף והוא מקבל בתוכו צורת השכל שהוא בכלל כחות היותר נעלים שבנפש מ"מ ה"ה ג"כ אינו בערך, מאחר שהנפש הוא רוחני והגוף הוא גשמי ממילא אינם בערך זל"ו, וצ"ל ממוצע המחברם, כידוע הכלל בהתחברות דברים הפכים שצ"ל דוקא ע"י ממוצע המחברם, והממוצע זהו מוון שהמוון פועל התחברות הנפש בגוף. שזהו מה שאמרז"ל חמרא וריחא פקחין, ועד דלא אכילנא בשרא דתורא לא צלינא דעתאי, דדוקא ע"י המוון נעשה התחברות הנפש בגוף. והטעם ע"ז ידוע דכתיב כי לא על הלחם לבדו יחי' האדם כי על כל מוצא פי הוי' יחי' האדם, וידוע שהמוצא פי הוי' שבמאכל למע' ברשרו מהאדם. דהנה שרש המאכל הוא מתהו ותהו קדום לתיקון, רק מה שנפל למטה וצריך לעלות ע"י האדם זעי"ז הוא מחי' אותו. כשם שבגשמיות החיות מה שהמאכל מחי' הוא דוקא ע"י הבירורים מה שמתחלה מתברר באצטומכא ונעשה דם בכבד והמוכחר עולה ללב שמהלב

עולה למח, כמו"כ הוא ברוחניות, דדוקא ע"י שהאדם מברר ומעלה את המאכל ע"י דוקא מחי' אותו משום שרשו הקדום שבתו שהוא פועל התחברות הנפש בגוף, והנה אופן ההתחברות הוא בבחי' התלבשות והתאחדות ממש, שהנפש מתפשט ומתגלה בגוף, לא רק מה שנמצא שם, דיש אופן מה שנמצא שם, כגון בגלגולים ר"ל שנפש האדם מגולגלת בגוף הבהמה, ידוע שהוא רק מה שנמצא שם לא שנפש האדם מתפשט ומתגלה בה, כידוע שגוף הבהמה אינו חי מגפש האדם גם אינו ניתוסף לה שום מעלה מגפש האדם. משא"כ בגוף האדם, הנפש מתפשטת בו, גם ניתוסף לו מוחין ומדות מהנפש שנעשה בר מעלה. וכמו"כ יש ג"כ בגפש שליטה וממשלה על הגוף שמושל ושולט בו, דלכל אשר יחפוץ יטנו, ואינו דומה לגלגולים ר"ל שרק הנפש נמצא שם ולא יש בהנפש שליטה על הגוף אדרבה להיפך שגוף הבהמה מושלת ושולטת על נפש האדם שמדריכהו בכל המקומות. משא"כ בגוף האדם שהנפש הוא בהתאחדות עם הגוף לכן הנפש מושל ושולט על הגוף והגוף בטל וטפל אל הנפש. וכמו"כ נזדכך הגוף מהנפש, דע"י התעסקות בכחות הנפש פועל ע"י הודרכות בכלי הגוף, וביותר הוא באברים הפנימים בכחות פרטים פנימים כמו בשכל וכה"ג וכמו"כ הוא בכל הגוף שכללות חומר הגוף נזדכך ע"י. וכמו"כ הנפש בא לפי אופן הגוף, שזוהו מה שבא בהגשמה, שמשכיל בשכל גשמי, וכמו"כ השכל בזה הוא ג"כ בא בהגשמה, שאינו דומה להשגת הנפש מצ"ע (וויא א גפש פארשטייט א ענין) לאח"כ בהתלבשותו בגוף שבא בהגשמה. וכמו"כ רואה ותופס דבר גשמי, שזוהו ג"כ מצד התלבשותו בגוף. דהנפש מצ"ע אינו שייך שייגי ענין גשמי וכמו"כ שיתפוס בענין גשמי, אך זהו מצד התאחדות בהגוף. וכן ג"כ מה שנק' בשם אדם ידוע שהוא מצד הנפש, הגם דמה שנגלה הוא הגוף. וכמו"כ כל הפעולות מתייחסים אחר הנפש, הגם שהפעולה ניכר באברי הגוף, מ"מ מתייחס אחר הנפש, וזהו מפני שהנפש מתלבש בגוף בהתאחדות ממש. וכ"ן הוא ע"י המזון, שהמזון פועל ההתחברות הנפש בגוף בהתאחדות ממש. וזהו משום שמזון מצ"ע הוא ג"כ באופן כזה, כידוע שהגשמיים שמהמאכל נתאחד בגוף ונעשה דם ובשר כבשרו, ורוחניות שבמאכל נכלל ברוחניות שבנפש. נמצא שמזון מצ"ע מתאחד בהם בהתאחדות ממש לכן פועל התחברות הנפש בגוף ג"כ בהתאחדות ממש.

וענין לבוש הוא ג"כ בכלל פרנסה רק שהוא לשמור מדברים הבאים מבחוץ כמו קור וחום וגשם כו'. והנה לבוש הוא ג"כ בכלל בחי' ממוצע להתחברות הנפש בגוף, רק שאינו דומה למזון, שמזון פועל התאחדות ממש משא"כ הלבוש הוא רק בחיצוניות. וזהו משום שהלבוש מצ"ע הוא ג"כ באופן כזה שאינו מתחבר להגוף רק בבחי' מקיף, לכן מה שפועל בהתחברות הנפש בגוף הוא ג"כ באופן כזה. והנה ידוע שהשומר גבוה במעלה מהמשתמר לכן נעשה בבחי' שומר עליו, כידוע מה' מדרי' דגשמה נר"נ ח"י, וידוע דנר"נ הוא אר"פ, משא"כ ח"י הם בחי' מקיפים, וזהו מפני שהמה בעצם ממדרי' נעלות שבנפש לכן א"א להתלבש בגוף בפנימיות כ"א רק בבחי' מקיף, וכן ג"כ הלבוש שהוא גבוה יותר בשרשו נעשה בבחי' מקיף על האדם. וזהו"ע פרנסה שהוא

מלל ב' הענינים דמזון ולבוש ועי"ו דוקא נעשה התחברות הנפש בגוף. הנהגה בדוגמא לזה ברוחניות הוא דהנה מזון ולבוש הו"ע תורה ומצות, דתורה נק' מזון כמ"ש ותורתך בתוך מעי, בקרבך קדוש קדוש שרוי בתוך מעי, שע"י התורה נעשה התחברות הנשמה עם אלקות, כשם שהמזון מחבר הנפש בגוף כמ"כ התורה מחבר הנשמה עם אלקות. וזהו תלת קשרין מתקשראין דא בדא ישראל באורייתא ואורייתא בקוב"ה, נמצא שהתחברות הנשמה עם אלקות הוא ע"י התורה. דהנה הנשמה היא באין ערוך לא"ס, הגם שהיא חלק אלוך ממעל מ"מ ידוע שנשמות שרשן מהכלים דאצ"י והכלים דאצ"י הם ג"כ בבחי' מציאות, ובפרט הנשמות שנתהו או' באגה"ק שכבר יצאו ונפרדו מהכלים שהם בבחי' נבדל, וכך הוא בכ"מ עד רום המעלות הנשמות הם באין ערוך לגבי מקור המהוה ממקום שנמצאים משם שהם בבחי' נבדל. ולכן נש"י נק' בשם בנים וכמ"ש בנים אתם להוי' אלקיכם, כשם שהבן נמשך ממוח האב מ"מ הוא במהות בפ"ע, כמ"כ הנשמות הם בבחי' נבדל, דזהו ההפרש בין תורה לנשמות, דאורייתא וקוב"ה כולא חד, משא"כ הנשמות הם בבחי' נבדל. ובפרט הנשמה כמו שירדה למטה בבחי' בראת יצרת נפחת שהיא בבחי' יש, ממילא היא באין ערוך לאלקות. ובכדי שיהי' התחברות אלקות עם הנשמה, שיאיר בחי' גילוי אלקות בנשמה, הוא ע"י התורה, דתורה הוא בבחי' מזון. וז"ש אמרתך חזיתני, עץ חיים היא למחזיקים בה, דתורה היא בבחי' חיות, כשם שמה שהמזון מחבר הנפש בגוף הוא מה שהנפש מתגלה בגוף, שזהו נק' חיות, כמ"כ התורה נק' חיות שמחבר אלקות עם הנשמה, היינו שיאיר גילוי אור אלקי בנשמה, וכמ"כ הנשמה יהי' בבחי' קירוב ודביקות לאלקות, שז"ש ואתם הדבקים בהוי' אלקיכם כו', שעל ידי התורה נעשה התחברות אלקות עם הנשמה, היינו שיאיר גילוי אור אלקי בהנשמה וכמ"כ הנשמה יהי' בבחי' קירוב וביטול לאלקות. וכמ"כ ע"י התורה נעשה התחברות נה"א ונה"ב כמ"ש או יחוק במעווי יעשה שלום לי שלום יעשה לי, ב' בחי' שלום, שלום בפמשמ"ע ושלום בפמשלמ"ט. שלום בפמשמ"ע היינו התחברות אלקות עם הנשמה, ושלום בפמשלמ"ט היינו התחברות נה"א ונה"ב שיהי' בחי' התגברות נה"א על הנה"ב, שיהי' בבחי' מושל ושולט עליו. כידוע שהתחברות נה"א ונה"ב הוא ג"כ כעין התחברות הנפש בגוף שהנפש מושל ושולט עליו. אבל בהתחברות נה"א ונה"ב יוכל להיות ג"כ ההיפך, כשם שהנה"א מתגבר על הנה"ב כמ"כ יוכל להיות ג"כ שהנה"ב יוכל להתגבר על הנה"א. וע"י התורה נעשה ההתגברות הנה"א על הנה"ב, שז"ש הוי' עוז לעמו יתן, ואין עוז אלא תורה שנותנת עוז וכן לנה"א להתגבר על הנה"ב. וכן ג"כ ע"י התורה נעשה התגלות כחות פרטים מנה"א בנה"ב, היינו שיבין ענין אלקי אפי' בשכל הטבעי דנה"ב, ושיתפעל על אלקות. הגם שהנה"ב מצ"ע אינו שייך שיבין ענין אלקי ושיתפעל באלקות מ"מ בהתגלות הכחות דנה"א פועל שגם הנה"ב יבין ענין אלקי ושיתפעל באלקות. ועש"ו נק' התורה עוז ותושי', עוז לנה"א ותושי' לנה"ב, שהתורה מתשת כחות הנה"ב שגם הוא יבין ענין אלקי ויונח אצלו הענין (אים זאל זעך אפליגען דער ענין) ויתפעל על אלקות. וכ"ז הוא ע"י התורה, שע"ז נעשה התחברות הנשמה עם אלקות וכמ"כ התחברות הנה"א עם הנה"ב, וזהו בחי' מזון דתורה.

וענין לבוש הוא מעהמ"צ שהוא שמירה מבחוץ היינו מבלבולים כמו מחשבות זרות הרהורים רעים. וביותר הוא בעת התפלה, שאז הוא כדרך הנאבקים המתאבקים יחד, שנופלים לו מח"ז ביותר, וע"י המצות נעשה השמירה מזה. וזהו"ע לבישת טלית ותפילין שקודם התפלה, כידוע מחמשה כלי זיין דקשת סייף ותריס ואלה ורומח שישנם כולם בתפלה. התריס הו"ע לבישת טר"ת שהוא לשמור מכל החצים ובליסטראות שבעת התפלה. וכמ"כ הוא בכל המצות שהם לבושים לשמור מדברים המנגדים, וכמ"כ ג"כ השמירה על המשכת האור שנמשך ע"י התורה שיהי' בבחי' קיום זהו ע"י מעהמ"צ. ויש עוד ענין בלבושים דמעהמ"צ מה שנעשים לבושים לנשמה בג"ע בכדי שתוכל לקבל בחי' האור מה שנהנין מזוי השכינה. וזהו ע"ד מ"ש ויבא משה בתוך הענן, דכשהי' בהר ארבעים יום לחם לא אכל ומים לא שתה שהי' ניוון מהרוחניות, דלחם אכירים אכל איש, ובכדי שיוכל להיות ניוון מהרוחניות וכמ"כ בשביל לקבל את התורה הי' צ"ל דוקא ע"י הענן, דהענן בשרשו גבוה ביותר, רק ירד למטה להיות בבחי' לבוש למשה בשביל קבלת התורה, וכמ"כ המצות נעשים לבושים לנשמה בכדי לקבל בחי' האור. הגם שהוא רק בחי' הארה, מ"מ ה"ה הארה מן העצם. כידוע החילוקים מאור הנר ואור זויו השמש שהארה הוא מעין המאור, וז"ש יאר הוי' פניו אליך ות"א ינהר הוי' שכינתו לוותר, שהוא גילוי בחי' הארה פנימיות, לכן צ"ל ע"י לברש דמעהמ"צ. וזהו"ע פרנסה דמוון ולברש שהוא בחי' תומ"צ. דע"י התורה שהוא בחי' מוון נעשה התחברות אלקות עם הנשמה, וכמ"כ התחברות נה"א ונה"ב. וע"י הלבוש נעשה השמירה מהמנגדים בגשמיות וברוחניות.

אך כ"ז הו"ע הפרנסה לנש"י. והנה ענין הפרנסה למע' מה שנש"י מפרנסים לאביהם שבשמים הוא, דהנה אמרו"ל כל הקורא בתורה הקב"ה יושב ושונה כנגדו, שע"י לימוד התורה נעשה ע"י לימוד התורה למע', וכשם שע"י המוון ממש"ך חיות לגוף כמ"כ ע"י התורה ממש"ך חיות לאדה"ע. דהנה א' בפתח אלי' אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין וקרינן להון עשר ספירן כו' וכמה גופין תקינת לון דאתקריאו גופין כו'. והנה ענין גופין הוא ע"ס דאצ"י, אך מה שנק' גופין הוא מצד הכלים, כידוע שבע"ס יש אורות וכלים, ומה שנק' גופין הוא מצד הכלים. וכד אנת תסתלק מינייהו אשתארו כולהו שמהן כגופא בלא נשמתא קאי על הכלים, שעל האור נא' וההוא נביעו איהו כנשמתא לגופא שהוא בחי' האור, ומה שנק' גופין הוא מצד הכלים. והנה כשם שגוף ונפש הם באין ערוך זל"ו, כמ"כ הכלים הם באין ערוך אל הא"ס. כידוע שהכלים הם בבחי' מציאות, הגם שכלים דאצ"י הם אלקות מ"מ ה"ה בבחי' מציאות דחסד וגבורה, אלא שהוא מה שאלקות בא בבחי' יש, ומ"מ ה"ה בבחי' מציאות, ובכלל הם בבחי' כח הגבול, דהגבול הנמצא ממנו תחלה הם הכלים דע"ס דאצ"י. דכח הגבול שבא"ס הוא ג"כ א"ס מ"מ אינו בערך לגבי א"ס הכל"ג, דגבול זבל"ג הם באין ערוך זל"ו, ובפרט בהמדות ששייך בהם התפעלות מה שמתפעל מחסד וגבורה והתפעלות הוא בבחי' שינוי, וזה אינו שייך רק בהכלים, ועל האור נא' אני הוי' לא שניתי שלא יש בו שום שינוי.

וכידוע החילוק בין ידוע ליודע, דפעם כתי' גלוי וידוע לפני מי שא' והי' העולם, ופעם כתי' וידע אלקים. והחילוק הוא, דיודע הוא ענין התלבשות מה שמתלבש לידע, וזהו עיני הוי' משוטטות, כי עיניו המה משוטטים, דעיני הוי' המה המלאכים הממונים על כל עיני העולם שהם לפי אופן פעולת הנבראים דעשה לו מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד עשה עבירה אחת נעשה לו קטיגור, שהם לפי פעולת הנבראים למטה, וע"י חטא ועון נעשה כתם ופגם בהמלאך הממונה ע"ז. וידוע ששרשן מחיצוניות הכלים שגם בהכלים יש בחי' שינוי והתפעלות. משא"כ כשהכלים מעלים מ"ן לאורות, שם הוא בבחי' גלוי וידוע בדרך ממילא שלא בבחי' התלבשות. נמצא שכלים הם באין ערוך לגבי א"ס ומ"מ הרי א"ס מתלבש בהכלים, הגם שהוא רק הארה לבד מא"ס המאציל, מ"מ ה"ה מעין העצם, וההתלבשות הוא בבחי' התאחדות ממש דאיהו וחייהו חד ואיהו וגרמוהי חד. אך זהו ע"י התורה, דע"י התורה נעשה המשכת א"ס בע"ס דאצ"י. וז"ש אם לא בריתי יומם וליילה חקות שו"א לא שמתני, דחקות שו"א הם מקור שו"א שהם אר"כ, וזהו ע"י התורה. וזהו ג"כ לכו לחמו בלחמי, דע"י התורה נעשה בחי' המזון למע' שהוא המשכת א"ס בהכלים. והטעם ע"ז הוא משום שהתורה שרשה ברצה"ע, הגם דאורייתא מחכ' נפקת, היינו רק מה שנפקת מחכ', פי' ההתגלות הוא מחכ', וזהו מה שנמשך אח"כ במדות שהוא כשר פסול טמא טהור, אבל שרשה הוא מרצה"ע, ואח"כ ע"י החכ' נעשה ההתגלות במדות. והנה אית רצון ואית רצון, אית רצון שע"פ טו"ד שהוא ע"פ השכל שזהו הרצון שבמדות, ואית רצון שלמע' מטו"ד, ושרש התורה הוא מרצה"ע שלמע' מטו"ד, ומן הרצון נמשך בחכ' וע"י החכ' נעשה ההתגלות במדות. ומאחר ששרש התורה הוא מרצה"ע לכן ע"י התורה נעשה המשכת א"ס בע"ס דאצ"י. אך הנה התורה כמו שהיא למטה היא מלובש בדברים גשמיים, לכן ע"י שהאדם לומד התורה בביטול, שזשאמרז"ל כל האומר אין לי אלא תורה אפי' תורה אין לו כ"א דוקא ע"י התפלה שהוא מס"ב דק"ש שזהו עיקר התפלה, וזהו בכל קראנו אליו ולא למדותיו, ע"ז מעלה התורה לשרשה ברצה"ע וע"ז יש לו בכח להמשיך א"ס בע"ס דאצ"י. וזהו כל הקורא בתורה הקב"ה קורא ושונה כנגדו, דע"י לימוד התורה למטה נעשה ע"ז לימוד התורה למע', דהיינו מה שממשיכים א"ס בע"ס. הגם שארז"ל שלש שעות ראשונות הקב"ה יושב ועוסק בתורה, נמצא שיש לימוד התורה למע' מצ"ע לבד הפרנסה שנש"י מפרנסים. הענין הוא, דג' שעות ראשונות מה שהקב"ה יושב ועוסק בתורה הוא בחי' אתעדל"ע לעורר אתעדל"ת דהיינו בכדי שיהי' לימוד התורה למטה זהו ע"י ג' שעות מה שהקב"ה יושב ועוסק בתורה. וממילא מובן שאינו בבחי' המשכה פנימיות, גם אינו בבחי' מקיף, אך פנימי ג"כ לא. וההסבר ע"ז מתינוק במעי אמו שמלמדין אותו כל התורה כולה ואח"כ משכחין אותו, וזהו סיוע שלאחר התלבשותו בגוף ונה"ב שיש הרבה מניעות ועיכובים שמבלבלים אותו גם מצד חומריות דנה"ב, וזהו סיוע שיעסוק אח"כ בתורה ולא יבלבלוהו. ומובן שאינו בחי' המשכה פנימיות, הגם שאינו בבחי' מקיף, מ"מ ג"כ אינו בבחי' פנימיות. וכמו"כ הוא כאן בג' שעות ראשונות, שאינו בבחי' פנימיות וג"כ אינו בבחי' מקיף, והוא

אתעדל"ע לעורך אתעדל"ת. ובאמת שהוא מדרי' עליונה ביותר, כידוע דג' שעות ראשונות הם ג' ראשונות דעתיק. והו' ב' בחי' דתורה טל ומטר, שז"ש יערוף כמטר לקחי תול כטל אמרתי, דמטר הוא ממטלמ"ע וכמ"ש ואד יעלה מן הארץ כו', וטל הוא מלמעלמ"ט וכמ"ש וברדת הטל אל המחנה ירד המן עליו. והנה מטה הוא מה שע"י אתעדל"ת אתעדל"ע, ששרשו מו' תחתונות דעתיק, והו' שפירש"י בפסחים על ית' אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהי' שבעתיים כאור שבעת הימים, דשבעתיים זפ"ו הוא מ"ט, ואור שבעת הימים זפ"ו מ"ט הוא שמ"ג גימט' גשם, ושרשן מו' תחתונות דע"י, שזוהו בא בהתלבשות. כידוע בהתלבשות הפרצופים זכ"ו שז"ת שבעליון מתלבשין בג' ראשונות שבתחתון, ושרשן מו' תחתונות דעתיק, והו' מטר דתורה. משא"כ טל דתורה, הוא טלא דנטיף מעתיקא הוא בחי' עצמות עתיק בחי' ג"ר דעתיק, והו' בחי' אתעדל"ע לעורך אתעדל"ת, כמ"ש קווצותיו רסיסי לילה שהוא בחי' טיפין דטלא שאפי' בעת השינה בה"ג מקיצים את האדם ג"כ. אך מ"ש כל הקורא בתורה הקב"ה קורא ושונה כנגדו, היינו מה שע"י לימוד התורה למטה עי"ז נעשה לימוד התורה למע' שממשיכים א"ס בע"ס דאצי'. וע"י קיום המצות שהוא בחי' לבוש ממשיכים בחי' מקיף לאדה"ע, דע"י קיום המצות למטה ממשיכים בחי' קיום המצות למע', דהו' מה שהקב"ה מניח תפילין ומתעטף בציצית. והו' מה דאי' במדרש ע"פ מגיד דבריו ליעקב מה שהוא עושה מצווה לישראל לעשות, פי' דמה שהוא עושה הוא ע"י מה שמצווה לישראל לעשות. הגם ממה שאנו מברכין אשר קדשנו במצותיו משמע שיש מצות למע' מצ"ע, ומצד זה נתן גם לנו את המצות. ג"ו אמת, ע"י שיש מצות למע' ע"כ יש מצות למטה, מ"מ פעולת המצות שיהי' התגלות המקיף הוא ע"י קיום המצות למטה, ובפרטיות עי"ז נעשה בחי' מצות למע'. ובפרטיות י"ל, שיש ב' בחי' מצות, בחי' מצותי, ובחי' מצות הוי'. דאשר קדשנו במצותיו הוא בחי' מצותי שהוא בחי' מצות שבעצמות, והו' ע"י שיש מצות למע' ע"כ יש מצות למטה. ובחי' מצות הוי', היינו בחי' מקיפים דט' השתל', והו' ע"י קיום המצות למטה עי"ז נעשה קיום המצות למע' שממשיכים בחי' המקיף לאדה"ע. ולפמשנת"ל ההמצות נעשים לבושים לנשמה בג"ע וכמ"כ למע' היינו שיהי' גילוי בחי' המקיף עליון שזהו"ע לבושו צדקה היינו בכדי שיהי' גילוי בחי' המקיף, דכשם שצריכים לבוש לקבל האור כמ"כ בכדי שיהי' גילוי בחי' המקיף הוא ג"כ ע"י הלבשה דמעהמ"צ. והו"ע פרנסה דכולל מזון ולבושו, והיינו בחי' תורה ומצות, דע"י התורה נעשה המשכת א"ס בע"ס דאצי' וכמ"כ התחברות אלקות עם הנשמה והתחברות נה"א ונה"ב. וע"י המצות עי"ז נעשה השמירה הן למע' והן למטה.

והנה ענין חולי הוא היפך מהפרנסה, דהנה אי' במאו"א חולה גימט' מ"ט שמשם נמשכים כל חולי בחסרון שער החמשים. והענין הוא, דהנה חמשים שערי בינה נבראו בעולם, והנה נברא הוא ל' התגלות מל' וברא אותם, וכן חיישינן שמא הבריא ויצא לחוץ, שהוא ל' התגלות. דהנה אמרו"ל

לא ניתנה התורה חתוכין חתוכין למשה אלא על כל דבר הי' אומר לו מ"ט פעמים טמא ומ"ט פעמים טהור. והנה מט"פ הוא כנגד מ"ט שע"ב, ויודע שע"י שמ"ט שע"ב הם בשלימות עי"ז נמשך ממילא שעה"נ ג"כ, כיודע מענין תספרו חמשים יום, דהלא אין סופרים אלא מ"ט יום, אלא שע"י שסופרים מ"ט יום נמשך שעה"נ ממילא. וכן הוא כאן, שע"י שלימות מ"ט שע"ב עי"ז נמשך ממילא שעה"נ דבינה. והנה חולי בגימט' מ"ט, שהוא בחסרון שעה"נ, וממילא מובן שהמ"ט ג"כ אינו בשלימות, דאם הי' בשלימות הי' נמשך ממילא שעה"נ ג"כ, ומאחר שאינו נמשך שעה"נ בהכרח לומר שהמ"ט ג"כ אינם בשלימות. הגם שבמאור"א משמע דחולי הוא משום חסרון שעה"נ דהא א' דחולי בגימט' מ"ט משמע שהמ"ט הם בשלימות, מ"מ בהרמו דחולי בגימט' מ"ט ולא נ' משמע ג"כ שהמ"ט אינם בשלימות דאם היו בשלימות הי' נמשך ממילא שעה"נ. והנה בכלל הוא ההפרש בין מטר דתורה לטל דתורה, שהוא חיצוניות התורה ופנימיות התורה, דמטר שהוא חיצוניות יכול להיות מזה יניקה, דזכה נעשה לו סם חיים לא זכה כו', וכן יש מיימינים ומשמאילים בה. וכן ג"כ מהמשכה שע"י המצות יכול להיות ג"כ יניקה, שזהו משאמרז"ל הני מאנא דרבנן דבלו מיניהו שיוכל להיות יניקה אפי' בהמקיפים, משא"כ בחי' טל דתורה שהוא פנימיות התורה לא יוכל להיות משם יניקה. וזהו שעה"נ דבינה, וצריך להמשיך בחי' שעה"נ במ"ט שע"ב שלא יהי' יניקה אפי' ממ"ט שע"ב. וע"ד שידוע בענין עה"ח ועה"ה, דעה"ד הגם שהוא קדושה, מ"מ יכול להיות מזה יניקה, לכן נק' אתר דמשתני אתר דשרי' ב' מותא. משא"כ בחי' עה"ח שהוא בחי' חזי לעולם לא יוכל להיות ממנו יניקה. וצריך להמשיך בחי' עה"ח בעה"ד שאפי' בעה"ד לא יהי' ג"כ יניקה. וכמו"כ תרא כאן, שצריכין להמשיך שעה"נ במ"ט שלא יהי' יניקה אפי' ממ"ט שע"ב. דהנה שעה"נ הוא מחבר חו"ב, דעל החכ' נאי ימותו ולא בחכ', שאין שייך להיות ממנו יניקה, ע"כ צריכין להמשיך בחי' שעה"נ במ"ט שע"ב שלא יהי' יניקה מזה. והנה כמו"כ יובן בעבודה, דהנה ההפרש בין חכ' לבינה הוא ההפרש בין רא"י לשמיעה, עד"מ כשרואה את המלך פועל עליו בחי' ביטול במציאות, כמו"כ כשרואה איזה דבר נתבטל בזה הדבר (אין ער פערלירט זעך צו דעם) משא"כ בשמיעה. ובדוגמא זה הענין הוא בתורה מה שידוע שהוא דבר הוי' עד"מ כשומע איזה ציווי המלך נתבטל ממציאותו מאחר שידוע שזהו דבר המלך שיצא מפיו פועל עליו בחי' ביטול, כמו"כ בתורה, ע"י שידוע שזהו דבר הוי' עי"ז נתבטל ממציאותו, דמה להלן באימה וביראה אף כאן באימה וביראה. דמאחר שלומד דברי התנאים ואמוראים ויודע דכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש נאמרה למשה מסיני לכן מה להלן באימה וביראה דאנכי ולא יהי' לך מפני הגבורה שמעגום אף כאן באימה וביראה, שזהו מה שידוע שהוא דבר ה' זהו פועל עליו בחי' ביטול שהוא בדוגמא בחי' רא"י. ואמיתית זה הביטול הוא בנשמות הגבוהות, שזהו כמ"ש תען לשוני אמרתך כעונה אחר הקורא, וג"ז גופא הוא ע"י מס"נ דתפלה מקודם. מ"מ בכל אדם צ"ל וגם יכול להיות כעין זה הביטול, דע"י שידוע שהוא דבר הוי' וזהו חכמתו ורצונו כמ"ש בתניא, זהו גופא פועל עליו בחי'

ביטול עמוק (א) טיפער ביטול). כידוע שבכללות יש ב' בחי' ביטול, יש ביטול מצד גילוי אור עליון, ויש בחי' ביטול מצד ע"י, ובחי' ביטול מצד ע"י גילוי אור עליון פועל עליו בחי' ביטול במציאות ע"י התורה ע"י שידוע שזהו דבר הוי' והוא חכמתו ורצונו, ע"י נעשה עליו בחי' ביטול וע"י נעשה השמירה שלא יוכל להיות יניקה, משא"כ כשלומד תורה סתם יוכל להיות מזה יניקה כנ"ל, ובחי' ביטול הנ"ל הוא בדוגמא בחי' ראי'. וכמ"כ בעבודה דתפלה צ"ל ג"כ בהענין שיוכל להיות בהם בחי' ראי', וכמ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, ראה נתתי לפניך היום את החיים כו', שדוקא ע"י פועל עליו בחי' ביטול שלא יהי' מזה יניקה.

ועפ"י יובן ענין חולי זה עין, די"ל שזה בהעדר בחי' הראי' יוכל להיות מזה חולי. אך זהו רק חולי בדקות, משא"כ חולי זה יצה"ר הוא חולי בגסות. דחולי זה עין הוא מה שאינו מאיר גילוי אור וג"כ מה שיכול להיות מזה יניקה, משא"כ חולי זה יצה"ר הוא שנעשה מסך מבדיל. דהנה כמו החולי בגשמיות הוא מצד התגברות חום הדם, כמ"כ בהתגברות חום הטבעי דנה"ב דחם אבי כנען ע"י נעשה מסך מבדיל, כמ"ש עוונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלקיכם שע"י נעשה מסך מבדיל, ואין הכוונה עון ממש, אלא עיוות ועיקום שמעוות ומעקם דרכו. דהנה אלקים עשה את האדם ישר ועיוות ועיקום היינו היפך מבחי' ישר דע"י נעשה מסך מבדיל, וזהו עין חולי. ובוה גופא יש ב' מדרי', חולה שאין בו סכנה, חולה שיש בו סכנה. חולה שאין בו סכנה הוא בריבוי תאוות היתר דלתאוה יבקש נפרד, מאחר דלתאוה יבקש אז הוא נפרד רק שיכול לתקן, דבעת לימוד התורה אינו מאיר אצלו רק שיכול לתקנו, לכן נק' חולה שאין בו סכנה. וחולי שיש בו סכנה הוא כשנכשל ח"ו בתאוות איסור שזהו ע"י התגברות היצה"ר שמסית ומדיח אותו בתאוות איסור עד שנכשל בזה, ותיקונו קשה מאד. והסבה לכ"ו הוא העדר עסק התורה, דהלא אמרו"ל בראתי יצה"ר בראתי לו תורה תבלין, גם אם פגע בכ' מנוול זה משכהו לבהמ"ד אם אבן הוא נימוח. דתורה נמשל למים כמ"ש הוי' כל צמא לכו למים, וכשם שע"י המים שיורדין טיפין טיפין נעשה נקב בהאבן כמ"כ ע"י התורה נמתה לב האבן, מאחר שהתורה פועל ביטול הנה"ב, מכש"כ שע"י התורה לא הי' יכול להיות מתחלה התגברות הנה"ב. וזהו חולי זה יצה"ר.

והנה חולי זהו צינה הו"ע קרירות, שזהו קליפת עמלק אשר קרך בדרך, שמקרר את הנפש שלא יתפעל מאלקות. דע"י שמשגי ענין אלקי הי' צריך להרגיש את העילוי והטוב דאלקות, דבאמת אלקות הוא טוב, וממילא הי' מתפעל על אלקות, ובפרט כשמשגי ענינים הנעלים מ"מ אינו מתפעל משום דבר ועל ידי זה הוא מקור לכל המדות רעות מאחר שאינו מרגיש שום דבר. וזהו חמרא בתקופת תמוז קריא לי', אפי' בתקופת תמוז שהוא תוקף חום השמש דשמש הוי' מה שאני הוי' לא שניתי ומ"מ אינו מתפעל מזה. וע"י הנביא מתמי' אני הוי' לא שניתי ואתם בני יעקב לא

כליתם, שהי' צריך להיות כלות הנפש. אלא משום דבני יעקב שהוא עקב הלב מכל שהוא בחי' עיוות ועיקום ועי"ז נחלש ההרגש והיינו ההרגש האלקי שיש בנפש ושעי"ז נחלש ההרגש האלקי וזהו ג"כ מצד העדר התורה דהלא כתי' יששכר חמור גרם ויט שכמו לסבול שהוא עול תורה דתורה נק' אש וכמ"ש הלא כה דברי כאש שע"י התורה פועל דוקא חמימות שיתפעל מכל דבר שו"ש אמרתך חייטני שחיות הוא חמימות כידוע שחיות הוא בתנועה, משא"כ ע"י העדר התורה נעשה החולי. ומהו ג"כ יוכל ליפול אפי' בתאוות איסור מאחר שאינו מתפעל משום דבר. ועי"ז צריכים תשובה, דעי"ז אינו מועיל התורה. ואינו דומה לחולי זה עין דשם הוא רק מה שאינו מאיר גילוי אור, משא"כ באלו שנפגם הכלי וצריך תיקון הכלי. וממילא מובן שג"כ הסילוק הוא ביותר. לכן צריכים עי"ז תשובה. דהנה אמרו"ל גדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם ועי"ז נתקן. דהנה בתשובה יש בזה ב' ענינים, א' הוא שבירת החומריות, והיינו ע"י שטועם טעם מרירות בנפשו מכל אלו הענינים דהיינו מהתגברות הנה"ב שנעשה מסך מבדיל וכמו"כ ממה שאינו מתפעל משום דבר, על ידי זה נעשה שבירת החומריות, ולפי"ע מה שטועם טעם מרירות בנפשו לפ"ע כזה נעשה שבירת החומריות עד שנתהפך ממהותו שזהו"ע בע"ת שנתהפך ממהותו עד שמתפעל מאיזה דבר מה, שמקודם לא הי' מתפעל משום דבר וכעת הוא להיפך שמתפעל מכל דבר וכל ענין נוגע אליו, וזהו"ע הבע"ת שמגיע ביותר מעבודת הברורים שהוא בס' והדרגה, וזהו"ע שבירת החומריות. זהב' הוא יציאה והתגלות הנה"א שזהו"ע ב' המדרי' תשו"ע ותשו"ת, היינו שבירת החומריות ויציאה והתגלות הנה"א, ועי"ז מאיר לו גילוי אור.

ועפי"ז יובן מ"ש והסיר הוי' ממך כל חולי כו' ממך מן האדם הוא. דהלא כל בחי' החולי הכל הוא מהאדם, היינו בכדי שלא יהי' התגברות הנה"ב שזו חולי זהו יצה"ר וכמו"כ חולי זה צינה הלא הכל הוא בידי אדם הוא. וכמו"כ ג"כ תיקון החולי ג"כ ע"י האדם הוא, אך מ"מ יוכל להיות מזה יניקה. אך מ"ש והסיר הוי' ממך כל חולי, היינו בכדי שלא יהי' לכתחלה מזה יניקה זהו ע"י שעה"ב דבינה, וכנ"ל שממ"ט שע"ב יוכל להיות יניקה, ובכדי שלא יהי' יוכל להיות יניקה כלל זהו ע"י התגלות שעה"ב דבינה.

הניחה, שי"פ שופטים, עת"ר

אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים והנה מקודם א' דודי לי ואני לו הרועה בשושנים ואמ"כ א' אני לדודי ודודי לי. ופי' בת"י שדודי לי ואני לו קאי על יצי"מ שאז הוי' אתעדל"ע מצ"ע בלי אתעדל"ת יהיו משוקעים במ"ט

שערי טומאה ולא הי' יכול להיות בהם שום אתעדלית ומה שהיו יכולים לצאת ממצרים וכמ"כ מה שקבלו את התורה בנ"א יום זה לא הי' לפ"ע מעמדם ומצבם כ"א בדרך אתעדל"ע מצ"ע. ואני לדודי בקדמיתא ואח"כ ודודי לי קאי על בית שני לאחר שעלו מבבל והוא אני לדודי ודודי לי ר"ת אלול דהנה שמות החדשים הם לאחר שעלו מבבל דמקודם הי' רק במגין כמו ניסן נק' ראשון כמ"ש החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה ותשרי נק' שביעי כמ"ש בחדש השביעי והוא עתיקיא קרו לי' ירחא קדמאה וכאן שביעאה דעתיקיא הוא מקודם יצי"מ קרו לי' קדמאה משום שהיו נק' מברה"ע ולאחר יצי"מ ומ"ת נק' שביעאה והוא רק במגין משא"כ שמות החדשים כמו ניסן אייר סיון אלול הם רק לאחר שעלו מבבל והוא אני לדודי ודודי לי ר"ת אלול שאז הוא מלמטלמ"ע דבכלל אלול ותשרי צ"ל העבודה מלמטה. והנה בשניהם א' הרועה בשושנים דאני לדודי דודי לי הרועה בשושנים כמ"כ דודי לי ואני לו הרועה בשושנים דיש ב' בחי' שושנים שושנה בין החוחים וכמ"ש כשושנה בין החוחים כן רעייתי בין הבנות. ושושנת העמקים וכמ"ש אני כחבצלת השרון שושנת העמקים והענין דהנה כתי' טובים דודיך מיין דדודיך הם ב' דודים בחי' דודי לי ואני לו ואני לדודי ודודי לי ועי' א' טובים דודיך שהמשכת הדודים הם ע"י יינה של תורה שז"ש חכלילי עינים מיך דכל חיך הטועם או' לי לי דלי לי הם ב' בחי' דודי לי ואני לו ואני לדודי ודודי לי וכל חיך הטועם טעם של תורה עי' נעשה ההמשכה והוא ג"כ ענין שושנים דעל שושנים אי' במדרש אל תקרי שושנים אלא ששונים מה ששונים הלכות שע"י התורה נמשכו ב' בחי' אלו. והנה לתבין זה צלהק"ת מה שידוע דכל שיר השירים מדבר בענין יחוד חתן וכלה בחי' דוד וכלה ונאמר ונשנה ב' פעמים היינו מה שיש ב' בחי' חתן וב' בחי' כלה. דהנה כלה הוא מל' כליון ויש בחי' כלה שארי ולבבי היינו בחי' כליון לגמרי ובת"י פי' אשתיצי גושמא שהיא מה שמכלה ומבלה הכל (עס איז קיין זאך ניט פאראן) משא"כ בחי' כלתה נפשי להצרות הוי' היינו בחי' כליון ותשוקה שרוצה להכלל בא"ס שא"ז בחי' כליון לגמרי (וואס עס איז קיין זאך ניט פאראן) כ"א רק בחי' כליון ותשוקה להכלל בא"ס. והנה ב' בחי' אלו הם ב' בחי' מס"ב דק"ש דלמסור נפשו באחד ובחי' ואהבת את כו' בכל נפשך אפילו נוטל את נפשך ובאמצע מפסיקין בבשכמל"ו דאנשי יריחו היו כורכין את שמע ולא היו מפסיקין בברוך שם וכמ"כ משה ג"כ לא הי' מפסיק דיעקב הי' מפסיק בברוך שם ומשה לא הי' מפסיק אך אנו מפסיקין בבשכמל"ו. והענין דהנה בחי' למס"ב באחד הוא בא ע"י התבוננות דשמע ישראל דשמע הוא ל' השגה והבנה דהוי' אחד שהוא אחד ויחיד ומיוחד אפילו לאחר שנתהו עולמות כמו קודם שנתהו כמ"ש אני הוי' לא שניתי שלא יש שום שינוי בין קודם הבריאה לאחר הבריאה אתה הוא עד שלא נבה"ע ואתה הוא משנבה"ע דכמו בקודם שנבראו העולמות הי' יחיד ומיוחד בחי' הוא לבדו הוא כמ"כ לאחר ברה"ע הוא יחיד ומיוחד והוא לבדו הוא ועי' מורה תיבת אחד שהוא ז' רקיעין וארץ וד' רחוקת העולם. דהיינו אפילו לאחר שנתהו העולמות הם כמו קודם שנתהו שבטלים במציאות

לכן א' ה' אחד ולא ה' יחיד דלכאורה הול"ל הו"י יחיד דיחיד מורה ביותר על התאחדות מאחד דאחד הוא אחד המנוי מה שמונין אחריו שני ושלישי כמו ויהי ערב ויהי בקר יום אחד דשיך אחריו שני ושלישי וכמו"כ מה שכתוב שלחו מכם אתיכם אחד שהוא אחד מרבים דשיך אחריו שני ושלישי וכמו"כ מה שא"כ יחיד הוא (איינציג) בעצם שאינו שייך אחריו שני ושלישי וכמו קח את בנך יחידך שאינו שייך אחריו שני ושלישי וכמו יחיד מומחה יחיד בדור שאינו שייך אחריו שני ושלישי א"כ הול"ל הו"י יחיד. אלא מפני שאחד הוא התאחדות הפרטים וכמו אלף אחד דהתאחדות מאלף אחדים נק' אחד וכמו"כ מה שאדם נק' אחד הוא ג"כ מה שיש בו התאחדות מאברים פרטים משא"כ בחי' יחיד הוא (איינציג) בעצם שאינו בחי' התאחדות מפרטים וזהו מזה גופא משום שיחיד הוא מזבדל בערך לכן אינו מתאחד בפרטים משא"כ בחי' אחד דשיך אחריו שני ושלישי לכן בתתאחדות הפרטים נק' אחד וכמו"כ הוא בחי' הו"י אחד היינו אפילו לאחר שנתהו העולמות מ"מ הם בטלים ומיוחדים שאין מוסיפין שום ריבוי בעצמותו וזהו משום שהם בטלים במציאות לכן אינן מוסיפין שום ריבוי באחדות הפשוטה. והנה כתי' אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים ואני ראשון הוא מקודם השתל' ואני אחרון הוא לאחר השתל' לאחר שית אלפי שנים דהוי עלמא וחד חרוב וכשם שקודם השתל' הו"י הוא לבדו הוא כמו"כ לאחר השתל' שז"ש ונשגב הו"י לבדו ביום ההוא בחי' הו"י אחד. וכמו"כ ומבלעדי אין אלקים דהיינו אפילו באמצעייתא בשית אלפי שנים ג"כ אין אלקים המסתיר דהיינו אפילו לאחר שנתהו העולמות מאיר גילוי א"ס כמו קודם שנתהו וממילא העולמות בטלים במציאות. והנה החוקרים מקשים על ענין ההשגחה איך שנמשך ריבוי דיעות מאחדות הפשוטה כידוע שיש ריבוי עולמות עד אין קץ וההשגחה היא על כל אדם בפרט וכמו"כ בכ"א בפרטי ענינו שבו. וזהו מצד ב' הדיעות הן מצד ד"ע והן מצד ד"ת אצל מצד ד"ת שמשגיח על כאר"א בפרט אלא אפ"י מצד ד"ע ג"כ כתי' צופה ומביט עד סוף כל הדורות הגם שכולם נסקרין בסקירה אחת וידוע שזהו מצד ד"ע מ"מ א' ע"ז צופה ומביט עד סוף כל הדורות שזהו השגחה הוא על כאר"א בפרט אך עיקר הקושיא היא מצד ד"ת דמצד ד"ע א"ז נפלא כ"כ כידוע שאין זה בדרך התלבשות כ"א בדרך ממילא שזהו גלוי וידוע בדרך ממילא משא"כ מצד ד"ת שהוא בדרך התלבשות. והנה הם מקשים על כללות ענין ההשגחה אך עיקר הקושי' היא מצד ד"ת איך נמשך ריבוי דיעות וריבוי השגחות מאחדות הפשוטה.

והנה זה הקושיא שייך ג"כ על עצם ענין התהוות איך נתהו מציאות העולמות וריבוי התחלקות מאחדות הפשוטה. והנה יש והתחלקות הוא ענין א' דיש הוא מוגבל מה שמוגבל בריק שלו בריק גשמיים או בריק רוחניים מה שהם מגבילים מהותו והתחלקות הוא מצד ההגבלה. דע"י שהוא מוגבל בזה הוא מחולק מחבירו נמצא דיש והתחלקות א' הוא לכן במקום שהיש הוא ביותר שם והתחלקות ג"כ ביותר ואיך נתהוה מציאות הישות וריבוי התחלקות מאחדות הפשוטה. וזה הקושי' היא לאו דוקא בעולם שלמטה

כ"א אפילו בעולמות בי"ע הרוחניים וכמ"כ אפילו עולם האצ"י שהוא ג"כ עולם בבחי' מציאות וכמ"כ ספי' דאצ"י הם ג"כ בבחי' מציאות באיזה מציאות שיהי' וכמ"כ המה מוגבלים בבחי' ע"ס עשר ולא תשע ולא אחד עשר. ואיך נתהווה בחי' מציאות וריבוי התחלקות מאחדות הפשוטה. והתירוץ ע"ז ידוע שההתהוות הוא ע"י הצמצום לא בדרך עו"ע דעו"ע הם בערך זל"ז ומצד המדרי' שהם בערך העצמות הרי כל מה שנמשך ומתפשט הם הכל בבחי' האחדות משא"כ ההתהוות הוא ע"י הצמצום שאינו בערך חו"ע הצמצום שנזכר בע"ה שלצורך ההתהוות העולמית הי' בחי' צמצום בחי' סילוק האור לגמרי וכמ"כ כל הצמצומים בחי' צמצום א"ק וצמצום הדיקנא שע"ז נתעלם האור ביותר וע"י התעלמות האור ביותר ע"ז נעשה בחי' המציאות וההתחלקות ביותר. ויובן זה מנפש האדם דכל שהגילוי האור הוא ביותר שם אין המציאות וההתחלקות כ"כ כ"א דוקא ע"י צמצום האור ע"ז נעשה בחי' המציאות והתחלקות דהנה מברשי אהיה אלוך' לכן יכולים להבין זאת מנפש האדם הן מכחות הנפש והן מאותיות הנפש דכל מה שהגילוי הנפש שם ביותר שם אין המציאות והתחלקות כ"כ כ"א דוקא ע"י צמצום אור ע"ז נעשה בחי' המציאות והתחלקות ביותר. דהנה כח החכ' הוא כח היותר געלה מכחות הגלויים ואנו רואים שבנקודת ההשכלה החכ' כשנפול לו שכל חדש בחי' ברק המבריק הוא בבחי' נקודה כללית בלבד שלא יש בה התחלקות פרטים הגם שכוודאי יש בהנקודה כל הפרטים מ"מ אינם ניכרים כלל כ"א רק בבחי' כללית לבד. והתחלקות הפרטים הוא בבינה דבבינה הפרטים הם בתחלקות. והוא משום דבבינה האור מצומצם ביותר לכן שם הפרטים הם בתחלקות משא"כ בחי' שמאיר גילוי אור לכן אינם ניכרים שם הפרטים דכן אנו רואים כדאש שבנקודה חכ' מאיר גילוי אור יותר מבבינה לכן אינו ניכר שם התחלקות פרטים וסמו"כ הנקודה חכ' מצ"ע אינו מוגבל עדין במהותו והיינו בראשית ההברקה של השכל אינו מוגבל עדין במהותו (ער ווייס נאך ניט וואס דאס איז) הגם שיודע כאן ענין דהיה שכל גלוי מ"מ אינו יודע עדין איך ומה הוא לבד זאת מה שאינו יודע הפרטים לבד זה אינו יודע בעצם הנקודה אפי' בבחי' כללית לבד ולכן בכדי להביא את הנקודה בבינה דבינה הוא בבחי' תפיסא ותפיסא הוא בהקצוות של הדבר צריך מתחלה להגביל את הנקודה שידע אותה מה היא ואח"כ יביא אותה לתפיסא דבינה. נמצא שחכ' אינו בבחי' הנבלה וממילא אינו בבחי' מציאות. והגבלה הוא בבחי' מציאות משא"כ חכ' אינו בבחי' מציאות דענין ההגבלה חכ' מה שמגביל את הנקודה יודע שהוא ירידה ממדריגתו שהוא בחי' חכ' מה ששייך לבינה.

וכמ"כ בכללות החכ' אינו בבחי' מציאות והיינו מה שבחכ' אינו נרגש הכח כבבינה. דהנה כחות הנפש הי"ה בבחי' מציאות כחות משא"כ בחכ' אינו נרגש הכח והיינו מה שבחכ' נרגש עצם הדבר מה שמשכיל ולא ההשכלה וההשגה דבחכ' נרגש בחי' אור השכל משא"כ בבינה נרגש עצם ההשכלה וההשגה מה שמשגיג את הדבר ויותר מורגש זה בתענוג כידוע שע"י המצאת שכל חדש נתמלא עונג כמו צהבו פניו של ר' אסתר ט' הנה

בחי' הרי התענוג הוא מעצם אור השכל מצד ההתחדשות ובכינה התענוג הוא מההשכלה והשגה מה שמשיג את הדבר דלכן בהשגת הענין ה"ה מתענג ובהעדר ההשגה ה"ה מצטער הגם שבכינה יש ג"כ תענוג מעצם הענין מי"מ העיקר הוא התענוג מההשכלה וההשגה. והו מפני שבחי' מאיר גילוי אור לכן ה"ה בבחי' נקודה כללית ואינו בבחי' הגבלה וכמו"כ אינו נרגש שם הכח משא"כ בבינה שהאור מצומצם ביותר לכן שם יש התחלקות פרטים וכמו"כ נרגש שם הכח ביותר. אך זהו דוקא בחיצוני' בינה משא"כ בפנימיות בינה שם נרגש האור ולא הכח דההפרש בין חיצוני' בינה לפנימי' בינה דחיצוני' בינה זהו מה שמלוכב בלברשי השגה משא"כ בפנימי' בינה שהוא השכל כמו שהוא בבחי' הפשטה שם נרגש האור ולא הכח גם אינו נרגש שם הפרטים הגם שבכללות הבינה יש פרטים מ"מ הם רק פרטים עצמיים כמו שידוע שבעומק השכל מתגלה שם פרטים ביותר אך הפרטים הם ג"כ פרטים עומקים ושהם פרטים עצמיים מאחר שבפנימיות בינה מאיר גילוי האור לכן לא יש שם התחלקות פרטים וכמו"כ אינו נרגש שם הכח. וכמו"כ הוא ההפרש' בין שכל למדות דההתחלקות ביותר הוא במדות דעי' ריבוי מציגות התרכבות המדות כמו חסד שבגבורה או חסד שבחסד שבגבו' עי"ז נעשה ההתחלקות בריבוי וכמו"כ הם בבחי' מציאות שהם מדות מורגשות גם נרגש שם הכח ביותר היינו מה שנרגש שם האהבה (דער וועל) ביותר מדבר הנאהב דאם הי' דבר הנאהב נרגש ביותר לא הי' האהבה דכן הוא באהבה לאלקו' דאם הי' נרגש האלקות אצלו לא הי' האהבה פי' שלא הי' הרגשת האהבה כ"כ וכ"ז הוא מפני שבמדות האור מצומצם ביותר מבמחין דבשכל בכלל מאיר גילוי האור לכן אינו בבחי' התחלקות כ"כ משא"כ במדות שהאור מצומצם ביותר עי"ז נעשה ג"כ ההתחלקות ביותר. וכן הוא במח' ודבור שבדבור ההתחלקות ביותר מבמח' שמה שמזשב במח' אחת צריך לדבר זה בזמן רב דמח' ודבור מקבל משכל ומדות לכן במח' שמאיר גילוי אור ביותר שם אין ההתחלקות כ"כ ועיקר ההתחלקות הוא בדבור ששם האור מצומצם ביותר נמצא דעיקר מציאות והתחלקות הוא רק מצד העדר האור משא"כ מגילוי אור שם אין המציאות וההתחלקות כ"כ וכן הוא בכחות הנעלים שבנפש כמו רצון ועונג אנו רואים שברצון אינו נרגש רק האור ולא הכח דהנה יש רצון שלמע' מהשכל ורצון שלמטה מהשכל. רצון שלמטה מהשכל הוא בחי' מדות שהם נק' ג"כ רצון ושם נרגש הכח משא"כ ברצון שלמע' מהשכל נרגש רק האור גם אין שם בחי' התחלקות במדות שברצון עד שיכול להיות שני הפכים כא' דבמדות צריך להיות בחי' קדימה ואיחור לא' על זולתה משא"כ במדות דרצון יכול להיות שני הפכים כא' כענין בבי' תקיעא בלבאי מסטרא דא וחזרה תקיעא בלבאי מסטרא דא שאין שם התחלקות ואצ"ל בתענוג שאין שם התחלקות עד כחות הכלולים בנפש שהם בהתאחדות ממש מפני שאינן בבחי' מציאות כלל לכן הם בהתאחדות ממש מה שיכול להיות רואין את הנשמע ושומעין את הנראה.

נמצא דבכחות הנפש כל מה שמאיר גילוי אור ביותר שם אין המציאות והתחלקות כ"כ כ"א דוקא ע"י צמצום האור נעשה ההתחלקות והנה כמו"כ היא באותיות של הנפש ג"כ דהנה הנפש מלאה אותיות דאיתיות שרשן מעצם הנפש וידוע שבעצם הנפש אין האותיות במציאות כלל, דעצם הנפש הוא פשוט ואין האותיות מוסיפין בו שום ריבוי כלל שאינן במציאות יש ולכן אין אנו מרגישים האותיות שבעצם הנפש עד שאין אנו יודעים שיש שם אותיות רק מה שאנו מכריחים שיש שם אותיות אבל בעצם אין אנו יודעים כלל מפני שהם אינן במציאות כלל. הגם די"ל שזהו מפני שאין אנו מרגישים את הנפש לכן א"א מרגישים את האותיות. אך באמת הוא להיפך דמה שאין אנו מרגישים את הנפש זהו משום שהאותיות אינם במציאות דאם היו במציאות היינו מרגישים את הנפש ג"כ. דכל גילוי הוא ע"י אותיות דאיתיות הוא מל' אתא בקר שהוא גילוי דמה שאנו מרגישים את הגילויים זהו מפני שהאותיות הם בבחי' מציאות לכן הגילויים הם במורגש ופי' במורגש אין הכוונה מורגש כ"א מה שאנו מרגישים גילויים. וזהו מפני שהאותיות הם בבחי' מציאות ומה שאין אנו מרגישים את הנפש זהו מפני שהאותיות אינם בבחי' מציאות דבאמת עצם הנפש אינו מורגש בשום כח אפילו בכחות היותר נעלים שבנפש ובהתגלות עצם הנפש על הכח או הכח בטל ונכלל בהנפש דהו"ע מיתת נשיקין שהוא התגלות עצם הנשמה ועי"ז נתאסף ונתקבץ כל הכחות ותכללים בעצם הנפש נמצא שהנפש אינו מורגש בשום כח וזהו מפני שהאותיות אינם בבחי' מציאות. ומציאות האותיות הוא בכחות הגלויים ובכחות הגלויים גופא עיקר המציאות הוא בדבור שבדבור הם אותיות מורגשים שמורגשים אל הזולת משא"כ אותיות המח' אינם מורגשים כ"כ שאינם רק לעצמו ואינם נרגשים אל הזולת וזהו מפני שבדבור האור מצומצם יותר מבמח' דמח' ודבור מקבלים משכל ומדות לכן בדבור שהאור מצומצם ביותר האותיות מורגשים ביותר משא"כ במח' שאינם בצמצום כ"כ אינם מורגשים כ"כ ולכן אנ"ר דבתוקף התפעלות המדות אינו יכול לדבר וכמו"כ כשנובע גביעת אור השכל בתוקף אינו יכול לדבר מפני כשמאיר גילוי האור א"א להיות מזה אותיות מורגשים ובמח' יכול לחשוב אפי' בתוקף התפעלות המדות וזה ג"כ דכשיש לו תוקף התפעלות המדות ביותר אז מבלבל גם לאותיות המח' ומה שאנ"ר דבטרדא בעומק השכל מדבר בדרך ממילא שם אין האותיות מורגשים נמצא שזה ראי' להיפך דמפני שמאיר שם גילוי האור לכן אין האותיות מורגשים שאינו מרגיש מה שמדבר ובכלל הם איתיות שאינן מורגשים נמצא דבדבור שהאור מצומצם ביותר שם האותיות במורגש ביותר משא"כ במח' שאינם מורגשים כ"כ. ובמח' גופא יש מחזו"מ שבמח'. שאינו דומה כשמחשב אותיות הדבור ששם האותיות במציאות יותר משא"כ במחשבת שכל שאינם מורגשים כ"כ ובמחשבת השכל גופא יש חיצוני' השכל ופנימי' השכל דבחיצוני' השכל הוא מה שמחשב את השכל כמו שמלוכב בלבושי השגה ופנימי' השכל הוא מה שמחשב את השכל כמו שהוא בבחי' הפשטה ששם אין האותיות מורגשים ביותר. ודעה מח' בכלל היא רק בבינה וכן יובן באותיות שבחכ'

שאין האותיות ניכרים כלל והגם שיש שם אותיות מ"מ אינם ניכרים מפני שמאיר שם גילוי האור ולמע' מזה באותיות דרצון ועונג שאינם ניכרין כלל עד אותיות שבעצם הנפש שהנפש מלאה אותיות שאין שם שום מציאות אותיות כלל מפני שמאיר שם גילוי אור הנפש נמצא שאנו רואים הן מצד אותיות הנפש והן מצד כחות הנפש דבגילוי הנפש אינו שייך בחי' מציאות ההתחלקות דענין המציאות וההתחלקות הוא דוקא מצד העדר הגילוי אור משאי"כ מגילוי אור א"א להיות בחי' מציאות והתחלקות עד שבעצם הנפש ששם מאיר גילוי הנפש בלי צמצום אינו שייך שם בחי' מציאות ההתחלקות כלל. וכמו"כ יובן למע' דמצד גילוי א"ס א"א להיות מציאות. והעולמות כמו שהם בעצמות א"ס הם אינן במציאות כלל וז"ע גליף גליפו בטה"ע שהם אותיות שלפה"צ וז"ע שיער בעצמו בכח כל מה שעתיד להיות בפועל שהז"ע השערה בכח על עולמות מ"מ שם אין האותיות במציאות כלל כשם שאותיות שבעצם הנפש אינן במציאות כלל כמו"כ האותיות דגליף גליפו ג"כ אינן בבחי' מציאות כלל כ"א דוקא ע"י צמצום הראשון שהז"ע סילוק האור וכמו"כ צמצום א"ק וצמצום הדיקנא שע"ז נעשה ההתחלקות עד שבריבוי השתל' בהשתל' הספי' דאצי' שירד ממדרי' למדרי' וכמו"כ ע"י ריבוי פרסאות ומסכים שע"ז נתעלם האור ביותר וע"י התעלמות האור דוקא נעשה בחי' המציאות וההתחלקות ביותר אך הנה ומבלעדי אין אלקי' דהיינו אפילו לאחר שנתהו העולמות מ"מ הם בטלים במציאות כמו קודם שנתהו וזהו"ע הוי' אלקים כולא תו דהוי' הוא כח הגילוי ואלקים הוא כח ההסתר וכשם שכח הגילוי הוא כח א"ס כמו"כ כח ההסתר הוא ג"כ כח א"ס ומאחר שהוא כח א"ס לכן אינו מסתיר על א"ס דאפי' לאחר שנתהו העולמות מאיר גילוי א"ס כמו קודם שנתהו כידוע דעל עצמו אין יכולים להסתיר (אויף זיך קען מען ניט פער שטעלין) כ"א רק. בדבר הזר וגם זה הוא מבשרי אחוזה דהנה בנפש יש ג"כ כח הגילוי וכח ההסתר כמו בשכל יש כח הגילוי לגלות אור וכמו"כ כח ההסתר לצמצם ולהסתיר כמו בהשפעה מהמשפיע אל המקבל ובכלל ההשפעה אל הזולת ידוע שהשכל כמו שהוא לעצמו אינו יכול להשפיע לו כ"א צריך לצמצם ולהגביל את השכל וכמו"כ כח ההסתר להלביש אותו במשלים שהם ענינים זרים שע"ז מקבל את השכל והנה זהו רק לגבי המקבל משאי"כ לגבי המשפיע בעצמו אינו הסתר דהיינו אפילו לאחר כל הצמצומים וההגבלות וההסתרים מאיר אצלו גילוי אור דהיינו מה שיוכל להתפשט וזהו מפני שעל עצמו אינו יכול להסתיר לכן הוא הפסק דין בש"ע בענין כיסוי הראש לצורך דבר שבקדושה שאינו מועיל מה שמכסה את ראשו בידו כ"א דוקא ע"י דבר אחר וזהו משום שכח ההסתיר הוא ג"כ כח מהנפש לכן אינו מסתיר על עצמו וכמו"כ הוא בכל כח וכח יש כח הגילוי וכח ההסתיר לכן אינו מסתיר על עצמו וכמו"כ יובן למע' מאחר שכח ההסתיר הוא ג"כ כח א"ס לכן אינו מסתיר על עצמתו דאפילו לאחר שנתהו העולמות מאיר גילוי הא"ס כמו קודם שנתהו. וכמ"ש באגה"ת שאין שום דבר גשמי ורחוני ואצף לפני א"ס שלגבי א"ס אין שום דבר מסתיר כ"א רק עוונותיכם היו מבדילים לפי שהם נגד רצון הוי' שעון ועיוות

ועיקום שנא מאד למעלה לכן היה מסתיר וג"ז באמת לגבי עצמות א"כ אין זה מסתיר דהו מה שמעוררים אותו בתשובה אפי' מי שהוא משוקע ר"ל בעמקי הקליפות ובריבוי ההעלמות והסתרים שבאמת מעלים ומסתיר מ"מ מעוררים אותו בתשובה שזהו שביוב"פ אפי' קל שבקלים ופושעי ישראל חוזרים בתשובה מפני שאז מאיר גילוי אור עליון מלמעלה שאז הוא בחי' קירוב המאור אל הניצוץ וביותר הוא בנעילה לכן מעוררים אותו בתשובה אך זהו מצד עצמות א"ס משא"כ מצד הגילויים דא"ס ה"ז מסתיר דהרי הפרידן מאחדותו אבל לולא זאת אין שום דבר גשמי ורוחני חוצץ לפני ג' וכ"ש בחי' אלקים שאינו מסתיר לגבי עצמותו ומאיר גילוי א"ס היינו אפילו לאחר שנתהו העולמות וממילא העולמות בטלים במציאות רק מה שנראה לעינינו למציאות יש זהן הן גבורותיו אעפ"י שמאיר גילוי א"ס לגבי עצמותו מ"מ לא יהי' נראה לגבי העולמות ומרגישים א"ע למציאות יש, אך באמת לגבי עצמות א"ס מאיר גילוי א"ס אפילו לאחר שנתהו העולמות מ"מ מאיר גילוי א"ס כמו קודם שנתהו. — וממילא העולמות בטלים במציאות.

והנה ע"י התבוננות בהוי' אחד עי"ז נעשה בחי' כלה שארי ולבבי בחי' התאחדות הנפש באלקות וכמ"כ מה שמכלה ומבלה הכל שהוא בחי' ביטול דכקל"ח והו מה שהיש אינו נתפס אצלו במציאות ולא זה בלבד מה שאינו תופס מקום אצלו (וואס בא עם ביטרעפט ניט) כ"א מה שאינו נתפס אצלו למציאות יש ואינו צריך לומר שאינו שייך לתאוות וישות וחומריות וכל טיבו לגרמי' שזה בחדאי אינו שייך אצלו ולבד זה הוא שאינו נתפס אצלו למציאות מפני שמאיר אצלו גילוי האור בנפשו ובחלקו בעולם. אך הנה כ"ז אינו שייך בכל הנשמות כ"א רק בנשמות הגבוהות נשמות דאצי' שמאיר אצלם גילוי הנשמה אפי' למטה בגוף שאין הגוף ונה"ב מסתיר כלל ונרגש אצלם (בא זיי לייג זעך 98) ענין אחדות הוי' וכמ"כ מאיר אצלם גילוי האור וזהו מה שאנשי יריחו היו כורכין את שמע דיריחו ל' ריח שהוא דבר שהנשמה נהנית בו ולא הגוף שהוא בחי' עובדי הוי' בנשמתן וכן ג"כ נשמת משה ג"כ לא הוי' מפסיק דמשה הוא בחי' מ"ה בחי' ביטול במציאות וכמ"כ נשמת רשב"י שהי' מאיר אצלו גילוי הנשמה וכדאיתא בירושלמי שרשב"י הוי' מפסיק לק"ש ולא הוי' מפסיק לתפלה דק"ש הוא בחי' למס"נ באחד דענין התפלה הוא לפעול הביטול בחי' ביטול במציאות והי ע"י האור שממשיכין בתפלה הו"ע ח"י ברכאין דצלותא ברוך אתה לנוכח ועי"ז פועלים הביטול משא"כ רשב"י שע"י ק"ש הוי' אצלו בחי' ביטול במציאות ממש זהו דא' בחד קטירא אתקטרגא ובה' תהלל נפשי בה' דוקא אך זהו רק בנשמות הגבוהות משא"כ בכללות הנשמות צריך להפסיק בבשכמל"ו הו"ע בחי' ביטול דמצד בחי' המל', ווי"ש מלכותך מ"ע דמבחי' המל' נתהו העולמות דאין מלך בלא עם ועם הוא מל', עוממת דברים זרים ונפרדים בחי' מציאות יש אך צריך להיות בחי' ביטול היש. וג"ז הוא ע"י התבוננות דמבלעדי אין אלקים אלא הפי' הוא דמבלעדי דוקא אין אלקים פי' שאין אלקים שהוא בחי' ההסתר חוץ ממנו ית' אלא דהוי' ואלקים כולא חד היינו שהוי' גופא הוא בחי' אלקים

המסתיר וזהו הוי' אליכם שהוי' הוא אלקים. אתה אל מסתתר שההסתר הוא מן פשיטות האחדות דשם הוי' דכהדין קמצא דלבושי מיני' ובי' לכן מה נעשה הריבוי התאלקות הגם שהוא היפך הגבלה אך זהו משום שהתחלקות הוא מפשיטות האחדות דהוי'. ומחמת זה נעשה בחי' ביטול היש אך אינו בחי' ביטול במציאות כ"א בחי' ביטול היש ואינו שייך לתאוות חומריות וישות ונגש אצלו ענין אלקי והו' ומבלעדי אין אלקים שאינו כפי' האי כנ"ל ששם הפי' דמבלעדי אין אלקים פי' שלא יש בחי' אלקים המסתיר כלל וכאן הוא הפי' דמבלעדי דוקא אין אלקי' שאין ההסתר חוץ ממנו ית' כ"א הוא מצד פשיטות האחדות דהוי'. והנה ע"י התבוננות בזה איך שההסתר גופא הוא מצד פשיטות האחדות דהוי' עי"ז נעשה בחי' כלתה נפשי לחצרות הוי' שהוא בחי' כליון ותשוקה לאלקות וכמו"כ מה שרוצה ליכלל ולהדבק דהנה בבחי' כלה שארי ולבבי שם אינו בבחי' כליון ותשוקה מאחר שמאיר גילוי האור וכמו"כ אינו רוצה להכלל ולהדבק שהוא בבחי' התאחדות משא"כ בבחי' כלתה נפשי הוא הכליון ותשוקה בהגילוי אור וכמו"כ מה שרוצה ליכלל. וזהו בחי' ואהבת בכל נפשך היינו בחי' כליון ותשוקה לאלקות וענין בכל נפשך אפילו נוטל את נפשך י"ל כענין מה לי קטלא כולא מה לי קטלא פלגא ולזאת אפילו בחי' ביטול היש נק' בחי' מס"ג. וזהו ב' בחי' כלה בחי' כלה שארי ולבבי ובחי' כלתה נפשי כו' שהם ב' בחי' כלה עילאה וכלה תתאה. וב' בחי' אלו באהבה הוא דבחי' כלה שארי ולבבי הוא בחי' אה"ר להכלל לעצמות א"ס בלי שום מבוקש וזהו אל תהיו כעבדים הממששין את הרב ע"מ לקבל פרס דפרס הוא מל' פרוסה שהוא חלק מן העצמות האור חיו נק' פרוסה שהוא רק הארה מן העצמות וכן ג"ע נק' פרוסה שנק' זיו השכינה וכמא' צדיקים יושבין ונהנין מזיו השכינה. ואל תהיו כו' לקבל פרס היינו שאינו רוצה בהגילויים כ"א להכלל בעצמות א"ס דמי' לי בשמים ועמך לא תפצתי בארץ דמה שהוא ועמך אינו רוצה כ"א דוקא להכלל בעצמות א"ס וזהו בחי' אה"ר ויש עוד אהבה שהוא רוצה בהגילוי אור וזהו בחי' כלתה נפשי מה שרוצה בהגילוי אור כמו ג"ע דיש לו בחי' כליון ותשוקה וזהו ב' בחי' כלה עילאה וכלה תתאה דבאהבה הוא ב' בחי' אה"ר ואהבה וזאת והנה ב' בחי' כלה הם ב' בחי' שושנה שושנה בין החוחים ושושנת העמקים דשושנת העמקים זהו בחי' כלה עילאה והוא בחי' העומק של שם הוי' דזהו ממעמקים קראתיך מעומק של הוי' וזהו ואמת הוי' לעולם בחי' אמיתית של שם הוי' והיינו בחי' הוי' שאינו מתלבש בשם אלקים דמצד שם הוי' שמתלבש בשם אלקים דזהו ג"כ בחי' הוי' אלקים כולא חד אך מ"מ איז אמיתית של שם הוי' כ"א רק אמיתית של שם אלקים דהיינו שאלקים אינו ד"א כ"א שהוי' בעצמו הוא אלקים משא"כ אמיתית של הוי' זהו בחי' הוי' שאינו מתלבש בשם אלקים וזהו בחי' שושנת העמקים. והנה על לשון הקבלה נק' כלה עילאה בחי' שכינתא עילאה בחי' בינה הגם שאי' בזה דבבינה אינו שייך בחי' כלה היינו בחי' כליון ותשוקה זה אינו שייך בבבינה מאחר שמאיר שם גילוי אור וחורב הן תרין ריעין דלא מתפרשין ובחי' מאיר גילוי אור דחכ' הוא כח מה וכמ"ש בתניא דא"ס

אשר האמת היא לבדו ואין זולתו זה היא מדרי' החכ' חטיב הן תרין ריעין ולא מתפרשין ממילא גם בבניה מאיר גילוי אור לכן אינו שייך בחי' כליון ותשוקה אך זהו דוקא בפנימיות בינה דבחיצוניות בינה הם מחלקים דבה מתרצים מה דלפעמים אי' בעי' דבחכ' מאיר אי' בקירוב מקום ובבינה מרחוק מקום ופעמים אי' דבחורב הם בתרחבות ומתרצים עי' שהיא החילוק בין אי'א תתאין לאר'א עילאין דבאור'א עילאין משתווה בינה אל החכ' שגם בבניה מאיר גילוי אור ומאחר שבבניה מאיר גילוי אור לכן בחי' כליון ותשוקה אינו שייך שם הענין כליון ותשוקה הוא רק מצד העודד האור וכמי'ש צמאה לך נפשי בארץ צי' ועיף בלי מים עדי'מ אדם העומד במים אינו שייך שיהי' צמא למים כמו'כ בחי' כליון ותשוקה הוא רק מצד העודד האור משאי'כ בבניה שמאיר בחי' גילוי אור אינו בבחי' כליון ותשוקה כי'א בבחי' כלה עילאה, שהו שייך אפילו בבניה וכלה תתאה נק' בחי' שכינתא תתאה בחי' מל' ולכן נק' שושנה בין החוחים שזוהו בחי' ירידת המל' בבי'ע בריבוי העלמות הסתרים ומתלבשת גי'כ בעי'ש להחיות השפעות גשמיות ומהו נמשך בחי' תאוה גשמי' חומריות והו כשושנה בין החוחים כשם שהשושנה החוחים וקוצים עוקצים ודוקרים אותה כמו'כ מצד בחי' ריבוי העלמות הסתרים עי' דוקרים בחי' אור האלקי וזי'ש ואושך אותך גם אנכי מחטוא לי חסר אי' שהוא לי מחט שע'י החטא וכמו'כ בחי' עיוות ועיקום נעשה מחט שדוקר את אור האלקי, אך כמו'כ העלי' שנעשה מזה הוא ביותר דכשם שהשושנה עי' חוחים וקוצים עי' סלקא ריחה מהעלם אל הגילוי כמו'כ עי' ירידת המל' בריבוי ההעלמות הסתרים בבחי' ישות חומריות ביותר מי'מ עי' שפועל בחי' ביטול היש עי'ז מאיר בחי' גילוי האור וביתרון האור שזוהו היתרון מה שיש באתכפיא על אתהפכא כידוע דמה שהתגברות הישות וכמו'כ החומריות הוא ביותר והוא פועל בחי' ביטול היש זה יקר מאד למע' ועי' שפועל בחי' ביטול היש אם עי' כפי' בפועל או עי' התגלות כחות נפשו זה יקר מאד למע' ובפרט שע'י ריבוי החומריות ביותר עי'ז דוקא נעשה בחי' התגלות כחות הנפש ביותר ועי'ז ממשיך מלמע' בחי' גילוי אור עליון יותר והו ממעמקים קראתיך שע'י עומק הנפש כמשיכים בחי' עומק מלמע' מה דסלקא ריחה כאנשי יריחו לי ריח למע' מזה והנה עי' ב' בחי' כלה ממשיכים ב' בחי' חתן והנה קול מצהלות חתנים מחופתם חתנים תרי משמע דחתן הוא מל' גרות דרגא בחי' המשכה ויש ב' בחי' ותן והנה כתיב אלה תולדות הששהיא ותולדות מלא בכ' ווי'ן דואו הוא לי המשכה ובי' ווי'ן הם ב' בחי' חתן והענין הוא והנה אי' בסדר"א עד לא גבה'ע הי' הוא ושמו בלבד ולכא' אינו מובן דמקודם בהי'ע לא הי' מי שיקרא בשמו אך הענין הוא והנה השם שמצינו בגמ' ומדרשים הוא רק שם הקבי'ה הוא מורה על מה שעצמות אי'ס קודש ומובדל ומה שנמשך בעולמות הוא רק הארה חיו לבד שבאין ערוך אל העצמות כטיפה מים אוקייטוס ולכן נק' שם דדק שמו נק' עליהם כשם שהשם האדם אין ערוך אל עצם האדם כמו'כ והארה היא גי'כ באין ערוך אל העצמות ומאחר שנקרא בשם שם יש גי'כ בחי' שמו כמו שכלול בעצמותו וחר'ע בחי'

כח ויכולת שיש בעצמותו להאיר אור בעולמות לתוהם ולהחיותם כזיו
 השמש שיש הזיו כמו שהוא בגילוי וכמו שכלול בעצם השמש וכמו"כ הוא
 למע' בחי' שמו הכלול בעצמותו היינו בחי' יכולת שיש בעצמותו להאיר
 אור והרע' שמו הגדול דעד שלנבה"ע הי' הוא ושמו בלבד. והנה כתיב ויקרא
 הוי' הוי' דיש ב' בחי' הוי' שם הוי' דסדר השתל' שהוא הוי' בחכ' דחכ'
 הוא ראשית השתל' וכמ"ש כולם בחכ' עשית שהוי' הוא מקור ההתנוות
 ועי' מורה הוי' שהוא לי' מזהו ושם הוי' שלמע' מסדר השתל' בחי' שמו
 הגדול אך ויקרא הוי' הוי' זהו המשכת בחי' שם הוי' שלמע' מהשתל'
 והנה חכ' נק' ראשית וכמ"ש בראשית ברא ותרגום יונתן בחוכמתא ברא
 וכמו"כ תורה נק' ראשית וכמ"ש הוי' קנני ראשית דרכו אך זהו רק מה
 שנק' ראשית לי' נוקבא בחי' מקבל דלכן נק' התורה זאת וכמ"ש זאת
 התורה וכן יבא זה ויקבל זאת מזה לעם זו משא"כ בחי' ויקרא הוי' היינו
 המשכת בחי' ראשון בראשית בחי' אני ראשון ואני אחרון שהוא בחי' המשכת
 אי"ס בחכ' שהיו הקב"ה קורא ושונה כנגדו שהוא המשכת אי"ס בתורה זה
 ממשיכים עיי' עסק התורה לשמה שעיי' ממשיכים בחי' אי"ס בתורה
 חשארז"ל עי"פ ותורת חסד על לשונה אית תורה של חסד ותורה שאינה
 של חסד אלא כאן בעסק התורה לשמה שאז נק' תורה של חסד שעיי'
 ממשיכים בחי' אי"ס בתורה והנה בתורה יש בחי' עונשין ודינין הגם
 שבכללות התורה היא בכדי לתקן מ"מ הי' בחי' גבורות אך כשממשיכים
 אי"ס בתורה עיי' נעשה בחי' המתקת הגבורות ואז נק' תורה של חסד
 וכארז"ל עי"פ על מה אבדה הארץ על עובם את תורתני על שלא ברכו בתורה
 תחלה והיינו מה שלא המשיכו אי"ס בתורה שעיי' נעשה בחי' העונשין
 והדינין ומילא מובן להיפך כשממשיכים אי"ס בתורה או לא שייך בחי'
 עונשין ודינין והיו מה שדוד הי' מחבר תורה שלמעלה עם הקב"ה שהקב"ה
 הוא עצמות אי"ס מה שקדוש ומובדל הוי' מחבר תורה שלמע' עם הקב"ה
 היינו מה שהמשיך אי"ס בתורה והיו בחי' תתן האי' שממשיכים בחי' אי"ס
 בחכ' זה ממשיכים עיי' בחי' כלה עילאה בחי' כלה שארי ולבבי שז"ש
 והחכ' מאין תמצא שאין הוא אין דכתר ועיי' מה ממשיכים בחי' אין דכתר
 זהו עיי' שפועל בחי' אין וביטול בגפש עיי' דוקא ממשיך בחי' אין דכתר
 בחכ'. ובחי' תתן הב' היינו המשכת אי"ס במדות דתורה מלוכש במדות כשר
 פסול טמא טהור ובכללות הוא ההמשכה לוי"א ומל' ועיי' מאיר הגילוי
 גם בבי"ע זה ממשיכים עיי' בחי' כלתה נפשי לחצרות הוי' בחי' ביטול
 היש שעיי' נעשה הגילוי אפי' בבי"ע חזו שיר השירים אשר לשלמה
 דשיר הוא אמתיות וכידוע בענין טנת"א דטעמים הם גי"כ אמתיות אלא
 שהן אמתיות שבתענוג ושירים הם חר"ב דכל השירים קדש ושיר השירים
 קה"ק דקדשים תרי הם חר"ב וקדוה"ק הוא בחי' כתר היינו המשכת בחי' כתר
 בחכ' ואשר לשלמה הוא דשלמה הוא מלך שהשלום שלו בחי' תפארת דמתכר
 חריג ואשר הוא תענוג שהוא בחי' תפארת דאימא שנעשה כתר ועתיק והיינו
 המשכת בחי' אי"ס בוי"א ומל' ועיי' הוא הגילוי גם בבי"ע אך זהו דוקא
 עיי' ב' בחי' כלה עילאה וכלה תתאה וזהו שאו' ידיכם קדש וברכו את

הוי' ידיכם הם ב' ידות דיח"ע ויח"ת ועי"ז ממשיכים בחי' קדש שהוא קדוה"ק והיינו המשכת א"ס בחכ' ומדות וכמו"כ ג"כ בבי"ע והנה כ"ז הוא ע"י התורה וזהו הרועה בשושנים א"ת שושנים אלא ששונים הלכות דעי התורה ממשיכים ב' בחי' חתן וזהו ג"כ מ"ש בזהר מה שושנה אית לה תליטר עלין דסחרין לה אף הכי כנסי אית לה י"ג מכילין דרחמי והנה ענין המספר י"ג מביא הפרדס ברייתא דרבי שמעון הצדיק שזוהו ע"ס דאצי' וג' עולמות בי"ע ומרומו זה בהפסוק כל הנק' בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו דכל הנק' בשמי הם ע"ס דאצי' שנק' רזא דשמי' שזוה"ע ז' שמות שאינן נמחקין ובפרטיות הם עשר שמות וזהו כל הנק' בשמי שהם ע"ס דאצי' ובראתיו יצרתיו אף עשיתיו הם ג' עולמות בי"ע ולכאורה אינו מובן מה שמחבר בי"ע עם אצי' שמשוזה בי"ע עם אצי' והלא בי"ע אין ערוך אל האצי' גם מה שכולל בי"ע ביגמה"ר. והענין הוא דמה שמחולק בי"ע עם האצי' זהו רק בחיצוניות העולמות הרי בי"ע באין ערוך אל האצי' משא"כ מצד פנימיות העולמות מצד האלקות המתלבש בהעולמות ה"ה בטלים במציאות כמשנת"ל בענין ה' אחד שאפי' לאחר שנתגו העולמות מאר גילוי א"ס כמו קודם שנתהווה וממילא העולמות בטלים במציאות ועי"ז משתווה בי"ע לאצי' ועוד למע' יותר.

וזהו"ע טובים דהדיך מיין דדודך הם ב' דודים היינו ב' בחי' חתן הג"ל וטובים דהדיך היינו המשכת ב' בחי' חתן הג"ל הוא מיין ע"י יינה של תורה דעי התורה נמשך ב' בחי' חתן הג"ל אך מתחלה צ"ל ב' בחי' כלה הג"ל בחי' כלה עילאה וכלה תתאה ואח"כ ע"י התורה נמשך בחי' גילוי זה.

ועפ"י"ז יובן מ"ש מתחלה דודי לי ואח"כ אני לו. ואני לדודי ואח"כ דודי לי והנה יודע דבתורה יש ב' בחי' גשם וטל כמ"ש יערוף כמטר לקחי תול כטל אמרתי דגשם הוא מלמטלמ"ע וטל הוא מלמעלמ"ט דלכן טל לא מיעצר והנה ביצי"מ הי' הגילוי מלמעלמ"ט דלכן בפסח מתחילין לומר מוריד הטל דאז אוצרות טל נפתחים שהוא בחי' גילוי מלמע' כידוע שבצי"מ לא היו יכולים לצאת מצ"ע שאז היו משוקעים כמ"ט שערי טומאה ולא היו יכולים לצאת מצ"ע ולכן היציאה ממצרים הי' דוקא מעצמות א"ס כמ"ש אנכי הוי' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים שלא הי' אפשר להיות היצי"מ ע"י גילויים מא"ס שזוהו ועברתי באמ"צ אני ולא מלאך כו' מפני דמצרים הוא ערות הארץ לכן הי' צ"ל דוקא ע"י גילוי עצמות א"ס וזהו דודי לי ואני לו שהוא בחי' אתעדל"ע מצ"ע. אך אי"ז כפי אמיתית הכוונה שתכלית הכוונה שיהי' העבודה ממטלמ"ע ח"ש ענה דודי וא' לי קומי לך רעייתי יפתי ולכי לך דלכי לך היינו שיהי' העבודה מלמטלמ"ע וזהו אני לדודי ודודי לי ר"ת אלול דבאלול ותשרי העבודה מלמטלמ"ע ולכן אז הוא התחלת הגשמים דגשם הוא מלמטלמ"ע והיינו בבחי' כפי' מה שצ"ל בחי' כפי' וביסול היש וזהו ואד יעלה מן הארץ דאד הוא לי שבר היינו בחי' לב נשבר ונדכה וכן יערוף כמטר לקחי דשברו הבריות את ערפן מיד גשמים יורדין דזהו בחי' העבודה מלמטלמ"ע והר"ע תעניות וסיגופים מה שצ"ל בעשיית וכמו"כ באלול וכמו"כ

הכפי' בפועל שצ"ל באלול יותר מבכל השנה והכפי' בכדי לעבוד עבודתו. וכמו"כ ענין התשובה שצ"ל בעשיית שזהו מלמטלמ"ע בחי' תשובה מן המצר וכמו"כ באלול צ"ל התשובה הן מצד מה * על נפשו וכמו"כ מצד התאים ועוונות שזהו מלמטלמ"ע אך ע"ז יש סיוע מלמע' היינו בכדי להיות התשובה ממטלמ"ע יש ע"ז סיוע מלמע' וזהו מה שבעשיית הוא בחי' קירוב המאור שז"ש חשף ה' את זרוע קדשו שזהו בעשיית וכמו"כ באלול נפתחים י"ג מדה"ר דזהו מה שבאלול יש התעוררות ביותר על התשובה מבכל השנה אך עיקר התשובה הוא מלמטלמ"ע דבאלול ותשרי עיקר העבודה היא ממטלמ"ע. וזהו דניסן נק' חדש האביב שהוא בא"ב מלמעלמ"ט משא"כ תשרי הוא באותיות תשר"ק ממטלמ"ע.

וזהו"ע אני לדודי ודודי לי ואני לו דודי לי קאי על יצי"מ שאו ה' אתעדל"ע מצ"ע בלי שום אתעדל"ת שלא ה' בהם שום אתעדל"ת. אך ע"ז א' שקר החן הבל היופי דשקר החן הוא דורו של משה אך אשה יראת הוי' היא תתהלל דאשה יראת הוי' הוא בחי' ביטול היש מלמטלמ"ע דעיקר הכוונה שיהי' העבודה ממטלמ"ע וזהו אני לדודי ודודי לי ר"ת אלול דבאלול עיקר העבודה מלמטלמ"ע אך ע"ז גופא יש בחי' סיוע מלמעלה דהו"ע שושנים שהוא י"ג מדה"ר וע"י התורה מאיר גילוי האור דהו"ע שושנים א"ת שושנים אלא ששושנים שע"י התורה ממשיכים בחי' האור אך מתחלה צ"ל ב' בחי' כלה כלה עילאה וכלה תתאה ואח"כ ע"י התורה מאיר גילוי האור.

בס"ד שבת קודם ר"ה אעת"ר.

אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלקיכם. וצ"ל פי' מהתיב' נצבים. והיום ידוע דקאי על ר"ה כי בכ"מ שגא' היום סתם קאי על ר"ה, וצ"ל למה נק' ר"ה היום וגם צ"ל השייכות ענין דאתם נצבים לר"ה. ולהבין כ"ז צריך להקדים דברי הוהר ע"פ ואהבת את ה' אלקיך כו' דא איהו רזא לאכללא שמאלא בימינא והיינו לפי שכתוב את ה' וכל את בא לרבות ולכן הוא מרבה בחי' היראה וכן פי' את ה' הוא הטפל ובטל, והיינו שבחי' היראה היא טפל ובטל לאה' וזהו"ע לאכללא שמאלא בימינא. ולהבין יתרון מע' האהב' על היראה שאה' כתיב מפורש בקרא בחי' ואהבת ובחי' היראה מרומז במלת את הוא ע"פ המבואר בזהר ע"פ ברכי נפשי את ה' דאת הוא בחי' מלי' בחי' אותיות

(*) כאן חיבה בלתי ברורה.

עולם הדיבור וזהו את כ"ב אותי מא' עד ת' שעו"ב ואתה מחי' את כולם שאתה הו"ע כ"ב אותי מא' עד ת' וה' הוא ה' מוצאות הפה שהו"ע המל' שעו"ב מחי' ומהווה כו'. והנה מל' הוא בחי' היראה כמ"ש שום תשים עליך מלך וארו"ל שתהא מוראו עליך ולכן מרומז היראה בתי' את שהוא בחי' מל' וגם המל' הוא סופא דכל דרגין וע"כ נק' ג"כ את שהו"ע שטפל ובטל כו'. מי"מ י"ל שלא נחשב גירעון למע' היראה כי באמת יש יתרון מע' ביראה על האהב' כידוע שאהב' הו"ע יש מי שאהב שהוא בחי' ישות ויראה הוא בחי' ביטול. אם הוא ענין ביטול במציאות או אפי' ביטול היש לבד מי"מ הוא בחי' ביטול והגם שע"י האהבה נעשה ג"כ ביטול הישות והחומריות שלכן נק' אה' בשם הילוך כמ"ש הלוך ונסוע כמו ההולך ממקום למקום שכל מה שהוא מתקרב למקום שהולך שם הוא מתרחק ביותר ממקום הקודם. כמור"כ ע"י מדת האהב' שהו"ע הקירוב והדביקות לאלקות כל מה שהוא מתקרב יותר הוא בבחי' הביטול מישותו וחומריותו. מי"מ עצם ענין האה' הוא בחי' יש שהו"ע יש מי שאהב משא"כ יראה הוא בחי' ביטול בעצם. כמור"כ ידוע שענין ביטול הישות שע"י האהב' הוא בחי' חלישות הכחות הטבעי' בלבד אבל לא ביטול עצם מהות החומרי'. אבל יראה הוא ביטול עצם המהות מפני אור עליון יותר המתגלה בזה שנעשה בבחי' ביטול בעצם מהותו לגמרי. ולכן בעבודת האהב' צ"ל השמירה ביותר שלא יהי' בבחי' נפילה ח"ו לגמרי בלעו"ז מפני שאהבה הוא בחי' יש ויכול ליפול ביש גמור דלעו"ז כו'. וא"כ בחי' היראה גבוה. וצ"ל דמה שמרומז בתיבת את שהוא טפל ובטל כו' אין הפי' שהוא טפל להאהב' כ"א שהו"ע ביטול. שאדרבה גבוה במדריג' ממעלת האהב'. ויש ראי' לזה מענין מ"ע ומל"ת דאה' הוא מקור למ"ע ויראה לל"ת דענין הל"ת הוא העדר העשי' שכל הדברים שנפשו ולבו של אדם מחמדתן יכפה וינצח א"ע שלא לעשותן. והמ"ע הוא בחי' קום ועשה והיינו כוונת המצוה שיהי' בבחי' המשכה וגילוי אור שיש בכל מצוה. ואף שיש במ"ע ג"כ מדריגה כדי לקיים רצונו ית' אך זה שייך לבחי' קבעומ"ש ואין זה מצד האהב' שהיא נעשית מקור לרמ"ח מ"ע שעו"ב בתניא שהמקיימן באמת הוא האהב את שם ה' וחפץ לדבקה בו באמת. שזה שייך דוקא על כוונת המצוה שימשוך הגילוי אור ע"י המצוה ומ"מ מצינו שמל"ת גבוהים במדריג' ממ"ע וכדאי' בתיקונים ששמי עם י"ה הוא בגימט' סס"ה ל"ת חכרי עם ו"ה הוא גימט' רמ"ח מ"ע, די"ה הוא נעלה במדרי' מו"ה דבכללות קאי על שם ה' שבכתר דהנה תרי"ג מצות דאורייתא עם ז' מצות דרבנן הו"ע תר"ך עמודי אור דכתר עליון דהו"ה הוא ז"ת דאריך הבאים בהתלבשות באור דאצי'. והי"ה הוא בחי' ג"ר דאריך שלמע' מהתלבשות בכלים אך בד"כ א"א הוא שורש ומקור לנאצלים, ואפי' בשם ה' דבחי' פנימי הכתר י"ל ג"כ דהו"ה בחי' ז"ת דעתיק שבאים בהשתל' בא"א שנעשה ראש ומקור לנאצלים. וזהו דאי' בע"ח שהו"ת דע"י ידוע ומושג לנו. היינו ע"י התלבשות בא"א שבא בהתלבשות בכלים דאצי' ועי"ז יש לנו ידיעה גם בז"ת דעתיק. אבל בחי' י"ה דשם ה' הוא ג"ר דעתיק שעו"ב רישא לא אתתקן שהוא למע' מהתלבשות בכלים. וע"כ אינו בגדר ידיעה לגמרי. וזהו ג"כ רישא דלא ידע ולא אתידע. נמצא שהל"ת שהם בחי' י"ה דשם ה' הוא בחי' גילוי אור נעלה

שלמע' מהתלבשות בכלים, והמ"ע הם בחי' ו"ה שהוא האור הבא בכלים והתלבשות כו'. וזהו ג"כ שמ"ע ומל"ת הם בחי' חותם בולט וחותם שוקע, דמ"ע הוא חותם בולט שלמטה שהיינו ענין העשי' קום ועשה שע"ז נמשך חותם שוקע שלמע' היינו האור השייך להתלבשות בכלים, משא"כ מל"ת הו"ע חותם שוקע שהוא בחי' העדר העשי' ע"ז נמשך בולט שלמע', היינו עצם האור שלמע' מהשתל' ובחי' התלבשות דכלים. ולכן גם בבחי' האה' ויראה שהם המקור למ"ע ומל"ת ענין האה' הוא חותם בולט שלמע' שהו"ע בחי' יש מי שאוהב שע"ז יומשך בחי' גילוי אור השייך לעולמות כו', משא"כ יראה הו"ע חותם שוקע שלמטה בחי' הביטול והנחת עצמותו ולכן ממשיכין ע"ז חותם בולט שלמע' עצמות האור שלמע' מבחי' התלבשות בכלים לגמרי. והו"ע יתרון מע' היראה על האה' גם מצד הגילוי אור שנמשך, שהאור הנמשך ע"י היראה הוא ממקום גבוה יותר מכפי אשר נמשך ע"י האהב'. והנה בר"מ א' דד' אותיות דש' ה' הם בחי' דחילו ורחימו ורחימו ודחילו, והיינו שמלמטלמ"ע הוא דהה' אחרונה של שם ה' הוא בחי' יראה תתאה שהוא מדת המל', ו' הו"ע אהב' זוטא אה"ע, וה' הראשונה הוא בחי' אה"ר כרשפי אש, והיו"ד הוא בחי' יראה עילאה, נמצא דיראה הוא גבוה יותר, שהוא בחי' י' של שם ה' יר"ע, ולכן מרומז באות י' שהוא בחי' חכ' כח מ"ה, לפי שאוא"ס שורה בבחי' ולכן משום גילוי וקירוב האור הוא בבחי' הביטול, ולכן היו"ד הוא נקודה חדא שהוא העדר ההתפשטות, דכ"מ שמאיר האור בגילוי יותר הוא בחי' ביטול ביותר וכמ"ש באגה"ק בד"ה קטונתי מכל החסדים, והו"ע יתרון מע' הענוה על כל המדות וכמ"ש במשה ונחנו מה, והאיש משה עניו מאד כו', מפני שהוא בבחי' קירוב יותר לאוא"ס וכ"מ שמאיר האור בגילוי יותר הוא בבחי' ביטול ביותר. וזהו מה דכולא קמי' כל"ח דכל מה שהוא יותר קמי' הוא כלא יותר כדאי' כ"ע אע"ג דאיהו אור צח כו' אוכם איהו קדם עה"ע, דאוכם הוא בחי' ביטול ושחרות שהו"ע העדר תפיסת מקום לגמרי וכל נהוראן מתחשכאן קמי' דוקא, והיינו שלמע' מאיר האור בריבוי ובגילוי וע"כ שם מיעוט הכלים, וכ"מ שיו"ד האור ונתצמצם ונתמעט הוא ריבוי הכלים, כידוע מענין יחידות עשיריות מאות וכמבואר במ"א. ולכן על עקודים נא' שעקודים בכלי אחד, היינו שהכלי הוא בבחי' אחד שהוא מיעוט הכלי, וא"כ מובן שיר"ע שמרומז באות י' גבוה יותר מבחי' האה', ואפי' אה"ר שבאות ה' ראשונה של שם ה' שהוא בחי' בינה וכל השגה והבנה הוא בבחי' ריחוק מן העצם. ואפי' בחי' יר"ת שמרומז בה' אחרונה מ"מ שרשה ומקורה הוא למע' מב' בחי' אהבה כ"א בבחי' יר"ע דוקא. שלכן כתיב ה' בחכ' יסד ארץ כונן שמים בתבונה, שמים הוא בחי' ז"א שהעיקר הוא האהב', ואף שיש שם גם בחי' גבו' מ"מ הוא בהעלם שלכן כתיבת שמים האה' שהוא מים מפורש כל התיבה והאש שמרמו על גבו' לא נמצא כ"א אות שי"ן לבד. ומבואר ששמים שהו"ע אהב' נמשך מבחי' תבונה שהוא הבנה והשגה שמרוחק מן העצם, אבל ארץ הוא בחי' מל' יר"ת נמשך מחכ' ביטול אמיתי יר"ע ממש, שע"כ הם משתווין בשמותן כמ"ש משה עבדי דוד עבדי, אם כי משה הוא בחי' יר"ע ונחנו מה והאיש משה עניו מאוד, ודוד הוא בחי' מל' ביטול היש

בלבד כמ"ש ודוד הוא הקטן שהי' מקטין וממעט א"ע ואמר ואנוכי תולעת ולא איש חרפת אדם כו' אבל מ"מ נק' שניהם בשם עבד וכן מרומזין באות יו"ד שהו"ע יו"ד בראש וי' בסוף ח"ע וחס"ת יר"ע ויר"ת. נמצא דאפי' יר"ת מצד שרשה ומקורה הוא גבוה במע' מבחי' אהב' ואפי' ממדריג' אה"ר. ומ"מ בנקל יותר לכ"א מישראל לבוא לבחי' יר"ת מפני שרשם ומקורם בבחי' מל' דאצי' שמל' נק' בשם כנס"י שהוא שורש ומקור נש"י, וע"כ יוכלו בנקל לבוא לבחי' יר"ת. וכן צ"ל התחלת העבודה מבחי' יר"ת דוקא שממנה יוכלו לבוא לכל המדריגות עד יר"ע ממש. וז"ש בזאת יבא אהרן אל הקודש, דקודש הוא בחי' חכ', וידוע דקאי על בחי' פנימי' חכ', דחיצוני' חכ' שהו"ע ההבנה וההשגה הוא בחי' קדוש קדש וי', שנמשך בבחי' הבנה והשגה, אבל קדש מלה בגרמי' מורה על פנימי' החכ' שהוא בחי' יר"ע כנ"ל, וע"י בזאת שהוא בחי' מל' שהוא יר"ת יוכל לבוא אפי' לבחי' פנימי' חכמה יר"ע. וכן לכל המדריגות צריך לבוא ע"י היר"ת, ולא מפני פחיתות מע' היראה, כ"א שא"א לבוא לבחי' אה' ג"כ בלא יר"ת. שענין האהב' הוא הקירוב ודביקות באלקות שיוקלט ויונח אצלו האור האלקי וירגיש בפנימיותו האלקות, וצריך להיות כלי לזה, והכלי הוא הביטול דיר"ת. וז"ש זה השער לה' כו' וא' בזהר דא תרעא לאעלאה דקאי על בחי' יר"ת שהוא פתח ושער רחב לבוא לכל המדריגות עד בחי' יר"ע ממש. נמצא דמע' היראה גבוה על האה' הן מצד שרשה ומקורה בבחי' חכ' יר"ע והן מצד בחי' הביטול שלמע' מישות דאה' כו'. וכן הוא ג"כ בענין שם ה' שבעולמות שידוע שהי' הוא באצי' וה' בבריאה והו"ו ביצירה וה' אחרונה בעש"י, א"כ הי' שהוא בחי' יר"ע הוא באצי' שבאצי' מאיר אוא"ס בגילוי והתאחדות בחי' איהו וחיותי חד איהו וגרמוהי חד, ולכן נק' אצי' שהוא אצל וסמוך לו ממש. והגם שיש פני' אצי' לשון הפרשת הארה, י"ל דהיינו הך שהפרשת התארה הוא בבחי' אצל וסמוך שהוא קירוב וגילוי האוא"ס, והו"ע אבא עילאה מקנן באצי'. אבל הה' דשם ה' הוא בבריאה, דאי' עילאה מקננא בבריאה וכל הבנה והשגה מרוחק מן העצם ולכן שם הוא בחי' אהב' כרשפי אש, וזהו"ע השרפים שגם עבודתם הוא בבחי' אהבה כרשפי אש עד בחי' ה' תתאה שהוא בעש"י שהוא בחי' הודאה בלבד. וענין ההודאה הוא בחי' ביטול שלא ע"פ הבנה והשגה בחי' מודים אנחנו לך מודה אני לפניך. ומ"מ הוא גבוה במע' שע"ז יכול לבוא לכל המדריגות הגבוהות עד בחי' יר"ע ממש. וזהו בחי' הודאה דמודה אני הודו לה', שאז אינו שייך עוד לבחי' השגה והבנה ורק בחי' הודאה לבד שמניח א"ע בכללות לאלקות (דער אַוועק לייג בכללות צוא אלקות) שלא יחפוץ שום דבר בלתי לה' לבדו וכל עניניו יהיו רק לאלקות וע"ז יכול לבוא להר' מדריגות דסולם כמ"ש ויחלום והנה סולם כו' שבסולם יש ד' שליכות. והנה סולם דא צלותא, שכמו"כ יש ד' מדריגות בתפלה עד בחי' וראשו מגיע השמימה דקאי על שמו"ע שהוא באצי' ולכן שם הוא הכריעות והשתחויות בפישוט ידים ורגלים והיינו הביטול האמיתי דיר"ע שהוא באצי'. ולכ"ז הוא יכול לבוא ע"י בחי' ההודאה שמרומז באות ה' אחרונה של שם ה' שהוא בעש"י. מכ"ז מובן ענין יתרון מע' היראה אפי' יר"ת על האהב' וכנ"ל. ולהבין הענין ביתר ביאור, הנה יש בחי' אה' שע"י

הקירוב לאלקות ויראה מחמת הריחוק ומ"מ יש יתרון מע' ביראה על האהבה. והענין הוא דבכלל בחי' אהבה הו"ע הקירוב והדביקות ולכן נמשלה למים שטבע המים לדבק, והיינו קרבת האוהב אל האהוב שהקירוב והדביקות של האוהב אל האהוב מעורר אה' ודביקות של האהוב אל האוהב. ועד"מ אהבת האב אל בנו כמ"ש וכאב את בנו ירצה, שכאשר האב משפיע לבנו מאכל ומשתה ומלביש ומנעיל אותו ומדריכו ומנהיגו בדרך טובה וישרה ומשגיח עליו בכל פרט ופרט עי"ז מעורר וממשיך אהבת הבן אליו, דמלבד זאת יש גם אהב' טבעית ועצמית בין האב ובנו משום שהם עצם אחד ממש, אך אהב' הזאת היא בהעלם תמיד ואינה באה בגילוי כ"א לעתים רחוקות והאהב' שבגילוי הוא מצד הכחות הגלויים אם באהב' זאת יכול להיות שיהי' בקירוב זה אצל זה ומ"מ המה נפרדים זמ"ז, וע"כ צריך סבה לעורר את האהב' בגילוי דמצד האהב' העצמית גם אז אינם נפרדים ורק שהיא בהעלם ע"כ הקירוב והדביקות שמראה האב לבנו הוא סבה לעורר (ארויס צוא רופען) האהב' מהבן אל האב, והיינו מפני שכל ענין האהב' הוא בחי' קירוב ודביקות ולכן הקירוב של האוהב אל האהוב מעורר וממשיך אה' מהאהוב כו'. לכן אנו רואים ג"כ ברב ותלמיד שהקירוב שהרב מקרב להתלמיד יעורר אהבת התלמיד אליו, שכל ענין הקירוב הוא השפעת השכל מהרב להתלמיד שע"ז יתעורר אהב' התלמיד אל הרב, שבאהב' יש מבוקש והמבוקש היא ההשפעה, ולכן קרבת הרב לתלמיד יעורר בו המבוקש להשפעת שכל ואז יוסיף לו הרב עוד השפעות ביתר שאת שלכן אנו רואים שאם יחסר ההשפעה או אין האהב' מהתלמיד להרב כמו מי שלמדו רבו חכ' בקטנותו ואח"כ נתגדל התלמיד ונתעלה במע' שא"צ לרבו שאז אין גילוי אהב' מהתלמיד להרב מפני שאין צריך לו רק שרשימי' נשארת מאחר שלמדו חכ' והי' אז בקירוב זל"ז ע"י ההשפעה והי' אוהבי' בפר"מ ע"כ נשאר רשימה, אבל בגילוי אין שום אה' כ"א כשיש המבוקש דהיינו ההשפעה או ע"י הקירוב שמקרבו רבו יעורר אה' בהתלמיד לבקש עוד השפעת שכל ואז נמשך מהרב ההשפעה בתוספות וריבוי. וזהו בחי' האה' שבאה מחמת קירוב ודביקות מן האוהב להאהוב, והוא מצד הכחות הגלויים שיש להם שייכות זל"ז ועי"ז נעשה התעוררות האהב' גם מהאהוב להאוהב. אבל ענין היראה הוא מצד הגדלת ורוממות הדבר הנורא וכמ"ש כי ירא מגשת וכמו עד"מ יראת המלך שהוא בעצמו מובדל ומרומם מהעם וכמ"ש משכמו ולמע' גבוה מכל העם ע"כ נופל מוראו על העם ולכן אין יושבין על כסאו ואין רוכבין על סוסו ואין משתמשין בשרביטו שום תשים עליך מלך שתהא מוראו עליך. וכן יש גם ברב ותלמיד בחי' ומורא רבך שהוא מחמת עצם רוממות מעלת הרב על התלמיד. כי הנה ע"י התערבות הכחות היינו הכחות הגלויים ומתערבים שיש ערך זל"ז עי"ז הוא הקירוב והדביקות ביניהם כנ"ל, ורק מה שיודע התלמיד שעצם מע' הרב אין ערוך אליו כלל זה גורם להיות בחי' ומורא רבך כו', וזהו"ע הטלת אימה שהוא מחמת ההבדלה ורוממות שאין ערוך כו'. ולכן ת"ח צריכים להיות מובדלים מהעם כדי שתפול אימתם עליהם. וזהו"ע יתרון מע' היראה על האהב' שהיראה היא מצד הכחות העצמי' שאין ערוך כלל, והאה' בא רק מבחי' הכחות הגלויים שיש להם ערך זל"ז. וכמו"כ

יובן ג"כ בעבודה דבחי' האה' לאלקות הוא הקירוב והדביקות באלקות מחמת
 ההתבוננות שהאלקות מחי' את העולמות בכלל וכל יצור וכל נברא בפרט
 ומבשרי אחזה שכל עיקר חיות הכחות והחושים הוא מחמת החיות שמחי'
 אותם וכשמסתלק החיות נשאר הגוף כאבן דומם, וע"כ הוא תאב ומתאה לחיות
 הנפש שבו. כמו"כ הוא בעולמות העיקר הוא החיות האלקי שמחי' אותם ולכן
 הוא רוצה דוקא בהחיות של העולמות. זהו"ע לאהב' את ה' כי הוא חייד,
 ומשו"ז הוא רוצה להמשיך גילוי אור האלקי בעולמות בכלל ובנפשו בפרט.
 ולכן הוא כלי לעסק התומצ' שמחמת האהב' לאלקות כנ"ל בשם התניא
 שהמקימין באמת הוא האהב' כו' וא"א לדבקה בו באמת כ"א ע"י קיום התורה
 ומצות'. א"כ מובן שבחי' האה' הוא ע"י ההתבוננות באור האלקי המלוכש
 בעולמות ונבראים. משא"כ ענין היראה הוא מחמת הריחוק היינו מצד הרוממות
 וההפלאה דעצמות אוא"ס כאשר מתבונן שכל חיות העולמות הוא בחי' זיו
 והארה בעלמא ועצמות אוא"ס מופלא ומרומם מכל העולמות, ול"ד מעולמות
 התחתונים כ"א אפי' מעולמות העליוני'. וכידוע דלית מח' תב"כ, שאפי'
 בבחי' מח"ע דחכ' דאצי' אין שום תפיסה והשגה בעצמות אורו ית' שזהו"ע
 הכל ירוממך סלה שכל העולמות אפי' היותר עליונים הם מרוממים את עצמות
 אוא"ס ב"ה וכמ"ש משובח ומפואר עדי עד שמו הגדול שכל ההמשכות דכללות
 העולמ' עדי עד הם רק מבחי' שמו הגדול. ומכש"כ כשיתבונן שבעולמות
 העליונים שמאיר האור בגילוי יותר באין ערוך להגילוי שבא להחיות עולמות
 התחתוני' מ"מ גם שם נרגש איך שאוא"ס הוא בבחי' הפלאה ורוממות
 ואדרבה שם נרגש יותר מצד הקירוב אל האור וכנ"ל, מכ"ז נקבע בלבו
 בחי' היראה להיות ירא מה' שלא לעשות שום דבר המנגד לרצונו ית' ולא
 יהי' לו שום שייכות לכל ענינים הגשמי' שהם היפוך אלקות. ואפי' במ"ע
 יהי' ג"כ בבחי' לקיים רצונו ולעבדו בכל מיני עבודת עבד שלמע' מההמשכה
 וגילוי אור שנמשך ע"י מעהמ"צ שמבחי' אהב' כ"א הוא בבחי' ביטול והנחת
 עצמותו לגמרי כעבד שעובד לאדונו בהנחת עצמותו אף שאינו אוהבו ואין
 לו שום טעם והשגה בהעבודה כ"א בבחי' ביטול לבד. נמצא שבחי' היראה
 שמצד הריחוק גבוה מן האהב', שהיראה היא מחמת ההתבוננות בהפלאה
 והרוממות דעצמות אוא"ס והעבודה נעשה בבחי' ביטול והנחת כל עצמותו
 לגמרי. משא"כ האה' היא ע"י ההתבוננות בבחי' האור שמחי' העולמות
 והעבודה הוא כדי להמשיך גילוי אור הזה כנ"ל. והנה כ"ז הוא מדרגי' חיצוני'
 דאהוי"ר, אבל ידוע שיש בחי' אהוי"ר פנימי', שהאה' באה מצד הריחוק
 ויראה מחמת הקירוב ומ"מ גבוה ג"כ מע' היראה על האהבה. דהנה אה' פנימי'
 באה מצד הריחוק דוקא כמו באהבת אב ובן שהאה' העצמי' והטבעי' נתגלת
 דוקא כשהם בריחוק מקום זמ"ז דאז נכספה וגם כלתה נפשם לראות זא"ז מחמת
 התעוררות האה' העצמי', כמו"כ הוא עד"מ באה' לאלקות בגודל התשוקה
 ורשפי אש שנק' בשם צמאון, וכמו בצמאון גשמי' הוא דוקא כשמרוחק מן
 המים אז הוא צמא למים משא"כ מי שהוא בתוך המים אינו שייך לומר עליו
 בחי' צמאון, וכמו"כ הוא בעבודה כשיתבונן הריחוק דעולמות מאוא"ס כי נשגב
 שמו לבדו הודו על ארץ ושמים דגם שמו הוא בבחי' לבדו ורק הודו וחיוו

של שמו הוא המאיר בבחי' ארץ ושמים, שבחי' ארץ ושמים הוא ל"ד או"ש גשמי' כ"א ארץ נק' געה"ת ושמים געה"ע שגם שם הוא רק בחי' זיו והארה לבד וכמארו"ל צדיקים יושבים ונהני' מזיו השכינה. וכמו"כ ידוע דפי' ארץ ושמים קאי על עולמות עליונים ותחתונים, דעולמות התחתונים נק' ארץ ועולמות עליונים בשם שמים, דזהו"ע התחלת המזמור הללו את ה' מן השמים שנא' על עולם האצ"י, וידוע שיש בחי' שמים ושמי השמים דקאי על עולמות א"ס שלפני האצ"י שהכל נכלל בשמים. א"כ מובן דכללות חיות כל העולמות מרכ"ד עד סוכ"ד הוא רק מבחי' זיו והארה לבד ועצמות אוא"ס הוא בבחי' ריחוק מעולמות כו', ואפי' בעולמות העליונים הוא ג"כ ע"י צמצום ומכש"כ בעולמות התחתונים שנתצמצם ביותר עד עוה"ז הגשמי שהוא תכלית ההעלם וההסתר כמ"ש החשך יכסה ארץ, שהגם שהאלקות מחי' את העולם בכלל וכל נברא בפרט וכמ"ש ואתה מחי' את כולם, מ"מ א"ז מורגש כלל בעולם היינו שמרגישים החיות שלהם אבל אינם מרגישים שהחיות הוא אלקות ומכש"כ כאשר יתבונן ריחוקו מה' בכל פרטי עניניו כאשר ידע בנפשו שהוא בתכלית הריחוק אוי יתעורר בתשוקה גדולה ואה' כרשפי אש לאלקות. והו' בחי' נפשי אויתך בלילה מתוך החושך והעדר הגילוי אור האלקי וכמ"ש צמאה לך נפשי כו' בלי מים שהוא בחי' העדר הגילוי מאלקות שע"ז נעשה צמאון ותשוקה גדולה באה' כרשפי אש לאלקות. וכשמתבונן בפרטיות יותר בכל פרטי בחי' הזיו והאור אלקי שיורד ומשתל' בכל העולמות שבאצ"י מאיר האלקות ג"כ ע"י צמצום ומ"מ האור הוא בגילוי, וכידוע מע"ח דאוא"ס מאיר בעולם האצ"י בספי' החכ' בקירוב מקום ובבינה בבחי' ריחוק מקום ובז"א ע"י חלון ובמל' ע"י נקב, שפי' ריחוק וקירוב אינו שייך למע' כ"א הפי' שכשהאור הוא בריבוי התאחדות או נק' בחי' קירוב וכשהוא במיעוט ואינו בבחי' התאחדות נק' ריחוק מקום. ועד"מ אדם גדול המדבר עם איש בינוני שכאשר מדבר עמו הרבה ובהתאחדות או נק' שהוא מקרב אותו וכשמדבר עמו מעט דברים ולא בהתאחדות הוא בחי' ריחוק, וכמו"כ בחכ' שהאור מאיר בריבוי והתאחדות נק' קירוב מקום אבל בבינה שנתמעט האור וגם אינו בהתאחדות כ"כ נק' ריחוק מקום. ובז"א מאיר דרך חלון, היינו כמשל זיו השמש שמאיר בבית דרך חלון, דחוץ לבית הארה הוא בריבוי והתפשטות משא"כ בבית יש דפנות המסתירים בעד אור השמש ורק מה שבא ע"י החלון לבד. ובמל' דרך נקב, היינו שנתצמצם האור עוד יותר ואינו מאיר כ"א ע"י נקב לבד, ומ"מ הוא האור עצמו של השמש כמו שמאיר מחוץ לבית בבחי' ריבוי והתפשטות וא"כ אינו אור אחר לגמרי, וכידוע דבאצ"י אף שמאיר ע"י צמצום מ"מ הוא בחי' גילוי האור, והיינו שעצם האור נתצמצם ונתגלה באצ"י כמ"ש בבחי' צמצום, וכמבואר בע"ח שאוא"ס מתלבש בעולם האצ"י ע"י ההתלבשות תחילה בספי' החכמה ששם הוא בבחי' התלבשות גמורה ואח"כ ע"י מעבר הבינה מאיר בז"א דרך חלון ובמל' ע"י נקב כו'. משא"כ בבי"ע דכתיב ומשם יפרד היינו שיש מסך ופרסא מפסיק בין אצ"י לבי"ע והיינו כמשל המסך הפרוש על החלון ומסתיר בעד אור השמש ומקבל אור השמש בתוכו ואח"כ מאיר בבחי' שינוי לגמרי, כמו"כ האור האלקי שמשתל' בבי"ע

הוא ע"י מסך ופרסא כו', והוא בבחי' העלם והסתר לגמרי עד עוה"ז הגשמי שבא בתכלית ההעלם וההסתר כנ"ל. והנה כשיתבונן היטב בכ"ז נעשה אצלו אה' גדולה ותשוקה גפלאה בבחי' כה"ג ממש לאלקות שיחפוץ להכליל ולהבטל בעצמות אוא"ס ב"ה וכמ"ש מי לי בשמים ועמך כו' כלה שארי ולבבי כו'. משא"כ היראה פנימי' היא באה מחמת הקירוב ע"י שיתבונן הן אמת שירידה גדולה אצלו ית' לירד ולהחיות את העולמות עד עוה"ז הגשמי ממש שהוא בתכלית הריחוק אבל מ"מ א"ז אלא לגבי האור שבא בהתלבשות אבל עצמותו ית' הוא בכ"מ בשוה למטה כמו למע' כמ"ש השווה ומשוה קטן וגדול בהשוואה אחת ממש משום שאין שייך ריחוק וקירוב אלא לגבי האור המחי' עולמות ונבראים אבל לא לגבי עצמות האור דסוכ"ע דכתיב ב'י' המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ, משום דמגביהי כו' ע"כ הוא משפיל גם בארץ בשוה כמו בשמים, והוא נמצא בכל עולם ובכל נברא עד למטה מטה ממש, אלא שאין זה מורגש. דוהר"ע האור דסוכ"ע שאין הפי' שהוא טובב ומקיף כ"א שהוא בהעלם שאינו דומה להאור דממכ"ע שבא במורגש בנבראים ואפי' למטה ממש שהחשך יכסה ארץ כנ"ל, והיינו שאין מרגישים האלקות המחי' אבל מ"מ הלא מרגישים החיות והחיות ה"ה אלקות, א"כ הלא נרגש החיות האלקי ממילא, משא"כ בבחי' סוכ"ע אף שנמצא בכ"מ בשוה אבל אינו מורגש כלל, וא"כ ע"י שמתבונן שהאלקות זוא גם למטה ממש והנה ה' נצב עליו כו' מיד תפול עליו אימתה ופחד להיות בבחי' הביטול הנחת עצמותו כמו מי שעומד לפני מלך גדול שהוא בטל במציאות לגמרי (ער ווערט זיך אן אין גאנצען). נמצא דיראה גבוה מבחי' האהב' שהיא מחמת האור העצמי דסוכ"ע ועי"ז הוא בבחי' ביטול במציאות. משא"כ האה"ר הוא בחי' תשוקה שא"ז בחי' ביטול ממש. והנה שלימות העבודה הוא שיהי' ב' הבחי' דאהוי"ר דאה' בלא יראה א"ז עבודה, דהנה ענין האהב' הוא בבחי' ישות כנ"ל והעבודה צ"ל בבחי' ביטול כנ"ל ולא ע"פ טו"ד. ולכן ע"י אהב' לבד יכול לבוא לידי טעות שלא לעשות המצוה כתיקונה וכמ"ש בשאלו שאמר הקימותי את דבר ה', והיינו מפני שהלך אחר הטעם שהי' סבור שהעיקר מלחמת עמלק הוא משום הכירור וע"כ השאיר הצאן לקרבנות שע"י הקרבן יהי' הכירור ובפרט מצאן עמלק, אך טעה בזה שהכוונה הי' למחות לגמרי זכר עמלק. וע"כ אמר לו שמואל הלא שמוע מזבח טוב שלא הי' לך לילך אחר הטר"ד כ"א לשמוע ולעשות כמו שנצטוה בבחי' ביטול שלמע' מטו"ד. וכמ"כ יראה לבד בלא אהב' ג"כ אינו עבודה דהיראה הוא בחי' העלם וכיווץ הנפש והעבודה צ"ל בשמחה כמ"ש תחת אשר לא עבדת כו' בשמחה, עבדו את ה' בשמחה. וע"כ צ"ל אה' ג"כ דהוא בחי' שמחה. אמנם מפני שצ"ל העבודה גם בבחי' ביטול לכן צ"ל השמחה באופן אחר, והיינו כמבואר בתניא ענין השמחה ע"י ההתבוננות במה שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה כו' שקודם שנבה"ע הי' האוא"ס ממלא כל מקום החלל ואח"כ ע"י הצמצום נעשה בחי' חלל ומקום פנוי כביכול ונתהוו עולמות ונבראים, ומ"מ אוא"ס ממלא גם עתה כל העולמות עליונים ותחתונים מחמת ביטולם במציאות במקורם בחי' דבר ה', ולכן נמצא גם בתחתונים ממש ועליו ג"כ בכ"מ שהוא. וכשיתבונן בזה יהי' בבחי' שמחה

וכמה גדולה שמחת ההדיוט ושפל אנשים ע"י קרבת מלך ב"ו המתאכסן אתו עמו ומכש"כ ממה"מ הקב"ה. וה"ז השמחה לא כמו השמחה שמחמת האהב' לבד שהיא בבחי' התרחבות והתפשטות הנפש כ"א כמ"ש מחמת היראה שהוא בבחי' ביטול ומ"מ הוא בבחי' שמחה ג"כ והוא ענין התכללות דאהוי"ר. והנה ענין ההתכללות אינו שוה בכל פעם ולפעמים היראה בהתגלות והאהב' בהעלם ולפעמים להיפוך כמו שמצינו וכל הלבבות יראוך וכל קרב וכליות יזמרו לשמך, דהיינו שהיראה הוא בגילוי וכל קרב וכליות יזמרו היינו בחי' האהב' שהיא בהעלם. ולפעמים אמרו וגילו ברעדה במקום גילה שם תהא רעדה היינו שהאהב' בגילוי והיראה בהעלם. ולהבין איך יהי' ההתכללות דאהוי"ר שהם הפכיים זמ"ז באמת הוא מחמת אור עליון יותר שמאיר מלמע' וכמ"ש שלום שלום לרחוק ולקרוב היינו לרחוק שנתקרב הוא ע"י שלום שבא מלמע' וכמארז"ל עושה שלום במרומיו מיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש ואין מכבין זא"ז, והיינו משום דהמשל ופחד עמו שמאיר עליהם אור עליון יותר וע"כ הם מתבטלים ומתכללים זב"ז וכמו שני שרים שעומדים לפני המלך אף שהם הפכיים ומנגדים זל"ז בתכלית מ"מ כשעומדים לפני המלך הם מתבטלים לפניו ועי"ז הם מתכללים זב"ז. וכ"ה ג"כ בבחי' אהוי"ר כשמתגלה עליהם מבחי' והנורא אל עליון שהוא בחי' יראה עליונה ואז נעשה ביניהם ההתכללות. וזהו שאומרים לפני תק"ש פסוקי המזמור דכי ה' עליון נורא מלך גדול כו', והיינו שמאיר או מלמע' בחי' והנורא כו' ולכן תלוי גם הגילוי ההעלם דאהוי"ר בהגילוי אור שלמע' היינו לפי העת רצון שלמע' ע"ד אופן שמתגלה אם שתהי' היראה בגילוי האהב' בהעלם או להיפוך. וכמו עד"מ במלך שלפעמים מתראה לעבדיו בבחי' הרוממות שלו ומ"מ הלא מראה להם בעת ההיא פנים צהובות, והיינו שהאהב' כלולה ביראה. ולפעמים מתגלה לעמו בבחי' התקרבות והתאחדות ומ"מ כל הנוגע בו כו', היינו שהיראה היא בהעלם. והנה עיקר התגלות בחי' והנורא הוא בר"ה ולכן אומרים או הפסוקי' דה' עליון נורא כו' וכן אומרי' קדוש אתה ונורא שמיר, ובכלל עשיית נק' ימים נוראים וכדאי' בזוה"ק ע"פ חשף ה' את זרוע קדשו דא אינון ימים נוראים דחילין אתערין לתתא וע"כ נעשה או בחי' התכללות דאהוי"ר, וע"כ קוראים פ' העקידה בר"ה שכתוב שם ויעקוד אותו ממעל לעצים דעצים היינו בחי' עה"ח ועה"ד דהו"ע היש שם עץ אם אין דעץ הוא בחי' חכ' בכלל לשון עצה ותושי' ואם אין הוא בחי' והחכ' מאין תמצא, והעקידה הוא ממעל לב' בחי' עצים, והיינו מבחי' הגילוי דהנורא כו', ולכן אמר עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה שהוא בחי' ההתכללות דאהוי"ר. וזהו שר"ה נק' היום כי יום הוא בחי' גילוי והוא הגילוי דהנורא כו'. וידוע מ"ש יום ליום יביע אומר, דיביע הוא כמו מעין הנובע בתמידות בלי הפסק דבחי' אה' בלבד אפי' אה"ר דרשפי אש בבחי' כלות הנפש נק' לילה בחי' נפשי איתוך בלילה כנ"ל, אבל ע"י התכללות בחי' יראה שהיא גם בבחי' שמחה כנ"ל אוי נק' יום. ולכן אי' ברמ"ז שהיום דר"ה שימש ל"ו שעות, דהיינו שגם הי"ב שעות דלילה ה"י מאירים כיום, והוא עדמ"ש ולילה כיום יאיר, ולכן נק' ר"ה בבחי' יום, והיינו בחי' ההתכללות דאהוי"ר שנמשכי' מבחי' כי ה' עליון נורא כו'.

וצ"ל איך נעשה לכאור' מבחי' והנורא שהו"ע יראה ההתכללות דאוי"ר. אך יש ליישב זה עפ"מ"ש בסי' בהערה לתיקון חצות שיש בחי' יר"ת ויר"ע שהאדם ממשיך בנפשו ואח"כ נמשך גילוי בחי' יראה עליונה שלמע' אפי' מבחי' יר"ע שבנפשו, והיינו מפני שהאדם עובד בבחי' יראה ואפי' ביר"ע הוא בבחי' הרגש בנפשו, משא"כ יראה עליונה הוא בחי' מל' דאצי' ממש המתגלה למטה ששם אין האוי"ר מורגשים וע"כ יכול להיות התכללות אוי"ר אחרי שאינם בבחי' מורגש לגמרי אינם הפכיים זמ"ז. וזהו שנעשה מבחי' והנורא כו' ההתכללות דאוי"ר בר"ה. וזהו פי' אתם נצבים היום דענין נצבים הוא מלשון נצב מלך שהוא לשון שררה ורוממות והיינו הרוממות דנשי' בבחי' מל' דאצי' ממש וז"ש למען הקים אותך היום לו לעם. דהנה בר"ה הוא בנין המל' והיינו אין מלך בלא עם ועם היינו נשי' דוקא כמ"ש ואנחנו עמו וצאן מרעיתו, וכידוע דענין המלוכה אינו שייך אלא על דבר שהוא בדומה לו כי על עשבים ואילנות ואפי' על בהמות וחיות אינו נופל לומר ענין מלוכה כ"א על בני"א בדומה לו. וזכ"ה למע' שייך ענין המלוכה דוקא על נשי' שהם אדם בחי' אדמה לעליון ואע"פ שהם בבחי' אין ערוך מ"מ ע"ז כתיב לעברך בכרית ה' כו' שהי' ע"ז כריתות ברית שיהי' בכחי' ערך, והיינו ע"י בחי' ההגבהה הרוממות דנשי' שזהו"ע נצבים. עוד יש פי' בנצבים שהוא עדמ"ש לעולם ה' דברך נצב בשמים שהפי' שהדיבור עליון שהוא בחי' המל' הוא גבוה מבחי' שמים שהו"ע האצי' ולמע' מאצי' כנ"ל שהמל' מורשת בעצמות א"ס ב"ה. ולכן אי' בע"ח הטעם שאומרים בר"ה בזכרונות ושופרות פסוקי כתובים תחלה ואח"כ נביאים והיינו לפי שכתובים הם בחי' חו"ג שבמל' ונביאים הם בחי' חו"ג שבנה"י ובר"ה הוא עלי' המל' וע"כ המל' גבוה מבחי' נה"י. וזהו ג"כ הפי' דאתם נצבים לפי שבר"ה אז הוא בנין המל' מבחי' פנימי' ועצמות א"ס ב"ה ולכן ארז"ל אמרו לפני מלכיות כו' מבחי' לפני כו', ונעשה אז הרוממות דנשי' ששרשם במל' בבחי' למען הקים כו' ואז נעשה הגילוי דבחי' היום, היינו ע"י המשכת בחי' הנורא כו' מלמעלמ"ט נעשה למטה בנשי' ההתכללות דאהוי"ר.

הקדמה — להוצאה הראשונה — לד"ה נחמו נחמו עת"ר

ב"ה.

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א מדפיסים אנו בזה ד"ה נחמו נחמו עמי משנת עת"ר, אשר לכ"ק אדמו"ר (מהרש"ב) נ"ע.

ע"פ הנחת אחד השומעים.

בגוף כתי"ק לא נמצא מאמר זה, כ"א רשימה ממנו — „רישומי דברים“ (גדפסה בהוספה בקונטרס „נחמו — תרכ"ו).

• • •

להקל על הלומד ומעיין, הואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לחלק את המאמר לפרקים, וכן הוסיף הערות ומראי מקומות בשולי הגליון.

מערכת „אוצר החסידים“

אור לונש"ק, כ"ף מנחם אב, ה'תשכ"ו, ברוקלין, נ. י.

הקדמה — להוצאה הראשונה —
לסיום ההמשך „תקעו — עת"ר"

ב"ה.

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א מדפיסים אנו בזה
סיום ההמשך „תקעו בחודש שופר — עת"ר" (נדפס בספר
המאמרים — עת"ר').

סיום המשך הנ"ל הגיע לידינו לאחר הדפסת ספר הנ"ל,
ונדפס כעת — בפעם הראשונה! — מגוף כתב יד קדשו של
כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע.

• • •

בהוספה בא לוח התיקון לספר המאמרים הנ"ל — שהוגה
עפ"י השוואה עם גוף כתי"ק של כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע.

מערכת „אוצר החפירים"

פסח שני, ה'תשל"ה, ברוקלין, נ. י.

---

(1) ברוקלין, תשל"ה.

(2) בהוצאות הקופיר דהמשך זה — אלה שהיו תחיי — לא נמצא
סיום זה.

הקטעים שכתב עליהם כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע:
אצ"ל (= אין צריך להעתיק), וכיו"ב

•

ע' מא שו"ה התלבשות אחר תיבת כו':
(ועמ"ש בלקו"ת ד"ה ראה הב').

שם שו"ה אלקיך אחר תיבת אה"ר:

(ובד"ה הנ"ל מכו' שזהו ע"י האהבה עצמית הנ"ל וכמ' בד"ה בעצם
היום הזה נימול כו' בתו"א. וכמ"מ נת' • פנימיות הלב והיינו בחי' אה"ר הנ"ל).

שם שו"ה שיש אחר תיבת אין:

(ועמ"ש בהבי' דבעצם היום הזה הנ"ל שבתו"א והוספות).

ע' מז שו"ה בחי' אחר תיבות ההבדלה כו':

(ועמ"ש בע"ח שער הנקודים ספ"ב בענין הפרסא דא"ק • שו"ש בזהר
דאית חד פרסא בין המאציל לכתר כו'. ואפשר י"ל בדוגמא כזאת גם
בצמצום הראשון כו' שהרי בדרוש ויסע הגדול מכו' ענין ההבדילה הפרוכת
שזהו בחי' פרסא בין אוא"ס שלפני הצמצום להקו כו'. וע' בע"ח שם שבשביל
האצ"י מספיק בחי' הצמצום דא"ק הפרסא היא בשביל הברי'. ולפי"ז
י"ל דבראשית הקו שלמע' מא"ק שזהו בחי' אצ"י דכללית כמ"ש בתו"א
והו"ס בהבי' דבעצם פ"ד בהג"ה, מאיר שם בחי' האוא"ס שלפני הצמצום
יותר (ולפמשינת שחזר זהאיר י"ל דמאיר שם כמו שהוא כו') ולכן נק'
עה"ע כנ"ל. וההבדלה היא בשביל הגילוי בא"ק שנק' אדם דברי' דכללית
כו', ולפי"ז ענין ההבדלה והפרסא היא בין ראשית הקו לא"ק כו' וכדוגמת הפרסא
שבין אצ"י לברי' כו').

קטע ממכתב כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע *

ביום שני של חג השבועות . . . הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק אמר אז דרוש חסידות רעיון מחקרי עמוק בענין שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, הכרת אלקות מהבריאה על יסוד מאמר המדרש ע"פ ברכי נפשי מה הנשמה ממלא את הגוף אף הקב"ה ממלא את העולם, בביאורי הרס"ג בענין הבריאה ואברהם הכיר את בוראו ממה שראה בירה דולקת וכן כל אדם הנה מאור וחיות נפשו בגופו יכול לדעת את אור וחיות אלקי בעולם וכמ"ש ומבשרי אחזה אלקה, ובמתן תורה ניתן לכל אחד מישראל הכח להכיר את הבורא ב"ה כי מלא כל הארץ כבודו.

---

* תוכן מאמר דיום ב' דחגה"ש עת"ר. לע"ע לא מצאנו מאמר זה. (המכתב הוא מיום ט' אייר תשי"א, נדפס באגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע ע' שנה).

מפתח ענינים *

נערך ע"י

כ"ק אדמו"ר שליט"א

אמונה, מדין, ע"ז, עמלק, פלוסופים,
השגחה.

אוספים: עי"ע שרפים.

או"מ או"פ: עי"ע אור כח חיות,
מעלה זמטה, סוכ"ע, פנימי, קטרת.
אור שלפה"צ: ותנח.

אור שנכרא ביום א': לך אמר (גנוז
הבדילו. מאמר ס' הבהיר). ביום
השמע"צ (המשך). ותנח (המשך). ענין
ההבדלה צמצום). ויקרא יעקב הא'
(המשך). וישב יעקב (המשך).

או"כ: ויקרא יעקב הב' (התחברות
ע"י ביטול).

אור: לך אמר (א. עצמי ושני מדרי'
בא. להאיר את החשך). ביום
השמע"צ (המשך) ותנח (המשך).
ויקרא יעקב הא' (המשך) וישב יעקב
(המשך).

אור: עי"ע אור, אחליפה איהו
חייהי, א"ע, בטול, בריש, ברישא,
זריעה, חומר, חר"ב, מאור, מהיכן
נבראת, מספר, מקור, ספירות, רצוא
שוב, רצון, שם, תהו, אצילות.

אותיות: עי"ע אבן, אלף, חומת,
צרוף, קטרת, תפלה.

אחור באחור: עי"ע פנים.

אין: ביום השמע"צ (א. העצמי א.
דלברר היש). עי"ע אני, בטול, יש
מאין, ד"ע ד"ת.

איני יודע באיזה דרך מוליכין
אותי: אמנם הנה.

אלי': ואני נתתי (תשבי יתרו כו' דעת
דגדלות). עי"ע משה.

אלף פלא: תקעו (בזכ"י ח"ס, אלף
בינה).

א

או"א: עי"ע הולדה, ולד, חר"ב, יחוד,
ישראל.

אדם: זבי' הענין (עולם קטן). עי"ע
אכילה, אבי"ע, ברי"ע.

אדם מקדש עצמו מעט למטה כו'
(יומא לט, א): ועשית ציץ.

אהבה: לך אמר לבי (אהו"ר המכוסים
המגולים). אחת שאלתי (א. כי הוא
חי"ך). בסוכות (המשך. אה"ר דנה"א)
ביום השמע"צ (אהב"ת אין שייך
צמאון). אמנם כן (אהו"ר מכוסים
מגולים, לא יחפץ כסיל כר). זאת
התרומה (א. התלוי' בדבר שא"ת
בדבר ויחידה). עי"ע אברהם, אש,
דם, חסד, מדות, מחזין ומדות, מילה,
מנורה רצון.

אהרן: עי"ע אברהם, אהבה, מנורה,
משה.

אור, אורא: ומשה הי' (התחלקות
בדעת). עי"ע טה"ע.

אומות העולם, ז' אומות: זבי' הענין
(חסידי א"יה ביטול חצוני). וישמע
יתרו (הסתעפותם מגקה"ט). עי"ע

(*) מפתח ענינים למאמרי ודרושי כ"ק
אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, שנערכו ע"י כ"ק
אדמו"ר שליט"א — נדפסו בספר המפתחות
לספרי ומאמרי חסידות חב"ד (ברוקלין,
תשכ"ו). כאן נלקטו משם מפתח הענינים
המצוינים להמשך. תקעו — עת"ר.

במקום שצוין לע"י בערך שלא נמצא
במפתח זה — על המעיין לעיין בספר
המפתחות (הניל), במפתח ענינים למאמרי
כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) וי"ע.

ברושבג"ש). ויקרא הב' (המשך.
הנמשל למע'). עיי'ע אברים, אכילה,
חיות, עה"ב אין בו לא אכויש.
גורעין ומוספיין ודורשין: וביאר
הענין.
גידים: אז ישיר (ג. הרגש). עיי'ע
אברים, בשר.
גלגולים: עיי'ע התלבשות.
גמ"ח: עיי'ע חסד, תורה ותפלה.
גרון: עיי'ע אריך, יצי"מ, מחין
ומדת.

ד

דמות: עיי'ע צלם.
ד"ע ד"ת: אמנם כן. עיי'ע יש מאין.
יש אין אין יש. מאור.
דעת: ואני נתתי (למע' מב' קוויין,
אין בו למוד. הרגשה הכרעה שיקול
הד. שכס. תיקו"ד. ד. דגדלות). ומשה
הי' (המשך. נמשך בו מפני הרצון).
אז ישיר (המשך. ב' פי' בתכלית
הידיעה שלא נדע. הרגשה כללית.
ידיעת עצמו). וישמע יתרו (המשך.
סט"א אין להם דעת). ואלה המשפטים
(המשך. של נה"א נה"ב). אמנם כן
(המשך. ד"ע וד"ת. ד. ותמים. ד.
ובינה. הבדלה. מרחב בד.). וישמע
יתרו (הכרה והטי' דד.). עיי'ע מנחה,
מצח, ראי'.

ה

הכרה: עיי'ע דעת.
המשכה, השפעה: ובי' הענין (המ.
בסוד שרש תוספות. יחד חצוני
פנימי דאר"א). ויקרא יעקב הא' (המ.
שבהשתל', למע' מהשתל'. כחות
חזשים).
השגה, ה. החיוב השלילה: תקעו
(תארי חיוב, שלילה. ש. מחלטת).
השתוממות: עיי'ע בטול, נה"ד.

אפר: עיי'ע עפר, פרה אדומה.
אצו' זכו"ע: (עו"ע וע"י פרסא).
אלה מסעי (כנ"ל).
אש: אחת שאלתי (שלמע' של הדיוט
גחלים לוחשות אש ה' יו"ד. שחורה
לבנה. להאיר החשך למע' מחשך.
דנבראים, בעבודה). ויאמר לו יונתן
(אש דנה"א דשרפים). עיי'ע יסודות,
רוח, שרפים.
אשה: עיי'ע אש, בינה, ולד, מל'.

ב

כבואה אית להו ב"ב ל"ל: ועשית
ציץ.
בגדים: עיי'ע לבושים.
בחירה: ואני נתתי (בדעת). אמנם כן
(ב. ורצון עצמי). עיי'ע ידיעה.
בינוני: עיי'ע צדיק, בירור.
בירור: ביום השמע"צ (דמ"ה דב"ן,
תורה תפלה). אמנם כן (מלמטלמ"ע
ובהתלבשות דוקא. ב. תפלה. ב'
אפנים בב. התורה). עיי'ע אתכפיא,
נה"א, עה"ד.
במופלא ממך כו': לך אמר (במופלא
כו' אל תחוקו).
בן: עיי'ע אב, אהבה, הולדה, ולד.
גיעה, יעקב, גשמות, עבד.
בקר: עיי'ע חולי.
בקר: עיי'ע יום.

ג

גבורה: סד"ה אמנם כן (ב' אפנים
בהמתקן). ויקרא יעקב הב' (ג.
ממותקות וג. ממש בתורה). עיי'ע
אחילפו, ארכ, חסד, טוב, מדות.
גהינם: עיי'ע נה"ד.
גוי: ועשית ציץ (נה"ד דוקא. צדקה
תרומם).
גוף, גוף ונפש: לך אמר (אור הנ. בא
בהגשמה) ויקרא יעקב הא' (גשש"ר

התקשרות: עיי'ע דבקות, תלת קשרין.

ט

טבעת: עיי'ע חתן, עולם.
טה"ע טה"ת: בסוכת. עיי'ע בריש.
טוב. טו"ר: וישב (יסוד). טו"ר חו"ג,
חלוקם). נ"ח (המשך). בחו"ג אפשר
התכללות זמ"ז ואתהפכא זל"ז.
משא"כ טו"ר רק בתערובת. ניצוץ
דתהו). זיגש (המשך). אמנם כן (טוב
ולא טוב). עיי'ע חסד.

י

ידיעת המציאות, י. המהות: עיי'ע
ג"ע, השגה.
יובל: עיי'ע שבת, שמיטה.
יום: והנה בוח"א (יר"ל בעבודה).
עיי'ע ברישא השתלשלות.
יחידה: אמנם כן (י. עה"ח). עיי'ע
בבואה, חי'.
יין: עיי'ע בינה, התגלות, לבוש,
טורה.
ים: עיי'ע ארץ, הר, לרוקע, מל',
עלדאת"כ.
יעקב: ביום השמע"צ (יעקב יעקב,
ב"פ).
יעקב ועשו: ביום השמע"צ (מי קדם
זבאיזה בחי'. ברכתי בכורת').
יתרו: וישמע יתרו (כנ"ל).

כ

כבוד או"א: עיי'ע אלו דברים.
כולא קמו' כל"ח: עיי'ע אין עוד,
בטול.
כח המשכיל: עיי'ע שכל.
כל האומר שמעיה כו' עומד לנגדו:
ואלה המשפטים.
כלים: חסידים (שרשם מהרשימו,
מהתעבות האור). עיי'ע אר"כ,
אברים, לבוש, נשמות ומלאכים,
צלם, שם, רשימו.

ז
זמירות: עיי'ע טורה.

ח

חוח: ויקרא יעקב הב' (מל' מקור
לבי"ע. ה. ושרה).
חופה: עיי'ע מקיף, אירוסין וגשוואין,
חתן.
חוש: ויקרא יעקב הא' (ח. וכחות.
בה. התגלות תענוג העצמי). עיי'ע
ראי'.
חותם: עיי'ע חומה.
חיים, חיות: אחת שאלתי (ע"י
הבטול). עיי'ע אור, גוף, לב, מח,
שם.
חיים, חי', יחידה: תקעו (חי', חלוק
פעולתם). וזאת התרומה (כנ"ל).
ועשית ציץ (מכפירים יחידתי). אמנם
כן (המשך). עיי'ע בבואה, גבורה,
יחידה, נפש.
חידה: עיי'ע משל.
חיוב: עיי'ע השגה.
חכמה: ושבתי (ערמה, מרמה דלערו',
דקדושה). וישמע יתרו (ח. אלקית.
ח. חיצוניות).
חו"ב: וישמע יתרו (חלוק פעולתם
על המדות). עיי'ע אריך, ברכה,
דעת, הוי' (אותיותיו), יסוד, מדידה,
מוחין ומדות, נדרים, ראי'.
חלום: לך אמר (כירור אותיות דתהו).
חלק: ביום השמע"צ (פני' הכתר
אין שערות תי' ואמת).
חנה: זיגש (ח. אלקנה, חריב).
חנק: עיי'ע קשהמ"ט.
חסיד: חסידים (ח. ואנשי מעשה,
אר"כ. אבוקה אור בל"ג. ד"פ או ח"פ
החי').

מראה: עיי'ע אספה"מ, צלם ודמות.
מרירות, עצבות: זיקרא יעקב השני
(ע. מ. רקבון). עיי'ע עבודה, עפר,
תרה"ד.

מרמה: עיי'ע ברכה (ב. יצחק).
מו"מ: זשבתי (אופנו). עיי'ע עולם,
מלאכה, פרנסה.
מתורגמן: עיי'ע ממוצע.

ג

נחש: ויקרא יעקב הב' (דקדושה.
קטנות. גבו' ממש).

נסירה: הנהגה בזח"א (כותל א'
לשניהם). ובי' הענין (המשך, בנפש.
פי' ההמנע').

נה"א ונה"ב: לך אמר (הגשמת נה"א
ע"י ירידתה למטה, תכלית עבודתה
בנה"ב). ויאמר לו יונתן (ולאום
מלאום יאמץ. נה"ב קדם לבוא.
בישראל גם נה"ב נדחית). ואלה
המשפטים (חלוק כח הדעת שלהם).
וזאת התרומה (המשך. נה"א ויצ"ט).
ועשית ציץ (המשך. נה"ב יצה"ר).
כי תשא (המשך נה"א נה"ב —
שכל, מדות). אמנם כן (המשך.
יצה"ר יצ"ט).

נה"א: ואלה המשפטים (פנימי. גם
ח"י שלה). עיי'ע אדם, אהבה, בטול,
גוף, ח"י, מס"ב, נר, עבודה, צמאן,
קרבנות, שור, תפלה.

נ"ב: עיי'ע ברכה, נטי.

נתיבות: אז ישיר (לב"ג. שרשם).

ס

סדום: עיי'ע שלי.

סיבה: עיי'ע עילה.

סויה: עיי'ע כלי זיקן, ציצית.

סם: עיי'ע ז"א, רפואה.

כסח"ב: עיי'ע כסא, נשמות, שלמה.
כרוז: וזאת התרוגה (כ. שלמע').

ל

לב: לך אמר (פני' הלב). בסוכת
(המשך). עיי'ע כלה, מות, מוחין
ומדות, מזבח.

לבנה: עיי'ע אבן, דור הפלגה.
לירה: עיי'ע גלות, הולדה, ולד, עבור,
קשה.

לשמה: עיי'ע אדעתא.

מ

מוחין, מדות: וזאת התרומה (עצמית
המו. והשייכים למד.). אמנם כן
המשך. לא יחפוך כסיל כו'). עיי'ע
איהו וחיהו, בטול, חו"ב, עבור,
פנים ואחור, שכל, שערים.

מופלא: תקעו (מ. מכוסה חצו' ופני'
הכתר. ח"ס). עיי'ע שכל.

מזל: חאת התרומה (מ. מחכים
מעשיר. לישראל). עיי'ע ע"ז,
פרנסה.

מטר: עיי'ע גשם, טל, תורה.

מילה: ביום השמע"צ (מ. הגשמית
פריעה ומלתם ומל ה"א).

מלמעלמ"ט: עיי'ע אתדל"ע, בירור,
חנוכה, מחלוקת, עליון ותחתון, ק"ש,
תורה ותפלה.

מבועמקים: עיי'ע עומק.

מעבר: עיי'ע התלבשות.

מעשה: עיי'ע מדו"מ, מצות, סו"מ,
תלמוד.

מצוה. בחי' בהם: ומשה הי' (חוקים
ושיש להם טעם, כשב"כ חכ' שבכ').

מצוה: עיי'ע אבן, ג"ע זריעה, הי',
כלי, לבוש, מחא לבא כבדא, מ"ת

האבות, רצון, שמירה, תי"מ"צ.

מך, מרה: עיי'ע חולי.

צמצום: ותנח (בינה גבורה יסוד שבצ. ב' פעולות הצ.) עיי"ע פרסא, קו, רשימו.
צמר: עיי"ע כבש, שעטנו, שערות.
צפרנים: ושבתי (מתרי מדות). עיי"ע גט"י.

ק

קו: ביום השמע"צ (רק אור להאיר החשך).
קטיגור נעשה פניגור: עיין ערך אתהפכא, ויבוא מרתה.
קטנות: ואני נתתי (קטן אין לו דעת. אין לו מח'). עיי"ע גדלות.
קליפות: וישב (התהותם). ג"ח מצוה (יש בהם טוב. ק"ג). וישמע יתרו (אין להם דעת). ויאמר לו יונתן (טעם דק. קדמה לפרי). עיי"ע אבי"ע (דק). חטא.
קנה: עיי"ע מדידה, פרעה.
קרוב: אז ישיר (בגימט' רצון). עיי"ע אירא.

ר

ראה נתתי לפניך — ובחרת בחיים: אחת שאלתי.
ראומה: עיי"ע אבן, אבי"ע (דקליפה). תהו.
ראי': וישמע יתרו (ההשגה, עה"ח עה"ד). ויקרא יעקב הא' (הא דמתדנא דחזית'. ר. בעבדה. למע'). ויקרא הב' (ר. דחכ' מל'). עיי"ע אור, עין, שיגה.
רוממות: עיי"ע התנשאות.
רזין: לך אמר (ר. ור. דרזין, ב' מדרי' דח"ס).
רע: וישב (התהותו באין ערוך ולא מקו השמאל). ג"ח מצותה (המשך). עיי"ע מפי, קליפות, ראה נתתי.
רעב: עיי"ע שביעה.
רעו"ד: ועשית ציץ (מקיף דחי'). עיי"ע ציץ, רמו.

ע

עומם: ועשית ציץ (זרת ב' טפחים. עומס ומעגול הגדול).
עון: תקעו (נושא ע. כובש ע.).
עזר: עיי"ע אדם מקדש, אתדל"ע בירור מלמעלמ"ט.
עטופים קשורים: עיי"ע נשמות.
עילה, סיבה: ותנח (מקום עה"ע).
עכוב: עיי"ע התלבשות, שכל שמע"צ. עה"ד ועה"ח: ויגש (חצו' ופני' הכתר. הבירור ע"י עה"ח). וישמע יתרו (המשך. ראי' השגה). ואלה המשפטים (המשך. בעבודה). אמנם כן (המשך. עה"ח יחידה. עה"ח בעצם והמתלבש בעה"ד).
עה"ד, חטא עה"ד: אמנם כן (חטא ע. עי"ז תערובת טו"ר).
ערב רב: ובי' הענין (בנפש רשע וטוב לו צדיק ורע לו).

פ

פנים: אמנם כן (יחוד זו"ן פב"פ). עיי"ע נסירה.
פרעה: וישמע יתרו (ג' שרי פ.).
פשתן: עיי"ע מדידה (קו קנה). ביהמ"ק (יריעות). שעטנו.
פתילה: עיי"ע נר.

צ

צדיקים: ובי' הענין (צד"ג ושא"ג, אצי' בריאת). עיי"ע אהבה, ברור, חסיד, כבש, לוחה"ר, משיח אתי, רשע.
צורה: עיי"ע חומר, צלם.
ציץ: ועשית ציץ (שרש הנשמה. ע"י משה. מצח אהרן בין העינים מאזן לאזן).
צלם: צלם ודמות: ואלה המשפטים (צ. דנהיא). חאת התרומה (המשך).

שערות : ביום השמע"צ (בפני' הכתר אין ש. תי' ואמת). עיי"ע אברהם, כח הזריקה, מצות פאות, תקונים.
שפל : עיי"ע גאה, עמלק, עניו.
שפע : עיי"ע אור.
שריפה : עיי"ע תפלין.
שתוף : עיי"ע ברה"ע (מדה"ר במה"ד). ע"ו.

ת

תבונה : עיי"ע בינה, ישס"ת.
תהו ותקון : כי תשא (עגויו"ש. מש"כ בכתבי האריז"ל דבנין דתקון הוא מבירורים דתהו, היינו בחי' הכלים דתקון). עיי"ע מדות, מחלוקת, פרסא, שבה"כ.

תקון : ואני נתתי (ר"ת תשבי יתרץ כ" דעת דגדלות).

תלמוד : ומשה ה' (ומת. יותר מכולן, ב' סיבות). עיי"ע השפעה, לעולם ישנה, צמצום, שוב.

תמים : אמנם כן (ת. ודעת. בקו האמצעי).

תענוג : עיי"ע עונג.

תפלה : זעשית ציץ (טו"ת קדם הת.).

תפלה : עיי"ע ברכה, כהנים, מנחה, סמיכת, עבודה, ערבית, ק"ש, רעו"ד, תורה.

תשובה : ובי' הענין (ת. המשקל. נסירה. ת. הגדר).

תשובה : עיי"ע אין עומדין, גדולה, משיח אתי, צדיקים, צעקה, קטרת, רעו"ד רפואה.

רפואה : עיי"ע אכילה, חולי, תורה, תשובה.

רצון, בחי' בו : בסוכת (ב' בחי' בהתעוררות הר. טה"ע טה"ת).

רצון : כי תשא (ר. ומדות ענין אחד). עיי"ע התחדשות, כתר, עשה רצונו, שכל.

רשימו : חסידים (כח הזריקה. שרש הכלים). ביום השמיני עצרת (המשך. מגביל את הבל"ג ד' משלים). עיי"ע אר"כ, גליף גליפה, נקודה קו שטח, צמצום.

ש

שאור : עיי"ע דין.

שושנה : ע"ע כלה, מלי, יגמה"ר.

שכל : תקעו (כהמ"ש, היולי, שכל). ומשה ה' (המשכת ש. למטה בכח חכם גדול דוקא). עיי"ע הסבר,

התחדשות, מוחין, כח עד שיתגלה, כח ההיולי, רצון.

שכם : ואני נתתי (דעת).

שכר : וישב (ש. המצות גסיי או טבעי). עיי"ע מצות.

שלוש עשר דברים. דמשכן : וזאת התרומה (יג"ד למע', בנפש. ע"ס וג' ראשי ראשין. שכל מדות וג' מקיפין). עיי"ע תקונים.

שמחה : ויקרא יעקב הב' (בביטול דוקא). עיי"ע יו"ט, מצות, עונג, שר.

שמים : עיי"ע ארץ, אהבה, (שם שמים), מקיף, רקיע, תורה.

שמיטה : עיי"ע ראי'.

שנה : עיי"ע חדש, עש"ן.

הגהות והערות על סש"ב

הנמצאות בהמשך ר"ה, עת"ר

ספר של בינונים

פמ"ד. וככה הוא בכל נפש מישראל
כו': ובי' הענין (הארת המצוה
במקום המצוה משמע — בפמ"ו —
שזהו בהנפש בבחי' פנימי).

פנ"א. ולא זו בלבד: אז ישיר (מש"כ
לא זו בלבד אלא כו' ג"כ כלולה
ומלובשת כו' אין זה מש"כ קודם
שעיקר משכנה והשראתה כו' די"ל
דהכונה היא על האור וחיות כללי
ומש"כ אח"כ הכונה על כללות
הכחות).

פנ"ב. עיין לעיל פנ"א.

חלק ב

פ"י. עיין לעיל פ"ג.

פ"ב. ונפש השגית בישראל: ויאמר לו
יונתן (נה"ב קדם לבוא ובסש"ב כ'
ונפש השנית).

פ"ג. והדעת הוא כו': אמנם כן (מ"ש
בספ"ג מענין דעת היינו ד"ת).

פ"ו. ג"ח (בסש"ב כתב דגקה"ט אין
בהם טוב כלל — היינו שגם ניצוץ
הטוב געשה רע).

פ"א. רשע וטוב לו: ובי' הענין (רשע
וט"ל — אף במעשה הטוב שלו יש
ערוב רע).

פ"ז. דו"ר שבתבונות כו': לך אמר
(אחז"ר המכוסים המגולים כו').

כ"ס

אם נכח אין להעריך על יצק אוסראי גבד אברו
ובסכ העין יס אמר לה אה' העין מעק ונכחא ברב אמרה
אמר במסך חסד והגבא על כס' שמה הכתוב שהן
אין ג' כה' אחרים פ' בהג' דמה שמע איה רופ'
וכס' מה אמרם כה' מענה ובראיהי-אקרבנ ביה. ופתיחות
כה' אמרנו וברב העקרונה אה' ס' כס' בסו העין רב'
וזמ' זמ' ופס' אין. ע' כס' מנה לה ברגה. וזמ' ז'
דמה קס' ב. סראי כה' יומש ערה.

מאמרות שם ומנין

למה נאמר ענין שנה הכף ז' והיוולט מגד רבה הגבה על כד וכו' נפשו כדכתיב הכוללת תפיל
 ומנע מגד כד וכו' נאמרו כמה חכמים גדולי ישראל וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 מה ואם להביט עוב נאמר על כד' אע"פ היותו יום כדלכא.
 ומאמרות שנה אלו הנהגה היא כל המעשה והוא על כד וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 שמה נוספת והוא ענין ששש עש' הוא אה"ת מה כל אלה ומה נוספת ע"ה תהיה וכו'
 מה שאמר ע"ה וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 מה שאמר ע"ה וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 מה שאמר ע"ה וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 מה שאמר ע"ה וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 מה שאמר ע"ה וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 מה שאמר ע"ה וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 מה שאמר ע"ה וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 מה שאמר ע"ה וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 מה שאמר ע"ה וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 מה שאמר ע"ה וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 מה שאמר ע"ה וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 מה שאמר ע"ה וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 מה שאמר ע"ה וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 מה שאמר ע"ה וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 מה שאמר ע"ה וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 מה שאמר ע"ה וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 מה שאמר ע"ה וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 מה שאמר ע"ה וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'

נדפס לעיל ע' ריח-ריט

כמה שנים לא חזרתי לראות את
הבית שלי. זה היה
בבית הילדים שלי.

נעתק לעיל במפתח דבר" להוצאה ראשונה

לזכות

שניאור זלמן בן אסתר
וּזוּגְתוּ חוּהַ בַּת שְׂרָה בִּרְכָה
בְּנוּ יִצְחָק מֵאִיר בֶּן חוּהַ
בְּתוּ אֶסְתֵּר בַּת חוּהַ
בְּנוּ נֹתָן בֶּן חוּהַ
כִּלְתּוּ חֲנָה רִבְקָה בַת רַחֵל דְּוּוֹאֲשַׁע
חֲתַנּוּ מִנְחָם נַחֹם בֶּן גִּיטֵל
כִּלְתּוּ צְבִי מְרִים בַּת שְׂוִינָא חוּהַ
נִכְדּוּ מִנְחָם מַעֲנַדֵּל בֶּן חֲנָה רִבְקָה
נִכְדְּתוּ שְׂרָה בִּרְכָה בַת חֲנָה רִבְקָה
נִכְדְּתוּ אֶסְתֵּר בַּת חֲנָה רִבְקָה
נִכְדּוּ אֲבֵרָהּ יְהוֹשֻׁעַ הַעֲשִׂיל בֶּן חֲנָה רִבְקָה
נִכְדּוּ צְבִי הִירֵשׁ בֶּן חֲנָה רִבְקָה
נִכְדְּתוּ נַחֲמָה דִּינָה בַת חֲנָה רִבְקָה
נִכְדּוּ נֹתָן בֶּן חֲנָה רִבְקָה
נִכְדְּתוּ מְרִיידָא מַלְכָּה בַת חֲנָה רִבְקָה
נִכְדּוּ יִשְׂרָאֵל בֶּן חֲנָה רִבְקָה
נִכְדְּתוּ גִיטֵל בַּת חֲנָה רִבְקָה
נִכְדּוּ שְׂמוּאֵל בֶּן חֲנָה רִבְקָה
נִכְדְּתוּ רִבְקָה בַּת אֶסְתֵּר
וּבַעֲלָה אַהֲרֹן בֶּן גִּיטֵל לָאָה
וּבְנָם לְוִי יִצְחָק
נִכְדְּתוּ שְׂרָה בִּרְכָה בַת אֶסְתֵּר
וּבַעֲלָה מִנְחָם מַעֲנַדֵּל בֶּן הָאֲרָא רִיזֵל
נִכְדְּתוּ מַלְכָּה בַת אֶסְתֵּר
נִכְדְּתוּ חֲנָה בַת אֶסְתֵּר
נִכְדּוּ אֲבֵרָהּ יְהוֹשֻׁעַ הַעֲשִׂיל בֶּן אֶסְתֵּר
נִכְדּוּ יוֹסֵף יִצְחָק בֶּן אֶסְתֵּר
נִכְדּוּ נֹתָן בֶּן אֶסְתֵּר
נִכְדּוּ שְׁלֵמָה בֶּן אֶסְתֵּר
נִכְדְּתוּ רַחֵל רִיזֵל בַּת אֶסְתֵּר
נִכְדּוּ שְׁלוֹם דּוּבַעֲר בֶּן אֶסְתֵּר
נִכְדּוּ אֲבֵרָהּ יְהוֹשֻׁעַ הַעֲשִׂיל בֶּן צְבִי מְרִים
נִכְדְּתוּ חֲנָה בַת צְבִי מְרִים
נִכְדּוּ מִשָּׁה מְרַדְכִי בֶּן צְבִי מְרִים
נִכְדְּתוּ אֶסְתֵּר בַּת צְבִי מְרִים
נִכְדְּתוּ רְבוּרָה לָאָה בַת צְבִי מְרִים
נִכְדְּתוּ רִבְקָה בַת צְבִי מְרִים
נִכְדְּתוּ שְׂטַעֲרָנָא שְׂרָה בַת צְבִי מְרִים

שיחיו

